

ການປະເມີນ ຜົນກະທົບ ຕໍ່ສິ່ງແວດລ້ອມ ແລະ ສັງຄົມ (ESIA)
ແລະ ຄໍາແນະນໍາ ສໍາລັບ ແຜນຄຸ້ມຄອງສິ່ງແວດລ້ອມ ແລະ
ສັງຄົມ (ESMP)

ສໍາລັບໂຄງການ

“ການຜັນຂະຫຍາຍ ການຈັດຕັ້ງປະຕິບັດ ແຜນງານຫຼຸດຜ່ອນ ການປ່ອຍອາຍ
ເຮືອນແກ້ວ ຂອງ ສ.ປ.ປ.ລາວ ໂດຍການປັບປຸງ ການຄຸ້ມຄອງບໍລິຫານ ແລະ
ການຄຸ້ມຄອງຈັດສັນພູມິທັດປ່າໄມ້ ແບບຍືນຍົງ (ໂຄງການ 2)”

ກະກຽມໂດຍ

GIZ

ສໍາລັບ ສິ່ງໃຫ້

ກອງທຶນດິນຟ້າອາກາດສີຂຽວ (GCF)

ຄຳສັບ ແລະ ຕົວອັກສອນຫຍໍ້

ADB	Asian Development Bank ທະນາຄານ ພັດທະນາອາຊີ
AE	Accredited Entity ອົງການທີ່ຖືກຍອມຮັບ
ASEAN	Association of South-East Nations ສະມາຄົມປະຊາຊາດ ແຫ່ງອາຊີຕາເວັນອອກສຽງໃຕ້
BMZ	German Federal Ministry for Economic Cooperation and Development (Bundesministerium für wirtschaftliche Zusammenarbeit und Entwicklung) ກະຊວງ ການຮ່ວມມືດ້ານເສດຖະກິດ ແລະ ການພັດທະນາ ແຫ່ງ ສະຫະພັນ ສາທາລະນະລັດ ເຢຍລະມັນ
BKO	Province of Bokeo ແຂວງບໍ່ແກ້ວ
CBD	Convention on Biological Diversity ສັນທິສັນຍາ ວ່າດ້ວຍຄວາມຫຼາກຫຼາຍ ທາງຊີວະນາໆພັນ
CEF	Community Engagement Framework ກອບການດຶງເອົາຊຸມຊົນເຂົ້າຮ່ວມ
CF	Carbon Fund ກອງທຶນກາກບອນ
COL	Concessional Ordinary Lending ການປ່ອຍໃຫ້ເຊົ່າສຳປະທານ ແບບທຳມະດາ
COP	Conference of Parties ກອງປະຊຸມ ຂອງບັນດາປະເທດພາຄີ
CSO	Civil Society Organization ອົງການຈັດຕັ້ງສັງຄົມ
DAFO	District Agriculture and Forest Office ຫ້ອງການກະສິກຳ ແລະ ປ່າໄມ້ເມືອງ
DALAM	Department of Agricultural Land Management ກົມຄຸ້ມຄອງທີ່ດິນກະສິກຳ
DCC	Department of Climate Change ກົມປ່ຽນແປງດິນຟ້າອາກາດ
DD	Deforestation and Forest Degradation ການທຳລາຍ ແລະ ການເຮັດໃຫ້ປ່າໄມ້ເຊື່ອມໂຊມ
DOFI	Department of Forest Inspection

	ກົມກວດກາປ່າໄມ້
DPI	Department of Planning and Investment ກົມແຜນການ ແລະ ການລົງທຶນ
EE	Executing Entity ອົງການທີ່ຈັດຕັ້ງປະຕິບັດ
ELTeS	Enhanced Land Tenure Security (GIZ) ການເພີ່ມການຄ້າປະກັນ ການຄອບຄອງທີ່ດິນ
EPF	Environmental Protection Fund ກອງທຶນປົກປັກຮັກສາ ສິ່ງແວດລ້ອມ
ERPA	Emission Reductions Payment Agreement ສັນຍາ ວ່າດ້ວຍ ການຈ່າຍເງິນ ຄ່າຫຼຸດຜ່ອນອາຍເຮືອນແກ້ວ
ERPD	Emission Reductions Programme Document ເອກະສານ ແຜນງານຫຼຸດຜ່ອນ ການປ່ອຍອາຍເຮືອນແກ້ວ
ESIA	Environmental and Social Impact Assessment ການປະເມີນຜົນກະທົບ ຕໍ່ສິ່ງແວດລ້ອມ ແລະ ສັງຄົມ
ESMF	Environmental and Social Management Framework ກອບຄຸ້ມຄອງ ສິ່ງແວດລ້ອມ ແລະ ສັງຄົມ
ESMP	Environmental and Social Management Plan (GCF requirement) ແຜນຄຸ້ມຄອງ ສິ່ງແວດລ້ອມ ແລະ ສັງຄົມ (ຄວາມຕ້ອງການ ຂອງ GCF)
ESMS	Environmental and Social Management System ລະບົບ ຄຸ້ມຄອງສິ່ງແວດລ້ອມ ແລະ ສັງຄົມ
ESS	Environmental and Social Safeguards ການປົກປ້ອງ ສິ່ງແວດລ້ອມ ແລະ ສັງຄົມ
EU	European Union ສະຫະພາບ ເອີຣົບ
EUR	Euro ເອີໂຣ
FAO	Food and Agricultural Organization of the United Nations ອົງການອາຫານ ແລະ ກະສິກໍາ ຂອງ ສະຫະປະຊາຊາດ
FCPF	Forest Carbon Partnership Facility ແຜນງານ ຄູ່ຮ່ວມການກັບອນປ່າໄມ້
FLEGT	Forest Law Enforcement Governance and Trade ການຄຸ້ມຄອງ ການບັງຄັບໃຊ້ກົດໝາຍ ປ່າໄມ້ ແລະ ການຄ້າ
FLR	Forest and Landscape Restoration

	ການຝຶນຝູ ປ່າໄມ້ ແລະ ມູມສັນຖານ
FPIC	Free, Prior, Informed Consent ຄວາມເຫັນດີເຫັນພ້ອມ ແບບອິດສະຫຼະ ໂດຍໄດ້ຮັບຂໍ້ມູນລ່ວງໜ້າ
GCF	Green Climate Fund ກອງທຶນ ດິນຟ້າອາກາດສີຂຽວ
GOL	Government of the Lao People's Democratic Republic ລັດຖະບານ ແຫ່ງ ສາທາລະນະລັດ ປະຊາທິປະໄຕ ປະຊາຊົນລາວ
GIZ	Deutsche Gesellschaft für Internationale Zusammenarbeit (German international cooperation agency) ອົງການຮ່ວມມືດ້ານການພັດທະນາ ແຫ່ງປະເທດເຢຍລະມັນ (ຈີໄອແຊັດ)
GRM	Grievance Redress Mechanism ກົນໄກແກ້ໄຂ ການຮ້ອງທຸກ
Ha	Hectares ເຮັກຕາ
HPN	Province of Houaphan ແຂວງຫົວພັນ
ICBF	Integrated Conservation of Biodiversity and Forests ການອະນຸລັກ ຊີວະນາໆພັນ ແລະ ປ່າໄມ້ ແບບເຊື່ອມສານ
IEE	Initial Environmental Examination ການກວດສອບ ສິ່ງແວດລ້ອມ ໃນເບື້ອງຕົ້ນ
IFAD	International Fund for Agricultural Development ກອງທຶນສາກົນ ສຳລັບ ການພັດທະນາ ກະສິກຳ
IFC	International Finance Corporation ບໍລິສັດ ການເງິນສາກົນ
IMF	International Monetary Fund ກອງທຶນ ການເງິນ ສາກົນ
IP	Indigenous Peoples ຄົນຜືນເມືອງ
IPP	Indigenous Peoples Plan ແຜນ ກ່ຽວກັບຄົນຜືນເມືອງ
IPPF	Indigenous Peoples Planning Framework ກອບການວາງແຜນ ກ່ຽວກັບ ຄົນຜືນເມືອງ
IRM	Independent Redress Mechanism ກົນໄກແກ້ໄຂ ແບບອິດສະຫຼະ

JICA	Japan International Cooperation Agency ອົງການຮ່ວມມືສາກົນ ແຫ່ງປະເທດຍີ່ປຸ່ນ
KfW	Kreditanstalt für Wiederaufbau (German Bank for Reconstruction) ທະນາຄານ ກໍ່ສ້າງໃໝ່ ແຫ່ງປະເທດເຢຍລະມັນ
Lao PDR	Lao People's Democratic Republic ສາທາລະນະລັດ ປະຊາທິປະໄຕ ປະຊາຊົນລາວ
LENS 2	Second Lao Environment and Social Project (World Bank Group) ໂຄງການ ສິ່ງແວດລ້ອມ ແລະ ສັງຄົມລາວ ໄລຍະທີ 2 (ກຸ່ມທະນາຄານໂລກ)
LFA	Land and Forest Allocation ການຈັດສັນທີ່ດິນ ແລະ ປ່າໄມ້
LMDP	Land Management and Decentralized Planning (GIZ) ໂຄງການ ຄຸ້ມຄອງທີ່ດິນ ແລະ ການວາງແຜນແບບມີສ່ວນຮ່ວມ (ຈີໄອແຊັດ)
LFND	Lao Front for National Development ແນວລາວສ້າງຊາດ
LNT	Province of Luang Namtha ແຂວງຫຼວງນ້ຳທາ
LPB	Province of Luang Prabang ແຂວງຫຼວງພະບາງ
LPRP	Lao People's Revolutionary Party ພັກປະຊາຊົນ ປະຕິວັດລາວ
LULUCF	Land Use, Land Use Change and Forestry ການນຳໃຊ້ທີ່ດິນ, ການປ່ຽນແປງ ການນຳໃຊ້ທີ່ດິນ ແລະ ປ່າໄມ້
LUP	Land Use Planning ການວາງແຜນນຳໃຊ້ທີ່ດິນ
LWU	Lao Women's Union ສະຫະພັນແມ່ຍິງລາວ
MAF	Ministry of Agriculture and Forestry ກະຊວງກະສິກຳ ແລະ ປ່າໄມ້
MONRE	Ministry of Natural Resources and Environment ກະຊວງຊັບພະຍາກອນທຳມະຊາດ ແລະ ສິ່ງແວດລ້ອມ
MRV	Measurement, Reporting, Verification ການວັດແທກ, ການລາຍງານ, ການຢືນຢັນ
NA	National Assembly ສະພາແຫ່ງຊາດ

NCAW-MC	National Commission for the Advancement of Women – Mother Child ຄະນະກຳມະການແຫ່ງຊາດ ວ່າດ້ວຍ ຄວາມກ້າວໜ້າ ຂອງແມ່ຍິງ - ແມ່ ແລະ ເດັກນ້ອຍ
NDA	National Designated Authority ອົງການ (ເຈົ້າໜ້າທີ່) ລະດັບຊາດ ທີ່ຖືກແຕ່ງຕັ້ງ
NDC	Nationally Determined Contribution ແຜນງານແຫ່ງຊາດ ການປະກອບສ່ວນແກ້ໄຂບັນຫາ ການປ່ຽນແປງດິນຟ້າອາກາດ
NFMS	National Forest Monitoring System ລະບົບ ການຕິດຕາມປ່າໄມ້ ແຫ່ງຊາດ
NGO	Non-Government Organization ອົງການຈັດຕັ້ງ ທີ່ບໍ່ສັງກັດລັດ
NPA	National Protected Area ປ່າສະຫງວນແຫ່ງຊາດ
NRS	National REDD+ Strategy ຍຸດທະສາດ REDD+ ແຫ່ງຊາດ
NRTF	National REDD+ Task Force ຄະນະຊີ້ນຳ REDD+ ແຫ່ງຊາດ
ODA	Overseas Development Assistance ການຊ່ວຍເຫຼືອ ດ້ານການພັດທະນາ ຈາກຕ່າງປະເທດ
ODX	Province of Oudomxay ແຂວງອຸດົມໄຊ
PAFO	Provincial Agriculture and Forestry Office ພະແນກກະສິກຳ ແລະ ປ່າໄມ້ແຂວງ
PFA	Production Forest Area ພື້ນທີ່ປ່າປ່ອງກັນ
PLR	Policies, Laws and Regulations ນະໂຍບາຍ, ກົດໝາຍ ແລະ ລະບຽບການ
PMU	Programme Management Unit ຄະນະຄຸ້ມຄອງແຜນງານ (ໂຄງການ)
PPMU	Provincial Programme Management Unit ຄະນະຄຸ້ມຄອງ ແຜນງານ ຂັ້ນແຂວງ
PONRE	Provincial Office for Natural Resources and Environment ພະແນກຊັບພະຍາກອນທຳມະຊາດ ແລະ ສິ່ງແວດລ້ອມ
PRAP	Provincial REDD+ Action Plan

	ແຜນປະຕິບັດງານ REDD+ ຂັ້ນແຂວງ
PRO	Provincial REDD+ Office ຫ້ອງການ REDD+ ຂັ້ນແຂວງ
PRTF	Provincial REDD+ Task Force ຄະນະຮັບຜິດຊອບ REDD+ ຂັ້ນແຂວງ
PS	Performance Standards (IFC safeguards) ມາດຕະຖານ ຂອງຜົນງານ (ການປົກປ້ອງ ຂອງ IFC)
PSFM	Participatory Sustainable Forest Management ການຄຸ້ມຄອງຈັດສັນປ່າໄມ້ ແບບມີສ່ວນຮ່ວມ ແລະ ຍືນນານ
REL	Reference Emissions Level ລະດັບການປ່ອຍອາຍພິດ ທຽບຖານ
RV	Regenerating Vegetation ພືດພື້ນຟູ
SESA	Social and Environmental Safeguards Assessment ການປະເມີນ ການປົກປ້ອງ ສັງຄົມ ແລະ ສິ່ງແວດລ້ອມ
SFM	Sustainable Forest Management ການຄຸ້ມຄອງຈັດສັນປ່າໄມ້ ແບບຍືນນານ
SRIWM	Sustainable Rural Infrastructure and Watershed Management Project ໂຄງການ ຄຸ້ມຄອງພື້ນຖານໂຄງລ່າງ ແລະ ອ່າງໂຕງໃນເຂດຊຸມນະບົດ ແບບຍືນນານ
SUFORD-SU	Scaling-Up Participatory Sustainable Forest Management ໂຄງການຄຸ້ມຄອງປ່າໄມ້ ແບບຍືນນານ
TAP	Technical Advisory Panel ທີມງານ ທີ່ປຶກສາດ້ານວິຊາການ
tCO ₂ eq	tons of carbon dioxide equivalent ໂຕນທຽບເທົ່າອາຍກາກໂບນິກ
TWG	Technical Working Group ໜ່ວຍງານສະເພາະດ້ານ
UNDP	United Nations Development Programme ແຜນງານ ການພັດທະນາ ຂອງ ສະຫະປະຊາຊາດ
UNDRIP	United Nations Declaration on the Rights of Indigenous People ຖະແຫຼງການ ຂອງສະຫະປະຊາຊາດ ວ່າດ້ວຍ ສິດ ຂອງຄົນພື້ນເມືອງ
UNFCCC	United Nations Framework Convention on Climate Change ກອບສົນທິສັນຍາ ຂອງສະຫະປະຊາຊາດ ວ່າດ້ວຍ ການປ່ຽນແປງດິນຟ້າອາກາດ

USD	United States Dollar ໂດລາສະຫະລັດ
VDF	Village Development Fund ກອງທຶນ ຝັດທະນາບ້ານ
VGGT	Voluntary Guidelines on the Responsible Governance of Tenure of Land, Fisheries and Forests ບົດແນະນຳແບບສະໝັກໃຈ ກ່ຽວກັບ ການຄຸ້ມຄອງ ການຄອບຄອງທີ່ດິນ, ການປະມົງ ແລະ ປ່າໄມ້ ແບບມີຄວາມຮັບຜິດຊອບ
VMU	Village Mediation Unit ຫນ່ວຍງານ ໄກເກຍ ຂັ້ນບ້ານ
XBY	Province of Sayabouri ແຂວງໄຊຍະບູລີ

ສາລະບານ

ບົດສັງລວມຫຍໍ້.....	xv
1 ພາກສະເໜີ	1
1.1 ແຜນງານ ຂອງ ກອງທຶນດິນຟ້າອາກາດສີຂຽວ (GCF)	2
1.2 ແນວທາງປະຕິບັດ ແບບເປັນແຕ່ລະ ຂອງ ແຜນງານ GCF	3
1.3 ແນວທາງປະຕິບັດ ESIA	4
2 ພາບລວມ ການອອກແບບໂຄງການ 2	6
2.1 ຈຸດປະສົງ ແລະ ອົງປະກອບ ຂອງ ໂຄງການ	6
2.2 ການຫ້າງຫາກະກຽມ ການຈັດຕັ້ງປະຕິບັດໂຄງການ	14
2.3 ການມີສ່ວນຮ່ວມ ຂອງພາກສ່ວນກ່ຽວຂ້ອງ ສໍາລັບ ການອອກແບບໂຄງການ	18
3 ກອບນິຕິກຳ ແລະ ນະໂຍບາຍ.....	19
3.1 ສິນທິສັນຍາ, ອະນຸສັນຍາ ແລະ ສັນຍາ ສາກົນ.....	19
3.2 ນະໂຍບາຍ, ກົດໝາຍ ແລະ ລະບຽບການ ພາຍໃນ.....	21
3.3 ການປະເມີນຊ່ອງວ່າງ.....	32
3.3.1 ຊ່ອງວ່າງ ທີ່ຖືກລະບຸໄວ້ ຢູ່ໃນກອບການຄຸ້ມຄອງສິ່ງແວດລ້ອມ ແລະ ສັງຄົມ ຂອງ ເອກະສານ ER-PD (ESMF)	32
4 ນະໂຍບາຍ ແລະ ມາດຕະຖານ ສິ່ງແວດລ້ອມ ແລະ ສັງຄົມ ທີ່ສາມາດນຳໃຊ້ໄດ້.....	34
4.1 ມາດຕະຖານ ສິ່ງແວດລ້ອມ ແລະ ສັງຄົມ ຂອງ ກອງທຶນດິນຟ້າອາກາດສີຂຽວ.....	34
4.2 ຂະບວນການປົກປ້ອງ ຂອງ GIZ	42
4.3 ບາງຈຸດ ກ່ຽວກັບ ການປົກປ້ອງອື່ນໆ	43
5 ເງື່ອນໄຂເສັ້ນທຽບຖານ ທາງເສດຖະກິດ-ສັງຄົມ ແລະ ສິ່ງແວດລ້ອມ, ຂະບວນການປົກປ້ອງທີ່ຖືກຜັກດັນ ແລະ ການຝຶຈາລະນາຄວາມສ່ຽງ.....	45
5.1 ການຈັດປະເພດ ຄວາມສ່ຽງດ້ານສິ່ງແວດລ້ອມ ແລະ ສັງຄົມ.....	45
5.2 ການປະເມີນ ແລະ ການຄຸ້ມຄອງ ຄວາມສ່ຽງ ແລະ ຜົນກະທົບ ຕໍ່ສິ່ງແວດລ້ອມ ແລະ ສັງຄົມ (PS1).....	48
5.3 ເງື່ອນໄຂທີ່ເປັນເສັ້ນທຽບຖານ ແລະ ຄວາມສ່ຽງເພີ່ມເຕີມ ຕໍ່ ສິ່ງແວດລ້ອມ ແລະ ສັງຄົມ	49
5.3.1 ສະພາບເສດຖະກິດ - ສັງຄົມ.....	49
5.3.1.1 ສະພາບເສັ້ນທຽບຖານ	49

5.3.1.2	ນະໂຍບາຍ ແລະ ຂະບວນການປົກປ້ອງ ທີ່ໄດ້ຮັບການຜັກດັນ	55
5.3.1.3	ການພິຈາລະນາຄວາມສ່ຽງ ແລະ ມາດຕະການຫຼີກລ້ຽງ/ຫຼຸດຜ່ອນ ທີ່ເປັນໄປໄດ້:	55
5.3.2	ກຸ່ມຊົນເຜົ່າ.....	57
5.3.2.1	ສະພາບການຂອງເສັ້ນທຽບຖານ.....	57
5.3.2.2	ບັນດານະໂຍບາຍ ແລະ ມາດຕະຖານ ທີ່ໄດ້ຮັບການກະຕຸ້ນ.....	61
5.3.2.3	ການພິຈາລະນາຄວາມສ່ຽງ ແລະ ມາດຕະການຫຼີກລ້ຽງ/ຫຼຸດຜ່ອນທີ່ເປັນໄປໄດ້.....	61
5.3.3	ບົດບາດຍິງຊາຍ	65
5.3.3.1	ສະພາບການເສັ້ນທຽບຖານ	65
5.3.3.2	ນະໂຍບາຍ ແລະ ມາດຕະຖານທີ່ກະຕຸ້ນ.....	77
5.3.3.3	ການພິຈາລະນາຄວາມສ່ຽງ ແລະ ມາດຕະການຫຼີກລ້ຽງ/ຫຼຸດຜ່ອນ ທີ່ເປັນໄປໄດ້	77
5.3.4	ການນຳໃຊ້ທີ່ດິນປ່າໄມ້	79
5.3.4.1	ສະພາບເສັ້ນທຽບຖານ	79
5.3.4.2	ການປົກປ້ອງ ແລະ ນະໂຍບາຍ ທີ່ໄດ້ກະຕຸ້ນ.....	90
5.3.4.3	ການພິຈາລະນາຄວາມສ່ຽງ ແລະ ມາດຕະການ ຫຼີກລ້ຽງ/ຫຼຸດຜ່ອນ ທີ່ເປັນໄປໄດ້	91
5.3.5	ກະສິກຳ.....	93
5.3.5.1	ສະພາບເສັ້ນທຽບຖານ	93
5.3.5.2	ການປົກປ້ອງ ແລະ ນະໂຍບາຍ ທີ່ໄດ້ຮັບການກະຕຸ້ນ.....	115
5.3.5.3	ການພິຈາລະນາຄວາມສ່ຽງ ແລະ ມາດຕະການຫຼີກລ້ຽງ/ຫຼຸດຜ່ອນ ທີ່ເປັນໄປໄດ້	116
5.3.6	ລູກລະເບີດບໍ່ທັນແຕກ (UXO).....	120
5.3.6.1	ສະພາບເສັ້ນທຽບຖານ	120
5.3.6.2	ການປົກປ້ອງ ແລະ ນະໂຍບາຍ ທີ່ໄດ້ຮັບການກະຕຸ້ນ.....	122
5.3.6.3	ການພິຈາລະນາຄວາມສ່ຽງ.....	122
5.3.7	ຄວາມສ່ຽງພາຍນອກ ຢູ່ໃນພື້ນທີ່ ຂອງ ໂຄງການ.....	123
5.3.7.1	ຄວາມສ່ຽງພາຍນອກ ທີ່ມີຢູ່	123
5.3.7.2	ຫຼຸດຜ່ອນ ແລະ ຕິດຕາມ ຄວາມສ່ຽງຈາກພາຍນອກ.....	136
5.4	ຊ່ອງວ່າງຂໍ້ມູນ ທີ່ຕ້ອງການ ຄວາມເອົາໃຈໃສ່.....	137

5.5	ການສົມທຽບ ຜົນໄດ້ຮັບ ຂອງ SESA ກັບ ESIA	139
6	ການຄຸ້ມຄອງ, ການຕິດຕາມ ແລະ ການປະເມີນ ຄວາມສ່ຽງຕໍ່ສິ່ງແວດລ້ອມ ແລະ ສັງຄົມ.....	153
6.1	ຄວາມສ່ຽງ ຕໍ່ ສິ່ງແວດລ້ອມ ແລະ ສັງຄົມ ແລະ ບັນດາມາດຕະການຫຼຸດຜ່ອນ ທີ່ໄດ້ສະເໜີ	154
6.2	ແຜນຄຸ້ມຄອງສິ່ງແວດລ້ອມ ແລະ ສັງຄົມ (ESMP)	168
6.2.1	ເນື້ອໃນ ຂອງ ແຜນ ESMP	168
6.2.2	ການລົງມືປະຕິບັດ ກວດສອບ ຄວາມສ່ຽງ ຕໍ່ ສິ່ງແວດລ້ອມ ແລະ ສັງຄົມ	169
7	ການສື່ສານ ແລະ ການມີສ່ວນຮ່ວມ ຂອງ ພາກສ່ວນກ່ຽວຂ້ອງ.....	171
7.1	ການມີສ່ວນຮ່ວມ ຂອງ ພາກສ່ວນກ່ຽວຂ້ອງ ແລະ ການປຶກສາຫາລື ໃນການພັດທະນາແຜນງານ	171
7.2	ການມີສ່ວນຮ່ວມ ຂອງ ພາກສ່ວນກ່ຽວຂ້ອງ ແລະ ການປຶກສາຫາລື ໃນການຈັດຕັ້ງປະຕິບັດແຜນງານ .	172
7.3	ຂະບວນການສ້າງຄວາມເຫັນດີເຫັນພ້ອມ ແບບຕົ້ນຕົວສະໝັກໃຈ ໂດຍມີການລາຍງານແຈ້ງຂໍ້ມູນໃຫ້ຮູ້ລ່ວງໜ້າ (FPIC)	172
7.4	ກົນໄກແກ້ໄຂການຮ້ອງທຸກ.....	175
7.4.1	ຄວາມຄິດເຫັນ ແລະ ກົນໄກແກ້ໄຂການຮ້ອງທຸກ ທີ່ມີຢູ່ແລ້ວ ໃນ ສປປ ລາວ ສໍາລັບວຽກງານ REDD+	175
7.5	ກົນໄກແກ້ໄຂການຮ້ອງທຸກ ຂອງ ແຜນງານ ຂອງ GCF.....	179
8	ນະໂຍບາຍ ກ່ຽວກັບຄົນພື້ນເມືອງ ແລະ ການລວມເອົາສັງຄົມເຂົ້າຮ່ວມ	185
8.1.1	ນະໂຍບາຍ ກ່ຽວກັບຄົນພື້ນເມືອງ ຂອງ GCF ແລະ ຄວາມໝາຍ ຂອງມັນ ຕໍ່ ໂຄງການ	185
8.1.2	ການປຶກສາຫາລື ຂອງກຸ່ມຊົນເຜົ່າ ໃນການສ້າງແຜນ PRAP ແລະ ແຜນງານຫຼຸດຜ່ອນອາຍເຮືອນ ແກ້ວ 189	
8.1.3	ຂໍ້ກຳນົດຄວາມຕ້ອງການ ສໍາລັບ ແຜນພັດທະນາກຸ່ມຊົນເຜົ່າ ສະເພາະພື້ນທີ່	191
8.1.4	ຄໍາແນະນຳ ສໍາລັບ ດຳເນີນແຜນພັດທະນາ ກຸ່ມຊົນເຜົ່າ.....	192
	ເອກະສານຊ້ອນທ້າຍ 1: ແຫຼ່ງຂໍ້ມູນອ້າງອີງ ທີ່ຖືກເລືອກ	195
	ເອກະສານຊ້ອນທ້າຍ 2: ກຸ່ມຊົນເຜົ່າ ໃນເມືອງທີ່ຖືກເລືອກລ່ວງໜ້າ.....	200
	ເອກະສານຊ້ອນທ້າຍ 3: ການປຶກສາຫາລື ຈາກການປ່ຽນແປງດິນຟ້າອາກາດ ຂອງ GIZ.....	202
	ເອກະສານຊ້ອນທ້າຍ 5: ສັງລວມ E&S PS ແລະ ການປຶກສາຫາລື ຂອງ GIZ ທີ່ໄດ້ຮັບການຜັກດັນ.....	208
	ເອກະສານຊ້ອນທ້າຍ 6: ແບບຟອມການເຂົ້າຮ່ວມ ການປຶກສາຫາລື FPIC.....	235
	ເອກະສານຊ້ອນທ້າຍ 7: ຂໍ້ມູນເພີ່ມເຕີມ, ບົດແນະນຳ ແລະ ແຜນວາດ	237

ເອກະສານຊ້ອນທ້າຍ 8: ບັນຊີລາຍຊື່ກິດຈະກຳ ທີ່ຫ້າມຈັດຕັ້ງປະຕິບັດ ຂອງ IFC ແລະ ຂອງ ແຜນງານ	239
ເອກະສານຊ້ອນທ້າຍ 10: ແຜນຄຸ້ມຄອງຢາປາບສັດຕູພືດ.....	244

ສາລະບານຕາຕະລາງ

ຕາຕະລາງ 1: ກຸ່ມຍ່ອຍສິນຄ້າ ທີ່ຢູ່ໃນບັນຊີຂາວ	12
ຕາຕະລາງ 2. ສະຖານະພາບ ການຮັບຮອງສິດທິມະນຸດ ສໍາລັບ ສາທາລະນະລັດ ປະຊາທິປະໄຕ ປະຊາຊົນລາວ	19
ຕາຕະລາງ 3. ພາບລວມ ຂອງ ກອບນິຕິກຳ ທີ່ມີຜົນນໍາໃຊ້	22
ຕາຕະລາງ 4. ພາບລວມ ຂອງປະເພດໂຄງການ ແລະ ຄວາມຕ້ອງການທາງດ້ານສິ່ງແວດລ້ອມ ແລະ ສັງຄົມ ສໍາລັບ ການກວດສອບສິ່ງແວດລ້ອມ ໃນເບື້ອງຕົ້ນ ແລະ ການປະເມີນຜົນກະທົບຕໍ່ສິ່ງແວດລ້ອມ	26
ຕາຕະລາງ 5. ພາບລວມ ຂອງ ມາດຕະຖານ ດ້ານຜົນງານ ຂອງ IFC	36
ຕາຕະລາງ 6. ຄວາມສອດຄ່ອງ ຂອງ ມາດຕະຖານການດ້ານຜົນງານ ຂອງ GCF/IFC ກັບ ຂະບວນການປົກປ້ອງ ແລະ ລະບົບຄຸ້ມຄອງບົດບາດຍິງຊາຍ ຂອງ GIZ'	42
ຕາຕະລາງ 7. ພາບລວມ ຂະບວນການປົກປ້ອງ ຂອງ GCF ແລະ GIZ ທີ່ຖືກຜັກດັນ ຈາກ ແຜນງານ	47
ຕາຕະລາງ 8. ປະຊາກອນທັງໝົດຂອງແຂວງ ແລະ ທີ່ຢູ່ໃນເຂດຊົນນະບົດ ຂອງແຂວງ (2005 ຫາ 2015)	49
ຕາຕະລາງ 9. ຄວາມທຸກຍາກ ຢູ່ຫົກແຂວງພາກເໜືອ ຂອງລາວ (ປີ 2016)	51
ຕາຕະລາງ 10. ເປີເຊັນ ຂອງ ປະຊາຊົນ ທີ່ມາຈາກ ປະເພດກຸ່ມພາສາຊົນເຜົ່າທີ່ແຕກຕ່າງກັນ ໃນແຕ່ລະແຂວງ	57
ຕາຕະລາງ 11. ອັດຕາສ່ວນ ຂອງ ຫົວໜ້າຄອບຄົວ ທີ່ແຍກຕາມເພດ ໃນແຕ່ລະພື້ນທີ່ ແລະ ແຂວງ ຄິດເປັນ %	66
ຕາຕະລາງ 12. ອັດຕາ % ການຮູ້ໜັງສື ຂອງ ແມ່ຍິງ ແລະ ຜູ້ຊາຍ ໃນເຂດຊົນນະບົດ ຂອງແຕ່ລະແຂວງ	69
ຕາຕະລາງ 13. ອັດຕາ % ການຮູ້ໜັງສືຂອງ ແມ່ຍິງ ແລະ ຜູ້ຊາຍ ຂອງແຕ່ລະກຸ່ມຊົນເຜົ່າ	69
ຕາຕະລາງ 14. ການເຂົ້າຮ່ວມກອງປະຊຸມ PRAP ຢູ່ໃນພື້ນທີ່ແຜນງານ ER ທີ່ແຍກຕາມເພດ	70
ຕາຕະລາງ 15. ການຈັດປະເພດປ່າໄມ້ ແລະ ທີ່ດິນ ໃນພື້ນທີ່ແຜນງານ ໃນປີ 2015	83
ຕາຕະລາງ 16. ປະຫວັດການປ່ອຍອາຍເຮືອນແກ້ວສະເລ່ຍປະຈຳປີ ແລະ ການກຳຈັດ ຕະຫຼອດໄລຍະການອ້າງອີງ ..	85
ຕາຕະລາງ 17: ສາເຫດ ຂອງ ການຕັດໄມ້ທຳລາຍປ່າ ແລະ ການເຮັດໃຫ້ປ່າໄມ້ເສື່ອມໂຊມ ທີ່ຖືກກຳນົດ ຜ່ານທາງ ການປຶກສາຫາລືກັບພາກສ່ວນກ່ຽວຂ້ອງ	87
ຕາຕະລາງ 18. ສາເຫດ ການຕັດໄມ້ທຳລາຍປ່າ ແລະ ການເຮັດໃຫ້ປ່າໄມ້ເສື່ອມໂຊມ ທີ່ມາຈາກການຜະລິດກະສິກຳ ທີ່ໄດ້ຖືກກຳນົດ ຜ່ານທາງ ການປຶກສາຫາລື ຂອງ ພາກສ່ວນກ່ຽວຂ້ອງ	95
ຕາຕະລາງ 19. ການປຸກເຂົ້ານາປີ ແລະ ນາແຊງ ແລະ ເຂົ້າຮ່: 2015 – 2017 ໃນເນື້ອທີ່ເປັນເຮັກຕາ	97
ຕາຕະລາງ 20. ເນື້ອທີ່ (ເຮັກຕາ) ທີ່ເລືອກປຸກ ຝືດເສດຖະກິດ	98
ຕາຕະລາງ 21. ຕົວຢ່າງ ຝືດອາຍຸສິ້ນທົ່ວໄປ ໃນເຂດເນີນສູງ ໃນດ້ານລະບົບການຜະລິດທົ່ວໄປ ແລະ ການປະຕິບັດ ເຮັດກະສິກຳທີ່ດີ ທີ່ມີທ່າແຮງ ເພື່ອແກ້ໄຂສິ່ງທ້າທາຍທົ່ວໄປ ແລະ ອຸປະສັກທີ່ປະຊຸມກັບ ລະບົບການ ຜະລິດທີ່ມີຢູ່ແລ້ວ	100
ຕາຕະລາງ 22. ເນື້ອທີ່ (ເຮັກຕາ) ປຸກກ້ວຍ ແລະ ຢາງພາລາ ຢູ່ໃນແຂວງ ຂອງແຜນງານ GCF	103
ຕາຕະລາງ 23 ລາຍຊື່ຢາປາບສັດຕູພືດທີ່ຕ້ອງຫ້າມ ໃນ ສປປ ລາວ, ເດືອນມິຖຸນາ 2010	111
ຕາຕະລາງ 24. ການຮັກສາສັດລ້ຽງ ໃນແຕ່ລະແຂວງ ຊຶ່ງມີຫົວໜ່ວຍເປັນພັນຫົວ	114
ຕາຕະລາງ 25. ພາບລວມ ການຢຸດຕິ ການອະນຸຍາດໃຫ້ສໍາປະທານ ຂອງ ລັດຖະບານ	127
ຕາຕະລາງ 26. ການສົມທຽບ ລະຫວ່າງ ບົດ SESA ກັບ ບົດ ESIA ແລະ ແຜນງານ	141
ຕາຕະລາງ 27: ຄວາມສ່ຽງ ແລະ ມາດຕະການຫຼຸດຜ່ອນ ສໍາລັບ ຜົນໄດ້ຮັບທີ 1	154

ຕາຕະລາງ 28: ຄວາມສ່ຽງ ແລະ ມາດຕະການຫຼຸດຜ່ອນ ສໍາລັບຜົນໄດ້ຮັບທີ 2	158
ຕາຕະລາງ 29: ຄວາມສ່ຽງ ແລະ ມາດຕະການຫຼຸດຜ່ອນ ສໍາລັບ ຜົນໄດ້ຮັບທີ 3.....	164
ຕາຕະລາງ 30. ພາບລວມ ຂອງ ຄໍາຄິດເຫັນ ແລະ ກົນໄກແກ້ໄຂການຮ້ອງທຸກ ທີ່ມີຜົນນໍາໃຊ້ ສໍາລັບວຽກງານ REDD+ ໃນ ສປປ ລາວ	176
ຕາຕະລາງ 31: ພາບລວມ ຂອງ ຂັ້ນຕອນຕົ້ນຕໍ ຢູ່ໃນກົນໄກແກ້ໄຂການຮ້ອງທຸກ ໃນລະດັບແຜນງານ.....	181

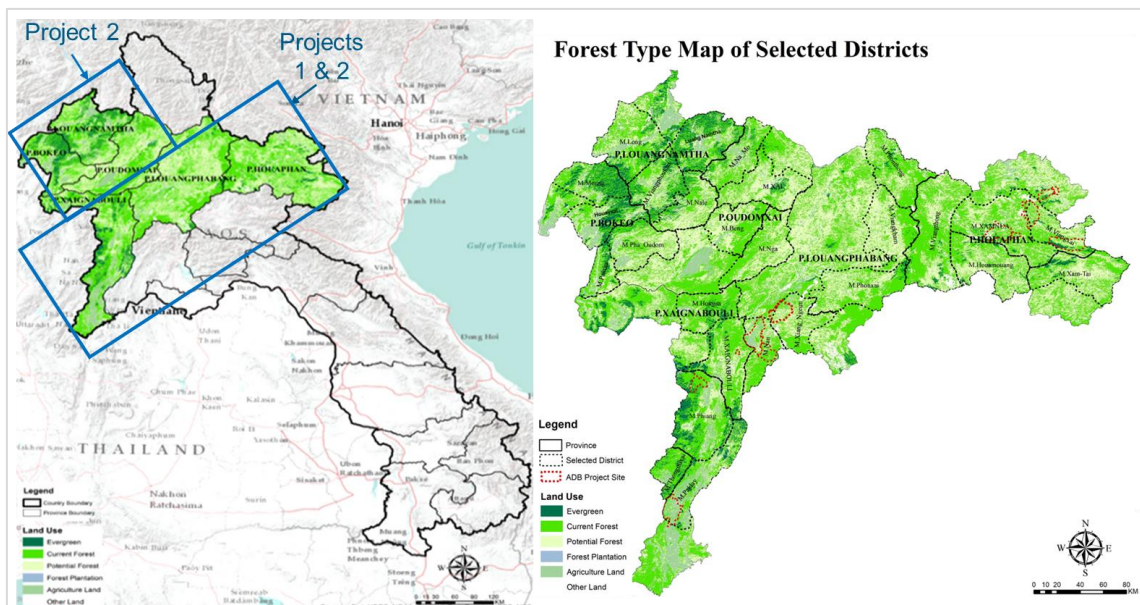
ສາລະບານຮູບ

ຮູບ 1: a) ພື້ນທີ່ ຂອງແຜນງານ/ໂຄງການ ຢູ່ໃນ ສປປ ລາວ, ແລະ b) ແຜນທີ່ປະເພດປ່າໄມ້ ຂອງບັນດາເມືອງ ທີ່ຖືກເລືອກ.....	xvi
ຮູບ 2: ແນວທາງປະຕິບັດເປັນແຕ່ລະໄລຍະ ສໍາລັບຈັດຕັ້ງປະຕິບັດ ແຜນງານຫຼຸດຜ່ອນການປ່ອຍອາຍເຮືອນແກ້ວ ຂອງ ສປປ ລາວ.....	xvii
ຮູບ 3: ແນວທາງປະຕິບັດເປັນແຕ່ລະໄລຍະ ສໍາລັບ ຈັດຕັ້ງປະຕິບັດ ແຜນງານຫຼຸດຜ່ອນການປ່ອຍອາຍເຮືອນແກ້ວ ຂອງ ສປປ ລາວ	4
ຮູບ 4: ພາບລວມ ຂອງ ໂຄງການ	10
ຮູບ 5. ພາບລວມ ຂອງ ການຮ່ວມສະໜອງທຶນ ແລະ ການຫ້າງຫາກະກຽມສັນຍາຕ່າງໆ	15
ຮູບ 6. ອັດຕາສ່ວນ ຂອງ ປະເພດກຸ່ມພາສາຊົນເຜົ່າ ຢູ່ໃນບ້ານ	58
ຮູບ 7: ຮູບຖ່າຍ ຢູ່ໃນກອງປະຊຸມຊຸມຊົນ ກ່ຽວກັບໂຄງການ ຢູ່ແຂວງອຸດົມໄຊ.	71
ຮູບ 8: ການບຸກລຸກແຕ່ລະປະເພດ (ການບຸກລຸກ > 5 ເຮັກຕາ) ຢູ່ໃນພື້ນທີ່ ຂອງ ແຜນງານ (2005-2015).....	87
ຮູບ 9: ສັງລວມ ສາເຫດ, ຕົວແທນ ແລະ ສາເຫດພື້ນຖານ ຂອງ ພື້ນທີ່ ຂອງແຜນງານ	89
ຮູບ 10. ຜົດກະສິກໍາຕົ້ນຕໍ ຢູ່ໃນບັນດາແຂວງເປົ້າໝາຍ (ຈຳນວນ ຮຕ ທີ່ໄດ້ປູກ).....	94
ຮູບ 11. ຮູບພາບການຂະຫຍາຍການປູກກ້ວຍ ຢູ່ທາງພາກເໜືອ ຂອງ ສປປ ລາວ.....	106
ຮູບ 12. ຮູບພາບແຜນທີ່ UXO ທີ່ໄດ້ມາຈາກ ອຳນາດການປົກຄອງເມືອງວຽງໄຊ ໃນແຂວງຫົວພັນ.....	122
ຮູບ 13. ຮູບການກໍ່ສ້າງ.....	128
ຮູບ 14: ທາງເລືອກ ສໍາ ລັບການແກ້ໄຂການຮ້ອງທຸກ ພາຍໃຕ້ REDD+	177
ຮູບ 15. ອົງປະກອບ ຂອງກຸ່ມຊົນເຜົ່າ ຢູ່ໃນພື້ນທີ່ ຂອງ ແຜນງານຫຼຸດຜ່ອນການປ່ອຍອາຍເຮືອນແກ້ວ	190

ບົດສັງລວມຫຍໍ້

ໂຄງການ ທີ່ຖືກສະເໜີ ຂໍການສະໜອງທຶນ ບາງສ່ວນ ໂດຍ ກອງທຶນດິນຟ້າອາກາດສີຂຽວ (GCF) ສະແດງໃຫ້ເຫັນເຖິງ ໂອກາດ ໃນການສະໜັບສະໜູນ ການປ່ຽນແປງທີ່ເປັນຕົວແບບ ຢູ່ໃນຂະແໜງນໍ້າໃຊ້ປ່າໄມ້ ແລະ ທີ່ດິນ ຢູ່ ສ.ປ.ປ.ລາວ. ມັນຖືກຮຽກວ່າ “ການຜັນຂະຫຍາຍ ການຈັດຕັ້ງປະຕິບັດ ແຜນງານຫຼຸດຜ່ອນ ການປ່ອຍອາຍເຮືອນແກ້ວ ຂອງ ສປປ ລາວ ຜ່ານທາງ ການປັບປຸງການຄຸ້ມຄອງບໍລິຫານ ແລະ ການຄຸ້ມຄອງຈັດສັນທີ່ດິນປ່າໄມ້ແບບຍືນຍົງ (ໂຄງການ 2). ດັ່ງທີ່ຊື່ຊ້ຳໃຫ້ເຫັນ , ໂຄງການ 2 ແມ່ນເປັນໂຄງການສືບທອດ ຈາກໂຄງການໜຶ່ງອີກ. ທັງສອງ ແມ່ນເປັນສ່ວນໜຶ່ງ ຂອງ ແຜນງານລວມ ຂອງ GCF ທີ່ຮຽກວ່າ “ການຈັດຕັ້ງປະຕິບັດ ແຜນງານຫຼຸດຜ່ອນ ການປ່ອຍອາຍເຮືອນແກ້ວ ຂອງ ສ.ປ.ປ.ລາວ ຜ່ານທາງ ການ ປັບປຸງ ການຄຸ້ມຄອງບໍລິຫານ ແລະ ການຄຸ້ມຄອງຈັດສັນ ຜູ້ມີທັດປ່າໄມ້ ແບບຍືນຍົງ” (FP117).

ພື້ນທີ່ແຜນງານ ປະກອບດ້ວຍປະມານ 35% ຂອງ ພື້ນທີ່ທົ່ວປະເທດ ແລະ 32% ຂອງ ຄວາມປົກຫຸ້ມປ່າໄມ້ ຂອງ ປະເທດ. ປະມານ 40% ຂອງການຕັດໄມ້ທໍາລາຍປ່າ ແລະ ການເຮັດໃຫ້ປ່າໄມ້ເສື່ອມໂຊມ ທົ່ວປະເທດ (ໃນແງ່ຂອງ ເນື້ອທີ່) ເກີດຂຶ້ນຢູ່ໃນ 6 ແຂວງທີ່ຖືກເລືອກ, ຊຶ່ງຍັງເປັນແຂວງ ທີ່ມີຄວາມເປັນໄປໄດ້ ທີ່ຈະໄດ້ຮັບຜົນກະທົບ ຈາກ ການປ່ຽນແປງດິນຟ້າອາກາດ ຢູ່ໃນ ສປປ ລາວ (ໃຫ້ເບິ່ງ ພາກທີ 5.3 ຂ້າງລຸ່ມນີ້). ແຕ່ລະແຂວງ ໃນຈຳນວນ 6 ແຂວງ ໄດ້ສ້າງ ແຜນປະຕິບັດງານ REDD+ ຂັ້ນແຂວງ (PRAP), ທີ່ວິເຄາະ ສາເຫດຕົ້ນຕໍ ຂອງ ການຕັດໄມ້ທໍາລາຍປ່າ ແລະ ການເຮັດໃຫ້ປ່າໄມ້ເສື່ອມໂຊມ, ອຸປະສັກຕົ້ນຕໍ ແລະ ການລົງມືປະຕິບັດ ທີ່ຖືກສະເໜີ ແລະ ມາດຕະການ ເພື່ອຫຼຸດຜ່ອນ ການປ່ອຍອາຍເຮືອນແກ້ວ ຈາກການທໍາລາຍປ່າໄມ້ ແລະ ການເຮັດໃຫ້ປ່າໄມ້ເສື່ອມໂຊມ.



ຮູບ 1: a) ຝື່ນທີ່ ຂອງແຜນງານ/ໂຄງການ ຢູ່ໃນ ສປປ ລາວ, ແລະ b) ແຜນທີ່ປະເພດປ່າໄມ້ ຂອງບັນດາເມືອງ ທີ່ ຖືກເລືອກ¹

ໂດຍມີການອະນຸມັດຈາກ NDA, ອົງການທີ່ຖືກຍອມຮັບ (AE) ໄດ້ສົ່ງ ເອກະສານອະທິບາຍແນວຄວາມຄິດ ທີ່ຮ່າງແຜນງານນີ້ຂຶ້ນ² ໃນເດືອນມິຖຸນາ ປີ 2018, ແລະ ຕໍ່ມາກໍໄດ້ສ້າງ ຊຸດເອກະສານສະເໜີຂໍທຶນ ສໍາລັບ ແຜນງານ. ແຜນງານ “ການຈັດຕັ້ງປະຕິບັດ ແຜນງານຫຼຸດຜ່ອນການປ່ອຍອາຍເຮືອນແກ້ວ ຂອງ ສປປ ລາວ ຜ່ານທາງ ການປັບປຸງການຄຸ້ມຄອງບໍລິຫານ ແລະ ການຄຸ້ມຄອງຈັດສັນ ພູມີທັດປ່າໄມ້ແບບຍືນຍົງ” (FP117) ໄດ້ຖືກຮັບຮອງ ໂດຍ ສະພາບໍລິຫານ ຂອງ GCF ໃນປີ 2019 ຢູ່ທີ່ B.24.³ ແຜນງານລວມ ປະກອບສ່ວນ ຢ່າງຫຼວງຫຼາຍ ເຂົ້າໃນ ການຈັດຕັ້ງປະຕິບັດ ແຜນງານຫຼຸດຜ່ອນການປ່ອຍອາຍເຮືອນແກ້ວ ຂອງ ສປປ ລາວ (ER-Program) ຢ່າງປະສິບຜິນ ສໍາເລັດ ພາຍໃຕ້ ແຫຼ່ງທຶນຄູ່ຮ່ວມການກວດກາປ່າໄມ້ (FCPF) ໃນ 6 ແຂວງພາກເໜືອ ຂອງ ສປປ ລາວ ຄື: ຫົວພັນ, ຫຼວງພະບາງ, ໄຊຍະບູລີ, ຫຼວງນໍ້າທາ, ບໍ່ແກ້ວ ແລະ ອຸດົມໄຊ (ໃຫ້ເບິ່ງ ຮູບ 1).

ແຜນງານ ມີແຜນທີ່ຈະຫຼຸດຜ່ອນ ປະມານ 11.7 ລ້ານໂຕນ ອາຍກາກໂບນິກທຽບເທົ່າ (tCO₂eq) ພາຍໃນ 7 ປີ ແລະ ຫວັງວ່າ ຈະສ້າງຜົນປະໂຫຍດ ໃຫ້ແກ່ປະຊາຊົນ ປະມານ 723,382 ຄົນ (361,691 ຄົນ ໂດຍກົງ), ຊຶ່ງສ່ວນໃຫຍ່ ແມ່ນ ກຸ່ມຄົນຈາກຫຼາຍຊົນເຜົ່າ. ແຜນງານນີ້ ຈະຊ່ວຍ ລັດຖະບານ ແຫ່ງ ສ.ປ.ປ.ລາວ ຈັດຕັ້ງປະຕິບັດ ແຜນງານ ຫຼຸດຜ່ອນອາຍເຮືອນແກ້ວ ຂອງຕົນ ຕາມທີ່ໄດ້ກໍານົດ ຢູ່ໃນ ເອກະສານແຜນງານຫຼຸດຜ່ອນ ການປ່ອຍອາຍເຮືອນແກ້ວ (ERPD)⁴ ຈົນກວ່າວ່າ ອາດຈະມີ ການຈ່າຍເງິນທີ່ອີງຕາມຜົນງານ ຈາກ ກອງທຶນ (CF) ຂອງຄູ່ຮ່ວມການກວດກາປ່າໄມ້ (FCPF), ໂດຍອີງຕາມ ເງື່ອນໄຂ ທີ່ກໍານົດໄວ້ ຢູ່ໃນ ສັນຍາ ວ່າດ້ວຍການຈ່າຍເງິນ ຄ່າຫຼຸດຜ່ອນການປ່ອຍອາຍເຮືອນ ແກ້ວ (ERPA)⁵.

ຂົງເຂດທີ່ເນັ້ນໜັກຕົ້ນຕໍ ຂອງແຜນງານ ແມ່ນການຄຸ້ມຄອງຈັດສັນປ່າໄມ້, ພູມສັນຖານ ແລະ ຊັບພະຍາກອນດ້ານການ ກະສິດໍາ ແບບຍືນຍານ ໃນຂອບເຂດມາດຕາສ່ວນ ໃນຫົກແຂວງພາກເໜືອ ຂອງ ສ.ປ.ປ.ລາວ. ຈຸດເນັ້ນໜັກເພີ່ມເຕີມ ຂອງແຜນງານ ແມ່ນການສະໜອງ ການສະໜັບສະໜູນ ສ້າງຕັ້ງ ສະພາບແວດລ້ອມ ທີ່ເຮັດໃຫ້ສາມາດ ຈັດຕັ້ງປະຕິບັດ REDD+ ໄດ້, ຊຶ່ງລວມມີ ການຄຸ້ມຄອງບໍລິຫານທີ່ດິນ ແລະ ປ່າໄມ້, ການບັງຄັບໃຊ້, ການປ່ຽນແປງຜິດຕິກຳ, ແລະ ການສະໜອງເງິນແກ່ຂະແໜງການ ແບບຍືນຍານ. ໃນເບື້ອງຕົ້ນ, ໄດ້ກໍານົດແນວຄວາມຄິດ ຂອງ FP117 ວ່າເປັນ

¹ Each target province shares an international border with one of the surrounding countries of Thailand, Myanmar, China and Viet Nam. The northern region of Laos is characterised by hilly topography, remote accessibility and limited public and industrial infrastructure, unique ethnic communities, and a persistent prevalence of poverty.

² Originally, the programme was elaborated as a project, and reframed into a programme during the elaboration of the feasibility study and funding proposal.

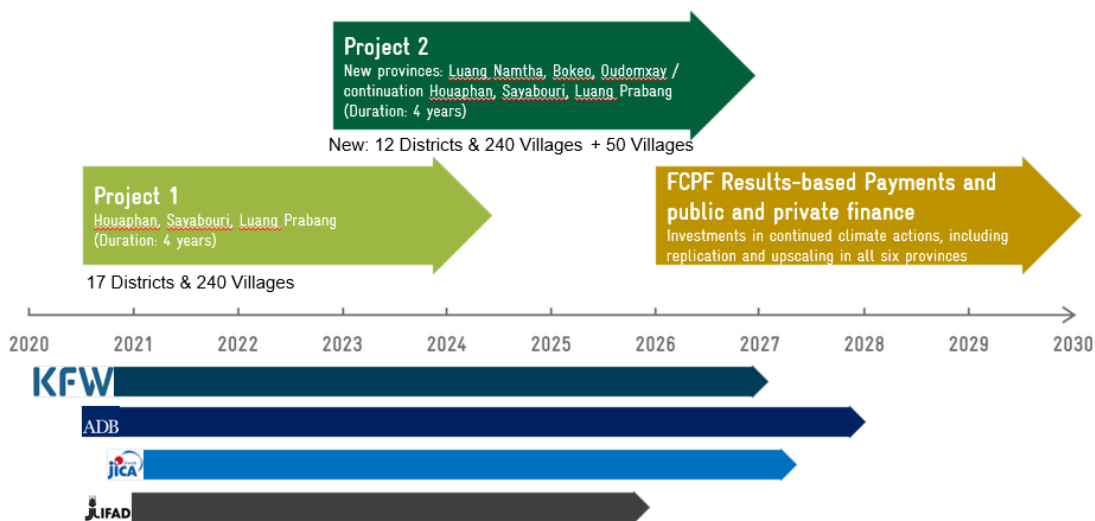
³ “The programme consists of 3 projects: Project 1 (mid-2020 to mid-2024) addresses the three provinces of Houaphan, Sayabouri and Luang Prabang, which contain the highest rates of deforestation and forest degradation within the programme area; Project 2 (mid-2024 to end-2029) scales-up the number of participating communities in the same geographical area; and Project 3 (2022 to end-2029) extends the geographical reach of the programme to the 3 additional provinces of Luang Namtha, Bokeo and Oudomxay.” (GCF FP 117, page 3).

⁴ Available online at: <https://www.forestcarbonpartnership.org/laos-people%E2%80%99s-democratic-republic>

⁵ Available online : https://www.forestcarbonpartnership.org/system/files/documents/FCPF%20Carbon%20Fund_ERPA_Tranches%20A_B%20Lao%20PDR%20Final%20Signed%20Dec%2030%202020.pdf

ໂຄງການຫຼຸດຜ່ອນຢ່າງດຽວ ທີ່ຕ້ອງໄດ້ຖືກກຳນົດກອບຄືນໃໝ່ ໃຫ້ເປັນແຜນງານ, ໂດຍມີ 3 ໂຄງການຍ່ອຍ ເນື່ອງຈາກ ມີການສະໜອງທຶນ ທີ່ຈຳກັດ ຈາກ GCF. ບົດສະເໜີຂໍທຶນ ຈາກ GCF 117⁶ ໄດ້ກຳນົດ ແນວທາງປະຕິບັດ ຂອງ ແຜນງານ ຢ່າງຈະແຈ້ງ ໂດຍມີໂຄງການ 1⁷ ທີ່ກວມເອົາ 3 ແຂວງ ໃນຈຳນວນ 6 ແຂວງ ຂອງ ແຜນງານ ER-P ຂອງ ລາວ (ຫົວພັນ, ຫຼວງພະບາງ ແລະ ໄຊຍະບູລີ), ແລະ ໂຄງການຍ່ອຍ 2 ແລະ 3 ຕາມລຳດັບ (ຊຶ່ງຕໍ່ໄປແມ່ນ ໂຄງການ 2) ເພື່ອຂະຫຍາຍ ພື້ນທີ່ການຈັດຕັ້ງປະຕິບັດ ຂອງ ແຜນງານ ຢູ່ໃນທັງໝົດ 6 ແຂວງ ທີ່ນອນໃນ ແຜນງານ ER-P ເພື່ອບັນລຸການຫັນປ່ຽນ ຕາມທີ່ຄາດໄວ້ ຢ່າງເຕັມທີ່ ໃນການຄຸ້ມຄອງປ່າໄມ້ ແລະ ທີ່ດິນ ໃນເຂດເນີນສູງ ຂອງ ສປປ ລາວ.⁸

ສຳລັບໂຄງການ 2, GIZ ຮ່ວມກັບ ສຳນັກງານໃຫຍ່ຂອງດິນ ໃນປະເທດເຢຍລະມັນ ຈະທຳໜ້າທີ່ ເປັນອົງການທີ່ຖືກ ຍອມຮັບ (AE) ສຳລັບ ໂຄງການ 1. ໂຄງການ GIZ ໃນ ສປປ ລາວ ຈະສືບຕໍ່ປະຕິບັດ ບົດບາດ ໃນນາມເປັນ ອົງການ ທີ່ຈັດຕັ້ງປະຕິບັດ (EE) ສຳລັບໂຄງການ 2, ຮ່ວມກັບ ລັດຖະບານ ແຫ່ງ ສປປ ລາວ (ທີ່ຕ່າງໜ້າໂດຍ MAF ແລະ MonRE) ຊຶ່ງ EPF ຈະຮັບຜິດຊອບ ການປະຕິບັດ. ຮ່ວງທຶນການປ່ຽນແປງດິນຟ້າອາກາດ ພາຍໃຕ້ EPF, ທີ່ໄດ້ຖືກ ສ້າງຕັ້ງຂຶ້ນແລ້ວ ແລະ ມີການດຳເນີນການ ພາຍໃຕ້ໂຄງການ 1, ຍັງຈະຖືກນຳໃຊ້ ເປັນກົນໄກນຳສົ່ງເງິນ ແກ່ໂຄງການ 2. ຂໍ້ມູນລະອຽດ ແມ່ນມີຢູ່ໃນ ຄູ່ມື ວ່າດ້ວຍ ການດຳເນີນງານ ຂອງຮ່ວງທຶນການປ່ຽນແປງດິນຟ້າອາກາດ (ເອກະສານ ຊ້ອງທ້າຍ 21 ກ່ຽວກັບ FP).



ຮູບ 2: ແນວທາງປະຕິບັດເປັນແຕ່ລະໄລຍະ ສຳລັບຈັດຕັ້ງປະຕິບັດ ແຜນງານຫຼຸດຜ່ອນການປ່ອຍອາຍເຮືອນແກ້ວ ຂອງ ສປປ ລາວ

⁶ <https://www.greenclimate.fund/project/fp117>.

⁷ Project 1 which was approved under FP 117 reached effectiveness on 19th May 2020. Since then, the Project has made significant progress. More details on the specific progress can be found under the Annual Performance Report (APR) in Annex 18.

⁸ FP 117 A.21.1 Programme Executive Summary: "This Funding Proposal presents a stand-alone GCF project (Project 1) for Board approval. Two subsequent stand-alone projects, embedded in the same programmatic context and theory of change as this project, will be submitted at a future date for Board approval. Board approval for the project presented in this Funding Proposal is wholly separate from, and does not pre-judge, Board approval for future related projects."

ຂະບວນການ ແລະ ມາດຕະຖານ ESIA: ບົດ ESIA ສະບັບນີ້ ໄດ້ຖືກດັດປັບ ແລະ ປັບປຸງ ຈາກ ບົດ ESIA ຕົ້ນສະບັບ, ທີ່ໄດ້ກະກຽມ ສໍາລັບ FP117 (ໂຄງການ 1). ດັ່ງນັ້ນ, ບົດ ESIA ສະບັບນີ້ ຈຶ່ງໄດ້ຖືກປັບປຸງ ເພື່ອເນັ້ນໃສ່ ໂຄງການ 2, ຊຶ່ງບໍ່ລວມເອົາບາງກິດຈະກຳ ທີ່ດໍາເນີນ ພາຍໃຕ້ໂຄງການ 1 ແຕ່ລວມເອົາ ບາງກິດຈະກຳໃຫມ່. ນອກຈາກ ການຂະຫຍາຍ ພື້ນທີ່ຈັດຕັ້ງປະຕິບັດ ໄປສູ່ຕື້ມອີກ 3 ແຂວງ, ໂຄງການ 2 ຈະສືບຕໍ່ ສະໜັບສະໜູນ 240 ບ້ານ, ທີ່ໃນປັດຈຸບັນ ໄດ້ຮັບການສະໜັບສະໜູນ ພາຍໃຕ້ ໂຄງການ 1 ແລະ ຍັງຈະລວມເອົາ ມາດຕະການປັບຕົວ ເພື່ອໃຫ້ສາມາດຫັນໄປສູ່ ການຄຸ້ມຄອງປ່າໄມ້ ແລະ ທີ່ດິນ ແບບຍືນຍົງ ແລະ ທີ່ສາມາດທຶນທານ ຕໍ່ສະພາບດິນຜ້າຜ້າອາກາດ ໃນເຂດເນີນສູງ ຢູ່ທາງພາກເໜືອຂອງ ສປປ ລາວ (ໃຫ້ເບິ່ງໝວດທີ 2 “ພາບລວມ ຂອງ ການອອກແບບໂຄງການ 2” ສໍາລັບຂໍ້ມູນເພີ່ມເຕີມ). ຂໍ້ມູນເສັ້ນທຽບຖານ ໄດ້ຮັບການປັບປຸງ, ການປະເມີນຄວາມສ່ຽງ ໄດ້ຮັບການປັບປຸງ, ແລະ ຄໍາແນະນຳຕ່າງໆໄດ້ຖືກດັດປັບ ເພື່ອໃຫ້ເໝາະສົມກັບ ຈຸດປະສົງ ຂອງ ໂຄງການ 2. ບົດປະເມີນ ຜົນປະທັບຕໍ່ສິ່ງແວດລ້ອມ ແລະ ສັງຄົມ ສະບັບປັບປຸງ ໄດ້ຖືກສ້າງຂຶ້ນ ໃນນາມເປັນສ່ວນໜຶ່ງ ຂອງ ຂະບວນການສະເໜີ ໂຄງການ 2 ແລະ ໄດ້ຖືກຍື່ນຫາ ກອງທຶນດິນຜ້າອາກາດສີຂຽວ ໂດຍມີ ການປະເມີນຄວາມສ່ຽງ ໂດຍອີງຕາມ ນະໂຍບາຍດ້ານສິ່ງແວດລ້ອມ ແລະ ສັງຄົມ ຂອງ ກອງທຶນດິນຜ້າອາກາດສີຂຽວ, ແລະ ຂອງ ຈີໂອແຊັດ. ສໍາລັບຂໍ້ມູນເພີ່ມເຕີມ, ໃຫ້ເບິ່ງໝວດທີ່ເວົ້າເຖິງ “ແນວທາງປະຕິບັດ ຂອງ ແຜນງານ GCF” ຢູ່ໃນພາກສະເໜີ.

ແຜນງານ/ໂຄງການ ທີ່ມີຄວາມສ່ຽງສູງ ແລະ ປານກາງ ເປີດເຜີຍ ບົດປະເມີນ ESIA ແລະ ESMP ແກ່ ສາທາລະນະຊົນ ເພື່ອເຮັດໃຫ້ ຜູ້ມີສ່ວນກ່ຽວຂ້ອງ ສາມາດ ມີສ່ວນຮ່ວມ ໄດ້ຢ່າງມີປະສິດທິພາບ, ຊຶ່ງເປັນການຮັບປະກັນ ການເຂົ້າເຖິງ ຂໍ້ມູນ ຂອງໂຄງການ ໃນລັກສະນະ ທີ່ເຂົ້າເຖິງໄດ້ງ່າຍ ແລະ ແທດເໝາະກັບວັດທະນາທຳ. ມັນສືບຕໍ່ ເຮັດໃຫ້ຜູ້ມີສ່ວນກ່ຽວຂ້ອງ ສາມາດ ອອກຄໍາຄິດເຫັນ, ຍົກຄວາມກັງວົນຂຶ້ນມາ, ຫຼື ຍື່ນຄໍາຮ້ອງທຸກ ຕາມຄວາມຈຳເປັນ. ກອງທຶນ ດິນຜ້າອາກາດ ສີຂຽວ ນຳໃຊ້ ນະໂຍບາຍສິ່ງແວດລ້ອມ ແລະ ສັງຄົມ ໄລຍະສັ້ນ ໂດຍອີງຕາມ ມາດຕະຖານທາງດ້ານຜົນງານ ຂອງ (IFC), ຊຶ່ງສອດຄ່ອງກັບ ມາດຕະຖານ ຂອງ ຈີໂອແຊັດ ແລະ ລະບົບການຄຸ້ມຄອງບົດບາດຍິ່ງຊາຍ ຂອງ ຈີໂອແຊັດ (S+G). ມາດຕະຖານ ທາງດ້ານຜົນງານ (PS) ທີ່ມີຜົນນຳໃຊ້ ກັບໂຄງການ ປະກອບມີ:

- ມາດຕະຖານ ທາງດ້ານຜົນງານ 1: ການປະເມີນ ແລະ ການຄຸ້ມຄອງ ຄວາມສ່ຽງ ແລະ ຜົນກະທົບ ຕໍ່ສິ່ງແວດລ້ອມ ແລະ ສັງຄົມ
- ມາດຕະຖານ ທາງດ້ານຜົນງານ 2: ແຮງງານ ແລະ ສະພາບເງື່ອນໄຂການເຮັດວຽກ
- ມາດຕະຖານ ທາງດ້ານຜົນງານ 3: ປະສິດທິຜົນ ທາງດ້ານຊັບພະຍາກອນ ແລະ ການປ້ອງກັນ ການປ່ອຍອາຍພິດ
- ມາດຕະຖານ ທາງດ້ານຜົນງານ 4: ສຸຂະພາບ, ຄວາມປອດໄພ ແລະ ການຄ້າປະກັນ ຂອງ ຊຸມຊົນ

- ມາດຕະຖານ ທາງດ້ານຜົນງານ 5: ການເອົາທີ່ດິນ ແລະ ການຍົກຍ້າຍທີ່ຢູ່ອາໃສ ແບບບໍ່ມີຄວາມສະໝັກໃຈ
- ມາດຕະຖານ ທາງດ້ານຜົນງານ 6: ການອະນຸລັກ ຊີວະນາໆພັນ ແລະ ການຄຸ້ມຄອງ ຊັບພະຍາກອນທຳມະຊາດ ທີ່ມີຊີວິດ ແບບຍືນຍານ
- ມາດຕະຖານ ທາງດ້ານຜົນງານ 7: ຄົນພື້ນເມືອງ
- ມາດຕະຖານ ທາງດ້ານຜົນງານ 8: ມໍລະດົກ ທາງວັດທະນາທຳ

ໂຄງການ ນຳໃຊ້ ມາດຕະຖານ ທາງດ້ານຜົນງານ 1 - 2 ແລະ ມາດຕະຖານ ທາງດ້ານຜົນງານ 4 - 8.⁹

ສຳລັບ ການສ້າງບົດປະເມີນສິ່ງແວດລ້ອມ ແລະ ສັງຄົມ ໃນເບື້ອງຕົ້ນ, ຈີໂອແຊັດ ໄດ້ມອບໝາຍໃຫ້ ທີ່ປຶກສາອິດສະຫຼະ ມາທົບທວນເບິ່ງ ຮ່າງເອກະສານ ຂອງໂຄງການ, ການສຶກສາທີ່ໄປທີ່ມາ ແລະ ຂໍ້ມູນໂຕເລກ, ແລະ ປຶກສາຫາລື ກັບ ທີມງານກະກຽມໂຄງການ ຂອງ ຈີໂອແຊັດ. ທີ່ປຶກສາ ໄດ້ກຳນົດ ແລະ ໄດ້ປະເມີນ ຜົນກະທົບທາງລົບທີ່ບໍ່ຕັ້ງໃຈ ທີ່ອາດຈະເກີດຂຶ້ນໄດ້ ຈາກໂຄງການ ແລະ ໄດ້ສັງລວມ ຄຳແນະນຳ ແລະ ຂໍ້ສັງເກດຕ່າງໆ ທີ່ກ່ຽວຂ້ອງ ສຳລັບ ບົດປະເມີນ ແລະ ແຜນການຍ່ອຍ ຢູ່ໃນ ບົດລາຍງານ ສະບັບນີ້. ຈີໂອແຊັດ ຈະສ້າງ ບົດປະເມີນບົດບາດຍິ່ງຊາຍ ແລະ ແຜນປະຕິບັດງານ ບົດບາດຍິ່ງຊາຍ ທີ່ແຍກຕ່າງກັນ ລວມທັງ ແຜນຄຸ້ມຄອງສິ່ງແວດລ້ອມ ແລະ ສັງຄົມ (ESMP). ແຜນ ESMP ລວມມີ ລະດັບຊັ້ນ ການຫຼຸດຜ່ອນ ສຳລັບ ຄຸ້ມຄອງ ແລະ ຫຼຸດຜ່ອນ ຄວາມສ່ຽງ (ຕໍ່ ມາດຕະຖານ ທາງດ້ານຜົນງານ 1 ແລະ ນະໂຍບາຍກ່ຽວກັບຄົນພື້ນເມືອງ), ແລະ ການຫຼຸດຜ່ອນລະອຽດ ແລະ/ຫຼື ມາດຕະການຊີດເຊີຍ, ຊຶ່ງຈຳເປັນ ທີ່ຈະເຮັດໃຫ້ ໂຄງການ ມີຄວາມສອດຄ່ອງ ກັບ ນະໂຍບາຍສິ່ງແວດລ້ອມ ແລະ ສັງຄົມ ຂອງ ຈີໂອແຊັດ ແລະ GCF ທີ່ລວມມີ ນະໂຍບາຍ ກ່ຽວກັບ ຄົນພື້ນເມືອງ.

ບົດ ESIA ແລະ ແຜນ ESMP ໄດ້ຮັບການປັບປຸງ ໃນທ້າຍປີ 2021/ ຕົ້ນປີ 2022 ເພື່ອສະທ້ອນໃຫ້ເຫັນເຖິງ ການປັບຕົວ ພາຍໃຕ້ ໂຄງການ 2 - ການປັບປຸງ ແມ່ນອີງໃສ່ ການທົບທວນທາງດ້ານພາສາ, ການປຶກສາຫາລືກັບພາກສ່ວນກ່ຽວຂ້ອງໃນລະດັບສູນກາງ (ບັນດາສະຖາບັນຂອງລັດ, ອົງການຈັດຕັ້ງທາງສັງຄົມ, ພາກເອກະຊົນ), ລວມທັງ ການປຶກສາຫາລືພາຍໃນທ້ອງຖິ່ນ ຢູ່ໃນແຂວງຕ່າງໆ ແລະ ການສຶກສາລົງລາຍລະອຽດຕື່ມ ຢູ່ໃນພາກສະໜາມ ຢູ່ກຸ່ມບ້ານທີ່ຖືກເລືອກ.

ປະເພດຄວາມສ່ຽງ: ໂຄງການ ແບ່ງອອກເປັນ “ປະເພດ B” ຫຼື “ປານກາງ” ໃນດ້ານ ຄວາມສ່ຽງຕໍ່ ສິ່ງແວດລ້ອມ ແລະ ສັງຄົມ. ໂຄງການ ຈະມີຜົນກະທົບທາງບວກ ຕໍ່ ສິ່ງແວດລ້ອມ ແລະ ສັງຄົມ ຕໍ່ ຜູ້ທີ່ໄດ້ຮັບຜົນປະໂຫຍດ ຢູ່ທາງພາກເໜືອ ຂອງ ສ.ປ.ປ.ລາວ ດ້ວຍການສົ່ງເສີມ ການນຳໃຊ້ທີ່ດິນ ແບບຍືນຍານ ຢູ່ໃນປ່າໄມ້ ແລະ ໃນເວລາເຮັດກະສິກຳ ແລະ

⁹ For details see: www.ifc.org/performancestandards and Section 5 below

ຍ້ອນແນວນັ້ນ ຈິ່ງປະກອບສ່ວນ ຕໍ່ ການປັບປຸງ ຊີວິດການເປັນຢູ່ ແລະ ໃນເວລາດຽວກັນ ກໍສົ່ງຜົນກະທົບທາງບວກ ຕໍ່ ສິ່ງແວດລ້ອມ ແລະ ຊີວະນາໆພັນ ດ້ວຍການ ປະກອບສ່ວນ ໃນການປົກປັກຮັກສາ ລະບົບນິເວດ ພ້ອມທັງ ປັບປຸງ ຄວາມອາດສາມາດ ໃນການຄຸ້ມຄອງສິ່ງແວດລ້ອມ ຂອງບັນດາອົງການຈັດຕັ້ງ ທີ່ກ່ຽວຂ້ອງ. ຜົນກະທົບຕໍ່ສິ່ງແວດລ້ອມ ແລະ ສັງຄົມ ຈາກໂຄງການ ທີ່ເປັນໄປໄດ້ ສ່ວນໃຫຍ່ ແມ່ນຈະເກີດຂຶ້ນສະເພາະພື້ນທີ່, ຊຶ່ງຈະບໍ່ເກີດຕະຫຼອດ ຫຼື ມີບໍ່ມີ ຄວາມສະຫຼັບສັບຊ້ອນ ໃນດ້ານທຳມະຊາດ ແລະ ມີຄວາມພ້ອມທີ່ຈະແກ້ໄຂ ຜ່ານທາງ ມາດຕະການການຫຼຸດຜ່ອນ ຫຼື ການຊົດເຊີຍ. ພື້ນທີ່ ຂອງໂຄງການ ເປັນໂຕແທນ ແກ່ກຸ່ມສະພາບເສດຖະກິດສັງຄົມ, ວັດທະນາທຳ ແລະ ສິ່ງແວດລ້ອມ ທີ່ມີຄວາມຫຼາກຫຼາຍສູງ. ຍ້ອນແນວນັ້ນ, ຈະບໍ່ມີກຸ່ມກິດຈະກຳ ທີ່ຮຽກວ່າ “ຂະໜາດດຽວ ເໝາະສົມກັບໝົດທຸກຢ່າງ”, ຫຼື ຈະບໍ່ມີ ແນວທາງປະຕິບັດ ການປົກປ້ອງ ທີ່ເວົ້າເກີນຄວາມຈິງ ທີ່ເໝາະສົມ. ບັນດາກິດຈະກຳ ທີ່ສະເໜີຂໍການສະໜອງເງິນ ຈາກ ກອງທຶນດິນຟ້າອາກາດສີຂຽວ ແມ່ນກ່ຽວຂ້ອງກັບ ຄວາມເຫັນດີເຫັນພ້ອມແບບອິດສະຫຼະ ໂດຍໄດ້ຮັບ ການລາຍງານລ່ວງໜ້າ (FPIC), ຊຶ່ງຊ່ວຍຊາວກະສິກອນ ທີ່ມີທີ່ດິນຂະໜາດນ້ອຍ ໃນທາງທີ່ດີ ໂດຍມີການເນັ້ນໜັກໃສ່ ກຸ່ມຊົນເຜົ່າ ໃນສະຖານທີ່ ຫ່າງໄກສອກຫຼີກ. ແຕ່ແນວໃດກໍຕາມ, ມັນເປັນໄປໄດ້ ທີ່ ໂຄງການເອງ ອາດຈະນຳໄປສູ່ ຂໍ້ຈຳກັດໃນການນຳໃຊ້ທີ່ດິນ, ຍ້ອນແນວນັ້ນ ຈິ່ງສົ່ງຜົນກະທົບທາງລົບ ຕໍ່ ຊີວິດການເປັນຢູ່. ດັ່ງນັ້ນ, ມັນຈິ່ງສຳຄັນສຳລັບ ໂຄງການ ທີ່ຈະສ້າງຕັ້ງ, ຈັດຕັ້ງປະຕິບັດ ແລະ ຕິດຕາມ ແຜນຄຸ້ມຄອງສິ່ງແວດລ້ອມ ແລະ ສັງຄົມ ຂອງ ໂຄງການ (ເອກະສານຊ້ອນທ້າຍ 6b ກ່ຽວກັບ ບົດສະເໜີຂໍທຶນ, FP), ໃນຄະນະດຽວກັນ ກໍຮັບປະກັນ ການສືບຕໍ່ ໃຫ້ມີການເຂົ້າຮ່ວມ ຢ່າງມີປະສິດທິພາບ ຂອງຜູ້ມີສ່ວນກ່ຽວຂ້ອງ ຈາກຫຼາຍຝ່າຍ ໃນໝົດທຸກລະດັບ ຕະຫຼອດ ການຈັດຕັ້ງປະຕິບັດໂຄງການ (ຜ່ານທາງ ແຜນການມີສ່ວນຮ່ວມ ຂອງພາກສ່ວນກ່ຽວຂ້ອງ, ທີ່ນອນຢູ່ໃນ ເອກະສານຊ້ອນທ້າຍ 7 ກ່ຽວກັບ FP).

ສະພາບການ: ເນື່ອງຈາກ ແຜນງານພັດທະນາ ທີ່ກຳລັງສືບຕໍ່ ແລະ ທີ່ໄດ້ວາງແຜນໄວ້ ຢູ່ໃນ ຂົງເຂດໂຄງການ ຂອງ ກອງທຶນດິນຟ້າອາກາດສີຂຽວ ທີ່ບໍ່ກ່ຽວຂ້ອງກັບ ໂຄງການນີ້, ແມ່ນຈະຕ້ອງໄດ້ຄຳນຶງເຖິງ ຄວາມສ່ຽງພາຍນອກ ທີ່ມີຕໍ່ ຊີວິດການເປັນຢູ່ ແລະ ລະບົບນິເວດພາຍໃນທ້ອງຖິ່ນ; ໂດຍສະເພາະ ຢູ່ໃນກໍລະນີ ຂອງການພັດທະນາ ພະລັງງານໄຟຟ້າ ນ້ຳຕົກ, ການກໍ່ສ້າງທາງ ແລະ ທາງລົດໄຟ ແລະ ການຍົກຍ້າຍຕ່າງໆ ທີ່ກ່ຽວຂ້ອງ. ບົດລາຍງານທີ່ປະຕິບັດຕາມ ກຳນົດຄວາມສ່ຽງພາຍນອກຫຼາຍຢ່າງ ທີ່ມີຜົນຕໍ່ ຊີວິດການເປັນຢູ່ ຢູ່ພາຍໃນພື້ນທີ່ ຂອງໂຄງການ, ທີ່ດິນ ແລະ ປ່າໄມ້, ຊຶ່ງໂຄງການ ຈຳເປັນຈະຕ້ອງ ຕິດຕາມ ແລະ ຄຳນຶງເຖິງ ໝົດທຸກຂັ້ນ, ເຖິງແມ່ນວ່າ ພວກມັນ ບໍ່ສາມາດໄດ້ຮັບອິດທິພົນ ຫຼື ຖືກຫຼຸດຜ່ອນ ໂດຍກົງ ຈາກໂຄງການ ກໍຕາມ. ຖ້າບໍ່ມີການຕິດຕາມ ຢ່າງໃກ້ຊິດ, ໂຄງການ ອາດຈະສາມາດ ສ້າງຄວາມເສຍຫາຍ ແບບບໍ່ຮູ້ໂຕຕໍ່ພາຍນອກ ທີ່ເປັນເຫດເຮັດໃຫ້ມີການບໍ່ຍອມຮັບ ການນຳໃຊ້ທີ່ດິນຕາມປະເພດນີ້, ລວມທັງ ຮູບແບບ ການເຮັດໄຮ່ເລື່ອນລອຍ ຂອງ ບັນດາກຸ່ມຊົນເຜົ່າ.

ແຜນ ESMP ແລະ ການຄຸ້ມຄອງທີ່ສາມາດດັດປັບໄດ້: ແນ່ນອນ, ສະພາບເສດຖະກິດ-ສັງຄົມ ສຳລັບ ການຈັດຕັ້ງປະຕິບັດ ໂຄງການ ຈະຂຶ້ນກັບ ສະຖານະການພາຍໃນທ້ອງຖິ່ນ, ຊຶ່ງເບິ່ງເໝືອນກັບວ່າ ຈະມີການຂຶ້ນລົງ ຕະຫຼອດເວລາ. ອັດຕາເປີເຊັນທີ່ສູງ ຂອງກຸ່ມຊົນເຜົ່າທີ່ບໍ່ແມ່ນກຸ່ມລາວໄຕ ທີ່ຢູ່ໃນ ພື້ນທີ່ ຂອງໂຄງການ ຕ້ອງການໃຫ້ມີ ປະເພດການຄຸ້ມຄອງຄວາມສ່ຽງທາງດ້ານສິ່ງແວດລ້ອມ ແລະ ສັງຄົມ ໃດໜຶ່ງ ຕໍ່ ໜຶ່ງແຜນກ່ຽວກັບຄົນພື້ນເມືອງ ຂອງ GCF. ຍ້ອນຊີວິດການເປັນຢູ່ ພາຍໃນກຸ່ມຊົນທ້ອງຖິ່ນ ຂອງເຜົ່າຕ່າງໆ ມີຄວາມສ່ຽງທີ່ຈະໄດ້ຮັບຜົນກະທົບ, ໂຄງການ ຈຳເປັນຈະ

ຕ້ອງ ອອກແບບ, ເປີດເຜີຍ, ຈັດຕັ້ງປະຕິບັດ ແລະ ຕິດຕາມ ແຜນຄຸ້ມຄອງສິ່ງແວດລ້ອມ ແລະ ສັງຄົມ ສະເພາະພື້ນທີ່ ແກ່ ບັນດາກິດຈະກຳ ທີ່ຖືກສະເໜີ ຢ່າງເອົາໃຈໃສ່ ແລະ ໃຫ້ຄວາມສົນໃຈສູງ ຕໍ່ ບັນດາຊຸມຊົນຂອງເຜົ່າຕ່າງໆ ພາຍໃນ ທ້ອງຖິ່ນ, ໂດຍນຳເອົາ ນະໂຍບາຍກ່ຽວກັບຄົນພື້ນເມືອງ ຂອງ GCF ໄປພິຈາລະນາ ຢ່າງເຕັມທີ່ ເພື່ອ ຫຼຸດຜ່ອນ ທຸກ ຜົນກະທົບທາງລົບ ທີ່ອາດເກີດຂຶ້ນໄດ້. ການພິຈາລະນາດັ່ງກ່າວ ໄດ້ນອນຢູ່ໃນ ແຜນພັດທະນາກຸ່ມຊົນເຜົ່າ ຂອງ ໂຄງການ (ເອກະສານຊ້ອນທ້າຍ 6d ກ່ຽວກັບ ບົດສະເໜີຂໍການສະໜອງທຶນ).

ຄວາມຈຳເປັນ ສຳລັບ ການສືບຕໍ່ປຶກສາຫາລື: ການມີສ່ວນຮ່ວມ ຂອງ ພາກສ່ວນກ່ຽວຂ້ອງ ຂອງແຜນງານລວມ ໄດ້ ຮັບການປັບປຸງ, ຊຶ່ງສະທ້ອນໃຫ້ເຫັນເຖິງ ການປຶກສາຫາລື ທີ່ຖືກດຳເນີນ ໃນຊ່ວງໄລຍະ ການພັດທະນາ ຂອງ ໂຄງການ 2, ທີ່ສະແດງໃຫ້ເຫັນວ່າ ຄຳຄິດເຫັນ ຂອງ ຜູ້ມີສ່ວນກ່ຽວຂ້ອງ ຕໍ່ກັບໂຄງການ ໄດ້ຖືກສະທ້ອນອອກມາແນວໃດ ໃນ ການອອກແບບ ໂຄງການ 2 ແລະ ການມີສ່ວນຮ່ວມ ຂອງ ຜູ້ມີສ່ວນກ່ຽວຂ້ອງ ຈະຖືກຮັກສາໄວ້ແນວໃດ ຕະຫຼອດ ການຈັດຕັ້ງປະຕິບັດ.

ການເຊື່ອມສານຂໍ້ມູນ: ບາງກິດຈະກຳ ຈະຕ້ອງອາໄສ ຜົນສຳເລັດຈາກກິດຈະກຳອື່ນໆ ເພື່ອທີ່ຈະຫຼີກລ້ຽງ ຜົນກະທົບ ທາງລົບ ທີ່ບໍ່ຕັ້ງໃຈ. ຍົກຕົວຢ່າງ, ໂຄງການ ສັນນິຖານວ່າ ການເຮັດໃບຕາດິນ ລວມທັງ ການຂຶ້ນທະບຽນ ຈະເກີດຂຶ້ນ ໄດ້, (ໂດຍໄດ້ຮັບການສະໜັບສະໜູນ ຈາກ ບັນດາອົງການຈັດຕັ້ງ ຄູ່ຮ່ວມງານອື່ນໆ) ເມື່ອຊຸມຊົນທ້ອງຖິ່ນ ມີຄວາມໝັ້ນຄົງທາງດ້ານການຄອບຄອງທີ່ດິນ ສູງຂຶ້ນກວ່າແຕ່ກ່ອນ. ມັນອາດຈະເກີດຂຶ້ນໄດ້ ທີ່ຂະບວນການເຫຼົ່ານີ້ ຈະສືບຕໍ່ດ້ວຍ ບາດກ້າວທີ່ລ້ຳຊ້າ ແລະ ຂັ້ນຕອນຂອງລັດ ທີ່ບໍ່ມີການປະສານງານ ອາດຈະນຳໄປສູ່ ການເຮັດໃຫ້ປະຊາຊົນທ້ອງຖິ່ນ ໄດ້ ຮັບທີ່ດິນຈາກການຈັດສັນໜ້ອຍໄພດ ສຳລັບ ຄຳປະກັນ ຊີວິດການເປັນຢູ່. ຍັງບໍ່ທັນມີ ນິຕິກຳ ທີ່ຮັບຮູ້ແຜນນຳໃຊ້ທີ່ດິນ ຫຼື ແຜນຄຸ້ມຄອງຈັດສັນປ່າໄມ້ບ້ານ ຢ່າງເຕັມທີ່. ໂຄງການ ມີເຈດຈຳນົງ ທີ່ຈະແກ້ໃຂ ບັນຫານີ້ ຢູ່ໃນ ໝາກຜົນ 1, ແຕ່ ຖ້າບໍ່ມີການເຊື່ອມສານກັບ ການວາງແຜນນຳໃຊ້ທີ່ດິນ ແລະ ການບັງຄັບໃຊ້ກົດໝາຍ, ມັນອາດຈະເປັນເຫດ ເຮັດໃຫ້ ເກີດມີຜົນກະທົບທາງລົບ ໂດຍບໍ່ຕັ້ງໃຈ ຕໍ່ ບັນດາຊຸມຊົນທ້ອງຖິ່ນ ທີ່ມີຄວາມສັນທາທີ່ດິນ ທີ່ເຂົ້າຮ່ວມ ກັບໂຄງການ. ແຜນດັ່ງກ່າວ, ອາດຈະສາມາດ ໄດ້ຖືກຮັບຮອງ ຈາກເຈົ້າເມືອງ, ຊຶ່ງອາດຈະສະໜອງ ຈຸດຍືນຫຼາຍກວ່າ ເອກະສານນິຕິກຳອື່ນໆ. ສິ່ງຈູງໃຈ ສຳລັບຊາວບ້ານ ໃນການເຂົ້າຮ່ວມ ການຄຸ້ມຄອງຈັດສັນປ່າໄມ້ ແບບຍືນຍານ ໃນໄລຍະຍາວ ຈຳເປັນຈະຕ້ອງ ໄດ້ມີການສື່ສານໃຫ້ຂໍ້ມູນ ຢ່າງຈະແຈ້ງ ທີ່ລວມທັງ ຜ່ານທາງ ຂະບວນການ FPIC ກ່ອນ ໂຄງການ ເລີ່ມ ກິດຈະກຳ ສະເພາະພື້ນທີ່ ເພື່ອທີ່ຈະບໍ່ສ້າງຄວາມສຽງ ແກ່ ເປົ້າໝາຍ ໃນການຫຼຸດຜ່ອນ ອາຍເຮືອນແກ້ວ ແລະ ແມະກະ ທັງ ຊີວິດການເປັນຢູ່ ຂອງ ຊາວບ້ານເອງ ຖ້າວ່າເຂົາເຈົ້າ ສູນເສຍ ການເຂົ້າເຖິງ ເຂດຮົກເລົ່າ ທີ່ມີພູມໄມ້ ຂອງເຂົາເຈົ້າ ຫຼາຍໄພດ.

1 ພາກສະເໜີ

ສປປ ລາວ ເປັນປະເທດດ້ອຍພັດທະນາ ທີ່ບໍ່ມີທາງອອກສູ່ທະເລ (LLDC), ມີເນື້ອທີ່ 23.68 ລ້ານເຮັກຕາ, ປະຊາກອນ 6.9 ລ້ານຄົນ¹⁰ ແລະ ລາຍຮັບສະເລ່ຍຕໍ່ຫົວຄົນແມ່ນ 2,490 ໂດລາ.¹¹ ປະເທດລາວ ມີດັດຊະນີການພັດທະນາມະນຸດ (HDI)¹² ຢູ່ທີ່ 0.613, ຊຶ່ງຖືກຈັດຢູ່ໃນອັນດັບ 137 ຂອງໂລກ (ໃນຈຳນວນ 189 ປະເທດ).¹³ ໃນຂະນະທີ່ ກຸ່ມຄົນຊື່ນສູງໃນຕົວເມືອງ ມີຄວາມຈະເລີນຮຸ່ງເຮືອງ, ປະຊາກອນທີ່ມີລາຍຮັບຕ່ຳ ໂດຍສະເພາະແມ່ນຢູ່ຊົນນະບົດ ໄດ້ປະສົບກັບ ຄວາມບໍ່ສະເໝີພາບ ທາງດ້ານຄວາມຮັ່ງມີ ແລະ ລາຍຮັບ ພາຍໃນປະເທດ ທີ່ນັບມື້ເພີ່ມຂຶ້ນເລື້ອຍໆ. ໃນປີ 2019, ໄດ້ຄາດຄະເນວ່າ 80% ຂອງປະຊາກອນ ຍັງດຳລົງຊີວິດ ດ້ວຍລາຍຮັບຕ່ຳກວ່າ 2.50 ໂດລາ ຕໍ່ມື້.¹⁴

ເສດຖະກິດ ຂອງ ປະເທດ ແມ່ນຂຶ້ນກັບ ຊັບພະຍາກອນທຳມະຊາດ, ໂດຍສະເພາະແມ່ນປ່າໄມ້, ກະສິກຳ, ການຜະລິດໄຟຟ້າ (ໂດຍສະເພາະແມ່ນເຂື່ອນໄຟຟ້ານ້ຳຕົກ) ແລະ ບໍ່ແຮ່. ກະສິກຳ, ປ່າໄມ້ ແລະ ການປະມົງ ກວມເອົາ 16% ຂອງ GDP ແລະ ການຈ້າງງານ 64% ຂອງ ແຮງງານລາວ.¹⁵ ປ່າໄມ້ ແມ່ນຂະແໜງການໜຶ່ງ ໃນບັນດາຂະແໜງການ ທີ່ສຳຄັນທີ່ສຸດ ທາງດ້ານເສດຖະກິດ, ທີ່ສະໜອງລາຍຮັບໃຫ້ແກ່ ປະຊາຊົນ ໃນເຂດຊົນນະບົດ ແລະ ໂດຍສະເພາະແມ່ນຄົນທຸກຍາກ ໃນເຂດຊົນນະບົດ ແລະ ຍັງເປັນແຫຼ່ງສະໜອງ ໄຟຊະນາການ ແລະ ການດຳລົງຊີວິດ. ປະມານ 80% ຂອງປະຊາກອນ ແມ່ນເພິ່ງພາອາໄສປ່າໄມ້ ຢ່າງຫຼວງຫຼາຍ ສຳລັບເປັນແຫຼ່ງໄມ້, ອາຫານ, ເຊື້ອໄຟ, ທີ່ພັກອາໄສ, ຢາປິວພະຍາດ, ແລະ ການປົກປ້ອງທາງວິນຍານ¹⁶. ປ່າໄມ້ຂອງລາວ ແມ່ນເປັນສະເໝືອນໃຈກາງ ທີ່ເປັນໝາກຫົວໃຈ ທາງດ້ານຊີວະນາໆພັນ ທີ່ຖືກຮັບຮູ້ທົ່ວໂລກ ໃນເຂດອິນໂດຈີນ-ມຽນມາ.¹⁷

ສປປ ລາວ ເປັນໜຶ່ງໃນບັນດາປະເທດ ທີ່ມີອັດຕາການປົກຫຸ້ມຂອງປ່າໄມ້ ສູງທີ່ສຸດ ໃນທະວີບອາຊີ. ແຕ່ເຖິງຢ່າງໃດກໍຕາມ, ລາວ ໄດ້ປະສົບກັບບັນຫາ ການທຳລາຍປ່າໄມ້ ແລະ ການເຮັດໃຫ້ປ່າໄມ້ເສື່ອມໂຊມ ທີ່ເກີດຂຶ້ນ ຢ່າງກວ້າງຂວາງ ຢູ່ໃນຫຼາຍພາກ ຂອງປະເທດ ໃນຊ່ວງໄລຍະ ສອງສາມ ທົດສະວັດຜ່ານມາ. ໃນຄະນະທີ່ ເປັນປະເທດຮັ່ງມີ ຊັບພະຍາກອນທຳມະຊາດ, ສ.ປ.ປ.ລາວ ໄດ້ລວມເອົາວຽກງານ REDD+ ເຂົ້າມາ ເພື່ອແກ້ໄຂ ແຫຼ່ງປ່ອຍອາຍເຮືອນແກ້ວ (GHG) ຕົ້ນຕໍ ຂອງຕົນ ຈາກ ຂະແໜງກະສິກຳ ແລະ ປ່າໄມ້. ລາວ ໄດ້ແນະນຳ ບັນດານະໂຍບາຍ, ຄາດໝາຍ

¹⁰ Lao Statistical Bureau. 2015. [Results of Population and Housing Census](#).

¹¹ World Bank: <https://data.worldbank.org/country/lao-pdr?view=chart>.

¹² HDI takes into account three dimensions to assess the level of development of a country: a long and healthy life (life expectancy at birth), knowledge (expected years of schooling, mean years of schooling), and a decent standard of living (GNI per capita). Additional information can be found at: <http://hdr.undp.org/en/content/human-development-index-hdi>.

¹³ UNDP (2018), HUMAN DEVELOPMENT INDICES AND INDICATORS: 2018 STATISTICAL UPDATE:

http://www.hdr.undp.org/sites/default/files/2018_HUMAN_DEVELOPMENT_STATISTICAL_UPDATE.PDF.

¹⁴ Report of the Special Rapporteur on extreme poverty and human Rights A/HRC/41/39/Add2, 2019: <https://documents-dds-ny.un.org/doc/UNDOC/GEN/G19/177/01/PDF/G1917701.pdf?OpenElement>

¹⁵ World Bank: <https://data.worldbank.org/country/lao-pdr?view=chart>.

¹⁶ NAFRI (2006), [Improving Livelihoods in the Uplands of Lao PDR – A Sourcebook](#).

¹⁷ see <https://www.cepf.net/our-work/biodiversity-hotspots/indo-burma> and MAF (2010): Fourth National Report to the Convention on Biological Diversity.

ແລະ ການປະຕິຮູບຕ່າງໆ ເພື່ອທີ່ຈະບັນລຸ ຄາດໝາຍອັນສູງສູ່ ທີ່ຈະເຮັດໃຫ້ຄວາມປົກຫຸ້ມ ຂອງປ່າໄມ້ ກວມ 70% ຂຶ້ນຈາກ 58% ດັ່ງທີ່ໄດ້ວັດແທກ ໃນປີ 2015, ໃນນາມເປັນສ່ວນໜຶ່ງ ຂອງ ແຜນງານ ການປະກອບສ່ວນແກ້ໄຂ ບັນຫາ ການປ່ຽນແປງດິນຟ້າອາກາດ ແຫ່ງຊາດ (NDC) ຂອງປະເທດ ຕໍ່ ກອບສິນທິສັນຍາ ຂອງສະຫະປະຊາຊາດ ວ່າ ດ້ວຍ ການປ່ຽນແປງດິນຟ້າອາກາດ (UNFCCC). ເພື່ອຊື່ນສຸດ ບັນຫາເຫຼົ່ານີ້, ສ.ປ.ປ.ລາວ ໄດ້ແນະນຳ ການຫ້າມສິ່ງ ອອກໄມ້, ແລະ ຫວ່າງບໍ່ດົນມານີ້ ໄດ້ສ້າງ ຍຸດທະສາດ REDD+ ແຫ່ງຊາດ (NRS, ທີ່ຖືກຕີແຜ່ ໃນເດືອນເມສາ 2021) ແລະ ໄດ້ປັບປຸງ ກົດໝາຍປ່າໄມ້ (2019), ໂດຍການຄຳນຶງເຖິງ ວຽກງານ REDD+. ¹⁸ ຫວ່າງບໍ່ດົນມານີ້, ໄດ້ຮັບຮອງເອົາ ການປັບປຸງບັນດາລະບຽບການ ແລະ ນະໂຍບາຍຍ່ອຍ ເຊັ່ນ: ດຳລັດວ່າດ້ວຍປ່າສະຫງວນ ແລະ ຍຸດທະ ສາດປ່າໄມ້ ປີ 2021-2030, ແລະ ຍັງໄດ້ຮັບການປະກອບສ່ວນ ຈາກ ຈາກໂຄງການ 1. ໃນປີ 2016, ສປປ ລາວ ໄດ້ເປັນປະເທດທຳອິດ ຂອງ ASEAN ທີ່ຮັບຮອງ ສັນຍາປາຣີ ຊຶ່ງຖືກຮັບຮອງ ໃນກອງປະຊຸມ UNFCCC ຄັ້ງທີ 21st ຂອງບັນດາປະເທດພາຄີ (COP) ໃນປີ 2015. ແຜນງານ ການປະກອບສ່ວນແກ້ໄຂບັນຫາ ການປ່ຽນແປງດິນ ຟ້າອາກາດ ແຫ່ງຊາດ (NDC)¹⁹ ຊຶ່ງເປັນແຜນງານລ້າສຸດ ຂອງ ປະເທດ ທີ່ມີຕໍ່ກອບສິນທິສັນຍາ ຂອງສະຫະປະຊາ ຊາດ ວ່າດ້ວຍ ການປ່ຽນແປງດິນຟ້າອາກາດ (UNFCCC) ສືບຕໍ່ຍົກໃຫ້ເຫັນເຖິງ ຄຳໝັ້ນສັນຍາ ຂອງ ປະເທດຕ່າງໆ ໃນການເພີ່ມທະວີ ການປະສານສົມທົບ ລະຫວ່າງ REDD+ ແລະ ການປັບຕົວ ເຂົ້າກັບການປ່ຽນແປງດິນຟ້າອາກາດ.

1.1 ແຜນງານ ຂອງ ກອງທຶນດິນຟ້າອາກາດສີຂຽວ (GCF)

ແຜນງານລວມ ຂອງ GCF “ການຈັດຕັ້ງປະຕິບັດ ແຜນງານຫຼຸດຜ່ອນການປ່ອຍອາຍເຮືອນແກ້ວ ຂອງ ສປປ ລາວ ຜ່ານ ທາງ ການປັບປຸງ ການຄຸ້ມຄອງບໍລິຫານ ແລະ ການຄຸ້ມຄອງຈັດສັນພູມິທັດປ່າໄມ້ແບບຍືນຍົງ” (FP117) ຈະຊ່ວຍ ລັດຖະບານ ແຫ່ງ ສ.ປ.ປ.ລາວ (GOL). ຄາດໝາຍ ຂອງ ແຜນງານ ແມ່ນການຊ່ວຍລັດຖະບານລາວ ຈັດຕັ້ງປະຕິບັດ ແຜນງານຫຼຸດຜ່ອນອາຍເຮືອນແກ້ວ ຂອງຕົນ ຕາມທີ່ໄດ້ກຳນົດ ຢູ່ໃນ ເອກະສານແຜນງານຫຼຸດຜ່ອນອາຍເຮືອນແກ້ວ (ERPD) ຈົນກວ່າວ່າ ຈະມີການຈ່າຍເງິນ ທີ່ອີງຕາມຜົນງານ ພາຍໃຕ້ ສັນຍາຈ່າຍຄ່າຫຼຸດຜ່ອນອາຍເຮືອນແກ້ວ (ERPA) ກັບ ກອງທຶນກາກບອນ (CF) ຂອງ ແຜນງານຄູ່ຮ່ວມກາກບອນປ່າໄມ້ (FCPF). ຂົງເຂດ ທີ່ເນັ້ນໜັກ ຕົ້ນຕໍ ຂອງແຜນງານ ແມ່ນ ການຄຸ້ມຄອງຈັດສັນປ່າໄມ້, ພູມສັນຖານ ແລະ ຊັບພະຍາກອນກະສິກຳ ແບບຍືນຍົງ ໃນ ມາດຕາສ່ວນ ຢູ່ ທິກແຂວງພາກເໜືອ ຂອງ ສ.ປ.ປ.ລາວ. ຈຸດເນັ້ນໜັກ ເພີ່ມຕື່ມ ຂອງແຜນງານ ແມ່ນການສະໜັບສະ ໜູນ ການສ້າງສະພາບແວດລ້ອມ ທີ່ສາມາດປະຕິບັດໄດ້ ຊຶ່ງລວມມີ ການຄຸ້ມຄອງທີ່ດິນ ແລະ ປ່າໄມ້, ການບັງຄັບໃຊ້ ກົດໝາຍປ່າໄມ້, ການປ່ຽນພຶດຕິກຳ, ແລະ ການສະໜອງເງິນ ພາຍໃນຂະແໜງ ແບບຍືນຍົງ. ອົງການລະດັບຊາດ ທີ່ ຖືກແຕ່ງຕັ້ງ (NDA) ສຳລັບ ປະສານງານກັບ ກອງທຶນດິນຟ້າອາກາດສີຂຽວ ຢູ່ ສ.ປ.ປ.ລາວ ແມ່ນ ກະຊວງ

¹⁸ The amended Forest Law has been approved in 2019. The revised law also allows for participation of local communities in forest management, officially recognizes village forests in state-managed forests, and enables village forest management planning which includes commercial logging in village forests. For further information see <https://www.jica.go.jp/project/english/laos/018/news/general/190613.html>

¹⁹ Available online: <https://www4.unfccc.int/sites/NDCStaging/pages/Party.aspx?party=LAO>

ຊັບພະຍາກອນທຳມະຊາດ ແລະ ສິ່ງແວດລ້ອມ (MONRE)/ກົມປ່ຽນແປງດິນຟ້າອາກາດ (DCC). ໜ່ວຍງານ ອົງການຈັດຕັ້ງທີ່ຖືກຍອມຮັບ ຂອງ ຈີໂອແຊັດ ທີ່ຢູ່ ສຳນັກງານໃຫຍ່ GIZ ຈະທຳໜ້າທີ່ເປັນ ອົງການທີ່ຖືກຍອມຮັບ (AE) ຂອງ ແຜນງານ. ລັດຖະບານ ແຫ່ງ ສປປ ລາວ ທີ່ຕ່າງໜ້າໂດຍ ກະຊວງກະສິກຳ ແລະ ປ່າໄມ້ (MAF) ແລະ ກະຊວງຊັບພະຍາກອນທຳມະຊາດ ແລະ ສິ່ງແວດລ້ອມ (MoNRE) ແລະ GIZ ປະຈຳ ສປປ ລາວ ຈະທຳໜ້າທີ່ເປັນ ອົງການທີ່ຈັດຕັ້ງປະຕິບັດ (EE).

ແນວຄວາມຄິດ ແລະ ໝາກຜົນ ຂອງແຜນງານ ແມ່ນກ່ຽວຂ້ອງກັບ ເອກະສານ ERPD.²⁰ ພື້ນທີ່ ຂອງແຜນງານ ແມ່ນ ອັນດຽວກັນ ກັບ ທີ່ໄດ້ອະທິບາຍ ຢູ່ໃນ ເອກະສານ ERPD, ທີ່ປະກອບດ້ວຍ ພື້ນທີ່ທີ່ຖືກເລືອກ ທີ່ຕິດຈອດກັນ ຂອງ ແຂວງຫົວພັນ (HPN), ຫຼວງພະບາງ (LPB), ອຸດົມໄຊ (ODX), ຫຼວງນ້ຳທາ (LNT), ບໍ່ແກ້ວ (BKO) ແລະ ໄຊຍະບູລີ (XBY). ໝົດທຸກແຂວງ ມີແຜນປະຕິບັດງານ REDD+ ຂັ້ນແຂວງ (PRAP) ເປັນຂອງຕົນເອງ ທີ່ລວມມີ ການວິເຄາະ ຢ່າງກວ້າງຂວາງ ບັນດາສາເຫດທາງກົງ ແລະ ທາງອ້ອມ ຂອງການທຳລາຍ ແລະ ການເຮັດໃຫ້ປ່າໄມ້ເສື່ອມໂຊມ. ແຜນ PRAP ໄດ້ຖືກສ້າງຂຶ້ນ ໂດຍອີງໃສ່ ການປຶກສາຫາລື ກັບຜູ້ມີສ່ວນກ່ຽວຂ້ອງ ຈາກຫຼາຍພາກສ່ວນ ໃນ ລະດັບຊາດ, ແຂວງ, ເມືອງ (50 ເມືອງ) ແລະ ລະດັບກຸ່ມບ້ານ (ໜຶ່ງກຸ່ມບ້ານ ຕໍ່ເມືອງ, ມີ ຫ້າ ຫາ ແປດບ້ານ ຕໍ່ ກຸ່ມບ້ານ).²¹ ການເລືອກເມືອງ ສຳລັບ ແຜນງານ GCF ທີ່ປະກອບມີ 28 ເມືອງ ໄດ້ປະຕິບັດ ຢ່າງກວ້າງຂວາງ ໂດຍອີງຕາມວ່າ ໄດ້ຄົ້ນພົບ “ຈຸດຫຼໍ່ແຫຼມ ການທຳລາຍປ່າໄມ້” ຢູ່ບ່ອນໃດ ຫຼື ພື້ນທີ່ປ່າໄມ້ສ່ວນທີ່ເຫຼືອບ່ອນໃດ ທີ່ຍັງມີສູງ.

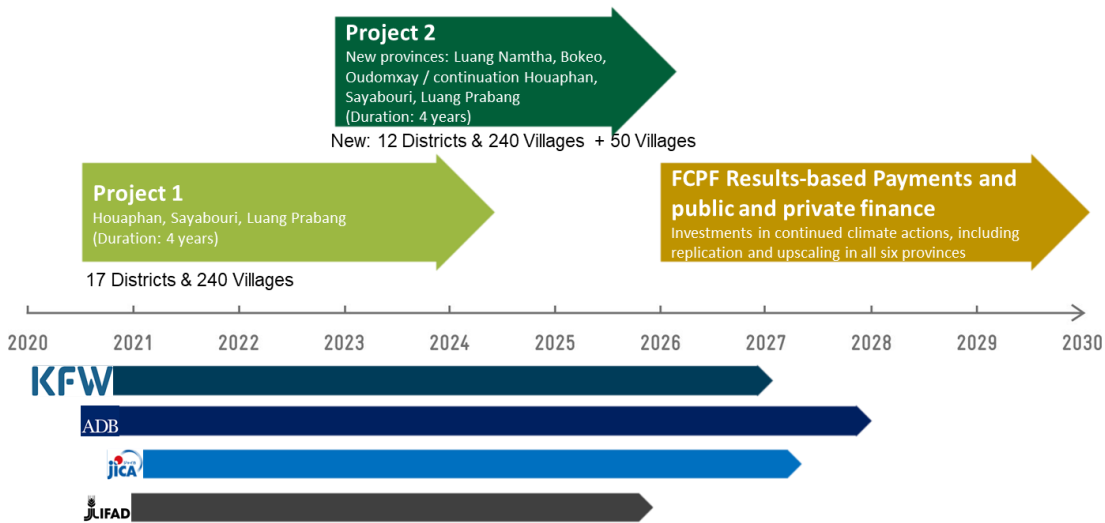
1.2 ແນວທາງປະຕິບັດ ແບບເປັນແຕ່ໄລຍະ ຂອງ ແຜນງານ GCF

ແຜນງານ “ການຈັດຕັ້ງປະຕິບັດ ແຜນງານຫຼຸດຜ່ອນການປ່ອຍອາຍເຮືອນແກ້ວ ຂອງ ສປປ ລາວ ຜ່ານທາງ ການປັບປຸງ ການຄຸ້ມຄອງບໍລິຫານ ແລະ ການຄຸ້ມຄອງຈັດສັນຜູ້ມີທັດປ່າໄມ້ ແບບຍືນຍົງ” (FP117) ໄດ້ຖືກຮັບຮອງ ໂດຍ ສະພາບໍລິຫານ ຂອງ GCF ໃນປີ 2019 ຢູ່ທີ່ B.24. ໃນເບື້ອງຕົ້ນ, ໄດ້ສ້າງແນວຄວາມຄິດ FP117 ວ່າເປັນໂຄງການຫຼຸດຜ່ອນຢ່າງດຽວ ທີ່ຕ້ອງໄດ້ຮັບການປ່ຽນກອບຄືນໃໝ່ ໃຫ້ເປັນແຜນງານ, ໂດຍມີ 3 ໂຄງການຍ່ອຍ ເນື່ອງຈາກມີຂໍ້ຈຳກັດ ທາງດ້ານການສະໜອງທຶນທີ່ມີ ຂອງ GCF. ບົດສະເໜີຂໍທຶນ GCF 117 ໄດ້ອະທິບາຍຢ່າງຈະແຈ້ງ ກ່ຽວກັບ ແນວທາງປະຕິບັດແບບເປັນແຜນງານ ກັບ ໂຄງການ 1 ທີ່ກວມເອົາ 3 ແຂວງ ໃນຈຳນວນ 6 ແຂວງ ຂອງ ແຜນງານຫຼຸດຜ່ອນການປ່ອຍອາຍເຮືອນແກ້ວ ຂອງ ລາວ (ER-Program) ພາຍໃຕ້ ແຜນງານຄູ່ຮ່ວມກາກບອນປ່າໄມ້ (FCPF) ແລະ ໂຄງການຍ່ອຍ 2 ແລະ 3 (ຊຶ່ງຕໍ່ໄປນີ້ ແມ່ນ ໂຄງການ 2) ເພື່ອຂະຫຍາຍ ພື້ນທີ່ຈັດຕັ້ງປະຕິບັດຂອງແຜນງານ ໄປສູ່ 3 ແຂວງທີ່ຍັງເຫຼືອ (ປະມານ 240 ບ້ານ) ທີ່ນອນຢູ່ໃນ ແຜນງານ ER ລວມທັງ 50 ບ້ານເພີ່ມຕື່ມ (ລວມຈຳນວນບ້ານທັງໝົດເປັນ 530 ບ້ານ ໃນລະດັບແຜນງານ) ຢູ່ໃນຈຸດທີ່ຕັ້ງຂອງໂຄງການປັດຈຸບັນ ເພື່ອບັນລຸການ

²⁰ Please see the ERPD (May 2018) available at the [Forest Carbon Programme Fund \(FCPF\) website](#).

²¹ Village clusters in Lao PDR are called *kumban*. They are not, however, an official administrative unit although district staff may be posted to a *kumban* center, normally the largest village in the cluster.

ຫັນປ່ຽນຢ່າງເຕັມຮູບແບບ ຕາມທີ່ໄດ້ຄາດໄວ້ ທາງດ້ານ ການຄຸ້ມຄອງປ່າໄມ້ ແລະ ທີ່ດິນ ໃນເຂດເນີນສູງ ຂອງ ສປປ ລາວ.



ຮູບ 3: ແນວທາງປະຕິບັດເປັນແຕ່ລະໄລຍະ ສໍາລັບ ຈັດຕັ້ງປະຕິບັດ ແຜນງານຫຼຸດຜ່ອນການປ່ອຍອາຍເຮືອນ ແກ້ວ ຂອງ ສປປ ລາວ

ບົດ ESIA ສະບັບນີ້ ໝາຍເຖິງ ໂຄງການ 2 ຂອງ ແຜນງານ GCF, ທີ່ສະໜອງໂອກາດທາງຍຸດທະສາດ ເພື່ອບັນລຸ ການຫັນປ່ຽນຢ່າງເຕັມຮູບແບບ ໄປສູ່ ຂະແໜງປ່າໄມ້ ແລະ ການນໍາໃຊ້ທີ່ດິນ ທີ່ມີການປ່ອຍອາຍກາບອນຕໍ່າ ແລະ ມີ ຄວາມສາມາດຟື້ນຕົວຈາກສະພາບດິນຜ່າອາກາດ ຢູ່ໃນ ສປປ ລາວ ໄດ້ລິເລີ່ມແລ້ວ ກັບ ໂຄງການ 1. ໂຄງການ 2 ຈະ ຂະຫຍາຍ ພື້ນທີ່ແຜນງານ ອອກໄປສູ່ຕື່ມອີກ 3 ແຂວງ ແຕ່ຍັງຈະສືບຕໍ່ ສະໜັບສະໜູນ 240 ບ້ານ ທີ່ໃນປັດຈະບັນ ໄດ້ ຮັບການຊ່ວຍເຫຼືອ ພາຍໃຕ້ໂຄງການ 1 ແລະ ຍັງຈະລວມເອົາ ມາດຕະການປັບຕົວ ເພື່ອເຮັດໃຫ້ການຫັນປ່ຽນ ໄປສູ່ ການຄຸ້ມຄອງປ່າໄມ້ ແລະ ທີ່ດິນ ແບບຍືນຍົງ ແລະ ສາມາດຟື້ນຕົວຈາກສະພາບດິນຜ່າອາກາດ. ສໍາລັບ ລາຍລະອຽດ ເພີ່ມຕື່ມ ຂອງ ໂຄງການ 2, ກະລຸນາເບິ່ງພາກທີ 2 “ພາບລວມ ຂອງ ການອອກແບບ ໂຄງການ 2”.

1.3 ແນວທາງປະຕິບັດ ESIA

ບົດປະເມີນຜົນກະທົບຕໍ່ສິ່ງແວດລ້ອມ ແລະ ສັງຄົມ (ESIA) ໄດ້ຖືກກະກຽມ ສໍາລັບແຜນງານ ຂອງ GCF. ສໍາລັບ ໂຄງການ 2, ບົດ ESIA ສະບັບປັບປຸງ ໄດ້ຖືກກະກຽມ ໃນນາມເປັນສ່ວນໜຶ່ງ ຂອງ ຂະບວນການສະເໜີ ແລະ ໄດ້ ຍື່ນຫາ GCF ດ້ວຍການປະເມີນຄວາມສ່ຽງ ຕາມການປົກປ້ອງສິ່ງແວດລ້ອມ ແລະ ສັງຄົມ (ESS) ຂອງ GCF ແລະ ຂອງ ອົງການທີ່ຖືກຍອມຮັບ (AE) – GIZ. ແຜນງານ/ໂຄງການ ທີ່ມີຄວາມສ່ຽງປານກາງ ແລະ ສູງ ເປີດເຜີຍ ບົດ ESIA ແລະ ESMP ໃຫ້ແກ່ສາທາລະນະຊົນ ເພື່ອເຮັດໃຫ້ມີສ່ວນຮ່ວມ ແລະ ມີການເຜີຍແຜ່ຂໍ້ມູນໂຄງການ ຢ່າງມີ

ປະສິດທິພາບ ແລະ ເໝາະສົມທາງດ້ານວັດທະນະທຳ, ໃນຂະນະທີ່ ຍັງເຮັດໃຫ້ພາກສ່ວນກ່ຽວຂ້ອງ ສາມາດໃຫ້ຄຳຄິດເຫັນ ຫຼື ສະແດງຄວາມກັງວົນ.

ບົດລາຍງານ ESIA ສະບັບປັບປຸງ ສຳລັບໂຄງການ 2 ນີ້ ໃຫ້ການປະເມີນ ຜົນກະທົບທາງລົບ ທີ່ບໍ່ຕັ້ງໃຈ ທີ່ອາດຈະເປັນຕົ້ນເຫດມາຈາກ ກິດຈະກຳຕ່າງໆ ຂອງໂຄງການ ທີ່ໄດ້ວາງແຜນໄວ້ (ໂດຍອີງຕາມ ຮ່າງບົດສະເໜີ ຂໍການສະໜອງເງິນ ນັບຕັ້ງແຕ່ ເດືອນມີນາ 2022). ບົດ ESIA ປະເມີນ ຜົນກະທົບທາງລົບຈາກແຜນງານ ແບບບໍ່ຕັ້ງໃຈ ແລະ ທີ່ອາດເກີດຂຶ້ນໄດ້ ຕໍ່ສັງຄົມ ແລະ ສິ່ງແວດລ້ອມ ໂດຍສົມທຽບໃສ່ກັບ ນະໂຍບາຍຊົ່ວຄາວ ກ່ຽວກັບສິ່ງແວດລ້ອມ ແລະ ສັງຄົມ ແລະ ນະໂຍບາຍກ່ຽວກັບຄົນພື້ນເມືອງ ຂອງ GCF. ນອກຈາກນັ້ນ ມັນຍັງອີງໃສ່ ລະບົບຄຸ້ມຄອງ ການປົກປ້ອງ ແລະ ບົດບາດຍິງຊາຍ ຂອງ GIZ. ມັນສ້າງຂຶ້ນ ບົນພື້ນຖານ ບົດ ESIA ສະບັບຕົ້ນ ທີ່ຖືກພັດທະນາຂຶ້ນ ສຳລັບ ແຜນງານ GCF ແລະ ການສຶກສາຄວາມເປັນໄປໄດ້, ການປະເມີນບົດບາດຍິງຊາຍ ແລະ ແຜນປະຕິບັດງານບົດບາດຍິງຊາຍ ທີ່ໄດ້ຮັບການປັບປຸງ ໃນຊ່ວງໄລຍະ ການພັດທະນາ ໂຄງການ 2. ເມື່ອໃດເປັນໄປໄດ້, ບົດປະເມີນ ESIA ສະບັບນີ້ ສືບຕໍ່ຂຽນຂຶ້ນ ບົນພື້ນຖານ ເອກະສານຕ່າງໆທີ່ມີຢູ່ແລ້ວ ຜ່ານທາງ ຂະບວນການກຽມຄວາມພ້ອມ REDD+ ຂອງ ແຫຼ່ງທຶນຄູ່ຮ່ວມກາກບອນປ່າໄມ້ ທີ່ດຳໄດ້ເນີນການ ຢູ່ ສ.ປ.ປ.ລາວ. ເອກະສານ ERPD ສຳລັບ ຫົກແຂວງພາກເໜືອ ທີ່ໄດ້ກ່າວມາຂ້າງເທິງ ໄດ້ຜ່ານການຮ່າງຫຼາຍສະບັບ ໂດຍມີຄຳຄິດເຫັນ ໃຫ້ປັບປຸງ ຈາກ ທິມງານທີ່ປຶກສາ ດ້ານວິຊາການ (TAP). ອີງຕາມ ການສັງເກດ ການປະເມີນດ້ານວິຊາການ (ວັນທີ 25 ພຶດສະພາ, ປີ 2018), ເອກະສານ ERPD ສະບັບສຸດທ້າຍ ໄດ້ຖືກນຳສະເໜີ ແລະ ຕອບຮັບ ໂດຍບໍ່ມີເງື່ອນໄຂ ໃນກອງປະຊຸມຜູ້ເຂົ້າຮ່ວມກອງທຶນກາກບອນ ຄັ້ງທີ 18 ໃນເດືອນມິຖຸນາ ປີ 2018 ທີ່ນະຄອນປາຣີ. ລັດຖະບານລາວ ຍັງໄດ້ສ້າງ ບົດປະເມີນ ການປົກປ້ອງສິ່ງແວດລ້ອມ ແລະ ສັງຄົມ (SESA), ແລະ ກອບການຄຸ້ມຄອງສິ່ງແວດລ້ອມ ແລະ ສັງຄົມ (ESMF) ເພື່ອເຮັດໃຫ້ເອກະສານ ERPD ສົມບູນ. ໃນເບື້ອງຕົ້ນ GIZ ໄດ້ວາງແຜນ ທີ່ຈະຮັບຮອງ SESA ແລະ ESMF ສຳລັບ ຮ່າງບົດ ESIA ສະບັບນີ້, ແຕ່ ບໍ່ມີເອກະສານຕົ້ນຕໍ ໃນເວລານັ້ນ. ມາຮອດເດືອນມີນາ 2022, ບົດ SESA ໄດ້ຖືກຮັບຮອງ (ເດືອນຕຸລາ 2019), ພ້ອມກັບ ກອບການຄຸ້ມຄອງສິ່ງແວດລ້ອມ ແລະ ສັງຄົມ (ກຸມພາ 2020). ແຜນການແບ່ງປັນ ຜົນປະໂຫຍດ ແມ່ນມີໃຫ້ ນັບຕັ້ງແຕ່ເດືອນກັນຍາ 2021.

ບົດ ESIA ສຳລັບໂຄງການ 2 ຈະຖືກນຳໃຊ້ ໂດຍ ແຜນຄຸ້ມຄອງສິ່ງແວດລ້ອມ ແລະ ສັງຄົມ ສະເພາະສະຖານທີ່ (ESMP, ມີຢູ່ໃນເອກະສານຊ້ອນທ້າຍ 6b ກ່ຽວກັບ FP), ຊຶ່ງສ້າງຂຶ້ນບົນພື້ນຖານ ແຜນ ESMP ສະບັບເດີມ ສຳລັບ FP117 ທີ່ຂຽນຂຶ້ນໃນປີ 2019, ແລະໄດ້ຮັບການປັບປຸງ ໃນເດືອນມີນາ 2022 ໂດຍອີງໃສ່ ຜົນຂອງບົດລາຍງານສະບັບນີ້ ສົມທົບກັບ ການປຶກສາຫາລືຢູ່ຂັ້ນທ້ອງຖິ່ນ, ແລະ ການສອບຖາມຂໍ້ມູນລະອຽດ ໃນພາກສະໜາມ ຢູ່ບັນດາກຸ່ມບ້ານທີ່ຖືກເລືອກ. ມັນຈະປະກອບມີ ແຜນການມີສ່ວນຮ່ວມ ຂອງ ພາກສ່ວນກ່ຽວຂ້ອງ ຂອງ ໂຄງການ (ເອກະສານຊ້ອນທ້າຍ 7 ກ່ຽວກັບ FP), ການປະເມີນບົດບາດຍິງຊາຍ (ເອກະສານຊ້ອນທ້າຍ 8a ກ່ຽວກັບ FP), ແລະ ແຜນປະຕິບັດງານບົດບາດຍິງຊາຍ (ເອກະສານຊ້ອນທ້າຍ 8b ກ່ຽວກັບ FP).

2 ພາບລວມ ການອອກແບບໂຄງການ 2

2.1 ຈຸດປະສົງ ແລະ ອົງປະກອບ ຂອງ ໂຄງການ

ບັນດາຈຸດປະສົງ, ກິດຈະກຳ ແລະ ຜົນທີ່ເປົ້າໝາຍ ຂອງ ໂຄງການ

ໂຄງການ 2 ມີຈຸດປະສົງ ເພື່ອບັນລຸການຫັນປ່ຽນ ໄປສູ່ ຂະແໜງນໍ້າໃຊ້ທີ່ດິນ ແລະ ປ່າໄມ້ ທີ່ປ່ອຍອາຍເຮືອນແກ້ວຕໍ່າ ແລະ ສາມາດຜັນຕົວຈາກ ສະພາບດິນຟ້າອາກາດ ຢູ່ໃນ ສປປ ລາວ²² ຊຶ່ງໄດ້ເລີ່ມດ້ວຍ ໂຄງການ 1 ເປັນທີ່ຮຽບຮ້ອຍ ແລ້ວ. ໂຄງການ 2 ຈະຜັນຂະຫຍາຍ ກິດຈະກຳຂອງໂຄງການ ຢູ່ໃນທັງໝົດ 6 ແຂວງ ຂອງ ແຜນງານ ER (ໃຫ້ເບິ່ງ ຮູບ 4 ຂ້າງລຸ່ມນີ້), ໂດຍສະເພາະ, ໂຄງການ 2 ຈະ:

- ຈັດຕັ້ງປະຕິບັດກິດຈະກຳຕ່າງໆ ຢູ່ໃນ 12 ເມືອງ (240 ບ້ານ) ໃນແຂວງຫຼວງນ້ຳທາ, ອຸດົມໄຊ ແລະ ບໍ່ແກ້ວ ຊຶ່ງເປັນແຂວງ ທີ່ບໍ່ໄດ້ນອນຢູ່ໃນໂຄງການ 1. ການສະໜັບສະໜູນນີ້ ຈະລວມເຖິງ ການຜັນຂະຫຍາຍ ແນວທາງປະຕິບັດ ທີ່ຖືກຈັດຕັ້ງ ຢ່າງປະສິບຜົນສຳເລັດ ໃນການຝຶ້ນຟູ ແລະ ຄຸ້ມຄອງປ່າໄມ້ ລວມທັງ ການເຮັດກະສິກຳ ແລະ ກະສິກຳປ່າໄມ້ແບບປະສົມປະສານ ທີ່ບໍ່ທຳລາຍປ່າໄມ້ ແລະ ສາມາດທົນທານກັບສະພາບດິນຟ້າອາກາດ.
- ຈັດຕັ້ງປະຕິບັດ ກິດຈະກຳຕ່າງໆ ຢູ່ໃນ 50 ບ້ານທີ່ເຂົ້າມາເພີ່ມ ໃນແຂວງຫົວພັນ, ຫຼວງພະບາງ ແລະ ແຂວງໄຊຍະບູລີ (ບັນດາແຂວງ ທີ່ນອນຢູ່ໃນໂຄງການ 1), ເພື່ອສະໜັບສະໜູນ ການປະຕິບັດແບບດຽວກັນ ແລະ ການຜັນຂະຫຍາຍ ທີ່ຮັກສາຈັງຫວະ ສຳລັບ ການນຳໃຊ້ທີ່ດິນ ແບບມີການປ່ອຍອາຍເຮືອນແກ້ວຕໍ່າ ແລະ ທົນທານຕໍ່ ສະພາບດິນຟ້າອາກາດ ໃນລັກສະນະທີ່ຍືນຍົງ.
- ສະໜັບສະໜູນ ການສືບຕໍ່ເຄື່ອນໄຫວກິດຈະກຳ ຢູ່ໃນ 240 ບ້ານເປົ້າໝາຍ ທີ່ຕັ້ງຢູ່ພາຍໃນ 17 ເມືອງ ທີ່ນອນຢູ່ໃນໂຄງການ 1 (ຫຼັງວັນທີ 06/2024 ເມື່ອໂຄງການ 1 ຊຸ້ນສຸດລົງ)

ການສືບຕໍ່ສະໜັບສະໜູນ ບັນດາບ້ານ ທີ່ນອນຢູ່ໃນໂຄງການ 1 ຈະບໍ່ລວມເອົາ ການສະໜັບສະໜູນທຶນເພີ່ມເຕີມ, ແຕ່ຈະເນັ້ນໃສ່ ການຊ່ວຍເຫຼືອທາງດ້ານວິຊາການ (ເຊັ່ນ: ທີ່ກ່ຽວຂ້ອງກັບ ການຈັດຕັ້ງປະຕິບັດ ແຜນກິດຈະກຳປະຈຳປີ, ແລະ ການຕິດຕາມ ແຜນນຳໃຊ້ທີ່ດິນ ແລະ ການປ່ຽນແປງ ຄວາມປົກຫຸ້ມຂອງປ່າໄມ້), ນອກເໜືອຈາກ ການເຊື່ອມໂຍງເຂົ້າກັບ ບັນດາບໍລິສັດຈາກພາກເອກະຊົນ ຢ່າງເລິກເຊິ່ງ ເພື່ອໃຫ້ການລົງທຶນ ໃນຕ່ອງໂສ້ມູນຄ່າ ມີຄວາມແບບຍືນຍົງ, ບໍ່ມີການຕັດໄມ້ທຳລາຍປ່າ, ທົນທານຕໍ່ສະພາບດິນຟ້າອາກາດ ແລະ ປ່ອຍອາຍເຮືອນແກ້ວຕໍ່າ (ສຳລັບ ເລືອກສິນຄ້າ). ສິ່ງດັ່ງກ່າວນີ້ ຈະມີຄວາມຈຳເປັນ ຍ້ອນວ່າພຶດຈຳນວນຫຼາຍທີ່ຖືກຄັດເລືອກຈາກບັນຊີຂາວ ຈະເຂົ້າສູ່ຂັ້ນຕອນການຜະລິດ ສະເພາະແຕ່ 2-4 ປີ ຫຼັງຈາກການສ້າງຕັ້ງ ໃນເບື້ອງຕົ້ນ. ການສືບຕໍ່ສະໜັບສະໜູນ ດ້ານວິຊາການ ແລະ ດ້ານການສົ່ງເສີມ ຈາກ PAFO ແລະ DAFO ຈະຊ່ວຍສືບຕໍ່ເສີມສ້າງ ຄວາມຍືນຍົງ ຂອງໂຄງການ 1, ແລະ ເປັນສ່ວນໜຶ່ງຂອງ ຍຸດທະສາດທາງອອກການປະສານງານ ຂອງ ໂຄງການ. ການສະໜອງທຶນ ສຳລັບການຈັດຕັ້ງປະຕິບັດ ແຜນຄຸ້ມຄອງປ່າໄມ້ປະຈຳປີ ແລະ ການລົງທຶນ ໃນການເຮັດກະສິກຳແບບຍືນຍົງ ສຳລັບບ້ານເຫຼົ່ານີ້ ຈະມາຈາກ ການເບີກຈ່າຍ

²² The Lao People's Democratic Republic (Lao PDR) and Laos is used synonymously throughout the Funding Proposal Package.

ເງິນຕາມຜົນງານ ເຂົ້າບັນຊີ VFAG ຫຼັງຈາກ 2 ປີ ຂອງ ການຄຸ້ມຄອງປ່າໄມ້ ທີ່ປະສົບຜົນສໍາເລັດ ຊຶ່ງຈະຖືກເບີກຈ່າຍ ຢ່າງຄົບຖ້ວນ ກ່ອນທ້າຍ ຂອງໂຄງການ 1.

ນອກຈາກ ການຂະຫຍາຍພື້ນທີ່ຈັດຕັ້ງປະຕິບັດແຜນງານ ອອກໄປສູ່ 3 ແຂວງແລ້ວ, ໂຄງການ 2 ຈະຊ່ວຍ 240 ບ້ານ, ທີ່ໃນປັດຈຸບັນ ໄດ້ຮັບການສະໜັບສະໜູນ ພາຍໃຕ້ໂຄງການ 1 ແລະ ຍັງຈະລວມມີ ບັນດາມາດຕະການປັບຕົວ ເພື່ອ ໃຫ້ສາມາດຫັນໄປສູ່ ການຄຸ້ມຄອງທີ່ດິນ ແລະ ປ່າໄມ້ ແບບຍືນຍົງ ແລະ ທຶນທານກັບສະພາບດິນຜ້າອາກາດ ຢູ່ໃນເຂດ ເນີນສູງ ທາງພາກເໜືອ ຂອງ ສປປ ລາວ. ເຖິງແມ່ນວ່າ ພື້ນທີ່ໂຄງການ ຈະມີຄວາມເປັນໄປໄດ້ ທີ່ຈະໄດ້ຮັບຜົນກະທົບ ຈາກສະພາບດິນຜ້າອາກາດໃດໜຶ່ງ (ໃຫ້ເບິ່ງໝວດ ກ່ຽວກັບ ຄວາມສ່ຽງ ແລະ ຄວາມເປັນໄປໄດ້ ທີ່ຈະໄດ້ຮັບຜົນກະທົບ ຈາກສະພາບດິນຜ້າອາກາດ ດັ່ງລຸ່ມນີ້) ແລະ ພາຍໃຕ້ໂຄງການ 1, ຜົນປະໂຫຍດຮ່ວມກັນ ຈາກ ການປັບຕົວ ໄດ້ຖືກຍົກ ໃຫ້ເຫັນ ໂດຍ iTAP ແລະ ກອງເລຂາ ຂອງ GCF ວ່າ ມີຄວາມເປັນໄປໄດ້ສູງ ທີ່ຈະກໍານົດກອບ ຂອງ ໂຄງການ 2 ຄົນໃໝ່ ໃນນາມເປັນບັນຫາທີ່ເພີ່ມເຂົ້າມາໃໝ່, ບັນຫາຕົ້ນຕໍ ຢູ່ໃນພື້ນທີ່ທີ່ຖືກເລືອກ ຂອງ ໂຄງການ 1 ແລະ 2 ແມ່ນ ຍັງເປັນ ການຕັດໄມ້ທໍາລາຍປ່າ. ສະນັ້ນ, ຈຸດສຸມຂອງໂຄງການ 2 ຈະຍັງຄົງເນັ້ນໃສ່ ການຫຼຸດຜ່ອນການປ່ອຍອາຍເຮືອນ ແກ້ວ ຕາມການສະເໜີ ແລະ ອະນຸມັດ ພາຍໃຕ້ ໂຄງການ 1.

ເພື່ອບັນລຸການຫັນປ່ຽນດັ່ງກ່າວ, ແຜນງານ ໄດ້ລະບຸໄວ້ແລ້ວ ຢູ່ໃນ FP 117 (ຊຶ່ງວ່າໃນນັ້ນ, ມີໂຄງການ 2 ນອນຢູ່ນໍາ) ຈະ:

- **ເສີມສ້າງ ສະພາບແວດລ້ອມທີ່ເອື້ອອຳນວຍ ແກ່ ວຽກງານ REDD+** ຜ່ານທາງ ວິທີການຕໍ່ໄປນີ້: ເສີມຂະຫຍາຍ ໃຫ້ມີການລົງທຶນ ທາງດ້ານທຶນຮອນເຂົ້າໃນວຽກງານກະສິກໍາ, ປ່າໄມ້ ແລະ ການນໍາໃຊ້ທີ່ດິນ ທີ່ທຶນທານຕໍ່ ສະພາບດິນຜ້າອາກາດ ແລະ ບໍ່ທໍາລາຍປ່າໄມ້ - ລວມທັງ ການສະໜອງ ການລົງທຶນ ແກ່ ການປັບຕົວເຂົ້າກັບ ການປ່ຽນແປງດິນຜ້າອາກາດ ແລະ ການຫຼຸດຜ່ອນ ພາຍໃຕ້ ຮ່ວງທຶນດິນຜ້າອາກາດ ຂອງ EPF ທີ່ຖືກສ້າງຕັ້ງຂຶ້ນ ພາຍໃຕ້ ໂຄງການ 1 (ໂຄງການ 2); ປັບປຸງ ແລະ ສ້າງຄວາມເຂັ້ມແຂງ ແກ່ ກອບນິຕິກຳ ແລະ ລະບຽບການ ແກ່ ຂະແໜງປ່າໄມ້ (ສໍາເລັດ ພາຍໃຕ້ໂຄງການ 1); ແລະ ປັບປຸງ ການບັງຄັບໃຊ້ ກອບລະບຽບການໃໝ່ (ທັງ ໂຄງການ 1 ແລະ 2). ໂຄງການ 2 ຈະສືບຕໍ່ເສີມສ້າງ ກອບວຽກ ສໍາລັບປັບປຸງ ການຈັດຕັ້ງປະຕິບັດ ບັນດາມາດ ຕະການ ທີ່ເຂົ້າມາໃໝ່, ໂດຍມີທັງ ການປັບຕົວເຂົ້າກັບການປ່ຽນແປງດິນຜ້າອາກາດ ແລະ ຜົນປະໂຫຍດຈາກ ການຫຼຸດຜ່ອນຜົນກະທົບ, ໂດຍສອດຄ່ອງກັບ NDC ລ້າສຸດ. ສິ່ງດັ່ງກ່າວນີ້ ຈະລວມມີ ການຮັບປະກັນວ່າ ການ ນໍາໃຊ້ທີ່ດິນ ແລະ ການວາງແຜນປ່າໄມ້ ແມ່ນມີການລາຍງານຂໍ້ມູນ ກ່ຽວກັບສະພາບດິນຜ້າອາກາດ, ແລະ ມາດ ຕະການທີ່ຖືກເລືອກ ບໍ່ພຽງແຕ່ສະໜັບສະໜູນ ການຫຼຸດຜ່ອນ ການທໍາລາຍປ່າໄມ້ ແລະ ການຫຼຸດຜ່ອນ ການ ປ່ອຍອາຍເຮືອນແກ້ວ ເທົ່ານັ້ນ, ແຕ່ກໍຍັງ ສືບຕໍ່ເສີມສ້າງ ຄວາມສາມາດໃນການຝຶກຕົວ ຂອງຊີວິດການເປັນຢູ່ ພາຍໃນທ້ອງຖິ່ນ, ລະບົບນິເວດ ແລະ/ຫຼື ເສີມສ້າງ ຄວາມໝັ້ນຄົງດ້ານສະບຽງອາຫານ.

- **ສະໜັບສະໜູນ ການສືບຕໍ່ຈັດຕັ້ງປະຕິບັດ ຂະບວນການວາງແຜນນໍາໃຊ້ທີ່ດິນ ແບບເຊື່ອມສານກັນ ແລະ ມີການປັບປຸງ** (ໂຄງການ 1 ແລະ 2),²³ ຊຶ່ງລວມມີ ການວາງແຜນ ໃນລະດັບທ້ອງຖິ່ນ ໃນຂະນະທີ່ ຮັບປະກັນໃຫ້ແຜນຕ່າງໆ ໄດ້ມີການແຈ້ງຂໍ້ມູນກ່ຽວກັບສະພາບດິນຟ້າອາກາດ ແລະ ສະໜອງຂໍ້ມູນດັ່ງກ່າວ ເຂົ້າໃນການວາງແຜນໃນລະດັບອ່າງໂຕໆ ທີ່ກ່າວໄວ້ນີ້. ສິ່ງດັ່ງກ່າວນີ້ ຈະຮັບປະກັນ ໃຫ້ມີແນວທາງປະຕິບັດ ທີ່ອີງໃສ່ລະບົບນິເວດ ຢູ່ໃນການປັບຕົວ, ທີ່ມີມາດຕະການຕ່າງໆ ເຊັ່ນ: ການປະຕິບັດ ເຮັດກະສິກໍາ ທີ່ມີຄວາມສາມາດໃນການຝຶ້ນຕົວ ຈາກສະພາບດິນຟ້າອາກາດ, ແລະ ການຄຸ້ມຄອງຈັດສັນປ່າໄມ້ແບບຍືນຍົງ ຈະປະກອບສ່ວນ ເຂົ້າໃນການເສີມສ້າງຄວາມສາມາດໃນການຝຶ້ນຕົວ ຂອງ ບັນດາຊຸມຊົນທ້ອງຖິ່ນ ແລະ ລະບົບນິເວດ ທີ່ຢູ່ພາຍໃນອ່າງໂຕໆ, ນໍ້າຖ້ວມ, ໂດຍສຸມໃສ່ ການສ້າງຄວາມເຂັ້ມແຂງ ຕໍ່ ຄວາມສາມາດໃນການຝຶ້ນຕົວ ຂອງເຂົາເຈົ້າ ຕໍ່ ການເພີ່ມຂຶ້ນຂອງ ອຸນຫະພູມ, ໄຟແຫ້ງແລ້ງ ແລະ ຄວາມຮ້ອນທີ່ຮຸນແຮງ, ແລະ ໄຟໄຫມ້ປ່າ, ລວມທັງ ເຫດການຝົນຕົກຮ້າຍແຮງ.
- **ສະໜັບສະໜູນ ການເຮັດກະສິກໍາ ແລະ ກະສິກໍາ ແລະ ປ່າໄມ້ ແບບປະສົມປະສານ ທີ່ບໍ່ຕັດໄມ້ທໍາລາຍປ່າ ແລະ ທີ່ສາມາດທຶນທານກັບ ສະພາບດິນຟ້າອາກາດ** ໂດຍ ການສົ່ງເສີມ ລະບົບຕ່ອງໂສ້ມູນຄ່າ ທີ່ທຶນທານກັບສະພາບດິນຟ້າອາກາດ ແລະ ການແກ້ໄຂບັນຫາທາງດ້ານກະສິກໍາ (ເຊັ່ນ) ການເພີ່ມຜະລິດຕະພັນ, ເສີມຂະຫຍາຍຄວາມອາດສາມາດ ໃນການປັບຕົວ ຂອງຊາວກະສິກອນ, ເພີ່ມທະວີການເຊື່ອມໂຍງ ຂອງ ຊາວກະສິກອນ ເຂົ້າໃນຕ່ອງໂສ້ມູນຄ່າກະສິກໍາທີ່ທຶນທານຕໍ່ສະພາບດິນຟ້າອາກາດ ແລະ ປ່ອຍອາຍາກາບອນຕໍ່າ ແລະ ປັບປຸງການເຂົ້າເຖິງການເງິນ ແລະ ການມີສ່ວນຮ່ວມ ຂອງ ພາກເອກະຊົນ ຢູ່ໃນກິດຕະກຳການເຄື່ອນໄຫວເສດຖະກິດ ທີ່ຫຼຸດຜ່ອນຄວາມກົດດັນ ຕໍ່ ປ່າໄມ້ (ໂຄງການ 2). ໃນຂະນະທີ່ ການຂະຫຍາຍກະສິກໍາ ແລະ ການບຸກເບີກເຮັດໄຮ່ເລື່ອນລອຍແມ່ນເປັນໜຶ່ງ ໃນບັນດາສາເຫດຕົ້ນຕໍ ຂອງ ການທໍາລາຍປ່າ, ການເຂົ້າໄປແກ້ໄຂນີ້ ແນໃສ່ບັນດາສາຍເຫດຝື້ນຖານ ລວມທັງ ການເຂົ້າເຖິງເຕັກໂນໂລຊີ ແລະ ການເງິນ, ສະພາບການດ້ານການເງິນ ທີ່ບໍ່ພຽງພໍສໍາລັບກະສິກໍາ - ຈຸນລະວິສາຫະກິດ, ວິສະຫະກິດຂະໜາດນ້ອຍ ແລະ ກາງ (MSMEs), ການເຂົ້າເຖິງຕະຫຼາດ, ການຕິດຕາມກວດກາ ແລະ ການບັງຄັບໃຊ້, ແລະ ອື່ນໆ. ໂຄງການ ຍັງຈະສະໜັບສະໜູນ ຊາວກະສິກອນ ໃຫ້ມີລາຍຮັບທີ່ຫຼາກຫຼາຍ, ສົ່ງເສີມສິນຄ້າກະສິກໍາທີ່ຫຼາກຫຼາຍ ແລະ ລະບົບກະສິກໍາທີ່ເໝາະສົມກັບ ສະພາບການທີ່ຫຼາກຫຼາຍ, ລວມທັງ ຊີວະທໍາລະນິຝີຊຶກ ແລະ ສະພາບດິນຟ້າອາກາດ ທີ່ຫຼາກຫຼາຍ ຢູ່ທາງພາກເໜືອ ຂອງ ສປປ ລາວ. ໂຄງການທີ 2 ສ້າງຂຶ້ນ ບົນບົດຮຽນ ທີ່ຖອດຖອນໄດ້ ຈາກ ໂຄງການທີ 1 ແລະ ໄດ້ກໍານົດ ຄວາມຈໍາເປັນ ໃນການເລັ່ງເປົ້າໝາຍໃສ່ ກະສິກໍາ, ຈຸນລະວິສາຫະກິດ, ວິສະຫະກິດຂະໜາດນ້ອຍ ແລະ ກາງ (MSMEs), ປ່ອນທີ່ຂາດໂອກາດທາງດ້ານການເງິນ ອັນເນື່ອງມາຈາກ i) ການເຈາະເຂົ້າເຖິງ ເຂດຫ່າງໄກສອກຫຼີກ ຂອງ ສະຖາບັນການເງິນລາວ (FI) ຍັງເຮັດບໍ່ໄດ້ດີ, ii) ອັດຕາດອກເບ້ຍທີ່ສູງ ແລະ ບໍ່ເໝາະສົມ ທີ່ເຮັດໃຫ້ບໍ່ມີການກູ້ຢືມ; iii) ເຫັນວ່າມີຄວາມສ່ຽງສູງ ໃນການປ່ອຍກູ້ ໃຫ້ແກ່ຂົງເຂດກະສິກໍາ, ແລະ iv) ຈຸນລະວິສາຫະກິດ, ວິສະຫະກິດຂະໜາດນ້ອຍ ແລະ ກາງ ຈໍານວນຫຼວງຫຼາຍ ຂາດຄວາມສາມາດ ແລະ ຂາດສິ່ງຄ້ຳປະກັນ ທີ່ພຽງພໍ, ດັ່ງນັ້ນຈຶ່ງເຮັດໃຫ້ ບັນດາສະຖາບັນການເງິນ ບໍ່ຢາກໃຫ້ເຂົາເຈົ້າກູ້ຢືມ. ເນື່ອງຈາກມີຈໍານວນ ຈຸນລະວິສາຫະກິດ, ວິສະຫະກິດຂະ

²³ Project 1 developed a revised template and improved approach for PLUP that Project 2 will utilize, based on the successful experiences and lessons learned from Project 1.

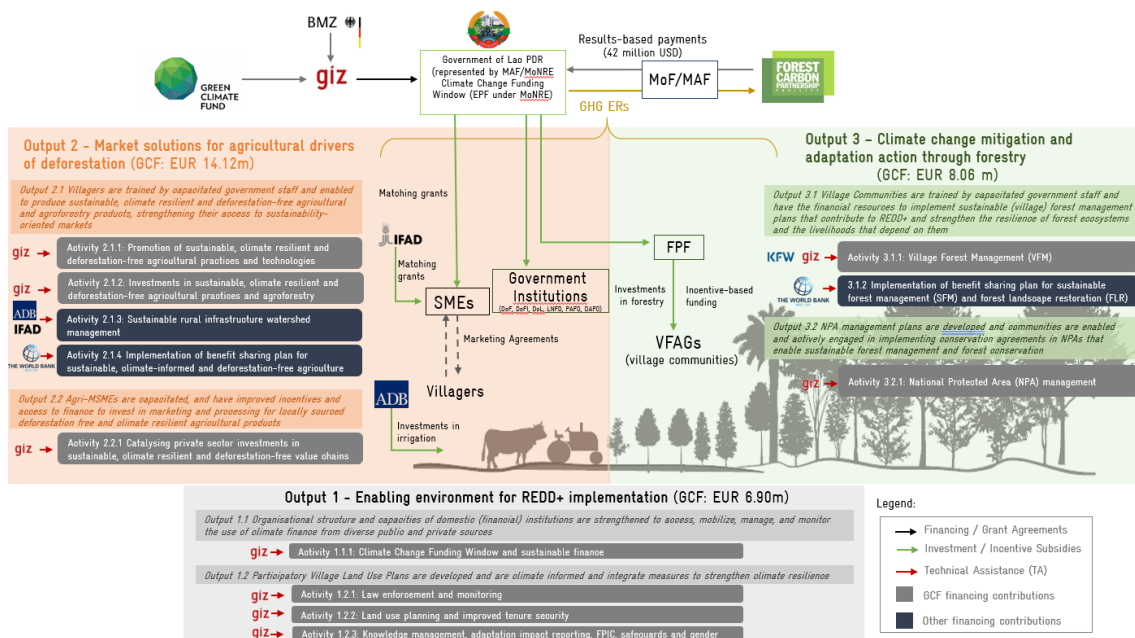
ໜາດນ້ອຍ ແລະ ກາງ ຫຼາຍກວ່າ 800 ຫົວໜ່ວຍ ຢູ່ໃນພື້ນທີ່ໂຄງການ, ເຂົາເຈົ້າມັກຈະຖືກມອງຂ້າມ ໃນການສິນທະນາກ່ຽວກັບຄວາມຍືນຍົງ, ແລະ ຍ້ອນແນວນັ້ນ ຈຶ່ງຖືກເຊື່ອມໂຍງ ຢ່າງບໍ່ພຽງພໍ ເຂົ້າໃນຕ່ອງໂສ້ມູນຄ່າ ທີ່ສອງແສງໃຫ້ເຫັນເຖິງ ການບໍ່ທຳລາຍປ່າໄມ້ ແລະ ຄວາມຍືນຍົງ, ຊຶ່ງຈຳກັດ ການມີສ່ວນຮ່ວມ ຂອງຜູ້ມີບົດບາດທີ່ສຳຄັນ ຢູ່ໃນຈຸດທີ່ເຊື່ອມຈອດກັນ ຂອງ ການຕັດໄມ້ທຳລາຍປ່າ, ລະບົບການຜະລິດ ແລະ ຕ່ອງໂສ້ມູນຄ່າ.

- **ສະໜັບສະໜູນ ການຈັດຕັ້ງປະຕິບັດ ການຄຸ້ມຄອງຈັດສັນພູມິທັດປ່າໄມ້ ແບບຍືນຍົງ (SFM) ແລະ ການຝຶນຝຸ່ມພູມິທັດປ່າໄມ້ (FLR)** ທີ່ກວມເອົາເນື້ອທີ່ຫຼາຍກວ່າ 1.5 ລ້ານເຮັກຕາ ຂອງທີ່ດິນປ່າເສື່ອມໂຊມ (ໂຄງການທີ 1 ແລະ 2). ແຜນຄຸ້ມຄອງຂໍ້ມູນຂ່າວສານດ້ານສະພາບດິນຟ້າອາກາດ ຈະຖືກສ້າງຂຶ້ນ ແລະ ຈັດຕັ້ງປະຕິບັດໂດຍໂຄງການ ທີ່ພິຈາລະນາ ບັນດາມາດຕະການຫຼຸດຜ່ອນການຕັດໄມ້ທຳລາຍປ່າ ແລະ ການເຊື່ອມໂຊມຂອງປ່າໄມ້, ເພີ່ມທະວີການຝຶນຝຸ່ມປ່າໄມ້, ກຳນົດໂອກາດ ໃນການສ້າງຄວາມເຂັ້ມແຂງ ດ້ານຄວາມທົນທານ ຂອງ ລະບົບນິເວດປ່າໄມ້ ແລະ ຊຸມຊົນ ທີ່ຢູ່ພາຍໃນ ເຂດອ່າງໂຕ່ງ ຜ່ານທາງ ການປັບຕົວທີ່ອີງໃສ່ລະບົບນິເວດ (ເຊັ່ນ: ການຝຶນຝຸ່ມເຂດແຄມຝັ່ງ ແລະ ພື້ນທີ່ແມ່ນ້ຳລຳທານ, ທີ່ຫຼຸດການຕົກຕະກອນ ຜ່ານທາງ ການເພີ່ມຄວາມປົກຫຸ້ມຂອງພືດ, ໃນບັນດາການປະຕິບັດອື່ນໆ). ໂຄງການ 2 ຈະສືບຕໍ່ ເສີມສ້າງ ການປຸກຈິດສຳນຶກ ກ່ຽວກັບ ການປ່ຽນແປງດິນຟ້າອາກາດ ແລະ ລວມມີ ເພີ່ມການເນັ້ນໜັກໃສ່ ຄວາມເປັນໄປໄດ້ທີ່ຈະໄດ້ຮັບຜົນກະທົບ ແລະ ຄວາມທົນທານ ຕໍ່ ສະພາບດິນຟ້າອາກາດ ທີ່ສ້າງຂຶ້ນ ຢູ່ພາຍໃນ ການສ້າງແຜນການຄຸ້ມຄອງປ່າໄມ້, ຂະບວນການຈັດຕັ້ງປະຕິບັດ ແລະ ການຕິດຕາມກວດກາ ປ່າໄມ້ບ້ານ ແລະ ເຂດປ່າສະຫງວນ.

ໂຄງການ 1 (FP117) ໄດ້ວາງພື້ນຖານ ໃຫ້ແກ່ການຫັນປ່ຽນ ຢູ່ໃນພື້ນທີ່ໂຄງການ, ລວມທັງການ ສະໜັບສະໜູນ ການລວມເອົານະໂຍບາຍ, ການສ້າງຄວາມເຂັ້ມແຂງ ແກ່ ກອບລະບຽບການ ແລະ ການຈັດຕັ້ງປະຕິບັດ ແລະ ປັບປຸງລະບົບ ລະບົບ MRV, ແລະ ອື່ນໆ. ນອກຈາກນັ້ນ, ມັນຍັງສະໜັບສະໜູນ ບັນດາການແກ້ໄຂ ຢູ່ໃນພື້ນທີ່ຕົວຈິງ ຂອງ 3 ແຂວງ ຄື: ແຂວງຫົວພັນ, ໄຊຍະບູລີ ແລະ ຫຼວງພະບາງ. ແນວໃດກໍຕາມ, ເພື່ອບັນລຸການຫັນປ່ຽນຢ່າງຄົບຖ້ວນ ໄປສູ່ ການປະຕິບັດການນຳໃຊ້ທີ່ດິນ ແລະ ປ່າໄມ້ ແບບປ່ອຍອາຍເຮືອນແກ້ວຕ່ຳ ແລະ ທີ່ທົນທານຕໍ່ສະພາບດິນຟ້າອາກາດ, ແມ່ນຕ້ອງການ ການສະໜັບສະໜູນເພີ່ມເຕີມ - ດັ່ງທີ່ໄດ້ລະບຸໄວ້ ຢູ່ໃນ ແນວທາງປະຕິບັດເປັນແຜນງານ ຢູ່ພາຍໃນ FP 117. ຖ້າເວົ້າສະເພາະແລ້ວ, ໂຄງການທີ 2 ແມ່ນມີຄວາມຈຳເປັນ ທີ່ຈະສ້າງຂຶ້ນ ບົນຄວາມພະຍາຍາມ ຂອງໂຄງການທີ 1, ໃນຂະນະທີ່ຜັນຂະຫຍາຍ ການປະຕິບັດ ວຽກງານກະສິກຳ ແລະ ປ່າໄມ້ ທີ່ທົນທານຕໍ່ສະພາບດິນຟ້າອາກາດ, ປ່ອຍອາຍເຮືອນແກ້ວຕ່ຳ ແລະ ບໍ່ທຳລາຍປ່າໄມ້ ໃນທົ່ວ 6 ແຂວງ (ລວມທັງ 3 ແຂວງທີ່ເພີ່ມເຂົ້າມາຕື່ມ ຄື: ບໍ່ແກ້ວ, ຫຼວງນ້ຳທາ ແລະ ອຸດົມໄຊ), ແລະ ສະໜັບສະໜູນປະເທດ ເພື່ອປົດລັອກ ການຈ່າຍເງິນຫຼຸດຜ່ອນການປ່ອຍອາຍເຮືອນແກ້ວ. ນອກຈາກນັ້ນ, ມັນຍັງສ້າງຂຶ້ນ ບົນບົດຮຽນ ທີ່ຖອດຖອນໄດ້ ຈາກໂຄງການທີ 1 ແລະ ລວມເອົາບັນດາມາດຕະການເພີ່ມເຕີມ ເພື່ອອຳນວຍຄວາມສະດວກແກ່ ການລະດົມແຫຼ່ງທຶນເພີ່ມເຕີມ ຈາກພາກລັດ ແລະ ເອກະຊົນ. ຍິ່ງໄປກວ່ານັ້ນ, ມັນຍັງຈະພັດທະນາ ຄວາມສາມາດ ແລະ ໂອກາດ ແກ່ ບັນດາສະຖາບັນ ແລະ ກອງທຶນພາຍໃນປະເທດ ເພື່ອລະດົມທຶນເພີ່ມເຕີມ ຈາກການເງິນດິນຟ້າອາກາດ ແລະ ນຳສົ່ງທຶນ ຢ່າງມີປະສິດທິພາບ ແລະ ປະສິດທິຜົນໃຫ້ແກ່ການລົງທຶນ ໃນການປັບປຸງ ແລະ ຫຼຸດຜ່ອນ ການປ່ຽນແປງຂອງດິນຟ້າອາກາດ. ໃນເວລາດຽວກັນ, ໂຄງການທີ 2 ຍັງໄດ້ຮັບຮູ້ເຖິງ ຄວາມຈຳເປັນອັນຮີບດ່ວນ ຂອງການລົງມືປະຕິບັດ ເພື່ອຮັບມືກັບ ການປ່ຽນແປງຂອງດິນຟ້າ

ອາກາດ, ແລະ ແນໃສ ເພື່ອເພີ່ມທະວີ ການສົມທົບກັນ ລະຫວ່າງ REDD+ ແລະ ກິດຈະກຳຕ່າງໆ ທີ່ສ້າງຄວາມທົນທານ ແກ່ ລະບົບນິເວດ ແລະ ຊີວິດການເປັນຢູ່ ໃນເຂດຊົນນະບົດໃຫ້ສົມບູນແບບ, ໂດຍສອດຄ່ອງກັບ ແຜນງານ NDC ລ້າສຸດ ຂອງ ສປປ ລາວ (2021). ເພາະສະນັ້ນ, ໂຄງການ 2 ຈຶ່ງເປັນໂຕເພີ່ມຕື່ມ ແລະ ເສີມໃສ່ ໂຄງການທີ່ 1 ແລະ ທັງສອງໂຄງການ ຈະອຳນວຍຄວາມສະດວກ ແກ່ ການຫັນປ່ຽນ ຢູ່ໃນຂະແໜງປ່າໄມ້ ແລະ ການນຳໃຊ້ທີ່ດິນ ໃນ ສປປ ລາວ ທີ່ຈະໄດ້ຮັບຄວາມຍືນຍົງ ໂດຍການປົດລັອກ ການຈ່າຍເງິນທີ່ອີງຕາມຜົນງານເພີ່ມຕື່ມ, ແລະ ແຫຼ່ງທຶນຂອງພາກລັດ ແລະ ເອກະຊົນ ທີ່ໄດ້ຮັບການຄຸ້ມຄອງ ຜ່ານທາງ ກອງທຶນ ແລະ ສະຖາບັນພາຍໃນປະເທດ ທີ່ມີຄວາມອາດສາມາດ ທີ່ໄດ້ຮັບການສ້າງຄວາມເຂັ້ມແຂງ ສຳລັບ ການເງິນດິນຟ້າອາກາດ.

ໂຄງການ ປະກອບດ້ວຍສາມໝາກຜົນ, ດັ່ງທີ່ໄດ້ສະແດງໃຫ້ເຫັນໃນຮູບຕໍ່ໄປນີ້.²⁴



ຮູບ 4: ພາບລວມ ຂອງ ໂຄງການ

ອົງປະກອບ 1: ການສ້າງ ສະພາບແວດລ້ອມ ທີ່ເອື້ອອຳນວຍ ແກ່ ການຈັດຕັ້ງປະຕິບັດ REDD+

ອົງປະກອບ 1 ໄດ້ແກ່ໄຂ ບັນດາອຸປະສັກ ໃນລະດັບສູນກາງ ແລະ ທ້ອງຖິ່ນ, ລວມທັງ ບັນດາມາດຕະການ ທີ່ແນໃສ່ ຜັນຂະຫຍາຍ ການວາງແຜນນຳໃຊ້ທີ່ດິນແບບມີສ່ວນຮ່ວມ ໂດຍໄດ້ຮັບຂໍ້ມູນກ່ຽວກັບສະພາບດິນຟ້າອາກາດ, ສ້າງ

²⁴ Note: Project 1 used the term 'outputs' instead of components. In order to ensure alignment with the GCF Integrated Results Management Framework and new Funding Proposal Template, the term 'component' is applied under Project 2. Outputs under GCF's IRMF are "Changes delivered as a result of project/programme activities that contribute to the achievement of outcomes." – GCF. 2022. [Guidance Note to support the completion of the IRMF elements of the revised funding proposal template for PAP and SAP, p. ii.](#)

ຄວາມເຂັ້ມແຂງ ແກ່ ຮັບປະກັນການຄອບຄອງທີ່ດິນ, ປັບປຸງ ການປະຕິບັດກົດໝາຍ ແລະ ການຕິດຕາມ, ແລະ ຜົນ
ຂະຫຍາຍ ແລະ ຮັບປະກັນ ການເຂົ້າເຖິງ ການສະໜອງທຶນແບບຍືນຍົງ ສໍາລັບຂະແໜງນໍາໃຊ້ທີ່ດິນ ແລະ ປ່າໄມ້.

ການດັດປັບຕົ້ນຕໍ ຈາກໂຄງການ 1 ຫາ ໂຄງການ 2: ການປ່ຽນແປງທີ່ໂດດເດັ່ນຈາກ FP117 ປະກອບມີ
ການໂຍກຍ້າຍກິດຈະກຳທີ່ໄດ້ສໍາເລັດ ພາຍໃຕ້ ໂຄງການ 1 (ການລວມເອົາ REDD+ ເຂົ້າໃສ່ໄປໃນ NDC
ແລະ ແຜນການພັດທະນາເສດຖະກິດ-ສັງຄົມ ແລະ ສ້າງຄວາມເຂັ້ມແຂງໃຫ້ແກ່ ກອບລະບຽບການ).
ການຈັດຕັ້ງປະຕິບັດ ລະບົບ MRV ແມ່ນຍັງໄດ້ຮັບການສະໜັບສະໜູນ ຈາກ ອົງການໄຈກາ, ແຕ່ແນວໃດກໍ່
ຕາມ ແມ່ນຢູ່ນອກໂຄງການ 2.

**ອົງປະກອບ 2: ການແກ້ໄຂດ້ານຕະຫຼາດ ສໍາລັບ ສາເຫດການທຳລາຍປ່າໄມ້ ທີ່ມາຈາກການຜະລິດກະສິກຳ:
ການຈັດຕັ້ງປະຕິບັດ ການຜະລິດກະສິກຳແບບຍືນຍົງ ແລະ ບໍ່ຕັດໄມ້ທຳລາຍປ່າ (ໃນເນື້ອທີ່ 17,400 ເຮັກຕາ ແລະ ເລັງ
ເປົ້າໝາຍ ຢ່າງໜ້ອຍໃສ່ 17,400 ຄົວເຮືອນ)**

ອົງປະກອບ 2 ສ້າງຂຶ້ນ ບົນປະສົບການ ແລະ ການສຶກສາພາຍໃນປະເທດ ຫວ່າງບໍ່ດົນມານີ້ ທີ່ສັງເກດເຫັນ ຄວາມ
ກ່ຽວຂ້ອງຂອງການມີສ່ວນຮ່ວມກັບ ແລະ ການສ້າງຄວາມເຂັ້ມແຂງ ແກ່ຄວາມອາດສາມາດ ຂອງ ຈຸນລະວິສາຫະກິດ,
ວິສະຫະກິດຂະໜາດນ້ອຍ ແລະ ກາງ (MSMEs) ເພື່ອລົງທຶນໃສ່ໃນ ຕ່ອງໂສ້ມູນຄ່າກະສິກຳ ທີ່ທຶນທານຕໍ່ສະພາບດິນ
ຝ້າອາກາດ, ບໍ່ທຳລາຍປ່າໄມ້ ແລະ ທີ່ປ່ອຍອາຍເຮືອນແກ້ວຕໍ່າ. ໂຄງການ ຈະສະໜອງທຶນຊ່ວຍເຫຼືອລ້າ ໃຫ້ແກ່ ບັນດາ
ຈຸນລະວິສາຫະກິດ, ວິສະຫະກິດຂະໜາດນ້ອຍ ແລະ ກາງ (MSME) ທີ່ມີເງື່ອນໄຂ, ແລະ ສະໜັບສະໜູນ ການ
ພັດທະນາ ວົງເງິນສິນເຊື້ອສີຂຽວ ໃຫ້ແກ່ຂະແໜງການ ເພື່ອຊ່ວຍ ລະດົມການລົງທຶນ ຂອງ ພາກເອກະຊົນ ຢູ່ໃນການ
ຫຼຸດຜ່ອນ ແລະ ການປັບຕົວເຂົ້າກັບ ການປ່ຽນແປງຂອງດິນຝ້າອາກາດ.

ອົງປະກອບ 2 ແກ້ໄຂ ສາເຫດຕົ້ນຕໍ ຂອງ ການທຳລາຍປ່າໄມ້ ແລະ ການເຮັດໃຫ້ປ່າໄມ້ເສື່ອມໂຊມ. ມັນສະໜອງ
ການຫຼຸດຜ່ອນການປ່ອຍອາຍເຮືອນແກ້ວ ໃນພື້ນທີ່ ຜ່ານທາງ ການຫຼຸດຜ່ອນ ການຂະຫຍາຍ ກິດຈະກຳຜະລິດກະສິກຳ
ຕາມປະເພນີ ເຂົ້າໄປໃນ ພູມິທັດປ່າໄມ້. ນອກຈາກນັ້ນ, ການສົ່ງເສີມ ການປະຕິບັດກະສິກຳແບບຍືນຍົງ (PSAP) ແລະ
ຄໍານິຍາມ ຂອງ 32 ຕົວ ແບບກະສິກຳແບບຍືນຍົງ ໃນ"ບັນຊີຂາວ" (ໃຫ້ເບິ່ງຕາຕະລາງ ຂ້າງລຸ່ມນີ້) ປະກອບມີ ລັກສະນະ
ການປັບຕົວ ເຂົ້າກັບ ການປ່ຽນແປງ ຂອງ ດິນຝ້າອາກາດ ຜ່ານທາງ ການເລືອກແນວພັນພືດ ທີ່ແຂງແຮງ, ການສົ່ງເສີມ
ການປູກພືດແບບປະສົມປະສານ, ການປູກພືດປົນກັນ, ແລະ ການຍອມນໍາໃຊ້ ວິທີການປຸງແຕ່ງ ທີ່ປ່ອຍອາຍເຮືອນ
ແກ້ວຕໍ່າ ທີ່ນໍາໃຊ້ ໂດຍ ຊາວກະສິກອນ (ເຊັ່ນ: ການປຸງແຕ່ງເມັດກາເຟແຫ້ງ, ການຕາກແດດໃຫ້ແຫ້ງ). ດ້ວຍການ
ສົ່ງເສີມ ຕົວແບບການເຮັດກະສິກຳທີ່ຫຼາກຫຼາຍ, ໂຄງການ ຍັງຈະເລັ່ງໃສ່ ສະໜັບສະໜູນ ການສ້າງຄວາມຫຼາກຫຼາຍ ໃນ
ການຜະລິດກະສິກຳ, ທີ່ຈະສ້າງ ຄວາມທຶນທານ ແກ່ ຊາວກະສິກອນຂະໜາດນ້ອຍ, ຜູ້ທີ່ມັກຈະອາໄສ ການປູກພືດ ລະດູ
ໜຶ່ງ ຫຼື ສອງລະດູ ຕາມຄວາມແປຜັນຂອງດິນຝ້າອາກາດ (ເຊັ່ນ: ສາລີໃນເຂດເນີນສູງ).

ການດັດປັບຕົ້ນຕໍ ຈາກໂຄງການ 1 ຫາ ໂຄງການ 2: ອົງປະກອບນີ້ ໄດ້ຖືກດັດປັບ ຢ່າງຫຼວງຫຼາຍ ຈາກ ການສ້າງແນວ
ຄວາມຄິດໃນເບື້ອງຕົ້ນ ພາຍໃຕ້ໂຄງການ 1 ເພື່ອໃຫ້ມີການເນັ້ນໜັກຫຼາຍຂຶ້ນ ໃສ່ ຕ່ອງໂສ້ມູນຄ່າກະສິກໍາ, ຜູ້ມີບົດບາດ
ຈາກພາກເອກະຊົນ, ແລະ ຂໍ້ແກ້ໄຂດ້ານການຕະຫຼາດ ສໍາລັບ ສາເຫດການທໍາລາຍປ່າໄມ້ ທີ່ມາຈາກການຜະລິດກະສິ
ກໍາ. ການດັດປັບ ໄດ້ຖືກຈັດຕັ້ງປະຕິບັດ ໃນຊ່ວງໄລຍະ ໂຄງການ 1, ດັ່ງນັ້ນ ໂຄງການ 2 ຈະເຫັນ ການສືບຕໍ່ກິດຈະ
ກໍາ ທີ່ຈະຖືກຜັນຂະຫຍາຍ ໄປສູ່ 240 ບ້ານ ທີ່ເຂົ້າມາເພີ່ມ.

ຕາຕະລາງ 1: ກຸ່ມຍ່ອຍສິນຄ້າ ທີ່ຢູ່ໃນບັນຊີຂາວ

ສິນຄ້າ		ບາດກ້າວໃນການສ້າງມູນຄ່າເພີ່ມ	ຜະລິດຕະພັນທີ່ຄາດວ່າ ຈະເປັນໂຕສຸດທ້າຍ
ກາເຟ		ຕາກໃຫ້ແຫ້ງ, ຫມັກ, ສີ, ຂົ້ວ, ຫຸ້ມຫໍ່	ເມັດກາເຟຂຽວ ກາເຟຂົ້ວ
ຊາ		ຕາກໃຫ້ແຫ້ງ, ຫມັກ, ຕັດ, ຫຸ້ມຫໍ່	ຊະນິດຜັນຊາຂຽວ ຫຼື ຊາ ດຳ
ຕົ້ນເບືອກບົງ		ຕາກໃຫ້ແຫ້ງ, ຕັດ, ສີ, ເຮັດເປັນແປ້ງ ປຽກ, ຫຸ້ມຫໍ່	ທູບ
ຕົ້ນໝາກນ້ຳ ມັນເກົາ		ຕາກໃຫ້ແຫ້ງ, ສະກັດນ້ຳມັນ, ໃສ່ແກ້ວ	ນ້ຳມັນສໍາລັບທາ
ຕົ້ນຍານ		ຕາກໃຫ້ແຫ້ງ, ລ້າງ, ແຍກເກດ, ຫຸ້ມຫໍ່	ຜົງຫອມ
ຢາງຟາລາ		ທຳຄວາມສະອາດ, ໜົບ, ຮົນດ້ວຍ ຄວາມຮ້ອນ, ແຍກເກດ	ແຜນຢາງຟາລາ, ໄມ້
ປ່າສາ		ຕາກໃຫ້ແຫ້ງ, ຕັດ, ບິດ, ແຍກເກດ, ເຮັດເຍື້ອເຈ້ຍ, ຫຸ້ມຫໍ່	ປ່າສາ
ໄມ້ປ່ອງ		ຕາກໜໍ່ໄມ້ ແລະ ລຳ ໃຫ້ແຫ້ງ, ໜັກໜໍ່ ໄມ້, ຮັກສາໜໍ່ໄມ້, ຕັດລຳໄມ້ປ່ອງ, ສີ ສໍາລັບເຮັດເຍື້ອເຈ້ຍ, ແຍກເກດ, ຜະລິດເຄື່ອງຫັດຖະກຳ, ຫຸ້ມຫໍ່.	ອ້ອຍ, ໜໍ່ໄມ້, ຈັກສານ, ເຍື້ອໄມ້
ໝາກແໜ່ງ		ຕາກໃຫ້ແຫ້ງ, ບິດ, ແຍກເກດ, ຫຸ້ມຫໍ່	ເມັດ, ຜົງໝາກແໜ່ງ
ຫວາຍ		ຕາກໃຫ້ແຫ້ງ, ທຳຄວາມສະອາດ, ຮົມ ດ້ວຍຄວາມຮ້ອນ, ແຍກເກດ, ການຜະ ລິດເຄື່ອງຫັດຖະກຳ	ເຄື່ອງຫັດຖະກຳ, ເຝີນີ ເຈີ, ຮັກສາໜໍ່
ໝາກແຄນ		ຕາກໃຫ້ແຫ້ງ, ທຳຄວາມສະອາດ, ບິດ, ແຍກເກດ, ຫຸ້ມຫໍ່	ເປືອກໝາກແຄນ
ແຂມ		ຕາກໃຫ້ແຫ້ງ, ທຳຄວາມສະອາດ, ແຍກ ເກດ, ຜະລິດຟອຍມ	ຟອຍ
ໝາກເຄືອນ້ຳ ມັນ		ຕາກໃຫ້ແຫ້ງ, ຮັກສາໄວ້, ຂົ້ວ, ແຍກ, ແຍກເກດ, ຫຸ້ມຫໍ່	ແກ່ນ, ນ້ຳມັນ, ຄົມ, ເຄື່ອງສຳອາງ

ຜ້າຍ		ທຳຄວາມສະອາດ, ແຍກເກດ, ປັນໝູນ	ເຄື່ອງຈັກສານ, ເຄື່ອງນຸ່ງ ຮົມ
ຖົ່ວ		ຕາກໃຫ້ແຫ້ງ, ປອກເປືອກ, ທຳຄວາມ ສະອາດ, ແຍກເກດ, ສະກັດນ້ຳມັນ, ປຸງ ແຕ່ງເປັນເຕົ້າຮູ້, ການຫຸ້ມຫໍ່	ເມັດຖົ່ວ, ເຕົ້າຫູ, ຖົ່ວງອກ, ນ້ຳມັນ
ໝາກຖົ່ວດິນ		ຕາກໃຫ້ແຫ້ງ, ປອກເປືອກ, ທຳຄວາມ ສະອາດ, ຂົ້ວ, ສີ, ສະກັດນ້ຳມັນ, ຫຸ້ມຫໍ່	ຖົ່ວດິນ, ນ້ຳມັນເບີ, ນ້ຳ ມັນ
ໝາຍເດືອຍ		ຕາກໃຫ້ແຫ້ງ, ປອກເປືອກ, ທຳຄວາມ ສະອາດ, ຂົ້ວ, ສີ, ສະກັດນ້ຳມັນ, ແຍກ ເກດ, ຫຸ້ມຫໍ່	ໝາກ, ແປ້ງ, ນ້ຳມັນ ຈາກແກ່ນ
ງາ		ຕາກໃຫ້ແຫ້ງ, ທຳຄວາມສະອາດ, ຂົ້ວ, ສີ, ສະກັດນ້ຳມັນ, ແຍກເກດ, ຫຸ້ມຫໍ່	ແກ່ນ, ນ້ຳມັນ, ແປ້ງ ປຽກ (Tahini)

ອົງປະກອບ 3: ການຫຼຸດຜ່ອນການປ່ຽນແປງ ຂອງ ດິນຜ້າອາກາດ ແລະ ການລົງມືປະຕິບັດການປັບຕົວ ຜ່ານທາງປ່າໄມ້

ອົງປະກອບ 3 ຈະສ້າງຂຶ້ນບົນ ອົງປະກອບ 1 (ການສ້າງໃຫ້ສະພາບແວດລ້ອມທີ່ເອື້ອອຳນວຍ), ແລະ ຈະຫຼຸດຜ່ອນ ການປ່ອຍອາຍເຮືອນແກ້ວ ຜ່ານທາງ ການຄຸ້ມຄອງພູມິທັດປ່າໄມ້ ແບບຍືນຍົງ ແລະ ການສົ່ງເສີມ ການຝຶນຝຸມພູມິທັດປ່າໄມ້ (FLR), ໂດຍສະເພາະຢູ່ໃນ ທີ່ດິນເສື່ອມໂຊມ. ກົດຈະກຳ 3.1 ເນັ້ນໃສ່ ປ່າໄມ້ບ້ານ, ໃນຂະນະທີ່ ກົດຈະກຳ 3.2 ເນັ້ນໃສ່ ປ່າສະຫງວນ.

ຜົນເຫັນວ່າ ແນວທາງປະຕິບັດ ທີ່ຖືກຈັດຕັ້ງ ພາຍໃຕ້ ໂຄງການ 1 ອົງປະກອບ 3 ມີຄວາມເໝາະສົມກັບ ສະພາບການຂອງທ້ອງຖິ່ນ, ບົດແນະນຳ ພາຍໃຕ້ ໂຄງການ 1 ຈະຖືກນຳໃຊ້ ເພື່ອເຮັດແບບດຽວກັນ ແລະ ຜັນຂະຫຍາຍ ປ່າໄມ້ບ້ານ ຢູ່ໃນທັງໝົດ 6 ແຂວງ. ໂດຍທົ່ວໄປແລ້ວ, ແນວທາງປະຕິບັດເປັນແຕ່ລະໄລຍະ ແລະ ແບບຄ່ອຍເປັນຄ່ອຍໄປ ຂອງ ໂຄງການ ເພື່ອຜັນຂະຫຍາຍ ການຄຸ້ມຄອງຈັດສັນປ່າໄມ້ ພາຍໃນທ້ອງຖິ່ນ (ເຊັ່ນ: ການຄຸ້ມຄອງຈັດສັນປ່າໄມ້ບ້ານ, ກົດຈະກຳການຄຸ້ມຄອງຈັດສັນປ່າໄມ້ແບບຍືນຍົງ ຢູ່ພາຍໃນ ປ່າສະຫງວນແຫ່ງຊາດ), ແມ່ນມີຄວາມເໝາະສົມ ແລະ ມີຄວາມຈຳເປັນ ທີ່ຈະຄ່ອຍໆສ້າງ ຄວາມອາດສາມາດ ຂອງ ພະນັກງານລັດ ລວມທັງ ຜູ້ຊາຍ ແລະ ແມ່ຍິງ ທີ່ອາໄສປ່າໄມ້ພາຍໃນທ້ອງຖິ່ນ. ມັນສ້າງຂຶ້ນ ບົນປະສົບການທີ່ຜ່ານມາ ຢູ່ໃນ ສປປ ລາວ, ແລະ ບໍ່ພຽງແຕ່ສະໜັບສະໜູນ ການສ້າງແຜນຄຸ້ມຄອງ (ໂດຍອີງໃສ່ການວາງແຜນ ນຳໃຊ້ທີ່ດິນ ແບບມີສ່ວນຮ່ວມ ຢ່າງເລິກເຊິ່ງ), ແຕ່ກໍຍັງສະໜອງ ການສ້າງຄວາມອາດສາມາດ ໂດຍການລົງເຮັດຕົວຈິງ ແລະ ການເງິນ ສຳລັບຈັດຕັ້ງປະຕິບັດ ແຜນດຳເນີນງານປະຈຳປີ. ການຈ່າຍເງິນທີ່ອີງຕາມຜົນງານ ທີ່ໄດ້ຄາດໄວ້ (ນັ້ນກໍຄື: ການຈ່າຍເງິນທີ່ອີງຕາມຜົນງານ, ທີ່ຢູ່ໃນນີ້ ຮຽກວ່າ *bonus payments*) ຈະເປັນຂົວຕໍ່ ໄລຍະຈົນກວ່າ ປ່າໄມ້ສາມາດຖືກນຳໃຊ້ ໃນທາງການຄ້າ ໄດ້ຕາມທີ່ໄດ້ລະບຸໄວ້ ຢູ່ຕາຍໃຕ້ມາດຕາ 120 ຂອງ ກົດໝາຍປ່າໄມ້ສະບັບປັບປຸງ. ນອກຈາກນັ້ນ, ດ້ວຍມີການອະນຸມັດ ແຜນແບ່ງປັນຜົນປະໂຫຍດ

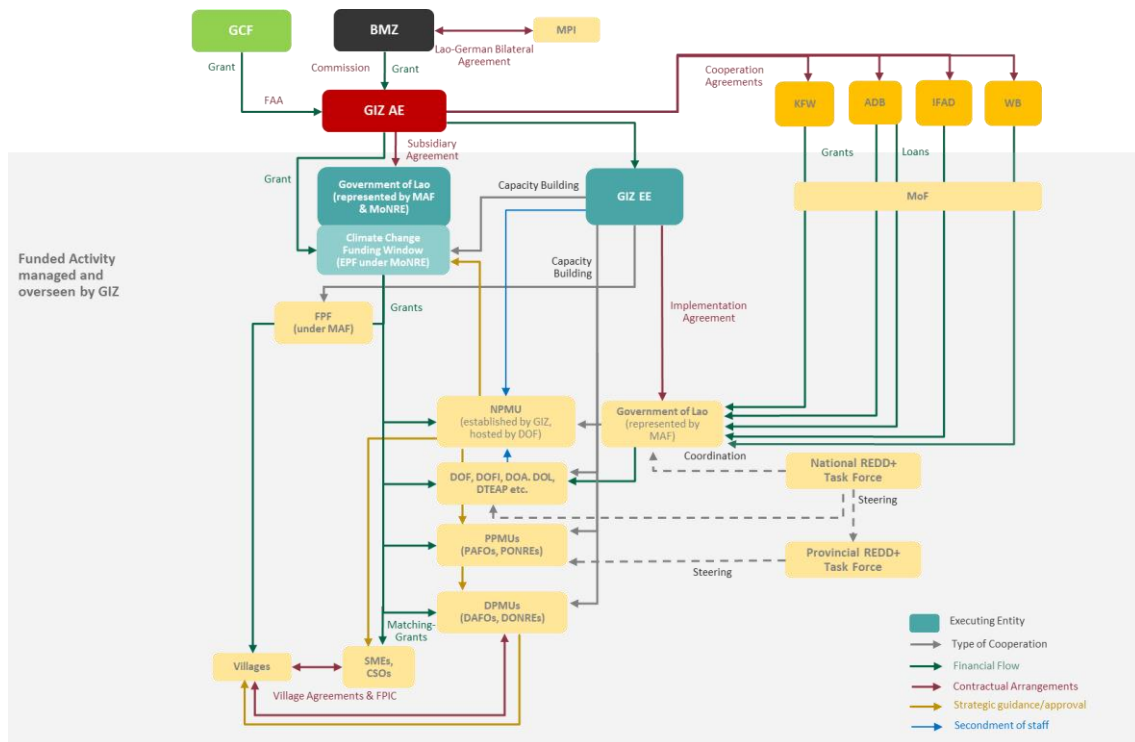
ພາຍໃຕ້ແຜນງານ ER-P, ບັນດາອົງການຕົວແທນ ພາຍໃນທ້ອງຖິ່ນ ຈະໄດ້ຮັບເງິນ ເພື່ອສະໜອງ ການບໍລິການ ຂອງ ດິນ ແລະ ຊຸມຊົນບ້ານ ຈະໄດ້ຮັບເງິນ ສໍາລັບ ສືບຕໍ່ຈັດຕັ້ງປະຕິບັດ ແຜນຄຸ້ມຄອງຈັດສັນ ຂອງເຂົາເຈົ້າ.

ການປັບປຸງຕົ້ນຕໍ ຈາກໂຄງການ 1 ຫາ ໂຄງການ 2: ການຂະຫຍາຍຈຸດສຸມ ຈາກ ການຫຼຸດຜ່ອນ ໄປສູ່ ການປັບຕົວເຂົ້າ ກັບການປ່ຽນແປງຂອງດິນຟ້າອາກາດ. ສິ່ງດັ່ງກ່າວນີ້ ປະກອບມີ ການເຊື່ອມໂຍງທີ່ຮັດແໜ້ນ ກັບ ຄວາມສ່ຽງ ແລະ ຄວາມເປັນໄປໄດ້ທີ່ຈະໄດ້ຮັບຜົນກະທົບ ຈາກສະພາບດິນຟ້າອາກາດ, ແລະ ການຄຸ້ມຄອງອ່າງໂຕ່ງ (ພາຍໃຕ້ PLUP ທີ່ຢູ່ພາຍໃນ ອົງປະກອບ 1) ແລະ ການສົ່ງເສີມ ການປະຕິບັດ ເພື່ອເພີ່ມທະວີ ຄວາມທົນທານຕໍ່ສະພາບດິນຟ້າອາກາດ (ເຊັ່ນ: ການຝຶນຝຸ້ນທີ່ເສື່ອມໂຊມ, ການຄວບຄຸມຮ່ອງທີ່ເກີດຈາກການຊຸດໂຕຂອງດິນ, ການຮັກສາຕາຝັ່ງແມ່ນໍ້າ, ແລະ ອື່ນໆ). ໄດ້ເອົາ ມາດຕະການກະສິກໍາ ແລະ ປ່າໄມ້ ແບບປະສົມປະສານ ຂອງພາກເອກະຊົນ ຢູ່ໃນປ່າຜະລິດ ອອກ ຈາກ ໂຄງການ 2.

2.2 ການກະກຽມ ການຈັດຕັ້ງປະຕິບັດໂຄງການ

ການກະກຽມ ດ້ານການຈັດຕັ້ງ

ເນື່ອງຈາກ ໂຄງການ 2 ຈະສ້າງຂຶ້ນ ບົນຜືນຖານຂອງໂຄງການ 1 ແລະ ຂະຫຍາຍຜືນທີ່ ທີ່ນອນຢູ່ໃນໂຄງການ ອອກ ໄປກວມເອົາ 6 ແຂວງ ໃນເບື້ອງຕົ້ນ, ການຫ້າງຫາກະກຽມ ດ້ານການຈັດຕັ້ງ ທີ່ມີຢູ່ແລ້ວ ຈະບໍ່ມີການປ່ຽນແປງ (ໃຫ້ ເບິ່ງຮູບ ຂ້າງລຸ່ມນີ້). ຄະນະຊີ້ນຳໂຄງການແຫ່ງຊາດ (NPSC) ໃຫ້ການຊີ້ນຳ ດ້ານການບໍລິຫານ ຂອງ ໂຄງການ, ທີ່ ຮັບປະກັນການປະສານງານ ລະຫວ່າງ ບັນດາກະຊວງ - ໃນເບື້ອງຕົ້ນສໍາລັບໂຄງການ 1 ແລະ ພາຍຫຼັງໄດ້ຮັບການ ອະນຸມັດໂຄງການ 2. ຄະນະ NPSC ໃຫ້ການຊີ້ນຳທາງດ້ານຍຸດທະສາດ ຕໍ່ ການຈັດຕັ້ງປະຕິບັດ ແກ່ ໜ່ວຍງານຄຸ້ມ ຄອງໂຄງການ ຂັ້ນສູນກາງ (NPMU) ແລະ ຄະນະຊີ້ນຳໂຄງການຂັ້ນແຂວງ (PPSC, ຄະນະຊີ້ນຳ REDD+ ຂັ້ນ ແຂວງ), ໃນຂະນະທີ່ຮັບປະກັນ ການປະຕິບັດໃຫ້ຖືກຕ້ອງຕາມ NDC, ຍຸດທະສາດ REDD+ ແຫ່ງຊາດ ແລະ ຈຸດປະສົງ ໃນການຜັດທະນາເສດຖະກິດສັງຄົມແຫ່ງຊາດ. ໂຄງສ້າງ ຂອງ NPSC ສ້າງຂຶ້ນບົນຜືນຖານ ໂຄງສ້າງ ການຈັດຕັ້ງ ທີ່ມີຢູ່ແລ້ວ ສໍາລັບ ວຽກງານ REDD+ ຢູ່ໃນ ສປປ ລາວ. ຍ້ອນແນວນັ້ນ, ຄະນະຊີ້ນຳ REDD+, ໃນ ຖານະທີ່ເປັນໜ່ວຍງານຮັບຜິດຊອບ ຂອງລັດຖະບານ, ທຳໜ້າທີ່ເປັນສະເໝືອນ NPSC.



ຮູບ 5. ພາບລວມ ຂອງ ການຮ່ວມສະໜອງທຶນ ແລະ ການຫ້າງຫາກະກຽມສັນຍາຕ່າງໆ

ແຫຼ່ງທີ່ມາ: ບົດສະເໜີຂໍ້ທຶນ

ຄູ່ຮ່ວມງານ ຂອງໂຄງການ

ສໍາລັບໂຄງການ 2, ສໍານັກງານໃຫຍ່ GIZ (ໃນປະເທດເຢຍລະມັນ) ຈະເຮັດໜ້າທີ່ເປັນ ອົງການຈັດຕັ້ງທີ່ຖືກຍອມຮັບ (AE), ຊຶ່ງຄ້າຍຄືກັບ ໂຄງການ 1. ຫ້ອງການ GIZ ປະຈຳ ສປປ ລາວ ຈະປະຕິບັດບົດບາດ ເປັນ ອົງການທີ່ຈັດຕັ້ງປະຕິບັດ (EE) ຂອງໂຄງການ 2 ຮ່ວມກັບ ລັດຖະບານແຫ່ງ ສປປ ລາວ (ຊຶ່ງຕ່າງໜ້າໂດຍ MAF ແລະ MoNRE) ຊຶ່ງວ່າ EPF ຈະຮັບຜິດຊອບ ຕໍ່ ການປະຕິບັດ. ຮ່ວງທຶນການປ່ຽນແປງດິນຟ້າອາກາດ ພາຍໃຕ້ ກອງທຶນ EPF, ທີ່ໄດ້ຖືກສ້າງຕັ້ງຂຶ້ນແລ້ວ ແລະຖືກດໍາເນີນການ ພາຍໃຕ້ໂຄງການ 1, ຈະຖືກນໍາໃຊ້ ເປັນກົນໄກນໍາສົ່ງເງິນ ໃຫ້ແກ່ໂຄງການ 2 ໃນສາມແຂວງທີ່ເຈົ້າມາເຝີມ.

ການຈ່າຍເງິນຊ່ວຍເຫຼືອລ້າ ທີ່ສົ່ງຜ່ານທາງ ຮ່ວງທຶນການປ່ຽນແປງດິນຟ້າອາກາດ ແມ່ນມີສາມປະເພດຄື: ເງິນສໍາລັບການດໍາເນີນງານ, ການຈ່າຍເງິນລ່ວງໜ້າ ແລະ ການຈ່າຍເງິນ ທີ່ອີງຕາມຜົນງານ. ການຈ່າຍເງິນສໍາລັບການດໍາເນີນງານ ຮັບປະກັນ ການຈັດຕັ້ງປະຕິບັດ ບັນດາກິດຈະກຳ ທີ່ໄດ້ວາງແຜນໄວ້ (ເຊັ່ນ, ມາດຕະການ ພັດທະນາຄວາມອາດສາມາດ, ການຈັດຊື້ອຸປະກອນ, ແລະ ອື່ນໆ). ການຈ່າຍເງິນລ່ວງໜ້າ ແມ່ນການຈ່າຍເງິນອອກໂດຍອີງຕາມການປະເມີນ ໄປໃຫ້ຜູ້ໄດ້ຮັບຜົນປະໂຫຍດ ເພື່ອສະໜັບສະໜູນ ບັນດາກິດຈະກຳທີ່ໄດ້ກໍານົດໄວ້ (ທີ່ຖືກລະບຸໄວ້ ຢູ່ໃນໃບສະເໜີຂໍງົບປະມານທີ່ເປັນລາຍລັກອັກສອນ ທີ່ສົ່ງອອກ ໂດຍຜູ້ໄດ້ຮັບຜົນປະໂຫຍດ ໄປຫາ NPMU). ການຈ່າຍເງິນທີ່ອີງຕາມ

ຜົນງານ ແມ່ນເປັນການຈ່າຍເງິນຕາມຜົນງານຕົວຈິງ ຈາກ ຮ່ວງທຶນການປ່ຽນແປງດິນຜ້າອາກາດ ເພື່ອສະໜັບສະໜູນ ບັນດາກິດຈະກຳທີ່ໄດ້ກຳນົດໄວ້ ທີ່ບັນລຸໄດ້ຕາມ ການວັດແທກຜົນງານ ທີ່ກຳນົດໄວ້ລ່ວງໜ້າ.

ໃນຄະນະທີ່ ໂຄງການຈະເຂົ້າຮ່ວມຈັດຕັ້ງປະຕິບັດ ຢູ່ຫຼາຍ ຂະແໜງການ ທີ່ກ່ຽວຂ້ອງ ກັບ ການນຳໃຊ້ທີ່ດິນ, ມັນຈະເປັນສິ່ງຈຳເປັນ ທີ່ຈະສືບຕໍ່ ການປະສານງານ ແລະ ຮ່ວມມືກັນ ຢ່າງໃກ້ຊິດ ກັບ ບັນດາ ກະຊວງ, ກົມ, ອຳນາດການປົກຄອງແຂວງ, ເມືອງ ແລະ ບ້ານ, ອົງການຈັດຕັ້ງມະຫາຊົນ, ຄະນະຊື້ນຳ ແລະ ໜ່ວຍງານສະເພາະດ້ານ. ອົງການຈັດຕັ້ງທີ່ເປັນທາງການ ທີ່ເຂົ້າຮ່ວມ ປະກອບມີ:

- ບັນດາອົງການຈັດຕັ້ງ ທີ່ກ່ຽວຂ້ອງສະເພາະກັບ REDD+: ຄະນະຊື້ນຳ REDD+ ຂັ້ນສູນກາງ ແລະ ຂັ້ນແຂວງ, ຫ້ອງການ REDD+ ຂັ້ນສູນກາງ ແລະ ຂັ້ນແຂວງ, ແລະ ບັນດາໜ່ວຍງານສະເພາະດ້ານ ໃນລະດັບຊາດ;
- ກະຊວງກະສິກຳ ແລະ ປ່າໄມ້: ລົງຮອດເມືອງ, ທີ່ລວມມີ ລະດັບເມືອງ-ຍ່ອຍ ສຳລັບ ສູນບໍລິການດ້ານວິຊາການ; ກົມກອງຕົ້ນຕໍ ຈະແມ່ນ ກົມປ່າໄມ້, ກົມກວດກາປ່າໄມ້, ພະແນກຄຸ້ມຄອງປ່າໄມ້ບ້ານ ແລະ ເຄື່ອງປ່າຂອງດົງ, ພະແນກປ່າສະຫງວນ, ກົມສິ່ງເສີມກະສິກຳ ແລະ ສະຫະກອນ, ແລະ ກົມຄຸ້ມຄອງທີ່ດິນກະສິກຳ (DALAM);
- ກະຊວງຊັບພະຍາກອນທຳມະຊາດ ແລະ ສິ່ງແວດລ້ອມ: ລົງຮອດເມືອງ; ທີ່ລວມມີ ກົມຄຸ້ມຄອງທີ່ດິນ;
- ກະຊວງແຜນການ ແລະ ການລົງທຶນ: ລົງຮອດເມືອງ;
- ອຳນາດການປົກຄອງ: ຫ້ອງການປົກຄອງແຂວງ ແລະ ເມືອງ, ບວກກັບ ອຳນາດການປົກຄອງ ແລະ ຄະນະກຳມະການບ້ານ;
- ແນວລາວສ້າງຊາດ (LFND): ອົງການຈັດຕັ້ງມະຫາຊົນ ລົງຮອດ ຂັ້ນບ້ານ, ມັກຈະເຄີຍຊ່ວຍ ການປຶກສາຫາລືໃນທ້ອງຖິ່ນ.
- ສະຫະພັນແມ່ຍິງລາວ (LWU): ອົງການຈັດຕັ້ງມະຫາຊົນ ລົງຮອດ ຂັ້ນບ້ານ, ມັກຈະເຄີຍຊ່ວຍ ການປຶກສາຫາລືໃນທ້ອງຖິ່ນ.

ນອກຈາກນັ້ນ, ແນວຄວາມຄິດ ຂອງໂຄງການ ປະກອບມີ ບົດບາດທີ່ສຳຄັນ ສຳລັບ ອົງການຈັດຕັ້ງ ທີ່ບໍ່ສັງກັດລັດ

(NGO), ແລະ ອົງການຈັດຕັ້ງມະຫາຊົນ ໃນການສຳເລັດໜ້າທີ່ຮັບຜິດຊອບ ຂອງ ລັດ/ອົງການຈັດຕັ້ງມະຫາຊົນ.

ໂຄງການ ຈະສ້າງຄວາມເຂັ້ມແຂງ ແກ່ ອົງການຈັດຕັ້ງສັງຄົມ ດ້ວຍການ ສະໜອງການສ້າງຄວາມອາດສາມາດ ດ້ວຍເງິນ ຂອງ GCF ສຳລັບວຽກ ທີ່ກ່ຽວຂ້ອງກັບໂຄງການ ຊຶ່ງລວມມີ ການເຂົ້າຮ່ວມ ໃນໂຄງປະກອບການຈັດຕັ້ງ ຂອງ ການນຳ, ການປຶກສາຫາລື, ການຕິດຕາມ ແລະ ການປະເມີນຜົນ ແລະ ສຳລັບ ສະໜອງ ການສ້າງຄວາມອາດສາມາດ ແລະ ການໃຫ້ຄຳປຶກສາ ໃນລະດັບທ້ອງຖິ່ນ. ຢູ່ໃນໂຄງການ 1, ອົງການຈັດຕັ້ງທາງສັງຄົມ (CSO) ມີສ່ວນຮ່ວມ ໃນກິດຈະກຳຂັ້ນບ້ານ, ລວມທັງ, ເຊັ່ນວ່າ ຂະບວນການສ້າງຄວາມເຫັນດີເຫັນພ້ອມ ແບບຕົ້ນຕົວສະໝັກໃຈ ໂດຍມີການລາຍງານຂໍ້ມູນໃຫ້ຮູ້ລ່ວງໜ້າ (FPIC), ແຜນນຳໃຊ້ທີ່ດິນແບບມີສ່ວນຮ່ວມ (PLUPs) ແລະ ສັນຍາ ວ່າດ້ວຍການຄຸ້ມຄອງຈັດສັນປ່າໄມ້ບ້ານ (VFMA), ຊຶ່ງຈະຂຶ້ນກັບ ການສົນທະນາ ແລະ ການຕົກລົງເຫັນດີລ່ວງໜ້າ ຢູ່ຂັ້ນບ້ານ, ໂດຍມີການຊຸກຍູ້ ແລະ ອຳນວຍຄວາມສະດວກ ການເຂົ້າຮ່ວມ ຂອງ CSO. ການມີສ່ວນຮ່ວມ ຂອງ ອົງການຈັດຕັ້ງ

ສັງຄົມ ແມ່ນມີແຜນຈະຮັກສາໄວ້ໃນ ຢູ່ໃນໂຄງການ 2. ມີອົງການຈັດຕັ້ງທາງສັງຄົມ ຫຼື NGO ຫຼາຍປະເພດ ທີ່ແຕກຕ່າງກັນ ທີ່ອາດສາມາດມີສ່ວນຮ່ວມ ຢູ່ໃນກິດຈະກຳ ຂອງ ໂຄງການ 2. ທາງເລືອກ ສຳລັບການມີສ່ວນຮ່ວມ ຂອງ ເຂົາເຈົ້າ ຈະຖືກກຳນົດລາຍລະອຽດ ໃນຊ່ວງໄລຍະ ການຈັດຕັ້ງປະຕິບັດ:

- ອົງການຈັດຕັ້ງສາກົນ ທີ່ບໍ່ສັງກັດລັດ (INGO): ອາດຈະມີ ບົດບາດທີ່ສຳຄັນ ສຳລັບ ອົງການຈັດຕັ້ງສາກົນ ທີ່ບໍ່ສັງກັດລັດ, ໂດຍສະເພາະ ໃນດ້ານ ການສ້າງຄວາມອາດສາມາດ ພາຍໃນທ້ອງຖິ່ນ ແລະ ການໃຫ້ຄຳປຶກສາ ຢູ່ໃນເມືອງ, ຊຶ່ງວ່າ ແຜນ ESMP ຄວນຈະຄົ້ນຄ້ວ ແລະ ລະບຸບອກ;
- ບັນດາອົງການຈັດຕັ້ງສັງຄົມ ໃນລະດັບທ້ອງຖິ່ນ: ລວມມີ ອົງການຈັດຕັ້ງຕ່າງໆ ເຊັ່ນ ທຸກ ສະມາຄົມທີ່ອົງໃສຊາວກະສິກອນ, ສະຫະກອນ ຊາວນາ, ທະນາຄານບ້ານ ແລະ ກຸ່ມອື່ນໆ ທີ່ຖືກສ້າງຂຶ້ນ, ຊຶ່ງບໍ່ລວມ ຄະນະບ້ານ ທີ່ເປັນສ່ວນໜຶ່ງ ຂອງ ການສ້າງຕັ້ງ ແບບເປັນທາງການ ມີບົດບາດສຳຄັນ, ໃນການຮ່ວມມື ກັບ ອົງການຈັດຕັ້ງສາກົນ ທີ່ບໍ່ສັງກັດລັດ, ເພື່ອອຳນວຍຄວາມສະດວກ ແກ່ ການສ້າງຄວາມອາດສາມາດ ແລະ ການໃຫ້ຄຳປຶກສາ ໃນລະດັບທ້ອງຖິ່ນ, ຊຶ່ງວ່າ ແຜນ ESMP ຄວນຈະຄົ້ນຄ້ວ ແລະ ລະບຸບອກ;
- ອົງການຈັດຕັ້ງສັງຄົມ/ທີ່ບໍ່ຫວັງຜົນປະໂຫຍດ: ຖືກສ້າງຕັ້ງຂຶ້ນ ຢ່າງເປັນທາງການ ແຕ່ ໂດຍທົ່ວໄປ ແມ່ນມີຈຳນວນໜ້ອຍ; ແຕ່ເຖິງແນວໃດກໍຕາມ, ມີບົດບາດສຳຄັນ ສຳລັບເຂົາເຈົ້າ ໃນການດຳເນີນ ການ ສືບຕໍ່ ການປຶກສາຫາລື, ຊ່ວຍຂະບວນການ FPIC ຢູ່ໃນ ບ້ານ/ກຸ່ມບ້ານ ທີ່ຖືກເລືອກ ໂດຍຝຣັ່ງຈະລະນາ ການມີສ່ວນຮ່ວມ ແລະ ປະສົບການດ້ານ FLEGT ຂອງເຂົາເຈົ້າ²⁵, ຊຶ່ງແຜນ ESMP ຄວນຈະຄົ້ນຄ້ວ ແລະ ລະບຸບອກ.

ຈະມີເວລາ ພຽງພໍ ໃນການສະໜອງ ມາດຕະການສ້າງຄວາມອາດສາມາດ ແກ່ ພະນັກງານອົງການຈັດຕັ້ງລັດ ແລະ ອົງການຈັດຕັ້ງມະຫາຊົນ ຢູ່ໃນໝົດທຸກກົມ ທີ່ສຳຄັນ, ໂດຍສະເພາະ ໃນລະດັບທ້ອງຖິ່ນ ແລະ ອົງການຈັດຕັ້ງສັງຄົມທີ່ລວມມີ ການຄຸ້ມຄອງສິ່ງແວດລ້ອມ ແລະ ສັງຄົມ. ມາດຕະການດັ່ງກ່າວ ຈະຕ້ອງສືບຕໍ່ ຜ່ານທາງ ອາຍຸ ຂອງໂຄງການ, ໃນຄະນະທີ່ ການໝູນວຽນພະນັກງານ ແມ່ນເປັນສິ່ງທີ່ເກີດຂຶ້ນ ໂດຍປົກກະຕິ ຂອງ ລະບົບສະຖາບັນການຈັດຕັ້ງລາວ. ຕົວຢ່າງທີ່ດີ ສຳລັບ ການມີສ່ວນຮ່ວມ ຂອງອົງການຈັດຕັ້ງສັງຄົມ ໃນການຮ່ວມມື ດ້ານການພັດທະນາ ແມ່ນເຄືອຂ່າຍຂອງອົງການຈັດຕັ້ງສັງຄົມ ທີ່ໄດ້ຮັບການສະໜັບສະໜູນ ຈາກ ໂຄງການ ProFLEGT ຂອງ GIZ.

ການປະສານງານ ກັບ ບັນດາຄູ່ຮ່ວມພັດທະນາ:

KfW, World Bank, ADB ແລະ IFAD ຈະຮ່ວມສະໜອງທຶນ ຜ່ານທາງ ລັດຖະບານ ແຫ່ງ ສປປ ລາວ ສຳລັບໂຄງການ 2. ການປະສານງານ ກັບ ຜູ້ສະໜອງທຶນ-ຮ່ວມ ເພື່ອທີ່ຈະທ້າງຫາກະກຽມ ການຄຸ້ມຄອງ ແບບເປັນອັນໜຶ່ງ

²⁵ In identifying Lao stakeholders in the FLEGT process leading to VPA, the following statement is on the EU-FLEGT website, “Civil society: A group of 20 civil society organizations (CSOs) formed the ‘Lao CSO FLEGT’ in 2015 through a transparent selection process, which identified five organizations to represent the group in the national FLEGT structures.” <http://www.euflegt.efi.int/q-and-a-Lao-PDR>.

ອັນດຽວ ຢູ່ ບັນດາແຂວງຕ່າງໆ (ເຊັ່ນ ADB) ຈະເປັນສິ່ງສໍາຄັນ ແລະ ຈໍາເປັນ ທີ່ຈະຫຼີກລ້ຽງ ຄວາມທັບຊ້ອນກັນ, ການຈ້າຍເງິນ ສອງທົບ ສໍາລັບ ວຽກທີ່ຄ້າຍຄືກັນ ພາຍໃຕ້ ໂຄງການທີ່ແຕກຕ່າງກັນ ແລະ ທີ່ຄ້າຍຄືກັນ. ສໍາລັບ ແນວທາງປະຕິບັດ ການປົກປ້ອງ ແລະ ການຄຸ້ມຄອງຄວາມສ່ຽງ, ຄາດວ່າ ຈະບໍ່ມີຄວາມຫຍຸ້ງຍາກ ຕໍ່ ຜູ້ໃຫ້ທຶນ-ຮ່ວມ ທີ່ວ່າ ADB, IFAD, KfW, ແລະ ທະນາຄານໂລກ ແມ່ນເປັນອົງການຈັດຕັ້ງທີ່ຖືກຍອມຮັບ ທັງໝົດ ຂອງ GCF (ຄ້າຍໆກັບ ກອງທຶນ GCF), ແລະ ດັ່ງນັ້ນ ຄວນຈະໄດ້ຕາມ ຄວາມຕ້ອງການ ຂອງ GCF ເປັນທີ່ຮຽບຮ້ອຍ. ມັນຈະມີຄວາມສໍາຄັນ ທີ່ຈະຮັບປະກັນວ່າ ຄະນະຄຸ້ມຄອງແຜນງານ ມີການຄຸ້ມຄອງ, ຕິດຕາມ ແລະ ຈັບຕາເບິ່ງ ການຈັດຕັ້ງປະຕິບັດກອບວຽກ ແລະ ແຜນການຫຼາຍຢ່າງ ທີ່ກ່ຽວຂ້ອງກັບ ການຄຸ້ມຄອງ ແລະ ການຫຼຸດຜ່ອນ ຄວາມສ່ຽງ ໄປທົ່ວທຸກຂັ້ນ ທັງ ຂັ້ນສູນກາງ, ແຂວງ ແລະ ເມືອງ ແລະ ລະດັບທີ່ລະບຸຜື່ນທີ່.

2.3 ການມີສ່ວນຮ່ວມ ຂອງພາກສ່ວນກ່ຽວຂ້ອງ ສໍາລັບ ການອອກແບບໂຄງການ

ທຸກຄັ້ງ ການມີສ່ວນຮ່ວມ ຂອງ ພາກສ່ວນກ່ຽວຂ້ອງ ໄດ້ຖືກພິຈາລະນາ ເປັນອົງປະກອບທີ່ສໍາຄັນ ຂອງ ແຜນງານ ຊຶ່ງໄດ້ສືບຕໍ່ ໃນຊ່ວງໄລຍະ ການສ້າງໂຄງການ 2. ການປຶກສາຫາລື ຢ່າງກວ້າງຂວາງ ໄດ້ລາຍງານເຖິງ ການອອກແບບໂຄງການ. ມັນສ້າງຂຶ້ນ ບົນຜືນຖານ ການປຶກສາຫາລື ທີ່ກວ້າງຂວາງ ແລະ ການມີສ່ວນຮ່ວມ ຂອງ ຜູ້ມີສ່ວນກ່ຽວຂ້ອງ ຈາກຫຼາຍຝ່າຍ ໄດ້ດໍາເນີນ ຢູ່ໃນກອບ ຂອງໂຄງການ 1 ແລະ ແຜນງານຫຼຸດຜ່ອນອາຍເຮືອນແກ້ວ ຂອງປະເທດ. ການປຶກສາຫາລືເພີ່ມຕື່ມ ກັບຜູ້ມີສ່ວນກ່ຽວຂ້ອງ ຈາກຫຼາຍຝ່າຍ ໄດ້ຖືກດໍາເນີນການ ເພື່ອລາຍງານ ໂດຍກົງ ກ່ຽວກັບ ການອອກແບບ ໂຄງການ 2 ທີ່ໄດ້ສະເໜີ, ຊຶ່ງລວມມີ ການປຶກສາຫາລື ໃນລະດັບ ສູນກາງ, ແຂວງ, ເມືອງ, ບ້ານ (ກຸ່ມບ້ານ) ແລະ ລະດັບທ້ອງຖິ່ນ. ແຜນການມີສ່ວນຮ່ວມ ຂອງ ພາກສ່ວນກ່ຽວຂ້ອງ (ເອກະສານຊ້ອນທ້າຍ 7 ກ່ຽວກັບ FP) ສະໜອງ ພາບລວມ ຢ່າງລະອຽດ ສໍາລັບ ຂະບວນການດຶງເອົາຜູ້ມີສ່ວນກ່ຽວຂ້ອງທີ່ແຕກຕ່າງກັນ ເຂົ້າມາຮ່ວມ ທີ່ໄດ້ຖືກດໍາເນີນການແລ້ວ, ຊຶ່ງລວມມີ ລາຍລະອຽດ ຂອງ ຄໍາຄິດເຫັນ ທີ່ໄດ້ສະເໜີ, ແລະ ວິທີການ ທີ່ຂະບວນການລາຍງານ ການອອກແບບໂຄງການ.

3 ກອບນິຕິກຳ ແລະ ນະໂຍບາຍ

3.1 ສິນທິສັນຍາ, ອະນຸສັນຍາ ແລະ ສັນຍາ ສາກົນ

ລັດຖະບານ ແຫ່ງ ສ.ປ.ປ.ລາວ ໄດ້ເຂົ້າຮ່ວມ ໃນຂະບວນການທີ່ຕໍ່ເນື່ອງ ໃນການປັບປຸງ ກົດໝາຍ ແຫ່ງກົດໝາຍ ດ້ວຍການສ້າງຕັ້ງ ແລະ ປັບປຸງ ບັນດານະໂຍບາຍ, ກົດໝາຍ ແລະ ລະບຽບການ (PLR) ຂອງຕົນ ເພື່ອເຮັດໃຫ້ພວກມັນສອດຄ່ອງກັບ ມາດຕະຖານສາກົນ. ສິ່ງດັ່ງກ່າວນີ້ ລວມມີ ການເຂົ້າເຖິງ ຂອງ ສ.ປ.ປ.ລາວ ໄປຫາ ເຄື່ອງມືສິດທິມະນຸດຕົ້ນຕໍ ຂອງອົງການສະຫະປະຊາຊາດ. ຄວາມຈຳເປັນ ໃນການປັບປຸງກົດໝາຍພາຍໃນ ເພື່ອໃຫ້ສອດຄ່ອງ ກັບ ຄວາມຕ້ອງການ ຂອງສິນທິສັນຍາ ແມ່ນຖືກຮັບຮູ້ ໂດຍ ລັດຖະບານລາວ. ເຄື່ອງມື ສິດທິມະນຸດ ທີ່ກ່ຽວຂ້ອງ ທີ່ ສ.ປ.ປ.ລາວ ໄດ້ຍອມຮັບ ແມ່ນມີດັ່ງຕໍ່ໄປນີ້:

ຕາຕະລາງ 2. ສະຖານະພາບ ການຮັບຮອງສິດທິມະນຸດ ສຳລັບ ສາທາລະນະລັດ ປະຊາທິປະໄຕ ປະຊາຊົນລາວ

ຊື່ສິນທິສັນຍາ/ ລາຍລະອຽດ	ໂຕຫຍໍ້ ຂອງ ສິນທິສັນຍາ	ວັນທີລົງນາມ	ວັນທີຮັບຮອງ, ການເຂົ້າຫາ (a), ວັນທີເຂົ້າຫາ (d)
ອະນຸສັນຍາ ຕໍ່ການທໍລະມານ ແລະ ການປະຕິບັດ ຫຼື ການລົງໂທດອື່ນໆ ທີ່ໂຫດຮ້າຍ ແລະ ໄຮ້ມະນຸດສະທຳ	CAT	21 ກັນຍາ 2010	26 ກັນຍາ 2012
ອະນຸສັນຍາທີ່ເປັນທາງເລືອກ ຂອງສິນທິສັນຍາ ຕໍ່ການທໍລະມານ	CAT-OP		
ອະນຸສັນຍາສາກົນ ວ່າດ້ວຍ ສິດທາງສັງຄົມ ແລະ ທາງການເມືອງ	CCPR	07 ທັນວາ 2000	25 ກັນຍາ 2009
ອະນຸສັນຍາທີ່ເປັນທາງເລືອກທີ່ສອງ ສິນທິສັນຍາສາກົນ ວ່າດ້ວຍ ສິດທາງສັງຄົມ ແລະ ທາງການເມືອງ ທີ່ເລັ່ງໃສ່ ເພື່ອລົບລ້າງ ການລົງໂທດດ້ວຍຄວາມຕາຍ	CCPR-OP2-DP		
ສິນທິສັນຍາ ວ່າດ້ວຍ ການປົກປ້ອງ ທຸກຄົນ ຈາກ ການຫາຍສາບສູນ ໂດຍຖືກບັງຄັບ	CED	29 ກັນຍາ 2008	
ສິນທິສັນຍາ ວ່າດ້ວຍ ການລົບລ້າງ ທຸກຮູບແບບ ຂອງການຈຳແນກແມ່ຍິງ	CEDAW	17 ກໍລະກົດ 1980	14 ສິງຫານ 1981
ສິນທິສັນຍາສາກົນ ວ່າດ້ວຍ ການລົບລ້າງ ທຸກຮູບແບບ ຂອງການຈຳແນກເຊື້ອຊາດ	CERD		22 ກຸມພາ 1974 (a)
ສິນທິສັນຍາສາກົນ ວ່າດ້ວຍ ສິດທາງດ້ານ ເສດຖະກິດ, ສັງຄົມ ແລະ ວັດທະນາທຳ	CESCR	07 ທັນວາ 2000	13 ກຸມພາ 2007

ສິນທິສັນຍາສາກົນ ວ່າດ້ວຍ ການປົກປ້ອງສິດຂອງ ຜູ້ໃຊ້ແຮງງານ ທີ່ເປັນຄົນອົບພະຍົບ ແລະ ສະມາຊິກຄອບຄົວ ຂອງເຂົາເຈົ້າ	CMW		
ສິນທິສັນຍາ ວ່າດ້ວຍ ສິດ ຂອງເດັກນ້ອຍ	CRC		08 ພຶດສະພາ 1991 (a)
ອະນຸສັນຍາທີ່ເປັນທາງເລືອກ ຂອງ ສິນທິສັນຍາ ວ່າດ້ວຍ ສິດ ຂອງເດັກນ້ອຍ ກ່ຽວກັບ ການເຂົ້າຮ່ວມ ຂອງເດັກນ້ອຍ ໃນຄວາມຂັດແຍ່ງທີ່ມີການໃຊ້ອາວຸດ	CRC-OP-AC		20 ກັນຍາ 2006 (a)
ອະນຸສັນຍາທີ່ເປັນທາງເລືອກ ຂອງ ສິນທິສັນຍາ ວ່າດ້ວຍສິດ ຂອງເດັກນ້ອຍ ກ່ຽວກັບ ການຂາຍໂສເພນີເດັກ ແລະ ພາບອານາຈານຂອງເດັກ	CRC-OP-SC		20 ກັນຍາ 2006 (a)
ສິນທິສັນຍາ ວ່າດ້ວຍ ສິດ ຂອງຄົນເສຍອົງຄະ	CRPD	15 ມັງກອນ 2008	25 ກັນຍາ 2009

ແຫຼ່ງທີ່ມາ: https://tbinternet.ohchr.org/_layouts/TreatyBodyExternal/Treaty.aspx?CountryID=94&Lang=EN

ລັດຖະບານລາວ ໄດ້ເອົາໃຈໃສ່ຢ່າງສູງ ເພື່ອໃຫ້ໄດ້ຕາມ ໝົດທຸກເປົ້າໝາຍການພັດທະນາ ແຫ່ງສະຫະວັດ, ແລະ ປັດຈຸບັນ ກຳລັງລວມເອົາ ໝົດທຸກຕົວຊີວັດ ຂອງ ເປົ້າໝາຍການພັດທະນາ ແຫ່ງສະຫະວັດ (SDG) ເຂົ້າໃສ່ໃນ ບັນດາແຜນການຕ່າງໆ ຂອງຊາດ, ເຊັ່ນ: ແຜນພັດທະນາເສດຖະກິດ-ສັງຄົມແຫ່ງຊາດ ຄັ້ງທີ 8 (NSED 2016-2020), ແລະ ແຜນພັດທະນາເສດຖະກິດ-ສັງຄົມແຫ່ງຊາດ ຄັ້ງທີ 9 (NSED 2021-2025) ທີ່ປະສົບຜົນສຳເລັດ. Lao BRD ໄດ້ສົ່ງ ປົດທົບທວນແຫ່ງຊາດ ດ້ວຍຄວາມສະໝັກໃຈ ກ່ຽວກັບ ການຈັດຕັ້ງປະຕິບັດ ວາລະ 2030 ສຳລັບ ການພັດທະນາແບບຍືນຍົງ ໃນປີ 2018 ແລະ 2021.²⁶

ສຳລັບອັນທີ່ກ່ຽວຂ້ອງກັບ ສິ່ງແວດລ້ອມ, ສ.ປ.ປ.ລາວ ແມ່ນເປັນປະເທດທີ່ລົງນາມ/ເປັນພາຄີ ໃນສາມ ສິນທິສັນຍາ ຮີໂອ: ສິນທິສັນຍາ ວ່າດ້ວຍ ຄວາມຫຼາກຫຼາຍທາງຊີວະນາໆພັນ (CBD), ສິນທິສັນຍາ UNFCCC, ແລະ ສິນທິສັນຍາຂອງສະຫະປະຊາຊາດ ວ່າດ້ວຍການຕ້ານການເປັນທະເລຊາຍ (UNCCD). ສ.ປ.ປ.ລາວ ໄດ້ສືບຕໍ່ ຮັບຮອງ ສິນທິສັນຍາ ວ່າດ້ວຍ ການຄ້າຊະນິດພັນພືດ ແລະ ສັດ ທີ່ໃກ້ສຸນພັນ ລະຫວ່າງປະເທດ (CITES), ແລະ ສິນທິສັນຍາແຮມຊາ (Ramsar) ວ່າດ້ວຍ ບຶງສຳລັບສັດທີ່ສຳຄັນຂອງສາກົນ ໂດຍສະເພາະແມ່ນທີ່ຢູ່ອາໃສ ຂອງນົກເປັດນ້ຳ. ລັດຖະບານລາວ ຍັງໄດ້ໃຫ້ສິດ ໃນການພົວພັນປະສານງານ ກັບ ກອງເລຂາ ຂອງ ສິນທິສັນຍາສາກົນອື່ນໆ ເປັນຕົ້ນແມ່ນ ແກ່ ບັນດາກົມທີ່ແຕກຕ່າງກັນ ຂອງ ກະຊວງຊັບພະຍາກອນທຳມະຊາດ ແລະ ສິ່ງແວດລ້ອມ ສຳລັບ ສິນທິສັນຍາ CBD, ສິນທິສັນຍາ Ramsar ແລະ ສິນທິສັນຍາ UNFCCC. ບັນດາແຜນການ ແລະ ບົດລາຍງານ ຖືກສ້າງຂຶ້ນ ດ້ວຍການເຄົາລົບ ສິນທິສັນຍາເຫຼົ່ານີ້, ເຊັ່ນ ຍຸດທະສາດຊີວະນາໆພັນ ແລະ ແຜນປະຕິບັດງານ ແຫ່ງຊາດ 2016 - 2025.

²⁶ https://sustainabledevelopment.un.org/content/documents/279472021_VNR_Report_Lao.pdf

ບົດແນະນຳແບບສະໝັກໃຈ ຂອງ FAO ກ່ຽວກັບ ການຄຸ້ມຄອງ ການຄອບຄອງທີ່ດິນ, ການປະມົງ ແລະ ປ່າໄມ້ ໃນ ຂອບເຂດ ຂອງ ການຄ້າປະກັນສະບຽງອາຫານ ແຫ່ງຊາດ ດ້ວຍຄວາມຮັບຜິດຊອບ (VGGT) ໄດ້ຖືກແນະນຳ ຢູ່ ສ.ປ.ປ.ລາວ. ສຳລັບ ອັນທີ່ກ່ຽວຂ້ອງກັບ ປ່າໄມ້, ລັດຖະບານລາວ ໄດ້ເລີ່ມດຳເນີນການ ກ່ຽວກັບ ການເຈລະຈາ ສັນຍາ ວ່າດ້ວຍການເປັນຄູ່ຮ່ວມແບບສະໝັກໃຈ (VPA) ພາຍໃຕ້ ຂະບວນການບັງຄັບໃຊ້ກົດໝາຍ, ການຄຸ້ມຄອງ ແລະ ການຄ້າ ປ່າໄມ້ (FLEGT) ຂອງ ສະຫະພາບເອີຣົບ (EU) ໃນປີ 2016. ສປປ ລາວ ແມ່ນຢູ່ໃນໄລຍະເຈລະຈາ ທີ່ຈະ ສຳເລັດ ໃນເດືອນມີນາ/2021 ແຕ່ໄດ້ຊັກຊ້າ ຍ້ອນພະຍາດໂຄວິດ.²⁷ ສຳລັບ ການກະສິກຳ ໂດຍສະເພາະ ການນຳໃຊ້ເຄ ມີໃນການກະສິກຳ, ສ.ປ.ປ.ລາວ ແມ່ນເປັນປະເທດ ທີ່ລົງນາມ ໃນ ສົນທິສັນຍາ ສ໌ຕອກໂຮມ ວ່າດ້ວຍ ສານມົນລະພິດ ທີ່ຕົກຄ້າງຍາວນານ (POP).²⁸ ນອກຈາກນັ້ນ, ລາວຍັງໄດ້ຮັບຮອງ ສົນທິສັນຍາ ຮັອດເທີດາມ ວ່າດ້ວຍ ຂະບວນການ ສ້າງຄວາມເຫັນດີເຫັນພ້ອມ ແບບອິດສະຫຼະ ໂດຍມີການແຈ້ງໃຫ້ຮູ້ລ່ວງໜ້າ ສຳລັບ ສານເຄມີທີ່ເປັນອັນຕະລາຍໃດໜຶ່ງ ແລະ ການທຳລາຍພວກມັນ (2010).

3.2 ນະໂຍບາຍ, ກົດໝາຍ ແລະ ລະບຽບການ ພາຍໃນ

ກອບນິຕິກຳ ຢູ່ ສ.ປ.ປ.ລາວ ແມ່ນອີງຕາມ ລະດັບຊັ້ນ ຊຶ່ງເລີ່ມຈາກ ລັດຖະທຳມະນູນ (ປີ 1991 ແຕ່ປັບປຸງ ໃນປີ 2003 ແລະ ປັບປຸງອີກຄັ້ງ ໃນປີ 2015), ຈາກນັ້ນ ແມ່ນກົດໝາຍ, ມະຕິ, ດຳລັດ ຂອງປະທານປະເທດ, ດຳລັດ, ຄຳ ສັ່ງ ແລະ ຂໍ້ຕົກລົງ ຕາມທີ່ໄດ້ກຳນົດ ໃນ “ກົດໝາຍ ວ່າດ້ວຍ ການສ້າງນິຕິກຳ” ທີ່ໄດ້ຜ່ານ ໃນປີ 2012. ຄວາມໂປ່ງ ໃສ ທາງດ້ານນິຕິກຳ ໄດ້ຮັບການສະໜັບສະໜູນ ຈາກ ເວັບໄຊ ຈິດໝາຍເຫດ ຂອງລາວ (Lao Gazette), ຊຶ່ງ ເປັນເວັບໄຊທີ່ຕ້ອງໄດ້ໂປດ ໝົດທຸກ ກົດໝາຍ, ມະຕິ ແລະ ດຳລັດ ພາຍໃນປະເທດ.²⁹

ບັນດາກົດໝາຍຕົ້ນຕໍ ທີ່ກ່ຽວຂ້ອງ ສຳລັບ ແຜນງານ ຖືກຂຽນເປັນລາຍຊື່ອອກມາ ແລະ ອະທິບາຍຫຍໍ້ ຢູ່ໃນຕາຕະລາງ ຕໍ່ໄປນີ້ (ສຳລັບ ຂໍ້ມູນລະອຽດເພີ່ມເຕີມ ທີ່ກ່ຽວຂ້ອງກັບ ຫົວຂໍ້ນິຕິກຳປ່າໄມ້ ຂອງ ສ.ປ.ປ.ລາວ [2015]):

²⁷ <https://flegtlaos.com/flegt/flegt-vpa/>

²⁸ A list of POPs that should be restricted, eliminated or reduced under the Convention can be found at the following link: <http://www.pops.int/TheConvention/ThePOPs/AllPOPs/tabid/2509/Default.aspx>.

²⁹ This includes provincial orders, resolutions and the like. District and village regulations only require local posting, such as on a billboard, in order to be considered official.

ຕາຕະລາງ 3. ພາບລວມ ຂອງ ກອບນິຕິກຳ ທີ່ມີຜົນນຳໃຊ້

ກົດໝາຍ	ລາຍລະອຽດຫຍໍ້
ກົດໝາຍ ເລກທີ. 29/ສ.ພ. ວ່າດ້ວຍ ການປົກປັກຮັກສາ ສິ່ງແວດລ້ອມ ປີ 2012 ³⁰	ກົດໝາຍ ວ່າດ້ວຍການປົກປັກຮັກສາ ສິ່ງແວດລ້ອມ ກຳນົດ ຫຼັກການ, ລະບຽບການ, ແລະ ມາດຕະຖານ ທີ່ກ່ຽວຂ້ອງກັບ ການຄຸ້ມຄອງ, ການຕິດຕາມ ການປົກປ້ອງ, ການຄວບຄຸມ, ການປົກປັກຮັກສາ, ແລະ ການຝຶນຝຸ ສິ່ງແວດລ້ອມ. ມັນມີຫຼັກການຕົ້ນຕໍ ທີ່ ສົ່ງເສີມ ການພັດທະນາ ແບບຍືນຍານ ທີ່ປົກປັກຮັກສາ ສິ່ງແວດລ້ອມ ທາງດ້ານສັງຄົມ ແລະ ທຳມະຊາດ. ມັນສະໜອງ ກອບສຳລັບ ປ້ອງກັນ ຄວາມເສຍຫາຍ ຕໍ່ສິ່ງແວດລ້ອມ, ທີ່ລວມມີ ບັນດາມາດຕາ ກ່ຽວກັບ ການປະເມີນສິ່ງແວດລ້ອມ ໃນແງ່ຍຸດທະສາດ, ມາດຕະການ ການປ້ອງກັນ ໄຟຟ້າບັດທຳມະຊາດ, ຄວາມຕ້ອງການ ສຳລັບ ໂຄງການລົງທຶນ (ການກວດສອບສິ່ງແວດລ້ອມ ໃນເບື້ອງຕົ້ນ, ແລະ ການປະເມີນຜົນກະທົບ ຕໍ່ສິ່ງແວດລ້ອມ), ແລະ ການກຳນົດ ມາດຕະຖານສິ່ງແວດລ້ອມ ແຫ່ງຊາດ ນອກຈາກສິ່ງອື່ນໆ.
ກົດໝາຍປ່າໄມ້ ເລກທີ 64/ສ.ພ. ປີ 2019 ³¹	ເຄື່ອງມືນິຕິກຳ ທີ່ຄວບຄຸມ ການຄຸ້ມຄອງ, ການປົກປັກຮັກສາ, ການພັດທະນາ, ນຳໃຊ້ ແລະ ກວດກາ ປ່າໄມ້ ແລະ ທີ່ດິນປ່າໄມ້ ຢູ່ໃນ ສ.ປ.ປ.ລາວ. ມາດຕາ 4 ຂອງກົດໝາຍປ່າໄມ້ ຍືນຍັນຄືນ ມາດຕາ 17 ຂອງ ລັດຖະທຳມະນູນ ຜ່ານທາງ ຊຶ່ງວ່າ ປ່າໄມ້ ແລະ ທີ່ດິນປ່າໄມ້ ແມ່ນຢູ່ພາຍໃຕ້ ຄວາມເປັນເຈົ້າການ ຂອງ ບ້ານທົ່ວປະເທດ, ສ່ວນລັດ ແມ່ນຮັບຜິດຊອບ ການຄຸ້ມຄອງ ແບບລວມສູນ ແລະ ເປັນອັນໜຶ່ງດຽວ ຜ່ານທາງ ອົງການຈັດຕັ້ງຕ່າງໆ, ປະຊາຊົນທັງໝົດ ເຂົ້າຮ່ວມ ໃນການຝຶນຝຸ, ປົກປັກຮັກສາ ແລະ ນຳໃຊ້ ຢ່າງຖືກຕ້ອງຕາມກົດໝາຍ. ປ່າໄມ້ ແລະ ທີ່ດິນປ່າໄມ້ທຳມະຊາດ ແມ່ນເປັນຊັບສິນບັດ ຂອງ ຊາດລາວ. ລັດ ເປັນອົງການ ທີ່ໄດ້ຮັບການມອບໝາຍໃຫ້ເປັນສູນກາງ ໃນການຄຸ້ມຄອງຈັດສັນ ປ່າໄມ້ ແລະ ທີ່ດິນປ່າໄມ້ ໂດຍມີສ່ວນຮ່ວມ ຂອງ ໝົດທຸກອົງການຈັດຕັ້ງ ແລະ ປະຊາຊົນ ໃນການຄຸ້ມຄອງ, ປົກປັກຮັກສາ ແລະ ນຳໃຊ້ປ່າໄມ້ ແລະ ທີ່ດິນປ່າໄມ້. ປ່າໄມ້ ອາດຈະເປັນຂອງລັດ ຫຼື 'ຄວາມເປັນກຳມະສິດ' ອາດຈະເປັນຂອງ ບຸກຄົນ, ບ້ານ ຫຼື ອົງການຈັດຕັ້ງອື່ນໆ. ພາຍໃຕ້ ກົດໝາຍປ່າໄມ້ ເລກທີ 64/ສ.ພ. ປີ 2019, ປ່າໄມ້ທັງໝົດ ຖືກຈັດອອກເປັນ ປະເພດໜຶ່ງ ສຳລັບ ທີ່ວ່າ ຂອບເຂດ ຈະຕ້ອງຖືກກຳນົດ (ປ່າປ້ອງກັນ, ປ່າສະຫງວນ ແລະ ປ່າຜະລິດ). ຍຸດທະສາດປ່າໄມ້ ແມ່ນອີງໃສ່ ນະໂຍບາຍການຄຸ້ມຄອງ, ປົກປັກຮັກສາ, ພັດທະນາ, ນຳໃຊ້ ປ່າໄມ້ ແລະ ທີ່ດິນປ່າໄມ້ ໄປຕາມທິດສີຂຽວ ແລະ ຍືນຍານ ໂດຍ ການເພີ່ມຄວາມປົກຫຸ້ມຂອງປ່າໄມ້ ໃຫ້ໄດ້ເຖິງ 70% ໃນ ຂອບເຂດທົ່ວປະເທດ.
ກົດໝາຍທີ່ດິນ ເລກທີ 40/ສ.ພ. ປີ 2019	ປະເພດທີ່ດິນ ກຳນົດຂອບເຂດການນຳໃຊ້, ລວມທັງ ການຈັດສັນໃຫ້ລັດ, ບຸກຄົນ ຫຼື ໃຫ້ເຊົ່າ, ສຳປະທານ ຫຼື ພັດທະນາພື້ນຖານໂຄງລ່າງ. ການປ່ຽນແປງທີ່ດິນ ຈາກປະເພດທີ່ດິນໜຶ່ງ ໄປເປັນ ປະເພດທີ່ດິນອື່ນ ແມ່ນສາມາດເຮັດໄດ້ ກໍຕໍ່ເມື່ອຖ້າເຫັນວ່າ ມີຄວາມຈຳເປັນ ທີ່ຈະນຳໃຊ້ທີ່ດິນ ເພື່ອຈຸດປະສົງອື່ນ ໂດຍບໍ່ມີຜົນກະທົບທາງລົບ ຕໍ່ ສິ່ງແວດລ້ອມທຳມະຊາດ ຫຼື ສັງຄົມ ແລະ ຕ້ອງໄດ້ຮັບການອະນຸມັດ ຈາກ ອົງການຄຸ້ມຄອງທີ່ກ່ຽວຂ້ອງກ່ອນ (ມາດຕາ 25).

³⁰ <http://www.laolandissues.org/wp-content/uploads/2012/03/Environmental-Protection-Law-2013English.pdf>

³¹ <http://extwprlegs1.fao.org/docs/pdf/lao89474.pdf>

ກົດໝາຍ	ລາຍລະອຽດຫຍໍ້
	ກົດໝາຍທີ່ດິນ ເລກທີ 40/ສ.ຝ. ປີ 2019 ແມ່ນເປັນເຄື່ອງມືນິຕິກຳຕົ້ນຕໍ ທີ່ຄວບຄຸມ ການຕິດຕາມ ແລະ ຄຸ້ມຄອງທີ່ດິນ, ເພື່ອຮັບປະກັນ ການປົກປັກຮັກສາ, ການພັດທະນາ ແລະ ນຳໃຊ້ ທີ່ດິນ ຢູ່ໃນ ສ.ປ.ປ.ລາວ. ມາດຕາ 3 ຂອງກົດໝາຍທີ່ດິນ ຍືນຍັນຄືນ ມາດຕາ 17 ຂອງ ລັດຖະທຳມະນູນ ຜ່ານທາງ ຊຶ່ງວ່າ ທີ່ດິນ ແມ່ນຢູ່ພາຍໃຕ້ ຄວາມເປັນເຈົ້າການ ຂອງ ບ້ານທົ່ວປະເທດ, ສ່ວນລັດ ແມ່ນຮັບຜິດຊອບ ການຄຸ້ມຄອງທີ່ດິນ ແບບລວມສູນ ແລະ ເປັນອັນໜຶ່ງດຽວ ທີ່ລວມທັງ ການຈັດສັນ, ການວາງແຜນນຳໃຊ້ທີ່ດິນ ແລະ ການພັດທະນາທີ່ດິນ. ທີ່ດິນ ອາດຈະເປັນ ທີ່ດິນລັດ, ຊັບສິມບັດຂອງລັດ, ຊັບສິນທີ່ດິນ ຂອງສາທາລະນະຊົນ ຫຼື ທີ່ດິນ ສຳລັບ ‘ຄວາມເປັນກຳມະສິດ’ ຫຼື ສິດນຳໃຊ້ທີ່ດິນ ແມ່ນ ບຸກຄົນ, ບ້ານ ຫຼື ອົງການຈັດຕັ້ງອື່ນໆ ເປັນຜູ້ຖືຄອງ. ພາຍໃຕ້ ກົດໝາຍທີ່ດິນ ເລກທີ 04/ສ.ຝ. ປີ 2019, ທີ່ດິນທັງໝົດ ຖືກຈັດອອກເປັນ ປະເພດໜຶ່ງ ສຳລັບ ທີ່ວ່າ ຂອບເຂດ ຈະຕ້ອງຖືກກຳນົດ (ເຊັ່ນ ທີ່ດິນກະສິກຳ, ທີ່ດິນປ່າໄມ້, ພື້ນທີ່ນ້ຳ, ທີ່ດິນອຸດສາຫະກຳ, ທີ່ດິນຄົມມະນາຄົມຂົນສົ່ງ, ທີ່ດິນວັດທະນາທຳ, ທີ່ດິນ ສຳລັບ ການປ້ອງກັນຊາດ ແລະ ປ້ອງກັນຄວາມສະຫງົບ ແລະ ທີ່ດິນປູກສ້າງ). ປະເພດທີ່ດິນ ກຳນົດ ຂອບເຂດການນຳໃຊ້ ທີ່ລວມມີ ການມອບໃຫ້ລັດ, ບຸກຄົນ ຫຼື ສຳລັບ ໃຫ້ເຊົ່າ, ສຳປະທານ ຫຼື ພັດທະນາພື້ນຖານໂຄງລ່າງ. ການປ່ຽນແປງທີ່ດິນ ຈາກ ປະເພດທີ່ດິນໜຶ່ງ ໄປເປັນ ອີກປະເພດໜຶ່ງ ສາມາດເຮັດໄດ້ ກໍຕໍ່ເມື່ອ ໄດ້ຮັບການຝ່າຈະລະນາວ່າ ມີຄວາມຈຳເປັນ ທີ່ຈະນຳໃຊ້ ທີ່ດິນດັ່ງກ່າວ ສຳລັບ ຈຸດປະສົງອື່ນ ໂດຍບໍ່ມີຜົນກະທົບທາງລົບ ຕໍ່ ທຳມະຊາດ ຫຼື ສິ່ງແວດລ້ອມສັງຄົມ ແລະ ຈະຕ້ອງ ໄດ້ຮັບການອະນຸມັດລ່ວງໜ້າ ຈາກ ອົງການຄຸ້ມຄອງ ທີ່ກ່ຽວຂ້ອງ (ມາດຕາ 25).
ກົດໝາຍ ວ່າດ້ວຍກະສິກຳ ເລກທີ 01-98/ສ.ຝ. ປີ 1998 ³²	ກົດໝາຍ ວ່າດ້ວຍກະສິກຳ ມີໜ້າທີ່ ກຳນົດຫຼັກການ, ກົດລະບຽບ ແລະ ມາດຕະການ ກ່ຽວກັບ ການຈັດຕັ້ງ ແລະ ກິດຈະກຳ ການຜະລິດກະສິກຳ. ສິ່ງດັ່ງກ່າວ ລວມມີ ການຄຸ້ມຄອງ ແລະ ປົກປັກຮັກສາ ກິດຈະກຳກະສິກຳ ແລະ ການຜະລິດ ເພື່ອຊຸກຍູ້ ສິ່ງເສີມ ແລະ ຂະຫຍາຍ ການຜະລິດກະສິກຳ.
ກົດໝາຍ ເລກທີ 02/ສ.ຝ. ວ່າດ້ວຍ ການສິ່ງເສີມ ການລົງທຶນ, ປີ 2009 ³³	ລວມມີຂໍ້ມູນ ກ່ຽວກັບ ການຈັດຕັ້ງ ການສຳປະທານ ປ່າໄມ້ ແລະ ກະສິກຳ, ລວມມີ ຂະບວນການ ແລະ ຄວາມຕ້ອງການໃນການຈົດທະບຽນ. ມັນບອກວ່າ ກະຊວງແຜນການ ແລະ ການລົງທຶນ ເປັນຜູ້ຮັບຜິດຊອບ ຕໍ່ ການຈົດທະບຽນ ການສຳປະທານ ແລະ ບອກວ່າ ການສຳປະທານ ຫຼື ການເຊົ່າ ຈະຕ້ອງໄດ້ຖືກຮັບຮອງ ໂດຍລັດຖະບານ.
ກົດໝາຍ ວ່າດ້ວຍ ສັດປ່າ ແລະ ສັດນ້ຳ ເລກທີ 07/ສ.ຝ. ປີ 2007 ³⁴	ກຳນົດ ຫຼັກການ, ລະບຽບການ ແລະ ມາດຕະການ ກ່ຽວກັບ ສັດປ່າ ແລະ ສັດນ້ຳ ໃນທຳມະຊາດ ເພື່ອສິ່ງເສີມ ການຝັນຝູ ແບບຍືນຍານ ແລະ ການນຳໃຊ້ ສັດປ່າ, ແລະ ສັດນ້ຳ ໂດຍບໍ່ມີ ຜົນກະທົບ ທີ່ເປັນອັນຕະລາຍ ທີ່ຈະເກີດຂຶ້ນແບບຍາວນານ ຕໍ່ຊັບພະຍາກອນທຳມະຊາດ ຫຼື ທີ່ຢູ່ອາໄສ. ໜຶ່ງ ໃນຈຳນວນຫຼັກການທາງກົດໝາຍ ແມ່ນ ເພື່ອປົກປ້ອງ ແລະ ຄຸ້ມຄອງ ເຂດອະນຸລັກ ແກ່ ພັນສັດ ແລະ ທີ່ຢູ່ອາໄສ ຂອງພວກມັນ ເພື່ອຮັກສາ ລະບົບນິເວດ ທີ່ສຳຄັນ.

³² <http://extwprlegs1.fao.org/docs/pdf/lao18996.pdf>

³³ Smith and Alounsavath 2015.

³⁴ https://www.lexadin.nl/wlg/legis/nofr/oeur/arch/lao/wildlife%20law_official%20translation.pdf

ກົດໝາຍ	ລາຍລະອຽດຫຍໍ້
ກົດໝາຍອາຍາ ເລກທີ 26142, NA PO 2017 ³⁵	ກຳນົດ ການກະທຳຜິດທາງກົດໝາຍ ແລະ ການລົງໂທດ, ຊຶ່ງລວມມີ ທີ່ກ່ຽວຂ້ອງກັບ ຄວາມເສຍຫາຍ ຕໍ່ສິ່ງແວດລ້ອມ ຫຼື ບັນດາກິດຈະກຳ ທີ່ບໍ່ໄດ້ຮັບອະນຸຍາດ (ເຊັ່ນ ການຂຸດຄົ້ນໄມ້ ທີ່ຜິດກົດໝາຍ).
ກົດໝາຍອາກອນ ເລກທີ 05/ສ.ຝ. ປີ 2005 ³⁶	ກຳນົດ ກອບນິຕິກຳ ແລະ ຄວາມຕ້ອງການ ທາງດ້ານລະບຽບການ ສຳລັບ ການນຳເຂົ້າ ແລະ ສົ່ງອອກ ໄມ້ ແລະ ເຄື່ອງປ່າຂອງດົງ.
ກົດໝາຍ ເລກທີ 24/ສ.ຝ. ວ່າດ້ວຍ ການຂົນສົ່ງ ປີ 2012 ³⁷	ກຳນົດ ຄວາມຕ້ອງການ ທາງດ້ານກົດໝາຍ ສຳລັບ ພາຫານະ ແລະ ເຄື່ອງຈັກ ຂຸດຄົ້ນ, ປຸງແຕ່ງ, ລາກແກ່ ແລະ ຂົນສົ່ງໄມ້ທ່ອນ. ໂດຍສະເພາະ ແມ່ນຕ້ອງການ ໃຫ້ມີການ ຂຶ້ນທະບຽນ ພາຫານະ ເກັບກູ້ ແລະ ຕັດໄມ້.
ກົດໝາຍ ເລກທີ 6847/ສ.ຝ. ວ່າດ້ວຍ ການປົກຄອງ ທ້ອງຖິ່ນ, 201503 ³⁸	ປ່າໄມ້ ແລະ ທີ່ດິນປ່າໄມ້ ແມ່ນມອບໃຫ້ ອຳນາດການປົກຄອງແຂວງ ແລະ ກຳແພງນະຄອນ ທີ່ຕໍ່ໄປ ຈະເປັນຜູ້ຮັບຜິດຊອບ ຕໍ່ການມອບໃຫ້ ຂັ້ນ ເມືອງ ຫຼື ເທດສະບານ. ຢູ່ ຂັ້ນເມືອງ ແລະ ເທດສະບານ, ເຂົາເຈົ້າ ສາມາດ ສືບຕໍ່ ມອບຊັບພະຍາກອນ ໃຫ້ແກ່ ອຳນາດການປົກຄອງບ້ານ. ເມື່ອເປັນເຊັ່ນນັ້ນ, “ <i>ອຳນາດການປົກຄອງທ້ອງຖິ່ນ ມີຄວາມຮັບຜິດຊອບ ຕໍ່ ການຄຸ້ມຄອງ ຊັບພະຍາກອນທຳມະຊາດ ແລະ ອາດຈະອອກ ລະບຽບການ ແລະ ຄຳແນະນຳ ຕໍ່ ການຄຸ້ມຄອງ ແລະ ນຳໃຊ້.</i> ” ³⁹
ກົດໝາຍ ເລກທີ 46/ສ.ຝ. ວ່າດ້ວຍ ວິສາຫະກິດ, ປີ 2013 ⁴⁰	ປະກອບດ້ວຍ ມາດຕາ ວ່າດ້ວຍ ການດຳເນີນທຸລະກິດ ຢູ່ໃນປ່າໄມ້ (ມາດຕາ 45), ຊຶ່ງກ່າວວ່າ “ <i>ທຸລະກິດ ການຂຸດຄົ້ນ ແລະ ເຄື່ອນຍ້າຍໄມ້ ຈະຕ້ອງໄດ້ຮັບການຂຶ້ນທະບຽນ ຈາກ ກະຊວງອຸດສະຫາກຳ ແລະ ການຄ້າ ແລະ ຮັບຮອງໂດຍ ກະຊວງກະສິກຳ ແລະ ປ່າໄມ້.</i> ” ⁴¹ ນອກຈາກນັ້ນ ມັນຍັງ ເວົ້າຕໍ່ໄປອີກ ເຖິງການຂຶ້ນທະບຽນ ວິສາຫະກິດ, ວິສາຫະກິດຮຸ້ນສ່ວນ ແລະ ບໍລິສັດຮ່ວມທຶນອື່ນໆ. ກະຊວງ ອຸດສະຫາກຳ ແລະ ການຄ້າ ມີຄວາມຮັບຜິດຊອບ ຕໍ່ການອອກ ໃບອະນຸຍາດ ລົງທຶນ (ກົດໝາຍເລກທີ 46 ວ່າດ້ວຍວິສາຫະກິດ), ໃນຄະນະທີ່ ກະຊວງແຜນການ ແລະ ການລົງທຶນ ມີຄວາມຮັບຜິດຊອບ ຕໍ່ ການອອກໃບອະນຸຍາດລົງທຶນ (ດຳລັດ 119, [2011])
ກົດໝາຍ ເລກທີ 01/ສພຊ., ວ່າດ້ວຍ ສັນຍາ ແລະ ການກະທຳຜິດ ສັນຍາ, ປີ 2008	ກ່າວວ່າ ການຊື້ ແລະ ຂາຍໄມ້ ແມ່ນ “ <i>ເຮັດດ້ວຍວິທີທາງ ຂອງສັນຍາ ລະຫວ່າງ ລັດ ແລະ ຜູ້ຂາຍ</i> ” ⁴²

³⁵ Ibid.³⁶ Ibid.³⁷ Ibid.³⁸ Ibid.³⁹ Smith and Alounsavath 2015⁴⁰ Smith and Alounsavath 2015⁴¹ Smith and Alounsavath 2015⁴² Smith and Alounsavath 2015

ກົດໝາຍ	ລາຍລະອຽດຫຍໍ້
ກົດໝາຍເລກທີ 26/ສພຊ., ວ່າດ້ວຍຊົນລະປະທານ ປີ 2012	ກຳນົດ ຜົນທະໃນການປົກປັກຮັກສາ ຊັບພະຍາກອນທຳມະຊາດ, ລວມທັງ ການຮັກສາ,ການປ້ອງກັນ ແລະ ການອະນຸລັກ ປ່າໄມ້ ແລະ ຊີວະນາໆພັນ ຢູ່ໃນອ່າງໂຕ່ງ, ອ່າງເກັບນ້ຳ, ແລະ ແຫຼ່ງນ້ຳ.
ກົດໝາຍເລກທີ 71/ສພຊ., ວ່າດ້ວຍການຄຸ້ມຄອງ ໄຟຟ້າປັດ 201	ສັງເກດວ່າ ໄຟໄຫມ້ປ່າ ແມ່ນໄຟຟ້າປັດທີ່ສ້າງຂຶ້ນໂດຍມະນຸດ ແລະ ປະຊາຊົນມີຄວາມຮັບຜິດຊອບ ໃນການຄຸ້ມຄອງມັນ.
ກົດໝາຍເລກທີ 45/ສພຊ., ວ່າດ້ວຍ ການຕັ້ງຖິ່ນຖານ ແລະ ອາຊີບ ປີ 2018	ກຳນົດ ເຂດຍົກຍ້າຍຈັດສັນ ເປັນເຂດທີ່ເຂົ້າເຖິງໄດ້ຍາກ ແລະ ຂາດສະພາບເງື່ອນໄຂ ສຳລັບການພັດທະນາ ເຊັ່ນ: ປ່ອນທີ່ມີການເຮັດນາ ດ້ວຍການຕັດໄມ້ທຳລາຍປ່າ ເຮັດໃຫ້ເກີດຄວາມເສຍຫາຍ ຕໍ່ ສິ່ງແວດລ້ອມ, ພື້ນທີ່ປ່າໄມ້ເທິງພູ ແລະ ພື້ນທີ່ປ່າໄມ້ ຂອງເຂດອ່າງໂຕ່ງ; ແລະ ພື້ນທີ່ພິເສດ ເຊັ່ນ: ປ່າສະຫງວນ ແລະ ປ່າປ້ອງກັນ.
ດຳລັດເລກທີ 3/ນຍ., ວ່າດ້ວຍ ການຮັບຮອງ ບັນຊີຄຸ້ມຄອງ ແລະ ສຳປະທານ ປີ 2019	ກຳນົດ ມາດຖານການລົງທຶນ ສຳລັບ ການປູກພືດເຂດເນີນສູງ, ການປູກຕົ້ນໄມ້, ການລ້ຽງສັດ, ແລະ ປ່າໄມ້ ແລະ ກິດຈະກຳ ປ່າໄມ້, ຍົກເວັ້ນ ການປູກຕົ້ນຢາງຝາລາ.

ແຫຼ່ງທີ່ມາ: ຂໍ້ມູນ ຈາກ ກົດໝາຍສະບັບແປ, ແລະ ທ່ານ ສະມິດ ແລະ ທ່ານ ອາລຸນສະຫວັດ 2015

ກົດໝາຍ ວ່າດ້ວຍການປົກປັກຮັກສາສິ່ງແວດລ້ອມ (EPL, ສະບັບປີ 2012) ສ້າງກອບວຽກ ສໍາລັບ ການຄຸ້ມຄອງ ຊັບພະຍາກອນສິ່ງແວດລ້ອມ ແບບຍືນຍານ ຢູ່ ສ.ປ.ປ.ລາວ. ນອກຈາກນັ້ນ, ຄໍາແນະນຳ, ດໍາລັດ ແລະ ຂະບວນການ ຕໍ່ໄປນີ້ ມີສ່ວນກ່ຽວຂ້ອງ ສໍາລັບ ການປະເມີນຜົນກະທົບ ຕໍ່ສິ່ງແວດລ້ອມ:

- ຄໍາແນະນຳ ຂອງລັດຖະມົນຕີ ວ່າດ້ວຍ ຂະບວນການປະເມີນຜົນກະທົບ ຕໍ່ສິ່ງແວດລ້ອມ ຈາກ ໂຄງການ ແລະ ກິດຈະກຳ ການລົງທຶນ (ເລກທີ 17/ກ.ຊ.ສ., ເດືອນທັນວາ, ປີ 2013)
- ຄໍາແນະນຳ ຂອງລັດຖະມົນຕີ ວ່າດ້ວຍ ຂະບວນການກວດສອບສິ່ງແວດລ້ອມໃນເບື້ອງຕົ້ນ ຂອງ ໂຄງການ ແລະ ກິດຈະກຳ ການລົງທຶນ (ເລກທີ 8029/ກ.ຊ.ສ., ເດືອນທັນວາ, ປີ 2013)
- ຂະບວນການ ປະເມີນ ຜົນກະທົບ ຕໍ່ ສິ່ງແວດລ້ອມ ແລະ ສັງຄົມ ຈາກ ໂຄງການ ແລະ ກິດຈະກຳ ການລົງທຶນ (ເລກທີ 8030/ກ.ຊ.ສ., ເດືອນທັນວາ, ປີ 2013)

ບົດປະເມີນຜົນກະທົບ ຕໍ່ ສິ່ງແວດລ້ອມ ແລະ ສັງຄົມ ຢູ່ພາຍໃນ ກະຊວງ ຊັບພະຍາກອນທຳມະຊາດ ແລະ ສິ່ງແວດລ້ອມ ຄາດການວ່າ ຂະບວນການກວດສອບ ຜົນກະທົບ ຕໍ່ສິ່ງແວດລ້ອມ ແລະ ຂະບວນການຕິດຕາມ ທີ່ກ່ຽວຂ້ອງກັບ ການປະເມີນສິ່ງແວດລ້ອມ ໃນເບື້ອງຕົ້ນ, ການປະເມີນຜົນກະທົບ ຕໍ່ສິ່ງແວດລ້ອມ ແລະ ແຜນຄຸ້ມຄອງ ທີ່ກ່ຽວຂ້ອງ. ສິ່ງດັ່ງກ່າວນີ້ ລວມມີ ການກວດກາ ໂຄງການ, ການອອກ ໃບຢັ້ງຢືນການປະຕິບັດຕາມຄວາມຕ້ອງການດ້ານສິ່ງແວດລ້ອມ ສໍາລັບໂຄງການ ທີ່ສໍາເລັດຂະບວນການ ຢ່າງປະສົບສໍາເລັດ, ການປະສານງານ ກັບ ອົງການຈັດຕັ້ງທີ່ກ່ຽວຂ້ອງ ເພື່ອອອກ ບົດແນະນຳ ສໍາລັບ ການຈັດຕັ້ງປະຕິບັດໃນຕົວຈິງ. ເຂົາເຈົ້າ ສືບຕໍ່ ຮັບຜິດຊອບ ຕໍ່ການຕິດຕາມ ຄວາມຖືກຕ້ອງ ແລະ ລົງໂທດ ສໍາລັບ ອັນທີ່ບໍ່ຖືກຕ້ອງ.

ຕາຕະລາງ ຕໍ່ໄປນີ້ ສັງລວມປະເພດ ໂຄງການລົງທຶນ ແລະ ຄວາມຕ້ອງການ ທີ່ກ່ຽວຂ້ອງກັບ ຜົນກະທົບຕໍ່ ສິ່ງແວດລ້ອມ ແລະ ສັງຄົມ ໂດຍອີງໃສ່ ບັນດາກົດໝາຍ, ຄໍາແນະນຳ ແລະ ດໍາລັດ ທີ່ກ່າວມາຂ້າງເທິງ:

ຕາຕະລາງ 4. ພາບລວມ ຂອງປະເພດໂຄງການ ແລະ ຄວາມຕ້ອງການທາງດ້ານສິ່ງແວດລ້ອມ ແລະ ສັງຄົມ ສໍາລັບ ການກວດສອບສິ່ງແວດລ້ອມ ໃນເບື້ອງຕົ້ນ ແລະ ການປະເມີນຜົນກະທົບຕໍ່ສິ່ງແວດລ້ອມ

ປະເພດ ໂຄງການລົງທຶນ ⁴³	ສິ່ງທີ່ຕ້ອງການ	ລາຍລະອຽດ ກ່ຽວກັບ ຄວາມຕ້ອງການທາງດ້ານສິ່ງແວດລ້ອມ ແລະ ສັງຄົມ ⁴⁴
ປະເພດ 1: ໂຄງການລົງທຶນຂະໜາດນ້ອຍ ໂດຍມີ ຜົນກະທົບຂະໜາດນ້ອຍ	ການກວດສອບສະພາບ	IEE ຕ້ອງການໃຫ້ມີການສຶກສາ, ຄົ້ນຄ້ວ, ສໍາຫຼວດ ແລະ ວິເຄາະຂໍ້ມູນໂຕເລກ ເພື່ອປະເມີນ ຜົນກະທົບ ຕໍ່ ສິ່ງແວດລ້ອມ ແລະ ສັງຄົມ

⁴³ Article 2 of PM Decree 112/ 2010

⁴⁴ Article 3 of PM Decree 112/ 2010

ໜາດນ້ອຍ ຕໍ່ສິ່ງແວດລ້ອມ ແລະ ສັງຄົມ, ຊຶ່ງ ຕ້ອງການໃຫ້ມີການ ກວດສອບ ສະພາບສິ່ງແວດລ້ອມ ໃນເບື້ອງຕົ້ນ	ສິ່ງແວດລ້ອມ ໃນ ເບື້ອງຕົ້ນ (IEE)	ໃນເບື້ອງຕົ້ນ, ຊຶ່ງລວມມີ ບັນຫາທີ່ກ່ຽວຂ້ອງກັບ ການປ່ຽນແປງ ຂອງດິນຟ້າອາກາດ ແລະ ຜົນກະທົບ ຕໍ່ ສຸຂະພາບ, ຊຶ່ງອາດຈະເກີດ ຂຶ້ນ ຈາກ ໂຄງການລົງທຶນປະເພດ 1. IEE ສືບຕໍ່ ຕ້ອງການ ໃຫ້ມີ ການກຳນົດ ມາດຕະການ ປ້ອງກັນ ແລະ ຫຼຸດຜ່ອນ ຜົນກະທົບ ທີ່ ເປັນໄປໄດ້ ຕໍ່ ສິ່ງແວດລ້ອມ ແລະ ສັງຄົມ.
ປະເພດ 2: ໂຄງການລົງທຶນ ຂະ ໜາດໃຫຍ່ ທີ່ມີຄວາມສັບສົນ ຫຼື ສ້າງຜົນກະທົບ ຕໍ່ສິ່ງແວດລ້ອມ ແລະ ສັງຄົມ, ຊຶ່ງຕ້ອງການໃຫ້ມີ ການປະເມີນຜົນກະທົບ ຕໍ່ ສິ່ງແວດລ້ອມ (ເຊັ່ນ ເຂື່ອນ ໄຟຟ້ານ້ຳຕົກ ຂະໜາດໃຫຍ່)	ການປະເມີນຜົນ ກະທົບ ຕໍ່ ສິ່ງແວດລ້ອມ ແລະ ສັງຄົມ (ESIA)	ESIA ຕ້ອງການໃຫ້ມີ ການສຶກສາ, ສຳຫຼວດ, ຄົ້ນຄວ້າ-ວິເຄາະ ແລະ ປະເມີນ ຜົນກະທົບທາງບວກ ແລະ ລົບ ທີ່ເປັນໄປໄດ້ ຕໍ່ ສິ່ງແວດລ້ອມ ແລະ ສັງຄົມ, ທີ່ລວມທັງ ຜົນກະທົບ ທີ່ກ່ຽວຂ້ອງກັບ ການປ່ຽນແປງ ຂອງດິນຟ້າອາກາດ, ຜົນກະທົບ ໃນໄລຍະສັ້ນ ແລະ ຍາວ ຕໍ່ ສຸຂະພາບ ທີ່ເກີດຈາກ ໂຄງການລົງທຶນ ປະເພດ 2. ESIA ຍັງຈະຕ້ອງກຳນົດ ທາງເລືອກ ທີ່ເໝາະສົມ ທີ່ຈະລວມຢູ່ໃນ ແຜນຄຸ້ມ ຄອງ ແລະ ຕິດຕາມ ສິ່ງແວດລ້ອມ ແລະ ສັງຄົມ ເພື່ອປ້ອງກັນ ແລະ ຫຼຸດຜ່ອນ ຜົນກະທົບທີ່ເປັນໄປໄດ້ ທີ່ເບິ່ງເໝືອນກັບວ່າ ຈະເກີດຂຶ້ນ ໃນຊ່ວງໄລຍະ ການກໍ່ສ້າງ ແລະ ດຳເນີນງານ ໂຄງການລົງທຶນ (ຕ່າງໆ).

ການລົງທຶນ ຈະຕ້ອງຖືກກວດສອບ ເພື່ອກຳນົດ ປະເພດ ຂອງ ແຜນງານທີ່ຖືກສະເໜີ. ຖ້າໂຄງການລົງທຶນ ບໍ່ແມ່ນທັງ ປະເພດ 1 ຫຼື 2, ແຕ່ຫາກຄາດວ່າ ຈະສ້າງ ຜົນກະທົບ ຕໍ່ສັງຄົມ ແລະ ສິ່ງແວດລ້ອມ, ໂຄງການທີ່ຜັດທະນາຂຶ້ນມາ ຈະ ຕ້ອງຢືນ ໃບສະເໜີຂໍລົງທຶນ ໄປຫາ ອົງການຊັບພະຍາກອນນ້ຳ ແລະ ສິ່ງແວດລ້ອມ (WREA) ທີ່ຢູ່ໃນ ກະຊວງ ຊັບພະຍາກອນທຳມະຊາດ ແລະ ສິ່ງແວດລ້ອມ. ໂດຍສະເພາະ ສິ່ງດັ່ງກ່າວນີ້ ແມ່ນສຳລັບ ໂຄງການລົງທຶນ ທີ່ມີລັກສະນະ ຕໍ່ໄປນີ້:⁴⁵

- ໂຄງການ ທີ່ເບິ່ງເໝືອນກັບວ່າ ຈະສ້າງ ຜົນກະທົບ ຢ່າງໜັກໜ່ວງ ຕໍ່ສິ່ງແວດລ້ອມ ແລະ ສັງຄົມ, ຫຼື ສ້າງຜົນກະທົບ ແບບສະສົມ ຫຼື ຂະຈາຍຂ້າມເຂດແດນ.
- ໂຄງການລົງທຶນ ທີ່ຖືກອະນຸຍາດ ໃຫ້ດຳເນີນການ ແຕ່ໄລຍະຕໍ່ມາ ມີການຂະຫຍາຍ ຫຼື ເພີ່ມຜະລິດງານການຜະລິດ, ຫຼື ຂະບວນການຜະລິດ ຂອງຕົນຂຶ້ນ.
- ໂຄງການ ການລົງທຶນ ທີ່ສ້າງຜົນກະທົບ ຕໍ່ ປ່າສະຫງວນ, ປ່າປ້ອງກັນ ແລະ ປ່າຜະລິດ, ເຂດອະນຸລັກ ຊີວະນາໆພັນ ແຫ່ງຊາດ ຂອງ ພື້ນທີ່ມໍລະດົກທາງດ້ານວັດທະນາທຳ ແລະ ເຂດປົກປັກຮັກສາທາງດ້ານປະຫວັດສາດ ແລະ ເຂດອື່ນໆ ທີ່ຫວັງຫ້າມ.

⁴⁵ Environmental Protection Law

ໂດຍມີການປະສານງານ ກັບ ອົງການລັດອື່ນໆ ທີ່ກ່ຽວຂ້ອງ (ເຊັ່ນ ກະຊວງ ກະສິກຳ ແລະ ປ່າໄມ້), ອົງການ WREA ຈະກວດສອບ ແຜນງານ ແລະ ລາຍງານ ຜູ້ຜັດທະນາໂຄງການ ເປັນລາຍລັກອັກສອນ ພາຍໃນ 15 ວັນລັດຖະການ ໂດຍ ອີງຕາມການກວດສອບ:

- ຖ້າໂຄງການລົງທຶນ (ຜູ້ຜັດທະນາໂຄງການ) ຈະຕ້ອງດຳເນີນ ການກວດສອບສະພາບສິ່ງແວດລ້ອມ ໃນເບື້ອງຕົ້ນ;
- ຖ້າວ່າ ໂຄງການລົງທຶນ (ຜູ້ຜັດທະນາໂຄງການ) ຈະຕ້ອງດຳເນີນ ການປະເມີນຜົນກະທົບ ຕໍ່ສິ່ງແວດລ້ອມ
- ຖ້າວ່າ ໂຄງການລົງທຶນ ບໍ່ຕ້ອງການ ການກວດສອບສະພາບສິ່ງແວດລ້ອມ ຫຼື ການປະເມີນຜົນກະທົບຕໍ່ສິ່ງແວດລ້ອມ ໃນເບື້ອງຕົ້ນ.

ບັນດາກິດຈະກຳຂອງແຜນງານ ບໍ່ຫວັງຈະຕ້ອງການ ໃຫ້ມີ ການປະເມີນຜົນກະທົບ ຕໍ່ສິ່ງແວດລ້ອມ ແລະ ສັງຄົມ ພາຍໃຕ້ ກົດໝາຍ ຂອງ ສ.ປ.ປ.ລາວ, ເນື່ອງຈາກວ່າ ພວກມັນ ລວມເອົາພຽງແຕ່ ໂຄງການຂະໜາດນ້ອຍ ທີ່ມີ ຜົນກະທົບ ຕໍ່ສິ່ງແວດລ້ອມ ແລະ ສັງຄົມ ໜ້ອຍ. ນອກຈາກນັ້ນ, ເບິ່ງບໍ່ເໝືອນກັບວ່າ ການລົງທຶນ ຂອງແຜນງານ ຢູ່ໃນ ກິດຈະກຳ 2.1, 2.3, 3.1, 3.2, ແລະ 3.3 ຈະຕ້ອງການໃຫ້ມີ IEE. ໃນດ້ານການລົງທຶນຮ່ວມກັນ ໃນພື້ນທີ່ປ່າໄມ້, ໝົດທຸກກິດຈະກຳ ຈະອີງໃສ່ ແຜນຄຸ້ມຄອງປ່າໄມ້ ທີ່ຖືກຮັບຮອງ ຊຶ່ງລວມມີ ແຜນຝື້ນຝູ, ການຍັ້ງຢືນ ການປົກສາຫາລືຂັ້ນບ້ານ ແລະ ຂະບວນການ FPIC. ເນື່ອງຈາກວ່າ ກິດຈະກຳຕ່າງໆ ຈະສືບຕໍ່ ໄດ້ຮັບການ ຊີ້ນຳ ໂດຍ ອົງການຂອງລັດ ແລະ ອີງຕາມ ການຮັບຮອງ ຂອງເຂົາເຈົ້າ, ກໍບໍ່ໄດ້ຄາດຫວັງວ່າ ຈະມີຄວາມຈຳເປັນ ທີ່ຈະເຮັດ IEE ເພີ່ມຕື່ມ. ສິ່ງດັ່ງກ່າວນີ້ ແມ່ນສືບຕໍ່ ໄດ້ຮັບການສະໜັບສະໜູນ ໂດຍ (ຮ່າງ) ກົດໝາຍປ່າໄມ້ ໃນມາດຕາ 57 ວ່າດ້ວຍ ການສົ່ງເສີມກິດຈະກຳ ຝື້ນຝູປ່າໄມ້ ທີ່ກ່າວວ່າ:

“ລັດ ສົ່ງເສີມ ບຸກຄົນ, ຄົວເຮືອນ, ນິຕິບຸກຄົນ ແລະ ການຈັດຕັ້ງ ຝື້ນຝູ ປ່າໄມ້ທຳມະຊາດ ແລະ ປ່າເລົ່າອ່ອນ ທີ່ເສື່ອມໂຊມ ໃນພື້ນທີ່ ທີ່ລັດຈັດສັນໃຫ້ ຜ່ານທາງ ກິດຈະກຳການປູກເສີມ ຫຼື ການຝື້ນຝູ ໂດຍທຳມະຊາດ ແລະ ຮັກສາພື້ນທີ່ດັ່ງກ່າວ ເພື່ອເພີ່ມຄວາມໝາແໜ້ນ ແລະ ກາຍເປັນປ່າໄມ້ຕົບໜ້າ ອີກຄັ້ງ, ແລະ ເຂົາເຈົ້າຈະມີຜົນປະໂຫຍດ ຈາກ ນະໂຍບາຍສົ່ງເສີມ ຂອງລັດ, ເຊັ່ນ ໃບຍ້ອງຍໍ, ການຮັບຮູ້ ສິດປົກປັກຮັກສາ, ສິດໄດ້ຮັບຜົນປະໂຫຍດ ຈາກການນຳໃຊ້ໄມ້ ແລະ ເຄື່ອງປ່າຂອງດົງ, ສິນເຊື້ອກາກບອນ, ແລະ ການບໍລິການທ່ອງທ່ຽວແບບອະນຸລັກ ໂດຍສອດຄ່ອງກັບລະບຽບການ.”

ການກວດສອບ ສະພາບສິ່ງແວດລ້ອມ ໃນເບື້ອງຕົ້ນ⁴⁶

ຖ້າວ່າ ການກວດສອບສະພາບສິ່ງແວດລ້ອມໃນເບື້ອງຕົ້ນ (IEE) ມີຄວາມຈຳເປັນ, ໂຄງການທີ່ຖືກພັດທະນາ ຈະຕ້ອງ ຍື່ນ ບົດສະເໜີຂໍລົງທຶນ ໄປຫາ ອົງການ WREA. ເມື່ອຍື່ນບົດສະເໜີ ນີ້ ແລະ ໄດ້ຮັບການຢືນຢັນ ຈາກ ອົງການ WREA ວ່າ IEE ມີຄວາມຈຳເປັນ, ຈະຕ້ອງໄດ້ດຳເນີນ ການກວດສອບສະພາບສິ່ງແວດລ້ອມໃນເບື້ອງຕົ້ນ (IEE) ພາຍໃນ 50 ວັນ (ຊຶ່ງບໍ່ລວມ ເວລາ ສຳລັບ ການປັບປຸງ ເມື່ອໄດ້ຍື່ນຫາ ອົງການລັດ ທີ່ຮັບຜິດຊອບ ຕໍ່ການປັບປຸງຂອງ ຕົນ).⁴⁷

ຈາກນັ້ນ, ເຂົາເຈົ້າ ຈະດຳເນີນການ ທີ່ກ່ຽວຂ້ອງກັບ ຜົນກະທົບ ທາງກາຍະພາບ, ຕໍ່ຊີວະນາໆພັນ ແລະ ຕໍ່ສັງຄົມ ທີ່ອາດ ຈະເກີດຂຶ້ນ ຈາກການພັດທະນາໂຄງການ. ສິ່ງດັ່ງກ່າວນີ້ ລວມມີ ຂໍ້ມູນໂຕເລກ ຈາກ ແຫຼ່ງຕ່າງໆ ທີ່ແຕກຕ່າງກັນ (ບົດ ສຶກສາທີ່ມີຢູ່ແລ້ວ, ການປຶກສາຫາລືກັບຜູ້ມີສ່ວນກ່ຽວຂ້ອງ, ຂໍ້ມູນ ທີ່ມາຈາກ ອົງການບໍລິຫານທ້ອງຖິ່ນ, ການສຳຫຼວດ ແລະ ອື່ນໆ). ຈະຕ້ອງໄດ້ປະຕິບັດ ຕາມ ບົດແນະນຳ ຂອງ ສ.ປ.ປ.ລາວ ກ່ຽວກັບ ການມີສ່ວນຮ່ວມ ຂອງສາທາລະນະ ຊົນ, ໂດຍຮັບປະກັນ ໃຫ້ມີການປຶກສາຫາລື ໃນພື້ນທີ່ ທີ່ໄດ້ຮັບຜົນກະທົບ ຈາກ ໂຄງການ ແລະ ຮັບປະກັນວ່າ ການ ເຂົ້າຮ່ວມ ຂອງເຂົາເຈົ້າ ແມ່ນບໍ່ໄດ້ມາຈາກ ການຂົ່ມຂູ່, ການບັງຄັບ, ການໃຊ້ກຳລັງ, ຄວາມຮຸນແຮງ, ສົນບິນ ແລະ ການຕົວະຍົວຂອງກລວງ. ຢູ່ໃນກອງປະຊຸມ ເຜີຍແຜ່ ແລະ ປຶກສາຫາລື ກັບຜູ້ມີສ່ວນກ່ຽວຂ້ອງ, ຜູ້ພັດທະນາໂຄງການ ຈະຕ້ອງ ປະສານງານ ກັບ ອຳນາດການປົກຄອງທ້ອງຖິ່ນ ເພື່ອຮັບປະກັນ ການມີໜ້າ ຂອງ ເຂົາເຈົ້າ. ການປຶກສາຫາລື ຄວນຈະເກີດຂຶ້ນ ໃນເບື້ອງຕົ້ນ ເພື່ອແຈ້ງໃຫ້ຮູ້ ກ່ຽວກັບບົດລາຍງານ ແລະ ຫຼັງຈາກ ຮ່າງສະບັບທຳອິດ ຂອງບົດລາຍງານ ໄດ້ຖືກສ້າງຂຶ້ນ ເພື່ອເຜີຍແຜ່ ຜົນການສຶກສາ ແລະ ເພື່ອຮັບເອົາຄຳຄິດເຫັນ / ເພື່ອແກ້ໄຂ ຜົນການສຶກສາໃຫ້ຖືກຕ້ອງ. ພວກມັນ ຈະຕ້ອງຖືກສ້າງຂຶ້ນ ເປັນເອກະສານ ຢ່າງສົມບູນແບບ ໂດຍມີໜ້າ ສຳລັບເຊັນລົງທະບຽນການເຂົ້າຮ່ວມ ພ້ອມດ້ວຍ ບົດບັນທຶກ ຄັດຕິດກັບ ບົດລາຍງານ IEE. ບົດລາຍງານ ຈະຕ້ອງຖືກສ້າງຂຶ້ນ ເປັນພາສາອັງກິດ ແລະ ພາສາ ລາວ ຖ້າວ່າ ວ່າເປັນການລົງທຶນ ຂອງຕ່າງປະເທດ, ເປັນເປັນພຽງພາສາລາວ ຖ້າ ເປັນການລົງທຶນພາຍໃນປະເທດ. ຢ່າງ ໜ້ອຍເຮັດບົດລາຍງານ ທີ່ສຳເນົາອອກເປັນ 15 ສະບັບ ເມື່ອໃດ ທີ່ໄດ້ຍື່ນຫາ ອົງການຈັດຕັ້ງ ທີ່ຮັບຜິດຊອບຕໍ່ແຜນ ງານ. ຈາກນັ້ນ, ອົງການຈັດຕັ້ງ ທີ່ຮັບຜິດຊອບ ຈະທົບທວນຄືນ ບົດລາຍງານ ພາຍໃນ 10 ວັນ, ໂດຍແຈ້ງໃຫ້ຜູ້ ພັດທະນາໂຄງການ ຮັບຊາບ ຖ້າຕ້ອງການໃຫ້ມີການປະກອບເພີ່ມຕື່ມ. ນອກຈາກນັ້ນ, ເຂົາເຈົ້າຍັງຈະສົ່ງບົດລາຍງານ ໄປຫາ ອົງການບໍລິຫານທ້ອງຖິ່ນ ພາຍໃນ 5 ວັນລັດຖະການ ແລະ ໃຫ້ຕື່ມອີກ 20 ວັນລັດຖະການ ສຳລັບ ການ ປະກອບຄຳຄິດເຫັນ. ເມື່ອໄລຍະເວລາປະກອບຄຳຄິດເຫັນໝົດ, ອົງການລັດ ທີ່ຮັບຜິດຊອບ ຈະໄດ້ຈັດ ກອງປະຊຸມວິຊາ ການຂຶ້ນ ຊຶ່ງເປັນກອງປະຊຸມ ທີ່ຜູ້ພັດທະນາໂຄງການ ຈະໄດ້ໃຫ້ຄວາມກະຈ່າງແຕ້ງ ຕໍ່ຄຳຖາມຕ່າງໆ ແລະ ຕອບ ຄຳຄິດ ເຫັນທີ່ໂດດເດັ່ນ. ຕໍ່ຈາກນັ້ນ, ບົດລາຍງານ ແລະ ຄຳຄິດເຫັນ ຈາກຂະບວນການນີ້ ຈະຖືກສົ່ງຫາ ອົງການ WREA

⁴⁶ Text summarized from Lao PDR Decree on Environmental Impact Assessment (No. 112/PM), February 16, 2010

⁴⁷ The “development programme responsible agencies” are responsible for leading the field inspection, participate in consultation meetings and support coordination with other government authorities. They further are responsible for reviewing the IEE reports, in coordination with other local authorities as necessary, and report to WREA with their recommendations for issuing the Environmental Compliance Certificate.

(ກ.ຊ.ສ.) ຊຶ່ງເປັນຜູ້ທີ່ຈະຕັດສິນໃຈວ່າ ຈະອອກ ໃບຢັ້ງຢືນຄວາມຖືກຕ້ອງ ທາງດ້ານສິ່ງແວດລ້ອມ ຫຼື ບໍ່. ນອກຈາກນັ້ນ, ອົງການ WREA ອາດຈະຕ້ອງການໃຫ້ມີ ຄື ໂຄງການ ດັດແກ້ ບົດລາຍງານ IEE ຫຼື ອາດຈະແນະນຳວ່າ ໃຫ້ດຳເນີນ ການປະເມີນຜົນກະທົບ ຕໍ່ສິ່ງແວດລ້ອມ ຖ້າຫາກປະກົດເຫັນວ່າ ໂຄງການ ຈະມີຜົນກະທົບ ຕໍ່ສິ່ງແວດລ້ອມ ແລະ ສັງຄົມ ຢ່າງໜັກໜ່ວງ.

ຈາກນັ້ນ, ເຂົາເຈົ້າ ຈະດຳເນີນການ ທີ່ກ່ຽວຂ້ອງກັບ ຜົນກະທົບ ທາງກາຍະພາບ, ຕໍ່ຊີວະນາໆພັນ ແລະ ຕໍ່ສັງຄົມ ທີ່ອາດຈະເກີດຂຶ້ນ ຈາກການພັດທະນາໂຄງການ. ສິ່ງດັ່ງກ່າວນີ້ ລວມມີ ຂໍ້ມູນໂຕເລກ ຈາກ ແຫຼ່ງຕ່າງໆ ທີ່ແຕກຕ່າງກັນ (ບົດສຶກສາທີ່ມີຢູ່ແລ້ວ, ການປຶກສາຫາລືກັບຜູ້ມີສ່ວນກ່ຽວຂ້ອງ, ຂໍ້ມູນ ທີ່ມາຈາກ ອົງການບໍລິຫານທ້ອງຖິ່ນ, ການສຳຫຼວດ ແລະ ອື່ນໆ). ຈະຕ້ອງໄດ້ປະຕິບັດ ຕາມ ບົດແນະນຳ ຂອງ ສ.ປ.ປ.ລາວ ກ່ຽວກັບ ການມີສ່ວນຮ່ວມ ຂອງສາທາລະນະຊົນ, ໂດຍຮັບປະກັນ ໃຫ້ມີການປຶກສາຫາລື ໃນຝື້ນທີ່ ທີ່ໄດ້ຮັບຜົນກະທົບ ຈາກ ໂຄງການ ແລະ ຮັບປະກັນວ່າ ການເຂົ້າຮ່ວມ ຂອງເຂົາເຈົ້າ ແມ່ນບໍ່ໄດ້ມາຈາກ ການຂົ່ມຂູ່, ການບັງຄັບ, ການໃຊ້ກຳລັງ, ຄວາມຮຸນແຮງ, ສົນບິນ ແລະ ການຕົວະຍົວຫຼອກລວງ. ຢູ່ໃນກອງປະຊຸມ ເຜີຍແຜ່ ແລະ ປຶກສາຫາລື ກັບຜູ້ມີສ່ວນກ່ຽວຂ້ອງ, ຜູ້ພັດທະນາໂຄງການ ຈະຕ້ອງ ປະສານງານ ກັບ ອຳນາດການປົກຄອງທ້ອງຖິ່ນ ເພື່ອຮັບປະກັນ ການມີໜ້າ ຂອງ ເຂົາເຈົ້າ. ການປຶກສາຫາລື ຄວນຈະເກີດຂຶ້ນ ໃນເບື້ອງຕົ້ນ ເພື່ອແຈ້ງໃຫ້ຮູ້ ກ່ຽວກັບບົດລາຍງານ ແລະ ຫຼັງຈາກ ຮ່າງສະບັບທຳອິດ ຂອງບົດລາຍງານ ໄດ້ຖືກສ້າງຂຶ້ນ ເພື່ອເຜີຍແຜ່ ຜົນການສຶກສາ ແລະ ເພື່ອຮັບເອົາຄຳຄິດເຫັນ / ເພື່ອແກ້ໄຂ ຜົນການສຶກສາໃຫ້ຖືກຕ້ອງ. ພວກມັນ ຈະຕ້ອງຖືກສ້າງຂຶ້ນ ເປັນເອກະສານ ຢ່າງສົມບູນແບບ ໂດຍມີໜ້າ ສຳລັບເຊັນລົງທະບຽນການເຂົ້າຮ່ວມ ພ້ອມດ້ວຍ ບົດບັນທຶກ ຄັດຕິດກັບ ບົດລາຍງານ IEE. ບົດລາຍງານ ຈະຕ້ອງຖືກສ້າງຂຶ້ນ ເປັນພາສາອັງກິດ ແລະ ພາສາລາວ ຖ້າວ່າ ວ່າເປັນການລົງທຶນ ຂອງຕ່າງປະເທດ, ເປັນເປັນພຽງພາສາລາວ ຖ້າ ເປັນການລົງທຶນພາຍໃນປະເທດ. ຢ່າງໜ້ອຍເຮັດບົດລາຍງານ ທີ່ສຳເນົາອອກເປັນ 15 ສະບັບ ເມື່ອໃດ ທີ່ໄດ້ຢືນຫາ ອົງການຈັດຕັ້ງ ທີ່ຮັບຜິດຊອບຕໍ່ແຜນງານ. ຈາກນັ້ນ, ອົງການຈັດຕັ້ງ ທີ່ຮັບຜິດຊອບ ຈະທົບທວນຄືນ ບົດລາຍງານ ພາຍໃນ 10 ວັນ, ໂດຍແຈ້ງໃຫ້ຜູ້ພັດທະນາໂຄງການ ຮັບຊາບ ຖ້າຕ້ອງການໃຫ້ມີການປະກອບເພີ່ມເຕີມ. ນອກຈາກນັ້ນ, ເຂົາເຈົ້າຍັງຈະສົ່ງບົດລາຍງານ ໄປຫາ ອົງການບໍລິຫານທ້ອງຖິ່ນ ພາຍໃນ 5 ວັນລັດຖະການ ແລະ ໃຫ້ຕື່ມອີກ 20 ວັນລັດຖະການ ສຳລັບ ການປະກອບຄຳຄິດເຫັນ. ເມື່ອໄລຍະເວລາປະກອບຄຳຄິດເຫັນໝົດ, ອົງການລັດ ທີ່ຮັບຜິດຊອບ ຈະໄດ້ຈັດ ກອງປະຊຸມວິຊາການຂຶ້ນ ຊຶ່ງເປັນກອງປະຊຸມ ທີ່ຜູ້ພັດທະນາໂຄງການ ຈະໄດ້ໃຫ້ຄວາມກະຈ່າງແຕ້ງ ຕໍ່ຄຳຖາມຕ່າງໆ ແລະ ຕອບ ຄຳຄິດເຫັນທີ່ໂດດເດັ່ນ. ຕໍ່ຈາກນັ້ນ, ບົດລາຍງານ ແລະ ຄຳຄິດເຫັນ ຈາກຂະບວນການນີ້ ຈະຖືກສົ່ງຫາ ອົງການ WREA (ກ.ຊ.ສ.) ຊຶ່ງເປັນຜູ້ທີ່ຈະຕັດສິນໃຈວ່າ ຈະອອກ ໃບຢັ້ງຢືນຄວາມຖືກຕ້ອງ ທາງດ້ານສິ່ງແວດລ້ອມ ຫຼື ບໍ່. ນອກຈາກນັ້ນ, ອົງການ WREA ອາດຈະຕ້ອງການໃຫ້ມີ ຄື ໂຄງການ ດັດແກ້ ບົດລາຍງານ IEE ຫຼື ອາດຈະແນະນຳວ່າ ໃຫ້ດຳເນີນ ການປະເມີນຜົນກະທົບ ຕໍ່ສິ່ງແວດລ້ອມ ຖ້າຫາກປະກົດເຫັນວ່າ ໂຄງການ ຈະມີຜົນກະທົບ ຕໍ່ສິ່ງແວດລ້ອມ ແລະ ສັງຄົມ ຢ່າງໜັກໜ່ວງ.

ການປະເມີນຜົນກະທົບ ຕໍ່ ສິ່ງແວດລ້ອມ⁴⁸

ສໍາລັບ ໂຄງການປະເພດ 2, ຫຼື ໂຄງການ ທີ່ຄິດວ່າ ມີຄວາມຈຳເປັນທີ່ຈະຕ້ອງ ມີການປະເມີນຜົນກະທົບ ຕໍ່ ສິ່ງແວດລ້ອມ ແລະ ສັງຄົມ, ຜູ້ຜັດທະນາໂຄງການ ຄວນຈະສ້າງ ບົດລາຍງານເບື້ອງຕົ້ນ ກ່ຽວກັບ ຂອບເຂດການສຶກສາ ແລະ ພາລະບົດບາດ. ຢູ່ໃນການຮັບເອກະສານ, ກະຊວງ ຊັບພະຍາກອນທຳມະຊາດ ແລະ ສິ່ງແວດລ້ອມ ຈະທົບທວນຄືນ ບົດລາຍງານ ແລະ ພາລະບົດບາດ ແລະ ພາຍໃນໄລຍະເວລາ 15 ວັນ ອາດຈະຮັບຮອງ ບົດລາຍງານຂອບເຂດ ການສຶກສາ ແລະ ພາລະບົດບາດ ຫຼື ອາດຈະໃຫ້ຄໍາຄິດເຫັນ ໃຫ້ໄປປັບປຸງ ຕາມຄວາມຈຳເປັນ. ເມື່ອ ບົດສຶກສາຂອບ ເຂດ ແລະ ພາລະບົດບາດ ຖືກຮັບຮອງໂດຍ ກະຊວງ ຊັບພະຍາກອນທຳມະຊາດ ແລະ ສິ່ງແວດລ້ອມ, ເຈົ້າຂອງໂຄງການ ຈະສ້າງ ບົດລາຍງານ ESIA ໂດຍອີງຕາມ ພາລະບົດບາດ, ບົດແນະນຳວິຊາການ ແລະ ລະບຽບກົດໝາຍ ອື່ນໆ ທີ່ ກ່ຽວຂ້ອງ. ແຜນຄຸ້ມຄອງ ແລະ ຕິດຕາມ ສິ່ງແວດລ້ອມ ແລະ ສັງຄົມ ຈະຕ້ອງຄັດຕິດກັບ ບົດລາຍງານ ESIA, ແລະ ໃຫ້ສອດຄ່ອງ ກັບ ລະບຽບກົດໝາຍ ຂອງຊາດ. ສໍາລັບ IEE, ບົດລາຍງານ ຈະຕ້ອງປະຕິບັດ ຕາມ ບົດແນະນຳ ກ່ຽວ ກັບ ການມີສ່ວນຮ່ວມ ແລະ ລວມເອົາທັງ ການສ້າງເອກະສານທີ່ຈະແຈ້ງ ຈາກ ການປຶກສາຫາລື ກັບຜູ້ມີສ່ວນກ່ຽວຂ້ອງ ແລະ ຈາກຄໍາຄິດເຫັນຕ່າງໆ. ບົດລາຍງານ ຈະຕ້ອງຖືກສ້າງຂຶ້ນເປັນພາສາລາວ.

ເມື່ອສໍາເລັດແລ້ວ, ບົດ ESIA ຈະຕ້ອງຖືກສົ່ງຫາ ກະຊວງ ຊັບພະຍາກອນທຳມະຊາດ ແລະ ສິ່ງແວດລ້ອມ ຊຶ່ງເປັນຜູ້ ທີ່ຈະທົບທວນ ບົດລາຍງານ ESIA ພາຍໃນ 10 ວັນ ເພື່ອຮັບປະກັນວ່າ ມັນຖືກຕ້ອງ ແລະ ສົມບູນ. ຖ້າວ່າ ມັນຖືກ ຝຶຈາລະນາ, ຖືກຕ້ອງ ແລະ ສົມບູນ, ກະຊວງ ຊັບພະຍາກອນທຳມະຊາດ ແລະ ສິ່ງແວດລ້ອມ ຈະບອກໃຫ້ ເຈົ້າຂອງ ໂຄງການ ຍື່ນບົດລາຍງານ ESIA 15 ບົດ ຫຼື ຫຼາຍກວ່ານັ້ນ (ສະບັບເປັນເອກະສານເຈ້ຍ ແລະ ສະບັບເປັນຮູບແບບ ຝາຍ ອີເລັກໂທຣນິກ) ໄປຫາ ກະຊວງ ຊັບພະຍາກອນທຳມະຊາດ ແລະ ສິ່ງແວດລ້ອມ ເພື່ອ ທົບທວນຄືນ ແບບລົງເລິກລາຍ ລະອຽດຂຶ້ນຕື່ມ. ຖ້າ ມັນຖືກຝຶຈາລະນາວ່າ ຍັງມີຈຸດທີ່ບໍ່ຄັກບໍ່ແນ່, ກະຊວງ ຊັບພະຍາກອນທຳມະຊາດ ແລະ ສິ່ງແວດລ້ອມ ຈະໃຫ້ຄໍາຄິດເຫັນ ໂດຍກຳນົດບອກຈຸດທີ່ຈຳເປັນຈະຕ້ອງໄດ້ປັບປຸງ. ໃນຊ່ວງ ການທົບທວນຄືນ ບົດ ESIA ແບບລະອຽດ, ມັນອາດຈະໃຊ້ເວລາ ດົນເຖິງ 95 ວັນລັດຖະການ ນັບຕັ້ງແຕ່ ວັນທີ່ ທີ່ໄດ້ຍື່ນ ລາຍລະອຽດ ສໍາ ລັບ ດຳເນີນ ຂະບວນການທົບທວນຄືນແບບຄົບຖ້ວນ (ພາຍໃນ 5 ວັນ ເມື່ອໄດ້ຮັບສໍາເນົາ ບົດ ESIA, ກະຊວງ ຊັບພະຍາກອນທຳມະຊາດ ແລະ ສິ່ງແວດລ້ອມ ຈະແຈກຢາຍບົດລາຍງານ ແກ່ ໝົດທຸກອົງການຈັດຕັ້ງທີ່ກ່ຽວຂ້ອງ ພາຍ ໃນຂະແໜງ ໃນລະດັບສູນກາງ, ແຂວງ ແລະ ຖ້າຈຳເປັນ ກໍແມ່ນລະດັບທ້ອງຖິ່ນ – ຊຶ່ງຕໍ່ໄປນັ້ນ ຈະມີເວລາ 50 ວັນ ລັດຖະການ ສໍາລັບ ປະເມີນບົດລາຍງານ). ຈາກນັ້ນ, ກອງປະຊຸມວິຊາການ ຈະຖືກຈັດຂຶ້ນ ຮ່ວມກັບ ກະຊວງ ຊັບພະຍາກອນທຳມະຊາດ ແລະ ສິ່ງແວດລ້ອມ, ຜູ້ຜັດທະນາໂຄງການ ແລະ ຜູ້ມີສ່ວນກ່ຽວຂ້ອງອື່ນໆ ເພື່ອເອົາໃຈໃສ່ ກ່ຽວ ກັບ ບົດ ESIA, ແລະ ໃຫ້ຄວາມກະຈ່າງແຈ້ງ ຕໍ່ ຄໍາຄິດເຫັນ, ຄໍາຖາມ ແລະ ຄວາມກັງວົນ ທີ່ໂດດເດັ່ນ. ຄໍາຄິດເຫັນ ທັງໝົດ ທີ່ເປັນລາຍລັກອັກສອນ ຈະລຶກລວບລວມ ໂດຍ ກະຊວງ ຊັບພະຍາກອນທຳມະຊາດ ແລະ ສິ່ງແວດລ້ອມ ແລະ

⁴⁸ Information adapted from the Ministerial Instruction on Environmental and Social Impact Assessment Process of Investment Projects and Activities (DESIA/ ESMP 2014)

ສະໜອງໃຫ້ ແກ່ ຜູ້ພັດທະນາໂຄງການ ຊຶ່ງເປັນຜູ້ຈະຕອບ ແລະ ຍື່ນບົດ ESIA ສະບັບສຸດທ້າຍ ເພື່ອການພິຈາລະນາ. ກະຊວງ ຊັບພະຍາກອນທຳມະຊາດ ແລະ ສິ່ງແວດລ້ອມ ຈະປັບປຸງ ບົດລາຍງານ ESIA ສະບັບສຸດທ້າຍ ພາຍໃນ 40 ວັນລັດຖະການ ແລະ ຈາກນັ້ນ ຈະເຮັດອັນໃດອັນໜຶ່ງ ຄື:

- ອອກ ໃບຢັ້ງຢືນ ຄວາມຖືກຕ້ອງ ທາງດ້ານສິ່ງແວດລ້ອມ ໂດຍຮັບຮອງ ບົດລາຍງານ ESIA ແລະ ແຜນ ຄຸ້ມຄອງ ແລະ ຕິດຕາມ ສິ່ງແວດລ້ອມ ແລະ ສັງຄົມ
- ໃຫ້ຄຳຄິດເຫັນ ແກ່ ເຈົ້າຂອງໂຄງການ ເພື່ອປັບປຸງ ແລະ ຍື່ນຍືນບົດລາຍງານ
- ຫຼື ຕອບປະຕິເສດ ບົດລາຍງານ ESIA ຖ້າ ກະຊວງ ຊັບພະຍາກອນທຳມະຊາດ ແລະ ສິ່ງແວດລ້ອມ ເຊື່ອວ່າ ໂຄງການ ມີ “ຜົນກະທົບ ຕໍ່ສັງຄົມ ແລະ ສິ່ງແວດລ້ອມ ແບບເປັນຮູບປະທຳ, ທີ່ຫຼີກລ້ຽງບໍ່ໄດ້ ແລະ ບໍ່ສາມາດແກ້ໄຂໄດ້.”

3.3 ການປະເມີນຊ່ອງວ່າງ

3.3.1 ຊ່ອງວ່າງ ທີ່ຖືກລະບຸໄວ້ ຢູ່ໃນກອບການຄຸ້ມຄອງສິ່ງແວດລ້ອມ ແລະ ສັງຄົມ ຂອງ ເອກະສານ ER-PD (ESMF)

ການປະເມີນ ຊ່ອງວ່າງລະອຽດ ຖືກສະໜອງ ຢູ່ໃນກອບ ຄຸ້ມຄອງສິ່ງແວດລ້ອມ ແລະ ສັງຄົມ ຂອງບົດ ER-PD' (ESMF 2020, ພາກທີ 3.3). ການປະເມີນຊ່ອງວ່າງ ແມ່ນອີງໃສ່ ການສຶກສາ ທີ່ດຳເນີນ ໂດຍ GIZ ຢູ່ໃນກອບ ວຽກ ຂອງ ໂຄງການ CliPAD ຂອງເຂົາເຈົ້າ, ຊຶ່ງບໍ່ພຽງແຕ່ ການສ້າງບົດ ESIA ສະບັບນີ້ເທົ່ານັ້ນ ແຕ່ກໍຍັງລວມມີ ການອອກແບບແຜນງານ ໂດຍທົ່ວໄປ.

ຕົວຢ່າງ ຂອງ ບາງຊ່ອງວ່າງ ທີ່ຖືກກຳນົດ ແມ່ນມີຕໍ່ໄປນີ້ (ໃຫ້ເບິ່ງ ພາກທີ 3.3 ໜ້າ 43-47 ຂອງ ESMF ສຳລັບ ພາບລວມ ຂອງຊ່ອງວ່າງ):⁴⁹

- ເພື່ອໃຫ້ໄດ້ຕາມ ທິດທາງນະໂຍບາຍ ວ່າດ້ວຍ “ສາມສ້າງ),” ທີ່ກຳນົດ ບົດບາດ ໃນການພັດທະນາ ຢູ່ຂັ້ນ ແຂວງ, ເມືອງ, ແລະ ທ້ອງຖິ່ນ, ຍັງມີຄວາມຕ້ອງການ ການສະໜັບສະໜູນຕື່ມອີກ ໃນລະດັບທ້ອງຖິ່ນ ເພື່ອ ເພີ່ມ ຄວາມອາດສາມາດ ຂອງ ອຳນາດການປົກຄອງທ້ອງຖິ່ນ ແລະ ສະໜັບສະໜູນ ການຕັດສິນໃຈ, ທີ່ລວມ ມີ ການເຂົ້າເຖິງ ຂໍ້ມູນຂ່າວສານ.
- ບໍ່ທັນມີ ຂໍ້ກຳນົດ ຫຼື ບົດແນະນຳ ກ່ຽວກັບ ສິ່ງແວດລ້ອມ ແລະ ສັງຄົມ ທີ່ສະເພາະເຈາະຈົງ ສຳລັບ ດຳເນີນ ການປຶກສາຫາລື ກັບ ກຸ່ມຊົນເຜົ່າທີ່ແຕກຕ່າງກັນ ໃນລັກສະນະທີ່ ກຸ່ມ ພິຈາລະນາວ່າ ມີ ຄວາມເໝາະສົມ. ບົດແນະນຳ ສຳລັບ FPIC ໄດ້ຖືກສ້າງຂຶ້ນ ສຳລັບ ໂຄງການປ້ອງກັນດິນຝ້າອາກາດ ໂດຍຫຼີກລ້ຽງການທຳ ລາຍປ່າໄມ້ (CliPAD) ແລະ ຖືກນຳໃຊ້ ພາຍໃຕ້ໂຄງການ 1. ມີການວາງແຜນ ທີ່ຈະສືບຕໍ່ນຳໃຊ້ ບົດແນະນຳ ທີ່ຜ່ານການພິສູດ ແລະ ທົດສອບນີ້ ສຳລັບ ຂັ້ນຕອນ FPIC ທີ່ຈະຖືກຈັດຕັ້ງປະຕິບັດ ຢູ່ໃນສາມແຂວງໃໝ່

⁴⁹Text from ER Program's ESMF (pages 43-47). Once formally approved (in August or September 2019), the ESMF for the Emissions Reduction Programme will be attached to this document in Annex 12.

ພາຍໃຕ້ໂຄງການ 2. ນອກຈາກນັ້ນ, ແຜນພັດທະນາ ຂອງ ກຸ່ມຊົນເຜົ່າ (EGDP) ໄດ້ຖືກສ້າງຂຶ້ນຢ່າງລະອຽດ ໃນການກະກຽມ ໂຄງການ 2.

- ດ້ານຂັ້ນຕອນ ການເຂົ້າຮ່ວມ ບໍ່ໄດ້ຖືກກຳນົດ ໄດ້ດີ ແລະ ປົກກະຕິ ແມ່ນບໍ່ໄດ້ປະຕິບັດ ຍ້ອນຂາດ ໂຄງການສະໜັບສະໜູນ ຂອງຜູ້ໃຫ້ທຶນ;
- ການປະສານສົມທົບກັນ ຍັງບໍ່ເຂັ້ມແຂງ ແລະ ບໍ່ປົກກະຕິ ລະຫວ່າງ ບັນດາກະຊວງວິຊາການ ແລະ ກະຊວງຊັບພະຍາກອນທຳມະຊາດ ແລະ ສິ່ງແວດລ້ອມ ລວມທັງ ສະຖາບັນການຈັດຕັ້ງພາຍໃນທ້ອງຖິ່ນ ຂອງລັດ;
- ຄວາມຕ້ອງການ ທີ່ສູງ ແລະ ຕໍ່ເນື່ອງ ສຳລັບ ການສະໜັບສະໜູນ ຈາກພາຍນອກ ທັງໃນດ້ານສິ່ງແວດລ້ອມ ແລະ ໃນດ້ານສັງຄົມ;
- ການຂາດ ຂໍ້ມູນໂຕເລກເສດຖະກິດ - ສັງຄົມ ແລະ ຂໍ້ມູນອື່ນໆ, ຫຼື - ຖ້າມີ, ຄຸນນະພາບຂອງມັນ ກໍຕ່ຳ;
- ການເສີມສ້າງ ຄວາມອາດສາມາດ ຂອງ ສະຖາບັນການຈັດຕັ້ງລັດ ແລະ ຜູ້ມີສ່ວນກ່ຽວຂ້ອງ ໃນການສ້າງຄວາມເຂັ້ມແຂງ ແກ່ ການປົກປັກຮັກສາປ່າໄມ້ ແລະ ການຈັດຕັ້ງ ການຄຸ້ມຄອງປ່າໄມ້ ແບບຍືນຍານ ໃນ ສ.ປ.ປ.ລາວ ແມ່ນບໍ່ພຽງພໍ ແລະ ມີຄວາມຫຍຸ້ງຍາກ
- ເຖິງແມ່ນວ່າ ຄວາມຕ້ອງການໃນການຂຶ້ນທະບຽນທຸລະກິດ ແລະ ຂະບວນການ IEE ແລະ/ຫຼື ESIA ຈະປະຕິບັດຕາມ ບາງບົດແນະນຳກຳຕາມ, ຂະບວນການປຶກສາຫາລື ທີ່ຖືກຕ້ອງ ກັບ ຜູ້ມີສ່ວນກ່ຽວຂ້ອງທັງໝົດ ລວມທັງ ການແລກປ່ຽນ ແລະ ເຜີຍແຜ່ຂໍ້ມູນ, ທີ່ປະກອບມີ ຄວາມສ່ຽງ, ຜົນກະທົບ ແລະ ມາດຕະການ, ແມ່ນຍັງເປັນສິ່ງຈຳເປັນ, ເນື່ອງຈາກວ່າ ເປັນການຕິດຕາມ ແລະ ລາຍງານຕໍ່ມາ;
- ການສົ່ງເສີມ ການອະນຸລັກຊີວະນາໆພັນ ແລະ ການນຳໃຊ້ແບບຍືນຍານ ສຳລັບ ແຜນງານການປູກ ແລະ ຈັດຕັ້ງປະຕິບັດທັງໝົດ ແມ່ນຖືກຄົ້ນພົບວ່າ ເປັນສິ່ງທ້າທາຍອັນໃຫຍ່ ສຳລັບ ການບັນລຸເປົ້າໝາຍຕົ້ນຕໍ ຂອງຍຸດທະສາດປ່າໄມ້ ປີ 2020.
- ການຫັນປ່ຽນທີ່ດິນປອກໂຫຼ້ນ ແລະ ປ່າເສື່ອມໂຊມ ໄປເປັນທີ່ດິນກະສິກຳ ຄາດວ່າຈະປະຕິບັດຕາມ ແຜນພັດທະນາເສດຖະກິດ-ສັງຄົມ ແລະ ອົງຕາມ ມາດຕາ 70 ຂອງກົດໝາຍປ່າໄມ້. ແຕ່ແນວໃດກໍຕາມ, ການຈັດຕັ້ງປະຕິບັດ ຢູ່ຂັ້ນແຂວງ ຈະບໍ່ປະຕິບັດຕາມ ຂະບວນການທັງໝົດ ໂດຍສະເພາະແມ່ນ ການກຳນົດຜູ້ທີ່ດັ່ງກ່າວ ຢູ່ໃນແຜນທີ່ ແລະ ເຂົ້າໃສ່ໃນການວາງແຜນພັດທະນາ ຜູ້ຖານໂຄງລ່າງ. ພາຍໃຕ້ໂຄງການ 1, ຄວາມພະຍາຍາມ ທີ່ຈະສ້າງແຜນປະຕິບັດງານ REDD+ ຂັ້ນແຂວງ ຢູ່ໃນແຂວງທົດລອງ, ແລະ ເຮັດວຽກເພື່ອສົ່ງເສີມ ການຄຸ້ມຄອງ ພູມສັນຖານ ປ່າໄມ້ ໃນລະດັບແຂວງ, ໄດ້ປັບປຸງ ສະຖານະການນີ້ ດ້ວຍການໄປຕາມລວງດຽວກັບ ບັນດານະໂຍບາຍຂອງແຂວງ ແລະ ຂອງຊາດ. ໂຄງການ 1 ໄດ້ສະໜອງ ປັດໃຈນຳເຂົ້າດ້ານວິຊາການ ສຳລັບ ການພັດທະນາ ແລະ ສ້າງ ນິຕິກຳຢ່ອຍ, ລວມທັງ ຍຸດທະສາດ REDD+ ແຫ່ງຊາດ (ປີ 2021). ແຜນປະຕິບັດງານ REDD+ ຂັ້ນແຂວງ (PRAP) ໄດ້ຖືກເຊື່ອມໂຍງ ເຂົ້າໃນ ແຜນພັດທະນາເສດຖະກິດ-ສັງຄົມ 5 ປີ ຂອງແຂວງ ຄັ້ງທີ 8 ແລະ ບັນດາກົດຈະກຳທີ່ກ່ຽວຂ້ອງກັບ REDD+ ໄດ້ຖືກເຊື່ອມໂຍງ ເຂົ້າໃນ ແຜນພັດທະນາປະຈຳປີ ຂອງ ແຂວງ ແລະ ເມືອງ.

ແຜນງານ ຖືກອອກແບບ ໂດຍຄຳນຶງເຖິງ ສິ່ງທ້າທາຍ ແລະ ຊ່ອງວ່າງຕົ້ນຕໍ ແລະ ເລັ່ງໃສ ເພື່ອສ້າງຄວາມເຂັ້ມແຂງ ຄວາມອາດສາມາດ ຂອງທ້ອງຖິ່ນ ແລະ ປົດຊ່ອງວ່າງ ເຫຼົ່ານີ້ ໃຫ້ຫຼາຍເທົ່າທີ່ເປັນໄປໄດ້. ນອກຈາກນັ້ນ ມັນຍັງຖືກອອກແບບມາ ໂດຍເຂົ້າໃຈວ່າ ມີແຜນງານ ແລະ ໂຄງການ ທີ່ສືບຕໍ່ເຮັດວຽກຮ່ວມກັນ ທີ່ຍັງຈະແກ້ໄຂ ອຸປະສັກ ຕົ້ນຕໍ ແລະ ສ້າງຄວາມອາດສາມາດ ແກ່ສະຖາບັນການຈັດຕັ້ງ ແລະ ແກ່ບຸກຄົນ (ໃຫ້ເບິ່ງ ບົດສຶກສາຄວາມເປັນໄປໄດ້ ຢູ່ໃນເອກະສານຊ້ອນທ້າຍ 2 ກ່ຽວກັບ FP ສຳລັບ ລາຍລະອຽດ ຂອງໂຄງການ ແລະ ແຜນງານ ທີ່ເຮັດວຽກຮ່ວມມືກັນ).

4 ນະໂຍບາຍ ແລະ ມາດຕະຖານ ສິ່ງແວດລ້ອມ ແລະ ສັງຄົມ ທີ່ ສາມາດນຳໃຊ້ໄດ້

4.1 ມາດຕະຖານ ສິ່ງແວດລ້ອມ ແລະ ສັງຄົມ ຂອງ ກອງທຶນດິນຟ້າອາກາດສີຂຽວ

ກອງທຶນດິນຟ້າອາກາດສີຂຽວ ແມ່ນຢູ່ໃນຂະບວນການ ສ້າງ ແລະ ສຳເລັດ ຊຸດ ການປົກປ້ອງສິ່ງແວດລ້ອມ ແລະ ສັງຄົມ ໃນນາມເປັນສ່ວນໜຶ່ງ ຂອງ ນະໂຍບາຍສິ່ງແວດລ້ອມ ແລະ ສັງຄົມ ແລະ ລະບົບຄຸ້ມຄອງສິ່ງແວດລ້ອມ ແລະ ສັງຄົມ (ESMS). ໃນຊ່ວງໄລຍະເວລາ ຈົນຮອດຕອນທີ່ ນະໂຍບາຍ ການປົກປ້ອງສັງຄົມ ແລະ ສິ່ງແວດລ້ອມ ຂອງ ກອງທຶນ GCF ຖືກສ້າງສຳເລັດ, ບັນດາອົງການທີ່ຖືກຍອມຮັບ (AE) ຈະຕ້ອງ ປະຕິບັດຕາມ ຂະບວນການປົກປ້ອງ ຊົ່ວຄາວ ຂອງ ກອງທຶນ GCF; ສິ່ງເຫຼົ່ານີ້ ແມ່ນ ມາດຕະຖານ ການເຄື່ອນໄຫວ (PS) ຂອງ ບໍລິສັດ ການເງິນສາກົນ (IFC; ຕາຕະລາງ 4). ວຽກງານ ການປົກປ້ອງ ແລະ ນະໂຍບາຍ ຕອບສະໜອງ ຕໍ່ ລະດັບຊັ້ນການຫຼຸດຜ່ອນ ທີ່ຢູ່ນອກເໜືອຄຳ ວ່າ “ຫ້າມເຮັດອັນຕະລາຍ” ເໝືອນດັ່ງຕໍ່ໄປນີ້:

1. ຄາດການ ແລະ ຫຼີກລ້ຽງ ຄວາມສ່ຽງ ແລະ ຜົນກະທົບ ທີ່ຈະສະທ້ອນກັບ ຕໍ່ ປະຊາຊົນ ແລະ ສິ່ງແວດລ້ອມ;
2. ເມື່ອໃດ ທີ່ການຫຼີກລ້ຽງ ເປັນໄປບໍ່ໄດ້, ຄວາມສ່ຽງ ແລະ ຜົນກະທົບ ທີ່ຈະສະທ້ອນກັບ ຈະຖືກຫຼຸດຜ່ອນລົງ ຜ່ານ ທາງ ມາດຕະການຫຼຸດຜ່ອນ;
3. ຫຼຸດຜ່ອນ ຄວາມສ່ຽງ ແລະ ຜົນກະທົບ ທີ່ຖືກຄ້າງ; ແລະ
4. ເມື່ອຫຼີກລ້ຽງໄດ້, ມາດຕະການຫຼຸດ ຫຼື ຫຼຸດຜ່ອນ ແມ່ນຈະບໍ່ມີ ຫຼື ບໍ່ພຽງພໍ ແລະ ເມື່ອມີຫຼັກຖານພຽງພໍ ທີ່ຈະ ອະທິບາຍ ແລະ ອ້າງອີງເຖິງ ຄວາມເປັນໄປໄດ້, ໃຫ້ອອກແບບ ແລະ ຈັດຕັ້ງປະຕິບັດ ມາດຕະການ ທີ່ສະໜອງ ຂໍ້ ແກ້ໄຂ ແລະ ການຝຶນຝູ້ ກ່ອນຈະມີການຊົດເຊີຍ ທີ່ພຽງພໍ ແລະ ເທົ່າທຽມກັນ ຕໍ່ ທຸກຄວາມສ່ຽງ ແລະ ຜົນ ກະທົບ ທີ່ຫຼົງເຫຼືອ.

ຄະນະອຳນວຍການ ຂອງ ກອງທຶນ GCF ໄດ້ຮັບຮອງເພີ່ມຕື່ມ ນະໂຍບາຍກ່ຽວກັບຄົນພື້ນເມືອງ (ຂໍ້ຕົກລົງເລກທີ F.B.19/11). ນະໂຍບາຍ ຂອງຄົນພື້ນເມືອງ ມີຜົນນຳໃຊ້ ຕໍ່ກັບ ກອງທຶນ GCF, ບັນດາອົງການທີ່ຖືກຍອມຮັບ ແລະ ອົງການ (ເຈົ້າໜ້າທີ່) ລະດັບຊາດ ທີ່ຖືກແຕ່ງຕັ້ງ (NDA). ນະໂຍບາຍ ລວມມີ ຂະບວນການປົກປ້ອງທີ່ເຂັ້ມງວດ ສຳ ລັບ ໝົດທຸກໂຄງການ/ແຜນງານ ທີ່ລວມມີ ຄົນພື້ນເມືອງ (IP). ໃນກໍລະນີ ຂອງແຜນງານນີ້, ປະຊາຊົນ ທີ່ອາດຈະໄດ້ ຮັບຜົນກະທົບ ຈາກ ແຜນງານ ລວມມີ “ກຸ່ມຊົນເຜົ່າ” ທີ່ຖືກຝຶກຈາລະນາ ເປັນສະເໝືອນ “ຄົນພື້ນເມືອງ” ຕາມນິຍາມ ທີ່ ຖືກນຳໃຊ້ ຢູ່ໃນ ນະໂຍບາຍ ຂອງ ຄົນພື້ນເມືອງ (ສຳລັບ ລາຍລະອຽດ ການປຶກສາຫາລື ແມ່ນອີງໃສ່ ພາກທີ 8).

ກອງທຶນ GCF ໄດ້ສືບຕໍ່ ຮັບຮອງ ນະໂຍບາຍ ກ່ຽວກັບບົດບາດຍິງຊາຍ ຂອງຕົນ (GCF.B09/23, ເອກະສານຊ້ອນ ທ້າຍ XIII), ຊຶ່ງມີຈຸດປະສົງຕົ້ນຕໍ ດັ່ງຕໍ່ໄປນີ້:

1. ສ້າງ ຄວາມສາມາດໃນການປັບໂຕ ຂອງແມ່ຍິງ ແລະ ຜູ້ຊາຍ ຢ່າງເທົ່າທຽມກັນ, ແລະ ຄວາມສາມາດໃນການແກ້ ໃຂ ການປ່ຽນແປງຂອງດິນຟ້າອາກາດ ແລະ ຮັບປະກັນວ່າ ແມ່ຍິງ ແລະ ຜູ້ຊາຍ ຈະປະກອບສ່ວນ ຢ່າງເທົ່າທຽມ ກັນ ຕໍ່ ແລະ ສ້າງຜົນປະໂຫຍດ ຈາກ ບັນດາກິດຈະກຳ ທີ່ໄດ້ຮັບການສະໜັບສະໜູນ ຈາກ ກອງທຶນ;
2. ແກ້ໄຂ ແລະ ຫຼຸດຜ່ອນ ຄວາມສ່ຽງ ຂອງໂຄງການ/ແຜນງານ ທີ່ມີຄວາມເປັນໄປໄດ້ ທີ່ໄດ້ຜ່ານການປະເມີນ ສຳ ລັບ ແມ່ຍິງ ແລະ ຜູ້ຊາຍ ທີ່ພົວພັນກັບ ກິດຈະກຳການປັບໂຕ ແລະ ຫຼຸດຜ່ອນ ທີ່ໄດ້ຮັບເງິນ ຈາກກອງທຶນ;
3. ປະກອບສ່ວນ ເຂົ້າໃນການຫຼຸດຜ່ອນ ຊ່ອງວ່າງທາງເພດ ສຳລັບ ຄວາມເປັນໄປໄດ້ ທີ່ຈະໄດ້ຮັບຜົນກະທົບ ຈາກ ການປ່ຽນແປງ ຂອງສະພາບດິນຟ້າອາກາດ ທີ່ມີຕໍ່ ສັງຄົມ, ເສດຖະກິດ ແລະ ສິ່ງແວດລ້ອມ ທີ່ນັບມື້ນັບຮຸນແຮງ ຂຶ້ນ.

ບົດປະເມີນບົດບາດຍິງຊາຍ ແລະ ແຜນປະຕິບັດງານບົດບາດຍິງຊາຍ ທີ່ໄດ້ຮັບການປັບປຸງ ໄດ້ຖືກສ້າງຂຶ້ນມາ ສຳລັບ ໂຄງການ 2, ຊຶ່ງໃຫ້ລາຍລະອຽດ ຫຼາຍຂຶ້ນ ກ່ຽວກັບ ຄວາມສ່ຽງ, ຜົນກະທົບ ແລະ ການຫຼີກລ້ຽງຄວາມສ່ຽງ ແລະ ມາດ ຕະການຫຼຸດຜ່ອນ ທີ່ກ່ຽວຂ້ອງສະເພາະກັບບົດບາດຍິງຊາຍ (ມີເປັນເອກະສານ ທີ່ແຍກຕ່າງກັນ).

ຕາຕະລາງ 5. ພາບລວມ ຂອງ ມາດຕະຖານ ດ້ານຜົນງານ ຂອງ IFC

ມາດຕະຖານ ດ້ານຜົນງານ	ລາຍລະອຽດ
PS 1. ການປະເມີນ ແລະ ການຄຸ້ມຄອງ ຄວາມສ່ຽງ ແລະ ຜົນກະທົບ ຕໍ່ ສິ່ງແວດລ້ອມ ແລະ ສັງຄົມ	PS 1 ມີຜົນນໍາໃຊ້ ກັບ ໝົດທຸກ ແຜນງານ/ ໂຄງການ ທີ່ມີ ຄວາມສ່ຽງ ແລະ ຜົນກະທົບ ຕໍ່ສິ່ງແວດລ້ອມ ແລະ ສັງຄົມ. ມັນມີຈຸດປະສົງ ດັ່ງຕໍ່ໄປນີ້: ▪ ເພື່ອກຳນົດ ແລະ ປະເມີນຄວາມສ່ຽງ ແລະ ຜົນກະທົບ ຕໍ່ ສິ່ງແວດລ້ອມ ແລະ ສັງຄົມ ຂອງ ໂຄງການ. ▪ ເພື່ອຍອມຮັບ ລະດັບຄວາມສູງຕໍ່າ ຂອງການຫຼຸດຜ່ອນ ເພື່ອຄາດຫວັງ ແລະ ຫຼີກລ້ຽງ ຫຼື ເມື່ອບໍ່ມີຄວາມເປັນໄປໄດ້ ທີ່ຈະຫຼີກລ້ຽງ, ໃຫ້ໜ້ອຍທີ່ສຸດ,5 ແລະ ຜົນກະທົບ ທີ່ ຍັງມີ ຍັງຄ້າງຢູ່, ຊຶ່ງເຊີຍ/ແທນທີ່ ສໍາລັບ ຄວາມສ່ຽງ ແລະ ຜົນກະທົບ ຕໍ່ ຜູ້ເຮັດວຽກ, ຊຸມຊົນທີ່ໄດ້ຮັບຜົນກະທົບ ແລະ ສິ່ງແວດລ້ອມ. ▪ ເພື່ອສົ່ງເສີມ ການປັບປຸງ ການເຄື່ອນໄຫວ ທາງດ້ານສິ່ງແວດລ້ອມ ແລະ ສັງຄົມ ຂອງ ເຈົ້າຂອງໂຄງການ ຜ່ານທາງ ການນໍາໃຊ້ ລະບົບຄຸ້ມຄອງ ທີ່ມີປະສິດທິພາບ. ▪ ເພື່ອຮັບປະກັນວ່າ ການຮ້ອງທຸກ ຈາກ ບັນດາຊຸມຊົນ ທີ່ໄດ້ຮັບຜົນກະທົບ ແລະ ການສື່ສານພາຍນອກ ຈາກ ຜູ້ມີສ່ວນກ່ຽວຂ້ອງອື່ນໆ ໄດ້ຮັບການຕອບສະໜອງ ແລະ ຄຸ້ມຄອງຢ່າງເໝາະສົມ. ▪ ເພື່ອສົ່ງເສີມ ແລະ ສະໜອງ ວິທີທາງ ສໍາລັບ ການຄຸ້ມຄອງຢ່າງພຽງພໍ ຮ່ວມກັບ ບັນດາຊຸມຊົນ ທີ່ໄດ້ຮັບຜົນກະທົບ ຜ່ານທາງ ຮອບວຽນ ຂອງແຜນງານ/ໂຄງການ ກ່ຽວກັບ ບັນຫາ ທີ່ບາງທີ ອາດຈະສາມາດ ສົ່ງຜົນກະທົບ ຕໍ່ເຂົາເຈົ້າ ແລະ ເພື່ອຮັບປະກັນວ່າ ຂໍ້ມູນຂ່າວສານ ທີ່ກ່ຽວຂ້ອງກັບ ສິ່ງແວດລ້ອມ ແລະ ສັງຄົມ ຖືກ ເປີດເຜີຍ ແລະ ເຜີຍແຜ່.
PS 2. ສະພາບເງື່ອນໄຂ ທາງດ້ານແຮງງານ ແລະ ການ ເຮັດວຽກ	PS2 ຖາມວ່າ ບໍລິສັດຕ່າງໆ ປະຕິບັດ ກັບຄືນງານ ຂອງຕົນເອງ ຢ່າງເປັນທໍາບໍ່, ມີການສະໜອງ ສະພາບເງື່ອນໄຂການເຮັດວຽກ ທີ່ປອດໄພ ແລະ ດີຕໍ່ສຸຂະພາບບໍ່, ມີການ ຫຼີກລ້ຽງ ການນໍາໃຊ້ແຮງງານເດັກໜ້ອຍ ຫຼື ໃຊ້ແຮງງານດ້ວຍການບັງຄັບບໍ່ ແລະ ກຳນົດ ຄວາມສ່ຽງ ຢູ່ໃນຕ່ອງໂສ້ການສະໜອງຕົ້ນຕໍ ຂອງເຂົາເຈົ້າ. ມັນມີຈຸດປະສົງ ດັ່ງຕໍ່ໄປ ນີ້: ▪ ເພື່ອສົ່ງເສີມ ໃຫ້ມີການປະຕິບັດ ທີ່ເປັນທໍາ, ປາສະຈາກການໃຈ້ແຍກ ແລະ ໃຫ້ໂອກາດ ທີ່ເທົ່າທຽມກັນ ແກ່ ຄົນງານ. ▪ ເພື່ອສ້າງຕັ້ງ, ຮັກສາ ແລະ ປັບປຸງ ສາຍພົວພັນ ໃນການຄຸ້ມຄອງຄົນງານ. ▪ ເພື່ອສົ່ງເສີມ ໃຫ້ມີຄວາມຖືກຕ້ອງສອດຄ່ອງ ກັບ ກົດໝາຍແຫ່ງຊາດ ວ່າດ້ວຍ ການຈ້າງງານ ແລະ ວ່າດ້ວຍ ແຮງງານ. ▪ ເພື່ອປົກປ້ອງຄົນງານ ທີ່ລວມມີ ປະເພດຄົນງານ ຜູ້ທີ່ມີຄວາມສ່ຽງ ທີ່ຈະໄດ້ຮັບຜົນກະທົບ ເຊັ່ນ ເດັກໜ້ອຍ, ຄົນງານທີ່ເປັນຊາວອົບພະຍົບ, ຄົນງານ ທີ່ເຂົ້າມາ ໂດຍຝ່າຍທີ່ ສາມ, ແລະ ຄົນງານ ທີ່ຢູ່ໃນຕ່ອງໂສ້ການສະໜອງ ຂອງ ເຈົ້າຂອງໂຄງການ.

ມາດຕະຖານ ດ້ານຜົນງານ	ລາຍລະອຽດ
	▪ ເພື່ອສົ່ງເສີມ ສະພາບເງື່ອນໄຂ ການເຮັດວຽກ ທີ່ປອດໄພ ແລະ ດິດຕໍ່ສຸຂະພາບ ລວມທັງ ສຸຂະພາບ ຂອງຄົນງານ. ▪ ເພື່ອຫຼີກລ້ຽງ ການນຳໃຊ້ ແຮງງານ ດ້ວຍການບັງຄັບ. ຂອບເຂດ ຂອງການນຳໃຊ້ ມາດຕະຖານ ການເຄື່ອນໄຫວນີ້ ແມ່ນຂຶ້ນກັບ ປະເພດ ຂອງ ສາຍພົວພັນໃນການຈ້າງງານ ລະຫວ່າງ ເຈົ້າຂອງໂຄງການ ແລະ ຄົນງານ. ມັນມີ ຜົນນຳໃຊ້ ກັບ ຄົນງານ ຜູ້ທີ່ຖືກຊັກຊວນເຂົ້າມາໂດຍກົງ ໂດຍ ເຈົ້າຂອງໂຄງການ (ຄົນງານໂດຍກົງ), ຄົນງານ ຜູ້ທີ່ເຂົ້າມາ ຜ່ານທາງຝ່າຍທີສາມ ເພື່ອມາເຮັດວຽກ ກ່ຽວຂ້ອງ ກັບ ຂະບວນການທຸລະກິດຕົ້ນຕໍ⁵⁰ ຂອງແຜນງານ/ໂຄງການ ສຳລັບໄລຍະເວລາຍ່ອຍ (ຄົນງານສັນຍາຈ້າງ), ແລະ ຄົນງານ ທີ່ເຂົ້າມາ ໂດຍຜູ້ສະໜອງຕົ້ນຕໍ ຂອງ ເຈົ້າຂອງ ໂຄງການ (ຄົນງານຕ່ອງໂສ້ ສະໜອງ).⁵¹
PS 3. ປະສິດທິຜົນ ຂອງ ຊັບພະຍາກອນ ແລະ ການ ປ້ອງກັນການສ້າງມົນລະພິດ	PS 3 ຮັບຮູ້ວ່າ ການເພີ່ມຂຶ້ນ ຂອງກິດຈະກຳທາງດ້ານເສດຖະກິດ ແລະ ການຂະຫຍາຍຕົວຂອງຕົວເມືອງ ມັກຈະສ້າງ ລະດັບມົນລະພິດ ໃນອາກາດ, ນ້ຳ ແລະ ທີ່ດິນ ແລະ ໃຊ້ ຊັບພະຍາກອນທີ່ມີຈຳນວນຈຳກັດ ໃນລັກສະນະ ທີ່ອາດຈະສ້າງໄພຂົ່ມຂູ່ ຕໍ່ປະຊາຊົນ ແລະ ສິ່ງແວດລ້ອມ ໃນລະດັບ ທ້ອງຖິ່ນ, ຂົງເຂດ ແລະ ໂລກ.⁵² ມາດຕະຖານ ການເຄື່ອນໄຫວນີ້ ກຳນົດ ແນວທາງປະຕິບັດ ໃນລະດັບ ແຜນງານ/ໂຄງການ ເພື່ອປະສິດທິຜົນ ຂອງຊັບພະຍາກອນ ແລະ ການປ້ອງກັນ ແລະ ຄວບຄຸມມົນລະພິດ ໄປຄຽງຊູ່ ກັບ ເຕັກໂນໂລຊີ ແລະ ຫຼັກການປະຕິບັດ ທີ່ຖືກເຜີຍແຜ່ ໃນລະດັບສາກົນ. ມັນມີຈຸດປະສົງ ຕໍ່ໄປນີ້: ▪ ເພື່ອຫຼີກລ້ຽງ ຫຼື ຫຼຸດຜ່ອນ ຜົນກະທົບ ທີ່ອາດຈະສະທ້ອນກັບ ຕໍ່ສຸຂະພາບ ຂອງຄົນ ແລະ ສິ່ງແວດລ້ອມ ໂດຍການຫຼີກລ້ຽງ ຫຼື ຫຼຸດຜ່ອນ ການສ້າງມົນລະພິດ ຈາກກິດຈະ ກຳ ຂອງ ແຜນງານ / ໂຄງການ. ▪ ເພື່ອສົ່ງເສີມ ການນຳໃຊ້ ຊັບພະຍາກອນ ແບບມີຄວາມຍືນຍານ ຂຶ້ນກວ່າເກົ່າ ຊຶ່ງລວມມີ ພະລັງງານ ແລະ ນ້ຳ. ▪ ເພື່ອຫຼຸດຜ່ອນ ການປ່ອຍອາຍເຮືອນແກ້ວ ທີ່ພົວພັນກັບ ແຜນງານ/ ໂຄງການ.

⁵⁰Environmental and social impacts refer to any change, potential or actual, to (i) the physical, natural, or cultural environment, and (ii) impacts on surrounding community and workers, resulting from the business activity to be supported.

⁵¹ Contractors retained by, or acting on behalf of the client(s), are considered to be under direct control of the client and not considered third parties for the purposes of this Performance Standard.

⁵² For the purposes of this Performance Standard, the term “pollution” is used to refer to both hazardous and non-hazardous chemical pollutants in the solid, liquid, or gaseous phases, and includes other components such as pests, pathogens, thermal discharge to water, GHG emissions, nuisance odors, noise, vibration, radiation, electromagnetic energy, and the creation of potential visual impacts including light,...

ມາດຕະຖານ ດ້ານຜົນງານ	ລາຍລະອຽດ
PS 4. ສຸຂະພາບ, ຄວາມປອດໄພ ແລະ ຄວາມໝັ້ນຄົງຂອງ ຊຸມຊົນ	PS 4 ຮັບຮູ້ວ່າ ກິດຈະກຳ, ເຄື່ອງມືອຸປະກອນ ແລະ ພື້ນຖານໂຄງລ່າງ ຂອງແຜນງານ/ໂຄງການ ສາມາດເພີ່ມ ໂອກາດຂອງຊຸມຊົນ ທີ່ຈະໄດ້ຮັບ ຄວາມສ່ຽງ ແລະ ຜົນກະທົບຕ່າງໆ. ນອກຈາກນັ້ນ, ບັນດາຊຸມຊົນ ທີ່ມີໂອກາດໄດ້ຮັບຜົນກະທົບ ຈາກ ການປ່ຽນແປງ ຂອງດິນຟ້າອາກາດ ຍັງອາດຈະປະສົບ ກັບ ການເກີດຂຶ້ນໄວ ແລະ/ຫຼື ຄວາມຮຸນແຮງ ຂອງຜົນກະທົບ ຍ້ອນກິດຈະກຳ ຂອງ ແຜນງານ/ ໂຄງການ. PS 4 ມີຈຸດປະສົງ ດັ່ງຕໍ່ໄປນີ້: ▪ ເພື່ອຄາດການ ແລະ ຫຼີກລ້ຽງ ຜົນກະທົບທີ່ອາດຈະສະທ້ອນກັບ ຕໍ່ ສຸຂະພາບ ແລະ ຄວາມປອດໄພ ຂອງ ຊຸມຊົນທີ່ໄດ້ຮັບຜົນກະທົບ ໃນຊ່ວງໄລຍະ ອາຍຸ ຂອງແຜນງານ/ໂຄງການ ຈາກທັງ ສະພາບປະຈຳວັນ ແລະ ທີ່ບໍ່ແມ່ນປະຈຳວັນ. ▪ ເພື່ອຮັບປະກັນວ່າ ການປົກປ້ອງບຸກຄະລາກອນ ແລະ ຊັບສິນ ຖືກດຳເນີນໄປ ໂດຍອີງຕາມ ຫຼັກການສິດທິມະນຸດ ທີ່ກ່ຽວຂ້ອງ ແລະ ໃນລັກສະນະທີ່ ຫຼີກລ້ຽງ ຫຼື ຫຼຸດຜ່ອນ ຄວາມສ່ຽງ ຕໍ່ ບັນດາຊຸມຊົນ ທີ່ໄດ້ຮັບຜົນກະທົບ.
PS 5. ການເອົາດິນ ແລະ ການຍົກຍ້າຍ ແບບບໍ່ສະໝັກໃຈ	PS 5 ຮັບຮູ້ວ່າ ການເອົາດິນ ທີ່ກ່ຽວຂ້ອງກັບ ແຜນງານ/ ໂຄງການ ແລະ ຂໍ້ຈຳກັດ ກ່ຽວກັບການນຳໃຊ້ດິນ ສາມາດ ມີຜົນກະທົບ ແບບສະທ້ອນກັບ ຕໍ່ ບັນດາຊຸມຊົນ ແລະ ບຸກຄົນ ທີ່ນຳໃຊ້ ດິນຕອນນີ້. ການຍ້າຍຖິ່ນຖານ ແບບບໍ່ສະໝັກໃຈ ໝາຍເຖິງ ເປັນທັງການຮົ່ວໄຫຼທາງກາຍະພາບ (ການຕັ້ງຖິ່ນຖານຄືນໃໝ່ ຫຼື ການສູນເສຍທີ່ຢູ່ອາໄສ) ແລະ ການຮົ່ວໄຫຼດ້ານເສດຖະກິດ (ການສູນເສຍຊັບສິນ ຫຼື ການເຂົ້າເຖິງ ຊັບສິນ ທີ່ ນຳໄປສູ່ ການສູນເສຍ ແຫຼ່ງລາຍຮັບ ຫຼື ວິທີການດຳລົງຊີວິດ ອື່ນໆ⁵³ ຍ້ອນຜົນຈາກການເອົາດິນ ທີ່ຜິດພັນກັບ ແຜນງານ/ ໂຄງການ⁵⁴ ແລະ/ຫຼື ຂໍ້ຈຳກັດ ກ່ຽວກັບ ການນຳໃຊ້ດິນ.⁵⁵ ຈຸດປະສົງທີ່ເປັນມາດຕະຖານ ແມ່ນມີຄື: ▪ ເພື່ອຫຼີກລ້ຽງ ແລະ ເມື່ອການຫຼີກລ້ຽງ ເປັນໄປບໍ່ໄດ້, ແມ່ນຈະຫຼຸດຜ່ອນ ການຮົ່ວໄຫຼ ດ້ວຍການ ຊອກຫາ ການອອກແບບ ແຜນງານ/ ໂຄງການ ທີ່ເປັນທາງເລືອກ. ▪ ເພື່ອຫຼີກລ້ຽງ ການຂັບໄລ່ ດ້ວຍກຳລັງ.

⁵³ The term “livelihood” refers to the full range of means that individuals, families, and communities utilize to make a living, such as wage-based income, agriculture, fishing, foraging, other natural resource-based livelihoods, petty trade, and bartering.

⁵⁴ Land acquisition includes both outright purchases of property and acquisition of access rights, such as easements or rights of way.

⁵⁵ Resettlement is considered involuntary when affected persons or communities do not have the right to refuse land acquisition or restrictions on land use that result in physical or economic displacement. This occurs in cases of (i) lawful expropriation or temporary or permanent restrictions on land use and (ii) negotiated settlements in which the buyer can resort to expropriation or impose legal restrictions on land use if negotiations with the seller fail.

ມາດຕະຖານ ດ້ານຜົນງານ	ລາຍລະອຽດ
	▪ ເພື່ອຄາດການ ແລະ ຫຼີກລ້ຽງ ຫຼື ເມື່ອການຫຼີກລ້ຽງ ເປັນໄປບໍ່ໄດ້, ແມ່ນຈະຫຼຸດຜ່ອນ ຜົນກະທົບສະທ້ອນກັບ ຕໍ່ສັງຄົມ ແລະ ເສດຖະກິດ ຈາກ ການເອົາດິນ ຫຼື ຍ້ອນຂໍ້ຈຳກັດ ກ່ຽວກັບການນຳໃຊ້ທີ່ດິນ ໂດຍ (i) ສະໜອງການຊົດເຊີຍ ແກ່ ການສູນເສຍຊັບສິນ ຕໍ່ຄ່າທົດປ່ຽນແທນ⁵⁶ ແລະ (ii) ຮັບປະກັນວ່າ ກິດຈະກຳການຕັ້ງຖິ່ນຖານໃໝ່ ຖືກຈັດຕັ້ງປະຕິບັດ ດ້ວຍການ ເປີດເຜີຍຂໍ້ມູນທີ່ເໝາະສົມ, ມີການປຶກສາຫາລື ແລະ ແຈ້ງລາຍງານການເຂົ້າຮ່ວມ ຂອງຜູ້ທີ່ໄດ້ຮັບຜົນກະທົບ. ▪ ເພື່ອປັບປຸງ ຫຼື ພື້ນຖານ ຊີວິດການເປັນຢູ່ ແລະ ມາດຕະຖານ ຂອງການດຳລົງຊີວິດ ຂອງບຸກຄົນທີ່ຖືກຍ້າຍອອກ. ▪ ເພື່ອປັບປຸງ ສະພາບເງື່ອນໄຂ ຊີວິດການເປັນຢູ່ ຂອງບັນດາ ບຸກຄົນທີ່ຖືກຍ້າຍອອກໃນທາງກາຍະພາບ ຜ່ານທາງ ການສະໜອງເຄຫາສະຖານ ຢ່າງພຽງພໍ ໂດຍມີການຄ້ຳປະກັນການຄອບຄອງ⁵⁷ ໃນສະຖານທີ່ຕັ້ງຖິ່ນຖານຄືນໃໝ່.
PS 6. ການອະນຸລັກຊີວະນາໆພັນ ແລະ ການຄຸ້ມຄອງຊັບພະຍາກອນທຳມະຊາດ ທີ່ມີຊີວິດແບບຍືນຍານ	PS 6 ຮັບຮູ້ວ່າ ການປົກປັກຮັກສາ ແລະ ການອະນຸລັກ ຊີວະນາໆພັນ,⁵⁸ ການຮັກສາ ການບໍລິການດ້ານລະບົບນິເວດ ແລະ ການຄຸ້ມຄອງຊັບພະຍາກອນທຳມະຊາດ ທີ່ມີຊີວິດແບບຍືນຍານ ແມ່ນເປັນພື້ນຖານ ໃນການພັດທະນາແບບຍືນຍານ. ▪ ເພື່ອປົກປັກຮັກສາ ແລະ ອະນຸລັກ ຊີວະນາໆພັນ. ▪ ເພື່ອຮັກສາ ຜົນປະໂຫຍດ ຈາກ ການບໍລິການດ້ານລະບົບນິເວດ. ▪ ເພື່ອສົ່ງເສີມ ການຄຸ້ມຄອງຈັດສັນ ຊັບພະຍາກອນທຳມະຊາດທີ່ມີຊີວິດ ແບບຍືນຍານ ຜ່ານທາງ ການຮັບເອົາ ຫຼັກການປະຕິບັດ ທີ່ເຊື່ອມໂຍງ ຄວາມຈຳເປັນໃນການອະນຸລັກ ແລະ ບຸລິມະສິດ ແຫ່ງການພັດທະນາ ເຂົ້າກັນ. ອີງຕາມ ຂະບວນການກຳນົດ ຄວາມສຽງ ແລະ ຜົນກະທົບ, ຄວາມຕ້ອງການ ຂອງມາດຕະຖານການເຄື່ອນໄຫວນີ້ ຖືກນຳໃຊ້ກັບ ແຜນງານ / ໂຄງການ (i) ທີ່ຕັ້ງຢູ່ໃນ ທີ່ຢູ່ອາໄສທາງທຳມະຊາດ ທີ່ຫຼໍ່ແຫຼມ ທີ່ໄດ້ປັບແຕ່ງ; (ii) ທີ່ບາງທີ ສົ່ງຜົນກະທົບ ຕໍ່ ຫຼື ຂຶ້ນກັບ ການບໍລິການດ້ານລະບົບນິເວດ ຕະຫຼອດໄລຍະ ທີ່ ເຈົ້າຂອງໂຄງການ ມີການຄວບຄຸມ ການຄຸ້ມຄອງໂດຍກົງ ຫຼື ມີອິດທິພົນທີ່ສຳຄັນ; ຫຼື (iii) ທີ່ ລວມມີ ການຜະລິດ ຊັບພະຍາກອນທຳມະຊາດ (ເຊັ່ນ, ກະສິກຳ, ການລ້ຽງສັດ, ການປະມົງ, ປ່າໄມ້).

⁵⁶ A host community is any community receiving displaced persons.

⁵⁷ Replacement cost is defined as the market value of the assets plus transaction costs. In applying this method of valuation, depreciation of structures and assets should not be taken into account. Market value is defined as the value required to allow Affected Communities and persons to replace lost assets with assets of similar value. The valuation method for determining replacement cost should be documented and included in applicable Resettlement and/or Livelihood Restoration plans (see paragraphs 18 and 25).

⁵⁸ Biodiversity is defined as “the variability among living organisms from all sources including, inter alia, terrestrial, marine and other aquatic ecosystems and the ecological complexes of which they are a part; this includes diversity within species, between species, and of ecosystems”.

ມາດຕະຖານ ດ້ານຜົນງານ	ລາຍລະອຽດ
PS 7. ຄົນພື້ນເມືອງ	PS 7 ຮັບຮູ້ວ່າ ຄົນພື້ນເມືອງ, ທີ່ເປັນກຸ່ມສັງຄົມ ທີ່ມີເອກະລັດ ທີ່ແຕກຕ່າງຈາກ ກຸ່ມໃຫຍ່ ໃນສັງຄົມຂອງຊາດ ມັກຈະເປັນໜຶ່ງໃນຈຳນວນພາກສ່ວນ ທີ່ຖືກມອງຂ້າມ ແລະ ມີຄວາມອ່ອນແອຫຼາຍທີ່ສຸດ ໃນຈຳນວນປະຊາກອນ. ຢູ່ໃນຫຼາຍກໍລະນີ, ສະຖານະພາບ ທາງດ້ານເສດຖະກິດ, ສັງຄົມ ແລະ ກົດໝາຍ ຂອງເຂົາເຈົ້າ ຈຳກັດຄວາມອາດສາມາດ ຂອງເຂົາ ໃນການປົກປ້ອງສິດຂອງຕົນເອງຕໍ່ ແລະ ຜົນປະໂຫຍດໃນ, ທີ່ດິນ ແລະ ຊັບພະຍາກອນ ທາງທຳມະຊາດ ແລະ ວັດທະນາທຳ, ແລະ ອາດຈະຈຳກັດ ຄວາມອາດສາມາດ ຂອງຕົນ ໃນການເຂົ້າຮ່ວມ ຢູ່ໃນ ແລະ ໄດ້ຮັບຜົນປະໂຫຍດ ຈາກ ການພັດທະນາ. ໂດຍສະເພາະແລ້ວ ຄົນພື້ນເມືອງ ມີໂອກາດ ທີ່ຈະໄດ້ຮັບຜົນກະທົບ ຖ້າວ່າ ທີ່ດິນ ແລະ ຊັບພະຍາກອນ ຂອງເຂົາເຈົ້າ ຖືກປ່ຽນຮູບ, ມີການບຸກລຸກ, ຫຼື ເຊື່ອມໂຊມລົງ. ພາສາ, ວັດທະນາທຳ, ສາດສະໜາ, ຄວາມເຊື່ອກ່ຽວກັບຈິດວິນຍານ ແລະ ສະຖາບັນຕ່າງໆ ອາດຍັງຈະຢູ່ພາຍໃຕ້ ໄພຂົ່ມຂູ່. ຍ້ອນແນວນັ້ນ, ປະຊາຊົນພື້ນເມືອງ ອາດຈະມີຄວາມສ່ຽງທີ່ຈະໄດ້ຮັບຜົນກະທົບສະທ້ອນກັບ ທີ່ພົວພັນກັບ ການພັດທະນາແຜນງານ/ໂຄງການ ຫຼາຍກວ່າ ບັນດາຊຸມຊົນ ທີ່ບໍ່ແມ່ນຄົນພື້ນເມືອງ. ຄວາມອ່ອນແອດັ່ງກ່າວນີ້ ອາດຈະລວມມີ ການສູນເສຍເອກະລັກ, ວັດທະນາທຳ, ແລະ ຊີວິດການເປັນຢູ່ ທີ່ອາໄສ ຊັບພະຍາກອນທຳມະຊາດ ລວມທັງ ໂອກາດທີ່ຈະເກີດຄວາມທຸກຍາກ ແລະ ໄດ້ຮັບພະຍາດໂລຄາ. . ຈຸດປະສົງ ຂອງ PS 7 ປະກອບມີ: ▪ ເພື່ອຮັບປະກັນວ່າ ຂະບວນການພັດທະນາ ສິ່ງເສີມ ການເຄົາລົບ ສິດທິມະນຸດ, ກຽດຕິພູມ, ແຮງບັນດານໃຈ, ວັດທະນາທຳ ແລະ ຊີວິດການເປັນຢູ່ ຂອງຄົນພື້ນເມືອງ ທີ່ອາໄສຊັບພະຍາກອນທຳມະຊາດ. ▪ ເພື່ອຄາດຫວັງ ແລະ ຫຼີກລ້ຽງ ຜົນກະທົບສະທ້ອນກັບ ຈາກ ແຜນງານ/ ໂຄງການ ຕໍ່ກັບ ບັນດາຊຸມຊົນ ຂອງຄົນພື້ນເມືອງ, ຫຼື ເມື່ອການຫຼີກລ້ຽງເປັນໄປບໍ່ໄດ້, ເພື່ອຫຼຸດຜ່ອນ ແລະ/ຫຼື ຊີດເຊີຍ ຜົນກະທົບດັ່ງກ່າວ. ▪ ເພື່ອສິ່ງເສີມ ຜົນປະໂຫຍດຈາກການພັດທະນາແບບຍືນຍານ ແລະ ໂອກາດ ສຳລັບຄົນພື້ນເມືອງ ໃນລັກສະນະທີ່ສອດຄ່ອງກັບວັດທະນາທຳ. ▪ ເພື່ອສ້າງຕັ້ງ ແລະ ຮັກສາ ສາຍພົວພັນ ທີ່ຕໍ່ເນື່ອງ ໂດຍອີງຕາມ ການປຶກສາຫາລື ແລະ ການເຂົ້າຮ່ວມ ທີ່ມີການລາຍງານ (ICP) ຮ່ວມກັບ ຄົນພື້ນເມືອງ ທີ່ໄດ້ຮັບຜົນກະທົບ ຈາກ ແຜນງານ/ ໂຄງການ ຜ່ານທາງ ຮອບວຽນຊີວິດ ຂອງ ແຜນງານ/ ໂຄງການ. ▪ ເພື່ອຮັບປະກັນ ຂະບວນການ ສ້າງຄວາມເຫັນດີເຫັນພ້ອມແບບອິດສະຫຼະ ໂດຍມີການລາຍງານລ່ວງໜ້າ (FPIC) ຂອງ ຊຸມຊົນຄົນພື້ນເມືອງ ທີ່ໄດ້ຮັບຜົນກະທົບ ເມື່ອນຳສະເໜີ ສະພາບທີ່ໄດ້ອະທິບາຍ ຢູ່ໃນ ມາດຕະຖານການເຄື່ອນໄຫວ. ▪ ເພື່ອເຄົາລົບ ແລະ ປົກປ້ອງ ວັດທະນາທຳ, ຄວາມຮູ້ ແລະ ຫຼັກການປະຕິບັດ ຂອງຄົນພື້ນເມືອງ.

ມາດຕະຖານ ດ້ານຜົນງານ	ລາຍລະອຽດ
PS 8. ມໍລະດົກ ທາງດ້ານ ວັດທະນາທຳ	PS 8 ຮັບຮູ້ຄວາມສຳຄັນ ຂອງ ມໍລະດົກ ທາງດ້ານວັດທະນາທຳ⁵⁹ ສຳລັບ ຄົນຮຸ້ນປັດຈຸບັນ ແລະ ອະນາຄົດ. ໂດຍສອດຄ່ອງກັບ ສິນທິສັນຍາ ວ່າດ້ວຍ ການປົກປັກຮັກສາ ມໍລະດົກທາງດ້ານວັດທະນາທຳ ແລະ ທຳມະຊາດ ຂອງໂລກ, ມາດຕະຖານ ການເຄື່ອນໄຫວນີ້ ເລັ່ງໃສ ເພື່ອຮັບປະກັນວ່າ ເຈົ້າຂອງໂຄງການ ປົກປັກຮັກສາ ມໍລະດົກທາງດ້ານວັດທະນາທຳ ໃນຊ່ວງກິດຈະກຳ ຂອງແຜນງານ/ ໂຄງການ ຂອງເຂົາເຈົ້າ. ຈຸດປະສົງ ຂອງມັນ ແມ່ນມີຄື: ▪ ເພື່ອປົກປັກຮັກສາ ມໍລະດົກທາງດ້ານວັດທະນາທຳ ຈາກ ຜົນກະທົບສະທ້ອນກັບ ຈາກ ບັນດາກິດຈະກຳ ຂອງແຜນງານ/ ໂຄງການ ແລະ ສະໜັບສະໜູນ ການປົກປັກຮັກສາຂອງຕົນ. ▪ ເພື່ອສົ່ງເສີມ ການແບ່ງປັນຜົນປະໂຫຍດ ທີ່ເທົ່າທຽມກັນ ຈາກການນຳໃຊ້ ມໍລະດົກທາງດ້ານວັດທະນາທຳ.

ແຫຼ່ງຂໍ້ມູນ: ລາຍລະອຽດ ຈາກ ເວັບໄຊ IFC - https://www.ifc.org/wps/wcm/connect/Topics_Ext_Content/IFC_External_Corporate_Site/Sustainability-At-IFC/Policies-Standards/Performance-Standards

⁵⁹ “Cultural heritage refers to (i) tangible forms of cultural heritage, such as tangible moveable or immovable objects, property, sites, structures, or groups of structures, having archaeological (prehistoric), paleontological, historical, cultural, artistic, and religious values; (ii) unique natural features or tangible objects that embody cultural values, such as sacred groves, rocks, lakes, and waterfalls; and (iii) certain instances of intangible forms of culture that are proposed to be used for commercial purposes, such as cultural knowledge, innovations, and practices of communities embodying traditional lifestyles.”

ອີກຫົວຂໍ້ໜຶ່ງ ທີ່ສໍາຄັນ ທີ່ກ່ຽວຂ້ອງກັບ ວຽກງານການປົກປ້ອງ ແມ່ນ ກົນໄກແກ້ໄຂແບບອິດສະຫຼະ (IRM) ເໝືອນ ດັ່ງທີ່ໄດ້ຕົກລົງ ໂດຍຄະນະບໍລິຫານ ຂອງ GCF (ໃຫ້ເບິ່ງຂໍ້ຕົກລົງ B.16/20). ກົນໄກ IRM ທີ່ສ້າງ ພາກສ່ວນທີ່ເປັນ ໝາກຫົວໃຈ ຂອງ ນະໂຍບາຍຄົ້ນພົ້ນເມືອງ ແມ່ນຖືກອີງໃສ່ ພາຍໃຕ້ ພາກທີ 7.3 ຂອງມັນ. ມັນເນັ້ນໃສ່ ຄວາມເປັນ ໄປໄດ້ ຂອງກົນໄກແກ້ໄຂການຮ້ອງທຸກ ແບບທົ່ວໄປ (GRM) ໃນລະດັບແຜນງານ, ຖ້າວ່າ ຕ້ອງການສິ່ງດັ່ງກ່າວນີ້.

ດັ່ງທີ່ໄດ້ເອົາໄປໄວ້ຢູ່ໃນ ນະໂຍບາຍ ສິ່ງແວດລ້ອມ ແລະ ສັງຄົມ (ເລກທີ GCF/B.19/06, ເອກະສານຊ້ອນທ້າຍ II), ກອງທຶນ GCF ຈະບໍ່ສະໜັບສະໜູນ ບັນດາກິດຈະກຳ ທີ່ບໍ່ສອດຄ່ອງກັບ ກົດໝາຍຕ່າງໆ ທີ່ມີຜົນນໍາໃຊ້ໄດ້ ລວມທັງ ກົດໝາຍຂອງປະເທດ ແລະ/ຫຼື ຂໍ້ຜູກມັດຕ່າງໆ ຂອງປະເທດ (ຊຶ່ງມີຜົນນໍາໃຊ້ໂດຍກົງ ຕໍ່ກັບ ບັນດາກິດຈະກຳຕ່າງໆ) ພາຍໃຕ້ ສິນທິສັນຍາ ແລະ ສັນຍາ ສາກົນ ທີ່ກ່ຽວຂ້ອງ. ຍິ່ງນຳໃຊ້ມາດຕະຖານສູງຂຶ້ນເທົ່າໃດ, ຂະບວນການປົກປ້ອງ ຍິ່ງຈະຕ້ອງສອດຄ່ອງກັບ ບັນດານະໂຍບາຍ, ກົດໝາຍ ແລະ ລະບຽບການ (PLR) ຂອງປະເທດເທົ່ານັ້ນ, ແຕ່ຖ້າວ່າ ບັນດານະໂຍບາຍ, ກົດໝາຍ ແລະ ລະບຽບການດັ່ງກ່າວ ມີຄວາມຮັດກຸມໜ້ອຍກວ່າ ບັນດາຂໍ້ກຳນົດ ຢູ່ໃນ ສິນທິສັນຍາ , ຜົນທະສັນຍາ ຫຼື ອະນຸສັນຍາ ທີ່ມີຜົນນໍາໃຊ້ ໃນລະດັບສາກົນ, ແມ່ນຈະນຳໃຊ້ ໂຕທີ່ມີຄວາມຮັດກຸມຫຼາຍກວ່າ.

4.2 ຂະບວນການປົກປ້ອງ ຂອງ GIZ

ກະຊວງຮ່ວມມືດ້ານເສດຖະກິດ ແລະ ການພັດທະນາ ແຫ່ງສະຫະພັນ ສາທາລະນະລັດ ເຢຍລະມັນ (BMZ) ຍັງ ຕ້ອງການໃຫ້ ບັນດາແຜນງານ ແລະ ໂຄງການ ທີ່ນຳໃຊ້ເງິນ ຂອງເຂົາເຈົ້າ ຖືກກວດສອບ ໂດຍອົງຕາມ ຂະບວນການ ປົກປ້ອງ ຂອງ GIZ.⁶⁰ ຂະບວນການປົກປ້ອງ ຂອງ GIZ⁶¹ ແລະ ລະບົບຄຸ້ມຄອງບົດບາດຍິ່ງຊາຍ ມີ ນະໂຍບາຍ, ຍຸດ ທະສາດ ແລະ ຂະບວນການປົກປ້ອງ ຫຼາຍຢ່າງ ທີ່ສອດຄ່ອງກັບ ມາດຕະຖານການເຄື່ອນໄຫວ ຂອງ IFC ທີ່ໄດ້ ອະທິບາຍ ຢູ່ໃນ ໝວດຢ່ອຍ ຜ່ານມາ (ຕາຕະລາງ 5).

ຕາຕະລາງ 6. ຄວາມສອດຄ່ອງ ຂອງ ມາດຕະຖານການດ້ານຜົນງານ ຂອງ GCF/IFC ກັບ ຂະບວນການປົກປ້ອງ ແລະ ລະບົບຄຸ້ມຄອງບົດບາດຍິ່ງຊາຍ ຂອງ GIZ⁶²

ມາດຕະຖານ ການເຄື່ອນໄຫວ ຂອງ GCF/IFC	ລະບົບ ການຄຸ້ມຄອງການປົກປ້ອງ ແລະ ບົດບາດຍິ່ງຊາຍ ຂອງ GIZ
PS1: ການປະເມີນ ແລະ ການຄຸ້ມຄອງ ຄວາມສ່ຽງ ແລະ ຜົນກະທົບ ຕໍ່ສິ່ງແວດລ້ອມ ແລະ ສັງຄົມ	ນະໂຍບາຍ ກ່ຽວກັບ ຄວາມຍືນຍານ ຂອງ GIZ
PS2: ສະພາບເງື່ອນໄຂ ຂອງແຮງງານ ແລະ ການ ເຮັດວຽກ	ສິດທິມະນຸດ

⁶⁰ See the GIZ publication: Safeguards and Gender Management System.

ມາດຕະຖານ ການເຄື່ອນໄຫວ ຂອງ GCF/IFC	ລະບົບ ການຄຸ້ມຄອງການປົກປ້ອງ ແລະ ບົດບາດຍິ່ງຊາຍ ຂອງ GIZ
PS3: ປະສິດທິຜົນ ຂອງຊັບພະຍາກອນ ແລະ ການປ້ອງກັນຈາກ ມົນລະພິດ	ການຫຼຸດຜ່ອນການປ່ຽນແປງ ສິ່ງແວດລ້ອມ ແລະ ສະພາບດິນຟ້າອາກາດ
PS4: ສຸຂະພາບ, ຄວາມປອດໄພ ແລະ ຄວາມໝັ້ນຄົງ ຂອງ ຊຸມຊົນ	ສິດທິມະນຸດ, ຂໍ້ຂັດແຍ່ງ ແລະ ຄວາມອ່ອນໄຫວທາງດ້ານເນື້ອຫາ, ການປັບໂຕ ໃຫ້ເຂົ້າກັບ ການປ່ຽນແປງ ຂອງສິ່ງແວດລ້ອມ ແລະ ການສະພາບດິນຟ້າອາກາດ
PS5: ການເອົາທີ່ດິນ ແລະ ການຕັ້ງຖິ່ນຖານໃໝ່ ແບບບໍ່ສະໝັກໃຈ	ສິດທິມະນຸດ, ຂໍ້ຂັດແຍ່ງ ແລະ ຄວາມອ່ອນໄຫວທາງດ້ານເນື້ອຫາ
PS6: ການອະນຸລັກ ຊີວະນາໆພັນ ແລະ ການຄຸ້ມຄອງຊັບພະຍາກອນທຳມະຊາດ ທີ່ມີຊີວິດ ແບບຍືນຍານ	ສິ່ງແວດລ້ອມ, ສິດທິມະນຸດ, ຂໍ້ຂັດແຍ່ງ ແລະ ຄວາມອ່ອນໄຫວທາງດ້ານເນື້ອຫາ
PS7: ຄົນຜືນເມືອງ	ສິດທິມະນຸດ, ຂໍ້ຂັດແຍ່ງ ແລະ ຄວາມອ່ອນໄຫວທາງດ້ານເນື້ອຫາ
PS8: ມໍລະຣົກ ທາງດ້ານວັດທະນາທຳ	ສິ່ງແວດລ້ອມ, ສິດທິມະນຸດ, ຂໍ້ຂັດແຍ່ງ ແລະ ຄວາມອ່ອນໄຫວທາງດ້ານເນື້ອຫາ
GCF ນະໂຍບາຍກ່ຽວກັບບົດບາດຍິ່ງຊາຍ	ນະໂຍບາຍກ່ຽວກັບບົດບາດຍິ່ງຊາຍ ຂອງ GIZ
GCF ນະໂຍບາຍກ່ຽວກັບ ຄົນຜືນເມືອງ	ສິດທິມະນຸດ

4.3 ບາງຈຸດ ກ່ຽວກັບ ການປົກປ້ອງອື່ນໆ

ຂະບວນການປົກປ້ອງ ຂອງທະນາຄານໂລກ ສຳລັບ ກອງທຶນກາກບອນ FCPF

ດັ່ງທີ່ໄດ້ກ່າວມາກ່ອນໜ້ານີ້, ເອກະສານ ERPD ໄດ້ຖືກກະກຽມ ພາຍໃຕ້ ແຜນງານຄູ່ຮ່ວມກາກບອນປ່າໄມ້ ຂອງທະນາຄານໂລກ (FCPF). ວຽກງານການປົກປ້ອງ ຂອງທະນາຄານໂລກ ຕໍ່ໄປນີ້ (ນະໂຍບາຍ ດ້ານການດຳເນີນງານ - OP, ແລະ ຂັ້ນຕອນຂອງທະນາຄານ - BP) ແມ່ນຖືກຜັກດັນ ຈາກແຜນງານຫຼຸດຜ່ອນອາຍເຮືອນແກ້ວ (ERPD: 194):

- ການປະເມີນ ສິ່ງແວດລ້ອມ (OP / BP 4.01);
- ທີ່ຢູ່ອາໄສ ທາງທຳມະຊາດ (OP / BP 4.04);
- ປ່າໄມ້ (OP / BP 4.36);
- ການຄຸ້ມຄອງສັດຕູພືດ (OP 4.09);
- ຊັບພະຍາກອນທາງວັດທະນະທຳ ທີ່ມີຮູບມີຮ່າງ (OP / BP 4.11);
- ຄົນຜືນເມືອງ (OP / BP 4.10);
- ການຕັ້ງຖິ່ນຖານໃໝ່ ແບບບໍ່ສະໝັກໃຈ (OP / BP 4.12); ແລະ

- ບົດບາດຍິ່ງ - ຊາຍ ແລະ ການພັດທະນາ (OP / BP 4.20).

ບັນຊີລາຍຊື່ ຂອງ OP / BP ຂອງທະນາຄານໂລກ ແມ່ນຂ້ອນຂ້າງ ມີຄວາມແຕກຕ່າງຈາກ GCF / IFC PS, ແລະ GIZ, ແຕ່ຈຳເປັນຕ້ອງມີ ຊຸດການປົກປ້ອງແບບດຽວກັນ ທີ່ຕ້ອງການ ແຜນການຄຸ້ມຄອງອັນສະເພາະ ແລະ ກອບວຽກ ທີ່ມີມາດຕະການຫຼຸດຜ່ອນຄວາມສ່ຽງ ທີ່ຈະຖືກຈັດຕັ້ງປະຕິບັດ ແລະ ໄດ້ຮັບການຕິດຕາມ.

ຂະບວນການປົກປ້ອງ ຂອງ ວຽກງານ REDD+ ຂອງ UNFCCC

ວຽກງານການປົກປ້ອງ ຂອງ UNFCCC ທີ່ໄດ້ຕົກລົງກັນ ໃນກອງປະຊຸມ COP 16, ທີ່ ແຄນຄູນ ແລະ ທີ່ໄດ້ກ່າວ ຄືນອີກຄັ້ງ ພາຍໃຕ້ກອບ ວິຊາ ສຳລັບ ວຽກງານ REDD + ສ່ວນໃຫຍ່ ແມ່ນທັບຊ້ອນ ກັບ ການປົກປ້ອງ (ແລະ ຫຼັກການທີ່ຢູ່ເບື້ອງຫຼັງພວກມັນ) ທີ່ໄດ້ກ່າວມາຂ້າງເທິງ. ສິດ ແລະ ຄວາມເປັນຢູ່ ຂອງປະຊາຊົນທ້ອງຖິ່ນ ຄວນໄດ້ຮັບ ການປົກປ້ອງ ຕະຫຼອດເວລາ ແມ່ນໄດ້ຖືກກ່າວເຖິງອີກ ໃນຂໍ້ກຳນົດ ຂອງສັນຍາປາຣີ:⁶¹

*“ຮັບຮູ້ວ່າ ການປ່ຽນແປງຂອງດິນຟ້າອາກາດ ແມ່ນຄວາມກັງວົນທົ່ວໄປ ຂອງມວນມະນຸດ, ເມື່ອປະຕິບັດ ການແກ້
ໄຂບັນຫາການປ່ຽນແປງ ດິນຟ້າອາກາດ, ບັນດາຝ່າຍຕ່າງໆຄວນເຄົາລົບ, ສົ່ງເສີມແລະ ຝຶກລະນຸນ ບັນດາຜູ້ມີທ່າ
ທິກ່ຽວຂ້ອງ ຂອງເຂົາເຈົ້າ ກ່ຽວກັບສິດທິມະນຸດ, ສິດທິດ້ານສຸຂະພາບ, ສິດຂອງ ຄົນພື້ນເມືອງ, ຊຸມຊົນທ້ອງຖິ່ນ
, ຜູ້ອົບຮົມ, ເດັກນ້ອຍ, ຄົນພິການ ແລະ ຄົນທີ່ຢູ່ໃນສະຖານະການທີ່ມີຄວາມສ່ຽງ ແລະ ສິດໃນການພັດທະນາ
ລວມທັງ ຄວາມສະເໝີພາບທາງເພດ, ການສ້າງຄວາມເຂັ້ມແຂງແກ່ ແມ່ຍິງ ແລະ ຄວາມສະເໝີພາບ ພາຍໃນ
ຊາດ.”*

ໝາຍເຫດ: ໃນກໍລະນີໃດກໍຕາມ ກ່ຽວກັບ ຄວາມແຕກຕ່າງ ຫຼື ຊ່ອງຫວ່າງລະຫວ່າງ ກອບນິຕິກຳ ແລະ ລະບຽບການ ແລະ ຄວາມ ຕ້ອງການ ຂອງ GCF ແລະ GIZ, ນະໂຍບາຍ, ກົດໝາຍ ຫຼື ຄວາມຕ້ອງການ ທີ່ເຂັ້ມງວດທີ່ສຸດ ຈະໄດ້ຮັບອະນຸຍາດ. ໃນຂະນະທີ່ ກອບນິຕິກຳ ແລະ ລະບຽບການແຫ່ງຊາດ ຈະທຳໜ້າທີ່ ເປັນພື້ນຖານໃຫ້ແກ່ໂຄງການ, ໂຄງການ ອາດຈະຕ້ອງການ ໃຫ້ມີການນຳ ໃຊ້ / ມີຜົນນຳໃຊ້ມາດຕະການເພີ່ມເຕີມ (ເສີມ) (ຕາມຄວາມເໝາະສົມ) ເພື່ອຮັບປະກັນໃຫ້ແຜນງານ ແລະ ກິດຈະກຳຂອງມັນ ສອດຄ່ອງ ກັບ ຄວາມຕ້ອງການຂອງ GCF ແລະ GIZ ໄດ້ຢ່າງເຕັມສ່ວນ. ໃນຂະນະທີ່ກອບນິຕິກຳ ແລະ ລະບຽບການ ແຫ່ງ ຊາດ ຈະທຳໜ້າທີ່ ເປັນພື້ນຖານ ໃຫ້ແກ່ແຜນງານ, ແຜນງານ ອາດຈະຮຽກຮ້ອງໃຫ້ມີການ ນຳໃຊ້ / ມີຜົນນຳໃຊ້ ມາດຕະການເພີ່ມ ເຕີມ (ເສີມ) (ຕາມຄວາມເໝາະສົມ) ເພື່ອຮັບປະກັນ ໃຫ້ແຜນງານ ແລະ ກິດຈະກຳ ຂອງມັນ ສອດຄ່ອງ ກັບ ຄວາມຕ້ອງການ ຂອງ GCF ແລະ GIZ ໄດ້ຢ່າງເຕັມສ່ວນ. ສິ່ງດັ່ງກ່າວນີ້ ຮັບປະກັນວ່າ ລະບຽບການ ແລະ ຄວາມຕ້ອງການ ທີ່ເຂັ້ມງວດທີ່ສຸດ ຈະຖືກ ນຳໃຊ້ ພາຍໃນໂຄງການ.

⁶¹ UNFCCC Paris Agreement, p. 1

5 ເງື່ອນໄຂເສັ້ນທຽບຖານ ທາງເສດຖະກິດ-ສັງຄົມ ແລະ ສິ່ງແວດລ້ອມ, ຂະບວນການປົກປ້ອງທີ່ຖືກຜັກດັນ ແລະ ການ ຝຶຈາລະນາຄວາມສ່ຽງ

ພາກນີ້ ຈະນຳສະເໜີ ເງື່ອນໄຂເສັ້ນທຽບຖານ ທາງດ້ານເສດຖະກິດ - ສັງຄົມ ແລະ ສິ່ງແວດລ້ອມ ໃນຂອບເຂດ ຂອງ ໂຄງການ, ປະເມີນ ຄວາມໝາຍ ຕໍ່ນະໂຍບາຍ ແລະ ມາດຕະຖານ ສິ່ງແວດລ້ອມ ແລະ ສັງຄົມ ພ້ອມທັງຝຶຈາລະນາ ຄວາມສ່ຽງ ຕໍ່ແຕ່ລະນະໂຍບາຍ ຫລື ມາດຕະຖານ ຜັກດັນ. ສຳລັບທຸກຫົວຂໍ້, ມັນຕ້ອງໄດ້ເນັ້ນໜັກວ່າ ແຫລ່ງຂໍ້ມູນ ຂ່າວສານ ແມ່ນມີທັງຄວາມແຕກຕ່າງ ແລະ ເປັນຂໍ້ມູນຂັ້ນສອງ. ເຖິງຢ່າງໃດກໍຕາມ, ຈຸດປະສົງໃນທີ່ນີ້ ແມ່ນເພື່ອສະເໜີ ສະພາບລວມ ຂອງສະພາບເສດຖະກິດ - ສັງຄົມ ຢູ່ໃນພື້ນທີ່ໂຄງການ ທີ່ໄດ້ສະເໜີ. ໃນຂະນະທີ່ ຂໍ້ມູນຈຳນວນ ຫຼວງຫຼາຍ ທີ່ຖືກລວບລວມ ໃນຊ່ວງໄລຍະ ການຈັດຕັ້ງປະຕິບັດໂຄງການ 1 ໃນສາມແຂວງຄື ຫົວພັນ, ຫຼວງພະບາງ ແລະ ໄຊຍະບູລີ ໄດ້ຮັບການຝຶຈາລະນາ, ການຄຸ້ມຄອງແຜນງານ ຈະຕ້ອງເພີ່ມທະວີ ການສ້າງພື້ນຖານຂໍ້ມູນຂ່າວສານ ຢ່າງສະເໝີຕົ້ນສະເໝີປາຍ ໃນຊ່ວງການຈັດຕັ້ງປະຕິບັດໂຄງການ 2 ໃນ 3 ແຂວງໃໝ່ຄື: ບໍ່ແກ້ວ, ຫລວງນ້ຳທາ ແລະ ອຸດົມໄຊ.

5.1 ການຈັດປະເພດ ຄວາມສ່ຽງດ້ານສິ່ງແວດລ້ອມ ແລະ ສັງຄົມ

ອີງຕາມລະບົບການປົກປ້ອງ ຂອງ GIZ ແລະ GCF ທີ່ໄດ້ນຳສະເໜີ ໃນພາກທີ 4, ແຜນງານ / ໂຄງການ ຖືກຈັດອັນດັບ ຕາມຜົນກະທົບທາງລົບ ທີ່ບໍ່ໄດ້ຕັ້ງໃຈ (ຫຼື ຄວາມສ່ຽງດ້ານສິ່ງແວດລ້ອມ ແລະ ສັງຄົມ (ES) ທີ່ກ່ຽວຂ້ອງກັບ ແຜນງານ / ໂຄງການ).⁶²

- **A** ສຳລັບ ຄວາມສ່ຽງສູງທີ່ສຸດ: "ກິດຈະກຳ ທີ່ມີຄວາມສ່ຽງ ແລະ/ຫຼື ຜົນກະທົບ ແບບສະທ້ອນກັບ ທີ່ອາດຈະເກີດຂຶ້ນໄດ້ ຕໍ່ສິ່ງແວດລ້ອມ ແລະ ສັງຄົມ ທີ່ມີຄວາມຫລາກຫລາຍ, ບໍ່ປ່ຽນແປງ ຫລື ບໍ່ເຄີຍມີມາກ່ອນ"
- **B** ສຳລັບ ຄວາມສ່ຽງປານກາງ: "ກິດຈະກຳ ທີ່ອາດຈະມີຄວາມສ່ຽງສະທ້ອນກັບ ຕໍ່ສິ່ງແວດລ້ອມ ແລະ ສັງຄົມ ໃນຂອບເຂດຈຳກັດ ແລະ/ຫຼື ມີຜົນກະທົບ ຈຳນວນໜ້ອຍ, ຊຶ່ງໂດຍທົ່ວໄປຈະເກີດຂຶ້ນສະເພາະສະຖານທີ່, ມີການສະທ້ອນກັບຢ່າງຫຼວງຫຼາຍ, ແລະ ພ້ອມທີ່ຈະຖືກແກ້ໄຂ ຜ່ານທາງ ມາດຕະການຫຼຸດຜ່ອນ"
- **C** ສຳລັບ ໜ້ອຍສຸດ ໄປຫາ ບໍ່ມີຄວາມສ່ຽງ: "ກິດຈະກຳ ທີ່ມີຄວາມສ່ຽງ ແລະ/ຫຼື ຜົນກະທົບແບບສະທ້ອນກັບ ຕໍ່ສິ່ງແວດລ້ອມ ຫລື ສັງຄົມ ໜ້ອຍທີ່ສຸດ ຫລື ບໍ່ມີເລີຍ."

ສຳລັບ GIZ, ແຜນງານ / ໂຄງການ ໄດ້ຮັບປະເພດໂດຍລວມ ໂດຍອີງໃສ່ຄວາມສ່ຽງ ທາງດ້ານສິ່ງແວດລ້ອມ ແລະ ສັງຄົມຢ່າງດຽວ ທີ່ສູງທີ່ສຸດ ຂອງທຸກປະເພດການປົກປ້ອງ ແລະ ບໍ່ແມ່ນດ້ວຍການສະເລ່ຍ ຄວາມສ່ຽງ. ນິຍາມ ຂອງ

⁶² GIZ ແລະ WRI 2015

"ຄວາມສຽງທາງດ້ານສິ່ງແວດລ້ອມ ແລະ ສັງຄົມ" ທີ່ກຳນົດໂດຍ GIZ ແມ່ນມີດັ່ງຕໍ່ໄປນີ້: "ຜົນກະທົບທາງລົບ ທີ່ອາດເກີດຂຶ້ນໄດ້ ແບບບໍ່ໄດ້ຕັ້ງໃຈຂອງແຜນງານ / ໂຄງການ GIZ ຕໍ່ມະນຸດ ແລະ ອົງປະກອບ ຂອງການປົກປ້ອງ." ນອກເໜືອຈາກ ຜົນກະທົບທາງລົບ ແບບບໍ່ຕັ້ງໃຈ, ຍັງໄດ້ຄຳນຶງ ເຖິງຄວາມສຽງຈາກພາຍນອກ ທີ່ເກີດຂຶ້ນ ຈາກສະພາບການ ຫຼື ສິ່ງແວດລ້ອມ ຂອງແຜນງານ / ໂຄງການ (ທີ່ໄດ້ລາຍງານ ຈາກ ບົດປະເມີນຄວາມສ່ຽງ ແລະ ຄວາມໂອກາດທີ່ຈະໄດ້ຮັບຜົນກະທົບ ຈາກສະພາບດິນຟ້າອາກາດ).

ໂຄງການ 2 ຖືກຈັດເປັນ "ປະເພດ B" ຫລື "ຂະໜາດກາງ" ໂດຍສອດຄ່ອງກັບ ການຈັດປະເພດຄວາມສຽງ ຂອງແຜນງານ ຂອງ GCF, ໃນດ້ານຄວາມສຽງຕໍ່ສິ່ງແວດລ້ອມແລະ ສັງຄົມ ໂດຍສອດຄ່ອງກັບ ບົດແນະນຳ ຂອງ GIZ ສຳລັບລະບົບການຄຸ້ມຄອງ S + G ຂອງມັນ, ຊຶ່ງ ເປັນການນຳໃຊ້ ການຈັດປະເພດຄວາມສຽງສູງສຸດ ຂອງການປົກປ້ອງ / ມາດຕະຖານ ທີ່ຖືກຜັກດັນ ເພື່ອລາຍງານ ປະເພດຄວາມສຽງ ທາງດ້ານສິ່ງແວດລ້ອມ ແລະ ສັງຄົມໂດຍລວມ ຢ່າງອັດຕະໂນມັດ. ສຳລັບ GIZ, ປະເພດ B ເທົ່າກັບ ແຜນງານ/ໂຄງການ ທີ່ມີ "ຄວາມເປັນໄປໄດ້ທີ່ຈະເກີດຂຶ້ນຍາກ ຫຼື ເກີດຂຶ້ນພາຍໃນທ້ອງຖິ່ນ ໃຂຂອບເຂດຈຳກັດ, ເປັນຜົນສະທ້ອນກັບຂະໜາດໃຫຍ່, ຊຶ່ງງ່າຍໃນການຄຸ້ມຄອງ." ຄວາມສຽງຕ່າງໆ ຖືກກຳນົດເປັນ ຜົນກະທົບທາງລົບທີ່ບໍ່ໄດ້ຕັ້ງໃຈ ຂອງແຜນງານ / ໂຄງການ ຕໍ່ສະພາບແວດລ້ອມ ທາງສັງຄົມ ແລະ / ຫຼື ລະບົບນິເວດ ຂອງມັນ. ຄວາມສຽງພາຍນອກ ບໍ່ໄດ້ແຈ້ງໃຫ້ຊາບ ກ່ຽວກັບປະເພດຄວາມສຽງ⁶³, ແຕ່ມັນແມ່ນສະພາບການ ທີ່ສຳຄັນ ສຳລັບແຜນງານ / ໂຄງການ ໃນການຄຸ້ມຄອງຄວາມສຽງທາງດ້ານສິ່ງແວດລ້ອມ ແລະ ສັງຄົມ. ຄວາມສຽງພາຍນອກ ຕໍ່ ແຜນງານ / ໂຄງການສາມາດ ເປັນສິ່ງທີ່ສຳຄັນ ອີກ, ແລະ ຄວນຈະໄດ້ຮັບການຕິດຕາມກວດກາ ຢ່າງເອົາຈິງເອົາຈັງ ໃນຂອງເຂດ ຂອງການຄຸ້ມຄອງ ການປົກປ້ອງ ຂອງ ແຜນງານ / ໂຄງການ.

ຕາຕະລາງ 24 ຕໍ່ໄປນີ້ ສະໜອງ ພາບລວມ ແລະ ການສືບທອນ ກ່ຽວກັບ ການປົກປ້ອງ GIZ ແລະ GCF ທີ່ຖືກຜັກດັນ ໂດຍ ໂຄງການທີ່ຖືກສະເໜີ. ມາດຕະຖານ ການປະຕິບັດ ທີ່ຜັກດັນໂດຍ IFC - ການປະເມີນ ແລະ ການຄຸ້ມຄອງຄວາມສຽງ ແລະ ຜົນກະທົບຕໍ່ສິ່ງແວດລ້ອມ ແລະ ສັງຄົມ (PS 1), ປະສິດທິພາບຂອງຊັບພະຍາກອນ ແລະ ການປ້ອງກັນມົນລະພິດ (PS4), ການເອົາທີ່ດິນ ແລະ ການຕັ້ງຖິ່ນຖານໃໝ່ ແບບບໍ່ສະໝັກໃຈ (PS 5), ຄົນພື້ນເມືອງ (PS 7), ແລະ ມໍລະດົກທາງວັດທະນະທຳ (PS 8) ໄດ້ຖືກປະເມີນວ່າເປັນປະເພດ "ຂະໜາດກາງ" ໃນແງ່ຂອງ ຄວາມສຽງທາງດ້ານສິ່ງແວດລ້ອມ ແລະ ສັງຄົມ. ການປົກປ້ອງ ທີ່ຖືກຜັກດັນ ໂດຍ GIZ ຄື "ສິ່ງແວດລ້ອມ" ແລະ "ສິດທິມະນຸດ" ໄດ້ຖືກປະເມີນເປັນປະເພດ "ກາງ" ໃນແງ່ຂອງ ຄວາມສຽງທາງດ້ານ ສິ່ງແວດລ້ອມ ແລະ ສັງຄົມ. ສ່ວນ ການປົກປ້ອງ/ມາດຕະການ ອື່ນໆ ທີ່ຖືກຜັກດັນທັງໝົດ ໄດ້ຖືກປະເມີນວ່າຕໍ່າ ໃນແງ່ຂອງ ຄວາມສຽງ ທາງດ້ານສິ່ງແວດລ້ອມ ແລະ ສັງຄົມ. ສຳລັບ ການປະເມີນລາຍລະອຽດເພີ່ມຕື່ມ ສຳລັບ ວຽກງານການປົກປ້ອງ ທີ່ໄດ້ຮັບການຊຸກຍູ້, ກະລຸນາເບິ່ງ

⁶³ An exception is GIZ's safeguard „climate change adaptation“, which considers climate change-induced risks to the programme, to reaching its objective, and the sustainability of the programme impacts.

ເອກະສານຊ້ອນທ້າຍ 5 ຂອງ ບົດ ESIA: ການສະຫຼຸບ E&S PS ແລະ ຂະບວນການປົກປ້ອງ ທີ່ໄດ້ຮັບການຊຸກຍູ້ຂອງ GIZ.

ຕາຕະລາງ 7. ພາບລວມ ຂະບວນການປົກປ້ອງ ຂອງ GCF ແລະ GIZ ທີ່ຖືກຜັກດັນ ຈາກ ແຜນງານ

ນະໂຍບາຍ/ມາດຕະຖານ ທາງດ້ານສິ່ງແວດລ້ອມ ແລະ ສັງຄົມ ⁶⁴ :	ໄດ້ຜັກດັນບໍ?	ການປະເມີນ ຄວາມສ່ຽງ:
PS1: ການປະເມີນ ແລະ ການຄຸ້ມຄອງຄວາມສ່ຽງ ແລະ ຜົນກະທົບ ຕໍ່ ສິ່ງແວດລ້ອມ ແລະ ສັງຄົມ	ແມ່ນ	ປານກາງ
PS2: ເງື່ອນໄຂ ທາງດ້ານແຮງງານ ແລະ ການເຮັດວຽກ	ແມ່ນ	ຕ່ຳ
PS 3: ປະສິດທິຜົນ ຂອງ ຊັບພະຍາກອນ ແລະ ການປ້ອງກັນມົນລະພິດ	ແມ່ນ	ຕ່ຳ
PS4: ສຸຂະພາບ, ຄວາມປອດໄພ ແລະ ການຄ້າປະກັນ ຂອງຊຸມຊົນ	ແມ່ນ	ປານກາງ
PS 5: ການເອົາທີ່ດິນ ແລະ ການຕັ້ງຖິ່ນຖານໃໝ່ ແບບບໍ່ສະໝັກໃຈ	ແມ່ນ	ປານກາງ
PS6: ການອະນຸລັກ ຊີວະນາໆພັນ ແລະ ການຄຸ້ມຄອງ ຊັບພະຍາກອນ ທຳມະຊາດ ທີ່ມີຊີວິດ ແບບຍືນຍານ	ແມ່ນ	ຕ່ຳ
PS7: ຄົນພື້ນເມືອງ ແລະ ນະໂຍບາຍຄົນພື້ນເມືອງ ຂອງ GCF	ແມ່ນ	ປານກາງ
PS8: ມໍລະດົກວັດທະນະທຳ	ແມ່ນ	ປານກາງ
ນະໂຍບາຍຄວາມຍືນຍານຂອງ GIZ	ແມ່ນ	ບໍ່ກ່ຽວກັນ
ການປົກປ້ອງສິ່ງແວດລ້ອມ ຂອງ GIZ	ແມ່ນ	ປານກາງ
ການປົກປ້ອງ ຕໍ່ການປ່ຽນແປງດິນຟ້າອາກາດ ຂອງ GIZ	CCM ⁶⁵ : No CCA ⁶⁶ : ແມ່ນ	ຕ່ຳ
ການປົກປ້ອງ ຕໍ່ຂໍ້ຂັດແຍ້ງ ແລະ ຄວາມລະອຽດອ່ອນ ຂອງສະພາບການ ຂອງ GIZ	ບໍ່ແມ່ນ	ບໍ່ກ່ຽວກັນ
ການປົກປ້ອງສິດທິມະນຸດ ຂອງ GIZ	ແມ່ນ	ປານກາງ
ນະໂຍບາຍ ກ່ຽວກັບບົດບາດຍິງຊາຍ ຂອງ GCF ແລະ GIZ	ແມ່ນ	ບໍ່ກ່ຽວກັນ
ກົນໄກການແກ້ໄຂ ການຮ້ອງທຸກ ແບບອິດສະຫຼະ ຂອງ GCF / GRM	ແມ່ນ	ບໍ່ກ່ຽວກັນ

n/a: ບໍ່ກ່ຽວກັນ

⁶⁴ Applicable are GCF/B.07/11 dated 2014 and including the ESS at Annex III and GIZ Sustainability Policy with associated Safeguards.

⁶⁵ CCM stands for "Climate Change Safeguard: Mitigation of Greenhouse Gas emissions".

⁶⁶ CCA stands for "Climate Change Safeguard: Adaptation to the Impacts of Climate Change"

5.2 ການປະເມີນ ແລະ ການຄຸ້ມຄອງ ຄວາມສ່ຽງ ແລະ ຜົນກະທົບ ຕໍ່ສິ່ງແວດລ້ອມ ແລະ ສັງຄົມ (PS1)

ໝົດທຸກແຜນງານ / ໂຄງການ ທີ່ມີຄວາມສ່ຽງ ແລະ ຜົນກະທົບ ຕໍ່ສິ່ງແວດລ້ອມ ແລະ ສັງຄົມ ແມ່ນຜັກດ້ວຍ PS 1. ມາດຕະຖານນີ້ ເນັ້ນໜັກໃສ່ ຄວາມຈຳເປັນ ໃນການຄຸ້ມຄອງ ແລະ ຕິດຕາມ ການປະຕິບັດງານດ້ານສິ່ງແວດລ້ອມ ຂອງ ແຜນງານ ຕະຫຼອດຮອດ ອາຍຸຂອງແຜນງານ, ຊຶ່ງຕ້ອງການໃຫ້ ມີລະບົບການຄຸ້ມຄອງ ສິ່ງແວດລ້ອມ ແລະ ສັງຄົມ ທີ່ ແຂງແຮງ ແລະ ເຂັ້ມແຂງ.

ຄວາມສ່ຽງທາງດ້ານສິ່ງແວດລ້ອມ ແລະ ສັງຄົມ ທີ່ກ່ຽວຂ້ອງກັບ ການຈັດຕັ້ງປະຕິບັດໂຄງການ ແມ່ນຖືກປະເມີນ ປະເພດເປັນກາງ, ດັ່ງທີ່ໄດ້ອະທິບາຍໄວ້ໃນໝວດຢ່ອຍ ກ່ອນໜ້ານີ້. ໂດຍທົ່ວໄປ, ໂຄງການ ສ່ວນໃຫຍ່ ຈະສົ່ງຜົນ ກະທົບທາງບວກ ຕໍ່ ສັງຄົມ ແລະ ສິ່ງແວດລ້ອມ, ແຕ່ຖ້າບໍ່ໄດ້ຮັບການຄຸ້ມຄອງ ເທົ່າທີ່ຄວນ, ມັນ ສາມາດ ມີຜົນກະທົບ ທາງລົບ ແບບບໍ່ໄດ້ຕັ້ງໃຈ (ຄວາມສ່ຽງຂອງ UNI ຫຼື ES) ໃນແງ່ຂອງການເຮັດວຽກ ກັບບັນດາກຸ່ມຊົນເຜົ່າ, ການວາງ ແຜນ ນຳໃຊ້ທີ່ດິນ, ການສົ່ງຜົນ ຕໍ່ລະບຽບ ການນຳໃຊ້ທີ່ດິນ ພາຍໃຕ້ລະບຽບການ ແລະ ຕາມປະເພນີ, ແລະ ຢູ່ໃນຂະແໜງ ກະສິກຳ ຍົກຕົວຢ່າງ ມີການນຳໃຊ້ ຢາຂ້າຫຍ້າ ແລະ ຢາຂ້າແມງໄມ້ (ໃນບັນດາສິ່ງອື່ນໆ, ຊຶ່ງຈະໄດ້ອະທິບາຍ ເປັນ ລາຍລະອຽດເພີ່ມຕື່ມ ໃນໝວດຢ່ອຍຕໍ່ໄປນີ້). ຄວາມສ່ຽງໃນການຈັດຕັ້ງປະຕິບັດ ແຜນ ESMP ສາມາດ ໄດ້ຮັບການ ແກ້ໄຂ ໄດ້ງ່າຍ ແລະ ມີຫຼັກການປະຕິບັດ ທີ່ດີທີ່ສຸດ. ໄລຍະເວລາ ທີ່ຍາວນານ ຂອງແຜນງານ ແມ່ນ 7 ປີ ຊຶ່ງວ່າຢູ່ໃນນີ້ ໂຄງການ 2 ແມ່ນຖືກເຊື່ອມໂຍງເຂົ້ານຳ ແລະ ແນວຄິດຂອງໂຄງການ ເຮັດໃຫ້ ເກີດມີແນວທາງປະຕິບັດ ແບບມີສ່ວນ ຮ່ວມ, ອີງຕາມຄວາມເຫັນດີເຫັນພ້ອມ ແລະ ມີການປັບຕົວ ຊຶ່ງວ່າ ແຜນງານ ສາມາດທົດສອບ ໃນສະຖານທີ່ ທີ່ເລືອກ ກ່ອນທີ່ຈະຜັນຂະຫຍາຍກິດຈະກຳ ໄປສູ່ເຂດເປົ້າໝາຍ ອື່ນໆ.

ສຳລັບ ແຜນງານ /ໂຄງການ ທີ່ມີຄວາມສ່ຽງປານກາງ, ນັ້ນກໍຄື ປະເພດ B, ມັນ ຈຳເປັນຈະຕ້ອງ ພັດທະນາ ແຜນຄຸ້ມ ຄອງສິ່ງແວດລ້ອມ ແລະ ສັງຄົມ ໃນລະດັບໂຄງການ (ESMP) ສຳລັບ ຊ່ວງໄລຍະເວລາທັງໝົດ ຂອງມັນ. ໂຄງການ ຈຳເປັນຈະຕ້ອງ:

- ວາງແຜນ ແລະ ຂຶ້ນງົບປະມານ ສຳລັບ ຊັບພະຍາກອນມະນຸດທີ່ມີຄຸນນະພາບ ເພື່ອສະໜັບສະໜູນ ການຈັດຕັ້ງ ປະຕິບັດ ແຜນ ESMP, ແລະ ສືບຕໍ່ຕິດຕາມ ແລະ ປັບຕົວ ການຈັດຕັ້ງປະຕິບັດ ແຜນ ESMP ໂດຍມີການ ປະສານສົມທົບ ກັບບັນດາຄູ່ຮ່ວມງານ ແລະ ຜູ້ມີສ່ວນກ່ຽວຂ້ອງ ໃນ ສປປ ລາວ.
- ສ້າງລະດັບການຫຼຸດຜ່ອນ (ຄາດຄະເນ, ຫລືກລ້ຽງ; ຫຼຸດຜ່ອນ, ຊິດເຊີຍ ຫຼື ທົດແທນ)
- ຮັບປະກັນໃຫ້ມີ ການສົນທະນາ, ການປຶກສາຫາລື ແລະ ການມີສ່ວນຮ່ວມ ຢ່າງມີປະສິດທິຜົນ ຂອງຜູ້ມີສ່ວນ ກ່ຽວຂ້ອງ ທີ່ໄດ້ຮັບຜົນກະທົບ ໃນລະດັບທ້ອງຖິ່ນ
- ສ້າງ ກົນໄກການສື່ສານ ແລະ ແກ້ໄຂ ທີ່ສອດຄ່ອງ ທາງດ້ານວັດທະນະທຳ.

5.3 ເງື່ອນໄຂທີ່ເປັນເສັ້ນທຽບຖານ ແລະ ຄວາມສ່ຽງເພີ່ມເຕີມ ຕໍ່ ສິ່ງແວດລ້ອມ ແລະ ສັງຄົມ

ອີງຕາມລັກສະນະ ຂອງໂຄງການ, PS ທີ່ເພີ່ມເຂົ້າມາ ນຳໃຊ້ ສິ່ງທີ່ຖືກອະທິບາຍ ຢູ່ໃນໝວດຍ່ອຍ ຕໍ່ໄປນີ້ ພ້ອມກັບ ເສັ້ນທຽບຖານ ຂອງໂຄງການ. ຕາຕະລາງສັງລວມຫຍໍ້ ແມ່ນຢູ່ໃນ ເອກະສານຊ້ອນທ້າຍ 5.

5.3.1 ສະພາບເສດຖະກິດ - ສັງຄົມ

5.3.1.1 ສະພາບເສັ້ນທຽບຖານ

ປະຊາກອນ ຂອງແຂວງ 6 ແຂວງ ສະແດງໃຫ້ເຫັນຮູບພາບທີ່ຫຼາກຫຼາຍ, ລວມທັງ ເມື່ອເບິ່ງເຖິງ ການຂະຫຍາຍຕົວຂອງ ຜົນລະເມືອງ. ສາເຫດທາງກົງ ຂອງ ການທຳລາຍ ແລະ ການເຮັດໃຫ້ປ່າໄມ້ເສື່ອມໂຊມ ຢູ່ໃນ ແຜນ PRAP ແລະ ເອກະສານ ERPD - ແມ່ນ ການປ່ຽນແປງຂອງຜົນລະເມືອງ, ຊຶ່ງໝາຍຄວາມວ່າ ມີປະຊາກອນເພີ່ມຂຶ້ນ - ຕົ້ນຕໍ ແມ່ນ ຍ້ອນການເຕີບໂຕ ຂອງຜົນລະເມືອງ ແລະ ການຍົກຍ້າຍຖິ່ນຖານໄປຍັງພາກພື້ນ. ໃນຊ່ວງໄລຍະ ການລົງພາກສະໜາມ ສຳລັບ ການສ້າງແຜນ PRAP ແລະ ເອກະສານ ER-PD, ໄດ້ມີການປຶກສາຫາລືກັນ ວ່າ ການເພີ່ມຂຶ້ນ ຂອງ ປະຊາກອນ ໃນບາງແຂວງ, ເຮັດໃຫ້ຄວາມກົດດັນເພີ່ມຂຶ້ນ ກ່ຽວກັບທີ່ດິນ ແລະ ຊັບພະຍາກອນ ທຳມະຊາດ ເພື່ອສະ ຫັບສະໜູນ ຊີວິດການເປັນຢູ່ຂອງຊາວບ້ານ. ຫາຕາຕະລາງຕາຕະລາງ 2 ຂ້າງລຸ່ມນີ້ ສະແດງພາບລວມຂອງຜົນລະເມືອງ ແຂວງ ໃນປີ 2005 ແລະ ປີ 2015. ຂໍ້ມູນ ຖືກນຳສະເໜີ ຢູ່ນີ້ ເພື່ອສະແດງໃຫ້ເຫັນວ່າ ການເພີ່ມຂຶ້ນ ຂອງປະຊາກອນ ໂດຍສະເພາະໃນເຂດຊົນນະບົດ, ມີຄວາມແຕກຕ່າງ ລະຫວ່າງແຂວງຕ່ຳແຂວງ. ໃນຂະນະທີ່ ແຂວງບໍ່ແກ້ວ, ຫຼວງພະບາງ ແລະ ເມືອງໄຊບຸລີ ມີການຫຼຸດລົງ ຂອງປະຊາກອນໃນເຂດຊົນນະບົດ, ປະຊາກອນໃນເຂດຊົນນະບົດ ຢູ່ ແຂວງອຸດົມໄຊ ແລະ ຫຼວງນ້ຳທາ ໄດ້ເພີ່ມຂຶ້ນ, ແລະ ປະຊາກອນໃນເຂດຊົນນະບົດຂອງແຂວງຫົວພັນ ຍັງເກືອບບໍ່ປ່ຽນແປງເລີຍ. ບາງທີ, ສິ່ງດັ່ງກ່າວນີ້ ອາດຈະເປັນຍ້ອນວ່າ ການປ່ຽນແປງຄຳນິຍາມ ຂອງຄຳວ່າ "ຊົນນະບົດ" ທຽບກັບ "ຕົວເມືອງ" ແມ່ນຍັງບໍ່ ທັນມີໃຜຮູ້. ເພາະສະນັ້ນ, ແຜນງານ ຈະຊອກຫາ ທ່າອ່ຽງຂອງການອົບພະຍົບ ທີ່ຫຼາກຫຼາຍ ຊຶ່ງຂຶ້ນຢູ່ກັບ ການກຳນົດ ຂອງທ້ອງຖິ່ນ, ທີ່ແຕກຕ່າງກັນໃນບາງກໍລະນີ ລະຫວ່າງຊຸມຊົນ ຕໍ່ ຊຸມຊົນ.

ຕາຕະລາງ 8. ປະຊາກອນທັງໝົດຂອງແຂວງ ແລະ ທີ່ຢູ່ໃນເຂດຊົນນະບົດ ຂອງແຂວງ (2005 ຫາ 2015)

ແຂວງ	ປະຊາກອນທັງໝົດ ພາຍໃນແຂວງ		ປະຊາກອນທັງໝົດ ໃນເຂດຊົນນະບົດ	
	2005	2015	2005	2015
ຫຼວງນ້ຳທາ	145,310	175,753	113,576	128,170

ອຸດົມໄຊ	265,179	307,622	224,770	233,636
ບໍ່ແກ້ວ	145,263	179,243	125,348	120,348
ຫຼວງພະບາງ	407,039	431,889	330,374	292,194
ຫົວພັນ	280,938	289,393	247,916	247,911
ໄຊຍະບູລີ	338,669	381,376	261,685	229,218
ລວມທັງໝົດ	1,582,398	1,765,276	1,303,669	1,251,477

ໝາຍເຫດ ກ່ຽວກັບຕາຕະລາງ: ແຫຼ່ງຂໍ້ມູນ ແມ່ນ ບົດລາຍງານ ການສຳຫຼວດພື້ນລະເມືອງ ປີ 2005 (ຕາຕະລາງ 2.2) ແລະ ບົດລາຍງານ ການສຳຫຼວດພື້ນລະເມືອງ ປີ 2015 (ຕາຕະລາງ P1.1). ແຂວງ ທີ່ຖືກໝາຍເປັນສີເທົາແກ່ ແມ່ນມີປະຊາກອນ ໃນເຂດຊຸມນະບົດ ຫຼຸດລົງ, ສ່ວນ ໂຕເປັນສີຂີ້ເຖົ້າອ່ອນ ແມ່ນມີປະຊາກອນທີ່ບໍ່ປ່ຽນແປງປານໃດ ນັບຕັ້ງແຕ່ ປີ 2005 ເຖິງປີ 2015.

ຄວາມທຸກຍາກ ຍັງເຫັນໄດ້ ໃນພາບລວມຂອງເສດຖະກິດ-ສັງຄົມ ຢູ່ທາງພາກເໜືອ. ແຕ່ເຖິງຢ່າງໃດກໍຕາມ, ມັນຫຼຸດລົງ ຢ່າງໄວວາ ໃນໄລຍະຫຼາຍປີຜ່ານມາ. 28 ເມືອງກ່ອນການຄັດເລືອກ ມີອັດຕາຄວາມທຸກຍາກ (ຄວາມທຸກຍາກ ທີ່ອີງໃສ່ລາຍຮັບ) ຊຶ່ງມີໄລຍະ ອັດຕາຕໍ່າ 11,3% ຢູ່ທັງມີໄຊ ໄປຫາ ອັດຕາສູງ 45.6% ຢູ່ເມືອງຫົວເມືອງ (ຫົວພັນ: ຕາຕະລາງ 8). ດັ່ງທີ່ບົດທົບທວນແຫ່ງຊາດ ແບບສະໝັກໃຈ ຂອງ ສປປ ລາວ ກ່ຽວກັບການຈັດຕັ້ງປະຕິບັດວາລະ ປີ 2030 ສຳລັບ ການພັດທະນາແບບຍືນຍານ (ປີ 2018: 17) ຊຶ່ງໃຫ້ເຫັນວ່າ: “ຄົວເຮືອນທີ່ເຮັດກະສິກຳ ແມ່ນເບິ່ງເໝືອນກັບວ່າ ຈະມີຄວາມເປັນໄປໄດ້ສອງເທົ່າ ເມື່ອທຽບກັບ ຄົວເຮືອນທີ່ບໍ່ແມ່ນຊາວກະສິກອນ ທີ່ຈະກັບເກີດມາຢູ່ໃນຄວາມທຸກຍາກຄືນ ຍ້ອນວ່າ ເຂົາເຈົ້າ ມີຄວາມສູງສູງ ທີ່ຈະໄດ້ຮັບຜົນກະທົບແບບບໍ່ຄາດຄິດ”. ສິ່ງທີ່ບໍ່ຄາດຄິດເຫຼົ່ານີ້ ແມ່ນນັບຕັ້ງແຕ່ ລາຄາພືດຕົກລົງ ບາດດຽວ, ໄຟຟ້າບັດທາງທຳມະຊາດ ທີ່ລວມທັງ ສັດຕູພືດ ແລະ ພະຍາດ ຂອງພືດ, ຈົນຮອດ ການຕາຍຂອງສັດລ້ຽງ, ບັນຫາສຸຂະພາບ ພາຍໃນຄອບຄົວ ທີ່ເກີດຂຶ້ນຢ່າງກະທັນຫັນ. ນີ້ ແມ່ນສິ່ງທີ່ໜ້າວິຕົກກັງວົນເປັນພິເສດ ທີ່ຈະຕ້ອງພິຈາລະນາວ່າ ຂະແໜງກະສິກຳ ແມ່ນແຫຼ່ງທຳມາຫາກິນ ຂອງຊີວິດການເປັນຢູ່ ສຳລັບ ປະຊາຊົນສ່ວນໃຫຍ່ ໃນ ສປປ ລາວ.⁶⁷

⁶⁷ World Bank (2018) Lao People's Democratic Republic– Sustainable Forestry for Rural Development Project. Washington D.C, USA.

ຕາຕະລາງ 9. ຄວາມທຸກຍາກ ຢູ່ຫົກແຂວງພາກເໜືອ ຂອງລາວ (ປີ 2016)

ແຂວງ	ອັດຕາຄວາມທຸກຍາກ %	ດັດສະນີ ຊ່ອງວ່າງຄວາມທຸກຍາກ	ຄາດຄະເນ ຈຳນວນ ຄົນທຸກຍາກ	ໄລຍະ ຂອງອັດຕາທຸກຍາກ ຢູ່ເມືອງເປົ້າໝາຍ %
ຫຼວງນ້ຳທາ	21.1	4.6	35,524	16.2 (ນ້ຳທາ) – 27.9 (ນາແລ)
ອຸດົມໄຊ	25.5	5.7	75,327	17.7 (ໄຊ) – 30.6 (ແປງ)
ບໍ່ແກ້ວ	25.5	5.9	43,738	21.7 (ຫ້ວຍຊາຍ) - 34.2 (ພະອຸດົມ)
ຫຼວງພະບາງ	22.9	4.9	95,575	16.3 (ນານ) – 30.5 (ທັງສອງເມືອງ ໂພນໄຊ ແລະ ວຽງຄຳ)
ຫົວພັນ	37.0	8.5	105,680	27.7 (ວຽງໄຊ) – 45.6 (ຫົວເມືອງ)
ໄຊຍະບູລີ	20.2	4.5	74,325	11.3 (ທົ່ງມີໄຊ) – 23.5 (ພຽງ)

ໝາຍເຫດ ກ່ຽວກັບຕາຕະລາງ: ການປ່ຽນແປງ ອາດຈະເກີດຂຶ້ນຕັ້ງແຕ່ນັ້ນມາ. ອັນທີ່ເອີ້ນວ່າ ດັດສະນີຊ່ອງວ່າງຄວາມທຸກຍາກ ແມ່ນວັດແທກຂອບເຂດ ທີ່ບຸກຄົນຕົກຢູ່ຕ່ຳກວ່າ ເສັ້ນຄວາມທຸກຍາກ (ຊ່ອງຫວ່າງຄວາມທຸກຍາກ) ເນື່ອງຈາກມັນເປັນອັດຕາສ່ວນ ຂອງເສັ້ນຄວາມທຸກຍາກ.

ແຫຼ່ງຂໍ້ມູນ: ສູນສະຖິຕິ ແຫ່ງຊາດລາວ ມ້ອມຄະນະ (ປີ 2016) ຄົນທຸກຍາກຢູ່ໃສ? ສປປ ລາວ ປີ 2015 ແຜນທີ່ກ່ຽວກັບຄວາມທຸກຍາກໂດຍອີງໃສ່ ການສຳຫຼວດພົວພັນລະເມືອງ: ຜົນໄດ້ຮັບຈາກ ລະດັບ ແຂວງ ແລະ ເມືອງ, . ເອກະສານຊ້ອນທ້າຍ 8: ຕົວຊີ້ວັດ ຄວາມທຸກຍາກດ້ານການເງິນ, ເປັນ ແຂວງ ແລະ ເມືອງ.

ສະພາບເສດຖະກິດ - ສັງຄົມ ໃນ 6 ແຂວງພາກເໜືອ ແຕກຕ່າງກັນຫຼາຍ. ແຕ່ເຖິງຢ່າງໃດກໍ່ຕາມ, ການເອື້ອອົງທີ່ສູງຂອງປະຊາກອນໃນເຂດຊົນນະບົດ ໃສ່ ການເຮັດກະສິກໍາ ແລະ ແຫຼ່ງປ່າໄມ້ ສໍາລັບທັງເພື່ອສ້າງລາຍຮັບ ແລະ ການລ້ຽງຊີບແມ່ນເປັນລັກສະນະທີ່ເຫັນທົ່ວໄປ. ບາງກຸ່ມຊົນເຜົ່າ ແລະ ຊຸມຊົນ ເຮັດໄດ້ດີຫຼາຍ ຜ່ານທາງການຄ້າ, ການກະສິ ກໍາທີ່ມັກຈະມີຕົ້ນທຶນ ເທົ່າກັບ ຄວາມປົກຫຸ້ມຂອງປ່າໄມ້. ຍົກຕົວຢ່າງ, ມີ ໝູ່ບ້ານ ເຜົ່າອາຄ່າ ໃນແຂວງຫລວງນ້ຳທາ ທີ່ຫັນໄປສ້າງສາຍພົວພັນຂ້າມແດນ ກັບພື້ນທີ່ຢູ່ຈີນ ເພື່ອສ້າງສາຍພົວພັນຄ້າຂາຍ ທີ່ມີກໍາໄລ. ເຊັ່ນດຽວກັນນີ້, ບາງບ້ານຂອງຊົນເຜົ່າມົ້ງ ກໍ່ເຮັດໄດ້ດີ ສໍາລັບ ການເຮັດກະສິກໍາເປັນສິນຄ້າ.

ດັ່ງທີ່ເຊື່ອຊ້ອນ ຢູ່ພາຍໃຕ້ຂໍ້ມູນໂຕເລກຄວາມທຸກຍາກ, ແລະ ການປັບປຸງທີ່ ຢ່າງໜັ້ນທ່ຽງ ທີ່ ພາກເໜືອ ຂອງ ສປປ ລາວ ໄດ້ປະສົບ ໃນທົດສະວັດທີ່ຜ່ານມາ, ແມ່ນການເພີ່ມ ລະດັບ ຂອງຄວາມບໍ່ສະເໝີພາບ ພາຍໃນບ້ານ, ກຸ່ມບ້ານ ແລະ ເມືອງ.⁶⁸ ບົດລາຍງານການພັດທະນາມະນຸດ ສະບັບລ້າສຸດ (ປີ 2018) ສໍາ ລັບ ສປປ ລາວ ໃຫ້ຂໍ້ສັງເກດວ່າ ສປປ ລາວ ມີຕົວຄູນ Gini ໂດຍສະເລ່ຍແລ້ວ 36,4 (ຄ້າຍຄືກັບສະມາຊິກອາຊຽນປະເທດອື່ນໆ). ພຽງແຕ່ຍ້ອນວ່າ

⁶⁸ Personal observations over many years of village visits in northern Lao PDR, plus the latest reports on economic development in Lao PDR point to an increasing Gini coefficient, meaning a trend towards greater income inequality.

ເມືອງ ມີອັດຕາຄວາມທຸກຍາກຕໍ່າ, ແຕ່ກໍບໍ່ໄດ້ໝາຍຄວາມວ່າ ຈະບໍ່ມີຄອບຄົວທີ່ທຸກຍາກ ຫຼາຍຄອບຄົວ.⁶⁹ ຍົກຕົວຢ່າງ, ຮູບຕໍ່ໄປນີ້ ສະແດງໃຫ້ເຫັນຕົວຢ່າງຂອງເຮືອນທີ່ແຕກຕ່າງກັນ ພາຍໃນບ້ານໜຶ່ງ, ປ່ອນທີ່ສາມາດເຫັນຊ່ອງວ່າງຄວາມຮັ່ງມີ.



ຮູບ 4: ຮູບພາບ ຂອງເຮືອນຊານບ້ານຊ່ອງ ພາຍໃນບ້ານ

ໝາຍເຫດ ກ່ຽວກັບຮູບພາບ: ເຮືອນແມ່ນຢູ່ໃນບ້ານດຽວກັນ ຂອງເມືອງຝຽງ, ແຂວງໄຊຍະບູລີ, ແຕ່ວ່າຄວາມແຕກຕ່າງ ທາງດ້ານຄວາມຮັ່ງມີ ລະຫວ່າງຄອບຄົວຕ່າງໆ ທີ່ອາໄສຢູ່ໃນບ້ານ ແມ່ນດີຫຼາຍ. (ຮູບພາບ: ທ່ານ ກິເບີດ)

⁶⁹ Particularly vulnerable groups include women-headed households, households new to a particular village who are denied Access to decent quality land, households with disabled persons, and households that have suffered severe harvest losses, or lost land, among others.

ຊ່ອງວ່າງ ດ້ານຄວາມບໍ່ສະເໝີພາບ ແລະ ຄວາມທຸກຍາກ ພາຍໃນບ້ານ ມີຫຼາຍຂຶ້ນ ຕະຫຼອດ ໄລຍະຫຼາຍປີຜ່ານມາ ຍ້ອນວ່າບາງຄອບຄົວມີຖານະທີ່ດີຂຶ້ນ ໃນການນໍາໃຊ້ປະໂຫຍດ ຈາກການປູກພືດເສດຖະກິດ ແລະ ໂອກາດໃນທາງການຄ້າ. ການສະສົມທຶນຮອນ ຂອງເຂົາເຈົ້າ ໄດ້ເຮັດໃຫ້ເຂົາເຈົ້າ ສະສົມທີ່ດິນ ຫຼາຍຂຶ້ນ. ໃນຂະນະທີ່ ການຂາດທີ່ດິນ ແມ່ນຜ່ານມາບໍ່ເຄີຍໄດ້ຍືນຈັກເທື່ອ ຢູ່ໃນ ສປປ ລາວ, ປະຈຸບັນນີ້ ມີຄອບຄົວທີ່ທຸກຍາກ ທີ່ເຮັດໄຮ ໃນທີ່ດິນທີ່ໄດ້ເຊົ່າ ແລະ/ຫຼື ລ້ຽງຊີບຕົ້ນຕໍ ຈາກການອອກໄປຂາຍແຮງງານ ຂອງຕົນ (ໃຫ້ເບິ່ງ ກ່ອງຂໍ້ມູນ ຂ້າງລຸ່ມນີ້ ກ່ຽວກັບ ການຄອບຄອງທີ່ດິນ). ການປະເມີນ ຂອງສະຫະປະຊາຊາດ (UN) ດ້ານການພັດທະນາທົ່ວໄປ ຢູ່ ສປປ ລາວ, ໂດຍບໍ່ໄດ້ເວົ້າສະເພາະເຈາະຈົງ ແຕ່ກ່ຽວກັບ ພາກເໜືອ ຂອງ ສປປ ລາວ, ໄດ້ລາຍງານວ່າ: “ມີຄວາມບໍ່ເທົ່າທຽມກັນທີ່ເພີ່ມຂຶ້ນ ກ່ຽວກັບ ທີ່ດິນ, ການຄ້າປະກັນການຄອບຄອງທີ່ດິນ ແລະ ການຂາດທີ່ດິນ. ຄາດຄະເນວ່າ ມີເຖິງ 15% ຂອງຄົວເຮືອນ ໃນເຂດຊົນນະບົດ ແມ່ນບໍ່ມີທີ່ດິນ, ໃນນັ້ນເຄິ່ງໜຶ່ງ ແມ່ນ ດຳເນີນການປູກ ແບບແບ່ງປັນຜົນ ຫລື ເຊົ່າທີ່ດິນ”.⁷⁰ ປິດລາຍງານ ການສຳຫຼວດພົນລະເມືອງ ປີ 2015 (ຕາຕະລາງ 8.15) ຍັງໄດ້ລາຍງານວ່າ 86,7% ຂອງຄົວເຮືອນໃນເຂດຊົນນະບົດ (ທີ່ມີທາງ) ແລະ 85,2% ຂອງຄົວເຮືອນໃນເຂດຊົນນະບົດ ທີ່ບໍ່ມີທາງເຂົ້າ ແມ່ນມີທີ່ດິນ ສຳລັບຜະລິດກະສິກຳ.

ການປຶກສາຫາລື ກ່ຽວກັບ ແຜນ PRAP ແລະ ER-P ໄດ້ຍົກໃຫ້ເຫັນເຖິງ ຄວາມທຸກຍາກຂອງປະຊາຊົນທ້ອງຖິ່ນ ວ່າເປັນສາເຫດຜົນຖານ ທີ່ພາໃຫ້ເກີດມີການທຳລາຍປ່າໄມ້ ແລະ ການເຮັດໃຫ້ປ່າໄມ້ເສື່ອມໂຊມ. ສິ່ງດັ່ງກ່າວນີ້ ແມ່ນຕົກລົງເຫັນດີ ກັບ ບັນດາການປຶກສາຫາລື ແລະ ການຄົ້ນຄ້ວາອື່ນໆ, ເຊິ່ງຄົ້ນພົບວ່າ ຄວາມທຸກຍາກ ປະກອບສ່ວນເຮັດໃຫ້ປະຊາຊົນທ້ອງຖິ່ນ ຖືກຜັກດັນໃຫ້ເຂົ້າໄປໃນພື້ນທີ່ ບ່ອນທີ່ເຂົາເຈົ້າ ຕ້ອງໄດ້ຖາງປ່າເຂດເນີນສູງ ທີ່ຄ່ອຍຊົນເຜື່ອປູກ ເຂົ້າໄຮ ແລະ ພືດເສດຖະກິດ.⁷¹ ສິ່ງດັ່ງກ່າວນີ້ ແມ່ນຕິດພັນກັບ ປັດໃຈອື່ນໆຫຼາຍຢ່າງ ເຊັ່ນ: ພູມສັນຖານ, ທຳອຽງຂອງປະຊາກອນ, ລະບົບການຜະລິດກະສິກຳ ແລະ ຜະລິດຕະຜົນທີ່ໄດ້ຮັບ, ການຫຼຸດລົງ ຂອງ ໄລຍະຮີກເລົ່າ ແລະ ຄວາມຈະເລີນຜັນຂອງດິນ, ແລະ ບັນດາປັດໃຈອື່ນໆ.⁷² ນອກຈາກນັ້ນ, ມັນກໍ່ເປັນຄວາມຈິງທີ່ວ່າ ຍຸດທະສາດການຮັບມື ໃນໄລຍະເວລາທີ່ຂາດແຄນ ອາດຈະເປັນການຕັດໄມ້ ແລະ ການລ່າສັດ ແບບຜິດກົດໝາຍ, ແຕ່ ສິ່ງດັ່ງກ່າວນີ້ ສ່ວນຫຼາຍ ແມ່ນຍຸດທະສາດການຮັບມືໄລຍະສັ້ນ ຍ້ອນວ່າ ມີຄອບຄົວຈຳນວນໜ້ອຍ ທີ່ເຮັດແນວນີ້ເປັນປົກກະຕິສຳລັບ ຍຸດທະສາດການດຳລົງຊີວິດ ໃນໄລຍະຍາວ

⁷⁰ Country Analysis Report (2012): Lao People's Democratic Republic: Analysis to inform the selection of priorities for the next UN Development Assistance Framework (UNDAF) 2012-2015. The statement applies generally to rural Lao PDR, not specifically to the North.

⁷¹ Viau et al. 2011; Vongvisouk et al. 2014 in Kallio et al. 2019. For example, in some districts households planted rubber and cash crops on all of their land that was allocated by land use planning processes. For maize, various studies found that this includes even very poor households (with land), with some studies demonstrating various motivating drivers for farmers to join maize planting (e.g. income generation opportunities, lower labor requirements compared to upland rice, market outlets through traders, land due to government support for maize expansion, and infrastructure development), or a lack of alternate livelihood (cash income) generating opportunities. For many households who cultivated cash crops on their entire allocated areas, they continued to cultivate subsistence crops in marginal upland areas or by clearing forested areas to ensure food security, and to generate additional household income. One study in three villages in Northern Lao PDR found that “swidden rice continued to be the main food provider and played an essential role as a fallback strategy for farmers in all three villages. The fact that most of the farmers had not completely abandoned swidden, even in the highest boom of maize, enabled them to ensure some food security during the maize price crash”.⁷¹ Poorer households who do not have sufficient land are often dependent on upland agriculture for subsistence and additional household income.

⁷² Viau et al. 2011; Vongvisouk et al. 2014 in Kallio et al. 2019

ກອງຂໍ້ມູນ 1. ການຄອບຄອງທີ່ດິນ ຢູ່ໃນພື້ນທີ່ແຜນງານ

ການຄອບຄອງທີ່ດິນ ທີ່ມີຄວາມຮັບປະກັນ ຍັງເປັນບັນຫາ ສໍາລັບ ຊຸມຊົນສ່ວນໃຫຍ່ ໃນເຂດເນີນສູງ ທີ່ເປັນຊົນນະບົດ ຢູ່ທາງຝາກເໜືອ. ຢູ່ໃນເຂດຊົນນະບົດ, ປະກົດເຫັນວ່າ ມີຫລາຍກວ່າສອງລ້ານຕອນດິນ (ບົດນໍາສະເໜີ ຂອງ ກົມຄຸ້ມຄອງທີ່ດິນກະສິກໍາ (DALAM)⁷³), ສ່ວນໃຫຍ່ ແມ່ນບໍ່ມີໃບຕາດິນ, ເຊິ່ງສ່ວນໃຫຍ່ແມ່ນບໍ່ມີໃບຕາດິນ. ໃບຕາດິນຊຸມຊົນ ແມ່ນມີຄວາມເປັນໄປໄດ້ ຢູ່ໃນກົດໝາຍ (ກົດໝາຍ ວ່າດ້ວຍທີ່ດິນ ສະບັບເກົ່າ ປີ 2003), ແຕ່ວ່າ, ໃນພາກປະຕິບັດຕົວຈິງ, ມັນແທບຈະບໍ່ມີການອອກໃບຕາດິນດັ່ງກ່າວ. ທ່ານ ຮ້ອກ ພ້ອມຄະນະ (ປີ 2015) ໄດ້ຍົກໃຫ້ເຫັນວ່າ "ໃບຕາດິນສ່ວນໃຫຍ່ ໄດ້ອອກໃນເຂດຕົວເມືອງ ແລະ ເຂດອ້ອມແອ້ມຕົວເມືອງ, ໃນຂະນະທີ່ຢູ່ໃນເຂດຊົນນະບົດ ໄດ້ບັນລຸ ພຽງແຕ່ໃນກໍລະນີ ທີ່ມີການສະໜັບສະໜູນ ຈາກ ແຜນງານ ທີ່ໄດ້ຮັບທຶນຈາກ ຜູ້ໃຫ້ທຶນ ເທົ່ານັ້ນ."

ດ້ວຍເຫດນັ້ນ, ພື້ນທີ່ເນີນສູງ, ທີ່ດິນທີ່ຄອບຄອງຕາມປະເພນີ ແລະ ທີ່ດິນຂອງຊຸມຊົນ ຫຼາຍບ່ອນ ອາດຈະບໍ່ຖືກຮັບຮູ້ ໂດຍ ລັດ (ອາດຈະຖືກຈັດປະເພດ ຢູ່ພາຍໃຕ້ ໜຶ່ງ ໃນສາມປະເພດປ່າໄມ້ ຫຼາຍກວ່າເປັນ "ທີ່ດິນຊົມໃຊ້ ຂອງບ້ານ") ເຖິງແມ່ນວ່າ ມັນຈະມີຄວາມສໍາຄັນຈໍາເປັນ ໃນການຮັກສາ ຊີວິດການເປັນຢູ່ຂອງປະຊາຊົນ ພາຍໃນທ້ອງຖິ່ນ.⁷⁴ ສິ່ງດັ່ງກ່າວນີ້ ສ່ວນໃຫຍ່ ແມ່ນເປັນຍ້ອນ ມີລະດັບຄວາມຮູ້ຄວາມສາມາດທີ່ແຕກຕ່າງກັນ ແລະ ມີພະນັກງານ ແລະ ຊັບພະຍາກອນ ໃນຈໍານວນທີ່ຈໍາກັດ ຢູ່ຂັ້ນເມືອງ. ໃນຂະນະທີ່ ມີການຮັບຮູ້ບາງຢ່າງ ໃນກົດໝາຍ ສໍາລັບ ການຄອບຄອງ ຂອງຊຸມຊົນ (ສະຫະກອນ), ດັ່ງທີ່ກ່າວມາຂ້າງເທິງ, ການອອກໃບຕາດິນຊຸມຊົນ ຢູ່ທາງຝາກເໜືອ ແມ່ນຍັງບໍ່ທັນເກີດຂຶ້ນ, ເຖິງແມ່ນວ່າຈະມີການວາງແຜນ ນໍາໃຊ້ທີ່ດິນແບບມີສ່ວນຮ່ວມ ແລະ ມີການຄຸ້ມຄອງປ່າໄມ້ບ້ານກໍຕາມ. ສິ່ງດັ່ງກ່າວນີ້ ສ່ວນໃຫຍ່ ແມ່ນເປັນຍ້ອນ ມີລະດັບຄວາມຮູ້ຄວາມສາມາດທີ່ແຕກຕ່າງກັນ ແລະ ມີພະນັກງານ ແລະ ຊັບພະຍາກອນ ໃນຈໍານວນທີ່ຈໍາກັດ ຢູ່ຂັ້ນເມືອງ.

ເພາະສະນັ້ນ, ສປປ ລາວ ຍັງປະເຊີນ ກັບສິ່ງທ້າທາຍຕ່າງໆ ໃນການສ້າງຄວາມກົມກຽວ ໃຫ້ແກ່ຄວາມໝັ້ນຄົງທາງດ້ານການຄອບຄອງທີ່ດິນ ກັບໂອກາດໃນການລົງທຶນໃສ່ທີ່ດິນ.⁷⁵ ໂຄງການ ໄດ້ຊ່ວຍສ້າງຄວາມເຂັ້ມແຂງ ໃຫ້ແກ່ ສັນຍາວ່າດ້ວຍ ການຄອບຄອງທີ່ດິນ, ທີ່ສະໜັບສະໜູນ ການວາງແຜນນໍາໃຊ້ທີ່ດິນ ຂອງ ຊຸມຊົນ ແລະ ລວມໝູ່ ເພື່ອສະໜອງ ການຄໍ້າປະກັນ ການຄອບຄອງສໍາລັບ ການຄຸ້ມຄອງປ່າໄມ້ ແລະ ໝາກຜົນຂອງປ່າໄມ້.

ໂຄງການ 1 ໄດ້ສົ່ງເສີມ ການສ້າງຂໍ້ມູນລາຍລະອຽດ ວຽກງານ PLUP 2.0, ຊຶ່ງເປັນບົດແນະນໍາສະບັບໃໝ່ ກ່ຽວກັບການວາງແຜນນໍາໃຊ້ທີ່ດິນແບບມີສ່ວນຮ່ວມ (PLUP) ໃນເດືອນທັນວາ 2020 ຫຼັງຈາກ ມີການປຶກສາຫາລືກັບ ໜ່ວຍງານ NPMU, ຄູ່ຮ່ວມພັດທະນາທີ່ກ່ຽວຂ້ອງ ແລະ ອໍານາດການປົກຄອງແຂວງ. ໃນຂະນະທີ່ ແຜນ PULP ທີ່ໄດ້ຖືກເຊັນ ສາມາດທໍາໜ້າທີ່ເປັນເອກະສານນິຕິກໍາ ເພື່ອຮັບປະກັນ ການຄໍ້າປະກັນ ການຄອບຄອງທີ່ດິນກະສິກໍາ ແລະ ປ່າໄມ້, ບົດແນະນໍາ PLUP 2.0 ແມ່ນຖືກນໍາໃຊ້ ໃນຊ່ວງໄລຍະ ການວາງແຜນນໍາໃຊ້ທີ່ດິນ ຢູ່ໃນໝົດທຸກບ້ານເປົ້າໝາຍ. ໃນລະຫວ່າງ ເດືອນມີນາ ຫາ ເດືອນມິຖຸນາ 2021, ກອງປະຊຸມຝຶກອົບຮົມກ່ຽວກັບ PLUP 2.0 ໃຫ້ແກ່ ຜູ້ຈັດຕັ້ງປະຕິບັດທີ່ສໍາຄັນ ຈາກ DAFO ແລະ DoNRE ໄດ້ຖືກຈັດຕັ້ງຂຶ້ນ ຢູ່ໃນສາມແຂວງ. ເນື່ອງຈາກພະນັກງານວິຊາການສ່ວນໃຫຍ່ ຈາກ DAFO ແລະ DoNRE ຂາດປະສົບການຕົວຈິງ ໃນການວາງແຜນການນໍາໃຊ້ທີ່ດິນ, ເຈົ້າໜ້າທີ່ທີ່ກ່ຽວຂ້ອງ ຈາກກົມທີ່ດິນ (DoL/MoNRE), DoF, PAFO/PoNRE ແລະ ພະນັກງານໂຄງການ ໄດ້ໃຫ້ການຊຸກຍູ້ ທາງດ້ານວິຊາການ ຢູ່ໃນສະຖານທີ່. ຊາວບ້ານຫຼາຍກວ່າ 14,000 ຄົນ ໄດ້ເຂົ້າຮ່ວມ ຂະບວນການປຶກສາຫາລື ກ່ຽວກັບ PLUP ຊຶ່ງວ່າ 46% ຂອງຜູ້ເຂົ້າຮ່ວມທັງໝົດ ແມ່ນເປັນເພດຍິງ. ປະມານ 80% ຂອງບ້ານທີ່ໄດ້ສໍາເລັດ

⁷³ No date, but entitled Strategy of Agricultural Land Management and Development Up To 2025..

⁷⁴ See also Rock (May 2018) on Land Policy Briefs in Cambodia, Lao PDR and Myanmar: He states that "Customary land rights often overlap with what the laws (Land Law and Forestry Law) define as state land."

⁷⁵ Ironside 2017

ແລ້ວ, ໄດ້ມີການທົບທວນຄືນ, ປັບປຸງ ຫຼື ສ້າງ ແຜນນຳໃຊ້ທີ່ດິນຂອງບ້ານ ທີ່ມີຢູ່ແລ້ວຂຶ້ນໃໝ່ ໃນຊ່ວງໄລຍະ ຂະບວນການ PLUP 2.0.

ດັ່ງນັ້ນ, ເນື້ອທີ່ດິນຂອງບ້ານທັງໝົດ ປະມານ 220,000 ເຮັກຕາ ແມ່ນໄດ້ຖືກປັກຫຼັກໝາຍ ແລະ ຢູ່ພາຍໃຕ້ ແຜນນຳໃຊ້ທີ່ດິນຂອງບ້ານ, ລະບຽບການບ້ານທັງໝົດ ສຳລັບ 48 ບ້ານ ແມ່ນໄດ້ຖືກສ້າງຂຶ້ນ ແລະ ຮັບຮອງ ຈາກຊາວບ້ານ. 64% ຂອງເນື້ອທີ່ທັງໝົດ ແມ່ນຖືກກຳນົດເປັນ ທີ່ດິນປ່າໄມ້ບ້ານ. 25,1% ຂອງເນື້ອທີ່ບ້ານທັງໝົດ ແມ່ນຖືກກຳນົດເປັນເຂດກະສິກຳຄົງທີ່, ໃນຂະນະທີ່ ການເຮັດໄຮ່ເລື່ອນລອຍ ແລະ ທີ່ດິນຮົກເລົ່າ ກວມເອົາປະມານ 10%.

ຂະບວນການ ໄດ້ມີຄວາມຊັກຊ້າ ຍ້ອນການປົດລ້ອມ ເພື່ອປ້ອງກັນການລະບາດ ຂອງພະຍາດ. ມີການວາງແຜນ ເພື່ອສືບຕໍ່ກິດຈະກຳ ຢູ່ໃນ 3 ແຂວງ ແລະ ຈະຜັນຂະຫຍາຍອອກ ພາຍໃຕ້ໂຄງການ 2 ຢູ່ໃນ 3 ແຂວງໃໝ່.

5.3.1.2 ນະໂຍບາຍ ແລະ ຂະບວນການປົກປ້ອງ ທີ່ໄດ້ຮັບການຜັກດັນ

ໂຄງການ 2 ອາດຈະປະກອບສ່ວນ ແບບບໍ່ຕັ້ງໃຈ ຕໍ່ການເຂົ້າເຖິງທີ່ດິນ ທີ່ເຮັດໃຫ້ມີການປ່ຽນແປງ, ຫຼຸດໜ້ອຍລົງ ຫຼື ຖືກປະຕິເສດ ຜ່ານທາງ ບາງກິດຈະກຳ ຂອງແຜນງານ (ຕົວຢ່າງ ການວາງແຜນການ ນຳ ໃຊ້ທີ່ດິນ ແບບມີສ່ວນຮ່ວມ ແລະ ແຜນການຄຸ້ມຄອງ ການນຳໃຊ້ທີ່ດິນ ທີ່ແຕກຕ່າງກັນ) ທີ່ສົ່ງຜົນ ໃຫ້ເກີດມີຜົນກະທົບທາງລົບ ຕໍ່ການດຳລົງຊີວິດ ແບບບໍ່ຕັ້ງໃຈ. ເພາະສະນັ້ນ, ໂຄງການ 2 ຈຶ່ງຜັກດັນ PS 5 "ການເອົາທີ່ດິນ ແລະ ການຕັ້ງຖິ່ນຖານໃໝ່ ແບບບໍ່ສະໝັກໃຈ" ແລະ ການປົກປ້ອງ "ສິດທິມະນຸດ" ຂອງ GIZ. ມັນ ອາດຈະສາມາດ ສືບຕໍ່ ຜັກດັນ PS 7 (ມໍລະດົກທາງວັດທະນະທຳ), ຖ້າທີ່ດິນ ທີ່ຕົກຢູ່ໃນຄຳຖາມ ຫາກຖືກຝົຈາລະນາ ເປັນພື້ນທີ່ ຂອງມໍລະດົກວັດທະນະທຳ - ແຕ່ເຖິງຢ່າງໃດກໍ່ຕາມ, ຄວາມສ່ຽງດັ່ງກ່າວນີ້ ຈະຖືກປົກສາຫາລື ລະອຽດເພີ່ມຕື່ມ ໃນພາກທີ 5.2.3.

5.3.1.3 ການຝົຈາລະນາຄວາມສ່ຽງ ແລະ ມາດຕະການຫລີກລ້ຽງ/ຫຼຸດຜ່ອນ ທີ່ເປັນໄປໄດ້:

ການວາງແຜນ ນຳໃຊ້ທີ່ດິນ ແລະ ການຈັດຕັ້ງປະຕິບັດແຜນການ (PS 5)

ໂຄງການ ບໍ່ຕ້ອງການໃຫ້ມີການເອົາດິນ ຫຼື ມີການຕັ້ງຖິ່ນຖານໃໝ່ ແບບບໍ່ສະໝັກໃຈ ແລະ ບໍ່ໄດ້ມີການຄາດຄະເນວ່າ ຈະມີການຮົ່ວໄຫຼທາງດ້ານເສດຖະກິດ. ເຖິງຢ່າງໃດກໍ່ຕາມ, ມັນບໍ່ສາມາດຕັດກົດຈະກຳຕ່າງໆ ຂອງແຜນງານອອກໄດ້ ເຊັ່ນ: ການວາງແຜນນຳໃຊ້ທີ່ດິນ ແບບມີສ່ວນຮ່ວມ ແລະ ການຈັດຕັ້ງປະຕິບັດ ແຜນຄຸ້ມຄອງ (ປ່າໄມ້), ນະໂຍບາຍທີ່ເຂັ້ມງວດກວ່າເກົ່າ ແລະ ການປ່ຽນແປງ ການບັງຄັບໃຊ້ກົດໝາຍ ທີ່ມີການປັບປຸງ, ການຫຼຸດຜ່ອນ ຫຼື ປະຕິເສດ ການເຂົ້າເຖິງ ທີ່ດິນ ທີ່ມີຜົນກະທົບທາງລົບ ຕໍ່ການດຳລົງຊີວິດ ແບບບໍ່ຕັ້ງໃຈ. ຍົກຕົວຢ່າງ, ມັນມີສ່ວນໄດ້ສ່ວນເສຍ ໃນເວລາຝົຈາລະນາ RV ເປັນປ່າທີ່ມີທ່າແຮງ ຫຼາຍກວ່າ ເປັນທີ່ດິນປູກຝັງ ໃນອະນາຄົດ, ຊຶ່ງອາດຈະມີຜົນກະທົບທາງລົບ ທີ່ອາດເກີດຂຶ້ນໄດ້ ກັບຊີວິດການເປັນຢູ່. ກິດຈະກຳຂອງໂຄງການ ອາດຈະສົ່ງຜົນກະທົບ ຕໍ່ ຜູ້ມີສ່ວນກ່ຽວຂ້ອງ ຢ່າງແຕກຕ່າງກັນໄປ ຊຶ່ງຂຶ້ນກັບ ຄວາມອ່ອນແອ ທາງດ້ານເສດຖະກິດ-ສັງຄົມ ບວກກັບ ສະພາບຂອງຊົນເຜົ່າ ຫຼື ທາງດ້ານວັດທະນະທຳ ຢູ່ທົ່ວພື້ນທີ່ ຂອງໂຄງການ. ເຖິງຢ່າງໃດກໍ່ຕາມ, ຄາດວ່າ ຜົນກະທົບທາງລົບທີ່ບໍ່ໄດ້ຕັ້ງໃຈ ອາດຈະເບິ່ງເ

ໜຶ່ງອັນກັບວ່າ ເປັນສິ່ງທີ່ຈະເກີດຂຶ້ນຍາກ, ກັບສະເພາະພື້ນທີ່ ແລະ ເກີດຂຶ້ນແບບສະທ້ອນກັບ. ເພາະສະນັ້ນ, ຄວາມສ່ຽງ ຕໍ່ສິ່ງແວດລ້ອມ ແລະ ສັງຄົມ ແມ່ນຖືກປະເມີນເປັນປະເພດກາງ.

ຄູ່ຮ່ວມງານ ທີ່ເປັນພາກລັດ ແລະ ພະນັກງານໂຄງການ ສາມາດຄາດຫວັງ, ຫລືກລ້ຽງ, ຫຼຸດຜ່ອນ ແລະ ຄຸ້ມຄອງ ຜົນ ກະທົບທາງລົບ ທີ່ອາດຈະເກີດຂຶ້ນ ໂດຍຜ່ານມາດຕະການ ດັ່ງຕໍ່ໄປນີ້:

- ການປຸກຈິດສຳນຶກ ແລະ ການສ້າງຄວາມອາດສາມາດ ກ່ຽວກັບ ຫຼັກການປະຕິບັດ ໃນການນຳໃຊ້ທີ່ດິນ ແບບຍືນຍົງ ແລະ ດີ ແລະ ຄວາມສຳຄັນ ຂອງການບໍລິການລະບົບນິເວດ.
- ການຈັດຕັ້ງປະຕິບັດ ການວາງແຜນ ນຳໃຊ້ທີ່ດິນ ແບບມີສ່ວນຮ່ວມ ທີ່ອີງໃສ່ຫຼັກການປະຕິບັດ ທີ່ໄດ້ຮັບການພິສູດວ່າດີທີ່ສຸດ, ແລະ ການປຶກສາຫາລືເປັນປະຈຳ ເພື່ອຮັບປະກັນໃຫ້ມີຂະບວນການແບບມີສ່ວນຮ່ວມ ທີ່ສາມາດເຮັດໃຫ້ ສະມາຊິກໝົດທຸກບ້ານ ໄດ້ຮັບຜົນປະໂຫຍດຈາກແຜນງານ. ການພັດທະນາ ຄວາມອາດສາມາດ ຂອງພະນັກງານລັດ ໃນລະດັບແຂວງ ແລະ ເມືອງ ຈະສຸມໃສ່ ການປັບປຸງການມີສ່ວນຮ່ວມ ຢູ່ໃນຂະບວນການມີສ່ວນຮ່ວມ ເພື່ອສະໜັບສະໜູນ ການຈັດຕັ້ງປະຕິບັດແຜນງານ. ແນວທາງປະຕິບັດ ທີ່ໄດ້ຜ່ານການທົບສອບເປັນຢ່າງດີ ແລະ ປະສົບຜົນສຳເລັດ ທີ່ຖືກນຳໃຊ້ ພາຍໃຕ້ ໂຄງການ 1 ຈະຖືກຜັນຂະຫຍາຍ ໄປຫາ 3 ແຂວງເປົ້າໝາຍ ທີ່ເຂົ້າມາໃໝ່ ພາຍໃຕ້ໂຄງການ 2.
- ສະໜອງ ການສະໜັບສະໜູນ ດ້ານວິຊາການ ຜ່ານທາງ ການພັດທະນາຄວາມອາດສາມາດ / ການຝຶກອົບຮົມ ແລະ ພະນັກງານສົ່ງເສີມ. ການສະໜັບສະໜູນ ຢ່າງຕໍ່ເນື່ອງດັ່ງກ່າວ ຈຳ ເປັນຕ້ອງໄດ້ຮັບການອອກແບບ ໃນລັກສະນະທີ່ກວມລວມ, ສອດຄ່ອງທາງດ້ານວັດທະນະທຳ ແລະ ແກ້ໄຂອຸປະສັກຕ່າງໆ ສຳລັບ ປະຊາຊົນທີ່ຫຼາກຫຼາຍ ໃນການເຂົ້າເຖິງ ແລະ ຮຽນຮູ້ຈາກ ການບໍລິການດັ່ງກ່າວ (ລວມມີ ຄົວເຮືອນທີ່ທຸກຍາກ, ຄົວເຮືອນທີ່ເປັນແມ່ຍິງ ເປັນຫົວໜ້າຄອບຄົວ, ແລະ ອື່ນໆ).
- ການຈັດຕັ້ງປະຕິບັດໂຄງການ ຈະອີງໃສ່ ຂະບວນການ ສ້າງຄວາມເຫັນດີເຫັນພ້ອມແບບອິດສະຫຼະ ໂດຍມີການລາຍງານລ່ວງໜ້າ (FPIC) ຂອງ ໝົດທຸກຄົນ ທີ່ໄດ້ຮັບຜົນປະໂຫຍດຈາກໂຄງການ ລວມທັງຜູ້ທີ່ໄດ້ຮັບຜົນກະທົບ ໂດຍອີງໃສ່ການປະຕິບັດທີ່ເໝາະສົມ ແລະ ດີທີ່ສຸດ ທີ່ສາມ າດນຳໃຊ້ໄດ້ທົ່ວປະເທດ. ການມີສ່ວນຮ່ວມ ຢູ່ໃນໂຄງການ ແມ່ນເປັນຄວາມສະໝັກໃຈ, ສ່ວນ ກົນໄກແກ້ໄຂຄຳຮ້ອງທຸກ ແລະ ການຮ້ອງທຸກ ຂອງໂຄງການ ຈະຖືກສື່ສານຫາ ຜູ້ມີສ່ວນຮ່ວມໝົດທຸກຄົນ ເພື່ອຮັບປະກັນວ່າ ຄຳຮ້ອງທຸກ ແລະ ການຮ້ອງທຸກຕ່າງໆ ສາມາດຖືກຍື່ນ ໃນລັກສະນະ ທີ່ສາມາດເຂົ້າເຖິງໄດ້ ແລະ ມີຄວາມເໝາະສົມ ທາງດ້ານວັດທະນະທຳ. ຖ້າຜູ້ໃດເຊື່ອວ່າ ການຄອບຄອງທີ່ດິນ ຂອງຕົນ ຕົກຢູ່ໃນຄວາມສ່ຽງ ຈາກ ໂຄງການ, ເຂົາເຈົ້າ ສາມາດຍື່ນ ຄຳຮ້ອງທຸກ ຫຼື ການຮ້ອງທຸກ ຢ່າງເປັນທາງການໄດ້.

5.3.2 ກຸ່ມຊົນເຜົ່າ

5.3.2.1 ສະພາບການຂອງເສັ້ນທຽບຖານ

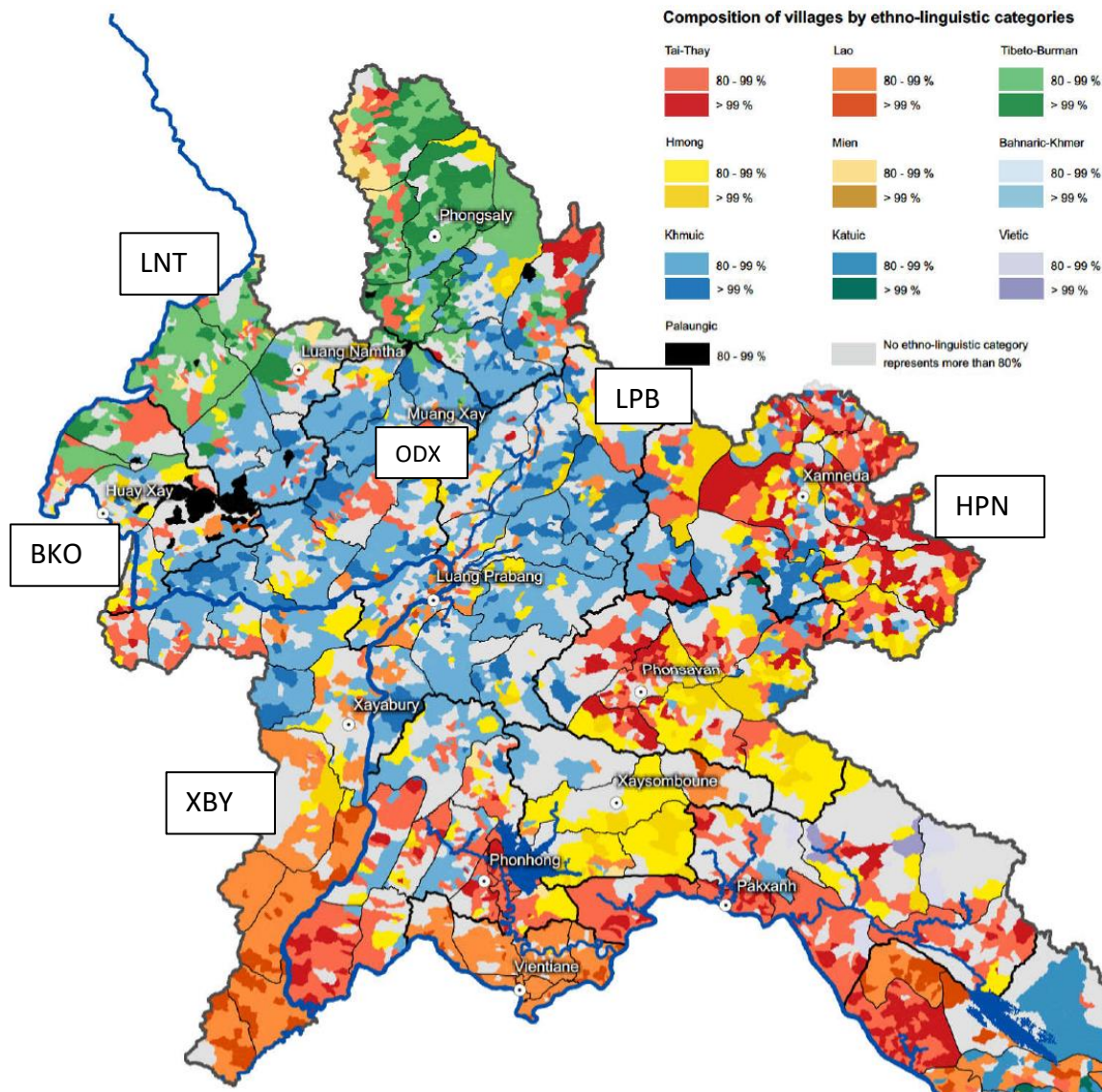
ພື້ນທີ່ຂອງແຜນງານ ແມ່ນເປັນບ້ານຂອງ ຢ່າງໜ້ອຍ 20 ກຸ່ມຊົນເຜົ່າ ທີ່ຖືກຮັບຮູ້ຢ່າງເປັນທາງການ, ເຖິງແມ່ນວ່າ ຕົວເລກ ອາດຈະສູງຂຶ້ນກໍຕາມ ຖ້າຫາກວ່າ ໝົດທຸກກຸ່ມ ແລະ "ກຸ່ມຍ່ອຍ" ໄດ້ຖືກນັບ ແຍກກັນ. ກຸ່ມພາສາຊົນເຜົ່າ ທີ່ມີຢູ່ໃນປັດຈຸບັນ ປະກອບມີ ກຸ່ມພາສາລາວ-ໄຕ (ເຊັ່ນ: ລາວ ແລະ ໄຕ-ໃຫ), ກຸ່ມພາສາມອນ-ຂະແມ (ໂດຍສະເພາະ ແມ່ນຂະມຸ), ຊີໂນ-ທິເບດ/ທິເບດ-ເບີມາ (ສ່ວນຫຼາຍແມ່ນອາຄາ), ມົ້ງ-ອີ້ວມ້ຽນ (ສ່ວນຫຼາຍແມ່ນເຜົ່າມົ້ງ) ແລະ ປາເລືອງ (ລວມທັງ ກຸ່ມທີ່ນ້ອຍກວ່າ ເຊັ່ນ ບົດ ທີ່ສ່ວນໃຫຍ່ມັກຈະພົບເຫັນ ຢູ່ແຂວງບໍ່ແກ້ວ ໃນພື້ນທີ່ຂອງແຜນງານ). ດັ່ງທີ່ໄດ້ເຫັນ ຢູ່ໃນຮູບທີ 2, ມີຫຼາຍເມືອງ ມີອັດຕາສ່ວນກຸ່ມຊົນເຜົ່າທີ່ບໍ່ແມ່ນກຸ່ມພາສາລາວ-ໄຕ ສູງກວ່າ. ຕາຕະລາງ 3, ສະແດງໃຫ້ເຫັນ ປະເພດກຸ່ມພາສາຊົນເຜົ່າ ໃນແຕ່ລະແຂວງ, ຍິນຍັນວ່າ ມີພຽງແຕ່ແຂວງໄຊຍະບູລີເທົ່ານັ້ນ ທີ່ມີກຸ່ມພາສາລາວ-ໄຕ ກວມເປັນສ່ວນໃຫຍ່ ຢ່າງເຫັນໄດ້ຈະແຈ້ງ, ໃນຂະນະທີ່ ແຂວງຫົວພັນ ຂ້ອນຂ້າງມີຄວາມອັດຕາສ່ວນແບ່ງເທົ່າກັນ ລະຫວ່າງກຸ່ມຊົນເຜົ່າພາສາລາວ-ໄຕ ແລະ ກຸ່ມຊົນເຜົ່າທີ່ບໍ່ແມ່ນພາສາ ລາວ-ໄຕ.

ຕາຕະລາງ 10. ເປີເຊັນ ຂອງ ປະຊາຊົນ ທີ່ມາຈາກ ປະເພດກຸ່ມພາສາຊົນເຜົ່າທີ່ແຕກຕ່າງກັນ ໃນແຕ່ລະແຂວງ

ແຂວງ	ລາວ	ໄຕ-ໃຫ	ຄະມຸ	ມອນຂະແມ	ທິເບດ-ເບີມາ	ມົ້ງ	ອີ້ວມ້ຽນ	ບໍລະນຸ
LNT	2.9	23.8	24.6	3.6	33.2	7.2	3.2	1.3
ODX	9.4	10.3	58.9	0.1	4.9	15.0	0.1	1.1
BKO	13.1	20.0	25.2	11.0	9.3	15.6	2.4	3.4
LPB	28.4	5.1	47.0	0	0.2	17.7	0.3	1.1
HPN	0.0	48.0	19.5	0	0	30.1	1.1	1.0
XBY	58.8	11.6	17.5	0	0.2	9.2	0.9	1.7

ໝາຍເຫດ ກ່ຽວກັບຕາຕະລາງ: ແຫຼ່ງທີ່ມາ ແມ່ນຂໍ້ມູນໂຕເລກພື້ນຖານ ທີ່ກຳນົດ ຈາກ ການສຳຫຼວດປະຊາກອນ ແລະ ທີ່ຢູ່ອາໄສ, ປີ 2015.

ໃນຈຳນວນ 28 ເມືອງ, ມີພຽງແຕ່ບັນດາເມືອງ ຢູ່ໃນແຂວງໄຊຍະບູລີ ແລະ ຫົວພັນ ເທົ່ານັ້ນ ທີ່ມີປະຊາກອນລາວ-ໄຕ ກວມເປັນຈຳນວນຫຼວງຫຼາຍ, ສ່ວນເມືອງອື່ນທັງໝົດ, ຍົກເວັ້ນເມືອງນານ (ໃນແຂວງຫຼວງພະບາງ) ແມ່ນມີກຸ່ມຊົນເຜົ່າອື່ນ ທີ່ມີປະຊາກອນເຜົ່າອື່ນເປັນສ່ວນໃຫຍ່ ໂດຍສະເພາະແມ່ນເຜົ່າຂະມຸ. ສຳລັບລາຍລະອຽດເພີ່ມຕື່ມ ຢູ່ຂັ້ນເມືອງ, ໃຫ້ເບິ່ງຕາຕະລາງເມືອງ ຢູ່ໃນເອກະສານຊ້ອນທ້າຍ 2.



ຮູບ 6. ອັດຕາສ່ວນ ຂອງ ປະເພດກຸ່ມພາສາຊົນເຜົ່າ ຢູ່ໃນບ້ານ

ແຫຼ່ງທີ່ມາ: ແຜນທີ່ເສດຖະກິດ-ສັງຄົມ ແຫ່ງ ສປປ ລາວ, ປີ 2018 (ໜ້າ 74). ແຂວງຫຼວງພະບາງ, ອຸດົມໄຊ, ຫຼວງນ້ຳທາ, ແລະ ບໍ່ແກ້ວ ມີກຸ່ມຊົນເຜົ່າ ທີ່ບໍ່ແມ່ນກຸ່ມພາສາລາວ-ໄຕ ກວມເປັນສ່ວນໃຫຍ່, ໃນຂະນະທີ່ ເມືອງທີ່ເລືອກ ຢູ່ໃນແຂວງໄຊຍະບູລີ ສ່ວນໃຫຍ່ແມ່ນເປັນກຸ່ມພາສາລາວ-ໄຕ. ແຂວງຫົວພັນ ແມ່ນເປັນແຂວງທີ່ມີຄວາມປະສົມປະສານກັນ ທາງດ້ານກຸ່ມຊົນເຜົ່າ ແຕ່ມີຫຼາຍຜູ້ທີ່ ທີ່ມີກຸ່ມພາສາໄຕ-ໃຫ ກວມອັດຕາສ່ວນເປັນສ່ວນໃຫຍ່.

ນອກເໜືອຈາກ ກຸ່ມພາສາລາວ-ໄຕ ທີ່ມັກຈະອາໄສຢູ່ເຂດລຸ່ມຮ່ອມຝູ ທີ່ເປັນແມ່ນ້ຳ/ຫ້ວຍຮ່ອງ ທີ່ສາມາດ ເຮັດນາ ແລະ ປູກຜັກສວນຄົວ ຕາມແຄມແມ່ນ້ຳໄດ້, ກຸ່ມອື່ນໆທັງໝົດ ມັກຈະດຳລົງຊີວິດ ແລະ ຫາເງິນລ້ຽງຊີບຂອງຕົນ ຊຶ່ງຫຼັກໆ ແມ່ນມາຈາກ ລະບົບນິເວດ ໃນເຂດເທິງຝູ ແລະ ມູສູງ. ເຖິງຢ່າງໃດກໍຕາມ, ມີຊຸມຊົນຫຼາຍຊົນເຜົ່າ ທີ່ໄດ້ຕັ້ງຖິ່ນຖານໃໝ່ (ຫຼື ໄດ້ຕັ້ງຖິ່ນຖານໃໝ່ ດ້ວຍຕົນເອງ) ຊຶ່ງຍ້າຍຈາກສະຖານທີ່ ທີ່ສູງກວ່າ ແລະ ຫ່າງໄກສອກຫຼີກກວ່າ ໄປຢູ່ແຄມ

ທາງ ແລະ ຝື້ນທີ່ຮາບພຽງຕ່ຳ. ນະໂຍບາຍ LPRP⁷⁶ ຂອງ ຝັກປະຊາຊົນປະຕິວັດລາວ ເລັ່ງໃສ ເພື່ອເຕົ້າໂຮມການຕັ້ງຖິ່ນຖານບ້ານເຮືອນ ໃນເຂດຊົນນະບົດ ເພື່ອສ້າງເປັນສູນການຄ້າ/ຕະຫຼາດທີ່ໃຫຍ່ຂຶ້ນ. ນະໂຍບາຍນີ້ ໄດ້ນຳໄປສູ່ ການຍົກຍ້າຍຕັ້ງຖິ່ນຖານໃໝ່ ແລະ ການເຕົ້າໂຮມ ໃນຊ່ວງຫຼາຍປີຜ່ານມາ, ຊຶ່ງສ່ວນໃຫຍ່ ສິ່ງຜົນກະທົບ ຕໍ່ ຊຸມຊົນ ຂອງບັນດາຊົນເຜົ່າ. ລະຫວ່າງ ການສຳຫຼວດພົນລະເມືອງ 2 ຄັ້ງ ຄືໃນປີ 2005 ແລະ ປີ 2015, ຈຳນວນບ້ານທັງໝົດ ຢູ່ໃນ ສປປ ລາວ ໄດ້ຫຼຸດລົງຈາກ 11,000 ກວ່າບ້ານ ມາເປັນ 8,640 ບ້ານ⁷⁷ ແລະ ສືບຕໍ່ຫຼຸດລົງມາຮອດ 8,416 ບ້ານ⁷⁸ ໃນປີ 2020. ໃນຊຸມປີຫວ່າງບໍ່ດົນມານີ້, ຈຳນວນໝູ່ບ້ານ ຢູ່ໃນ 6 ແຂວງພາກເໜືອ ຂ້ອນຂ້າງຍັງຄົງຕົວຢູ່ພໍສົມຄວນ. ເຖິງຢ່າງໃດກໍຕາມ, ໂດຍທົ່ວໄປແລ້ວ ຈຳນວນບ້ານທັງໝົດ ຢູ່ໃນ 6 ແຂວງ ໄດ້ຫຼຸດລົງຈາກ 2,994 ບ້ານ ມາເປັນ 2,986 ບ້ານ ແຕ່ປີ 2015 ຫາ 2020, ເນື່ອງຈາກມີການລວມບ້ານ. ເມື່ອ ການລວມບ້ານ ໄດ້ເກີດຂຶ້ນຢ່າງແທ້ຈິງ, ມັນມັກຈະເຮັດໃຫ້ກຸ່ມ “ໃໝ່” ເສຍປຽບ, ເພາະວ່າ ທີ່ດິນທີ່ດີທີ່ສຸດ ຈະຖືກ “ຈອງ” ໄວ້ເປັນທີ່ຮຽບຮ້ອຍແລ້ວ ຫຼື ຊາວບ້ານທີ່ຢູ່ນັ້ນມາກ່ອນ ໄດ້ນຳໃຊ້ແລ້ວ.⁷⁹ ຢູ່ໃນຫຼາຍກໍລະນີ ທີ່ໄດ້ສັງເກດເຫັນ, ການໂຮມບ້ານ ແລະ/ຫຼື ການຍົກຍ້າຍຕັ້ງຖິ່ນຖານໃໝ່ ໄດ້ເຮັດໃຫ້ ຄອບຄົວຊາວກະສິກອນ ຍ້າຍເຮືອນຂອງຕົນ ແຕ່ກັບຄືນໄປສູ່ ທີ່ດິນເກົ່າຂອງຕົນ ສຳລັບລະດູການເຮັດກະສິກຳ.⁸⁰

ຕາຕະລາງ 3. ຈຳນວນບ້ານ ແຕ່ ປີ 2005 ຫາ 2020 ໃນແຕ່ລະແຂວງ

ແຂວງ	ຈຳນວນບ້ານ			
	2005 ⁸¹	2010	2015	2020
LNT	380	356	364	354
ODX	587	471	471	472
BKO	354	283	256	248
LPB	855	783	753	755
HPN	784	721	718	728
XBY	487	446	432	429
ລວມ	3,447	3,060	2,994	2,986

ໝາຍເຫດຕາຕະລາງ: ແຫຼ່ງທີ່ມາ ແມ່ນມາຈາກ ປຶ້ມສະຖິຕິປະຈຳປີ ຂອງ ສູນສະຖິຕິແຫ່ງຊາດລາວ (LSB).

ມັນເປັນການຍາກ ທີ່ຈະຮູ້ໃຫ້ຈະແຈ້ງວ່າ ມີຊຸມຊົນຊົນເຜົ່າ ຫຼາຍປານໃດ ທີ່ໄດ້ຮັບຜົນກະທົບ ຈາກການຍົກຍ້າຍຕັ້ງຖິ່ນຖານໃໝ່ ແລະ/ຫຼື ການລວມບ້ານ, ເນື່ອງຈາກວ່າ ສິ່ງດັ່ງກ່າວນີ້ ແມ່ນເປັນຂະບວນການ ທີ່ດຳເນີນມາຫຼາຍສິບປີ ແລະ ກັບຄືນໄປຢ່າງຫນ້ອຍຈົນຮອດຕົ້ນຊຸມປີ 1990, ຖ້າບໍ່ດົນກວ່ານີ້. ອີງຕາມປະເພນີ, ກຸ່ມຊົນເຜົ່າ ທີ່ແຕກຕ່າງກັນ ໄດ້

⁷⁶ See Central Committee Instructions, 09/2004 and 03/2011

⁷⁷ Information from Lao Statistics Bureau (LSB) statistical Yearbooks, available online: <https://www.lsb.gov.la/>

⁷⁸ Information from Lao Statistics Bureau (LSB) statistical Yearbooks 2020

⁷⁹ In some districts, consolidation has been more of an administrative exercise to put smaller hamlets under one “official” village without physically moving them.

⁸⁰ See Gebert and Luangkhot, 2009, *At the Crossroads: Poverty, Gender and Ethnicity Issues in the Northern Uplands*. SDC.

⁸¹ Information from Lao Statistics Bureau (LSB) statistical Yearbooks 2006

ຮັກສາ ການເປັນບ້ານຊົນເຜົ່າດຽວ ເພາະສິ່ງເຫຼົ່ານີ້ ໄດ້ສະທ້ອນໃຫ້ເຫັນເຖິງ ວົງຕະກູນ ຂອງເຂົາເຈົ້າ ແລະ ໂຄງສ້າງການນຳອື່ນໆ (ທາງຈິດວິນຍານ ແລະ ທາງໂລກ) ແລະ ຮີດຄອງປະເພນີ, ລວມທັງກອບ “ລະບຽບການ” ພາຍໃນຂອງເຂົາເຈົ້າ. ໂຄງສ້າງເຫຼົ່ານີ້ ຈະຄວບຄຸມ ດ້ານວັດທະນະທຳ - ສັງຄົມ ແລະ ເສດຖະກິດ ຂອງ ຊີວິດການເປັນຢູ່ພາຍໃນບ້ານ, ລວມທັງການນຳໃຊ້ທີ່ດິນ ແລະ ຊັບພະຍາກອນ ແລະ ຂໍ້ຂັດແຍ່ງຕ່າງໆ. ຜູ້ເຖົ້າຜູ້ແກ່ ມັກຈະເປັນຜູ້ຕັດສິນໃຈວ່າ ຈະໃຊ້ຜື່ນທີ່ບຸກເບີກໃດ ໂດຍສະເພາະໃນລະດູການໃດໜຶ່ງ ແລະ ກໍຍັງຊີ້ນຳຄອບຄົວໄວໜຸ່ມ ໄປຫາເຂດສະເພາະໃດໜຶ່ງ. ຢູ່ໃນໝົດທຸກບ້ານ, ການແລກປ່ຽນແຮງງານ ກໍຍັງອາດຈະຖືກປະຕິບັດ ເພື່ອຮັບປະກັນ ຄວາມຢູ່ລອດ ຂອງຄົນທັງໝົດບ້ານ. ໃນປັດຈຸບັນນີ້, ມີຫຼາຍບ້ານ ຢູ່ທາງທິດເໜືອ ທີ່ປະກອບດ້ວຍ ປະຊາຊົນ ທີ່ມາຈາກຫຼາຍກຸ່ມຊົນເຜົ່າ. ເມື່ອພິຈາລະນາຈາກແຜນທີ່, (ຮູບທີ 6), ບ້ານເຜົ່າຂະມຸ ສ່ວນໃຫຍ່ນອນຢູ່ໃນຂອບເຂດ 80 – 99%. ຢູ່ໃນບາງເຂດຊົນນະບົດ, ດັ່ງທີ່ສະແດງເປັນສີເທົາ, ບໍ່ມີກຸ່ມຫຼັກໆທີ່ໂດດເດັ່ນ ທີ່ເປັນຫຼັກຖານ ຂອງການຍົກຍ້າຍຕັ້ງຖິ່ນຖານໃໝ່ ແລະ ການເຄື່ອນຍ້າຍ.

ໃນຂະນະທີ່ ມີຄວາມຮຽກຮ້ອງຕ້ອງການ ໃນການພັດທະນາທີ່ດິນ ຢູ່ພາຍໃນພາກພື້ນ ທີ່ຢູ່ເບື້ອງຫລັງ ຄວາມປາຖະໜາທີ່ຢາກຈະເຕົ້າໂຮມ ແລະ ເຄື່ອນຍ້າຍຕັ້ງຖິ່ນຖານໃໝ່ ສຳລັບ ຊຸມຊົນບ້ານ ເພື່ອໃຫ້ຢູ່ໃກ້ກັບ ຜື່ນຖານໂຄງລ່າງຄົມມະນາຄົມ, ຕະຫຼາດ ແລະ ການບໍລິການຕ່າງໆ, ໄດ້ມີຜົນສະທ້ອນບໍ່ດີ ຕໍ່ ຄວາມສາມັກຄີພາຍໃນສັງຄົມ ຂອງ ບັນດາກຸ່ມ ທີ່ໄດ້ຮັບຜົນກະທົບ. ໂຄງສ້າງແບບດັ້ງເດີມ ອາດຈະບໍ່ສາມາດນຳໃຊ້ໄດ້ອີກແລ້ວ ເມື່ອມີຫຼາຍກຸ່ມຊົນເຜົ່າ ອາໄສຢູ່ຮ່ວມກັນ, ແລະ ໂຄງສ້າງທີ່ລັດສະໜັບສະໜູນ ເຊັ່ນ: ໜ່ວຍງານຄຸ້ມຄອງບ້ານ (VMU) ອາດຈະບໍ່ແມ່ນ ການປ່ຽນແທນທີ່ເໝາະສົມ ທຸກຄັ້ງ ສຳລັບ ວິທີການແກ້ໄຂຂໍ້ຂັດແຍ່ງ ແບບດັ້ງເດີມ. ການຕັດສິນໃຈ ທີ່ກ່ຽວຂ້ອງກັບ ການນຳໃຊ້ທີ່ດິນ ຍັງໄດ້ສູນເສຍຄວາມສຳຄັນ ຍ້ອນການຫາຍໄປ ຂອງ ລະບົບການປຸກຝັງແບບເລື່ອນລອຍ ທີ່ກຳນົດຂຶ້ນເອງ, ດັ່ງນັ້ນຈຶ່ງເຮັດໃຫ້ ຄວາມເປັນເຈົ້າການແບບດັ້ງເດີມ ບໍ່ມີຄວາມເຂັ້ມແຂງ. ດັ່ງນັ້ນ, ສິ່ງດັ່ງກ່າວນີ້, ອາດຈະສົ່ງຜົນກະທົບຢ່າງຮ້າຍແຮງ ຕໍ່ສັງຄົມ ຢູ່ພາຍໃນບ້ານ ທີ່ມີການຄວບຄຸມທາງສັງຄົມ ດ້ວຍປະສິດທິພາບທີ່ໜ້ອຍລົງ ແລະ ເພີ່ມການກົນເຫຼົ້າເມົາສຸລາ ແລະ ຄວາມຮຸນແຮງທາງເພດ.⁸² ນອກຈາກນີ້, ການປະສົມປະສານ ລະຫວ່າງ ການຍົກຍ້າຍຕັ້ງຖິ່ນຖານໃໝ່, ການຫຼຸດລົງ ຂອງການເຮັດໄຮ່ເລື່ອນລອຍແບບດັ້ງເດີມ ແລະ ການເຂົ້າມາ ຂອງ ການຜະລິດກະສິກຳເປັນສິນຄ້າ ຍັງເຮັດໃຫ້ການແລກປ່ຽນແຮງງານຫຼຸດລົງ, ໂດຍມີການຫັນປ່ຽນໄປສູ່ ການຈ້າງແຮງງານແທນ.

ກ່ອງຂໍ້ມູນ 2: ປະສົບການການຍົກຍ້າຍຕັ້ງຖິ່ນຖານໃໝ່ ຫຼື ການລວມຂອງບ້ານ ພາຍໃຕ້ ໂຄງການ 1

ຕາມຫຼັກການແລ້ວ, ໂຄງການ 1 ບໍ່ໄດ້ມີສ່ວນຮ່ວມ ຢູ່ໃນບ້ານ ທີ່ຈະຍົກຍ້າຍ ເພື່ອຮັບປະກັນຄວາມຍືນຍົງຂອງ ການປະຕິບັດ PLUP. ເພື່ອທີ່ຈະດຶງເອົາຂໍ້ມູນນີ້, 6 ກົມກອງ ຂອງ ລັດຖະບານ ໄດ້ລົງສຳຫຼວດ ກ່ຽວກັບ ການຍົກຍ້າຍຕັ້ງຖິ່ນຖານໃໝ່/ການຕັ້ງຖິ່ນຖານໃໝ່ ທີ່ອາດຈະສົ່ງຜົນກະທົບ ຕໍ່ ບ້ານເປົ້າໝາຍ.

⁸² ESIA of SUFORD-SU (2012): Chapters 5.3 – 5.5 on ethnic groups, p. 74)

ໃນຊ່ວງໄລຍະການສຳຫຼວດຄັ້ງນີ້, ໄດ້ກຳນົດສອງບ້ານ ທີ່ຈະມີການຍົກຍ້າຍ/ຕັ້ງຖິ່ນຖານໃໝ່: ໜຶ່ງໃນນັ້ນ ໄດ້ຖືກຍົກຍ້າຍອອກ ເປັນບ້ານເປົ້າໝາຍ (ຫ້ວຍຍິງ) ແລະ ໄດ້ປ່ຽນແທນ ໂດຍ ບ້ານພູດອກໄມ້, ເມືອງຫົງສາ, ແຂວງໄຊຍະບູລີ. ບ້ານທີສອງ, ຄືບ້ານລອງ, ທີ່ຢູ່ໃນເມືອງຊຽງເງິນ, ແຂວງຫຼວງພະບາງ ໄດ້ຖືກຮັກສາໄວ້ເປັນບ້ານເປົ້າໝາຍ ເພາະວ່າ ການຕັ້ງຖິ່ນຖານໃໝ່ ອາດຈະສົ່ງຜົນກະທົບ ສະເພາະຕໍ່ຈຳນວນຄົວເຮືອນໃນຂອບເຂດຈຳກັດເທົ່ານັ້ນ ແລະ ອາດຈະເກີດຂຶ້ນ ພາຍໃນຂອບເຂດຂອງບ້ານ. ສຳລັບໂຄງການ 2, ຂັ້ນຕອນນີ້ ແມ່ນຖືກວາງແຜນ ທີ່ຈະຮັກສາໄວ້.

5.3.2.2 ບັນດານະໂຍບາຍ ແລະ ມາດຕະຖານ ທີ່ໄດ້ຮັບການກະຕຸ້ນ

ພື້ນທີ່ໂຄງການ ມີປະຊາຊົນ ກຸ່ມຊົນເຜົ່າທີ່ບໍ່ແມ່ນກຸ່ມສາລາວ-ໄຕ ຫຼາຍກວ່າ ກຸ່ມສາລາວ-ໄຕ ຢູ່ໃນເມືອງສ່ວນໃຫຍ່ ທີ່ຖືກເລືອກ. ສະພາບການ ທາງດ້ານເສດຖະກິດ-ສັງຄົມ ແລະ ການມີຫຼາຍຊົນເຜົ່າ ລວມທັງຂໍ້ມູນໂຕເລກຊົນເຜົ່າ ຢູ່ໃນພື້ນທີ່ໂຄງການ ແມ່ນມີຄວາມໝາຍ ຕໍ່ ການປະຕິບັດນະໂຍບາຍຄົ້ນພົ້ນເມືອງ ຂອງ GCF, ທີ່ແຜນງານ ມີການກະຕຸ້ນ, ໄປຕາມ PS 7 “ຄົ້ນພົ້ນເມືອງ” ແລະ ການປົກປ້ອງສິດທິມະນຸດ ຂອງ GIZ.

ນອກຈາກນັ້ນ, ການປ່ຽນແປງການນຳໃຊ້ທີ່ດິນ ແລະ ສິດການເຂົ້າເຖິງ ຍັງອາດຈະຈຳກັດ ການເຂົ້າເຖິງ ມໍລະດົກທາງດ້ານວັດທະນະທຳ (ໂດຍສະເພາະ ແມ່ນທຳມະຊາດ ທີ່ບໍ່ມີຕົວຕົນ), ທີ່ສົ່ງເສີມ PS 8 “ມໍລະດົກທາງດ້ານວັດທະນະທຳ”.

5.3.2.3 ການພິຈາລະນາຄວາມສ່ຽງ ແລະ ມາດຕະການຫຼີກລ່ຽງ/ຫຼຸດຜ່ອນທີ່ເປັນໄປໄດ້

ຮັບປະກັນວ່າ ໂຄງການ 2 ສ້າງຜົນປະໂຫຍດ ແກ່ ປະຊາຊົນບັນດາເຜົ່າ ແລະ ‘ບໍ່ມີຜົນກະທົບທາງລົບ’ (PS 7)

ແຜນງານ ແນໃສ່ຊຸກຍູ້ການເຄົາລົບນັບຖື ສິດທິມະນຸດ, ກຽດສັກສີ, ວັດທະນະທຳ, ຊີວິດການເປັນຢູ່ ຂອງກຸ່ມຊົນເຜົ່າ ຢູ່ໃນພາກພື້ນ ທີ່ອາໄສຊີວິດພາຍໃນທຳມະຊາດ. ໃນຂະນະທີ່ ແຜນງານ ໄດ້ຖືກອອກແບບມາເພື່ອສ້າງຜົນປະໂຫຍດ ແກ່ ຜູ້ຊາຍ ແລະ ແມ່ຍິງ ທີ່ມາຈາກກຸ່ມຊົນເຜົ່າຕ່າງໆ ໃນພື້ນທີ່ຂອງແຜນງານ, ຄວາມສ່ຽງທາງລົບທີ່ບໍ່ໄດ້ຕັ້ງໃຈ ອາດຈະສົ່ງຜົນກະທົບ ຕໍ່ ກຸ່ມຊົນເຜົ່າ ທີ່ອາໄສຢູ່ໃນພື້ນທີ່ໂຄງການ (ເຊັ່ນ: ການວາງ ມີການເຄື່ອນໄຫວຂອງສັງຄົມ ດັ່ງທີ່ໄດ້ອະທິບາຍມາ, ໂຄງການ ອາດຈະປ້ອງກັນ ບໍ່ໃຫ້ບັນດາກຸ່ມຊົນເຜົ່າ ໃຊ້ສິດໃນການເຂົ້າຮ່ວມການຕັດສິນໃຈຂອງຕົນ ແລະ ການເຂົ້າເຖິງຂໍ້ມູນຂ່າວສານຕາມ ນະໂຍບາຍ ຂອງ GCF ແລະ GIZ.

ໂດຍນຳໃຊ້ ແນວທາງປະຕິບັດ ຂອງແຜນງານທີ່ຜ່ານມາ, ໂດຍສະເພາະແມ່ນ ໂຄງການ 1 ຂອງ GCF ທີ່ຈັດຕັ້ງປະຕິບັດມາກ່ອນໜ້ານີ້, ແລະ ການຮຽນຮູ້ຈາກໂຄງການດັ່ງກ່າວ, ຜົນກະທົບທາງລົບທີ່ອາດບໍ່ໄດ້ຕັ້ງໃຈເຫຼົ່ານີ້ ສາມາດຄາດການ, ຫຼີກລ່ຽງ, ຫຼຸດຜ່ອນ ແລະ ການຄຸ້ມຄອງໄດ້ ຜ່ານທາງ ເຊັ່ນວ່າ, ການປຶກສາຫາລືທີ່ມີຄວາມໝາຍ, ຂະບວນການ FPIC, ການວາງແຜນປົກກະຕິ ຮ່ວມກັບ ຊຸມຊົນ ທີ່ພິຈາລະນາ ທາງດ້ານ ຄວາມຫຼາກຫຼາຍ ຂອງ ຊົນເຜົ່າ, ແນວທາງ

ປະຕິບັດແບບມີສ່ວນຮ່ວມ ຢູ່ໃນການວາງແຜນການນໍາໃຊ້ທີ່ດິນ ແລະ ການຄຸ້ມຄອງຊັບພະຍາກອນທໍາມະຊາດ ລວມທັງ ການສື່ສານ ແລະ ກິດຈະກຳເຄື່ອນທີ່ ທີ່ເໝາະສົມ. ຄູ່ຮ່ວມງານ ຈາກພາກລັດ (MAF) ແລະ ປະຊາກອນ ຢູ່ໃນສປປ ລາວ ໄດ້ນໍາໃຊ້ ຫຼື ມີສ່ວນຮ່ວມ ຢູ່ໃນແນວທາງປະຕິບັດເຫຼົ່ານີ້ ຜ່ານທາງ ບົດແນະນຳ ແລະ ແຜນງານແຫ່ງຊາດ ເຊັ່ນ: ADB, ທະນາຄານໂລກ ແລະ GIZ. ເອກະສານອ້າງອີງທີ່ກ່ຽວຂ້ອງປະກອບມີ:

- GCF FP117 (“Project 1”): ກອບການວາງແຜນພັດທະນາກຸ່ມຊົນເຜົ່າ, ຊຶ່ງເປັນສ່ວນໜຶ່ງຂອງ ບົດ ESIA, ທີ່ຖືກນໍາໃຊ້ ໃນຊ່ວງໄລຍະ ການຈັດຕັ້ງປະຕິບັດໂຄງການ 1 ພາຍໃຕ້ ແຜນງານ GCF.
- ແຜນງານ ER ຂອງ ສປປ ລາວ, ປີ 2019: ກອບນະໂຍບາຍກ່ຽວກັບກຸ່ມຊົນເຜົ່າ (EGPF) ແລະ ແຜນແບ່ງປັນຜົນປະໂຫຍດ
- ລັດຖະບານລາວ: ບົດແນະນຳ ວ່າດ້ວຍ ການປຶກສາຫາລື ຂອງກຸ່ມຊົນເຜົ່າ⁸³
- GIZ CLIPAD, 2017: ບົດແນະນຳ FPIC ⁸⁴
- GIZ/KfW/GoL 2017: ບົດແນະນຳ ສໍາລັບການໄກ່ເກຍຂໍ້ຂັດແຍ່ງຂັ້ນບ້ານ⁸⁵
- ADB, 2018: ແຜນງານຕ່ອງໂສ້ມູນຄ່າທຸລະກິດກະສິກໍາ ທີ່ເປັນມິດກັບດິນຟ້າອາກາດ, ຈັດຕັ້ງປະຕິບັດໂດຍ MAF, ຊຶ່ງໄດ້ລວມມີ ກອບພັດທະນາຄົນພື້ນເມືອງ ແລະ ຊົນເຜົ່າ⁸⁶
- ADB, 2006: ການດໍາລົງຊີວິດແບບຍືນຍົງ ຢູ່ທາງພາກເໜືອ ຜ່ານທາງ ແຜນງານພັດທະນາການລ້ຽງສັດ, ຈັດຕັ້ງປະຕິບັດໂດຍ MAF, ຊຶ່ງໄດ້ລວມມີ ແຜນພັດທະນາກຸ່ມຊົນເຜົ່າ. ⁸⁷
- WB, 2018: ແຜນງານການແຂ່ງຂັນທາງດ້ານກະສິກໍາ, ຈັດຕັ້ງປະຕິບັດໂດຍ MAF, ຊຶ່ງໄດ້ລວມມີ ກອບການມີສ່ວນຮ່ວມຂອງກຸ່ມຊົນເຜົ່າ⁸⁸
- WB, 2002: ແຜນງານປ່າໄມ້ ສໍາລັບ ການພັດທະນາຊຸມນະບົດ ແບບຍືນຍົງ (SUFORD), ຈັດຕັ້ງປະຕິບັດໂດຍ MAF, ຊຶ່ງໄດ້ລວມມີ ແຜນພັດທະນາ ຂອງກຸ່ມຊົນເຜົ່າ⁸⁹

ຖ້າຜົນກະທົບທາງລົບທີ່ບໍ່ໄດ້ຕັ້ງໃຈເກີດຂຶ້ນ, ຄາດວ່າຈະເປັນໄປໄດ້ຍາກ, ເກີດຂຶ້ນສະເພາະບາງບ່ອນ ແລະ ສາມາດແກ້ໄຂໄດ້ ຜ່ານທາງ ການສືບຕໍ່ປຶກສາຫາລື, ກົນໄກການຮ້ອງທຸກ ແລະ ການອໍານວຍຄວາມສະດວກ. ກໍລະນີເຫຼົ່ານັ້ນ ອາດຈະເກີດຂຶ້ນໄດ້ ຍົກຕົວຢ່າງ ຢູ່ໃນສະພາບການວາງແຜນນໍາໃຊ້ທີ່ດິນ ແລະ ການກວດກາປ່າໄມ້.

⁸³ Available in hard copy only.

⁸⁴ Internal Project Document

⁸⁵ Internal Project Document

⁸⁶ <https://www.adb.org/sites/default/files/project-documents/48409/48409-004-ippf-en.pdf>

⁸⁷ <https://www.adb.org/projects/documents/northern-region-sustainable-livelihoods-through-livestock-development-project-eth>

⁸⁸ <http://documents.worldbank.org/curated/en/619241513655548731/pdf/SFG3891-REVISED-IPP-P161473-Box405323B-PUBLIC-Disclosed-1-15-2018.pdf>

⁸⁹ <http://documents.worldbank.org/curated/en/763931468753303127/pdf/multi0page.pdf>

"ກອບການວາງແຜນພັດທະນາກຸ່ມຊົນເຜົ່າ" ໄດ້ຖືກສ້າງຂຶ້ນ ໃນປີ 2018 ສໍາລັບ ແຜນງານ ຂອງ GCF. ອີງໃສ່ສິ່ງດັ່ງກ່າວນີ້, "ແຜນພັດທະນາກຸ່ມຊົນເຜົ່າ" ໄດ້ຖືກສ້າງຂຶ້ນ ສໍາລັບໂຄງການ 2 ເພື່ອສົ່ງເສີມການມີສ່ວນຮ່ວມຂອງສັງຄົມ, ສະໜອງ ແນວທາງປະຕິບັດທີ່ເປັນເປົ້າໝາຍ ສໍາລັບບັນດາກຸ່ມຊົນເຜົ່າ ທີ່ຈະໄດ້ຮັບຜົນປະໂຫຍດ ຈາກບັນດາກິດຈະກຳຂອງໂຄງການ, ແລະ ຮັບປະກັນວ່າ ໂຄງການ ຈະບໍ່ສ້າງຄວາມເສຍຫາຍ (ໃຫ້ອີງໃສ່ເອກະສານຊ້ອນທ້າຍ 6b ຂອງບົດສະເໜີຂໍ້ທົນ).

ມາດຕະການທີ່ເພີ່ມເຂົ້າມາຕື່ມ ສໍາລັບຄຸ້ມຄອງຄວາມສ່ຽງ ຕໍ່ ກຸ່ມຊົນເຜົ່າ ປະກອບມີດັ່ງຕໍ່ໄປນີ້ ໃນຈຳນວນສິ່ງອື່ນໆ:

- ການນໍາໃຊ້ຂະບວນການ FPIC ກ່ອນຈັດຕັ້ງປະຕິບັດ ກິດຈະກຳຂອງໂຄງການ, ແລະ ໄດ້ຮັກສາໄວ້ ຕະຫຼອດອາຍຸ ຂອງໂຄງການ.
- ເລັ່ງໃສ່ຊີ້ນຳ ບັນດາກິດຈະກຳ ຂອງ ໂຄງການ ແລະ ມາດຕະການສະໜອງທຶນ ທີ່ຈະເຮັດໃຫ້ ບັນດາຊົນເຜົ່າທີ່ມີໂອກາດໄດ້ຮັບຜົນກະທົບຫຼາຍທີ່ສຸດ ສາມາດເຂົ້າເຖິງທີ່ດິນໄດ້ດີຂຶ້ນກວ່າເກົ່າ, ແລະ ໄດ້ຮັບການສະໜັບສະໜູນດ້ານວິຊາການ ສໍາລັບຈັດຕັ້ງປະຕິບັດ ການປະຕິບັດກະສິກໍາທີ່ດີ, SFM ແລະ FLR.
- ໂຄງການ ຈະປະຕິບັດໃຫ້ສອດຄ່ອງກັບ ກົດໝາຍພາຍໃນປະເທດ ແລະ ທຸກກິດຈະກຳຂອງ ໂຄງການ ໄດ້ຖືກກວດກາ ໂດຍທຽບໃສ່ ກອບນິຕິກຳພາຍໃນປະເທດ.
- ພະນັກງານໂຄງການ ແລະ ຄູ່ຝຶກ ຈະລວມມີ ຕົວແທນເພດຊາຍ ແລະ ເພດຍິງ ທີ່ມາຈາກບັນດາຊົນເຜົ່າທີ່ຫຼາກຫຼາຍ ແລະ ເລັ່ງເປົ້າໝາຍໃສ່ ໂດຍສະເພາະແມ່ນ ກຸ່ມທີ່ມີຄວາມເປັນໄປໄດ້ທີ່ຈະໄດ້ຮັບຜົນກະທົບ. ພະນັກງານຂອງໂຄງການ ຄວນສືບຕໍ່ໄດ້ຮັບ ການຝຶກອົບຮົມ ກ່ຽວກັບຄວາມສະເໝີພາບລະຫວ່າງຍິງ-ຊາຍ ແລະ ການລວມເອົາສັງຄົມເຂົ້າຮ່ວມ ຢູ່ພາຍໃນ ຂອບເຂດຂອງໂຄງການ.
- ກິດຈະກຳເຄື່ອນທີ່, ການສົ່ງເສີມກະສິກໍາ ແລະ ການສະໜັບສະໜູນດ້ານວິຊາການ ໃນລະດັບຊຸມຊົນ, ກອງປະຊຸມ ແລະ ກິດຈະກຳສ້າງຄວາມອາດສາມາດ ຈະຕ້ອງມີສ່ວນຮ່ວມຂອງສັງຄົມ, ມີຄວາມສອດຄ່ອງກັບ ວັດທະນະທຳ, ແລະ ຄຳນຶງເຖິງ ຄວາມຮູ້ຂອງທ້ອງຖິ່ນ ແລະ ຕາມປະເພນີ.
- ຂໍ້ມູນທັງໝົດ ກ່ຽວກັບກິດຈະກຳ ຂອງໂຄງການ ຈະເຮັດໃຫ້ສາມາດເຂົ້າເຖິງໄດ້ ຢ່າງງ່າຍດາຍ, ແລະ ເປັນພາສາຊົນເຜົ່າ ທີ່ເໝາະສົມ. ກິດຈະກຳການວາງແຜນນໍາໃຊ້ທີ່ດິນ ຍັງຈະຖືກດຳເນີນເປັນພາສາຊົນເຜົ່າທີ່ເໝາະສົມ, ໂດຍມີນາຍພາສາເຂົ້າຮ່ວມ ຖ້າມີຄວາມຈຳເປັນ. ນາຍພາສາ ຈະເຂົ້າຮ່ວມຕາມຄວາມຈຳເປັນ (ທັງຈາກພາຍໃນຊຸມຊົນ, ຫຼື ນາຍພາສາຈາກພາຍນອກ)
- ໂອກາດ ສໍາລັບການຮ່ວມມືກັບ ພາກສ່ວນກ່ຽວຂ້ອງອື່ນໆ (ເຊັ່ນ: ອົງການຈັດຕັ້ງທາງສັງຄົມ, ສະຫະພັນແມ່ຍິງລາວ, ແລະ ອື່ນໆ) ທີ່ຈະໄດ້ພະຍາຍາມ ສ້າງຄວາມເຂັ້ມແຂງ ແກ່ ກິດຈະກຳເຄື່ອນທີ່ ຂອງພາກສ່ວນກ່ຽວຂ້ອງ, ແລະ ການມີສ່ວນຮ່ວມ ຂອງ ຊົນເຜົ່າຕ່າງໆ, ແລະ ຄົວເຮືອນທີ່ມີໂອກາດໄດ້ຮັບຜົນກະທົບ.

ດັ່ງນັ້ນ,ຄວາມສຽງ ດ້ານສິ່ງແວດລ້ອມ ແລະ ສັງຄົມ ທີ່ກ່ຽວຂ້ອງກັບ ນະໂຍບາຍຄົນພື້ນເມືອງ ຂອງ GCF, PS 7 "ຄົນພື້ນເມືອງ" ແລະ ການປົກປ້ອງສິດທິມະນຸດຂອງ GIZ ຖືກປະເມີນວ່າເປັນສີ່ກາງ.

ມໍລະດົກທາງວັດທະນະທຳ (PS 8)

ໃນຊ່ວງໄລຍະ ການກະກຽມ ແລະ ການປຶກສາຫາລື ກ່ຽວກັບໂຄງການ , ບໍ່ມີ ສະຖານທີ່ ທີ່ເປັນມໍລະດົກທາງດ້ານວັດທະນະທຳ, ສິ່ງກໍ່ສ້າງ ຫຼື ອະນຸສາວະລີ ໄດ້ຖືກລະບຸໄວ້ ຢູ່ໃນພື້ນທີ່ໂຄງການ (ນັ້ນກໍຄື: ປ່ອນທີ່ການເຂົ້າເຖິງອາດຈະເປັນບັນຫາ). ເຖິງຢ່າງໃດກໍຕາມ, ຄວາມບໍ່ແນ່ນອນທີ່ໂດດເດັ່ນ ແມ່ນຍັງຄົງມີຢູ່. ເພາະສະນັ້ນ, ຈຶ່ງແນະນຳ ໃຫ້ມີການສືບສາວຕື່ມອີກ ກ່ຽວກັບການປະຕິບັດ ທາງດ້ານວັດທະນະທຳ, ແລະສະຖານທີ່ ທີ່ມີຄວາມໝາຍທາງດ້ານວັດທະນະທຳ ແລະ ປະຫວັດສາດ ກ່ອນທີ່ຈະຈັດຕັ້ງປະຕິບັດກິດຈະກຳ ຂອງ ໂຄງການ ຢູ່ໃນພາກສະໜາມ. ຂະບວນການດັ່ງກ່າວ ຄວນຈະມີ ການປະສານງານ ແບບມີສ່ວນຮ່ວມ ແລະ ຢ່າງໃກ້ຊິດ ກັບ ບັນດາຊຸມຊົນ ແລະ ຜູ້ນຳທ້ອງຖິ່ນ ໃນການກຳນົດ ເຂດບ້ານທີ່ມີຄວາມໝາຍທາງດ້ານປະເພນີ ຫຼື ວັດທະນະທຳ. ແຜນງານ ຕ້ອງເຄົາລົບ ການນຳໃຊ້ທີ່ດິນ ຂອງບັນພະບຸລຸດ ແລະ ຕາມຄວາມເຊື່ອທາງຈິດວິນຍານ, ພ້ອມທັງ ຄວາມເຂົ້າອີກເຂົ້າໃຈ ຕໍ່ ການນຳໃຊ້ທີ່ດິນຕາມປະເພນີຂອງຊຸມຊົນ ໂດຍສະເພາະແມ່ນ ບັນດາຊົນເຜົ່າ. ຍົກຕົວຢ່າງ, ແຜນງານ ຈະຕ້ອງຮັບປະກັນວ່າ ຍັງມີສິດ ທີ່ຈະດຳເນີນພິທີກຳທີ່ສັກສິດ (ທີ່ມັກຈະຈັດຂຶ້ນໃນປ່າ). ນອກຈາກນີ້, ແຜນງານ ຍັງຈະຕ້ອງຮັກສາ ແລະ ເຄົາລົບຄວາມຮູ້ພື້ນເມືອງ, ລວມທັງຄວາມຮູ້ ແລະ ການປະຕິບັດ ແບບດັ້ງເດີມ (ຊຶ່ງປະກອບມີ ການນຳໃຊ້ຜຶດເປັນຢາ ເມື່ອມີຄວາມຈຳເປັນ).

ຄວາມສຽງຕໍ່ສິ່ງແວດລ້ອມ ແລະ ສັງຄົມ ທີ່ກ່ຽວຂ້ອງກັບ PS 8 ໄດ້ຖືກປະເມີນ ຢູ່ໃນລະດັບກາງ. ມາດຕະການຕໍ່ໄປນີ້ ຈະສະໜັບສະໜູນ ແຜນງານ ໃນການຄຸ້ມຄອງຄວາມສຽງ ຕໍ່ສິ່ງແວດລ້ອມ ແລະ ສັງຄົມ:

- ຈະເຮັດໃຫ້ ຂໍ້ມູນທັງຫມົດ ທີ່ກ່ຽວຂ້ອງກັບ ກິດຈະກຳ ຂອງໂຄງການ ສາມາດເຂົ້າເຖິງໄດ້ ຢ່າງງ່າຍດາຍ, ແລະ ເປັນພາສາຊົນເຜົ່າ ທີ່ເໝາະສົມ. ກິດຈະກຳການວາງແຜນການນຳໃຊ້ທີ່ດິນ ຍັງຈະຖືກດຳເນີນເປັນພາສາຊົນເຜົ່າທີ່ເໝາະສົມ, ຊຶ່ງວ່າຈະມີນາຍພາສາມາຊ່ວຍແປ ຖ້າມີຄວາມຈຳເປັນ.
- ການປຶກສາຫາລືກັບພາກສ່ວນກ່ຽວຂ້ອງ ຈະສືບຕໍ່ຕະຫຼອດ ອາຍຸຂອງໂຄງການ, ເນື່ອງຈາກວ່າ ພາກສ່ວນກ່ຽວຂ້ອງພາຍໃນທ້ອງຖິ່ນ ແລະ ສະມາຊິກຊຸມຊົນ ຈະມີບົດບາດສຳຄັນ ໃນການປະຕິບັດ ແລະ ຕິດຕາມໂຄງການ. ສິ່ງດັ່ງກ່າວນີ້ ຈະຮັບປະກັນວ່າ ພາກສ່ວນກ່ຽວຂ້ອງ ໄດ້ຮັບຮູ້ ໂຄງການ, ຄວາມຄືບໜ້າ ຂອງໂຄງການ, ເຊັ່ນດຽວກັນກັບ ທຸກການປ່ຽນແປງ. ສິ່ງດັ່ງກ່າວນີ້ ຍັງຈະຖືກນຳໃຊ້ເປັນກົນໄກທີ່ສຳຄັນ ເພື່ອຮັບເອົາຄຳຄິດຄຳເຫັນຢ່າງຕໍ່ເນື່ອງຜ່ານທາງ ການຈັດຕັ້ງປະຕິບັດໂຄງການ.
- ສຳລັບກິດຈະກຳ ທີ່ຈະຖືກດຳເນີນ ຢູ່ໃນເຂດໃກ້ຄຽງ ທີ່ຖືກກຳນົດວ່າ ມີຄຸນຄ່າທາງປະຫວັດສາດ, ຈະດຳເນີນການຝຶກອົບຮົມ ກ່ຽວກັບ ຈິດສຳນຶກ ທາງດ້ານມໍລະດົກວັດທະນະທຳ.

- ການໂຄສະນາເຜີຍແຜ່ຂໍ້ມູນຂ່າວສານ ແລະ ການປຸກລະດົມປຸກຈິດສຳນຶກ ຈະສະໜອງທ່າແຮງອັນສະເພາະ ໃຫ້ແກ່ແມ່ຍິງ, ຊົນເຜົ່າ, ຄົນບໍ່ຮູ້ໜັງສື, ຄົນພິການ, ແລະ ຄົນທີ່ມີຂໍ້ຈຳກັດໃນການເຂົ້າເຖິງ ຫຼື ບໍ່ມີການເຂົ້າເຖິງອິນເຕີເນັດ, ແລະ ອື່ນໆ. ຖ້າເປັນໄປໄດ້, ການເຜີຍແຜ່ຂໍ້ມູນຂ່າວສານ ແລະ ການປຸກຈິດສຳນຶກ ຈະດຶງເອົາ ສ່ວນຮ່ວມກັບຄູ່ຮ່ວມງານໂຄງການ ແລະ ຜູ້ມີບົດບາດພາຍໃນທ້ອງຖິ່ນ ລວມທັງ ຜູ້ນຳບ້ານ ແລະ ກຸ່ມບ້ານ, ສະມາຄົມຜູ້ຜະລິດ, CSO, LWU, LNF, ແລະ ອື່ນໆ.

ຖ້າໂຄງການ ຄົ້ນພົບວັດຖຸ ທີ່ເປັນມໍລະດົກ ທາງດ້ານວັດທະນະທຳ, ຈະຕ້ອງປະຕິບັດ ຕາມ ຂັ້ນຕອນທີ່ໄດ້ອະທິບາຍໄວ້ ຢູ່ໃນກອບ ESMF ຂອງ ແຜນງານຫຼຸດຜ່ອນການປ່ອຍອາຍເຮືອນແກ້ວ ຂອງ ສປປ ລາວ, ດັ່ງທີ່ໄດ້ອະທິບາຍໄວ້ ຢູ່ໃນໝວດທີ 4.3 ທີ່ມີຊື່ວ່າ “ຂັ້ນຕອນການຊອກຫາໂອກາດ”, ຊຶ່ງເປັນສ່ວນໜຶ່ງຂອງພາກທີ 4 “ຜົນກະທົບທີ່ອາດເກີດຂຶ້ນໄດ້ ແລະ ມາດຕະການຫຼຸດຜ່ອນ” (ໃຫ້ເບິ່ງເອກະສານຊ້ອນທ້າຍ 12 ESMF)). ສິ່ງດັ່ງກ່າວນີ້ ລວມມີ ບັນດາກິດຈະກຳການຢຸດຕິການເຄື່ອນໄຫວ ຢູ່ໃນພື້ນທີ່ຕ່າງໆ, ທີ່ກຳນົດ ແລະ ຮັບປະກັນພື້ນທີ່, ພ້ອມທັງ ແຈ້ງໃຫ້ ສະມາຊິກທີ່ກ່ຽວຂ້ອງ ຂອງ PPMU ແລະ ເຈົ້າໜ້າທີ່ລັດ ທີ່ມີໜ້າທີ່ຮັບຜິດຊອບຮັບຊາບ (ລວມທັງ ພະແນກ ຖະແຫຼງຂ່າວ ແລະ ວັດທະນະທຳແຂວງ ພາຍໃນ 24 ຊົ່ວໂມງ).

5.3.3 ບົດບາດຍິງຊາຍ ⁹⁰

5.3.3.1 ສະພາບການເສັ້ນທຽບຖານ

ແມ່ຍິງໃນ ສປປ ລາວ ຍັງປະເຊີນກັບ ການຖືກຈຳແນກຫຼາຍຢ່າງ ຢູ່ໃນຊີວິດການເປັນຢູ່ ຂອງເຂົາເຈົ້າ, ເຖິງແມ່ນວ່າ ຈະມີບາດກ້າວທີ່ດີກໍຕາມ ໃນຫຼາຍທິດສະວັດທີ່ຜ່ານມາ ໂດຍນະໂຍບາຍຂອງລັດຖະບານ ແຫ່ງ ສປປ ລາວ ໃນການສົ່ງເສີມຄວາມສະເໝີພາບ ລະຫວ່າງ ຍິງ-ຊາຍ, ແລະ ປົກປ້ອງສິດທິ ຂອງ ແມ່ຍິງ ແລະ ເດັກນ້ອຍ. ຍ້ອນແນວນັ້ນ, ການຈຳແນກນີ້ ຈຶ່ງສົ່ງຜົນເຮັດໃຫ້ເກີດມີ ອຸປະສັກຢ່າງຕໍ່ເນື່ອງ ສຳລັບເຂົາເຈົ້າ ທີ່ຈະມີສ່ວນຮ່ວມ ຢູ່ໃນການດຳລົງຊີວິດຮ່ວມກັບສາທາລະນະຊົນ, ແລະ ໃນການເຂົ້າເຖິງ ການບໍລິການຫຼາຍຢ່າງ ທີ່ເຂົາເຈົ້າມີສິດ ຈະໄດ້ຮັບ.

ຫຼາຍຊົນເຜົ່າ ທີ່ພົບເຫັນຢູ່ໃນເຂດພູດອຍທາງພາກເໜືອ ເຊັ່ນ: ມົ້ງ-ອີ້ວມຽນ ແລະ ຈີນ-ທິເບດ, ຈະແມ່ນຜູ້ຊາຍ ທີ່ຢູ່ໃນໂຄງສ້າງການນຳພາ ຂອງ ເຜົ່າເຂົາເຈົ້າ. ແມ່ຍິງ ບໍ່ມີສິດຕໍ່ເດັກນ້ອຍ ໃນກໍລະນີ ເກີດມີການຢ່າຮ້າງ, ບາງກຸ່ມປະຕິບັດການມີເມຍຫຼາຍຄົນ, ແລະ ຢູ່ໃນບາງກຸ່ມ, ຄອບຄົວທີ່ມີແມ່ຍິງເປັນຫົວຫນ້າຄອບຄົວ ແມ່ນບໍ່ "ມີ" ເພາະວ່າ ການສື່ສານກັບວິນຍານພາຍໃນເຮືອນ ແມ່ນມີພຽງແຕ່ຜູ້ຊາຍເທົ່ານັ້ນ ທີ່ສາມາດເຮັດໄດ້.

⁹⁰ For more detailed information on gender within the GCF programme and project 2, please refer to project Gender Assessment and Gender Action Plan within Annex 8a and 8b to the FP.

ການສົນທະນາ ກ່ຽວກັບບົດບາດຍິງຊາຍ ແລະ ການສື່ສານ ແມ່ນຈະບໍ່ສົມບູນຄົບຖ້ວນໄດ້ ຖ້າບໍ່ໄດ້ກ່າວເຖິງ ຫົວໜ້າຄອບຄົວທີ່ເປັນແມ່ຍິງ. ຮີດຄອງປະເພນີ ທີ່ຜູ້ຊາຍເປັນຫົວໜ້າຄອບຄົວ ດັ່ງທີ່ໄດ້ກ່າວມາຂ້າງເທິງນັ້ນ ແມ່ນມີຢູ່ຢ່າງແຜ່ຫຼາຍ ຢູ່ໃນ ສປປ ລາວ, ໂດຍທີ່ອຳນາດການປົກຄອງ (ແລະ ສຳມະໂນຄົວ) ກ່າວສະເໝີວ່າເປັນ “ຫົວໜ້າຄອບຄົວ.” ບຸກຄົນນີ້ ແມ່ນເປັນທີ່ເຂົ້າໃຈສະເໝີວ່າ ເປັນຜູ້ຊາຍ ຢູ່ໃນຕົວຢ່າງທຳອິດ. ມັນມີພຽງແຕ່ ຢູ່ໃນກໍລະນີຂາດຜູ້ຊາຍທີ່ເປັນຜູ້ໃຫຍ່ ທີ່ເຊື່ອວ່າ ແມ່ຍິງຈະເປັນຫົວໜ້າຄອບຄົວ. ຄອບຄົວທີ່ມີແມ່ຍິງເປັນຫົວໜ້າຄອບຄົວ ມີຄອບຄົວຊົນນະບົດ ໜ້ອຍກວ່າ 10% ຢູ່ໃນພື້ນທີ່ ຂອງ ແຜນງານ. ເຖິງຢ່າງໃດກໍຕາມ, ເຂົາເຈົ້າປະກອບມີ ຫຼາຍຄອບຄົວ ທີ່ທຸກຍາກທີ່ສຸດ ແລະ ມີຄວາມເປັນໄປໄດ້ ທີ່ຈະໄດ້ຮັບຜົນກະທົບຫຼາຍທີ່ສຸດ, ເນື່ອງຈາກວ່າເຂົາເຈົ້າ ມັກຈະປະສົບກັບ ການຂາດແຄນແຮງງານ ຢ່າງຮ້າຍແຮງ ແລະ ມີໂອກາດໜ້ອຍ ທີ່ຈະສາມາດໃຊ້ປະໂຫຍດຈາກ ການບໍລິການຂອງລັດໄດ້ (ເຊັ່ນ ການສົ່ງເສີມກະສິກຳ). ອີງຕາມການສຳຫຼວດກະສິກຳ ປີ 2011, ຄົວເຮືອນຊາວກະສິກອນ ທີ່ມີແມ່ຍິງເປັນຫົວໜ້າຄອບຄົວ ຂາຍຜະລິດຕະພັນກະສິກຳ ທຸກປະເພດ ໄດ້ໜ້ອຍກວ່າ ຄູ່ຮ່ວມງານຂອງເຂົາເຈົ້າ ທີ່ເປັນຜູ້ຊາຍ. ຜະລິດຕະພັນກະສິກຳປະເພດຕ່າງໆ ປະກອບມີ ພືດທີ່ບໍ່ແມ່ນເຂົ້າ (ໃນຂະນະທີ່ 40% ຂອງ ຄົວເຮືອນ ທີ່ມີຜູ້ຊາຍເປັນຫົວໜ້າຄອບຄົວ ທີ່ຖືກສຳພາດ ໄດ້ຂາຍພືດທີ່ບໍ່ແມ່ນເຂົ້າ, ມີພຽງແຕ່ 31% ເທົ່ານັ້ນ ສຳລັບ ຄົວເຮືອນທີ່ມີແມ່ຍິງເປັນຫົວໜ້າຄອບຄົວ ທີ່ໄດ້ຂາຍພືດທີ່ບໍ່ແມ່ນເຂົ້າ), ສັດລ້ຽງ (41% ສຳລັບ ຄົວເຮືອນທີ່ມີຜູ້ຊາຍເປັນຫົວໜ້າຄອບຄົວ ໂດຍສົມທຽບກັບ 33% ສຳລັບ ຄົວເຮືອນທີ່ມີແມ່ຍິງເປັນຫົວໜ້າຄອບຄົວ), ແລະ ປາ (33% ສຳລັບ ຄົວເຮືອນທີ່ມີຜູ້ຊາຍເປັນຫົວໜ້າຄອບຄົວ ແລະ 28% ສຳລັບ ຄົວເຮືອນທີ່ມີແມ່ຍິງເປັນຫົວໜ້າຄອບຄົວ). ອີງການ FAO ປະເມີນເຫດຜົນ ສຳລັບສິ່ງດັ່ງກ່າວນີ້ ແມ່ນວ່າ ຄົວເຮືອນທີ່ມີແມ່ຍິງເປັນຫົວໜ້າຄອບຄົວ ແມ່ນ ມີລັກສະນະແບບກຸ່ມກິນ ຫຼາຍກວ່າ ເພາະວ່າ ຕະຫຼາດ ແມ່ນສາມາດເຂົ້າເຖິງໄດ້ ໂດຍ ຜູ້ຊາຍ ຫຼາຍກວ່າ ແມ່ຍິງ.⁹¹

ຕາຕະລາງ 11. ອັດຕາສ່ວນ ຂອງ ຫົວໜ້າຄອບຄົວ ທີ່ແຍກຕາມເພດ ໃນແຕ່ລະພື້ນທີ່ ແລະ ແຂວງ ຄິດເປັນ %

	ລວມຫົວໜ້າຄອບຄົວ		ຫົວໜ້າຄອບຄົວໃນຕົວເມືອງ		ຫົວໜ້າຄອບຄົວໃນເຂດຊົນນະບົດ	
	ຜູ້ຊາຍເປັນຫົວໜ້າຄອບຄົວ	ຜູ້ຍິງເປັນຫົວໜ້າຄອບຄົວ	ຜູ້ຊາຍເປັນຫົວໜ້າຄອບຄົວ	ຜູ້ຍິງເປັນຫົວໜ້າຄອບຄົວ	ຜູ້ຊາຍເປັນຫົວໜ້າຄອບຄົວ	ຜູ້ຍິງເປັນຫົວໜ້າຄອບຄົວ
ຫຼວງນ້ຳທາ	92.7	7.3	91.8	8.2	93.3	6.7
ອຸດົມໄຊ	92.1	7.9	91.7	8.3	92.2	7.8
ບໍ່ແກ້ວ	91.2	8.8	90.5	9.5	91.4	8.6
ຫຼວງພະບາງ	92.4	7.6	87.3	12.7	94.4	5.6
ຫົວພັນ	95.9	4.1	91.2	8.8	97.3	2.7
ໄຊຍະບູລີ	92.5	7.5	90.9	9.1	93.3	6.7

⁹¹ FAO. 2018. FAO: Country Gender Assessment of Agriculture and the Rural Sector in Lao People's Democratic Republic, , p. 24f. Available online: <https://www.fao.org/3/ca0154en/CA0154EN.pdf>

ໝາຍເຫດຕາຕະລາງ: ແຫຼ່ງຂໍ້ມູນ ແມ່ນຕາຕະລາງ 8 ການສໍາຫລວດກໍາລັງແຮງງານ ຂອງ ສປປ ລາວ ປີ 2017, ທີ່ຖືກດີແຜ່ໃນປີ 2018 ສູນສະຖິຕິແຫ່ງຊາດລາວ (ມີຢູ່ໃນເວັບໄຊ ຂອງ LSB). ຂໍ້ມູນ ຢູ່ໃນຕາຕະລາງ 8 ແມ່ນອີງໃສ່ ຂໍ້ມູນຕົວເລກປະຊາກອນ ແລະ ສໍາມະໂນຄົວ, ປີ 2015.

ສໍາລັບໃບຕາດິນ ແລະ ການຂຶ້ນທະບຽນ, ໃນຂະນະທີ່ການອອກໃບຕາດິນ ຍັງບໍ່ທັນໄດ້ດໍາເນີນໄປໂກຫຼາຍ ຢູ່ໃນເຂດຊົນນະບົດ, ການສະໜັບສະໜູນ ແມ່ນເປັນສິ່ງທີ່ຈໍາເປັນ ສໍາລັບປັບປຸງຄວາມຮັບຮູ້ ກ່ຽວກັບສິດຂອງເຂົາເຈົ້າ ຢູ່ໃນຂະບວນການດັ່ງກ່າວ, ແລະ ສໍາລັບ ສະໜັບສະໜູນແມ່ຍິງ ຢ່າງຕັ້ງໜ້າ ເພື່ອຮຽກຮ້ອງສິດຂອງເຂົາເຈົ້າ. ບາງແຫຼ່ງອ້າງວ່າ ສິດໃນການຄອບຄອງທີ່ດິນຂອງແມ່ຍິງ ມີຄວາມອ່ອນແອ ຍ້ອນກົດໝາຍທີ່ດິນ ສະບັບປັບປຸງ (ປີ 2019) ຍ້ອນວ່າ ວັກທີ່ເວົ້າເຖິງການໃສ່ຊື່ທັງສອງຄົນ (ຜົວ-ເມຍ) ໃນໃບຕາດິນ ໄດ້ຖືກຕັດອອກຈາກກົດໝາຍ⁹². ເຖິງຢ່າງໃດກໍຕາມ, ຕາມກົດໝາຍ ແມ່ຍິງ ແລະ ຜູ້ຊາຍ ມີສິດເຂົ້າເຖິງ ທີ່ດິນກະສິກໍາ ແລະ ປ່າໄມ້ ຢ່າງສະເໝີພາບ, ແຕ່ ການປະຕິບັດຕາມຮີດຄອງປະເພນີ ມີທ່າອ່ຽງຢູ່ເໜືອກວ່າ ສິ່ງເຫຼົ່ານີ້. ຄວາມເປັນເຈົ້າຂອງ ທີ່ດິນຊຸມຊົນ ຫຼື ບ້ານ ແມ່ນຖືກຮັບຮູ້ ໂດຍ ກົດໝາຍວ່າດ້ວຍທີ່ດິນ (ປີ 2019) ແລະ ເປັນຮູບແບບ ການເປັນເຈົ້າຂອງທີ່ດິນທົ່ວໄປ ຢູ່ໃນລາວ. ວິທີການ ທີ່ບ້ານຄຸ້ມຄອງ ກໍາມະສິດຂອງຊຸມຊົນ ຂອງຕົນ ແມ່ນສ່ວນໃຫຍ່ຂຶ້ນກັບ ຮີດຄອງປະເພນີຂອງຊົນເຜົ່າ. ຢູ່ໃນບ້ານຊົນເຜົ່າລາວ-ໄຕ (ກຸ່ມພາສາໄຕ-ກະໄດ) ທີ່ຖືແມ່ຍິງເປັນຫຼັກ, ຮີດຄອງປະເພນີການສືບທອດ ປະຕິບັດຕາມ ການອາໄສແມ່ຍິງ. ລູກສາວ ແລະ ລູກຊາຍ ໄດ້ຮັບອະນຸຍາດ ໃຫ້ສືບທອດ ທີ່ດິນກະສິກໍາ ຂອງເຂົາເຈົ້າ, ໂດຍການຕັດສິນໃຈ ແມ່ນຂຶ້ນກັບພໍ່ແມ່. ໃນບັນດາຊົນເຜົ່າສ່ວນໃຫຍ່ ເຊັ່ນ: ມົ້ງ-ມຽນ ແລະ ຄະມຸ (ມອນ-ຂະໜານ), ຮູບແບບກໍາມະສິດທີ່ດິນກະສິກໍາ ແມ່ນຂຶ້ນກັບຜູ້ຊາຍ. ນາມສະກຸນ ແລະ ຊັບສິນ ແມ່ນຈະຖືກໂອນຈາກພໍ່ໄປຫາລູກຊາຍ ⁹³.

ຢ່າງໃດກໍຕາມ, ໂດຍບໍ່ຄໍານຶງເຖິງລະບົບມໍລະດົກ ທີ່ອີງຕາມຜູ້ຍິງ ຫຼື ຜູ້ຊາຍ, ໂດຍທົ່ວໄປ ແມ່ຍິງໄດ້ປະສົບກັບ ການສູນເສຍການເຂົ້າເຖິງທີ່ດິນ ຍ້ອນການພັດທະນາເສດຖະກິດ ຢູ່ໃນປະເທດ. ສິ່ງດັ່ງກ່າວນີ້ ປະກອບມີ ນະໂຍບາຍສົ່ງເສີມການປູກພືດຊະນິດດຽວ ແລະ ການໂອນທີ່ດິນໃຫ້ຜູ້ລົງທຶນ, ຊຶ່ງຫຼຸດຜ່ອນ ການຜະລິດກະສິກໍາແບບດັ້ງເດີມທີ່ເຮັດພໍ່ກຸ່ມຢູ່ກຸ່ມກິນ ແລະ ພາໃຫ້ເກີດຄວາມບໍ່ໝັ້ນຄົງດ້ານສະບຽງອາຫານ ແລະ ຫຼຸດຜ່ອນ ການມີສ່ວນຮ່ວມຂອງແມ່ຍິງ ຢູ່ໃນການເຮັດກະສິກໍາ.⁹⁴

ບົດບາດຍິງ-ຊາຍແບບດັ້ງເດີມ ແລະ ຄວາມຄາດຫວັງຂອງແມ່ຍິງ ແລະ ເດັກຍິງທີ່ເປັນຊົນເຜົ່າ ເຮັດໃຫ້ຊີວິດການເປັນຢູ່ຂອງເຂົາເຈົ້າ ມີຄວາມຫຍຸ້ງຍາກ ດ້ວຍຊົ່ວໂມງເຮັດວຽກທີ່ຍາວນານ ທັງຢູ່ໃນເຮືອນ ແລະ ຢູ່ທົ່ງໄຮ່ທົ່ງນາ. ການປ່ຽນແປງບາງຢ່າງ ຢູ່ໃນຊີວິດການເປັນຢູ່ ຂອງເຂົາເຈົ້າ ທີ່ມີຂໍ້ຈຳກັດ ກ່ຽວກັບການນໍາໃຊ້ທີ່ດິນ ແລະ ການຕັ້ງຖິ່ນຖານຂອງ

⁹² LIWG 2020, Women and Land Rights in Lao PDR: Rural Transformation and a dream of secure tenure. Available online: https://data.opendatacommons.org/dataset/550ba9aa-79aa-4f80-ba41-8af35d322e6f/resource/22030fa3-66b7-4e9b-8f4e-fd44dd16aca4/download/women-and-land-right_29jan_eng.pdf

⁹³ Lao Women's Union, 2018. Gender Profile, Lao PDR

⁹⁴ LIWG 2020, Women and Land Rights in Lao PDR: Rural Transformation and a dream of secure tenure. Available online: https://data.opendatacommons.org/dataset/550ba9aa-79aa-4f80-ba41-8af35d322e6f/resource/22030fa3-66b7-4e9b-8f4e-fd44dd16aca4/download/women-and-land-right_29jan_eng.pdf

ບ້ານ ໄດ້ເຮັດໃຫ້ຊີວິດການເປັນຢູ່ຂອງເຂົາເຈົ້າຫຍຸ້ງຍາກຫຼາຍຂຶ້ນ. ເມື່ອການເຮັດໄຮ່ເລື່ອນລອຍ ຫຼຸດລົງເຫຼືອພຽງແຕ່ສາມປີຕໍ່ຮອບ ເທົ່ານັ້ນ, ວຽກງານຂອງແມ່ຍິງ ເພີ່ມຂຶ້ນຢ່າງຫຼວງຫຼາຍ ຍ້ອນແຮງດັນ ຂອງວັດສະດຸທີ່ໜັກ (ໂດຍທົ່ວໄປ ແມ່ຍິງ ແລະ ເດັກຍິງ ແມ່ນເຮັດວຽກກຳຈັດວັດສະດຸ). ຖ້າແຮງງານຍິງ ບໍ່ພຽງພໍກັບ ແຮງກົດດັນຂອງຫຍ້າ, ຂັ້ນຕອນຕໍ່ໄປ ອາດຈະເປັນການໃຊ້ຢາຂ້າຫຍ້າ. ຄຳແນະນຳກ່ຽວກັບການສົ່ງເສີມກະສິກຳ ສ່ວນຫຼາຍແມ່ນສະໜອງໃຫ້ "ຊາວກະສິກອນ" (ຄາດວ່າ ແມ່ນຜູ້ຕັດສິນໃຈທີ່ເປັນຜູ້ຊາຍ). ການນຳໃຊ້ຢາປາບສັດຕູພືດ ແລະ ບຸ້ຍ ຢູ່ໃນຊຸມຊົນຊົນນະບົດຂອງລາວ ນັບມື້ນັບເພີ່ມຂຶ້ນ. ສຳມະໂນຄົວກະສິກຳ ປີ 2011 ໄດ້ຊີ້ໃຫ້ເຫັນວ່າ ແມ່ຍິງມີການນຳໃຊ້ສູງກວ່າຜູ້ຊາຍເລັກນ້ອຍ. ເຫດຜົນອັນໜຶ່ງ ສຳລັບສິ່ງດັ່ງກ່າວນີ້ ອາດຈະເປັນຍ້ອນວ່າ ຢາປາບສັດຕູພືດ ແລະ ຜຸ່ນເຄມີ ຊ່ວຍຫຼຸດຜ່ອນ ປະລິມານວຽກ ຂອງ ແມ່ຍິງ ໂດຍຫຼຸດຜ່ອນເວລາທີ່ຈຳເປັນ ສຳລັບວຽກງານ ທີ່ແມ່ຍິງເຮັດຕາມປະເພນີ, ເຊັ່ນ: ການເສຍຫຍ້າ. ເຖິງຢ່າງໃດກໍຕາມ, FAO ສະຫຼຸບວ່າ “ ແມ່ຍິງ ແລະ ເດັກນ້ອຍ ແມ່ນເປັນກຸ່ມທີ່ມີຄວາມເປັນໄປໄດ້ ທີ່ຈະໄດ້ຮັບຄວາມສ່ຽງ ໂດຍສະເພາະ ຈາກຜົນກະທົບດ້ານສຸຂະພາບ ຂອງ ຢາປາບສັດຕູພືດ ແລະ ສານເຄມີ, ເນື່ອງຈາກວ່າ ແມ່ຍິງມັກຈະເປັນຜູ້ທີ່ກະຈາຍ ຢາດັ່ງກ່າວ ຢູ່ຕາມທົ່ງໄຮ່ທົ່ງນາ ພ້ອມທັງເຈຍລູກໃສ່ຫຼັງນຳ”.⁹⁵

ບັນຫາບົດບາດຍິງ-ຊາຍ ທີ່ສຳຄັນ ແລະ ຈຳເປັນ ແມ່ນການສື່ສານ – ການຮູ້ໜັງສືຂອງແມ່ຍິງ ໃນບັນດາຊົນເຜົ່າ ໂດຍທົ່ວໄປແມ່ນຕຳກວ່າ, ຫຼື ຕຳກວ່າເພດຊາຍຫຼາຍ ຕາມທີ່ເຫັນຢູ່ໃນ ຕາຕະລາງ 11 ແລະ 12 ສະແດງໃຫ້ເຫັນ.⁹⁶ ຕົວຢ່າງ, ແມ່ຍິງ ແລະ ເດັກຍິງຊົນເຜົ່າອາຄາ ແມ່ນໜຶ່ງໃນກຸ່ມຜູ້ ທີ່ມີການເຂົ້າເຖິງການສຶກສາ ໜ້ອຍທີ່ສຸດໃນ ສປປ ລາວ. ມີຫຼາຍເຫດຜົນ ທີ່ກ່ຽວຂ້ອງກັບບົດບາດຍິງ-ຊາຍ ທີ່ເຮັດໃຫ້ອັດຕາການຮູ້ໜັງສືຂອງແມ່ຍິງຕຳກວ່າຜູ້ຊາຍ, ຊຶ່ງເລີ່ມຕັ້ງແຕ່ ການແຕ່ງງານໄວ ແລະ ການຖືພາຕັ້ງແຕ່ນ້ອຍ, ອຸປະສັກທາງວັດທະນະທຳ ທີ່ກ່ຽວຂ້ອງກັບ ການເຄື່ອນຍ້າຍຂອງແມ່ຍິງ, ແລະ ຄວາມຄາດຫວັງຂອງສັງຄົມ ທີ່ຊີວິດການເປັນຢູ່ ຂອງເດັກຍິງ/ແມ່ຍິງ ຈະອີງໃສ່ ການເຮັດກະສິກຳ ເປັນຜືນຖານ. ຜູ້ຍິງທີ່ບໍ່ຮູ້ໜັງສື ຈະມີໂອກາດເຂົ້າໂຮງຮຽນໜ້ອຍຫຼາຍ, ມີໂອກາດໜ້ອຍ ທີ່ຈະຮູ້ພາສາລາວ, ຈະມີຄວາມຮູ້ໜ້ອຍ ຕໍ່ ສິດຂອງຕົນ ແລະ ບໍ່ສາມາດສະແດງຄວາມຄິດເຫັນຫຍັງອອກໄດ້ ເມື່ອມີການເວົ້າພາສາລາວ. ມັນອາດຈະເປັນແບບວ່າ ເຂົາເຈົ້າ ເຂົ້າໃຈພາສາ, ແຕ່ວ່າ ບໍ່ສະດວກທີ່ຈະສະແດງຄວາມຄິດ ຂອງຕົນ ອອກເປັນພາສາລາວ ຕໍ່ໜ້າສາທາລະນະຊົນ. ບົດລາຍງານການພັດທະນາມະນຸດແຫ່ງຊາດ ຄັ້ງທີ 5 ຂອງ ສປປ ລາວ (ສະບັບປີ 2017) ໃຫ້ຂໍ້ສັງເກດວ່າ: ໃນຂະນະທີ່ ມີຄວາມຄືບໜ້າຢ່າງຫຼວງຫຼາຍ ໃນການປົດຊ່ອງວ່າງນີ້, ບໍ່ມີຄວາມຄາດຫວັງໃຫ້ ແມ່ຍິງທີ່ບໍ່ຮູ້ໜັງສື ທີ່ມີອາຍຸເກີນ 25-30 ປີ ໄດ້ຮັບຄວາມຮູ້ ກ່ຽວກັບໜັງສື, ເນື່ອງຈາກວ່າ ມີໂອກາດຂ້ອນຂ້າງໜ້ອຍ ສຳລັບຜູ້ໃຫຍ່ ທີ່ຈະເຮັດໄດ້ຮຽນໜັງສື ໂດຍສະເພາະ ຢູ່ໃນເຂດຊົນນະບົດ.⁹⁷

⁹⁵ FAO: Country Gender Assessment of Agriculture and the Rural Sector in Lao People's Democratic Republic, 2018, p. 13. Available online: <https://www.fao.org/3/ca0154en/CA0154EN.pdf>

⁹⁶ The Lao PDR Population Census 2015 provides literacy data disaggregated separately by both province and ethnic group.

⁹⁷ UNDP (2017) National Human Development Report, Graduation from Least Developed Country Status - http://www.la.undp.org/content/lao_pdr/en/home/library/human_development/the-5th-national-human-development-report.html

ສິ່ງດັ່ງກ່າວນີ້ ແມ່ນມີຄວາມໝາຍ ສໍາລັບ ວິທີການສື່ສານ ກັບ ປະຊາຊົນທ້ອງຖິ່ນ. ເອກະສານ ທີ່ເປັນລາຍລັກອັກສອນ ຈະບໍ່ຈຳເປັນຕ້ອງເປັນທີ່ເຂົ້າໃຈດີ, ຫຼື ອາດຈະບໍ່ຈັບແນວຄວາມຄິດ ທີ່ກ່ຽວຂ້ອງກັບການປ່ຽນແປງ ຂອງ ດິນຟ້າອາກາດ. ຢັ້ງໄປກວ່ານັ້ນ, ບາງເນື້ອໃນແນວຄວາມຄິດ ອາດຈະບໍ່ແປດີ ຈາກ ພາສາອັງກິດໄປເປັນພາສາລາວ ຫຼື ພາສາ ທ້ອງຖິ່ນອື່ນໆ. ເຖິງຢ່າງໃດກໍຕາມ, ໃນເວລາດຽວກັນ, ຄວາມບໍ່ຮູ້ໜັງສື ບໍ່ຄວນຖືກສົມທຽບໃສ່ກັບ "ຄວາມລ້າໝັ້ງ" ຫຼື "ການຂາດການພັດທະນາ." ຫຼາຍຊົນເຜົ່າ ມີພາສາແບບດັ້ງເດີມ, ຊຶ່ງຫມາຍຄວາມວ່າ ມີປະເພນີການປາກເວົ້າ ທີ່ເຂັ້ມ ແຂງ ແລະ ຄວາມສາມາດພິເສດ ທີ່ຈະ "ອ່ານພູມິທັດ."

ຕາຕະລາງ 12. ອັດຕາ % ການຮູ້ໜັງສື ຂອງ ແມ່ຍິງ ແລະ ຜູ້ຊາຍ ໃນເຂດຊົນນະບົດ ຂອງແຕ່ລະແຂວງ

	ເຂດຊົນນະບົດ ທີ່ມີທາງ		ເຂດຊົນນະບົດ ທີ່ບໍ່ມີທາງ	
	ຊາຍ	ຍິງ	ຊາຍ	ຍິງ
ຫຼວງນ້ຳທາ	68.6	45.2	65.1	38.9
ອຸດົມໄຊ	81	55.2	75.4	49.5
ບໍ່ແກ້ວ	75.9	53.2	72.5	43.8
ຫຼວງພະບາງ	85.9	70.2	84.2	67.1
ຫົວພັນ	88.7	72.8	86.3	66.1
ໄຊຍະບູລີ	93.6	87.1	94.1	84.4

ໝາຍເຫດຕາຕະລາງ: ແຫຼ່ງຂໍ້ມູນ ແມ່ນມາຈາກ ບົດລາຍງານການສຳຫຼວດປະຊາກອນ, ຕາຕະລາງ P5.1. ອັດຕາການຮູ້ໜັງສືທີ່ສູງຂຶ້ນຫຼາຍ ຢູ່ ໃນ ແຂວງໄຊຍະບູລີ ສະທ້ອນໃຫ້ເຫັນເຖິງ ອັດຕາສ່ວນ ຂອງຄົນທີ່ເວົ້າພາສາ ລາວໄຕ ດັ້ງເດີມ ທີ່ສູງຂຶ້ນ ຢູ່ໃນແຂວງ.

ຕາຕະລາງ 13. ອັດຕາ % ການຮູ້ໜັງສືຂອງ ແມ່ຍິງ ແລະ ຜູ້ຊາຍ ຂອງແຕ່ລະກຸ່ມຊົນເຜົ່າ

ການເລືອກກຸ່ມຊົນເຜົ່າ	ຊາຍ	ຍິງ
ລາວ	95.8	90.8
ໄຕ	94.4	84.7
ຂະມຸ	88.1	68.9
ມົ້ງ	81.8	58.4
ລາເມດ	80.8	48.4
ອາຄາ	48.7	23.6
ລາຫູ	32.9	15.6

ໝາຍເຫດຕາຕະລາງ: ແຫຼ່ງຂໍ້ມູນ ແມ່ນມາຈາກ ບົດລາຍງານການສຳຫຼວດປະຊາກອນ, ຕາຕະລາງ P5.3. ປະກອບມີ ປະຊາກອນໃນຕົວເມືອງ ແລະ ຊົນນະບົດ ຢູ່ທົ່ວທຸກທິນແຫ່ງ ຂອງປະເທດ. ຕາຕະລາງ P5.3 ລວມມີ 49 ຊົນເຜົ່າ ທີ່ "ຮັບຮູ້ຢ່າງເປັນທາງການ", ໃນນັ້ນ ການຄັດເລືອກ ແມ່ນສະເໜີຢູ່ໃນນີ້.

ເມື່ອພິຈາລະນາເຖິງ ວັດທະນະທຳການປະຊຸມທີ່ແຜ່ຫຼາຍ ຢູ່ໃນ ສປປ ລາວ, ການປະຊຸມທີ່ຄອບງຳໂດຍຜູ້ເຂົ້າຮ່ວມເພດຊາຍ ອາດຈະເຮັດໃຫ້ແມ່ຍິງບໍ່ກ້າເວົ້າຂຶ້ນມາ.⁹⁸ ສິ່ງດັ່ງກ່າວນີ້ ແມ່ນສ່ວນໜຶ່ງ ເປັນຍ້ອນວ່າ ບົດບາດຍິງ-ຊາຍແບບດັ້ງເດີມ ໃນການພົວພັນກັບຄົນພາຍນອກ ແລະ ອີກສ່ວນໜຶ່ງ ແມ່ນຍ້ອນວ່າ ເຈົ້າໜ້າທີ່ ທີ່ເປັນຜູ້ຊາຍສ່ວນໃຫຍ່ ທີ່ເຂົ້າມາດຳເນີນ ກອງປະຊຸມດັ່ງກ່າວ ຍັງເປັນ “ຜູ້ທີ່ບໍ່ຄຳນຶງເຖິງບົດບາດຍິງຊາຍ” ແລະ ບໍ່ຮູ້ວິທີອ່ານວຍຄວາມສະດວກ ການເຂົ້າຮ່ວມຂອງແມ່ຍິງ ນອກເຫຼືອຈາກ ນາຍບ້ານ ຮຽກໃຫ້ເຂົາເຈົ້າ ເຂົ້າມາຮ່ວມ. ຜົນໄດ້ຮັບແມ່ນມັກຈະເປັນການສະແດງໃຫ້ເຫັນເຖິງຄວາມເທົ່າທຽມກັນທາງເພດ ໂດຍມີຜູ້ຕາງໜ້າ ຈາກ LWU ທີ່ຖືກເຊື່ອເຊີນໃຫ້ເຂົ້າຮ່ວມຢູ່ທີ່ນັ້ນ “ເພື່ອຮັບປະກັນວ່າ ລັກສະນະບົດບາດຍິງຊາຍ ໄດ້ຖືກພິຈາລະນາ ຢ່າງມີປະສິດທິຜົນ,” ເຖິງແມ່ນວ່າ ສິ່ງດັ່ງນີ້ ອາດຈະຢູ່ຫ່າງໄກ ຈາກຄວາມເປັນຈິງ.⁹⁹ ເຖິງຢ່າງໃດກໍ່ຕາມ, ມັນກໍຍັງເປັນຄວາມຈິງ ທີ່ຈະເວົ້າວ່າ, ການເຂົ້າຮ່ວມກອງປະຊຸມໃຫຍ່ - ບໍ່ວ່າຈະເປັນ ແມ່ຍິງ ຫຼື ຜູ້ຊາຍ - ບໍ່ໄດ້ຖືວ່າເປັນ “ການປຶກສາຫາລື”, ເນື່ອງຈາກວ່າ ຍິ່ງຈຳນວນຜູ້ເຂົ້າຮ່ວມຫຼາຍເທົ່າໃດ, ຍິ່ງເຮັດໃຫ້ຄົນມີສ່ວນຮ່ວມຢ່າງຕັ້ງໜ້າ ໜ້ອຍລົງເທົ່ານັ້ນ.

ການປຶກສາຫາລື ທີ່ໄດ້ມີການລາຍງານ ສຳລັບ ແຜນ PRAP ສະແດງໃຫ້ເຫັນວ່າ ມີໜ້າແມ່ຍິງໜ້ອຍ ເມື່ອປຽບທຽບກັບຜູ້ຊາຍ (ຕາຕະລາງ 14.). ບາງທີອາດຈະເປັນຍ້ອນວ່າ, ມັນເປັນຍ້ອນ ການມີໜ້າຂອງແມ່ຍິງ ຢູ່ໃນຕຳແໜ່ງຜູ້ນຳລວມທັງ ພາກລັດ ແລະ ຊີວິດສ່ວນຕົວ ແມ່ນມີຕໍ່າ. ລັດຖະບານ, ທີ່ໄດ້ຮັບການສະໜັບສະໜູນຈາກ ບັນດາຄູ່ຮ່ວມພັດທະນາ ລວມທັງ GIZ, ໄດ້ປຶກສາຫາລືກັບ ປະຊາຊົນຫຼາຍຮ້ອຍຄົນ ໃນ 6 ແຂວງ (ຊຶ່ງໜ້າເສຍດາຍ ທີ່ເອກະສານບໍ່ໄດ້ເວົ້າແຍກ ເປັນແຕ່ລະກຸ່ມຊົນເຜົ່າ). ແມ່ຍິງ ໄດ້ຖືກເຊີນເຂົ້າຮ່ວມ ກອງປະຊຸມປຶກສາຫາລື, ແລະ ກອງປະຊຸມປຶກສາຫາລືຂັ້ນບ້ານຫຼາຍຄັ້ງໜຶ່ງ ທີ່ລວມມີແມ່ຍິງ ເນັ້ນໃສ ການສົນທະນາເປັນກຸ່ມ.

ຕາຕະລາງ 14. ການເຂົ້າຮ່ວມກອງປະຊຸມ PRAP ຢູ່ໃນພື້ນທີ່ແຜນງານ ER ທີ່ແຍກຕາມເພດ

ແຂວງ	ແຂວງ		ເມືອງ		ກຸ່ມບ້ານ	
	ຍິງ	ຊາຍ	ຍິງ	ຊາຍ	ຍິງ	ຊາຍ
ຫຼວງນ້ຳທາ	2	24	21	134	17	130
ອຸດົມໄຊ	2	26	20	197	39	244
ບໍ່ແກ້ວ	1	12	20	96	27	151
ຫຼວງພະບາງ	17	153	26	299	56	347
ຫົວພັນ	23	182	61	301	67	321
ໄຊຍະບູລີ	8	85	32	324	74	433
ລວມ	53	482	180	1351	280	1626

ໝາຍເຫດຕາຕະລາງ: ຂໍ້ມູນເຫຼົ່ານີ້ ແມ່ນມາຈາກ ຕາຕະລາງປຶກສາຫາລື ທີ່ມີຢູ່ໃນ ແຕ່ລະບົດລາຍງານ PRAP. ຄວາມແຕກຕ່າງ ໃນການມີສ່ວນຮ່ວມ ຂອງ ເພດຊາຍ - ຍິງ ແມ່ນເປັນຄວາມຈິງ. ແມ່ນແຕ່ຢູ່ໃນລະດັບກຸ່ມບ້ານ, ການມີສ່ວນ

⁹⁸ Personal observations of many meetings from village to national level.

⁹⁹ There are a number of reasons for this, relating, among others, to gender relations in the particular ethnic group and the reasons why a particular woman is the designated head of the LWU in the village. Sometimes it is related to Lao language skills rather than the woman's "seniority," in turn meaning a young woman who cannot speak up in front of elder males.

ຮ່ວມໂດຍລວມ ຂອງແມ່ຍິງ ມີພຽງແຕ່ 17% ເທົ່ານັ້ນ. ມີການປະຊຸມໜ້ອຍໜຶ່ງ, ຊຶ່ງບໍ່ແມ່ນຢູ່ໃນລະດັບກຸ່ມບ້ານ, ເມື່ອບໍ່ມີແມ່ຍິງເຂົ້າຮ່ວມ.



ຮູບ 7: ຮູບຖ່າຍ ຢູ່ໃນກອງປະຊຸມຊຸມຊົນ ກ່ຽວກັບໂຄງການ ຢູ່ແຂວງອຸດົມໄຊ.

ໝາຍເຫດ: ແມ່ຍິງຫຼາຍຄົນໄດ້ເຂົ້າຮ່ວມ, ແຕ່ການມີສ່ວນຮ່ວມຂອງເຂົາເຈົ້າແມ່ນຕ່ຳ. ຜູ້ເຂົ້າຮ່ວມ ທີ່ຢູ່ດ້ານຫຼັງທີ່ມີເດັກນ້ອຍ ແທບຈະບໍ່ສາມາດໄດ້ຍິນ ການດຳເນີນກອງປະຊຸມ ຫຼື ແທບຈະບໍ່ສາມາດອ່ານໂປສເຕີໄດ້ເລີຍ. (ຮູບ: ກິເບີດ)

ຍ້ອນສິ່ງທ້າທາຍ ໃນການຮັບປະກັນ ການມີສ່ວນຮ່ວມຂອງແມ່ຍິງ ຢ່າງມີປະສິດທິພາບ, ການປຶກສາຫາລືເພີ່ມຕື່ມ ໄດ້ຖືກດຳເນີນໄປ ໂດຍມີເປົ້າໝາຍ ທີ່ເນັ້ນໃສ່ ບົດບາດຍິງ-ຊາຍ ເພື່ອແຈ້ງຜົນການປະເມີນບົດບາດຍິງ-ຊາຍ ແລະ ແຜນປະຕິບັດງານບົດບາດຍິງ-ຊາຍ. ສຳລັບ ການປຶກສາຫາລື ທີ່ເນັ້ນໃສ່ບົດບາດຍິງ-ຊາຍ ຄັ້ງນີ້, ໄດ້ມີຄົນເຂົ້າຮ່ວມປຶກສາຫາລື ຈຳນວນ 148 ຄົນ (ຊາຍ 79 ຄົນ [53%], ຍິງ 68 ຄົນ [47%]) ໃນລະຫວ່າງວັນທີ 16-21 ມັງກອນ 2019. ຜູ້ເຂົ້າຮ່ວມ ມີທັງ ຍິງ-ຊາຍ ທີ່ມາຈາກຫຼາຍຊົນເຜົ່າ, ເປັນຕົ້ນແມ່ນ ເຜົ່າ ລາວ, ໄຕ, ຂະມຸ, ມົ້ງ, ອາຄາ, ແລນແຕນ (ກຸ່ມຍ່ອຍ ຂອງ ລູ-ມ້ຽນ). ການປຶກສາຫາລືຂອງພາກສ່ວນກ່ຽວຂ້ອງ ໄດ້ສຸມໃສ່ ສອງອົງປະກອບຫຼັກ: ຊ່ວຍສ້າງຄວາມເຂົ້າໃຈ ກ່ຽວກັບ ສາເຫດ ຂອງການປ່ຽນແປງ ທີ່ພົວພັນກັບບົດບາດຍິງ-ຊາຍ ແລະ ປຶກສາຫາລື ມາດຕະການທີ່ໄດ້ວາງແຜນໄວ້ ກັບ ຄູ່ຮ່ວມຈັດຕັ້ງປະຕິບັດ ພາຍໃນທ້ອງຖິ່ນ ແລະ ຜູ້ໄດ້ຮັບຜົນປະໂຫຍດ ໃນມຸມມອງ ຕໍ່ ບົດບາດຍິງ-ຊາຍ.

ຄວາມຮຸນແຮງທາງເພດ

ຄວາມຮຸນແຮງ ຕໍ່ ແມ່ຍິງ ແມ່ນຄວາມເປັນຈິງ ສໍາລັບແມ່ຍິງ ທີ່ມາຈາກໝົດທຸກຊົນເຜົ່າ ຢູ່ໃນລາວ. ການສຶກສາຄົ້ນຄວ້າ ຊຶ່ງໃຫ້ເຫັນວ່າ ແມ່ຍິງລາວ ປະມານ 20% ໄດ້ຖືກລ່ວງລະເມີດ ທາງຮ່າງກາຍ ແລະ/ຫຼື ທາງເພດ ຈາກຄູ່ຄອງ ຫຼື ທີ່ບໍ່ ແມ່ນຄູ່ຄອງ, ແລະ ຢ່າງໜ້ອຍ 35% ຂອງແມ່ຍິງລາວ ແມ່ນອາໄສຢູ່ໃນສະພາບ ທີ່ມີຄວາມຮຸນແຮງທາງຈິດໃຈ, ຊຶ່ງໄດ້ ຄາດຄະເນວ່າ ທັງສອງຕົວເລກ ຈະເພີ່ມຂຶ້ນຫຼາຍ ນັບຕັ້ງແຕ່ກໍລະນີສ່ວນໃຫຍ່ ເກີດຂຶ້ນ ໂດຍບໍ່ມີການລາຍງານ. ບາງທີ ຮ້າຍແຮງໄປກວ່ານັ້ນ, ແມ່ຍິງສ່ວນໃຫຍ່ ແລະ ເກືອບເຄິ່ງໜຶ່ງ ຂອງຜູ້ຊາຍທັງໝົດ ຢູ່ໃນລາວ ເຊື່ອວ່າ ຄວາມຮຸນແຮງ ແມ່ນມີເຫດສົມຜົນ ຖ້າແມ່ຍິງ ບໍ່ປະຕິບັດຕາມ ທໍານິບທໍານຽມ ແລະ ບົດບາດທາງເພດ ທີ່ເຄີຍປະຕິບັດມາແຕ່ດັ້ງເດີມ ເຊັ່ນ: ການອອກຈາກເຮືອນ ໂດຍບໍ່ໄດ້ຮັບອະນຸຍາດ ຫຼື ຈຸດເຜົາອາຫານ. ບົດບາດຍິງ-ຊາຍແບບດັ້ງເດີມ ມີອິດທິພົນ ໂດຍກົງ ຕໍ່ ລະບົບຍຸຕິທໍາຂອງບ້ານ, ນອກເໜືອໄປຈາກ ການເຂົ້າເຖິງລະບົບຍຸຕິທໍາ ຂອງແມ່ຍິງ ທີ່ໂດຍທົ່ວໄປ ມີຄວາມ ອ່ອນແອ ທີ່ຢູ່ນອກໂຄງສ້າງ ຂອງບ້ານ ຍ້ອນການບໍ່ຮູ້ໜັງສື, ຂາດຄວາມຮູ້ດ້ານພາສາລາວ ແລະ ຄວາມຮູ້ດ້ານກົດໝາຍ , ແລະ ຂາດວິທີການ ແລະ ການອະນຸຍາດເດີນທາງ. ສປປ ລາວ ເປັນປະເທດໜຶ່ງ ທີ່ມີອັດຕາການແຕ່ງງານໄວທີ່ສຸດ ຢູ່ ໃນພາກພື້ນ ຊຶ່ງເປັນສ່ວນໜຶ່ງຂອງ ການປະຕິບັດມາແຕ່ດັ້ງເດີມ, ລວມທັງ “ການລັກພາຕົວເຈົ້າສາວ” ແລະ ການ ແຕ່ງງານ ຂອງ ເດັກນ້ອຍ. ໜຶ່ງສ່ວນສາມ ແມ່ນແມ່ຍິງແຕ່ງງານ ກ່ອນອາຍຸ 18 ປີ, ໃນຂະນະທີ່ ໜຶ່ງສ່ວນສິບ ແມ່ນ ແມ່ຍິງແຕ່ງງານກ່ອນອາຍຸ 15 ປີ.

ການສ້າງຄວາມເຂັ້ມແຂງທາງເສດຖະກິດ ແກ່ ແມ່ຍິງຢູ່ໃນທ້ອງຖິ່ນ ສາມາດນໍາໄປສູ່ ການປັບປຸງສະພາບການຂອງເຂົາ ເຈົ້າ ແຕ່ກໍຍັງສາມາດຮັບຜິດຊອບຄວາມສ່ຽງບາງຢ່າງ ທີ່ຈໍາເປັນຕ້ອງ ໄດ້ຮັບການພິຈາລະນາ. ຍົກຕົວຢ່າງ, ການສົ່ງເສີມ ແມ່ຍິງໄປເຮັດວຽກນອກເຮືອນ ຂອງເຂົາເຈົ້າ ອາດສາມາດຫຼຸດຜ່ອນ ຄວາມສ່ຽງການຂົ່ມເຫັງຈາກຄູ່ສາມີ, ແຕ່ໃນທາງ ກັບກັນ, ມັນອາດຈະເພີ່ມຄວາມສ່ຽງ ການຂົ່ມເຫັງ ຫຼື ການໂຈມຕີ ຢູ່ນອກເຮືອນ. ອີກຕົວຢ່າງໜຶ່ງ, ການສຶກສາ ກ່ຽວ ກັບ ແຜນງານວຽກຂອງພາກລັດ ຢູ່ໃນ ສປປ ລາວ ໄດ້ພົບວ່າ “ແຜນງານ ໄດ້ປະສົບຜົນສໍາເລັດ ໃນການເພີ່ມ ລາຍຮັບ ຂອງແມ່ຍິງ, ແຕ່ມັນບໍ່ໄດ້ປ່ຽນແປງ ປະສົບການຂອງແມ່ຍິງ ຕໍ່ ກັບຄວາມຮຸນແຮງ ທີ່ກ່ຽວຂ້ອງກັບເພດຍິງຊາຍ”.¹⁰⁰ ສະນັ້ນ, ໂຄງການ ຕ້ອງພິຈາລະນາ ຢ່າງລະອຽດ ກ່ຽວກັບ ສະພາບການພາຍໃນທ້ອງຖິ່ນ, ປະເພນີ ແລະ ບົດບາດຍິງ- ຊາຍ ໃນເວລາອອກແບບ ກິດຈະກຳ ທີ່ຈະເຂົ້າໄປແກ້ໄຂ.

ບັນຫາບົດບາດຍິງຊາຍ ຢູ່ໃນຂະແໜງປ່າໄມ້

ຢັ້ງຄອບຄົວ ທຸກຍາກລົງ, ຢັ້ງເຮັດໃຫ້ເຂົາເຈົ້າ ອາໄສຊີວິດພະຍາກອນປ່າໄມ້ຫຼາຍຂຶ້ນ. ເນື່ອງຈາກວ່າ ທີ່ດິນ ທີ່ຖືກຈັດສັນ ໂດຍລັດຖະບານ ມີຂະໜາດນ້ອຍ (1-2 ເຮັກຕາ), ມີຄວາມເສື່ອມໂຊມ ແລະ ຫ່າງໄກຈາກບ້ານເຮືອນ, ການຜະລິດພືດ ຈຶ່ງມີຄວາມຫຍຸ້ງຍາກ. ການຂາດແຄນເຂົ້າ ແລະ ຄວາມເຈັບປ່ວຍ ແມ່ນມີສູງທີ່ສຸດ ແຕ່ເດືອນມີນາ ຫາ ເດືອນຕຸລາ. ເພື່ອຄວາມຢູ່ລອດ, ຜູ້ຊາຍ, ແມ່ຍິງ, ແລະ ເດັກນ້ອຍ ໄດ້ເກັບກູ້ ເຄື່ອງປ່າຂອງດົງ ຈາກປ່າໄມ້ທີ່ຢູ່ອ້ອມຮອບ ເພື່ອເປັນ

¹⁰⁰ Perova, Elizaveta; Johnson, Erik; Mannava, Aneesh; Reynolds, Sarah; Teman, Alana. 2021. Public Work Programs and Gender-Based Violence : Evidence from Lao PDR. Policy Research Working Paper; No. 9691. World Bank, Washington, DC. © World Bank. <https://openknowledge.worldbank.org/handle/10986/35728> License: CC BY 3.0 IGO.

ອາຫານ ແລະ ລາຍຮັບຈຳນວນໜຶ່ງ. ການເກັບກ່ຽວເກີນຂອບເຂດ ແລະ ການຂາດຄວາມຮູ້ ກ່ຽວກັບວິທີການຊຸດຄົ້ນ ແບບຍືນຍົງ ໄດ້ສົ່ງຜົນເຮັດໃຫ້ ຜົນຜະລິດຈາກປ່າໄມ້ ຫຼຸດລົງ ແລະ ມີຄວາມຕ້ອງການແຮງງານ ແລະ ເວລາ ຫຼາຍຂຶ້ນ ໃນການເກັບກູ້ ແລະ ຢ່າງເຂົ້າໄປໃນປ່າເລິກຕື່ມອີກ. ການເຮັດກະສິກຳ ດ້ວຍການຖາງປ່າເຮັດໄຮ່ ຍັງປະກອບສ່ວນເຂົ້າ ໃນ ການທຳລາຍປ່າໄມ້¹⁰¹.

ຢູ່ໃນຂະແໜງຊັບພະຍາກອນທຳມະຊາດ, ແຫຼ່ງພະລັງງານຕົ້ນຕໍ ທີ່ນຳໃຊ້ໂດຍ ຄົວເຮືອນຊາວກະສິກອນ ທີ່ມີຫົວໜ້າ ຄອບຄົວເປັນທັງເພດຊາຍ ແລະ ຍິງ ແມ່ນ ໄມ້, ຝົນ ແລະ ຖ່ານ. ຄວາມບໍ່ສະເໝີພາບທາງເພດ ລະຫວ່າງ ຄົວເຮືອນທີ່ມີ ຫົວໜ້າຄອບຄົວເປັນຜູ້ຍິງ-ຊາຍ ຢູ່ໃນຂະແໜງກະສິກຳ ແມ່ນເຫັນໄດ້ຈາກ ເນື້ອທີ່ກະສິກຳ ທີ່ເຂົາເຈົ້າໄດ້ນຳໃຊ້, ທັງຂະ ໜາດຂອງຕອນດິນ ແລະ ຈຳນວນຕອນດິນ. ¹⁰².

ບົດບາດຍິງຊາຍ ແລະ ເຄື່ອງປ່າຂອງດົງ

ເຄື່ອງປ່າຂອງດົງ ມີບົດບາດສຳຄັນ ໃນການສົ່ງເສີມ ຊີວິດການເປັນຢູ່ ຂອງ ປະຊາກອນໃນເຂດຊົນນະບົດ ແລະ ເສດຖະກິດຂອງຊາດ. ປະມານ 70% ຂອງປະຊາກອນທັງໝົດ ແມ່ນອາໄສຢູ່ໃນເຂດຊົນນະບົດ, ອາໄສການເຮັດໄຮ່ ແລະ ຜະລິດຕະຜົນປ່າໄມ້ ເພື່ອເປັນອາຫານ, ສ້າງລາຍຮັບທີ່ເປັນເງິນສົດ ແລະ ການດຳລົງຊີວິດ. ເຂົາເຈົ້າ ນຳໃຊ້ເຄື່ອງ ປ່າຂອງດົງ ເພື່ອລ້ຽງຊີບປະຈຳວັນໃຫ້ກຸ່ມຢູ່ກຸ່ມກິນ. ພວກມັນ ຍັງມີບົດບາດສຳຄັນ ໃນການຄ້າປະກັນສະບຽງອາຫານ ແລະ ໄດ້ຖືກຮັບຮູ້ໂດຍລັດຖະບານລາວວ່າ ເປັນຍຸດທະສາດທີ່ສຳຄັນ ໃນການລືບລ້າງຄວາມທຸກຍາກ. ¹⁰³.

ບົດບາດທີ່ຫ້າວຫັນຂອງແມ່ຍິງ ໃນການຊຸດຄົ້ນ ແລະ ນຳໃຊ້, ແຕ່ ເຂົາເຈົ້າມັກຈະບໍ່ມີການຄວບຄຸມໂດຍກົງ ຕໍ່ ລາຍຮັບ ທີ່ໄດ້ມາຈາກເຄື່ອງປ່າຂອງດົງ ທີ່ເປັນສິນຄ້າ, ແລະ ສະນັ້ນ ອາດຈະບໍ່ໄດ້ຮັບຜົນປະໂຫຍດໂດຍກົງ ຈາກ ການ ຂະຫຍາຍຕົວທາງດ້ານການຄ້າ. ຮູບແບບທົ່ວໄປ ແມ່ນວ່າ ແມ່ຍິງກຳລັງຖືກປ່ຽນແທນ ໂດຍ ຜູ້ຊາຍ ໃນເວລາທີ່ເຕັກໂນ ໂລຊີປະຫຍັດແຮງງານໃຫມ່ ສຳລັບການປຸງແຕ່ງເຄື່ອງປ່າຂອງດົງ ໄດ້ຖືກນຳສະເໜີໃຫ້ໃຊ້. ແມ່ຍິງເຮັດໄຮ່ເຮັດນາ ເປັນ ສ່ວນໃຫຍ່ (ປູກ, ເສຍຫຍ້າ ແລະ ເກັບກ່ຽວຜົດ), ລ້ຽງສັດຂະໜາດນ້ອຍ ແລະ ເກັບເຄື່ອງປ່າຂອງດົງ (ບາງຄັ້ງຜູ້ຊາຍກໍ ລ່າສັດປ່າ ຢູ່ໃນບາງບ້ານ). ວຽກທີ່ໜັກ ແມ່ນກ່ຽວຂ້ອງກັບ ຄຸນງາມຄວາມດີ ຂອງ ແມ່ຍິງ, ທີ່ເສີມຂະຫຍາຍດ້ວຍ ບັນ ທັດຖານ ທີ່ ແມ່ຍິງມີ ຄວາມເຂັ້ມແຂງ, ມີໜ້າທີ່ ແລະ ບໍ່ຈົ່ມບໍ່ວ່າຫຍັງ.

ບົດບາດຍິງຊາຍ ຢູ່ໃນ ຊີວະນາໆພັນ

¹⁰¹ Care international and European Union, 2016. Gender Profile of Natural Resources Sector in Lao PDR

¹⁰² Care international and European Union, 2016. Gender Profile of Natural Resources Sector in Lao PDR

¹⁰³ Care international and European Union, 2016. Gender Profile of Natural Resources Sector in Lao PDR.

ຍຸດທະສາດ ແລະ ແຜນປະຕິບັດງານ ຊີວະນາໆພັນ ແຫ່ງຊາດ (NBSAP) ເລັ່ງໃສ ເພື່ອປົກປັກຮັກສາ ແຫຼ່ງຊັບພະຍາກອນທາງຊີວະນາໆພັນ ແລະ ຮັບປະກັນ ການນໍາໃຊ້ຊັບພະຍາກອນທໍາມະຊາດ ແບບຍືນຍົງ ຂອງເຂົາເຈົ້າ. ສປປ ລາວ ເປັນປະເທດ ທີ່ອຸດົມສົມບູນໄປດ້ວຍ ຊີວະນາໆພັນ ເປັນຕົ້ນແມ່ນ ພືດອອກດອກ, ສັດເລືອຄານ ແລະ ສັດເຄິ່ງປີກ ເຄິ່ງນໍ້າ, ນົກ, ເຈຍ ແລະ ສັດລ້ຽງລູກດ້ວຍນົມຂະໜາດໃຫຍ່. ຢູ່ໃນພື້ນທີ່ປ່າໄມ້, ຕົວຢ່າງວ່າ, ເຄື່ອງປ່າຂອງດົງ ບາງຊະນິດ ເຊັ່ນ: ສັດ, ຫໍ່ໄມ້, ຫໍ່ຫວາຍ, ໝາກໄມ້, ຜັກກາດຂຽວ, ນໍ້າເຜິ້ງ ຫຼື ຫຍ້າຄໍາ ແມ່ນຂາຍຢູ່ຕະຫຼາດທ້ອງຖິ່ນ ແລະ ບາງຊະນິດແມ່ນຊື້ຂາຍກັບຕ່າງປະເທດ. ນອກຈາກນັ້ນ, ເຄື່ອງປ່າຂອງດົງ, ລວມທັງ ແມງໄມ້ທີ່ກິນໄດ້.

ບົດບາດຍິງ-ຊາຍ ແລະ ຊີວະນາໆພັນ ມີການເຊື່ອມຕໍ່ກັນ ຢ່າງເຂັ້ມແຂງ, ໂດຍສະເພາະ ເມື່ອເວົ້າເຖິງ ການອະນຸລັກຊີວະນາໆພັນ ແລະ ການພັດທະນາແບບຍືນຍົງ. ເພື່ອອະນຸລັກຊີວະນາໆພັນ, ພວກເຮົາ ຈຳເປັນຕ້ອງເຂົ້າໃຈ ແລະ ເຫັນພາບ ຫຼັກການປະຕິບັດຊີວະນາໆພັນ ທີ່ແຕກຕ່າງລະຫວ່າງຍິງ-ຊາຍ, ການຮັບເອົາຄວາມຮູ້ ກ່ຽວກັບຍິງຊາຍ ແລະ ການນໍາໃຊ້. ການລວມເອົາ ອົງປະກອບຍິງຊາຍ ສ້າງຜົນໄດ້ຮັບທີ່ດີຂຶ້ນ. ການພິຈາລະນາບົດບາດຍິງຊາຍ ບໍ່ແມ່ນບັນຫາຂອງແມ່ຍິງເທົ່ານັ້ນ; ແທນທີ່ຈະເປັນເຊັ່ນນັ້ນ, ທັດສະນະນີ້ ອາດສາມາດໃຫ້ຜົນປະໂຫຍດ ແກ່ຊຸມຊົນທັງຫມົດ ແລະ ສ້າງຜົນປະໂຫຍດ ແກ່ ທັງສອງເພດ.

ບົດບາດຍິງຊາຍ ແລະ ການປ່ຽນແປງດິນຟ້າອາກາດ

ການຄຸ້ມຄອງໄຟຟ້າໄດ້ທໍາໜ້າທີ່ເປັນ ຈຸດເລີ່ມຕົ້ນທີ່ສໍາຄັນ ສໍາລັບສິ່ງທ້າທາຍຕ່າງໆ ທີ່ກ່ຽວຂ້ອງກັບ ຄວາມຍືນຍານດ້ານສິ່ງແວດລ້ອມ ໂດຍມີລະດັບການຍອມຮັບສູງ. ແມ່ຍິງ ແລະ ຜູ້ຊາຍ ມີປະສົບການ ກັບ ຜົນກະທົບຈາກໄຟນໍ້າຖ້ວມ ແລະ ໄຟແຫ້ງແລ້ງ ທີ່ແຕກຕ່າງກັນ. ເນື່ອງຈາກ ບົດບາດຂອງແມ່ຍິງ ຢູ່ໃນເຮືອນ ຄື ມີຄວາມຮັບຜິດຊອບ ຕໍ່ ການເບິ່ງແຍງຄອບຄົວ ແລະ ລັກສະນະການຈ້າງງານ ຂອງເຂົາເຈົ້າ, ເຂົາເຈົ້າມີທ່າອ່ຽງ ທີ່ຈະຮັບຜົນກະທົບ ຈາກໄຟນໍ້າຖ້ວມ ແລະ ໄຟແຫ້ງແລ້ງ ຫຼາຍຂຶ້ນ. ການສຶກສາທີ່ແຕກຕ່າງກັນ ສະແດງໃຫ້ເຫັນວ່າ ໄດ້ຮັບຜົນກະທົບ ທີ່ບໍ່ສົມດຸນ ຈາກໄຟຟ້າໄດ້ທໍາມະຊາດ ທີ່ເກີດຈາກສະພາບອາກາດ, ຊຶ່ງໃນຫຼາຍໆກໍລະນີ ແມ່ນມາພ້ອມກັບ ອັດຕາຄວາມຮຸນແຮງຕໍ່ແມ່ຍິງ ແລະ ເດັກຍິງທີ່ເພີ່ມຂຶ້ນ. ອັດຕາການຕາຍຂອງແມ່ຍິງ ມັກຈະສູງກວ່າຜູ້ຊາຍ. ໂດຍອີງຕາມ ທ່ານ ເທີດສ໌ຕັນ ພ້ອມຄະນະ, ສິ່ງດັ່ງກ່າວນີ້ ມັກຈະມີຮາກຖານມາຈາກ "ຄວາມແຕກຕ່າງທາງຊີວະພາບ, ການປະຕິບັດ ການຈໍາແນກເພດ ຢູ່ໃນຄວາມພະຍາຍາມບັນເທົາທຸກ, ການເຂົ້າເຖິງຂໍ້ມູນ ແລະ ຊັບພະຍາກອນ ທີ່ຫຼຸດລົງ, ຄວາມຮັບຜິດຊອບໃນເບິ່ງແຍງຮັກສາ ແລະ ຄວາມທຸກຍາກທາງເພດ". ໄຟຟ້າໄດ້ທໍາມະຊາດ ທີ່ຢູ່ໃນມາດຕາສ່ວນ ທີ່ແຕກຕ່າງກັນ ສ້າງປັດໃຈຄວາມສ່ຽງທີ່, ໃນທາງກັບກັນ, ເພີ່ມຄວາມສ່ຽງ ທີ່ຈະມີຄວາມຮຸນແຮງ ທີ່ມີພື້ນຖານກ່ຽວຂ້ອງກັບເພດ. ຍົກຕົວຢ່າງ, ປັດໃຈເຫຼົ່ານີ້ ແມ່ນເປັນມົນທົນ ແລະ ບັນຫາສຸຂະພາບຈິດ ຫຼື ການທາລຸນດ້ວຍສານຕ່າງໆ, ແຕ່ຍັງມີຜົນກະທົບຕໍ່ສັງຄົມເຊັ່ນ: ການທໍາລາຍໂຄງສ້າງ ຂອງ ຄອບຄົວ ຫຼື ການສູນເສຍ ທີ່ຢູ່ອາໄສ ແລະ ການດໍາລົງຊີວິດ. ຢັ້ງໄປກວ່ານັ້ນ, ການຍຸບ ຫຼື ຂາດການບັງຄັບໃຊ້ກົດໝາຍ ອາດຈະເຮັດໃຫ້ ສະຖານະການ ຮ້າຍແຮງຂຶ້ນ. ໄຟຟ້າໄດ້ທໍາມະຊາດ ເພີ່ມຄວາມສ່ຽງໃຫ້ແມ່ຍິງ ແລະ ເດັກຍິງ ຕົກເປັນເຫຍື່ອ ຂອງການຊຸດຮີດທາງເພດ, ການທາລຸນທາງເພດ, ແລະ ການລ່ວງລະເມີດທາງ

ເພດ (SEAH). ກໍລະນີຄວາມຮຸນແຮງຕໍ່ແມ່ຍິງ ແລະ ເດັກຍິງ ຫຼັງຈາກໄພພິບັດທາງທຳມະຊາດ ປະກອບມີ ການຂົ່ມຂືນ /ຂົ່ມເຫັງທາງເພດ ໂດຍ ຄົນທີ່ບໍ່ແມ່ນຄູ່ຄ່ອງ ຫຼື ຄົນທີ່ໃກ້ຊິດ, ແຕ່ກໍຍັງມີ ການທຳລາຍອະໄວຍະວະເພດຍິງ, ການທຳລາຍກຽດສັກສີ ແລະ ການຄ້າແມ່ຍິງ¹⁰⁴.

ໃນຂະນະທີ່ ຂໍ້ກຳນົດການປະເມີນຜົນກະທົບຕໍ່ສິ່ງແວດລ້ອມ (EIA) ມີຄວາມອ່ອນໄຫວ ທາງດ້ານບົດບາດຍິງຊາຍ, ກົດໝາຍ ແລະ ດຳລັດອື່ນໆ ສ່ວນຫຼາຍ ແມ່ນບໍ່ເວົ້າເຖິງບົດບາດຍິງຊາຍເລີຍ. ພວກມັນ ບໍ່ລວມ ສິດອຳນາດ ຫຼື ກົນໄກສຳລັບມາດຕະການພິເສດ ເພື່ອບັນລຸ ຄວາມສະເໝີພາບ ລະຫວ່າງຍິງ-ຊາຍ. ດຳລັດວ່າດ້ວຍການປ່ຽນແປງດິນຟ້າອາກາດ (2019) ເນັ້ນໃສ່ ດ້ານວິຊາການ ຂອງ ຄວາມເປັນໄປໄດ້ທີ່ຈະໄດ້ຮັບຜົນກະທົບ, ເຊັ່ນ: ຄວາມອັນຕະລາຍ, ແລະ ຜົນກະທົບ ຂອງການປ່ຽນແປງດິນຟ້າອາກາດ ຕໍ່ ກຸ່ມທີ່ມີຄວາມສ່ຽງ ທີ່ຖືກກຳນົດ. ສິ່ງດັ່ງກ່າວນີ້ ສະໜອງແນວທາງ ສຳລັບແກ້ໄຂ ອົງປະກອບທາງສັງຄົມ ທີ່ແຕກຕ່າງກັນ ຂອງ ການປ່ຽນແປງດິນຟ້າອາກາດ, ເຊັ່ນ: ຄວາມສ່ຽງ ແລະ ຄວາມສາມາດໃນການແກ້ໄຂ ຂອງ ຜູ້ຊາຍ ແລະ ແມ່ຍິງ. ນອກຈາກນີ້ ມັນຍັງສົ່ງເສີມ ຕົວແບບການເຄື່ອນໄຫວ ແບບມີສ່ວນຮ່ວມ ກ່ຽວກັບ ການປ່ຽນແປງຂອງດິນຟ້າອາກາດ, ລວມທັງ ການມີສ່ວນຮ່ວມ ຂອງອົງການຈັດຕັ້ງ ຂອງແມ່ຍິງ ຢູ່ໃນການປະເມີນຄວາມສ່ຽງ ແລະ ການວາງແຜນການປັບຕົວ ແລະ ການຈັດຕັ້ງປະຕິບັດ. ບັນຫາພະຍາດ ທີ່ກ່ຽວຂ້ອງກັບສິ່ງແວດລ້ອມ ຍ້ອນການປ່ຽນແປງຂອງດິນຟ້າອາກາດ ແມ່ນກວມ 26% ຂອງບັນຫາພະຍາດ ຢູ່ ສປປ ລາວ. ເຂື່ອນແຕກໃນປີ 2018 ຢູ່ ສປປ ລາວ ໄດ້ສະແດງໃຫ້ເຫັນ ຜົນກະທົບຈາກໄພນ້ຳຖ້ວມ ທີ່ມີຕໍ່ ຊຸມຊົນ.¹⁰⁵ ໃນບັນດາປະຊາກອນ ຢູ່ເຂດຊົນນະບົດ, ຄາດຄະເນວ່າ 14.2% ປະສົບກັບ ຄວາມບໍ່ໝັ້ນຄົງດ້ານສະບຽງອາຫານ ທີ່ກ່ຽວຂ້ອງກັບໄພພິບັດ, ແລະ 70% ຂອງຄອບຄົວທີ່ເປັນໜີ້ສິນ ຖືກຜັກດັນໃຫ້ເພີ່ມເງິນກູ້ຢືມ ເພື່ອຄຳປະກັນສະບຽງອາຫານ ແລະ ການຜະລິດກະສິກຳ. ສຳລັບແມ່ຍິງ ທີ່ມີຄວາມເປັນໄປໄດ້ຫຼາຍກວ່າຜູ້ຊາຍ ທີ່ຈະສູນເສຍຊີວິດການເປັນຢູ່ ສາມາດນຳໄປສູ່ ການເຄື່ອນຍ້າຍພາຍໃນປະເທດ ແລະ ເພີ່ມຄວາມສ່ຽງທີ່ຈະຖືກຄຳມະນຸດ.

ແມ່ຍິງລາວ ມີບົດບາດສຳຄັນ ທັງໃນຍຸດທະສາດການຫຼຸດຜ່ອນການປ່ຽນແປງດິນຟ້າອາກາດ ແລະ ການປັບຕົວ, ແຕ່ສິ່ງເຫຼົ່ານີ້ ບໍ່ໄດ້ຮັບການຍອມຮັບ ຫຼື ສະໜັບສະໜູນເທົ່າທີ່ຄວນ. ການປັບຕົວເຂົ້າກັບການປ່ຽນແປງຂອງດິນຟ້າອາກາດ ແມ່ນຂຶ້ນກັບບັນຫາຕ່າງໆ ເຊັ່ນ: ຄວາມຮັ່ງມີ, ພະລັງງານເຕັກໂນໂລຊີ, ການເຂົ້າເຖິງຂໍ້ມູນຂ່າວສານ, ທັງຫມົດແມ່ນໄດ້ຮັບການໄກ່ເກຍໂດຍ ແຮກຜັກດັນ ຈາກບົດບາດຍິງຊາຍ ຢູ່ໃນຄົວເຮືອນ, ເສດຖະກິດ ແລະ ສັງຄົມ. ຄວາມຮັບຜິດຊອບຕາມປະເພນີ ຂອງແມ່ຍິງລາວ ຢູ່ໃນຄົວເຮືອນ ແລະ ໃນນາມເປັນຜູ້ຄຸ້ມຄອງຊັບພະຍາກອນທຳມະຊາດ, ຍັງຢູ່ໃນຈຸດທີ່ດີ ໃນການສ້າງຍຸດທະສາດ ສຳລັບການປັບຕົວເຂົ້າກັບ ສະພາບຄວາມເປັນຈິງຂອງສິ່ງແວດລ້ອມ. ຕົວຢ່າງ,

¹⁰⁴ Thurston, et al (2020): Natural hazards, disasters and violence against women and girls: a global mixed-methods systematic review. Available online: <https://gh.bmj.com/content/6/4/e004377> or Virginie Le Masson (2022): Disasters, Climate Change, and Violence Against Women and Girls. Available online: <https://doi.org/10.1093/acrefore/9780199389407.013.393>

¹⁰⁵ UNICEF. 2019. The Situation of Children and Women: Lao People's Democratic Republic. Vientiane, December 2019.

ແມ່ຍິງ ສາມາດມີຜົນກະທົບທີ່ສຳຄັນ ຕໍ່ ການຫັນໄປສູ່ ການນຳໃຊ້ນ້ຳມັນທີ່ສະອາດ ສຳລັບ ການບໍລິໂພກໃນຄົວເຮືອນ (ມີປະໂຫຍດທັງຕໍ່ ສຸຂະພາບ ຂອງ ຄອບຄົວ ແລະສິ່ງແວດລ້ອມ) ແລະ ໃນການຮັກສາ ບົດບາດຕາມປະເພນີ ຂອງ ເຂົາເຈົ້າ ໃນການປົກປັກຮັກສາ ຊີວະນາໆພັນ - ໂດຍສະເພາະແມ່ນ ຢູ່ເຂດພູດອຍທີ່ມີຄວາມຫຼໍ່ແຫຼມ ແລະ ຢູ່ໃນເຂດປ່າສະຫງວນແຫ່ງຊາດ.¹⁰⁶ ການປ່ຽນແປງຂອງດິນຟ້າອາກາດ ຍັງໄດ້ປະກອບສ່ວນ ເຮັດໃຫ້ຂາດສະບຽງອາຫານທຳມະຊາດ ທີ່ມີຢູ່ໃນປ່າໄມ້ ທີ່ຢູ່ອ້ອມຂ້າງບ້ານຫ່າງໄກສອກຫຼີກ.

ແຜນງານການປັບຕົວແຫ່ງຊາດລາວ (NAPA)¹⁰⁷ ບໍ່ໄດ້ແກ້ໄຂ ຄວາມທ້າທາຍທາງເພດ ຢ່າງຈະແຈ້ງ ຫຼື ໂອກາດທີ່ກ່ຽວຂ້ອງກັບ ການປ່ຽນແປງ ຂອງດິນຟ້າອາກາດ. ໃນປີ 2009, NAPA ໄດ້ຖືກເປີດເຜີຍ ແລະ ລວມມີ 45 ໂຄງການປັບຕົວບຸລິມະສິດ ຢູ່ໃນພື້ນທີ່ ຊັບພະຍາກອນນ້ຳ, ປ່າໄມ້, ກະສິກຳ ແລະ ສາທາລະນະສຸກ, ແຕ່ ມັນບໍ່ໄດ້ລວມເອົາ ທຸກການວິເຄາະ, ຍຸດທະສາດ ຫຼື ກິດຈະກຳການແກ້ໄຂໃດໆ ສຳລັບແກ້ໄຂບັນຫາບົດບາດຍິງ-ຊາຍ.

ປະສົບການ ທີ່ກ່ຽວຂ້ອງສະເພາະກັບບົດບາດຍິງ-ຊາຍ ແລະ ຄວາມສະເໝີພາບ ລະຫວ່າງຍິງ-ຊາຍ ແມ່ນມີຄວາມກ່ຽວຂ້ອງ ບໍ່ພຽງແຕ່ກ່ຽວຂ້ອງກັບ ການປ່ຽນແປງຂອງດິນຟ້າອາກາດເທົ່ານັ້ນ, ແຕ່ຍັງກ່ຽວຂ້ອງກັບ ການເຂົ້າເຖິງ ຊັບພະຍາກອນທຳມະຊາດ ໂດຍທົ່ວໄປເຊັ່ນ: ນ້ຳ ແລະ ທີ່ດິນ. ແມ່ຍິງໄດ້ຮັບຜົນປະໂຫຍດ ຈາກການເອົານ້ຳຈາກຝາຍ, ຊຶ່ງເຮັດໃຫ້ແມ່ຍິງບໍ່ຈຳເປັນຕ້ອງເດີນທາງໄກຫຼາຍຊົ່ວໂມງ ເພື່ອໄປເອົານ້ຳ, ໂດຍສະເພາະໃນລະດູແລ້ງ ເມື່ອການສະໜອງນ້ຳ ເຊື່ອຖືບໍ່ໄດ້, ສຳລັບຕອບສະໜອງ ຕາມ ຄວາມຕ້ອງການຂອງຄົວເຮືອນ. ຊາວກະສິກອນຜູ້ທຸກຍາກຈຳນວນຫຼວງຫຼາຍ, ລວມທັງແມ່ຍິງ, ໄດ້ຮັບຜົນປະໂຫຍດໂດຍກົງ ຈາກຜົນຜະລິດ ຂອງແນວພັນທ້ອງຖິ່ນ - ທີ່ເຫມາະສົມສຳລັບ ໄຟແຫ້ງແລ້ງ ແລະ/ຫຼື ສະພາບນ້ຳຖ້ວມ - ໄດ້ມີປະສົບການຢູ່ໃນທຸກໂຄງການ.¹⁰⁸

ປະຊາຊົນສ່ວນໃຫຍ່ໃຊ້ນ້ຳຈາກໂຄງການຊົນລະປະທານ ເພື່ອປູກເຂົ້າປຽກ, ສ່ວນອີກຈຳນວນໜຶ່ງ ຍັງນຳໃຊ້ນ້ຳຝົນ ເພື່ອປູກເຂົ້າ. ຊາວບ້ານ ໝູນວຽນ ການປູກເຂົ້າໄຮ່ທຸກໆປີ ຈາກໜຶ່ງໃນສອງ ຫຼື ສາມຕອນ ຕໍ່ ຄອບຄົວ. ນອກຈາກເຂົ້າແລ້ວ, ຝັດອຸດສາຫະກຳ ຍັງມີສາລີ, ໝາກເຕືອຍ, ເຂົ້າໂຜດ, ໝາກແຕງ, ແລະ ຜັກ ທີ່ໄດ້ປູກ. ການປ່ຽນແປງຂອງດິນຟ້າອາກາດ, ສ່ວນໃຫຍ່ແມ່ນໄຟນ້ຳຖ້ວມ ແລະ ໄຟແຫ້ງແລ້ງ, ຜົນກະທົບທີ່ກ່ຽວຂ້ອງກັບ ການຜະລິດກະສິກຳ ແມ່ນແຕກຕ່າງກັນຕາມປະເພດ ການເຮັດກະສິກຳ, ແລະ ການປ່ຽນແປງການເຮັດກະສິກຳ ຂອງແມ່ຍິງ ແລະ ຜູ້ຊາຍ. ຜົນກະທົບສ່ວນຫຼາຍແມ່ນຫຼຸດຜ່ອນ ການຜະລິດກະສິກຳ, ໂດຍສະເພາະການຜະລິດເຂົ້າ. ແມ່ຍິງ ແມ່ນອາໄສ ການເກັບເຄື່ອງປ່າຂອງດົງ,

¹⁰⁶ Lao Women's Union, 2018. Lao PDR Gender Profile

¹⁰⁷ National Adaptation Programme of Action to Climate Change (2009). Available online : https://www.adaptation-undp.org/sites/default/files/downloads/laos_pdr_napa.pdf

¹⁰⁸ Lao Women's Union, 2018. Lao PDR Gender Profile

ການປຸກພືດຜັກ ແລະ ລ້ຽງສັດປີກ ຫຼາຍຂຶ້ນ ເພື່ອລ້ຽງຄອບຄົວ, ສ່ວນຜູ້ຊາຍແມ່ນອາໄສ ການຂາຍແຮງງານ ເປັນຄົນ ງານກໍ່ສ້າງ ຢູ່ໃນຊຸມຊົນ ແລະ ຍ້ອຍອອກ ເພື່ອໄປຊອກວຽກເຮັດງານທຳ.¹⁰⁹

5.3.3.2 ນະໂຍບາຍ ແລະ ມາດຕະຖານທີ່ກະຕຸ້ນ

ນະໂຍບາຍກ່ຽວກັບບົດບາດຍິງຊາຍ ຂອງ GIZ ແລະ GCF ໄດ້ຮັບການກະຕຸ້ນ ໂດຍທຳມະຊາດ.

5.3.3.3 ການພິຈາລະນາຄວາມສ່ຽງ ແລະ ມາດຕະການຫລີກລ້ຽງ/ຫຼຸດຜ່ອນ ທີ່ເປັນໄປໄດ້

ນະໂຍບາຍບົດບາດຍິງຊາຍ ຂອງ GIZ ແລະ GCF ບໍ່ຕ້ອງການໃຫ້ມີ ການຈັດປະເພດຄວາມສ່ຽງ.

ແຜນງານ GCF ໄດ້ດຳເນີນການປະເມີນບົດບາດຍິງ-ຊາຍ ແລະ ແຜນປະຕິບັດງານບົດບາດຍິງຊາຍ ເພື່ອແຈ້ງການອອກ ແບບແຜນງານ ແລະ ຮັບປະກັນວ່າ ການພິຈາລະນາບົດບາດຍິງ-ຊາຍຕົ້ນຕໍ ແມ່ນຖືກເອົາໄປໃສ່ໃນທົ່ວ ບົດສະເໜີແຜນ ງານ. ການປະເມີນ ແລະ ແຜນປະຕິບັດງານ ບົດບາດຍິງ-ຊາຍ ໄດ້ຖືກປັບປຸງ ໃນການກະກຽມ ໂຄງການ 2 (ເອກະສານ ຊ້ອນທ້າຍ 8a ແລະ 8b ກ່ຽວກັບ FP). ການປະເມີນບົດບາດຍິງ-ຊາຍ ໄດ້ກວດກາເບິ່ງ ບັນດາປັດໄຈທາງສັງຄົມ, ເສດຖະກິດ, ສິ່ງແວດລ້ອມ ແລະ ດ້ານການເມືອງ ທີ່ມີຜົນຖານຕິດພັນກັບ ຄວາມບໍ່ເທົ່າທຽມກັນທາງດ້ານບົດບາດຍິງ ຊາຍ ທີ່ກ່ຽວຂ້ອງກັບ ການປ່ຽນແປງຂອງດິນຟ້າອາກາດ ທີ່ມີຄວາມຮຸນແຮງຂຶ້ນ ແລະ ບັນຫາບົດບາດຍິງຊາຍອື່ນໆ ທີ່ ກ່ຽວຂ້ອງກັບແຜນງານ. ມັນໄດ້ສຶກສາຄົ້ນຄ້ວາເພື່ອອີກວ່າ ເຂົາເຈົ້າ ອາດຈະໄດ້ຮັບຜົນປະໂຫຍດ ຈາກກິດຈະກຳ ຂອງ ແຜນງານແນວໃດ, ແລະ ຜົນປະໂຫຍດຈາກບົດບາດຍິງຊາຍ ສາມາດໄດ້ຮັບການສ້າງຄວາມເຂັ້ມແຂງແນວໃດ ລວມ ທັງ ຄວາມສ່ຽງທີ່ຖືກປ້ອງກັນ ຢູ່ພາຍໃນແຜນງານ. ມັນໄດ້ສົ່ງຜົນໃຫ້ເກີດການພັດທະນາ ກອບ M&E ທີ່ຕອບສະໜ ອງ ທາງດ້ານບົດບາດຍິງ-ຊາຍ ສຳລັບແຜນງານ ແລະ ແຜນປະຕິບັດງານບົດບາດຍິງ-ຊາຍ. ແຜນປະຕິບັດງານບົດບາດ ຍິງຊາຍ ຂອງ ໂຄງການ ປະກອບດ້ວຍ ການລົງມືປະຕິບັດ ທີ່ຈະໄດ້ຮັບການປະຕິບັດ ພ້ອມກັບ ກິດຈະກຳຂອງ ໂຄງການ.

ໃນຂະນະທີ່ມີສິ່ງທ້າທາຍຫຼາຍຢ່າງ ທີ່ກ່ຽວຂ້ອງກັບ ບົດບາດຍິງ-ຊາຍ ຢູ່ໃນເຂດໂຄງການ, ການປະເມີນບົດບາດຍິງຊາຍ ໄດ້ໃຫ້ຂໍ້ສັງເກດວ່າ ໂຄງການ ມີທ່າແຮງທີ່ເຂັ້ມແຂງ ທີ່ຈະສົ່ງເສີມການເປັນຜູ້ນຳຂອງແມ່ຍິງ ແລະ ການມີສ່ວນຮ່ວມ ຢູ່ ໃນກິດຈະກຳ ທີ່ໄດ້ວາງແຜນໄວ້ ແລະ ຂະບວນການຂອງພາກສ່ວນກ່ຽວຂ້ອງ ຈາກລະດັບສູນກາງ ລົງຫາ ທ້ອງຖິ່ນ. ຜ່ານການຈັດຕັ້ງປະຕິບັດໂຄງການ (ລວມທັງ ແຜນປະຕິບັດງານບົດບາດຍິງຊາຍ), ແລະ ຢູ່ໃນການອອກແບບ ແຜນ ESMP, ມັນຈະມີຄວາມຈຳເປັນ ທີ່ຈະຮັບປະກັນວ່າແມ່ຍິງໄດ້ຮັບໂອກາດ ໃນການເຂົ້າຮ່ວມ ການສົນທະນາທີ່ມີ ຄວາມຫມາຍ, ແລະ ສະໜອງຄຳຄິດເຫັນ ກ່ຽວກັບ ຜົນກະທົບ ທີ່ກິດຈະກຳ REDD+ ອາດມີຕໍ່ ຊີວິດການເປັນຢູ່ ຂອງ

¹⁰⁹ Social Development Alliance Association, 2018. Research on Indigenous Women's Voice and Climate Adaptation

ເຂົາເຈົ້າ. ການເພີ່ມທະວີການສຸມໃສ່ ການປັບຕົວເຂົ້າກັບການປ່ຽນແປງຂອງດິນຟ້າອາກາດ ຢູ່ໃນ ໂຄງການ 2 ຄາດວ່າ ຈະສ້າງຜົນກະທົບທາງບວກ ໂດຍສະເພາະ ໃນແງ່ຂອງບົດບາດຍິງຊາຍ, ເນື່ອງຈາກວ່າ ແມ່ຍິງ ມີຄວາມສ່ຽງທີ່ຈະໄດ້ຮັບ ຜົນກະທົບ ຕໍ່ ການປ່ຽນແປງຂອງດິນຟ້າອາກາດ. ໂຄງການ ຄວນເບິ່ງແມ່ຍິງ ເປັນສະເໝືອນຕົວປ່ຽນແປງ ແລະ ເປັນຜູ້ ມີບົດບາດສຳຄັນ ໃນການເສີມສ້າງ ຄວາມສາມາດໃນການຝຶນຕົວ ໃນເວລາວາງແຜນ ການຈັດຕັ້ງປະຕິບັດ. ຄວນສຸມ ໃສ່ການຫຼຸດຜ່ອນ ຄວາມສ່ຽງ ຂອງ ແມ່ຍິງ ແລະ ຄວາມເປັນໄປໄດ້ທີ່ຈະໄດ້ຮັບຜົນກະທົບ ຈາກ ການປ່ຽນແປງດິນຟ້າ ອາກາດ.

ກ່ອງຂໍ້ມູນ 3: ບົດບາດຍິງຊາຍ ຢູ່ໃນ ໂຄງການ GCF 1

ການພິຈາລະນາບົດບາດຍິງ-ຊາຍ ຂອງ ໂຄງການ 1 ຕົ້ນຕໍ ແມ່ນອີງໃສ່ ແຜນປະຕິບັດງານບົດບາດຍິງ-ຊາຍ (GAP) ແລະ ໄດ້ຖືກນຳໄປໃສ່ໃນ ການຈັດຕັ້ງປະຕິບັດໂຄງການ, ການເກັບກຳຂໍ້ມູນ ແລະ ການຕິດຕາມ ທຸກບາດກ້າວ ຂອງ ໂຄງການ. ໂດຍໄດ້ຮັບການຊີ້ນຳ ຈາກ ທີມງານທີ່ປຶກສາດ້ານການປົກປ້ອງ, ການລົງມືປະຕິບັດກິດຈະກຳບົດບາດຍິງ ຊາຍ ແມ່ນຈະມີຄວາມພ້ອມ ຢ່າງເຕັມທີ່.

ບັນຊີລາຍການກວດກາ ແຜນ ESMP ໄດ້ຖືກນຳສະເໜີ ຢ່າງສຳເລັດຜົນ ແລະ - ໃນບັນດາສິ່ງອື່ນໆ - ມີການ ສົ່ງເສີມ ການພິຈາລະນາ ບົດບາດຍິງຊາຍ ໃນການຈັດຕັ້ງປະຕິບັດຂັ້ນບ້ານ. ເຈົ້າຂອງໂຄງການ, ໃນຖານະທີ່ເປັນຜູ້ຈັດ ຕັ້ງປະຕິບັດຕົ້ນຕໍ ຂອງ ໂຄງການ 1, ມາຮອດປັດຈຸບັນ ແມ່ນມີຄວາມສົມດຸນ ທາງດ້ານບົດບາດຍິງຊາຍ, ຊຶ່ງ ເຖິງ ຢ່າງໃດກໍຕາມ, ຄາດວ່າຈະມີການຫັນປ່ຽນໄປຫາ ຜູ້ຊາຍ ໂດຍມີປະເພດກິດຈະກຳ ທີ່ເປັນວິຊາການຫຼາຍຂຶ້ນ ແລະ ທາງເລືອກ ຂອງ ຜູ້ຈັດຕັ້ງປະຕິບັດ ທີ່ຈະຢູ່ນອກ ການຄຸ້ມຄອງ ຂອງ ທີມງານປົກປ້ອງ.

ຂໍ້ມູນການມີສ່ວນຮ່ວມໂດຍລວມ ຂອງ ໂຄງການ ສະແດງໃຫ້ເຫັນວ່າ ມີຜູ້ເຂົ້າຮ່ວມທີ່ເປັນເພດຍິງ ຢູ່ໃນໝົດທຸກ ກອງປະຊຸມຂັ້ນຊຸມຊົນ ທີ່ຈັດຂຶ້ນຫຼາຍກວ່າ 468 ຄັ້ງ ກວມ 51% (ແຍກເປັນແຕ່ລະກິດຈະກຳ: FPIC 54% ໃນຈຳ ນວນຜູ້ເຂົ້າຮ່ວມ 16,328 ຄົນ, PLUP 46%, PSAP 47%, VFAG 47%). ນອກຈາກນັ້ນ, ສຳລັບກິດຈະ ກຳສະເພາະ ເຊັ່ນ: PLUP, ມີກຸ່ມທີ່ແຍກຕາມເພດ ທີ່ຜູ້ຊາຍ ແລະ ແມ່ຍິງ ຍົກໃຫ້ເຫັນ ທັດສະນະຂອງເຂົາເຈົ້າ. ກຸ່ມ ຈຸດສຸມເຫຼົ່ານີ້ ເຮັດໃຫ້ແມ່ຍິງສາມາດ ສະແດງຄວາມຄິດເຫັນຂອງເຂົາເຈົ້າ ໄດ້ຢ່າງອິດສະຫຼະ ທາມກາງສະພາບແວດ ລ້ອມທີ່ສະດວກສະບາຍ.

ຄະນະກຳມະການຄຸ້ມຄອງທີ່ດິນ ແລະ ປ່າໄມ້ຂອງບ້ານ (VFMC) ທີ່ຈະຊ່ວຍອອກແບບ ແລະ ຈັດຕັ້ງປະຕິບັດ ແຜນ ຄຸ້ມຄອງປ່າໄມ້ຂອງບ້ານ, ຢູ່ໃນ 21 ບ້ານທຳອິດ ຊຶ່ງສ່ວນໃຫຍ່ຍັງຂາດເຂີນ ສະມາຊິກເພດຍິງທີ່ມີເປົ້າໝາຍຢູ່ທີ່ 30% ຊຶ່ງໃນປັດຈຸບັນ ກຳລັງໄດ້ຮັບການແກ້ໄຂຢູ່. ຜູ້ຈັດຕັ້ງປະຕິບັດ ໄດ້ຮັບການແຈ້ງເຕືອນແລ້ວ ກ່ຽວກັບຄວາມສຳ ຄັນ ຂອງ ການມີສະມາຊິກ VFMC ທີ່ເປັນເພດຍິງ ຢ່າງພຽງພໍ. ການທົບທວນຄືນຢ່າງໄວວາ ຕໍ່ກັບ ຂໍ້ມູນທີ່ປ້ອນ

ເຂົ້າໃຫມ່ ສະແດງໃຫ້ເຫັນ ຢ່າງຈະແຈ້ງວ່າ ທ່ານຮຽນ ກຳລັງຖືກແກ້ໄຂ ແລະ ຄະນະ VFMC ທີ່ຖືກສ້າງຕັ້ງຂຶ້ນຫວ່າງ ບໍ່ດົນມານີ້ ປະກອບມີແມ່ຍິງຫຼາຍຂຶ້ນ.

ກິດຈະກຳ ທີ່ນອນຢູ່ໃນການຄຸ້ມຄອງຈັດສັນປ່າໄມ້ບ້ານ ໃຫ້ໂອກາດໃນການສ້າງລາຍຮັບ ແກ່ ຜູ້ຊາຍ ແລະ ແມ່ຍິງ ໃນກອບທີ່ເປັນຮູບແບບເງິນສຳລັບເຮັດວຽກ, ຊຶ່ງສະໜອງໃຫ້ ໃນນາມເປັນທຶນຊ່ວຍເຫຼືອລ້າ ຜ່ານທາງ ທຶນກະສິກຳ ແລະ ປ່າໄມ້ບ້ານ (VFAGs). ໂດຍລວມແລ້ວ, ກິດຈະກຳສະເພາະ ຂອງ VFAG ໄດ້ມີຜູ້ເຂົ້າຮ່ວມຈຳນວນ 13.811 ຄົນ, ໃນນັ້ນ ມີແມ່ຍິງກວມ 47%. ການຮັບເອົາ ກຸ່ມທີ່ມີແມ່ຍິງເປັນຫົວໜ້າ ແມ່ນມີສູງ (63%) ແລະ 10 ໃນ ຈຳນວນ 16 ບ້ານ ໄດ້ເລືອກເອົາແມ່ຍິງເປັນຫົວໜ້າ. ຂະບວນການ ແລະ ຮູບແບບ ການກວດກາຄູ່ຮ່ວມທຸລະກິດ ແມ່ນຖືກພັດທະນາຂຶ້ນ, ລວມມີ ດ້ານບົດບາດຍິງຊາຍ ແລະ ຈະຖືກຈັດຕັ້ງປະຕິບັດໃນໄວ້ງນີ້. ຢູ່ໃນການສົ່ງເສີມການ ປະຕິບັດກະສິກຳແບບຍືນຍົງ ແລະ ບໍ່ມີການຕັດໄມ້ທຳລາຍປ່າ ແລະ ຕ່ອງໂສ້ມູນຄ່າ (PSAP), ມາຮອດປັດຈຸບັນ, ການເນັ້ນໜັກສະໜັບສະໜູນ ຄົວເຮືອນທີ່ມີແມ່ຍິງເປັນຫົວໜ້າຄອບຄົວ ໄດ້ຖືກຈັດຕັ້ງ ຢ່າງປະສິບຜົນສຳເລັດ.

ສະຫະພັນແມ່ຍິງລາວ (LWU) ໄດ້ຮັບການມອບໝາຍ ໃຫ້ເອົາບັນຫາບົດບາດຍິງຊາຍ ເຂົ້າໃສ່ໃນທຸກກິດຈະກຳຂອງ ໂຄງການ. LWU ແມ່ນເປັນສະມາຊິກ ຂອງ ຄະນະຊີ້ນຳ ແລະ ມາຮອດປັດຈຸບັນໄດ້ເຂົ້າຮ່ວມ 87% ຂອງ 634 ກິດ ຈະກຳຂັ້ນບ້ານ.

5.3.4 ການນຳໃຊ້ທີ່ດິນປ່າໄມ້

5.3.4.1 ສະພາບເສັ້ນທຽບຖານ

ກົດໝາຍປ່າໄມ້ (ສະບັບເລກທີ 08/ສພຊ, 2019), ສະບັບປັບປຸງ ຈາກກົດໝາຍປ່າໄມ້ສະບັບທີ່ຜ່ານມາ (ສະບັບເລກ ທີ 06/ສພຊ, 2007), ກຳນົດຫຼັກການພື້ນຖານ, ລະບຽບການ ແລະ ມາດຕະການ ການນຳໃຊ້ປ່າໄມ້ ແລະ ທີ່ດິນ ປ່າໄມ້.

ສິ່ງດັ່ງກ່າວນີ້ ປະກອບມີ ການສົ່ງເສີມການປູກຕົ້ນໄມ້, ການຝຶນຝູ ແລະ ການເພີ່ມຊັບພະຍາກອນປ່າໄມ້, ທີ່ຮັບປະກັນ ການປົກປັກຮັກສາດິນ, ແຫຼ່ງນ້ຳ, ແລະ ຊີວະນາໆພັນ, ການປົກປັກຮັກສາສິ່ງແວດລ້ອມ, ແລະ ການພັດທະນາ ເສດຖະກິດແບບຍືນຍົງ. ກົດໝາຍ ກຳນົດຈຳນວນຄຳສັບ ທີ່ກ່ຽວຂ້ອງກັບແຜນງານ (MAF, 2021a):

- ປ່າໄມ້ 3 ປະເພດ ຄື: ປ່າປ້ອງກັນ, ປ່າສະຫງວນ ແລະ ປ່າຜະລິດ
- ພື້ນທີ່ປ່າໄມ້ບ້ານ ຖືກກຳນົດເປັນພື້ນທີ່ ທີ່ຖືກຈັດປະເພດເປັນ ປ່າໄມ້ ທີ່ຢູ່ໃນການຄຸ້ມຄອງຂອງບ້ານ. ມາດຕະ ການວາງແຜນ ການຄຸ້ມຄອງຈັດສັນປ່າໄມ້ບ້ານ ແມ່ນໄດ້ກຳນົດໄວ້ ຢູ່ໃນລະບຽບສະເພາະ.

- ການຝຶນຝຸປ່າໄມ້ ຜ່ານທາງການປູກເສີມ ແມ່ນຖືກກຳນົດວ່າ ເປັນການຝຶນຝຸ ບວກກັບ ທາງເລືອກໃນການປູກຕົ້ນໄມ້ ຢູ່ໃນພື້ນທີ່ ທີ່ມີຄວາມເປັນໄປໄດ້ພຽງເລັກນ້ອຍ ໃນການຝຶນຝຸທຳມະຊາດ.
- ອົງການຄຸ້ມຄອງປ່າໄມ້ ແລະ ທີ່ດິນປ່າໄມ້, ແລະ ອຳນາດການປົກຄອງທ້ອງຖິ່ນ ແລະ ຂະແໜງການທີ່ກ່ຽວຂ້ອງ ແມ່ນຮັບຜິດຊອບ ຕໍ່ ການສ້າງແຜນການໄລຍະສັ້ນ, ກາງ ແລະ ຍາວ ສຳລັບ ການຝຶນຝຸປ່າໄມ້ ແລະ ການປູກຕົ້ນໄມ້ ຢູ່ໃນພື້ນທີ່ທ້ອງຖິ່ນຂອງຕົນ.
- ການນຳໃຊ້ປ່າໄມ້, ໄມ້ ແລະ ເຄື່ອງປ່າຂອງດົງ ຖືກແບ່ງອອກເປັນ 4 ປະເພດ ດັ່ງຕໍ່ໄປນີ້: i) ການຊົມໃຊ້ປ່າໄມ້, ໄມ້ ແລະ ເຄື່ອງປ່າຂອງດົງ ເພື່ອສາທາລະນະປະໂຫຍດ; ii) ການຊົມໃຊ້ປ່າໄມ້, ໄມ້ ແລະ ເຄື່ອງປ່າຂອງດົງ ສຳລັບຄົວເຮືອນ; iii) ການນຳໃຊ້ປ່າໄມ້, ໄມ້ ແລະ ເຄື່ອງປ່າຂອງດົງ ຕາມປະເພນີ; ແລະ iv) ການນຳໃຊ້ປ່າໄມ້, ໄມ້, ແລະ ເຄື່ອງປ່າຂອງດົງເພື່ອທຸລະກິດ
- ການໃຫ້ເຊົ່າ ຫຼື ສຳປະທານທີ່ດິນປ່າໄມ້ ສຳລັບດຳເນີນກິດຈະການ ທີ່ອົງຕາມ ການບໍລິການລະບົບນິເວດປ່າໄມ້ ແມ່ນອະນຸຍາດໃຫ້ຢູ່ໃນພື້ນທີ່ທີ່ລັດຖະບານຈັດສັນໃຫ້ເທົ່ານັ້ນ.
- ລັດຊຸກຍູ້ໃຫ້ບຸກຄົນ, ນິຕິບຸກຄົນ ແລະ ການຈັດຕັ້ງ ດຳເນີນການຄ້າ ກາກບອນປ່າໄມ້ ພາຍໃຕ້ ກົນໄກສາກົນ, ໂດຍອີງໃສ່ສັນຍາ ກັບ ຂະແໜງກະສິກຳ ແລະ ປ່າໄມ້ ແລະ ການອອກໃບອະນຸຍາດດຳເນີນທຸລະກິດ ຈາກ ຂະແໜງການທີ່ກ່ຽວຂ້ອງ.
- ປ່າທຳມະຊາດ ແລະ ທີ່ດິນປ່າໄມ້ ແມ່ນເປັນ “ຊັບສົມບັດ ຂອງ ວົງຄະລະຍາດແຫ່ງຊາດລາວ” ທີ່ລັດເປັນຜູ້ຄຸ້ມຄອງ ໂດຍມີສ່ວນຮ່ວມຂອງປະຊາຊົນ (MAF, 2021a).

ປ່າໄມ້ ແລະ ຕົ້ນໄມ້ ທີ່ປູກໂດຍບຸກຄົນ ແລະ ນິຕິບຸກຄົນ, ທີ່ຮັບຮູ້ໂດຍ ອົງການຄຸ້ມຄອງປ່າໄມ້ ແລະ ທີ່ດິນປ່າໄມ້, ກາຍເປັນຊັບສິນ ຂອງ ບຸກຄົນ ແລະ ນິຕິບຸກຄົນ ຢ່າງຖືກຕ້ອງ. ມາດຕາ 9 ຂອງ ກົດໝາຍປ່າໄມ້ ກ່າວຕື່ມອີກວ່າ: ລັດມີຄວາມຮັບຜິດຊອບ ຕໍ່ ການຝຶດຝົນ ແລະ ຮ່ວມມືກັບຕ່າງປະເທດ ແລະ ອົງການຈັດຕັ້ງຕ່າງໆ ກ່ຽວກັບປ່າໄມ້ ແລະ ທີ່ດິນປ່າໄມ້ (MAF, 2021a).

ຢູ່ໃນກົດໝາຍປ່າໄມ້ ແລະ ກົດໝາຍທີ່ດິນ, ມີບົດແນະນຳ ທີ່ສາມາດນຳໃຊ້ໄດ້ໃນຂອບເຂດຈຳກັດ ສຳລັບການຈັດຕັ້ງປະຕິບັດ. ມີດຳລັດ ແລະ ລະບຽບການ ວ່າດ້ວຍການຈັດຕັ້ງປະຕິບັດ ຫຼາຍສະບັບ ທີ່ຢູ່ພາຍໃຕ້ ກົດໝາຍປ່າໄມ້ –ສິ່ງດັ່ງກ່າວນີ້ ເຮັດໃຫ້ມັນມີຄວາມສະຫຼັບສັບຊ້ອນຫຼາຍຂຶ້ນ ທີ່ຈະເຂົ້າໃຈ ແລະ ຫມາຍຄວາມວ່າ ລະບຽບການຈຳເປັນຕ້ອງມີຄວາມຊັດເຈນ ແລະ ມີຄວາມສະເພາະເຈາະຈົງ (ສາມາດຈັດຕັ້ງປະຕິບັດໄດ້ ສຳລັບ ອຳນາດການປົກຄອງທ້ອງຖິ່ນ ທີ່ຈະເປັນຜູ້ປະຕິບັດ). ມັນຍັງຫມາຍເຖິງວ່າ ການສ້າງ ແລະ ບັບປຸງລະບຽບການ ທີ່ກວ້າງຂວາງ ແມ່ນມີຄວາມຈຳເປັນ ຫຼັງຈາກການປັບປຸງກົດໝາຍ. ລະບຽບການ ສຳລັບກົດຈະກຳການນຳໃຊ້ທີ່ດິນແບບຍືນຍົງ ໃນເວລາດັ່ງກ່າວ ແມ່ນມີຄວາມສະຫຼັບສັບຊ້ອນ, ຂັດກັນ, ບໍ່ສອດຄ່ອງ ແລະ/ຫຼື ບໍ່ຊັດເຈນ. ການສະໜັບສະໜູນ ແມ່ນມີຄວາມຈຳເປັນ ທີ່ຈະສືບຕໍ່ແກ້ໄຂຊ່ອງຫວ່າງ ແລະ ຄວາມບໍ່ສອດຄ່ອງດັ່ງກ່າວ ຢູ່ໃນກອບລະບຽບການ ເພື່ອສ້າງສະພາບແວດລ້ອມ ທີ່ເອື້ອອຳນວຍ ທີ່ອຳນວຍຄວາມສະດວກ ແລະ ຊຸກຍູ້ໃຫ້ພາກສ່ວນກ່ຽວຂ້ອງ ຍອມຮັບເອົາ ການຄຸ້ມຄອງຈັດສັນປ່າໄມ້ແບບຍືນຍົງ, ການຝຶນຝຸມມິທັດປ່າໄມ້ ແລະ ປ່າໄມ້ບ້ານ - ກົດຈະກຳຫຼັກທັງໝົດ ໃຫ້ໄປຕາມ ຈຸດປະສົງ REDD+ ຂອງ ສປປ ລາວ.

ປະເພດປ່າໄມ້ ແລະ ລະບຽບການ ທີ່ທັບຊ້ອນ

ປະເພດປ່າໄມ້ ບໍ່ໄດ້ຊື່ບອກ ຄວາມປົກຫຸ້ມຂອງທີ່ດິນໃນປັດຈຸບັນ ແຕ່ເປັນປະເພດບໍລິຫານ ທີ່ກຳນົດລະບຽບການຄຸ້ມຄອງ ແລະ ນຳໃຊ້ທີ່ດິນແທນ. ປະເພດປ່າໄມ້ສາມປະເພດ - ເຖິງແມ່ນວ່າ ມີປ່າໄມ້ປົກຫຸ້ມພຽງແຕ່ ຢູ່ລະຫວ່າງ 47% (ປ່າປ້ອງກັນແຫ່ງຊາດ) ແລະ 63% (ປ່າສະຫງວນແຫ່ງຊາດ)¹¹⁰ – ກວມເອົາຫຼາຍກວ່າ 70% ຂອງ ເນື້ອທີ່ທັງໝົດຂອງ ສປປ ລາວ.¹¹¹ ສະນັ້ນ, ມັນຈຶ່ງບໍ່ແປກ ທີ່ມີຫຼາຍກວ່າ 3000 ບ້ານ ຕັ້ງຢູ່ພາຍໃນ ສາມປະເພດປ່າ. ດຳລັດຂອງ ນາຍົກລັດຖະມົນຕີ ເລກທີ 88 (2008) ກ່ຽວກັບ ການຈັດຕັ້ງປະຕິບັດ ກົດໝາຍວ່າດ້ວຍທີ່ດິນ ທີ່ໃນປັດຈຸບັນ ຫ້າມບໍ່ໃຫ້ມີການອອກໃບຕາດິນທຸກຮູບແບບ ພາຍໃນປ່າປ້ອງກັນ ແລະ ປ່າສະຫງວນ. ເຖິງແນວໃດກໍ່ຕາມ, ກົມທີ່ດິນ ໂດຍສົມທົບກັບ ຄູ່ຮ່ວມຜັດທະນາ ກຳລັງຈັດຕັ້ງປະຕິບັດ ການຂຶ້ນທະບຽນທີ່ດິນ ແລະ ການອອກໃບຕາດິນ ຂອງເອກະຊົນ ແມ້ແຕ່ຢູ່ໃນປະເພດປ່າດັ່ງກ່າວ.¹¹²

ເຖິງຢ່າງໃດກໍ່ຕາມ, ຫຼາຍພື້ນທີ່ ທີ່ຢູ່ໃນແຜນທີ່, ເຊັ່ນ. ປ່າປ້ອງກັນ, ກຳລັງຖືກນຳໃຊ້ ສຳລັບການຜະລິດກະສິກຳ ແລະ ແມ່ນແຕ່ມີພື້ນທີ່ຕົວເມືອງໃຫຍ່ ແລະ ຍ້ອນແນວນັ້ນ ຈຶ່ງຢູ່ພາຍໃຕ້ ການນຳໃຊ້ທີ່ດິນ ທີ່ເປັນທາງເລືອກ ຮຽບຮ້ອຍແລ້ວ.

ໃນປີ 2014, ສະພາແຫ່ງຊາດ ໄດ້ຊີ້ນຳບັນດາກະຊວງທີ່ມີຄວາມຮັບຜິດຊອບ ສຳຫຼວດຄືນ ແລະ ກຳນົດຄືນໃໝ່ 3 ປະເພດປ່າ ເພື່ອສະທ້ອນໃຫ້ເຫັນສະພາບຄວາມເປັນຈິງ ຢູ່ໃນພື້ນທີ່ຕົວຈິງ.¹¹³ ໂຄງການຍ່ອຍ ທີ່ຢູ່ພາຍໃຕ້ ໂຄງການ LENS 2 ທີ່ໄດ້ຮັບທຶນຈາກທະນາຄານໂລກ ທີ່ຄຸ້ມຄອງໂດຍ ກອງທຶນປົກປັກຮັກສາສິ່ງແວດລ້ອມ (EPF) ທີ່ແນໃສ່ ກວດກາຄືນ ແລະ ກຳນົດຄືນ ສາມປະເພດປ່າໄມ້. ທິມງານ ຂອງ ກົມຄຸ້ມຄອງຊັບພະຍາກອນປ່າໄມ້ (DFRM) ທີ່ຢູ່ພາຍໃຕ້ ກະຊວງຊັບພະຍາກອນທຳມະຊາດ ແລະ ສິ່ງແວດລ້ອມ (MoNRE) ໄດ້ລົງນາມໃນ ເອກະສານໂຄງການ. ເຖິງຢ່າງໃດກໍ່ຕາມ, ຫຼັງຈາກການລົງວຽກພາກສະໜາມໃນເບື້ອງຕົ້ນແລ້ວ, ກົມ DFRM ໄດ້ແຈ້ງໃຫ້ EPF ວ່າບໍ່ສາມາດຝຶຈາລະນາ ທຸກການກຳນົດຄືນໃໝ່ໄດ້ ແລະ ໃນທ້າຍປີ 2017, ກອງທຶນ EPF ໄດ້ຮ້ອງຂໍໃຫ້ອົກເລີກໂຄງການຍ່ອຍ.¹¹⁴ ໃນເວລານັ້ນ, ຄວາມຮັບຜິດຊອບ ກ່ຽວກັບປ່າໄມ້ ແມ່ນແບ່ງກັນລະຫວ່າງສອງກະຊວງ. MAF ຮັບຜິດຊອບຕໍ່ ປ່າຜະລິດແຫ່ງຊາດ, ສ່ວນ MoNRE ຮັບຜິດຊອບ ປ່າສະຫງວນ ແລະ ປ່າປ້ອງກັນ. ເຖິງແນວໃດກໍ່ຕາມ, ສຳລັບດຳລັດນາຍົກລັດຖະມົນຕີ ເລກທີ 57 (2016) ວ່າດ້ວຍ ການປັບປຸງການຈັດຕັ້ງຄືນໃໝ່ ຂອງ ຂະແໜງປ່າໄມ້ ສຳລັບ

¹¹⁰ Ministry of Agriculture and Forestry (MAF). 2015. Forest Cover Assessment 2015, Department of Forestry

¹¹¹ FCPF 2014. Forest Governance Assessment for REDD+ implementation in Lao PDR through application of the PROFOR forest governance tool. Forest Carbon Partnership Facility.

¹¹² Rock, F., Sisoulath, V., Metzger, C., Chanthangeun, S., Phayalath, X., and J. Derbidge. 2015. Systematic Land Registration in Rural Areas of Lao PDR Concept Document for countrywide application. GIZ.

¹¹³ National Assembly Cabinet Office (NACO). 2014. Notice 273 on the review/consideration, for endorsement, of the three forestry categories (Protection Forest, Conservation Forest and Production Forest) (unofficial translation). 21 August. Lao National Assembly Cabinet Office, Vientiane.

¹¹⁴ World Bank. 2018. <http://documents.worldbank.org/curated/en/552371518096748972/pdf/IL-FRES-EXT-P128393-02-14-2018-1518597749974.pdf>

ຄວາມຮັບຜິດຊອບທັງໝົດ ຕໍ່ ປ່າໄມ້ ໄດ້ຖືກໂອນຄືນໃຫ້ MAF ແລະ DFRM ໄດ້ຖືກຍຸບໄປຢູ່ນຳ DOF ດ້ວຍຂໍ້ຕົກລົງ ຂອງ ກະຊວງກະສິກຳ ແລະ ປ່າໄມ້ ເລກທີ 3822 (2017).

ມີປ່າໄມ້ ຢູ່ນອກສາມປະເພດປ່າ (ເຊັ່ນ: **ພື້ນທີ່ປ່າໄມ້ທີ່ບໍ່ທັນໄດ້ຈັດປະເພດ**), ຊຶ່ງຖືວ່າສ່ວນຫຼາຍແມ່ນຢູ່ພາຍໃຕ້ ການຄຸ້ມຄອງຂອງບ້ານ, ເຖິງຢ່າງໃດກໍຕາມ, ມັກຈະບໍ່ມີລະບົບການຄຸ້ມຄອງທີ່ຊັດເຈນ.¹¹⁵ ພື້ນທີ່ເຫຼົ່ານີ້ ປະກອບມີ ປ່າໄມ້, ສວນໄມ້ ແລະ ສວນຕົ້ນໄມ້ອຸດສາຫະກຳ, ປ່າປ່າອື່ນໆ ແລະ ທີ່ດິນກະສິກຳ. ເອກະສານ ER-PD ¹¹⁶ ໃຫ້ຂໍ້ສັງເກດຄື “ເປັນທີ່ເຂົ້າໃຈກັນທົ່ວໄປວ່າ, ຍ້ອນຂາດລະບົບການຄຸ້ມຄອງການດຳເນີນງານ ແລະ ການທີ່ຢູ່ໃກ້ກັບບ້ານ, ປ່າໄມ້ທີ່ຢູ່ນອກ 3 ປະເພດປ່າ ແມ່ນມີຄວາມສ່ຽງ ຕໍ່ ການຖືກບຸກລຸກຫຼາຍຂຶ້ນ. (ເຊັ່ນ: ການເຮັດໄຮ່ເລື່ອນລອຍ, ຂະຫຍາຍກະສິກຳ, ພື້ນຖານໂຄງລ່າງ, ເສັ້ນທາງບໍ່ແຮ່), ແລະ ການຂຸດຄົ້ນໄມ້ ແບບບໍ່ຍືນຍົງ.”

ກ່ອງຂໍ້ມູນ 4. ປ່າຊົມໃຊ້ຂອງບ້ານ

ປ່າຊົມໃຊ້ຂອງບ້ານ ເປັນປ່າໄມ້ ທີ່ຕັ້ງຢູ່ພາຍໃນພື້ນທີ່ບ້ານ ທີ່ລັດຖະບານ ໄດ້ຈັດສັນໃຫ້ບ້ານຄຸ້ມຄອງ, ປົກປັກຮັກສາ ແລະ ນຳໃຊ້ ຢ່າງຍືນຍົງ ຕາມກອບກົດໝາຍ ແລະ ລະບຽບການ. ປ່າຊົມໃຊ້ຂອງບ້ານ ອາດຈະຕັ້ງຢູ່ໃນ ທັງສາມປະເພດຂອງປ່າໄມ້ ພາຍໃຕ້ ກົດໝາຍປ່າໄມ້: ປ່າຜະລິດ, ປ່າປ້ອງກັນ ແລະ ປ່າສະຫງວນ. ປ່າໄມ້ ແລະ ທີ່ດິນປ່າໄມ້ ໃນລະດັບບ້ານ ແມ່ນຖືກຮັບຮອງ ໂດຍ ເຈົ້າເມືອງ ຕາມການສະເໜີ ຂອງ DONRE ແລະ DAFO. ການນຳໃຊ້ ທີ່ດິນປ່າໄມ້ ໃນລະດັບບ້ານ ຕ້ອງໄດ້ປະຕິບັດຕາມ ແຜນຄຸ້ມຄອງຈັດສັນປ່າໄມ້ບ້ານ ສຳລັບທັງໝົດບ້ານ, ສຳລັບການຊົມໃຊ້ພາຍໃນຄົວເຮືອນ ແລະ ສ່ວນບຸກຄົນ; ແຜນຕ້ອງໄດ້ຖືກຮັບຮອງ ຈາກ ເຈົ້າເມືອງ ໂດຍອີງໃສ່ ການສະເໜີ ຂອງ DONRE ແລະ DAFO.¹¹⁷

ຢູ່ພາຍໃນປ່າໄມ້ບ້ານ, ລັດຖະບານໄດ້ຊຸກຍູ້ໃຫ້ບຸກຄົນ, ຄອບຄົວ, ນິຕິບຸກຄົນ ແລະ ອົງການຈັດຕັ້ງ ດຳເນີນການປົກປັກຮັກສາ ແລະ ພັດທະນາ ໝົດທຸກປະເພດປ່າໄມ້ ໃຫ້ກາຍເປັນປ່າທີ່ອຸດົມສົມບູນ ເພື່ອປົກປັກຮັກສາສິ່ງແວດລ້ອມ ແລະ ຊີວະນາໆພັນ ເພື່ອເພີ່ມທະວີ ການສະສົມກາກບອນປ່າໄມ້ ແລະ ການບໍລິການດ້ານນິເວດວິທະຍາ, ໂດຍທີ່ວ່າ ມີການແບ່ງປັນຜົນປະໂຫຍດ ໃນລັກສະນະທີ່ຄົບຖ້ວນ ແລະ ຍຸດຕິທຳ.¹¹⁸

¹¹⁵ Smith and Alounsavath 2015

¹¹⁶ ERPD 2018, p.30

¹¹⁷ A list of permitted activities for village forestry is provided in Annex 9 of the VFMP guidelines (CliPAD/GIZ 2016). In village forests, the following are examples of permitted activities: Forest patrolling for protection against encroachment ; fire prevention (e.g. digging fire breaks, ploughing firebreaks, controlled burning of fire breaks, etc.); building check dams or small water reservoirs to have water for firefighting and water for watering planted tree seedlings; identification and marking of trees to be left as mother trees for seed production; selective cutting (in small quantities in different diameter classes in accordance with the sustainable forest model to improve forest structure and provide timber and fuelwood for villages); close parts of forest temporarily and protect young regeneration trees, fencing off of some parts to encourage regeneration; conduct weeding around valuable tree seedlings; marking of trees to be cut every year; enrichment planting; promotion of natural regeneration (e.g. in case of fire damage, shifting cultivation, excessive degradation/ tree cutting(direct seeding in barren highly degraded areas; NTFP management and development; tree planting on national tree planting day).

¹¹⁸ Draft Forest Law 2015

ຄວາມປົກຫຸ້ມຂອງປ່າໄມ້ ແລະ ທ່າອ່ຽງ

ຄວາມປົກຫຸ້ມຂອງປ່າໄມ້ ຫຼາຍກວ່າ 7.27 ລ້ານເຮັກຕາ ຢູ່ໃນພື້ນທີ່ ຂອງແຜນງານ (ຕາຕະລາງ 5 ແລະ ຮູບ 5). ປ່າສ່ວນໃຫຍ່ ທີ່ຢູ່ໃນພື້ນທີ່ ຂອງ ແຜນງານ (73%) ແມ່ນນອນຢູ່ໃນ ສາມປະເພດປ່າໄມ້ ທີ່ເປັນທາງການ (ຕາຕະລາງ 5). ເຖິງຢ່າງໃດກໍ່ຕາມ, ມີພຽງ 53% ຂອງເນື້ອທີ່ດິນທັງໝົດ ແມ່ນຢູ່ພາຍໃຕ້ປ່າໄມ້ຕົວຈິງ ໃນຂະນະທີ່ 36% ຂອງການຊົມໃຊ້ທີ່ດິນທັງໝົດ ແມ່ນຢູ່ພາຍໃຕ້ ທີ່ດິນປ່າໄມ້ທີ່ມີທ່າແຮງ (ຊຶ່ງໂດຍສ່ວນໃຫຍ່ ແມ່ນໝາຍເຖິງ ພູມິທັດປູກພືດພື້ນຝູ ແບບເລື່ອນລອຍ).

ຕາຕະລາງ 15. ການຈັດປະເພດປ່າໄມ້ ແລະ ທີ່ດິນ ໃນພື້ນທີ່ແຜນງານ ໃນປີ 2015

ການຈັດປະເພດທີ່ດິນ/ປ່າໄມ້	6 ແຂວງພາກເໜືອ				
	ປ່າຜະລິດ (ເຮັກຕາ)	ປ່າສະຫງວນ (ເຮັກຕາ)	ປ່າປ້ອງກັນ (ເຮັກຕາ)	ພື້ນທີ່ອື່ນໆ (ເຮັກຕາ)	ລວມເນື້ອທີ່ ທັງໝົດ (ເຮັກຕາ)
ປ່າດົງດິບ (ປ່າທີ່ມີການສະສົມກາກບອນສູງທີ່ສຸດ) (EG)	84,614	193,686	144,203	58,915	481,417
ປ່າປັດຈຸບັນ (ປ່າທຳມະຊາດ ທີ່ມີການສະສົມກາກບອນສູງ) (MD, DD, MCB, CF)	578,072	579,055	1,731,243	928,868	3,817,238
ປ່າປູກ	154	3	2,134	6,435	8,726 ¹¹⁹
ປ່າທີ່ມີທ່າແຮງ (ພືດພື້ນຝູ RV)	332,308	209,772	1,464,500	959,957	2,966,537
ທີ່ດິນກະສິກຳ	51,367	16,558	189,420	397,120	654,465
ທີ່ດິນອື່ນໆ	8,809	18,908	85,384	82,592	195,693
ລວມທີ່ດິນ	1,055,324	1,017,983	3,616,882	2,433,887	8,124,076

ແຫຼ່ງທີ່ມາ: ອົງຕາມ ຊຸດຂໍ້ມູນ ຂອງ ກົມປ່າໄມ້/ກະຊວງກະສິກຳ ແລະ ປ່າໄມ້ ທີ່ຖືກນຳໃຊ້ ສຳລັບ ການພັດທະນາ ລະດັບອ້າງອີງປ່າໄມ້ (2005-2015) (FIPD 2018)

ໂດຍມີຫຼາຍກວ່າ 50% ຂອງພື້ນທີ່ແຜນງານທັງໝົດ ທີ່ຕັ້ງຢູ່ໃນ ທັງໝົດສີ່ປະເພດປ່າ (ປ່າຜະລິດ, ປ່າສະຫງວນ, ປ່າປ້ອງກັນ ແລະ ປ່າໄມ້ບ້ານ), ບັນດາກິດຈະກຳແກ້ໄຂ ຂອງ ແຜນງານ ແມ່ນຖືກວາງແຜນໄວ້ ຢູ່ໃນໝົດທຸກປະເພດປ່າໄມ້.

¹¹⁹ In reality the figure is much higher and higher than 120,000 ha. The remote sensing analysis had limitation in identifying forest plantations.

ການຊົມໃຊ້ ຜະລິດຕະພັນປ່າໄມ້ ຂອງ ຄົວເຮືອນ

ການນຳໃຊ້ໄມ້ ແລະ ເຄື່ອງປ່າຂອງດົງ ໂດຍ ຄົວເຮືອນທີ່ຢູ່ໃນເຂດຊົນນະບົດ ໃນພື້ນທີ່ຂອງແຜນງານ ແມ່ນເປັນເລື່ອງປົກກະຕິ. ຄອບຄົວໃນເຂດຊົນນະບົດ ອາໄສຜົນ ສຳລັບແຕ່ງຢູ່ຄົວກິນ ແລະ ໃນບາງເຂດ ແມ່ນໃຊ້ເພື່ອສ້າງຄວາມອົບອຸ່ນ. ໃນຂອບເຂດຈຳກັດ, ຊ່າງຫັດຖະກຳທ້ອງຖິ່ນເຊັ່ນ: ຊ່າງໄມ້, ຊ່າງແກະສະຫຼັກ ແລະ ຊ່າງຕິເຫຼັກ ແມ່ນຍັງອາໄສໄມ້. ຍັງພົບເຫັນການນຳໃຊ້ໄມ້ ສຳລັບຈຸດປະສົງອື່ນໆ ໃນເຂດຊົນນະບົດ ເຊັ່ນ: ຮົ່ວ, ເສົາ, ເຄື່ອງມື, ກະຕູບ, ສາງເຂົ້າ, ເຮືອນ, ເຄື່ອງຕົກແຕ່ງ, ການກໍ່ສ້າງທາງພິທີກຳ ເຊັ່ນ: ປະຕູບ້ານ ແລະ ແທ່ນບູຊາ, ໂລງສົບ ແລະ ຝົນເຜົາສົບ. ເອກະສານ ERPD (ໜ້າ 50) ກ່າວວ່າ ຄອບຄົວໜຶ່ງ ອາດຈະໃຊ້ໄມ້ ຫຼາຍກວ່າສອງໂຕນຕໍ່ປີ.

ການສຳຫຼວດພົນລະເມືອງ ແລະ ທີ່ຢູ່ອາໄສ ປີ 2015 ໄດ້ສະແດງໃຫ້ເຫັນ ລະດັບສູງ ທີ່ປະຊາຄົມທ້ອງຖິ່ນ ຢູ່ໃນ 6 ແຂວງພາກເໜືອ ສືບຕໍ່ອີງໃສ່ ພົນສຳລັບແຕ່ງຢູ່ຄົວກິນ;¹²⁰ ຈຸດປະສົງ ທີ່ຊື້ໃຫ້ເຫັນອີກໂຕໜຶ່ງ ສຳລັບການໃຊ້ໄມ້ ແມ່ນ ການເຮັດຝາ, ພື້ນເຮືອນ ແລະ ວັດສະດຸມຸງຫຼັງຄາ ສຳລັບເຮືອນ. ການເພິ່ງພາອາໄສຜົນ ຂອງຄົວເຮືອນ ໃນເຂດຊົນນະບົດ ໃນ 6 ແຂວງ ນັບຕັ້ງແຕ່ “ມີພຽງແຕ່” 89,3% ຢູ່ ແຂວງໄຊຍະບູລີ ຈົນໄປເຖິງ 97,7% ໃນແຂວງຫົວພັນ ທີ່ເປັນເຂດຊົນນະບົດ. ໝົດທຸກຄົວເຮືອນໃນເຂດຊົນນະບົດ ຂອງແຂວງອື່ນໆ ລ້ວນແຕ່ມີການໃຊ້ຜົນຢູ່ລະຫວ່າງ 95 – 97% ສຳລັບ ການປຸງແຕ່ງອາຫານ. ແຂວງໄຊຍະບູລີ ເປັນພຽງແຂວງດຽວ ໃນຈຳນວນ 6 ແຂວງ ທີ່ເຫັນວ່າ ຄົວເຮືອນໃນເຂດຊົນນະບົດ ນຳໃຊ້ຖານດັ່ງໄຟ ຊຶ່ງກວມ 7.5%. ຄອບຄົວທີ່ເຮັດໄຮ່ຢູ່ເຂດຊົນນະບົດ ສ່ວນຫຼາຍ ແມ່ນເກັບໄມ້ຈາກປ່າ ແລະ ທີ່ດິນຮົກເລົ່າ. ພົນຍັງຖືກເກັບຈາກຕົ້ນໄມ້ທີ່ລົ້ມແລ້ວ ໃນຊ່ວງໄລຍະ ຂະບວນການກະກຽມທີ່ດິນ ສຳລັບທຸກໆທີ່ຖືກຖາງ ໃນເຂດເນີນສູງ/ເນີນພູ.¹²¹ ຄອບຄົວ ຢູ່ໃນເຂດຊົນນະບົດ ມັກຈະຊື້ຜົນ ຈາກຄອບຄົວທີ່ເຮັດໄຮ່. ການເກັບກູ້ ແລະ ການນຳໃຊ້ຜົນ ແມ່ນເປັນວຽກຕົ້ນຕໍ ຂອງ ແມ່ຍິງ ແລະ ເດັກຍິງ, ເຖິງແມ່ນວ່າ ການເກັບກູ້ ອາດຈະເປັນວຽກຮ່ວມກັນ ກັບຜູ້ຊາຍ ໃນບາງຄັ້ງກໍຕາມ.¹²²

ຢູ່ໃນເຂດເນີນສູງ ໂດຍສະເພາະ ຍັງມີການເພິ່ງພາອາໄສ ເຄື່ອງປ່າຂອງດົງຫຼາຍກວ່າເກົ່າ ເພື່ອເສີມສ້າງລາຍຮັບ ແລະ/ຫຼື ຄວາມກຸ້ມຢູ່ກຸ້ມກິນ, ແຕ່ສິ່ງດັ່ງກ່າວນີ້ ຍັງມີຄວາມແຕກຕ່າງກັນ ຢ່າງຫຼວງຫຼາຍ ສຳລັບສະຖານທີ່ ແລະ ຄຸນນະພາບຂອງປ່າໄມ້. ໂດຍທົ່ວໄປແລ້ວ,ເຄື່ອງປ່າຂອງດົງທີ່ເກັບກູ້ ໃນພື້ນທີ່ແຜນງານ ປະກອບມີ ຫຍ້າດອກແຂມ, ປໍສາ, ໝາກປາມປ່າ (ໝາກທາວ), ຫວາຍ, ໄມ້ໄຜ່, ໝາກແໜງປ່າ, ເຫັດ, ເປືອກທູບ, ນ້ຳເຜິ້ງ ຫຼື ຝົດເປັນຢາ ແລະ ຮາກໄມ້ປະເພດຕ່າງໆ ແລະ ອື່ນໆ. ການເກັບເຄື່ອງປ່າຂອງດົງ ມັກຈະບໍ່ສະເພາະຈະຈົງ ກັບ ກຸ່ມຊົນເຜົ່າທີ່ແຕກຕ່າງກັນ, ເຖິງແມ່ນວ່າ

¹²⁰ The Census does not provide information on the use of fuel efficient cooking stoves.

¹²¹ Similar findings were found in a drivers study conducted by WCS (2015) for Houaphan province that also found that fuelwood is primarily a byproduct of clearing for swidden rice or maize production, and thus firewood use in itself is not driving deforestation and forest degradation.

¹²² Note: PRAP consultations included questions on firewood harvesting as a driver, however the consultations determined that it was not considered a major driver of deforestation or forest degradation as it is primarily a by-product of agricultural clearing. PRAP consultations also looked at logging for personal and village construction, however it was also not considered a major driver of deforestation at scale.

ດ້ານບົດບາດຍິງຊາຍ ອາດຈະແຕກຕ່າງກັນໄປ ຊຶ່ງຂຶ້ນກັບເຄື່ອງປ່າຂອງດົງ. ເຖິງແມ່ນວ່າ ມີຂໍ້ມູນລະອຽດໜ້ອຍກໍຕາມ , ແຕ່ຈຳນວນ ແລະ ແນວໂນມຂອງເຄື່ອງປ່າຂອງດົງໄດ້ຫຼຸດລົງ ຢ່າງບໍ່ໜ້າແປກໃຈ. ສິ່ງດັ່ງກ່າວນີ້ ແມ່ນກ່ຽວຂ້ອງກັບຫຼາຍ ກັບ ການຫັນປ່ຽນ ປ່າໄມ້ຂຶ້ນຕົ້ນ ແລະ ປ່າຮົກເລົ່າ ໄປປູກຕົ້ນໄມ້ເພື່ອການຄ້າ (ໂດຍສະເພາະຢາງຟາລາ) ຫຼື ປູກຜົດ ໄລຍະສັ້ນ ເປັນສິນຄ້າປະຈຳປີ ເຊັ່ນ: ສາລີ. ການເກັບກ່ຽວເຄື່ອງປ່າຂອງດົງທີ່ມີຄ່າຫຼາຍເກີນໄປ ໄດ້ເຮັດໃຫ້ ເຄື່ອງປ່າ ຂອງດົງຫຼຸດລົງ.

ການຕັດໄມ້ທຳລາຍປ່າ ແລະ ການເຮັດໃຫ້ປ່າໄມ້ເສື່ອມໂຊມ ຢູ່ໃນພື້ນທີ່ຂອງແຜນງານ (2005 - 2015)

ພື້ນທີ່ແຜນງານ ໄດ້ມີການເພີ່ມຂຶ້ນຂອງການຕັດໄມ້ທຳລາຍປ່າແລະ ການເຮັດໃຫ້ປ່າໄມ້ເສື່ອມໂຊມ ໃນຊ່ວງໄລຍະ ແຕ່ ປີ 2005 ຫາ 2015. ຕາຕະລາງຕໍ່ໄປນີ້ ສະຫນອງ ພາບລວມ ຂອງການປ່ອຍອາຍເຮືອນແກ້ວ ແລະ ການກຳຈັດ ອອກຈາກແຫຼ່ງຕ່າງໆ ແລະ ການຈົມລົງ ແຕ່ ປີ 2005 ຫາ 2015. ການເຮັດໃຫ້ປ່າໄມ້ເສື່ອມໂຊມ ແມ່ນເປັນແຫຼ່ງ ການປ່ອຍອາຍເຮືອນແກ້ວ ທີ່ໃຫຍ່ທີ່ສຸດ, ຖັດມາ ແມ່ນການທຳລາຍປ່າໄມ້.

ຕາຕະລາງ 16. ປະຫວັດການປ່ອຍອາຍເຮືອນແກ້ວສະເລ່ຍປະຈຳປີ ແລະ ການກຳຈັດ ຕະຫຼອດໄລຍະການອ້າງອີງ

Source/Sink	Emissions(+)/ Removals(-)		
	2005-2010 (tCO ₂)	2010-2015 (tCO ₂)	Annual average 2005-2015 (tCO ₂ /year)
Deforestation	19,561,481	17,924,974	3,748,645
Forest Degradation	38,286,544	29,201,727	6,748,827
Changes among REDD+ strata	33,466,780	25,988,551	5,945,533
Logging	4,819,764	3,213,176	803,294
Reforestation	-8,731,889	-5,453,126	-1,418,501
Restoration	-2,537,961	-2,921,082	-545,904
Total Emission	57,848,024	47,126,701	10,497,473
Total Removals	-11,269,849	-8,374,208	-1,964,406

ແຫຼ່ງຂໍ້ມູນ: ບົດ ER-PD ຂອງ ສປປ ລາວ, 2018, ໜ້າ 135

ການຕັດໄມ້ທຳລາຍປ່າສຸດທິ ແຕ່ປີ 2005 – 2015 ມີ 197,799 ເຮັກຕາ, ໃນນັ້ນ ສ່ວນໃຫຍ່ (161,581 ເຮັກຕາ; 82%) ແມ່ນໄດ້ມີການຕັດໄມ້ຈາກປ່າທີ່ມີກາບອນຕ່ຳ (ຜິດພິດຜູ; 64 tCO₂/ha) ໄປຫາ ທີ່ດິນທີ່ບໍ່ແມ່ນປ່າໄມ້, ຊຶ່ງສ່ວນໃຫຍ່ແລ້ວ ແມ່ນທີ່ດິນກະສິກຳ.¹²³ ການຕັດໄມ້ທຳລາຍປ່ານີ້ ສ່ວນໃຫຍ່ແມ່ນຕິດພັນກັບ ການຂະຫຍາຍເນື້ອ

¹²³ Deforestation and forest degradation were analyzed by identifying land cover change using the forest-type maps for 2000, 2005, 2010 and 2015. The mapping is based on high-resolution remote sensing with ground-truthing. The 2010 map was used as the base map to detect changes in the other years. Maps and key information on the assessment can be found in the activity data report, prepared for the ERPD.¹²³

ທີ່ດິນກະສິກໍາ ແລະ ແຮງຜັກດັນ ຈາກ ການເຮັດໄຮ່ເລື່ອນລອຍ ຢູ່ໃນພື້ນທີ່ຂອງແຜນງານ ແລະ ສະແດງໃຫ້ເຫັນເຖິງ ການສູນເສຍຈຳນວນກາກບອນໂດຍສະເລ່ຍທີ່ຂ້ອນຂ້າງໜ້ອຍ ເມື່ອທຽບໃສ່ ຄວາມເສື່ອມໂຊມ.

ຄວາມເສື່ອມໂຊມ ຂອງ ປ່າໄມ້ ກວມເຖິງ 116,034 ເຮັກຕາ ຕະຫຼອດຊ່ວງໄລຍະ ປີ 2005 – 2015. ເນື້ອທີ່ປະມານ 115,249 ເຮັກຕາ (99%) ໄດ້ຖືກຫັນປ່ຽນຈາກ ປ່າປະສົມພືດໃບ ທີ່ມີມວນທາດກາກບອນສູງ ($> 320 \text{ tCO}_2/\text{ເຮັກຕາ}$) ໄປເປັນ ປ່າພືດພື້ນຟູ (ໂດຍສະເລ່ຍ ການສະສົມຂອງກາກບອນແມ່ນ $64 \text{ tCO}_2/\text{ເຮັກຕາ}$). ການຫັນປ່ຽນ ການນໍາໃຊ້ທີ່ດິນນີ້ ສ່ວນໃຫຍ່ແມ່ນຫມາຍເຖິງ ການເຮັດໄຮ່ເລື່ອນລອຍ ແລະ ກິດຈະກຳການພັດທະນາກະສິກໍາ ແລະ ເປັນແຫຼ່ງການປ່ອຍອາຍເຮືອນແກ້ວ ທີ່ໃຫຍ່ທີ່ສຸດ ໃນພື້ນທີ່ຂອງແຜນງານ.

ການຝື້ນຝູ້ປ່າ ກວມເນື້ອທີ່ເຖິງ 51,669 ເຮັກຕາ, ໃນນັ້ນ ເນື້ອທີ່ດິນສ່ວນໃຫຍ່ ໄດ້ຖືກຫັນປ່ຽນຈາກ ປ່າພືດພື້ນຟູ ໄປ ເປັນ ປ່າປະສົມພືດໃບທີ່ມີກາກບອນສູງ ($> 320 \text{ tCO}_2/\text{ເຮັກຕາ}$). ສິ່ງດັ່ງກ່າວນີ້ ສະທ້ອນໃຫ້ເຫັນເຖິງ ແຮງຜັກດັນ ການເຮັດໄຮ່ເລື່ອນລອຍ ຕໍ່ ການເສື່ອມໂຊມຂອງປ່າໄມ້ ແລະ ການຝື້ນຝູ້ທຳມະຊາດ.

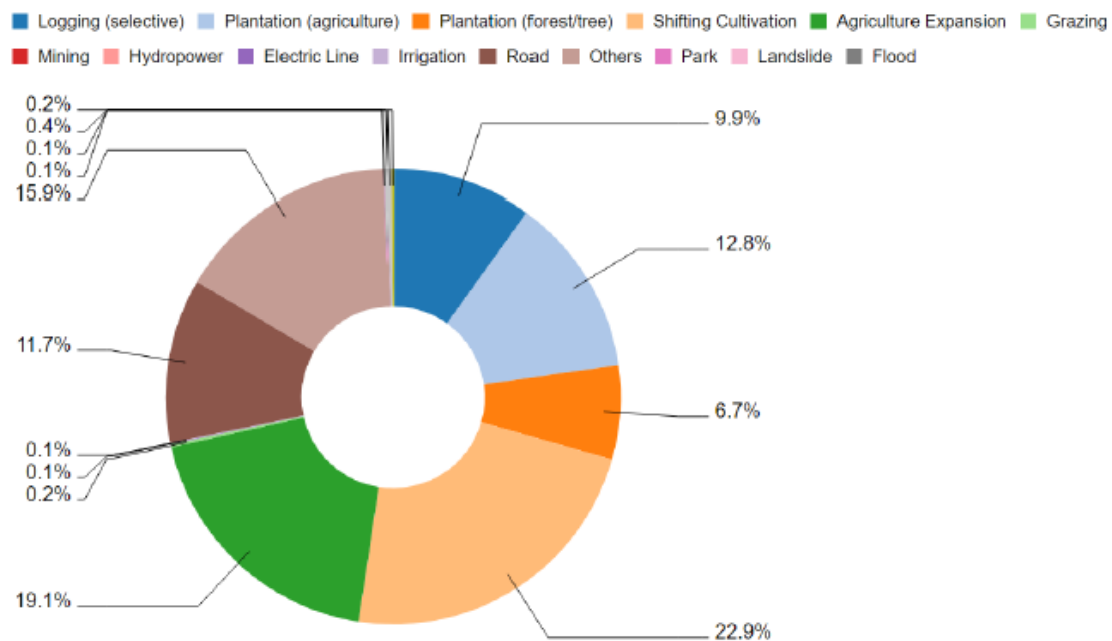
ໄດ້ສັງເກດເຫັນວ່າ **ການປູກປ່າຄືນໃໝ່ ມີ 162,754 ເຮັກຕາ**, ຊຶ່ງຕິດພັນກັບ ການປູກຝັງໃນຮູບແບບທຸລະກິດກະສິ ກໍາ (ເຊັ່ນ: ຢາງພາລາ) ຫຼື ການຝື້ນຝູ້ທີ່ດິນກະສິກໍາ ໄປສູ່ ການນໍາໃຊ້ທີ່ດິນປ່າໄມ້ ທີ່ໄດ້ຮັບການຝື້ນຝູ້ (RV).

ສາເຫດ ຂອງ ການຕັດໄມ້ທຳລາຍປ່າ ແລະ ການເຮັດໃຫ້ປ່າໄມ້ເສື່ອມໂຊມ

ສາເຫດ ຂອງການຕັດໄມ້ທຳລາຍປ່າ ແລະ ການເຮັດໃຫ້ປ່າໄມ້ເສື່ອມໂຊມ ໄດ້ຖືກກຳນົດ ໃນຊ່ວງໄລຍະ ການກະກຽມ ແຜນງານ ER ໂດຍນຳໃຊ້ ແນວທາງປະຕິບັດ ທີ່ໄດ້ປະສົມປະສານ ການປະເມີນທີ່, ໂດຍມີການປຶກສາຫາລືກັບ ພາກສ່ວນກ່ຽວຂ້ອງ ໃນລະດັບສູນກາງ, ແຂວງ, ເມືອງ, ກຸ່ມບ້ານ ແລະ ຂຶ້ນບ້ານ, ແລະ ການປັບປຸງ ເອກະສານເພີ່ມເຕີມ (ສະຖິຕິກະສິກໍາ, ວາລະສານວິຊາການ, ໃບບັນດາສິ່ງພິມອື່ນໆ; ລາຍລະອຽດເພີ່ມເຕີມ ແມ່ນມີຢູ່ໃນ ບົດສຶກສາຄວາມ ເປັນໄປໄດ້ ແລະ ບົດ ERPD).

ຕົວເລກຕໍ່ໄປນີ້ ສະແດງໃຫ້ເຫັນ ສາເຫດທາງກົງ ຂອງ ການທຳລາຍປ່າໄມ້ ແລະ ການເຮັດໃຫ້ປ່າໄມ້ເສື່ອມໂຊມ ຢູ່ພາຍ ໃນພື້ນທີ່ຂອງແຜນງານ (2005 - 2015). ການເຮັດໄຮ່ເລື່ອນລອຍ ແລະ ການຂະຫຍາຍເນື້ອທີ່ກະສິກໍາ ພ້ອມກັບ ການພັດທະນາກະສິກໍາແບບປູກຝັງ ປະກອບສ່ວນການບຸກລຸກໄດ້ 55% ໂດຍກວມເນື້ອທີ່ 5 ເຮັກຕາ; ການກໍ່ສ້າງ

ເສັ້ນທາງ ກວມ 12%, ການເລືອກຕັດໄມ້ 10% ແລະ ການສ້າງສວນປູກຕົ້ນໄມ້ (ລວມທັງຢາງພາລາ) 6,7%, ແລະ ອື່ນໆ.¹²⁴



ຮູບ 8: ການບຸກລຸກແຕ່ລະປະເພດ (ການບຸກລຸກ > 5 ເຮັກຕາ) ຢູ່ໃນພື້ນທີ່ ຂອງ ແຜນງານ (2005-2015)

ໝາຍເຫດ: ການປູກປ່າ/ຕົ້ນໄມ້ ລວມມີ ຢາງພາລາ

ແຫຼ່ງທີ່ມາ: ໂຄງການກຽມຄວາມພ້ອມ REDD+ ຢູ່ ສປປ ລາວ ປີ 2017 ໃນເອກະສານ ERPD 2018, ໜ້າ. 38

ຕາຕະລາງຕໍ່ໄປນີ້ ສັງລວມ ຜົນຂອງການປຶກສາຫາລື ກັບພາກສ່ວນກ່ຽວຂ້ອງ ທີ່ປຶກສາກ່ຽວກັບ ອິດທິພົນຂອງສາເຫດຕົ້ນຕໍ ຂອງ ການທຳລາຍປ່າໄມ້ ແລະ ການເຮັດໃຫ້ປ່າໄມ້ເສື່ອມໂຊມ ຢູ່ແຕ່ລະແຂວງເປົ້າໝາຍ. ໄດ້ພົບເຫັນ ຜົນໄດ້ຮັບທີ່ຄ້າຍຄືກັນ ຢູ່ໃນການປຶກສາຫາລື ທີ່ກວດສອບຄວາມຖືກຕ້ອງ ຜົນຂອງການວິເຄາະຜືນທີ່, ເຖິງແມ່ນວ່າ ມັນຍັງໄດ້ສະໜອງ ຮູບພາບ ເຂົ້າໃນທຳອ່ຽງ ຂອງ ພາກພື້ນຍ່ອຍກໍຕາມ.

ຕາຕະລາງ 17: ສາເຫດ ຂອງ ການຕັດໄມ້ທຳລາຍປ່າ ແລະ ການເຮັດໃຫ້ປ່າໄມ້ເສື່ອມໂຊມ ທີ່ຖືກກຳນົດ ຜ່ານທາງການປຶກສາຫາລືກັບພາກສ່ວນກ່ຽວຂ້ອງ

¹²⁴ Note: Shifting cultivation as a practice can involve different agricultural crops, there is no clear distinction between what composes a pioneering shifting cultivation plot, versus a plot that has encroached into forests for permanent agricultural purposes. With observation over time, it becomes possible to determine whether that plot is in fact shifting, or permanent. For these reasons, it is important to understand that the drivers of shifting cultivation and permanent agricultural activities need to be viewed together, particularly for addressing deforestation.

	BKO	HPN	LNT	LPB	ODX	SAY
Expansion of agricultural land for cash crop cultivation by villagers and/or companies (deforestation)	++	+++	+++	+++	+++	+++
Rubber	+++		+++	++	+++	+
Banana	++				++	
Shifting cultivation and pioneering expanding agriculture for subsistence (deforestation/degradation)	+++	+++	+++	+++	+++	++
Unsustainable and Illegal logging by companies (degradation)	+++	+	++	++	++	++
Infrastructure development (hydropower, mining, road construction) (deforestation)	++	+	+	+	++	+
Forest fires from agricultural practices, shifting cultivation land expansion, hunting (deforestation/ degradation)	++	+	+	+	+	++
Unsustainable and Illegal logging and fuelwood collection by villagers (degradation)	+	+	+	+	+	+

Legend: The importance level of the individual drivers is based on the relative scale of deforestation and forest degradation in the provinces. “+” indicates the level of relative importance per province, “+++” being “relatively high importance” and “+” being “relatively low importance”.³⁸

BKO: Bokeo province, HPN: Houaphan province, LNT: Luang Namtha province, LPB: Luang Prabang province, ODX: Oudomxay province, SAY: Sayaburi province.

ແຫຼ່ງຂໍ້ມູນ: ເອກະສານ ERPD 2018, ໜ້າ 39

ນອກເໜືອໄປຈາກ ສາເຫດທາງກົງ ຂອງ ການຕັດໄມ້ທຳລາຍປ່າ ແລະ ການເຮັດໃຫ້ປ່າໄມ້ເສື່ອມໂຊມ ດັ່ງທີ່ໄດ້ອະທິບາຍໄວ້ຂ້າງເທິງນັ້ນ, ສາເຫດພື້ນຖານ¹²⁵ ຂອງ ສາເຫດດັ່ງກ່າວ ໄດ້ຖືກວິເຄາະຕື່ມອີກ ໃນຊ່ວງໄລຍະ ການພັດທະນາ ບົດ ERPD, PRAP ແລະ ການສຶກສາຄວາມເປັນໄປໄດ້. ຕາຕະລາງຕໍ່ໄປນີ້ ສະຫນອງການສະຫຼຸບສັງລວມ ບັນດາສາເຫດ ທາງກົງ, ຕົວແທນ ແລະ ສາເຫດພື້ນຖານ ທີ່ຖືກກຳນົດ ໃນຊ່ວງໄລຍະ ການປຶກສາຫາລືກັບພາກສ່ວນກ່ຽວຂ້ອງ ຢູ່ໃນພື້ນທີ່ຂອງແຜນງານ.

¹²⁵ Underlying causes of deforestation and forest degradation take into account demographic, economic, agro-technological, policy and institutional and cultural factors.

Underlying Causes -->		Demographic	Economic		Agro-Technological			Policy & Institutional				Cultural
Direct drivers	Agents	Population Growth & Migration	Demand/ market forces	Lack of alternative livelihoods / poverty	Low productivity	Soil/ Land Degradation	Infrastructure development	Inadequate land tenure	Poor governance & law enforcement	Inadequate land use planning	Gov't development policies	Traditional practices
Shifting cultivation ⁷⁵	Villagers	↑	↑	↓	→	↑	↑	↓	→	→	→	→
Cash crop and tree crops (rubber)	Villagers & Companies	↑	↑	↓	↓	↑	↑	↓	→	→	→	
Unsustainable Harvesting of Wood Products	Villagers Companies Gov't	↑	↑	↓	→	↑	↑	↓	↓	→	↓	→
Mining	Gov't & Companies	↑	↑	→	→	→	↑	→	→	→	→	
Hydropower (incl. village relocation)	Gov't	↑	↑	→	→	→	↑	→	→	→	↑	

Legend:

Current underlying cause and impact of deforestation / degradation		Likely future impact of underlying cause in deforestation & degradation	
	High impact	↑	Increasing impact
	Medium impact	→	Business as usual
	Low impact	↓	Decreasing impact

ຮູບ 9: ສັງລວມ ສາເຫດ, ຕົວແທນ ແລະ ສາເຫດພື້ນຖານ ຂອງ ພື້ນທີ່ ຂອງແຜນງານ

ແຫຼ່ງຂໍ້ມູນ: ເອກະສານ ERPD 2018, ໜ້າ 52

ສໍາລັບຂໍ້ມູນລະອຽດເພີ່ມຕື່ມ ກ່ຽວກັບ ສາເຫດທາງກົງ ແລະ ສາເຫດພື້ນຖານ ຂອງການທຳລາຍປ່າໄມ້ ແລະ ການເຮັດໃຫ້ປ່າໄມ້ເສື່ອມໂຊມ, ກະລຸນາອີງໃສ່ບົດ ERPD ແລະ ການສຶກສາຄວາມເປັນໄປໄດ້.

ຊີວະນາໆພັນ

ສປປ ລາວ ໄດ້ລົງນາມໃນສັນຍາ ແລະ ສັນທິສັນຍາສາກົນ ວ່າດ້ວຍ ສິ່ງແວດລ້ອມຫຼາຍສະບັບ ເຊັ່ນ: ສັນທິສັນຍາ ວ່າດ້ວຍຄວາມຫຼາກຫຼາຍທາງດ້ານຊີວະວິທະຍາ, ສັນທິສັນຍາ ວ່າດ້ວຍ ການຄ້າສາກົນ ສໍາລັບ ພືດ ແລະ ສັດປ່າ ທີ່ໃກ້ຈະສູນພັນ (CITES), ແລະ ສັນທິສັນຍາ Ramsar ວ່າດ້ວຍບຶງ. ແຜນຍຸດທະສາດ ແລະ ການປະຕິບັດງານແຫ່ງຊາດ ວ່າດ້ວຍຊີວະນາໆພັນ 2016-2025 (NBSAP) ຂອງ ສປປ ລາວ ໄດ້ໃຫ້ຂໍ້ສັງເກດວ່າ ປະເທດ ເປັນ “ໜຶ່ງໃນບັນດາປະເທດ ທີ່ມີຄວາມອຸດົມສົມບູນທາງດ້ານຊີວະນາໆພັນຫຼາຍທີ່ສຸດ ໃນອາຊີຕາເວັນອອກສຽງໃຕ້.” ເຖິງຢ່າງໃດກໍຕາມ, ປະເທດ ກໍຖືກຄຸກຄາມ ດ້ວຍ ການສູນເສຍຊີວະນາໆພັນ ຍ້ອນປັດໄຈຫຼາຍຢ່າງ. ອີງຕາມ ກອບ ESMF ຂອງເອກະສານ ER-PD, ສິ່ງເຫຼົ່ານີ້ ປະກອບມີ "ການລ່າສັດ (ເພື່ອບໍລິໂພກ); ການສູນເສຍທີ່ຢູ່ອາໄສ ແລະ ຄວາມເສື່ອມໂຊມ ຈາກ ການຂະຫຍາຍກະສິກໍາ ແລະ ພື້ນຖານໂຄງລ່າງ; ການຂຸດຄົ້ນ ຜະລິດຕະພັນປ່າໄມ້; ແລະ ໄຟໄໝ້ປ່າ [...] ໂຄງການສໍາປະທານຂຸດຄົ້ນບໍ່ແຮ່ ແລະ ປູກຕົ້ນໄມ້ ແລະ ໂຄງການໄຟຟ້ານໍ້າຕົກຫຼາຍໂຄງການ ໄດ້ທັບຊ້ອນກັນກັບ ປ່າສະຫງວນແຫ່ງຊາດ, ປ່າປ້ອງກັນ ແລະ ປ່າປະເພດອື່ນໆ ຊຶ່ງເປັນເຂດທີ່ມີຄວາມຫຼາກຫຼາຍ ທາງດ້ານຊີວະນາໆພັນສູງ."

ນອກຈາກນັ້ນ, ຍັງພົບວ່າ "ການສວຍໃຊ້ ຜະລິດຕະພັນປ່າໄມ້ຫຼາຍເກີນໄປ, ຜົນກະທົບ ຈາກ ການລ່າສັດສັດປ່າ ເພື່ອ ການຄ້າຊື້ນສັດປ່າ ແລະ ການນຳໃຊ້ເປັນຢາ, ຫຼາຍກວ່າທີ່ຈະເປັນການບໍລິໂພກ ແບບກຸ້ມຢູ່ກຸ້ມກິນ, ມີຜົນກະທົບທາງ ລົບຫຼາຍຢ່າງ ຕໍ່ ປະຊາກອນສັດປ່າ." ສຸດທ້າຍ ແຕ່ບໍ່ໜ້ອຍສຸດ, ຊີວະນາໆພັນຂອງລາວ ແມ່ນມີຄວາມສ່ຽງ ຈາກ ຊະນິດ ພັນທີ່ຮຸກຮານ, ມົນລະພິດຕໍ່ສິ່ງແວດລ້ອມ, ສານເຄມີກະສິກໍາ (ຢາປາບສັດຕູພືດ, ຢາຂ້າຫຍ້າ ແລະ ບຸ້ຍ) ແລະ ການ ປ່ຽນແປງ ຂອງ ດິນຜ່າອາກາດ.¹²⁶

5.3.4.2 ການປົກປ້ອງ ແລະ ນະໂຍບາຍ ທີ່ໄດ້ກະຕຸ້ນ

ໂຄງການ ກະຕຸ້ນ PS 1 (ການປະເມີນຜົນ ແລະ ການຄຸ້ມຄອງ ຄວາມສ່ຽງຕໍ່ສິ່ງແວດລ້ອມ ແລະ ສັງຄົມ), ເມື່ອຈຳເປັນ ຈະຕ້ອງມີ ແຜນ ESMP ລະດັບໂຄງການ. PS 2 (ສະພາບແວດງ່າຍ ແລະ ການເຮັດວຽກ) ກໍຍັງໄດ້ຖືກກະຕຸ້ນໂດຍ ໂຄງການ, ເນື່ອງຈາກມີຄວາມສ່ຽງ ດ້ານສຸຂະພາບ ແລະ ຄວາມປອດໄພ ຂອງອາຊີບການງານ ທີ່ກ່ຽວຂ້ອງກັບ ກິດຈະ ກຳການຄຸ້ມຄອງປ່າໄມ້ (ເຊັ່ນ: ການດຳເນີນການຕັດໄມ້). ໃນຂະນະທີ່ຄາດວ່າ ໂຄງການ ຈະມີຜົນກະທົບທາງບວກ ຕົ້ນຕໍ ໃນດ້ານຊີວະນາໆພັນ, ມີຄວາມສ່ຽງຕໍ່າ ກ່ຽວກັບ ຜົນກະທົບທາງລົບທີ່ບໍ່ໄດ້ຕັ້ງໃຈຈາກການສົ່ງເສີມການປູກໄມ້ ຂະໜາດນ້ອຍ ຢູ່ໃນທີ່ດິນເສື່ອມໂຊມ ທີ່ກະຕຸ້ນ PS6.

ຜ່ານທາງ ການຈັດຕັ້ງປະຕິບັດ ນະໂຍບາຍທີ່ເຂັ້ມງວດຂຶ້ນ, ແຜນການນຳໃຊ້ທີ່ດິນ ແລະ ການປັບປຸງການບັງຄັບໃຊ້ກົດ ໝາຍ, ມີຄວາມສ່ຽງ ທີ່ຈະເຮັດໃຫ້ປະຊາຊົນທ້ອງຖິ່ນ ສູນເສຍການເຂົ້າເຖິງ ການນຳໃຊ້ທີ່ດິນຕາມຮີດຄອງປະເພນີ/ທີ່ ດິນຂອງຊຸມຊົນ. ມີຄວາມດຸນລ່ຽງ ເມື່ອພິຈາລະນາ ພຶດພື້ນຟູ ໃຫ້ເປັນປ່າທີ່ມີທ່າແຮງ ຫຼາຍກວ່າທີ່ດິນປູກຝັງໃນ ອະນາຄົດ, ຊຶ່ງອາດຈະສົ່ງຜົນກະທົບທາງລົບ ຕໍ່ ຊີວິດການເປັນຢູ່. ດັ່ງນັ້ນ, ດັ່ງທີ່ໄດ້ອະທິບາຍໄວ້ ຢູ່ໃນພາກທີ 5.1, ໂຄງການ ອາດຈະປະກອບສ່ວນໂດຍບໍ່ໄດ້ຕັ້ງໃຈ ຕໍ່ ການເຂົ້າເຖິງທີ່ດິນ ທີ່ມີການປ່ຽນແປງ, ຫຼຸດລົງ ຫຼື ປະຕິເສດ ຜ່ານ ທາງ ບາງກິດຈະກຳຂອງໂຄງການ (ຍົກຕົວຢ່າງ, ການວາງແຜນນຳໃຊ້ທີ່ດິນ ແບບມີສ່ວນຮ່ວມ ແລະ ແຜນຄຸ້ມຄອງ ສຳ ລັບ ການນຳໃຊ້ທີ່ດິນ ທີ່ແຕກຕ່າງກັນ) ທີ່ເຮັດໃຫ້ເກີດມີ ຜົນກະທົບທາງລົບຕໍ່ຊີວິດການເປັນຢູ່ໂດຍບໍ່ໄດ້ຕັ້ງໃຈ ແລະ ກະຕຸ້ນ PS5 “ການເອົາທີ່ດິນ ແລະ ການຍົກຍ້າຍຈັດສັນແບບບໍ່ສະໝັກໃຈ” ແລະ ການປົກປ້ອງ “ສິດທິມະນຸດ” ຂອງ GIZ. ຄວາມສ່ຽງທີ່ກ່ຽວຂ້ອງ ແລະ ຍຸດທະສາດການຫຼີກລ່ຽງ/ການຫຼຸດຜ່ອນນີ້ ແມ່ນຮັບການສື່ສານ ຢ່າງລະອຽດ ຢູ່ ໃນພາກທີ 5.1.3.

¹²⁶ Lao PDR Emission Reduction Programme, ESMF 2018, p. 13ff.

5.3.4.3 ການພິຈາລະນາຄວາມສ່ຽງ ແລະ ມາດຕະການ ຫຼີກລ່ຽງ/ຫຼຸດຜ່ອນ ທີ່ເປັນໄປໄດ້

ແຜນງານ ຈະສະໜັບສະໜູນ ກິດຈະກຳທີ່ຈະເຂົ້າໄປແກ້ໄຂ ໃນດ້ານການຜະລິດ, ການປົກປັກຮັກສາ, ການອະນຸລັກ ແລະ ປ່າໄມ້ບ້ານ. ແຜນງານ ຄາດຫວັງວ່າ ຈະສ້າງຜົນປະໂຫຍດທາງບວກຕົ້ນຕໍ ໃຫ້ແກ່ ລະບົບນິເວດປ່າໄມ້ ແລະ ປະຊາຊົນທ້ອງຖິ່ນ, ໂດຍອີງໃສ່ ການວາງແຜນນຳໃຊ້ທີ່ດິນແບບມີສ່ວນຮ່ວມ. ເຖິງຢ່າງໃດກໍຕາມ, ຜົນກະທົບທາງລົບ ທີ່ບໍ່ໄດ້ຕັ້ງໃຈ (ຄວາມສ່ຽງ UNI ຫຼື ES) ອາດຈະເກີດຂຶ້ນໄດ້, ແລະ ຕ້ອງໄດ້ຮັບການພິຈາລະນາ. ຄວາມສ່ຽງ ES ຖື ວ່າເປັນຂະໜາດກາງ ສຳລັບ PS 1, 2 ແລະ 5, ແລະ ຕ່ຳ ສຳລັບ PS 6.

ຊີວະນາໆພັນ (PS 6)

ຜົນກະທົບ ທາງລົບ ຈາກ ໂຄງການ *ຕໍ່ ຊີວະນາໆພັນ ຖືກປະເມີນວ່າມີຕ່ຳ*. ກິດຈະກຳທັງໝົດ ຂອງໂຄງການ ຈະຖືກຈັດ ຕັ້ງປະຕິບັດ ຢູ່ໃນທີ່ດິນກະສິກຳ (ນັ້ນກໍຄື ທີ່ຢູ່ພາຍໃຕ້ ການນຳໃຊ້ສຳລັບເຮັດກະສິກຳແລ້ວ) ຫຼື ຢູ່ໃນທີ່ດິນປ່າໄມ້.

ຢູ່ພາຍໃນປ່າປ້ອງກັນ ແລະ ປ່າສະຫງວນ, ຈະສົ່ງເສີມສະເພາະ ພັນຕົ້ນໄມ້ພື້ນເມືອງເທົ່ານັ້ນ ຖ້າຈະມີການປູກພືດຊະນິດ ໃດໜຶ່ງ (ອີງຕາມແຜນຄຸ້ມຄອງ ທີ່ໄດ້ຖືກຮັບຮອງ). ການພື້ນຟູ ໂດຍທຳມະຊາດ ມີບຸລິມະສິດຫຼາຍກວ່າ ການຊ່ວຍພື້ນ ຟູ, ແຕ່ແນ່ນອນວ່າ ມັນກໍຂຶ້ນກັບ ເງື່ອນໄຂສະເພາະສະຖານທີ່. ການຄັດເລືອກ ຊະນິດພັນ ຈະອີງໃສ່ຫຼັກການ ຂອງ ການ ຈັບຄູ່ຊະນິດພັນ ເຂົ້າກັບສະຖານທີ່, ຊຶ່ງຮັບປະກັນວ່າ ຊະນິດພັນ ທີ່ໄດ້ຮັບການສົ່ງເສີມ ມີຄວາມເຫມາະສົມ ເມື່ອເບິ່ງ ສະພາບເງື່ອນໄຂ ທາງສິ່ງແວດລ້ອມ ແລະ ພູມສາດຊີວະພາບ.

ກ່ຽວກັບຄວາມສ່ຽງຕໍ່ການຕັດໄມ້ທຳລາຍປ່າ, ໂຄງການ ມີທຳແຮງ ທີ່ຈະປັບປຸງ ການຕິດຕາມກວດກາຄວາມສ່ຽງຕໍ່ ການຕັດໄມ້ທຳລາຍປ່າ ເນື່ອງຈາກ ໂຄງການ ສະໜັບສະໜູນ ການພັດທະນາລະບົບການຕິດຕາມກວດກາການຕັດໄມ້ ທຳລາຍປ່າຂັ້ນແຂວງ (PDMS) ທີ່ຈະເລັ່ງລັດ ການກວດສອບ ການຕັດໄມ້ທຳລາຍປ່າ ແລະ ປັບປຸງ ການຕິດຕາມ ແລະ ການປະຕິບັດກົດໝາຍ. ໂຄງການ 1 ໄດ້ສະໜັບສະໜູນ ການປັບປຸງ ຂັ້ນຕອນການດຳເນີນງານ ທີ່ໄດ້ມາດຕະຖານ, ໄດ້ ສະໜອງ ການຝຶກອົບຮົມ ກ່ຽວກັບ ລະບົບການຕິດຕາມກວດກາການທຳລາຍປ່າໄມ້ຂັ້ນແຂວງ (PDMS), ແລະ ໄດ້ ສະໜັບສະໜູນ ການຈັດຕັ້ງປະຕິບັດ ລະບົບ PDMS ໃນ 3 ແຂວງ (ຫົວພັນ, ໄຊຍະບູລີ, ຫຼວງພະບາງ). ກິດຈະກຳ ຕ່າງໆ ແມ່ນມີແຜນ ທີ່ຈະສືບຕໍ່ ພາຍໃຕ້ ໂຄງການ 2.

ໂຄງການ ຈະສະໜັບສະໜູນ ການຄຸ້ມຄອງປ່າສະຫງວນແຫ່ງຊາດ ທີ່ແນໃສ່ ປຸກຈິດສຳນຶກ ກ່ຽວກັບ ຄວາມສຳຄັນຂອງ ປ່າສະຫງວນແຫ່ງຊາດ, ພ້ອມດຽວກັນນັ້ນ ຍັງສະໜອງ ກົນໄກທີ່ຈະແຈ້ງ ໃຫ້ແກ່ບັນດາຊຸມຊົນທ້ອງຖິ່ນ ເພື່ອໄດ້ຮັບ ຜົນປະໂຫຍດ ຈາກການຄຸ້ມຄອງປ່າສະຫງວນແຫ່ງຊາດ ແບບຍືນຍົງ (ຜ່ານທາງ ສັນຍາ ວ່າດ້ວຍ ການຮ່ວມຄຸ້ມຄອງ

ແບບສະໝັກໃຈ, ສັນຍາ ວ່າດ້ວຍການອະນຸລັກປ່າໄມ້ບ້ານ ແລະ ການສະໜັບສະໜູນ ການລາດຕະວນ ຂອງ ບ້ານ.). ກິດຈະກຳຂອງໂຄງການ ທີ່ຢູ່ໃນເຂດປ່າສະຫງວນແຫ່ງຊາດ ແລະ ອຸທະຍານແຫ່ງຊາດ ຈຳເປັນຈະຕ້ອງຕິດຕາມ ຜົນກະທົບທາງລົບ ຕໍ່ ຊີວະນາໆພັນ ຢ່າງໃກ້ຊິດ.

ສຸຂະພາບ ແລະ ຄວາມປອດໄພ ໃນການປະກອບອາຊີບ (OHS) ໃນຂະແໜງປ່າໄມ້ (PS 2)

ຄວາມສ່ຽງທີ່ອາດຈະເກີດຂຶ້ນ ແມ່ນ ສຸຂະພາບ ແລະ ຄວາມປອດໄພ ໃນການປະກອບອາຊີບ ຂອງ ພະນັກງານປ່າໄມ້. ກິດຈະກຳປ່າໄມ້ ມີຄວາມສ່ຽງຫຼາຍຢ່າງ ໃນດ້ານສຸຂະພາບ ແລະ ຄວາມປອດໄພ ໃນການປະກອບອາຊີບ, ລວມທັງ ຄວາມສ່ຽງທີ່ກ່ຽວຂ້ອງກັບພູມສັນຖານ ແລະ ປັດໄຈ ຂອງ ສະຖານທີ່ (ເຊັ່ນ: ຝື້ນດິນທີ່ມື່ນ ຫຼື ບໍ່ລຽບ, ຄ່ອຍຊັນ, ການຕົກຂອງຫີນ), ຕົ້ນໄມ້ ຫຼື ງ່າໄມ້ລົ້ມ, ຈັກຕັດໄມ້ (ລວມທັງ ການນຳໃຊ້ ທີ່ບໍ່ເໝາະສົມ ທີ່ນຳໄປສູ່ ການທຳຮ້າຍຮ່າງກາຍ, ການຍິ້ມ, ສຽງດັງ, ການສັ່ນສະເທືອນຂອງແຂນ ແລະ ມື), ແລະ ການລາກແກ່ ແລະ ການເອົາໄມ້ລົງ, ແລະ ອື່ນໆ.¹²⁷

ເຖິງຢ່າງໃດກໍຕາມ, ຄວາມສ່ຽງນີ້ ແມ່ນຖືກປະເມີນວ່າມີຕໍ່າ. ພະນັກງານທີ່ ໂຄງການ ຈ້າງມາໂດຍກົງໂດຍ ຈະບໍ່ມີສ່ວນຮ່ວມ ຢູ່ໃນການດຳເນີນການຕັດ. ພະນັກງານປ່າໄມ້ ອາດຈະເຮັດວຽກໃຫ້ລັດຖະບານ ຫຼື ຢູ່ໃນການຫ້າງຫາກະກຽມສັນຍາອື່ນໆ ທີ່ໄດ້ຮັບທຶນທາງອ້ອມ ຜ່ານທາງ ການໃຫ້ທຶນຊ່ວຍເຫຼືອລ້າ ຈາກໂຄງການ ຢູ່ໃນຂອບເຂດ ຂອງ ກິດຈະກຳການຄຸ້ມຄອງປ່າໄມ້ແບບຍືນຍົງ ທີ່ໄດ້ຮັບການສົ່ງເສີມ (ພາຍໃນ ໝາກຜົນທີ 3). ປະເພດວຽກ ອາດຈະປະກອບມີການສືບຕໍ່ຕັດ ແລະ ການຂຸດຄົ້ນໄມ້ ຂັ້ນສຸດທ້າຍ. ການບັນທຶກອຸບັດຕິເຫດ ຢ່າງເປັນທາງການ ຂອງພະນັກງານປ່າໄມ້ ແມ່ນບໍ່ມີ ຫຼື ເຂົ້າເຖິງໄດ້. ຄູ່ຮ່ວມງານທີ່ໄດ້ປຶກສາ ໄດ້ຊີ້ໃຫ້ເຫັນ ຈຳນວນອຸບັດຕິເຫດທີ່ຕໍ່າ ໃນຊຸມປີຫວ່າງບໍ່ດົນມານີ້.

ຫຼັກການປະຕິບັດທີ່ດີທີ່ສຸດ ແລະ ບົດແນະນຳ ດ້ານສຸຂະພາບ ແລະ ຄວາມປອດໄພໃນການປະກອບອາຊີບ (OHS) ແມ່ນມີໄວ້ ສຳລັບພະນັກງານປ່າໄມ້, ແລະ ຈະຖືກນຳໃຊ້ ໂດຍ ແຜນງານ:

- FAO (2019) - “ສຸຂະພາບ ແລະ ຄວາມປອດໄພໃນການປະກອບອາຊີບ ຢູ່ໂມດູນປ່າໄມ້” ສຳລັບ ພະນັກງານປ່າໄມ້¹²⁸
- ILO (1998) - “ຄວາມປອດໄພ ແລະ ສຸຂະພາບ ຢູ່ໃນວຽກງານປ່າໄມ້”

¹²⁷ FAO 2019

¹²⁸ <http://www.fao.org/sustainable-forest-management/toolbox/modules/occupational-health-and-safety-in-forestry/tools/en/>

5.3.5 ກະສິກຳ

5.3.5.1 ສະພາບເສັ້ນທຽບຖານ

ລະບົບການຜະລິດກະສິກຳທີ່ພື້ນເດັ່ນ ຢູ່ໃນພື້ນທີ່ ຂອງ ແຜນງານ

ຂະແໜງກະສິກຳ ເປັນແຫຼ່ງດຳລົງຊີວິດຢູ່ຕົ້ນຕໍ ຂອງ ປະຊາຊົນສ່ວນໃຫຍ່ ຢູ່ໃນ ສປປ ລາວ, ໃນປີ 2019 ມັນກວມປະມານ 60% ຂອງການຈ້າງງານທົ່ວປະເທດ (WB, n.d.). ສະຖິຕິກ່ຽວກັບ ການເຄື່ອນໄຫວເສດຖະກິດ ມີການຂຶ້ນລົງ ຢ່າງຫຼວງຫຼາຍ ຍ້ອນລັກສະນະຂອງບາງອາຊີບ ທີ່ຂຶ້ນກັບລະດູການ ແລະ ການຕົກຂອງຝົນ ຢູ່ໃນຂະແໜງກະສິກຳ. ປະມານ 2 ສ່ວນ 3 ຂອງ ປະຊາກອນ ອາໄສຢູ່ໃນເຂດຊຸມນະບົດ ແລະ 3 ໃນ 4 ຂອງ ຄົວເຮືອນ ໄດ້ລາຍງານວ່າ ເປັນເຈົ້າຂອງທີ່ດິນກະສິກຳ (ສູນສະຖິຕິ ແຫ່ງຊາດລາວ ປີ 2015).

ຂະແໜງກະສິກຳ ແມ່ນເປັນຂະແໜງ ທີ່ມີຜະລິດຕະພັນຕ່ຳ, ມີການເຮັດກະສິກຳ ແບບກຸ້ມຢູ່ກຸ້ມກິນ ແລະ ເປັນວຽກງານບໍ່ເປັນທາງການ ຫຼື ເປັນວຽກຂອງຄອບຄົວ ທີ່ມີລາຍຮັບຕ່ຳ ແລະ ສະພາບການເຮັດວຽກບໍ່ດີ. ເພື່ອເພີ່ມທະວີ ຜະລິດຕະພັນ, ການພັດທະນາ MSME ພາຍໃນທ້ອງຖິ່ນ ໄດ້ຖືກກຳນົດ ເປັນປັດໄຈທີ່ມີຄວາມຫຼາກຫຼາຍ ທີ່ສຳຄັນ ຕໍ່ເສດຖະກິດແຫ່ງຊາດ. ການເຂົ້າເຖິງ ການປົກປ້ອງທາງສັງຄົມ ມັກຈະບໍ່ມີ ແລະ ການປົກຄຸມ ຂອງ ປະກັນສຸຂະພາບຍັງຕ່ຳ, ພຽງແຕ່ສາມາດເຂົ້າເຖິງໄດ້ ໃນສະພາບ ຂອງ ການຈ້າງງານທີ່ເປັນທາງການ ເທົ່ານັ້ນ. ອາຍຸການເຮັດວຽກຕ່ຳສຸດ ແມ່ນ 14 ປີ ໂດຍອີງຕາມ ກົດໝາຍ ວ່າດ້ວຍແຮງງານ ຂອງ ສປປ ລາວ (ປີ 2013). ເຖິງຢ່າງໃດກໍຕາມ, ໃນເຂດຊຸມນະບົດ, ແຮງງານເດັກຍັງເປັນບັນຫາ ໂດຍມີປະມານ 15 ເປີເຊັນຂອງເດັກນ້ອຍ ທີ່ເຮັດວຽກ.¹²⁹

ເຂດເນີນສູງ ທາງພາກເໜືອ ຂອງ ສປປ ລາວ ມີລັກສະນະເປັນພູພຽງ ບວກກັບ ພື້ນທີ່ ທີ່ເປັນທີ່ດິນຮາບພຽງ.¹³⁰ ໃນຈຳນວນ ຄອບຄົວຊາວກະສິກອນທັງໝົດ 783,000 ຄົວເຮືອນ ໃນທົ່ວປະເທດ, ປະມານ 21% ດຳລົງຊີວິດ ຢູ່ໃນເຂດເນີນສູງພາກເໜືອ. ທີ່ດິນກະສິກຳ ຕໍ່ ຄົນ ຢູ່ບັນດາແຂວງພາກເໜືອ ໂດຍສະເລ່ຍ ແມ່ນຢູ່ລະຫວ່າງ 0,32 ຫາ 0,38 ເຮັກຕາ; ຂະໜາດທີ່ດິນກະສິກຳ ໂດຍສະເລ່ຍ ແມ່ນຢູ່ລະຫວ່າງ 1 ຫາ 2 ເຮັກຕາ.¹³¹

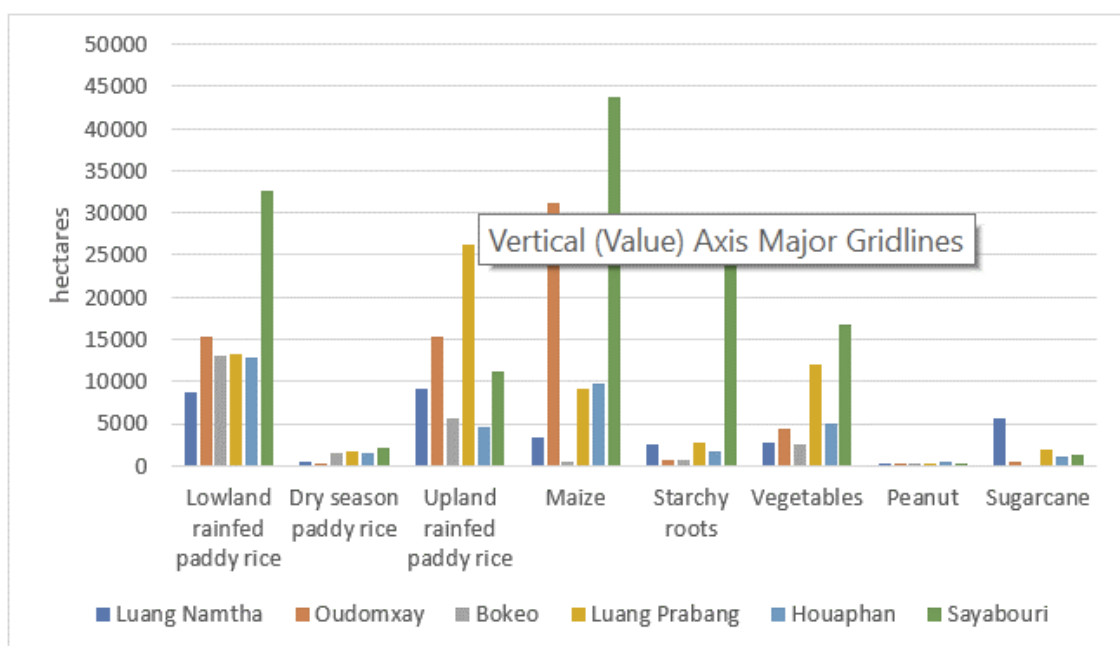
ພືດຕົ້ນຕໍທີ່ປູກ ຢູ່ ສປປ ລາວ ແມ່ນເຂົ້າ, ສາລີ ສຳລັບເປັນອາຫານສັດ, ກາເຟ, ຊາ, ຢາງພາລາ, ພືດຜັກ, ຮາກແບ້ງ ແລະ ຖົ່ວ. ນອກນັ້ນ, ຍັງມີການລ້ຽງສັດ ຄື ງົວ, ຄວາຍ, ໝູ ແລະ ສັດນ້ຳ ຊຶ່ງເປັນສິນຄ້າທີ່ມີການຂະຫຍາຍຕົວ ຫວ່າງບໍ່ດົນມານີ້ (ລັດຖະບານລາວ ປີ 2015). ຢູ່ໃນ 6 ແຂວງພາກເໜືອ ທີ່ເປັນເຂດເນີນສູງ, ການປູກເຂົ້ານາປີ (ໃນເຂດທີ່ພຽງ ແລະ ເນີນສູງ), ສາລີ ແລະ ພືດຜັກ ແມ່ນເປັນໜຶ່ງໃນບັນດາພືດກະສິກຳຕົ້ນຕໍທີ່ປູກ (ຮູບຂ້າງລຸ່ມນີ້). ລະບົບການຜະລິດ

¹²⁹ Lao PDRs Voluntary National Review on the implementation of the 2030 Agenda for Sustainable Development. 2018. Available online: https://laopdr.un.org/sites/default/files/2019-08/2018%20VNR_0.pdf

¹³⁰ Onphanhdala et al. 2016

¹³¹ Agricultural Census Office 2012

ກະສິກຳ ໃນພື້ນທີ່ ຂອງ ແຜນງານ ແມ່ນຕິດພັນກັບ ມູມສັນຖານ. ແຂວງໄຊຍະບູລີ, ມີພື້ນທີ່ຮາບພຽງຫຼາຍກວ່າໝູ່ ເມື່ອທຽບໃສ່ກັບແຂວງອື່ນໆ, ມີການຜະລິດກະສິກຳ ແລະ ເຮັດນາເປັນສິນຄ້າ ຫຼາຍພິມຄວນ. ຢູ່ໃນແຂວງອື່ນໆ ທີ່ເປັນພູ/ພູດອຍຫຼາຍກວ່າໝູ່, ລະບົບການຜະລິດໃນເຂດເນີນສູງ ແມ່ນເປັນສິ່ງທີ່ໂດດເດັ່ນ. ມີການຍາດແຍ່ງກັນເພີ່ມຂຶ້ນ ສຳລັບທີ່ດິນກະສິກຳເປັນສິນຄ້າ ທີ່ປະກອບສ່ວນ ໄປສູ່ທ່າອ່ຽງ ເມື່ອ ການເຮັດກະສິກຳເລື່ອນລອຍແບບກຸ້ມຢູ່ກຸ້ມກິນ (ເຂົ້າໄຮ່, ພຶດຜັກ ແລະ ອື່ນໆ) ແລະ ພຶດເສດຖະກິດບາງຢ່າງ (ເຊັ່ນ: ສາລີ, ໝາກເດືອຍ ແລະ ມັນຕົ້ນ) ຫັນໄປສູ່ ພື້ນທີ່ເຂດເນີນສູງ ທີ່ມີຄວາມເໝາະສົມໜ້ອຍລົງ. ສຳລັບຂໍ້ມູນເພີ່ມເຕີມ ກ່ຽວກັບຫົກແຂວງ ຂອງ ໂຄງການ, ໃຫ້ເບິ່ງ ບົດສຶກສາຄວາມເປັນໄປໄດ້ ທີ່ໄດ້ກະກຽມ ສຳລັບໂຄງການ 2.



ຮູບ 10. ພຶດກະສິກຳຕົ້ນຕໍ ຢູ່ໃນບັນດາແຂວງເປົ້າໝາຍ (ຈຳນວນ ຮຕ ທີ່ໄດ້ປູກ)

ແຫຼ່ງຂໍ້ມູນ: ອີງຕາມກະຊວງແຜນການ ແລະ ການລົງທຶນ, ປຶ້ມສະຖິຕິປະຈຳປີ 2019

ການເຮັດໄຮ່ເລື່ອນລອຍ ແລະ ຄວາມສ່ຽງ ຕໍ່ ການຕັດໄມ້ທຳລາຍປ່າ

ມີແຮງຜັກດັນ ທີ່ສະລັບສັບຊ້ອນລະຫວ່າງ ຄວາມປົກຫຸ້ມຂອງປ່າໄມ້, ພຶດພື້ນຜູ້ ແລະ ທີ່ດິນກະສິກຳ ຢູ່ໃນລະບົບການຜະລິດກະສິກຳເຂດເນີນສູງ. ປ່າໄມ້ຕາມເນີນສູງ ມັກຈະຖືກບຸກເບີກ ໃຫ້ເປັນທີ່ດິນກະສິກຳ (ໂດຍປົກກະຕິແລ້ວ ແມ່ນນຳໃຊ້ ການເຮັດກະສິກຳ ແບບເລື່ອນລອຍ), ຊຶ່ງໃນທີ່ສຸດ ກໍຖືກປະຖິ້ມໄວ້ເປັນທີ່ດິນຮົກເລົ່າ ເມື່ອທີ່ດິນ ບໍ່ສາມາດທຳການຜະລິດໄດ້ອີກຕໍ່ໄປ. ຈາກນັ້ນ ຊາວບ້ານຫັນປ່ຽນ ການປູກຝັງຂອງຕົນ ໄປສູ່ ປ່າໄມ້ທຳມະຊາດ ຫຼື ພື້ນທີ່ສຳລັບພຶດພື້ນຜູ້ ທີ່ໃນເມື່ອກ່ອນ ໄດ້ເປັນທີ່ດິນຮົກເລົ່າ. ທີ່ດິນຮົກເລົ່າ ໄດ້ຜ່ານການພື້ນຜູ້ໂດຍຕາມທຳມະຊາດ, ແລະ ຖືເປັນທີ່ດິນ

ປ່າໄມ້ ໂດຍອີງຕາມ ນິຍາມປ່າໄມ້ແຫ່ງຊາດ. ການນໍາໃຊ້ ວິທີການເຮັດໄຮ່ເລື້ອນລອຍ ສາມາດນໍາໄປສູ່ ການຕັດໄມ້ ທໍາລາຍປ່າ ແລະ ການເຮັດໃຫ້ປ່າໄມ້ເສື່ອມໂຊມ ຍ້ອນໄຟໄໝ້ປ່າ ທີ່ບໍ່ສາມາດຄວບຄຸມໄດ້. ການປົກສາຫາລື ກັບ ພາກສ່ວນກ່ຽວຂ້ອງ ຢູ່ໃນໝົດທຸກແຂວງ ໃນພື້ນທີ່ ຂອງ ແຜນງານ ໄດ້ໃຫ້ຂໍ້ສັງເກດວ່າ ການຜະລິດກະສິກໍາ ແມ່ນເປັນ ສາເຫດຕົ້ນຕໍ ຂອງ ການທໍາລາຍປ່າໄມ້:

ຕາຕະລາງ 18. ສາເຫດ ການຕັດໄມ້ທໍາລາຍປ່າ ແລະ ການເຮັດໃຫ້ປ່າໄມ້ເສື່ອມໂຊມ ທີ່ມາຈາກການຜະລິດກະສິກໍາ ທີ່ໄດ້ຖືກກໍານົດ ຝ່ານທາງ ການປົກສາຫາລື ຂອງ ພາກສ່ວນກ່ຽວຂ້ອງ

	BKO	HPN	LNT	LPB	ODX	SAY
Expansion of agricultural land for cash crop cultivation by villagers and/or companies (deforestation)	++	+++	+++	+++	+++	+++
Rubber	+++		+++	++	+++	+
Banana	++				++	
Shifting cultivation and pioneering expanding agriculture for subsistence (deforestation/degradation)	+++	+++	+++	+++	+++	++

ສັນຍາລັກ: ລະດັບຄວາມສໍາຄັນ ຂອງ ແຕ່ລະສາເຫດ ແມ່ນອີງໃສ່ ມາດຕາສ່ວນ ການຕັດໄມ້ທໍາລາຍປ່າ ແລະ ການເຮັດໃຫ້ປ່າໄມ້ເສື່ອມໂຊມ ຢູ່ໃນແຂວງ. “+” ສະແດງເຖິງ ລະດັບຄວາມສໍາຄັນ ຕໍ່ ແຂວງ, “+++” ແມ່ນ “ຂ້ອນຂ້າງສູງ”, ແລະ “+” ມີຄວາມສໍາຄັນຕໍ່າ.

ແຫຼ່ງຂໍ້ມູນ: ເອກະສານ ERPD, ໜ້າ. 39

ເຖິງຢ່າງໃດກໍຕາມ, ມັນຈໍາເປັນທີ່ຈະຕ້ອງໄດ້ຈໍາແນກ ລະຫວ່າງ ຮູບແບບການເຮັດໄຮ່ເລື້ອນລອຍ ທີ່ແຕກຕ່າງກັນ. ລັດຖະບານ ຈໍາແນກໃຫ້ເຫັນ ຢ່າງຈະແຈ້ງ ລະຫວ່າງ ໄຮ່ໝູນວຽນ ແລະ ການບຸກລຸກເຂົ້າໄປໃນ ທີ່ດິນປ່າໄມ້ ທີ່ຖືກ ກໍານົດ ຢູ່ຂັ້ນບ້ານ (ຖາງປ່າເຮັດໄຮ່). ການເຮັດໄຮ່ເລື້ອນລອຍ ມີປະເພນີມາແຕ່ດົນນານ ໂດຍສະເພາະ ແມ່ນກຸ່ມຊົນເຜົ່າ ຢູ່ທາງພາກເໜືອຂອງລາວ. ເຂດແດນທີ່ຈໍາແນກຢ່າງຈະແຈ້ງ ລະຫວ່າງທີ່ດິນກະສິກໍາ ແລະ ທີ່ດິນປ່າໄມ້ ແມ່ນເປັນ ປັດໃຈຄວາມສໍາເລັດ ທີ່ສໍາຄັນ ສໍາລັບ ການສ້າງຄວາມໝັ້ນຄົງ ທາງພູມິທັດ.

ດັ່ງນັ້ນ, ໂຄງການ ຍັງຈະອໍານວຍຄວາມສະດວກໃຫ້ແກ່ ການປະຕິບັດເຮັດໄຮ່ໝູນວຽນແບບດັ້ງເດີມ, ເມື່ອພິຈາລະນາ ຢູ່ໃນຂະບວນການວາງແຜນການນໍາໃຊ້ທີ່ດິນໂດຍລວມ ແລະ PLUP. ຈຸດສຸມຕົ້ນຕໍ ແມ່ນຈະຮັກສາ ພູມິທັດ ໃຫ້ໝັ້ນ ຄົງ ແລະ ຫຼຸດຜ່ອນ/ຫຼີກເວັ້ນ ອັນທີ່ເອີ້ນວ່າ ການບຸກເບີກ ເຮັດໄຮ່ເລື້ອນລອຍ.

ການເຮັດກະສິກໍາ ແບບກຸ່ມຢູ່ກຸ່ມກິນ

ຂະແໜງກະສິກໍາ ສ່ວນໃຫຍ່ຈະມີ ຊາວກະສິກອນທີ່ເຮັດພຽງຢູ່ກຸ່ມກິນ ແລະ ມີລັກສະນະ ສ້າງຜົນຜະລິດຕໍ່າ, ໃນ ບັນດາເຫດຜົນອື່ນໆ ຍ້ອນມີການນໍາໃຊ້ ປັດໃຈນໍາເຂົ້າທີ່ມີຄຸນນະພາບສູງ ໜ້ອຍ ເຊັ່ນ: ແກ່ນ ຫຼື ຝຸ່ນ, ຄຸນນະພາບຂອງ ດິນຕໍ່າ, ຊົນລະປະທານມີຂໍ້ຈໍາກັດ ແລະ ການຄອບຄອງທີ່ດິນບໍ່ໝັ້ນຄົງ. ເຖິງແມ່ນວ່າ ການຄ້າປະກັນສະບຽງອາຫານ ແມ່ນເປັນບຸລິມະສິດການພັດທະນາ ສໍາລັບ ປະເທດ, ມັນແມ່ນສິ່ງທ້າທາຍຕົ້ນຕໍ ສໍາລັບ ຫຼາຍຄົວເຮືອນ ໃນເຂດ

ຊົນນະບົດ ຢູ່ທາງພາກເໜືອ ຂອງ ສປປ ລາວ. ຄາດຄະເນວ່າ 25% ຂອງ ຄົວເຮືອນ ໃນເຂດຊົນນະບົດ ແມ່ນອິດສະບຽງອາຫານ.¹³² ການບໍລິການສິ່ງເສີມກະສິກໍາ ມີຄຸນນະພາບຕ່ຳ ແລະ ມີຂອບເຂດຈຳກັດໃນການເຂົ້າເຖິງ ເນື່ອງຈາກມີຊັບພະຍາກອນ (ມະນຸດ ແລະ ເງິນ) ໜ້ອຍ. ຕ່ອງໂສ້ມູນຄ່າກະສິກໍາ ແມ່ນແຍກກັນຫຼາຍ, ໂດຍມີອົງການຈັດຕັ້ງຊາວກະສິກອນ ແລະ ສະຫະກອນ ທີ່ມີຂໍ້ຈຳກັດ ແລະ ການເຊື່ອມຕໍ່ທີ່ອ່ອນແອ ລະຫວ່າງ ບັນດາຜູ້ມີບົດບາດ ໃນຕ່ອງໂສ້ມູນຄ່າ (GIZ, ປີ 2018). ນອກຈາກນັ້ນ, ເຮັດໃຫ້ ຄະແນນທຸລະກິດດ້ານກະສິກໍາ ຂອງ ສປປ ລາວ ແມ່ນ 37.10 ໃນ 100 ໃນປີ 2019 ຊຶ່ງເຮັດໃຫ້ປະເທດ ຢູ່ຕ່ຳກວ່າອັດຕາສະເລ່ຍ ແລະ ຊຶ່ງໃຫ້ເຫັນ ຂົງເຂດທີ່ຫຼາກຫຼາຍ ທີ່ຂະແໜງການຍັງຂາດເຂີນ ໂດຍສະເພາະຕົວຊີ້ວັດ: ການສະໜອງແນວພັນ, ການຂຶ້ນທະບຽນຝຸ່ນ ແລະ ການສ້າງຄວາມຍືນຍົງ ແກ່ການລ້ຽງສັດ (WB, 2019).

ແຮງຜັກດ້ານການຄ້າ ພາຍໃນພາກພື້ນ

ຂະແໜງກະສິກໍາ ແມ່ນເປັນຂະແໜງການໃຫຍ່ອັນດັບທີ 5 ສຳລັບ ການລົງທຶນໂດຍກົງຈາກຕ່າງປະເທດ. ໃນປີ 2019, ໄດ້ມີການລົງທຶນ ປະມານ 50 ລ້ານໂດລາ ເຂົ້າໃນຂະແໜງນີ້. ບັນດາປະເທດ ທີ່ລົງທຶນໃນຂົງເຂດກະສິກໍາ ທີ່ກ່ຽວຂ້ອງກັບ ທາງພາກເໜືອ ຂອງ ສປປ ລາວ ປະກອບມີ ຫວຽດນາມ, ມາເລເຊຍ, ຈີນ ແລະ ໄທ. ສປປ ລາວ ໄດ້ເຮັດວຽກໂດຍມີສັນຍາການຮ່ວມມືກັບ ປະເທດອື່ນໆ, ລວມທັງຈີນ ແລະ ບັນດາປະເທດເອີລົບ. ເຖິງຢ່າງໃດກໍຕາມ, ຂະແໜງກະສິກໍາ ຍັງຕໍ່ສູ້ ເພື່ອບັນລຸ ມາດຕະຖານການສົ່ງອອກ ແລະ ຄວາມຕ້ອງການຕ່າງໆ ຍ້ອນມີສິ່ງທ້າທາຍຫຼາຍຢ່າງ ປະເທດປະເຊີນ (ສປປ ລາວ, 2021a).

ການຄ້າສາກົນທີ່ເພີ່ມຂຶ້ນ ແລະ ຕະຫຼາດ ທີ່ເປີດກວ້າງ ມີອິດທິພົນໂດຍກົງ ແກ່ ຂະແໜງກະສິກໍາ ທີ່ຢູ່ທາງພາກເໜືອ. ເຂດເນີນສູງ ທາງພາກເໜືອ ນັບມື້ຖືກເບິ່ງວ່າ ເປັນສະເໝືອນພື້ນຖານການຜະລິດກະສິກໍາ ທີ່ມີຄວາມຕ້ອງການສູງເຊັ່ນ: ສາລີ ສຳລັບເປັນອາຫານສັດ, ເຂົ້ານາປີ ຫຼື ຢາງພາລາ. ດັ່ງນັ້ນ, ການເຮັດກະສິກໍາ ແບບມີສັນຍາ ໄດ້ເພີ່ມຂຶ້ນຢູ່ໃນພາກພື້ນ: ຊາວກະສິກອນ ໄດ້ຮັບ ປັດໃຈນຳເຂົ້າ (ເຊັ່ນ: ແກ່ນພືດ, ປຸ່ຍ), ທຶນແລະ ຄຳແນະນຳທາງດ້ານກະສິກໍາ, ແລະ ໃນທາງກັບກັນ ທີ່ດິນ ແລະ ປັດໃຈນຳເຂົ້າທີ່ເປັນແຮງງານຂອງເຂົາເຈົ້າ ແມ່ນປະກອບສ່ວນ ແກ່ ການຜະລິດກະສິກໍາ ແກ່ ຄູ່ສັນຍາ (ນັກລົງທຶນ). (ADB, 2018).

ແຮງຜັກດ້ານ ການຄ້າຂ້າມແດນ ທີ່ເພີ່ມຂຶ້ນ ບໍ່ພຽງແຕ່ມີຜົນກະທົບຕໍ່ ປະເພດພືດທີ່ປູກ, ຫາກຍັງສົ່ງຜົນກະທົບ ຕໍ່ ການຜະລິດກະສິກໍາ. ເຖິງແມ່ນວ່າການເຮັດກະສິກໍາແບບມີສັນຍາ ຈະສາມາດຮັບປະກັນ ໃຫ້ຊາວກະສິກອນ ມີລາຍຮັບທີ່ໜັ້ນຄົງ, ແຕ່ມັນຍັງອາດສົ່ງຜົນກະທົບ ຕໍ່ ຄວາມຍືນຍົງ ຂອງ ການເຮັດກະສິກໍາ, ແລະ ຂໍ້ຂັດແຍງຕໍ່ທີ່ດິນ ທີ່ມີຄວາມສ່ຽງ.

¹³² Pimhidzai et al. 2014 in UNDP 2015

ການປຸກເຂົ້ານາ ແລະ ເຂົ້າໄຮ່

ເຂົ້າແມ່ນເປັນອາຫານຫຼັກ ຢູ່ໃນປະເທດ. ມັນຖືກຜະລິດ ດ້ວຍ ສອງລະບົບຄື: ເຂົ້ານາ ແລະ ເຂົ້າໄຮ່. ເຂົ້ານາ ແມ່ນປຸກ ຢູ່ໃນພື້ນທີ່ຮາບພຽງ; ພູມສັນຖານສ່ວນໃຫຍ່ ທີ່ເໝາະສົມ ຢູ່ແຂວງຕ່າງໆ ມັກຈະປົກຫຸ້ມໄປດ້ວຍທົ່ງນາ ຫຼື ປະເພດ ການເຮັດກະສິກໍາເປັນສິນຄ້າອື່ນໆ, ດັ່ງນັ້ນຈຶ່ງມີຂໍ້ຈຳກັດ ໃນການຂະຫຍາຍຕົວຂອງພືດຊະນິດນີ້. ຂໍ້ຈຳກັດຕົ້ນຕໍ ສໍາລັບ ຮັບປະກັນຄວາມໝັ້ນຄົງດ້ານສະບຽງອາຫານ ແມ່ນພູມສັນຖານທີ່ເປັນພູ ຂອງພາກພື້ນ, ແລະ ພື້ນທີ່ຮ່ອມພູທີ່ຈຳກັດ ສໍາລັບປຸກເຂົ້ານາ.

ຕາຕະລາງ 19. ການປຸກເຂົ້ານາປີ ແລະ ນາແຊງ ແລະ ເຂົ້າໄຮ່: 2015 – 2017 ໃນເນື້ອທີ່ເປັນເຮັກຕາ.

ແຂວງ	ເຂົ້ານາປີ			ເຂົ້ານາແຊງ			ເຂົ້າໄຮ່		
	2015	2016	2017	2015	2016	2017	2015	2016	2017
ຫຼວງນໍ້າທາ	10,458	9585	9590	169	230	282	7176	6810	6434
ອຸດົມໄຊ	15,387	15,282	15,290	207	253	186	10,500	8860	15,826
ບໍ່ແກ້ວ	14,643	14,565	14,632	1486	1520	2360	7435	7300	7209
ຫຼວງພະບາງ	13,949	14,093	13,496	1508	1560	1369	24,349	24,480	24,635
ຫົວພັນ	12,632	12,770	12,580	1600	1500	1670	16,647	13,700	14,469
ໄຊຍະບູລີ	32,236	32,390	34,321	2657	3364	2132	12,099	10,150	11,101
ລວມ	99,305	98,685	99,909	7627	8427	7999	78,206	71,300	79,674

ແຫຼ່ງຂໍ້ມູນ: ບົມສະຖິຕິປະຈຳປີ: 2016 ແລະ 2017. ພື້ນທີ່ທີ່ປຸກ. ເຂົ້ານາແຊງ ໝາຍເຖິງເຂົ້າທີ່ໃຊ້ລະບົບຊົນລະປະທານຊ່ວຍໃນການປຸກ.

ເຂົ້າໄຮ່ ແມ່ນເປັນພືດພື້ນເມືອງ ທີ່ມີລັກສະນະ ປຸກແບບໄຮ່ເລື່ອນລອຍ ຢູ່ ເຂດເນີນສູງ. ມັນຍັງຄົງເປັນພືດທີ່ສໍາຄັນ ສໍາ ລັບຈຸດປະສົງໃນການກຸ້ມຢູ່ກຸ້ມກິນ ແລະ ຮັບປະກັນ ຄວາມໝັ້ນຄົງດ້ານສະບຽງອາຫານ ໃນພື້ນທີ່ໂຄງການ. ຫຼາຍຊຸມ ຊົນ ມີປະເພນີປຸກເຂົ້າໄຮ່ມາແຕ່ດົນນານ ແລະ ອາດຈະມັກລົດຊາດນໍ້າອີກ. ເຖິງຢ່າງໃດກໍຕາມ, ໃນແງ່ ຂອງ ລະບົບການ ຜະລິດ, ການປຸກຝັງ ຮຽກຮ້ອງໃຫ້ມີ ແຮງງານ ທີ່ມີສິ່ງທ້າທາຍ ແລະ ໃຊ້ເວລາ ແລະ ຜົນຜະລິດ ແມ່ນຕໍ່າ. ການປະຕິບັດ ທີ່ບໍ່ຍືນຍົງທີ່ເພີ່ມຂຶ້ນ (ເຊັ່ນ: ຊ່ວງເວລາປະໃຫ້ຮົກເລົ່າສິ້ນລົງ) ສາມາດເຮັດໃຫ້ເກີດການເສື່ອມໂຊມ (ດິນເຈື່ອນ, ເຫດການດິນຖະລົ່ມຂະໜາດໃຫຍ່, ການຕົກຕະກອນ, ການຂະຫຍາຍພື້ນທີ່ປຸກຝັງ ໃນເຂດປ່າໄມ້). ຫຼາຍເມືອງ ຢູ່ໃນ ພື້ນທີ່ ຂອງ ແຜນງານ ມີແຜນທີ່ຈະຫຼຸດເນື້ອທີ່ປຸກເຂົ້າໄຮ່ ຫຼື ຮັກສາພື້ນທີ່ປັດຈຸບັນ ເພື່ອສະກັດກັ້ນການເຮັດໄຮ່ ເລື່ອນລອຍ ແລະ ການຕັດໄມ້ທໍາລາຍປ່າ.

ຍັງປຸກ ພືດຜັກຊະນິດອື່ນ ສໍາລັບພຽງພໍກຸ້ມຢູ່ກຸ້ມກິນພາຍໃນຄອບຄົວ ໃນປະລິມານທີ່ຂ້ອນຂ້າງໜ້ອຍ ໃນເຂດເນີນພູ, ເຖິງວ່າ ຈະມີສະຖິຕິຈໍາກັດ ກ່ຽວກັບ ພື້ນທີ່ປຸກຝັງ ແລະ ຜົນຜະລິດ.

ການປຸກພືດເສດຖະກິດ

ການປຸກພືດເສດຖະກິດ ປະສົບກັບ ຮອບວຽນລາຄາ ທີ່ຂຶ້ນລົງກັບໄປກັບມາ (ເຊັ່ນ: ສາລີ, ມັນຕົ້ນ, ໝາກເດືອຍ, ແລະ ອື່ນໆ). ພືດເສດຖະກິດ ກຳລັງສົ່ງເສີມ ລະບົບການຜະລິດທີ່ເນັ້ນໃສ່ຊະນິດດຽວ, ລວມທັງ ການປຸກພືດຊະນິດດຽວ ແລະການປະຕິບັດທີ່ເນັ້ນໃສ່ຊະນິດດຽວຫຼາຍຂຶ້ນ ຊຶ່ງເຮັດໃຫ້ເກີດຜົນກະທົບ ແລະ ຄວາມສ່ຽງ ຕໍ່ ສິ່ງແວດລ້ອມ ແລະ ສັງຄົມ. ລັກສະນະ "ການຂະຫຍາຍຕົວ ແລະ ການຕົກຕໍ່" ຂອງ ການປຸກພືດເສດຖະກິດ ຫຼາຍຊະນິດ ສາມາດສົ່ງຜົນ ກະທົບ ຢ່າງຫຼວງຫຼາຍ ຕໍ່ ການດຳລົງຊີວິດພາຍໃນທ້ອງຖິ່ນ. ໃນຂະນະທີ່ ຊາວກະສິກອນ ແລະ ຄົວເຮືອນ ຈຳນວນຫຼາຍ ໄດ້ຮັບຜົນປະໂຫຍດ ຈາກ ສາລີ "ການຂະຫຍາຍຕົວ", ໃນຊ່ວງໄລຍະມີຄວາມສ່ຽງຫຼາຍຢ່າງ ຕໍ່ ການດຳລົງຊີວິດພາຍ ໃນທ້ອງຖິ່ນ. ຍົກຕົວຢ່າງ, ສາລີໄດ້ປະສົບກັບ ການຕົກຕໍ່ ໃນປີ 2016 ເມື່ອ ລາຄາຕະຫຼາດ ທູດລົງ ຢ່າງຫຼວງຫຼາຍ (ຕາຕະລາງ 20).¹³³ ຊາວກະສິກອນຂະໜາດນ້ອຍ ຈຳນວນຫຼວງຫຼາຍ ຄົ້ນພົບຕົນເອງວ່າ ເປັນຫນ້າເປັນສິນ, ໂດຍມີ ລະດັບ ຄວາມບໍ່ຫມັ້ນຄົງດ້ານສະບຽງອາຫານ ທີ່ສູງຂຶ້ນ.¹³⁴ ນອກຈາກນັ້ນ, ຄວາມສ່ຽງອື່ນໆ ທີ່ກ່ຽວຂ້ອງກັບ ການເຮັດ ກະສິກຳ ແບບມີສັນຍາ ແມ່ນເພີ່ມພາວາໄສ ພໍ່ຄ້າ ແລະ ບຸກຄົນສຳຄັນອື່ນໆຫຼາຍ ທີ່ຢູ່ໃນເຄືອຂ່າຍການຊື້ຂາຍສາລີ, ຊຶ່ງ ເຮັດໃຫ້ຄວາມບໍ່ສະເໝີພາບ ແລະ ຄວາມແຕກຕ່າງ ລະຫວ່າງ ຄົວເຮືອນ ເພີ່ມຂຶ້ນ ແລະອື່ນໆ.¹³⁵ ມີຜົນການສຶກສາໜຶ່ງ ໄດ້ຄົ້ນພົບເຫັນວ່າ “ຊາວກະສິກອນ ຮູ້ດີ ກ່ຽວກັບຜົນກະທົບ ຈາກ ສາລີ, ແຕ່ບໍ່ມີໂອກາດອື່ນ ໃນການສ້າງລາຍຮັບ. ໃນຄວາມເປັນຈິງ, ເຫັນວ່າ ການສຶກສາ ທີ່ຈ່າຍດ້ວຍເງິນ ທີ່ມາຈາກການຂາຍສາລີ ແມ່ນເປັນວິທີທີ່ສຳຄັນ ທີ່ຈະຫຼຸດຜົນ ອອກຈາກ ຄວາມທຸກຍາກ, ແລະການຂະຫຍາຍການຜະລິດເຂົ້ານຳ (ດ້ວຍເງິນທີ່ມາຈາກການຂາຍສາລີ) ແມ່ນວິທີທີ່ສຳ ຄັນ ທີ່ຈະກ້າວໄປສູ່ການຄ້າປະກັນສະບຽງອາຫານ.”¹³⁶

ຕາຕະລາງ 20. ເນື້ອທີ່ (ເຮັກຕາ) ທີ່ເລືອກປຸກ ພືດເສດຖະກິດ

ແຂວງ	ສາລີ			ຜັກ			ພືດປະເພດຫົວທີ່ໃຫ້ທາດແປງ		
	2015	2016	2017	2015	2016	2017	2015	2016	2017
ຫຼວງນ້ຳທາ	5490	5170	1790	3250	2635	2255	3190	2900	1940
ອຸດົມໄຊ	58,930	58,685	56,320	12,220	11,665	10,725	1770	1925	1945
ບໍ່ແກ້ວ	4285	4185	1595	835	845	995	180	180	185
ຫຼວງພະ ບາງ	13,240	13,110	13,380	12,120	12,595	2600	4795	3270	2390
ຫົວພັນ	31,550	31,640	9740	4790	6385	4850	2375	1415	1800
ໄຊຍະບູລີ	61,530	62,205	61,645	11,395	13,535	15,555	12,255	15,960	15,960
ລວມ	177,040	177,011	146,487	46,625	49,676	38,997	26,580	27,666	26,237

ຫມາຍເຫດຕາຕະລາງ: ແຫຼ່ງຂໍ້ມູນ ແມ່ນມາຈາກ ປຶ້ມສະຖິຕິປະຈຳປີ 2016 ແລະ 2017. ມີພຽງແຕ່ ການເລືອກພືດເສດຖະກິດເທົ່ານັ້ນ ທີ່ມີຢູ່ ໃນ ຕາຕະລາງ ຂອງປຶ້ມປະຈຳປີ. ພືດເປັນຫົວທີ່ໃຫ້ທາດແປງ ປະກອບມີ ມັນຕົ້ນ ແລະ ອື່ນໆ.

¹³³ Kallio et al. 2019

¹³⁴ Ibid.

¹³⁵ Ibid.

¹³⁶ Kallio et al. 2019, p. 193

ຕາຕະລາງຕໍ່ໄປນີ້ ສັງລວມຫຍໍ້ ມັນຕົ້ນ ແລະ ສາລີ ໃນດ້ານ ລະບົບການຜະລິດທົ່ວໄປ, ສິ່ງທ້າທາຍ ພ້ອມດ້ວຍ ລະບົບ
ການຜະລິດທີ່ມີຢູ່ແລ້ວ, ແລະ ການປະຕິບັດເຮັດກະສິກໍາທີ່ດີ ທີ່ໄດ້ຮັບການສົ່ງເສີມ ພາຍໃນແຜນງານ.

ຕາຕະລາງ 21. ຕົວຢ່າງ ພຶດອາຍຸສັ້ນທົ່ວໄປ ໃນເຂດເນີນສູງ ໃນດ້ານລະບົບການຜະລິດທົ່ວໄປ ແລະ ການປະຕິບັດເຮັດກະສິກໍາທີ່ດີ ທີ່ມີທ່າແຮງ ເພື່ອແກ້ໄຂສິ່ງທ້າທາຍທົ່ວໄປ ແລະ ອຸປະສັກທີ່ປະຊຸມກັບ ລະບົບການຜະລິດທີ່ມີຢູ່ແລ້ວ

ພຶດ	ລາຍລະອຽດຫຍໍ້ ຂອງ ລະບົບການຜະລິດ	ສິ່ງທ້າທາຍກັບ ລະບົບການຜະລິດ	ການປະຕິບັດ ເຮັດກະສິກໍາທີ່ດີ ທີ່ມີທ່າແຮງ ທີ່ສົ່ງເສີມພາຍໃນແຜນງານ
ສາລີ ¹³⁷	- ສາລີ ໄດ້ຂະຫຍາຍອອກຢ່າງກວ້າງຂວາງ ນັບຕັ້ງແຕ່ ມີການນໍາລະບົບການເຮັດກະສິກໍາແບບມີສັນຍາ ເຂົ້າມາ ໃນຕົ້ນຊຸມປີ 2000, ເຮັດໃຫ້ເກີດການເຕີບໂຕສູງສຸດ ປະມານ ປີ 2007 ແລະ 2008 ແລະ ນັບຕັ້ງແຕ່ນັ້ນມາ ກໍຢູ່ໃນລະດັບຄືງທີ່ - ໂດຍສະເພາະ ໃນແຂວງໄຊຍະບູລີ,¹³⁸ ອຸດົມໄຊ ແລະ ຫົວພັນ. - ພຶດອາຍຸສັ້ນ ຖືກປູກ ຢູ່ໃນລະບົບການເຮັດໄຮ່ເລື່ອນລອຍໝູນວຽນ ທັງໃນທັງພື້ນທີ່ຮາບພຽງ ແລະ ເນີນສູງ. - ການປູກພຶດຊະນິດດຽວ ສໍາລັບການຫມຸນວຽນ ຢ່າງຕໍ່ເນື່ອງ ມັກຈະຖືກນໍາໃຊ້, ທີ່ນໍາໄປສູ່ການເລັ່ງການເຮັດໃຫ້ທີ່ດິນເສື່ອມໂຊມລົງ.	- ການເຮັດກະສິກໍາຊະນິດດຽວ ໃນເນື້ອທີ່ດິນເປັນພູ, ແລະ ການນໍາໃຊ້ດິນຕອນດຽວ ສໍາລັບ ໝູນວຽນປູກພຶດຊະນິດດຽວຫຼາຍຄັ້ງ ຢ່າງຕໍ່ເນື່ອງ ແມ່ນເຮັດໃຫ້ເກີດຄວາມເສື່ອມໂຊມຂອງທີ່ດິນ, ຄວາມອຸດົມສົມບູນຂອງດິນຫຼຸດລົງ, ແລະ ຜົນຜະລິດຫຼຸດລົງຕາມການເວລາ. - ສັດຕູພຶດ ແລະ ພະຍາດທີ່ເກີດໃໝ່ ເຮັດໃຫ້ລະດັບການເກັບກ່ຽວຫຼຸດລົງ ແລະ ພຶດລົ້ມຕາຍ - ຊີວະນາໆພັນຫຼຸດລົງ ຍ້ອນການເສື່ອມໂຊມຂອງດິນ ແລະ ໄລຍະເວລາທີ່ປະໃຫ້ຮີກເລົ່າຫຼຸດລົງ - ການນໍາໃຊ້ສານເຄມີກະເສດ ທີ່ບໍ່ເໝາະສົມ ເນື່ອງຈາກຫຼາຍເຫດຜົນ (ຄວາມຮັບຮູ້ບໍ່ພຽງພໍ ກ່ຽວກັບການນໍາໃຊ້ ສານເຄມີກະສິກໍາ ທີ່ບໍ່ເໝາະສົມ, ການຈັດຫາສານເຄມີກະສິກໍາ ຈາກຕ່າງປະເທດໂດຍບໍ່ມີຄໍາແນະນໍາເປັນພາສາລາວ, ຂາດອຸປະກອນ	- ສົ່ງເສີມ ລະບົບ ການບຸກເບີກ ແລະ ປະໃຫ້ຮີກເລົ່າເປັນເວລາດົນນານ ແລະ ກະສິກໍາ ແລະ ປ່າໄມ້ແບບປະສົມປະສານ - ການກະສິກໍາ ແບບອະນຸລັກ ສາມາດເພີ່ມທະວີ ຜະລິດຕະຜົນຂອງພຶດ, ຫຼຸດຜ່ອນຕົ້ນທຶນການຜະລິດ, ປັບປຸງສະພາບດິນ, ຫຼຸດຜ່ອນການເຊາະເຈື່ອນຂອງດິນ, ແລະ ເພີ່ມການບອນອິນຊີແກ່ດິນ, - ການປູກແຊມ ແລະ ການປູກພຶດປະສົມກັນ ສາມາດ ເພີ່ມການຜະລິດລວມ ແລະ ຜະລິດຕະຜົນ ຕໍ່ຫົວຫນ່ວຍຂອງດິນ, ສ້າງຄວາມຫຼາກຫຼາຍໃນດ້ານລາຍຮັບ, ເປັນການປົວແປງໄນໂຕຣເຈນ, ຄວບຄຸມວັດສະພິດ, ການຮັກສາຄວາມປົກຫຸ້ມຂອງດິນໃນໄລຍະຍາວ, ເປັນການອະນຸລັກຊີວະພາບຂອງດິນ, ຊີວະມວນຈາກສິ່ງເສດເຫຼືອ ທີ່ກັບຄືນເປັນວັດສະດຸອິນຊີ ໃນຮູບແບບ ຂອງ ຫຍ້າ ແລະ ຝຸ່ນປື້ມ, ສ້າງສະຖຽນລະພາບແກ່ດິນ, ຫຼຸດຜ່ອນຄວາມສ່ຽງ ທີ່ພຶດຈະລົ້ມຕາຍທັງໝົດ - ປັບປຸງການສຶກສາ ແລະ ຄວາມອາດສາມາດ ກ່ຽວກັບສານເຄມີກະສິກໍາ ແລະ ປັດໃຈນໍາເຂົ້າກະສິກໍາ, ລວມທັງ ຄວາມສ່ຽງຕໍ່ສຸຂະພາບຂອງມະນຸດ ແລະ ສິ່ງແວດລ້ອມ, ແລະ ມີການນໍາ

¹³⁷ Note: One study found that “farmers were conscious of the limits of maize in terms of being a long-term sustainable land-use option, but had little alternatives for income generation” – Kallio et al. 2019, p. 191

¹³⁸ Currently province is the largest producer of maize in the country, accounting for 22 % of national maize production.

ພຶດ	ລາຍລະອຽດຫຍໍ້ ຂອງ ລະບົບການຜະລິດ	ສິ່ງທ້າທາຍກັບ ລະບົບການຜະລິດ	ການປະຕິບັດ ເຮັດກະເສດທີ່ດີ ທີ່ມີທ່າແຮງ ທີ່ສົ່ງເສີມພາຍໃນແຜນງານ
	- ລະບົບການເຮັດກະສິກໍາແບບສັນຍາ ທີ່ສະໜອງ ແນວພັນສາລິທີ່ໄດ້ຜ່ານ ການປັບປຸງ ແລະ ປັດໃຈນໍາເຂົ້າ ກະສິກໍາ ແກ່ ຊາວກະສິກອນ ໄດ້ສະ ໜັບສະໜູນ ການປູກສາລິຢ່າງດຽວ ລວມທັງ ການປູກພືດຊະນິດດຽວ ໃນເນີນຜູ, ຊຶ່ງເພີ່ມບັນຫາເລື່ອງ ຫຍ້າ ແລະ ສັດຕູພືດ. - ສາລິມັກຈະຖືກເກັບກ່ຽວ, ປອກ ເປືອກ ແລະ ຕາກແຫ້ງ ຢູ່ໃນແຂວງ ກ່ອນທີ່ຈະສົ່ງໃຫ້ພໍ່ຄ້າຄົນກາງ ແລະ ພໍ່ຄ້າໃຫຍ່ ສໍາລັບ ທັງ ບໍລິສັດພາຍ ໃນ ແລະ ຕ່າງປະເທດ.	ຄວາມປອດໄພ/ເສື້ອຜ້າປ້ອງກັນ ໃນເວລານໍາ ໃຊ້, ອື່ນໆອີກ ທີ່ລະບຸໄວ້ ຢູ່ໃນ ບົດສຶກສາ ຄວາມເປັນໄປໄດ້ ທີ່ມີລາຍລະອຽດຫຼາຍກວ່າ ນີ້).	ໃຊ້ຢ່າງເໝາະສົມ (ໃຫ້ເບິ່ງພາກທີ 5 ແລະ 6 ສໍາລັບລາຍ ລະອຽດເພີ່ມເຕີມ ກ່ຽວກັບ ວິທີການ ທີ່ສົ່ງນໍ້າຈະຖືກຮັກສາໄວ້) - ປັບປຸງຄວາມຮັບຮູ້ ກ່ຽວກັບ ສານຕ້ອງຫ້າມ ແລະ ອັນຕະລາຍ, ກົດໝາຍ ແລະ ລະບຽບການທີ່ກ່ຽວຂ້ອງ - ປັບປຸງຄຸນນະພາບ ແລະ ການເຂົ້າເຖິງ ກິດຈະກຳສົ່ງເສີມກະສິ ກໍາ ເພື່ອສຸມໃສ່ ການປົກປັກຮັກສາປ່າໄມ້, ກະສິກໍາທີ່ຊານ ສະຫຼາດ ແລະ ເຂົ້າກັບສະພາບອາກາດ, REDD+ ແລະ ການ ຝຶ້ນຝຸ້ມມີທັດປ່າໄມ້. - ອີງໃສ່ເອກະສານຊ້ອນທ້າຍ 3 ຂອງ ບົດສຶກສາຄວາມເປັນໄປ ໄດ້ (ເອກະສານຊ້ອນທ້າຍ 2a ຂອງ FP) ສໍາລັບລາຍ ລະອຽດເພີ່ມເຕີມ ກ່ຽວກັບ ການປະຕິບັດກະສິກໍາທີ່ດີ ທີ່ ສົ່ງເສີມ ພາຍໃນແຜນງານ.
ມັນຕົ້ນ ¹³⁹	- ພືດອາຍຸສັ້ນ ທີ່ຖືກປູກ ໃນລະບົບ ການຜະລິດເລື່ອນລອຍ ແບບໝູ ນວຽນ ໃນເຂດເນີນສູງ, ສ່ວນຫຼາຍ ແມ່ນຊາວກະສິກອນທຸກຍາກ ເປັນ ຜູ້ປູກ. - ຕາມປະເພດນີ້ ແມ່ນປູກເປັນພືດ ລ້ຽງຊີບພໍ່ໄດ້ກຸ້ມກິນ, ແຕ່ມີການ ຂະຫຍາຍຕົວ ເພື່ອນໍາໃຊ້ໃນທາງ ການຄ້າ (ເຊື້ອໄຟຊີວະພາບ, ຜະລິດຕະພັນອາຫານ ແລະ ອື່ນໆ).	- ການປະຕິບັດແບບດັ້ງເດີມຍັງຄົງຖືກນໍາໃຊ້ (ລະບົບນິເວດເຂດເນີນສູງ, ໂດຍສະເພາະ ແມ່ນການນໍາໃຊ້ແນວພັນທີ່ມີຢູ່ໃນທ້ອງຖິ່ນ, ນໍາໃຊ້ປັດໃຈນໍາເຂົ້າພຽງເລັກນ້ອຍ) - ລະບົບການຜະລິດໃນປະຈຸບັນ ເຮັດໃຫ້ຜົນ ຜະລິດຕໍ່າ, ຂາດສານອາຫານໃນດິນ, ການ ເຊາະເຈື່ອນຂອງດິນແລະ ຄວາມເຊື່ອມໂຊມ ຂອງທີ່ດິນ ເພີ່ມຄວາມກົດດັນ ຕໍ່ ພື້ນທີ່ ປ່າໄມ້ ສໍາລັບ ຊອກຫາ ທີ່ດິນ ທີ່ມີຄວາມ ອຸດົມສົມບູນຫຼາຍຂຶ້ນ.	- ການປູກມັນຕົ້ນຮ່ວມກັບພືດອື່ນໆ ສາມາດຫຼຸດຜ່ອນ ຄວາມ ສ່ຽງ ທີ່ພືດຈະລົ້ມຕາຍ, ປັບປຸງຄວາມອຸດົມສົມບູນຂອງດິນ, ແລະ ຫຼຸດຜ່ອນການເຊາະເຈື່ອນຂອງດິນ (ເຊັ່ນ: ການນໍາໃຊ້ ເມັດພືດຕະກູນຖົ່ວ). - ການນໍາໃຊ້ ປຸຍທີ່ສົມດຸນ ແລະ ເໝາະສົມ ສາມາດເພີ່ມຜົນ ຜະລິດ ແລະ ລາຍຮັບສຸດທິ - ເຄື່ອງມືທີ່ປັບປຸງ ສາມາດຖືກກໍ່ສ້າງຂຶ້ນ ໂດຍໃຊ້ວັດສະດຸທີ່ມີ ຢູ່ໃນທ້ອງຖິ່ນ ເພື່ອປັບປຸງ ການເກັບກ່ຽວ, ຕັດຮາກ ເພື່ອເຮັດ

¹³⁹ Information from CIAT (2016) – Cassava Production in Lao PDR and Myanmar

ພືດ	ລາຍລະອຽດຫຍໍ້ ຂອງ ລະບົບການຜະລິດ	ສິ່ງທ້າທາຍກັບ ລະບົບການຜະລິດ	ການປະຕິບັດ ເຮັດກະເສດທີ່ດີ ທີ່ມີທ່າແຮງ ທີ່ສົ່ງເສີມພາຍໃນແຜນງານ
		ເກີດມີສັດຕູພືດ ແລະ ພະຍາດ ໃນອາຊີ¹⁴⁰	ເປັນຕົ້ນແຫ້ງ ແລະ ສຳລັບການຕັດໃບ ເພື່ອການຜະລິດຫຍ້າ.¹⁴¹ - ປັບປຸງຄຸນນະພາບ ແລະ ການເຂົ້າເຖິງ ກິດຈະກຳການສົ່ງເສີມກະສິກຳ ເພື່ອສຸມໃສ່ ການປົກປັກຮັກສາປ່າໄມ້, ການເຮັດກະສິກຳແບບຊານສະຫຼາດ-ທີ່ເຂົ້າກັບສະພາບອາກາດ, REDD+ ແລະ ການຝຶນຜູ້ມີທັດປ່າໄມ້. - ອີງໃສ່ເອກະສານຊ້ອນທ້າຍ 3 ຂອງ ບົດສຶກສາຄວາມເປັນໄປໄດ້ (ເອກະສານຊ້ອນທ້າຍ 2a ຂອງ FP) ສຳລັບລາຍລະອຽດເພີ່ມເຕີມ ກ່ຽວກັບ ການປະຕິບັດກະສິກຳທີ່ດີ ທີ່ສົ່ງເສີມ ພາຍໃນແຜນງານ.

¹⁴⁰ CIAT 2016; Newby (2016) – Cassava in Asia: Exposing the drivers and trajectories of the hidden ingredient in global supply chains

¹⁴¹ CIAT 2016; Maung Aye and Howeler 2008 – Cassava in Laos: Enhancing sustainable production through farmer participatory research

ສວນກະສິກຳຖາວອນ ແລະ ຢາງພາລາ

ສວນກະສິກຳຂະໜາດໃຫຍ່ສຳລັບກ້ວຍ ແລະ ຢາງພາລາ ຍັງໄດ້ເກີດຂຶ້ນ ເປັນສາເຫດ ຂອງ ການຕັດໄມ້ທຳລາຍປ່າ ໃນ ທົດສະວັດທີ່ຜ່ານມາ. ສ່ວນຕ່າງໆ ຂອງ ພື້ນທີ່ແຜນງານ ຍັງມີທັງ ຂະໜາດໃຫຍ່ (ສຳປະທານ) ແລະ ສວນຢາງພາລາຂະໜາດນ້ອຍ, ເຖິງແມ່ນວ່າ ຢູ່ໃນນີ້, ຮອບວຽນ ການຂະຫຍາຍຕົວ ແລະ ການຕົກຕ່ຳ ມີບົດບາດ ຢູ່ໃນພຶດຕິກຳຂອງຊາວກະສິກອນ.¹⁴² ໃນອານາຄົດ, ຄິດວ່າ ສວນຢາງພາລາ ແລະ ສວນກ້ວຍ ໃນອະນາຄົດ ຈະບໍ່ແມ່ນ ສາເຫດ ຂອງ ການຕັດໄມ້ທຳລາຍປ່າ ອີກຕໍ່ໄປ, ຍ້ອນການປ່ຽນແປງ ນະໂຍບາຍ ຫວ່າງບໍດີນານີ້ ທີ່ຈຳກັດ ການຜະລິດ ແລະ ແຮງຜັກດັນຕະຫຼາດ. ໃນຂະນະທີ່ ໂຄງການ ຈະບໍ່ເຮັດວຽກກັບ ສວນປູກຂະໜາດໃຫຍ່, ມັນມີຄວາມສຳຄັນ ທີ່ຈະເຂົ້າໃຈ ການປູກກະສິກຳຕົ້ນຕໍ ແລະ ແຮງຜັກດັນ ຢູ່ໃນພາກພື້ນໂຄງການ.

ຕາຕະລາງ 22. ເນື້ອທີ່ (ເຮັກຕາ) ປູກກ້ວຍ ແລະ ຢາງພາລາ ຢູ່ໃນແຂວງ ຂອງແຜນງານ GCF

	ເນື້ອທີ່ (ເຮັກຕາ) ສວນກ້ວຍ	ເນື້ອທີ່ຢາງພາລາ
ບໍ່ແກ້ວ	9,000-11,500 ⁽¹⁴³⁾	29,516 ⁽¹⁴⁴⁾
ຫົວພັນ	ບໍ່ມີຂໍ້ມູນ	ບໍ່ມີຂໍ້ມູນ
ຫຼວງນ້ຳທາ	1,275 ⁽¹⁴⁵⁾	33,400 – 35,500 ⁽¹⁴⁶⁾
ຫຼວງພະບາງ	ບໍ່ມີຂໍ້ມູນ	18,191 ⁽¹⁴⁷⁾
ອຸດົມໄຊ	2,867 ⁽¹⁴⁸⁾	28,392 ⁽¹⁴⁹⁾
ໄຊຍະບູລີ	1,000 ⁽¹⁵⁰⁾	14,824 ⁽¹⁵¹⁾

ຢາງພາລາ

ການປູກຢາງພາລາ ໄດ້ຖືກນຳສະເໜີ ຜ່ານທາງ ການສົ່ງເສີມ ໂດຍ DAFO ໃນນາມເປັນວິທີການ ຮັກສາ ການປະຕິບັດເຮັດໄຮ່ເລື່ອນລອຍ ແລະ ຜ່ານນັກລົງທຶນ ຈາກປະເທດເຜື້ອນບ້ານ ເຊັ່ນ ຈີນ¹⁵² ແລະ ຫວຽດນາມ. ຊາວກະສິກອນ ທີ່ຢູ່ໃນແຂວງພາກເໜືອ ຂອງລາວ ສ່ວນໃຫຍ່ ເຮັດວຽກ ຜ່ານທາງສັນຍາການຜະລິດ ກັບ ບໍຣິສັດ ຢາງພາລາ ຂອງຈີນ. ການສຳປະທານທີ່ດິນ ແມ່ນໄດ້ຖືກຈຳກັດ ເພື່ອສົ່ງເສີມ ການຜະລິດ ຂອງ ຊາວກະສິກອນຂະໜາດນ້ອຍ ແລະ ການເຮັດກະສິກຳ ແບບມີສັນຍາ. ໃນທາງກົງກັນຂ້າມ, ສວນຢາງພາລາ ຢູ່ທາງພາກໃຕ້ຂອງລາວ ແມ່ນມີລັກສະນະເປັນການສຳປະທານທີ່ດິນຂະໜາດໃຫຍ່ ທີ່ອະນຸຍາດຍາດ ຈາກ ລັດຖະບານ ແລະ ໄດ້ຮັບທຶນ ຈາກ ນັກລົງທຶນຫວຽດນາມ. ຍ້ອນແນວນັ້ນ, ແນວທາງປະຕິບັດ ຂອງ ລັດຖະບານລາວ ຕໍ່ກັບ ການປູກຢາງພາລາ ຢູ່ໃນປະເທດ ແມ່ນບໍ່ຕໍ່ເນື່ອງ, ການ

¹⁴² Some LNT smallholder rubber farmers have cut down their rubber plantations to the tune of hundreds of hectares in recent years, but extent is not known exactly. See LNT PRAP.

¹⁴³ PDPI (2015), range of areas from 2015-2020 based on the Provincial SEDP

¹⁴⁴ Douangsavanh et al. (2008) in Hicks et al. (2009); PDPI (2015). Area in 2015

¹⁴⁵ Luang Namtha PRAP

¹⁴⁶ Data collected from individual district SEDPs for the periods from 2010-2015 and 2016-2020.

¹⁴⁷ 2015, Luang Prabang PRAP

¹⁴⁸ PAFO Agriculture and Forestry Statistic Unit (2015)

¹⁴⁹ Area in 2013; Southavilay (2016);

¹⁵⁰ PAFO (2015)

¹⁵¹ PPIO (2013)

¹⁵² In particular, Chinese investments have seen Lao as a favorable destination for investing in rubber to supply the factories in China, and has been supported by Chinese government policy incentives to promote replacements to opium cultivation.

ຜະລິດ ຂອງຊາວກະສິກອນຂະໜາດນ້ອຍ ໄດ້ຮັບການຊຸກຍູ້ໄປພ້ອມໆກັນ ກັບ ການສົ່ງເສີມ ການປູກຢາງພາລາຂະໜາດໃຫຍ່ ທີ່ອະນຸຍາດໃຫ້ນັກລົງທຶນຕ່າງປະເທດ.¹⁵³ ໃນການປົກສາຫາລືກັບພາກສ່ວນກ່ຽວຂ້ອງ ສຳລັບ ພັດທະນາເອກະສານ ER-PD, ຢາງພາລາ ໄດ້ຖືກກຳນົດວ່າ ເປັນສາເຫດຫຼັກ ຂອງ ການຕັດໄມ້ທຳລາຍປ່າ ແລະ ການເຮັດໃຫ້ປ່າໄມ້ເສື່ອມໂຊມ ຢູ່ໃນແຂວງສ່ວນໃຫຍ່ (ທັງໝົດ ໄດ້ກ່າວເຖິງ ຢາງພາລາ, ຍົກເວັ້ນແຂວງຫົວພັນ). ມັນໄດ້ສົ່ງຜົນກະທົບອັນໃຫຍ່ຫຼວງ ຕໍ່ ຊີວະນາໆພັນ, ເນື່ອງຈາກວ່າ ມັນກວມເອົາ ຢ່າງຫນ້ອຍ 120,000 ເຮັກຕາ ໃນຫົກແຂວງຂອງ ແຜນງານ. ໃນເຂດປ່າສະຫງວນນ້ຳຮ່າ, ມັນເປັນໄປໄດ້ ທີ່ຈະເຫັນ ການຂະຫຍາຍເນື້ອທີ່ປູກຢາງພາລາ ເຂົ້າໄປໃນປ່າສະຫງວນ.

ເມື່ອສົມທຽບກັບ ພຶດເສດຖະກິດອາຍຸສັ້ນ, ການຜະລິດຢາງພາລາ ຕ້ອງການ ການລົງທຶນທາງດ້ານກະສິກຳ ໃນໄລຍະກາງ ຫາ ໄລຍະຍາວ, ຊຶ່ງວ່າ ມີຜົນຕອບແທນຫນ້ອຍທີ່ສຸດ ໃນຊ່ວງໄລຍະ 6-8 ປີທຳອິດ. ເຖິງວ່າ ຈະມີການຂະຫຍາຍຕົວ ຂອງ ຢາງພາລາ ຢູ່ໃນກາງຊຸມປີ 2000 ຢູ່ທາງພາກເໜືອ ຂອງ ສປປ ລາວ ກຳຕາມ, ແຕ່ລາຄາໄດ້ຫຼຸດລົງຢ່າງຫຼວງຫຼາຍ ໃນຊຸມປີຫວ່າງບໍ່ດົນມານີ້ – ເນື່ອງຈາກວ່າ ການປູກຢາງພາລາໃນແຂວງບໍ່ແກ້ວ ແລະ ແຂວງພາກເໜືອອື່ນໆ ກຳລັງເຂົ້າສູ່ ໄລຍະທີ່ຈະເກັບຜົນ.¹⁵⁴ ສິ່ງດັ່ງກ່າວນີ້ ໄດ້ສົ່ງຜົນກະທົບອັນໃຫຍ່ຫຼວງ ຕໍ່ ຊີວິດການເປັນຢູ່ ທີ່ອີງໃສ່ຢາງພາລາ. ຊາວກະສິກອນບາງຄົນ ທີ່ມີພື້ນທີ່ປູກຢາງພາລາຂະໜາດໃຫຍ່ກວ່າ ທີ່ສາມາດຈ້າງແຮງງານ ທີ່ບໍ່ແມ່ນຄົວເຮືອນ, ກຳລັງຢຸດການກິດຢາງ ໂດຍຫວັງວ່າ ລາຄາຈະເພີ່ມຂຶ້ນໃນອະນາຄົດ. ຊາວກະສິກອນອື່ນໆ ທີ່ເພິ່ງພາອາໄສແຮງງານໃນຄົວເຮືອນ ຕ້ອງໄດ້ປາດຢາງໃນລາຄາທີ່ຕ່ຳທີ່ສຸດ ແລະ ພະຍາຍາມຟື້ນຟູ ການລົງທຶນ ແລະ ສະໜັບສະໜູນການດຳລົງຊີວິດຂອງຕົນ.

ນະໂຍບາຍຂອງລັດຖະບານ ມີປະຕິກິລິຍາ ຕໍ່ ສະພາບການຕະຫຼາດທີ່ມີການປ່ຽນແປງ ແລະ ການຂະຫຍາຍການປູກຢາງພາລາຢ່າງບໍ່ຢຸດຢັ້ງ, ໃນນັ້ນ ມີຫຼາຍແຂວງໄດ້ຈຳກັດ ການຂະຫຍາຍ ການປູກຢາງພາລາ, ແລະ ໄດ້ໃຫ້ຢຸດສຳປະທານຢາງພາລາ.

ມີຄວາມສ່ຽງໃຫຍ່ໆຈຳນວນໜຶ່ງ ທີ່ກ່ຽວຂ້ອງກັບ ການປູກຢາງພາລາ ທີ່ໃນລະດັບໃດໜຶ່ງ, ສາມາດໄດ້ຮັບການຫຼຸດຜ່ອນ ໂດຍ ແນວທາງປະຕິບັດ ການປູກພືດປະສົມ ຫຼື ກະສິກຳປ່າໄມ້ແບບປະສົມປະສານ ແລະ ການຄັດເລືອກສະຖານ ທີ່ພຽງພໍ¹⁵⁵.

- ມັນໃຊ້ເວລາ 6-8 ປີ ຈົນກ່ວາ ພືດຈະແກ່ເຕັມທີ່ ແລະ ສາມາດຮູ້ໄດ້ ເຖິງຜົນຕອບແທນທາງເສດຖະກິດ. ການກະສິກຳ ແລະ ປ່າໄມ້ແບບປະສົມປະສານ ແລະ ການປູກພືດປະສົມປະສານ ສາມາດຮັບຮູ້ ແລະ ສ້າງລາຍຮັບໄລຍະສັ້ນໄດ້ ໃຫ້ແກ່ ຊາວກະສິກອນຂະໜາດນ້ອຍ ແລະ ເພີ່ມ ຄວາມສາມາດໃນການຟື້ນຕົວຕໍ່ເສດຖະກິດ. ໃນຂະນະ

¹⁵³ Miles Kenney-Lazar, Grace Wong, Himlal Baral, Aaron J.M. Russell, Greening rubber? Political ecologies of plantation sustainability in Laos and Myanmar, *Geoforum*, Volume 92, 2018, Pages 96-105.

¹⁵⁴ Vongvisouk & Dwyer 2017; From 2011-2014 prices have plummeted from 14 yen/kg (~\$2.54/kg) to 3.5 yen/kg (~\$0.52/kg).

¹⁵⁵ Miles Kenney-Lazar, Grace Wong, Himlal Baral, Aaron J.M. Russell, Greening rubber? Political ecologies of plantation sustainability in Laos and Myanmar, *Geoforum*, Volume 92, 2018, Pages 96-105.

ດຽວກັນ, ການປຸກພືດປະສົມປະສານ ກໍ່ສິ່ງຜົນກະທົບທາງບວກ ຕໍ່ ລະບົບນິເວດພາຍໃນທ້ອງຖິ່ນ ເນື່ອງຈາກມັນ ປັບປຸງຄຸນນະພາບຂອງດິນ ແລະ ຊີວະນາໆພັນ.

- ຢາງຟາລາ ມັກຈະຖືກປຸກ ຢູ່ໃນທີ່ດິນກະສິກໍາ ແລະ ດັ່ງນັ້ນ ຈຶ່ງສາມາດເຮັດໃຫ້ ຊີວິດການເປັນຢູ່ຂອງທ້ອງຖິ່ນ ມີ ຄວາມສູງ ດ້ວຍຜົນກະທົບທາງລົບ ຕໍ່ ຄວາມໝັ້ນຄົງດ້ານສະບຽງອາຫານ. ແນວທາງປະຕິບັດ ການປຸກພືດ ປະສົມ ຫຼຸດຜ່ອນຄວາມສູງນີ້ ເນື່ອງຈາກວ່າ ການຄ້າປະກັນສະບຽງອາຫານ ໄດ້ຖືກຮັກສາໄວ້ ຍ້ອນວ່າ ການປຸກ ຢາງຟາລາ ບໍ່ແຂ່ງຂັນກັບ ການຜະລິດກະສິກໍາ.
- ການປຸກຢາງຟາລາ ມັກຈະມາພ້ອມກັບ ການໃຊ້ຢາຂ້າຫຍ້າທີ່ເພີ່ມຂຶ້ນ. ໂດຍສ້າງຜົນປະໂຫຍດ ຕໍ່ ລະບົບນິເວດ ທ້ອງຖິ່ນ ແລະ ປັບປຸງຄຸນນະພາບຂອງດິນ, ການນໍາໃຊ້ຢາຂ້າຫຍ້າ ສາມາດໄດ້ຮັບແກ້ໄຂ ຜ່ານທາງ ແນວທາງ ປະຕິບັດ ການປຸກພືດປະສົມ, ສົມທົບກັບ ການບໍລິການສິ່ງເສີມກະສິກໍາ ແລະ ການຝຶກອົບຮົມທີ່ພຽງພໍ ໃຫ້ແກ່ ຊາວກະສິກອນຂະໜາດນ້ອຍ.
- ມີຄວາມສູງທີ່ ການປຸກຢາງຟາລາທົດ ຈະມາທົດແທນພື້ນທີ່ປ່າໄມ້ ແລະ ສາມາດປະກອບສ່ວນ ເຂົ້າໃນການຕັດ ໄມ້ທໍາລາຍປ່າ ແລະ ການສູນເສຍຊີວະນາໆພັນ. ໃນສະພາບຂອງໂຄງການ, ຈະບໍ່ລົງທຶນເຂົ້າໃນ ກິດຈະກຳ ກະສິ ກໍາ ແລະ ປ່າໄມ້ ແບບປະສົມປະສານ ໃນທີ່ດິນປ່າໄມ້. ມີສະເພາະແຕ່ທີ່ດິນກະສິກໍາ ຫຼື ພື້ນທີ່ເສື່ອມໂຊມແຮງເທົ່າ ນັ້ນ ທີ່ຈະຖືກນໍາໃຊ້ ສໍາລັບ ເຮັດກະສິກໍາ ເຊັ່ນ: ການປຸກຢາງຟາລາ.
- ການປຸກຢາງຟາລາຢ່າງດຽວ ສາມາດສົ່ງຜົນກະທົບ ຕໍ່ ສະພາບອາກາດພາຍໃນທ້ອງຖິ່ນ ແລະ ນໍາໄປສູ່ອຸນຫະພູມ ທີ່ສູງຂຶ້ນ ແລະ ໄພແຫ້ງແລ້ງ. ໂຄງການ ຈະບໍ່ລົງທຶນ ໃສ່ໃນການປຸກຢາງຟາລາຂະໜາດໃຫຍ່. ໂດຍທົ່ວໄປ, ແນວທາງປະຕິບັດ ກະສິກໍາ ແລະ ປ່າໄມ້ ແບບປະສົມປະສານ ສຸມໃສ່ ການພັດທະນາ ຂະໜາດນ້ອຍ ຂອງ ຊາວ ກະສິກອນຂະໜາດນ້ອຍ.

ເຖິງແມ່ນວ່າ ແນວທາງປະຕິບັດ ການປຸກພືດປະສົມ ອາດເບິ່ງຄືວ່າ ເປັນເສັ້ນທາງໄປສູ່ ການປຸກຢາງຟາລາ ແບບຍືນຍົງ, ແຕ່ຍັງມີສິ່ງທ້າທາຍຫຼາຍຢ່າງ. ຈາກທັດສະນະທາງດ້ານເສດຖະກິດ, ມັນສາມາດເປັນເລື່ອງຍາກ ທີ່ຈະຊັກຊວນໃຫ້ ຊາວ ກະສິກອນຂະໜາດນ້ອຍ ເລືອກເຮັດ ກະສິກໍາ ແລະ ປ່າໄມ້ ແບບປະສົມປະສານ ຫຼາຍກວ່າ ການປຸກພືດຊະນິດດຽວ ເນື່ອງຈາກວ່າ ໂຕທຶນສອງ ໃຫ້ຜົນຜະລິດຕໍ່ເຮັກຕາສູງກວ່າ ຍ້ອນຄວາມໜ້າແໜ້ນທີ່ຫຼາຍກວ່າ ຂອງ ຕົ້ນຢາງຟາລາ. ພິ ເສດ ເມື່ອພິຈາລະນາວ່າ ການສ້າງແຫຼ່ງຢາງຟາລາ ທີ່ມີຄວາມຍືນຍົງ ທາງດ້ານສິ່ງແວດລ້ອມ ແລະ ສັງຄົມ ບໍ່ແມ່ນຜົນ ຕອບແທນ ທາງດ້ານເສດຖະກິດ ຢູ່ ຕະຫຼາດຈີນ ແລະ ຫວຽດນາມ ແລະ ການແຂ່ງຂັນ ການປຸກພືດຊະນິດດຽວຂະໜ າດໃຫຍ່ ກໍ່ມີຄວາມເຂັ້ມຂຸ້ນ. ສຸດທ້າຍ ແຕ່ກໍ່ບໍ່ໜ້ອຍສຸດ, ການປຸກພືດປະສົມ ຮຽກຮ້ອງໃຫ້ມີຄວາມຮູ້ທາງດ້ານ ເຕັກນິກ ທີ່ສາມາດເປັນສິ່ງທ້າທາຍ ສໍາລັບ ຊາວກະສິກອນຂະໜາດນ້ອຍ ໃນການພັດທະນາ ແລະ ຮັກສາ, ແລະ ດັ່ງນັ້ນຈຶ່ງຕ້ອງການ ການສະໜັບສະໜູນ ການສົ່ງເສີມກະສິກໍາທີ່ສໍາຄັນ. ດັ່ງນັ້ນ, ຈຶ່ງມີຄວາມສູງ ທີ່ຊາວກະສິກອນ ຂະໜາດນ້ອຍ ອາດຈະມີທ່າອ່ຽງ ທີ່ຈະເລືອກປຸກພືດຢ່າງດຽວ ຫຼາຍກວ່າ ແນວທາງປະຕິບັດ ການປຸກພືດປະສົມ; ຄວາມ ສູງ ທີ່ຕ້ອງໄດ້ຮັບການຫຼຸດຜ່ອນ ໂດຍໂຄງການ ຜ່ານທາງ ການຝຶກອົບຮົມທີ່ພຽງພໍ ຂອງ ພະນັກງານສົ່ງເສີມກະສິກໍາ ແລະ ການຕິດຕາມກວດກາກິດຈະກຳ ຢ່າງທົ່ວເຖິງ.

ການປູກກ້ວຍ

ການປູກກ້ວຍຍັງຂະຫຍາຍຕົວ ຢູ່ໃນບາງແຂວງ, ແລະ ຖືກກຳນົດວ່າ ເປັນສາເຫດ ຂອງ ການຕັດໄມ້ທຳລາຍປ່າ ຢູ່ໃນ ແຂວງຫຼວງນ້ຳທາ, ອຸດົມໄຊ ແລະ ບໍ່ແກ້ວ.¹⁵⁶ ໃນຂະນະທີ່ ຕົວເລກທາງການ ແມ່ນ ຈຳກັດ, ໃນປີ 2015, ຄາດວ່າ ເນື້ອທີ່ປູກກ້ວຍມີ 14.000 ກວ່າເຮັກຕາ. ມັນຍັງມີຜົນກະທົບອັນໃຫຍ່ຫຼວງ ຕໍ່ ຊີວະນາໆພັນ (ໃຫ້ເບິ່ງຮູບຂ້າງລຸ່ມນີ້), ແລະ ໄດ້ເຮັດໃຫ້ເກີດມີລາຍງານຫຼາຍກໍລະນີ ກ່ຽວກັບ ຜົນກະທົບທາງລົບ ຕໍ່ ສິ່ງແວດລ້ອມ ແລະ ສຸຂະພາບຂອງມະນຸດ. ຄຳສັ່ງເລກທີ 483 ຂອງນາຍົກລັດຖະມົນຕີ ລົງວັນທີ 27 ມີນາ 2017 ໄດ້ອອກຄຳສັ່ງຫ້າມ ການສ້າງຕັ້ງສວນກ້ວຍໃໝ່, ແລະ ໄດ້ສະແດງເຈດຈຳນົງ ທີ່ຈະຢຸດຕິ ສວນກ້ວຍໃນ 6 ແຂວງພາກເໜືອ (ຜົ້ງສາລີ, ຫຼວງນ້ຳທາ, ບໍ່ແກ້ວ, ອຸດົມໄຊ, ຫຼວງພະບາງ ແລະ ໄຊບຸລີ) ລວມທັງ ໃນນະຄອນຫຼວງວຽງຈັນ ຍ້ອນຜົນກະທົບດ້ານລົບ ຕໍ່ ສິ່ງແວດລ້ອມ-ສັງຄົມ ທີ່ກ່ຽວຂ້ອງກັບ ການປູກກ້ວຍ. ແຜນງານ ຈະບໍ່ສະໜັບສະໜູນ ການສ້າງຕັ້ງ ຫຼື ຂະຫຍາຍ ການປູກກ້ວຍ.



ຮູບ 11. ຮູບພາບການຂະຫຍາຍການປູກກ້ວຍ ຢູ່ທາງພາກເໜືອ ຂອງ ສປປ ລາວ¹⁵⁷

ໝາຍເຫດຮູບ. ຮູບພາບສະແດງໃຫ້ເຫັນຜົນກະທົບ ຈາກການປູກກ້ວຍຢ່າງດຽວ ຕໍ່ ຊີວະນາໆພັນ. ການປູກກ້ວຍຢ່າງດຽວ ຢູ່ທາງພາກເໜືອ ຂອງ ສປປ ລາວ ໄດ້ມີສ່ວນກ່ຽວຂ້ອງກັບ ຜົນກະທົບ ຕໍ່ ສິ່ງແວດລ້ອມ ແລະ ສັງຄົມ ຢ່າງຫຼວງຫຼາຍ ເນື່ອງຈາກ ມີການນຳໃຊ້ສານເຄມີກະສິກຳ ທີ່ບໍ່ເໝາະສົມ.

ຄວາມຕ້ອງການແຮງງານ ສຳລັບສ່ວນກະສິກຳຖາວອນ ຂະໜາດໃຫຍ່

¹⁵⁶ Negative environmental and health impacts have been acknowledged by the GOL, and attempts to curtail banana plantations have started, albeit with mixed success as reported in the Vientiane Times. *Although the government has imposed a moratorium on new banana concessions in six Provinces, and are planning to phase down banana production. However, assembly members said local authorities have found it difficult to implement, citing contract farming between investors and farmers, which require detailed measures to manage.* http://www.vientianetimes.org.la/freeContent/FreeContent_Comply.php. In some Provinces visited, such as Luang Namtha, it was possible to see alternative crops beginning to replace banana plantations, such as sugar cane.

¹⁵⁷ At the 2nd Regional Land Forum in Bangkok, May 2018 by Mr. Phouvong Phaophongsavath, Deputy Director of Investment Promotion Division, Investment Promotion Department, MPI.

ກົນໄກ ທີ່ການປະຕິບັດກະສິກຳ ດູດຊັບແຮງງານເພີ່ມຕື່ມ ຕ້ອງເປັນທີ່ເຂົ້າໃຈ ສໍາລັບຈຸດປະສົງໃນການວາງແຜນ ແລະ ຫຼຸດຜ່ອນ. ຖ້າທີ່ດິນທີ່ມີຢູ່ແລ້ວ ບໍ່ສາມາດດູດຊັບ ແຮງງານເພີ່ມຕື່ມໄດ້, ຫຼືເວົ້າອີກຢ່າງໜຶ່ງ, ຜົນຕອບແທນ ຕໍ່ ແຮງງານ ແມ່ນຕໍ່າເກີນໄປ, ມີຜົນຫຼາຍຢ່າງ ທີ່ສົມເຫດສົມຜົນ ຂອງ ສິ່ງດັ່ງກ່າວນີ້:

1. ການຂະຫຍາຍທີ່ດິນ ພາຍໃຕ້ ການກະສິກຳ (ບາງທີ ໄປຫາພື້ນທີ່ ທີ່ຖືກກໍານົດເປັນ “ປ່າໄມ້ທີ່ມີທ່າແຮງ”);
2. ການອົບພະຍົບອອກ ຊົ່ວຄາວ ຫຼື ຖາວອນ ຂອງ ແຮງງານຄອບຄົວ ຈາກບ່ອນເຮັດກະສິກຳ;
3. ໃນລະດັບທີ່ນ້ອຍກວ່ານັ້ນ, ການລົງເລິກໃສ່ຢ່າງດຽວ ບົນຕອນດິນທີ່ມີຢູ່ແລ້ວ.

ທາງເລືອກສຸດທ້າຍ ແມ່ນບໍ່ຄ່ອຍໄດ້ຖືກນໍາໃຊ້ເປັນບາງສ່ວນ ຍ້ອນເຫດຜົນ ທີ່ກ່ຽວຂ້ອງກັບ ການປະເມີນຜົນຄ່າຕອບແທນ ຕໍ່ ແຮງງານ ແລະ ປັດໃຈນໍາເຂົ້າອື່ນໆ ຂອງ ຊາວກະສິກອນ ທີ່ຄິດໄວ້ກ່ອນ, ໂດຍອີງໃສ່ ລະບົບການເຮັດກະສິກຳ ທີ່ກວ້າງຂວາງ. ທ່າອ່ຽງກົງກັນຂ້າມ ຢູ່ໃນເຂດເນີນສູງ ທາງພາກເໜືອ ແມ່ນວ່າ ປະຊາຊົນ ຂະຫຍາຍ ທີ່ດິນ ໄປເປັນ ອັດຕາແຮງງານ ໂດຍການນໍາໃຊ້ ສານເຄມີກະສິກຳ, ໂດຍສະເພາະ ແມ່ນເປັນຄວາມຈິງ ສໍາລັບ ພືດເສດຖະກິດ ເຊັ່ນ: ສາລີ. ອັນທີ່ດີ ແມ່ນການຂະຫຍາຍພື້ນທີ່ ຂອງ ຕົນ ໂດຍການຈ້າງແຮງງານ (ບໍ່ໄດ້ຂະຫຍາຍທີ່ດິນ: ອັດຕາສ່ວນແຮງງານ).

ການຈັດຫາແນວພັນ ແລະ ວັດສະດຸ

ສປປ ລາວ ເປັນປະເທດທີ່ລົງນາມໃນ ສົນທິສັນຍາສາກົນ ວ່າດ້ວຍ ຊັບພະຍາກອນ ພັນທຸກຳພຶດ ສໍາລັບສະບຽງອາຫານ ແລະ ກະສິກຳ (IT-PGRFA) ທີ່ແນະໃສ່ຄວາມປອດໄພດ້ານສະບຽງອາຫານ ຜ່ານທາງ ການອະນຸລັກ, ນໍາໃຊ້ ແລະ ຄຸ້ມຄອງ ຊັບພະຍາກອນພັນທຸກຳພຶດ ສໍາລັບສະບຽງອາຫານ ແລະ ກະສິກຳ ໃນທົ່ວໂລກ. ສົນທິສັນຍາ ຮັບປະກັນ ການນໍາໃຊ້ຊັບພະຍາກອນພັນທຸກຳຂອງພືດ ຂອງ ໂລກ ຢ່າງຍືນຍົງ, ການແບ່ງປັນຜົນປະໂຫຍດ ທີ່ຍຸດຕິທໍາ ແລະ ເທົ່າທຽມກັນ ທີ່ເກີດຈາກ ການນໍາໃຊ້, ພ້ອມທັງ ການຮັບຮູ້ ສິດ ຂອງ ຊາວກະສິກອນ. ເຖິງແມ່ນວ່າ ຈະມີຄວາມຫຼາກຫຼາຍ ຂອງ ພືດ ສໍາລັບກະສິກຳ, ຄວາມຫຼາກຫຼາຍ ທາງດ້ານພັນທຸກຳພຶດ ແມ່ນຢູ່ພາຍໃຕ້ ໄພຂົ່ມຂູ່ທີ່ນັບມື້ນັບເພີ່ມຂຶ້ນ ຢູ່ໃນລາວ. ອີງຕາມບົດລາຍງານ ຂອງ ປະເທດ ກ່ຽວກັບ ສະຖານະພາບ ຂອງ PGRFA ຢູ່ໃນ ສປປ ລາວ, ສາເຫດທີ່ຜ່ານມາມີການສູນເສຍແນວພັນພືດ ປະກອບມີ¹⁵⁸:

- ທ່າອ່ຽງອັນວ່ອງໄວ ທີ່ຫັນໄປສູ່ ການນໍາເອົາແນວພັນ ທີ່ທັນສະໄໝເຂົ້າມາ ເພື່ອເພີ່ມຜະລິດຕະຜົນ ໃນຂະແໜງກະສິກຳຊົນນະບົດ ທີ່ສົ່ງຜົນ ເຮັດໃຫ້ມີການປ່ຽນ ຫຼື ສູນຫາຍໄປ ຂອງແນວພັນທ້ອງຖິ່ນ (ເຊັ່ນ: ເກີດມີບົດບາດຂອງແນວພັນທັນສະໄໝ ໃນຂະແໜງຊົນນະບົດ)
- ຄວາມສົນໃຈໜ້ອຍ ຕໍ່ ກັບພືດທ້ອງຖິ່ນ, ໂດຍສະເພາະ ໝາກໄມ້ທ້ອງຖິ່ນ ແລະ ຜັກບາງຊະນິດ, ເນື່ອງຈາກຄວາມສາມາດໃນການໃຫ້ຜົນຜະລິດ ແລະ ຄຸນນະພາບຂອງພວກມັນບໍ່ໄດ້ດີ.

¹⁵⁸ As listed in The State of Plant Genetic Resources for Food and Agriculture in Lao PDR, Country report 2007, p. 18. Available online: <http://lad.nafri.org.la/fulltext/2934-0.pdf>

- ຄວາມສົນໃຈໜ້ອຍລົງ ຕໍ່ ການນຳໃຊ້ PGRFA ຈຳນວນໜຶ່ງ (ໝາກໄມ້ທ້ອງຖິ່ນ ແລະ ດອກໄມ້ປ່າ) ເນື່ອງ ຈາກມີຜົນຕໍ່າ ຕໍ່ ເສດຖະກິດຕະຫຼາດ ໃນປັດຈຸບັນ.
- ການຫັນປ່ຽນຈາກ ການກະສິກຳແບບດັ້ງເດີມ ໄປສູ່ ການກະສິກຳແບບເນັ້ນໃສ່ຕະຫຼາດ (ພືດທີ່ມີຄວາມຕ້ອງການ ສູງ ຕາມລະດູການ ຫຼື ຕາມຊ່ວງໄລຍະ)
- ເປົ້າໝາຍການຜະລິດ (ຜົນຜະລິດ) ພາຍໃຕ້ ການຄຸ້ມຄອງປັດໃຈນຳເຂົ້າ ໃນລະດັບປານກາງ ຫາ ຕໍ່າ (ເຊັ່ນ: ກ່ອນ ປີ 2010 ລັດຖະບານ ໄດ້ວາງເປົ້າໝາຍ ການຜະລິດເຂົ້າ ຂອງ ສປປ ລາວ ໃຫ້ໄດ້ 3,2 ລ້ານໂຕນ).
- ການສວຍໃຊ້ ວັດຖຸຜັນທຸກຳຈຳນວນໜຶ່ງ ຢ່າງໄວ ເພື່ອຕອບສະໜອງ ຄວາມຕ້ອງການ ວັດຖຸຜັນທຸກຳ ທີ່ຜັນເດັ່ນ ແລະ ບໍ່ສອດຄ່ອງກັນ ຈາກ ເຂດອະນຸລັກ (ເຊັ່ນ: ຊະນິດຜັນກ້ວຍໄມ້ປ່າ ທີ່ຫຼຸດລົງຢ່າງໄວວາ ຈາກ ເຂດປ່າໄມ້ ຢູ່ ທາງພາກໃຕ້).
- ການບຸກເບີກທີ່ດິນ
- ການສື່ສານທີ່ບໍ່ດີ ລະຫວ່າງ ກຸ່ມອະນຸລັກ ແລະ ອຸດສາຫະກຳໄມ້ ເພື່ອປົກປ້ອງ ຊັບພະຍາກອນຜັນທຸກຳ ຈາກ ກິດ ຈະກຳ ຂອງ ມະນຸດ
- ຂາດຊັບພະຍາກອນ ແລະ ການຝຶກອົບຮົມ ການຕິດຕາມ ຊັບພະຍາກອນຜັນທຸກຳ
- ໄຟນ້ຳຖ້ວມ, ໄຟແຫ້ງແລ້ງ, ສັດຕູພືດ ແລະ ການລະບາດຂອງພະຍາດ
- ຂາດລະບົບເຕືອນໄຟລ່ວງໜ້າ ເພື່ອປົກປ້ອງຊີວະນາໆພັນ ໃນ ສປປ ລາວ

ດັ່ງນັ້ນ, ໂຄງການ ຕ້ອງຮັບປະກັນວ່າ ການເຊາະເຈື່ອນ ທີ່ມີຜົນຕໍ່ ຄວາມຫຼາກຫຼາຍຂອງພືດໃນລາວ ບໍ່ໄດ້ເກີດຈາກ ກິດ ຈະກຳຂອງໂຄງການ. ສະນັ້ນ, ການຈັດຫາແກນຜັນ ແລະ ວັດສະດຸປຸກ ແບບຍືນຍົງສຳລັບກິດຈະກຳຂອງໂຄງການ ແມ່ນ ຕ້ອງໄດ້ຮັບປະກັນ. ໂຄງການ ຈະບໍ່ສະໜັບສະໜູນ ບັນດາຈຸນລະວິສາຫະກິດ, ວິສາຫະກິດຂະໜາດນ້ອຍ ແລະ ກາງ ພາຍໃນທ້ອງຖິ່ນ ໃນການຍົກລະດັບຄວາມອາດສາມາດ ໃນຕະຫຼາດ ທີ່ໄດ້ຜະລິດ ຜະລິດຕະພັນກະສິກຳ ແລະ ປ່າໄມ້ ແບບຍືນຍົງ, ລວມທັງການຈັດຫາແກນຜັນ ແລະ ວັດສະດຸພືດ ຢ່າງຍືນຍົງໃຫ້ ຜູ້ຜະລິດພາຍໃນທ້ອງຖິ່ນ.

ຈຸນລະວິສາຫະກິດ, ວິສະຫາກິດຂະໜາດ ນ້ອຍ ແລະ ກາງ ໃນຂົງເຂດກະສິກຳ ແລະ ພາກເອກະຊົນ

ໂຄງການທີ 2 ສ້າງຂຶ້ນ ບົນບົດຮຽນຈາກໂຄງການທີ 1 ແລະ ໄດ້ກຳນົດ ຄວາມຈຳເປັນ ໃນການເລັ່ງໃສ່ ຈຸນລະວິສະຫາ ກິດ, ວິສາຫະກິດຂະໜາດກາງ ແລະ ນ້ອຍ (MSMEs) ໃນຂົງເຂດກະສິກຳ, ປ່ອນທີ່ຂາດໂອກາດ ທາງດ້ານແຫຼ່ງທຶນ ອັນເນື່ອງມາຈາກ i) ມີການສະໜອງທຶນບໍ່ທົ່ວເຖິງ ຈາກ ສະຖາບັນການເງິນຂອງລາວ (Fls) ໃນເຂດຊົນນະບົດ, ii) ອັດຕາດອກເບ້ຍທີ່ສູງ ແລະ ບໍ່ເໝາະສົມ ທີ່ບໍ່ຈຸງໃຈ ການກູ້ຢືມ; iii) ມຸມມອງທີ່ເຫັນວ່າ ມີຄວາມສ່ຽງສູງ ໃນການ ປ່ອຍກູ້ ແກ່ ຂະແໜງກະສິກຳ, ແລະ iv) MSME ຈຳນວນຫຼວງຫຼາຍ ຂາດຄວາມອາດສາມາດ ແລະ ສິ່ງຄ້າປະກັນ ທີ່ ພຽງພໍ, ດັ່ງນັ້ນ ຈຶ່ງເຮັດໃຫ້ ສະຖາບັນການເງິນ ບໍ່ຢາກປ່ອຍກູ້ ແກ່ ເຂົາເຈົ້າ. ໂດຍ ມີຈຳນວນ MSME ຫຼາຍກວ່າ 800 ຫົວໜ່ວຍ ໃນເຂດໂຄງການ, ເຂົາເຈົ້າມັກຈະບໍ່ຖືກຖືກເຊີນໃຫ້ເຂົ້າຮ່ວມ ໃນເວລາສົນທະນາກ່ຽວກັບຄວາມຍືນຍົງ, ແລະ ຍ້ອນແນວນັ້ນ, ຈຶ່ງບໍ່ຖືກເຊື່ອມໂຍງເທົ່າທີ່ຄວນ ເຂົ້າໃນຕ່ອງໂສ້ມູນຄ່າ ທີ່ບໍ່ທຳລາຍປ່າໄມ້ ແລະ ມີຄວາມຍືນຍົງ,

ທີ່ຈຳກັດ ການມີສ່ວນຮ່ວມ ຂອງ ຜູ້ມີບົດບາດທີ່ມີຄວາມຫຼໍ່ແຫຼມ ທີ່ຢູ່ລະຫວ່າງ ການຕັດໄມ້ທຳລາຍປ່າ, ລະບົບການຜະລິດ. ແລະ ຕ່ອງໂສ້ມູນຄ່າ.

ບັນດາ MSME ໃນຂະແໜງກະສິກຳ ທຳການຕະຫຼາດ ສິນຄ້າທີ່ຍັງບໍ່ທັນໄດ້ຮັບການປຸງແຕ່ງ (ເຊັ່ນ: ສາລີ, ມັນຕົ້ນ, ຢາງພາລາ, ໝາກແຫຼ່ງ) ໄປຕະຫຼາດໃນປະເທດຈີນ, ຫວຽດນາມ ແລະ ໄທ ຕາມຄວາມຕ້ອງການ ຫຼື ມີສ່ວນຮ່ວມຈຳນວນໜຶ່ງ ໃນການເພີ່ມມູນຄ່າບາງປະເພດ. ໃນປັດຈຸບັນ, ການສຸມໃສ່ ຜະລິດຕະພັນທີ່ເປັນວັດຖຸດິບທີ່ມີມູນຄ່າຕ່ຳ ແລະ ການສົ່ງເສີມລະບົບ ລະບົບການປຸກພືດຊະນິດດຽວ ທີ່ບໍ່ມີການຄຸ້ມຄອງ ຄຸນນະພາບ ຢ່າງພຽງພໍ ຈົນຮດ ຜະລິດຕະພັນສຸດທ້າຍ ແມ່ນເປັນການສົ່ງເສີມ ການຂະຫຍາຍ ກິດຈະກຳກະສິກຳທີ່ຍືນຍົງ ໃນທາງອ້ອມ ເຂົ້າໄປໃນເຂດປ່າໄມ້. ມັນເຮັດໃຫ້ຊາວກະສິກອນໂດຍສະເພາະແມ່ນ ມີຄວາມສ່ຽງທີ່ຈະໄດ້ຮັບຜົນກະທົບ ຈາກ ສະພາບດິນຟ້າອາກາດ, ຍ້ອນວ່າເຂົາເຈົ້າ ແມ່ນຂຶ້ນກັບ ຕ່ອງໂສ້ມູນຄ່າທີ່ບໍ່ຫຼາກຫຼາຍ ທີ່ມີການປະຕິບັດຈຳກັດ ໃນການເສີມສ້າງ ຄວາມສາມາດໃນການຝຶນຕົວ ຈາກ ການປ່ຽນແປງດິນຟ້າອາກາດ.

ສະພາບຕະຫຼາດທີ່ທຸກຍາກ ຂອງ MSME ໃນຂົງເຂດກະສິກຳ ສ້າງຄວາມຕ້ອງການ ໃຫ້ມີ ການກວດສອບສະຖານະພາບ (Due Diligence), ລວມທັງ ການສ້າງມາດຖານ ການມີເງື່ອນໄຂ ສຳລັບ ໄດ້ຮັບທຶນສົມທົບຊ່ວຍເຫຼືອລ້າ, ທີ່ຈະໄດ້ຮັບການສົ່ງເສີມ ຈາກ ໂຄງການ 2. ຮ່ວງທຶນການປ່ຽນແປງດິນຟ້າອາກາດ ສາມາດນຳເອົາ ຜົນປະໂຫຍດທີ່ເປັນຮູບປະທຳ ມາສູ່ ບັນດາ MSME ໃນຂະແໜງກະສິກຳ, ແຕ່ວ່າ ມາດຖານ ການກວດສອບສະຖານະພາບ (Due Diligence) ທີ່ເໝາະສົມ ຕ້ອງໄດ້ຮັບການພັດທະນາຂຶ້ນ ເພື່ອຮັບປະກັນການສະໜອງທຶນແບບຍືນຍົງ, ແຕ່ຍັງຊ່ວຍໃຫ້ວິສາຫະກິດ ທີ່ມີອຸປະກອນບໍ່ພຽບພ້ອມ ສາມາດມີສ່ວນຮ່ວມໄດ້. ນອກຈາກນັ້ນ, ຕ້ອງມີການຕິດຕາມ ບັນດາ MSME ໃນຂະແໜງກະສິກຳ ຂອງພາກເອກະຊົນເພື່ອຮັບປະກັນ ໃຫ້ຜະລິດຕະພັນມີແຫຼ່ງທີ່ມາ ທີ່ຍືນຍົງ.

ການນຳໃຊ້ສານເຄມີກະສິກຳ ຢູ່ ສປປ ລາວ

ແຜນພັດທະນາເສດຖະກິດສັງຄົມແຫ່ງຊາດ (NSED) ຄັ້ງທີ 9 ຊຸກຍູ້ ການພັດທະນາ “ເສດຖະກິດສີຂຽວ” ເພື່ອປົກປັກຮັກສາ ຊັບພະຍາກອນທຳມະຊາດ. ລັດຖະບານ ໄດ້ກຳນົດ ລະບົບກະສິກຳຕົ້ນຕໍ ຈຳນວນຫຼວງຫຼາຍ ໂດຍອີງໃສ່ມູມສັນຖານ ຂອງ ສປປ ລາວ, ແລະ ເຂດເນີນສູງ ທາງພາກເໜືອ ເປັນເປົ້າຫມາຍ ສຳລັບ ການພັດທະນາຊຸມນະບົດ ເນື່ອງຈາກ ມີຄວາມທຸກຍາກ ໃນລະດັບປານກາງ ຫາ ສູງ. ຢູ່ໃນລະບົບກະສິກຳການຄ້າ, ສານເຄມີກະສິກຳ, ໂດຍສະເພາະ ຢາປາບສັດຕູພືດ, ແມ່ນຖືກນຳໃຊ້ທົ່ວໄປ ເພື່ອຊຸກຍູ້ການຜະລິດ, ແຕ່ພວກມັນສົ່ງຜົນກະທົບ ຕໍ່ ສຸຂະພາບຂອງມະນຸດ ແລະ ອາດຈະເປັນມົນລະພິດຕໍ່ ດິນ ແລະ ນ້ຳໄດ້. ການໃຊ້ຢາປາບສັດຕູພືດ ທີ່ເປັນອັນຕະລາຍ ແລະ ຜິດກົດໝາຍ ສາມາດເປັນຄວາມກັງວົນ ຕໍ່ ສຸຂະພາບຂອງມະນຸດ ແລະ ສິ່ງແວດລ້ອມ ໃນ ສປປ ລາວ.¹⁵⁹

¹⁵⁹ “Pesticides: A Cause for Concern” Compiled By Sopavanh Rassapong, LURAS, November 2016

ສປປ ລາວ ໄດ້ໃຫ້ສັດຕະຍາບັນ ຕໍ່ ສິນທິສັນຍາ Rotterdam ວ່າດ້ວຍ ຂັ້ນຕອນການໃຫ້ຄວາມເຫັນດີເຫັນພ້ອມ ດ້ວຍຄວາມຕື່ນຕົວສະໝັກໃຈ ໂດຍມີການລາຍງານຂໍ້ມູນໃຫ້ຮູ້ລ່ວງໜ້າ ສໍາລັບ ສານເຄມີອັນຕະລາຍບາງຢ່າງ ແລະ ການກໍາຈັດພວກມັນ ໃນປີ 2010. ຫວ່າງບໍ່ດົນມານີ້, ລັດຖະບານລາວ ໄດ້ອອກ ດໍາລັດວ່າດ້ວຍການນໍາໃຊ້ ແລະ ຄຸ້ມຄອງຢາປາບສັດຕູຜືດ.¹⁶⁰ ດໍາລັດສະບັບນີ້ ແມ່ນປະຕິບັດຕາມ:

- ກົດໝາຍ ວ່າດ້ວຍການປົກຄອງ, ສະບັບເລກທີ 04/ສພຊ, ລົງວັນທີ 08 ພະຈິກ 2016;
- ກົດໝາຍ ວ່າດ້ວຍ ການປົກປ້ອງ ແລະ ກັກກັນຜືດ (ສະບັບປັບປຸງ) ສະບັບເລກທີ 13/ສພຊ, ລົງວັນທີ 15 ພະຈິກ 2016;
- ກົດໝາຍ ວ່າດ້ວຍ ການຄຸ້ມຄອງສານເຄມີ, ສະບັບເລກທີ 07/ສພຊ, ລົງວັນທີ 10 ພະຈິກ 2016;
- ອີງຕາມ ໜັງສືສະເໜີ ຂອງ ລັດຖະມົນຕີ ກະຊວງກະສິກໍາ ແລະ ປ່າໄມ້ ສະບັບເລກທີ 482/ກປມ., ລົງວັນທີ 12 ພຶດສະພາ 2017.

ດໍາລັດ ໄດ້ສືບຕໍ່ກໍານົດ ບັນດາຫຼັກການ, ລະບຽບການ ແລະ ມາດຕະການ ທີ່ກ່ຽວຂ້ອງກັບ ການນໍາໃຊ້ຢາປາບສັດຕູຜືດ, ການຄຸ້ມຄອງ ແລະ ຕິດຕາມກວດກາ ກົດຈະກຳທີ່ນໍາໃຊ້ຢາປາບສັດຕູຜືດ ເພື່ອຮັບປະກັນຄຸນນະພາບ, ປະສິດທິຜົນ ແລະ ຄວາມປອດໄພຂອງມະນຸດ, ສັດ, ຜືດ ແລະ ສິ່ງແວດລ້ອມ ໂດຍແນໃສ່ ເຮັດໃຫ້ການຜະລິດກະສິກໍາ ແລະ ປ່າໄມ້ ດໍາເນີນໄປຕາມທິດ ກະສິກໍາສະອາດ, ສີຂຽວ ແລະ ຍືນຍົງ, ສາມາດຮັບປະກັນ ການເຊື່ອມໂຍງເຂົ້າກັບພາກພື້ນ ແລະ ສາກົນ, ປະກອບສ່ວນເຂົ້າໃນການພັດທະນາເສດຖະກິດ-ສັງຄົມຂອງຊາດ.

ສານເຄມີທີ່ຖືກຈັດປະເພດ (ລວມທັງຢາປາບສັດຕູຜືດ ແລະ ສານເຄມີກະເສດອື່ນໆ), ຄວນອ້າງອີງໃສ່ “ການຈັດປະເພດຢາປາບສັດຕູຜືດ ທີ່ແນະນຳໂດຍ ອົງການອະນາໄມໂລກ ແລະ ຄຸ້ມຄອງການຈັດປະເພດ”. ສປປ ລາວ ໄດ້ກໍານົດ ປະເພດ ສານອັນຕະລາຍທາງເຄມີກະສິກໍາ ດັ່ງຕໍ່ໄປນີ້¹⁶¹ (ໂດຍອີງຕາມ ການຈັດປະເພດ ຂອງ WHO):

- Ia – ອັນຕະລາຍທີ່ສຸດ
- Ib – ອັນຕະລາຍສູງ
- II – ອັນຕະລາຍປານກາງ
- III – ອັນຕະລາຍໜ້ອຍໜຶ່ງ
- U – ບໍ່ໜ້າຈະມີຄວາມຕະລາຍໜັກໜ່ວງ

ລະບຽບການ ວ່າດ້ວຍການຄວບຄຸມຢາປາບສັດຕູຜືດ ຂອງ ສປປ ລາວ, ສະບັບປີ 2010 ປະກອບມີ ເອກະສານຊ້ອນທ້າຍ ກ່ຽວກັບ ສານຕ້ອງຫ້າມ, ຊຶ່ງຖືກສັງລວມ ຢູ່ໃນຕາຕະລາງຕໍ່ໄປນີ້:

¹⁶⁰ Decree on Pesticide Management, No 258 /GOV, 24 August 2017

¹⁶¹ “Regulation on the Control of Pesticides in Lao PDR”, No.2860/MAF, 11 Jun 2010

ຕາຕະລາງ 23 ລາຍຊື່ຢາປາບລັດຖຸພິດທີ່ຕ້ອງຫ້າມ ໃນ ສປປ ລາວ, ເດືອນມິຖຸນາ 2010

ຢາຂ້າແມງໄມ້ ແລະ ຢາຂ້າໄຮຫຼີເຕັບ	ຢາຂ້າເຊື້ອລາ
1. Aldrin	30. Binapacryl
2. BHC	31. Captafol
3. Chlordane	32. Cycloheximide
4. Chlordimeform	33. Mercury and mercury compounds
5. Chlorfenvinphos	34. MEMC
6. Chlorthiophos	35. PMA
7. Cyhexatine	36. Selenium compound
8. DDT	ຢາຂ້າໝູ
9. Dieldrin	37. Chlorobenzilate
10. Dimefox	38. Sodium fluoroacetate
11. Dinitrocresol	ຢາຂ້າຫຍ້າ
12. Demeton	39. 2, 4, 5 –T
13. Endrin	40. Dinoseb
14. Endosulfan	41. Dinoterb acetate
15. Ethyl Parathyon	42. Paraquat
16. EPN	43. Sodium chlorate
17. Heptachlor	ຢາຂ້າເຊື້ອດ້ວຍຄວັນ
18. Hexachloro cyclohexane	44. EDB
19. Leptophos	45. Ethylene oxide
20. Lindane	46. Methyl bromide
21. Methamidophos	ອື່ນໆ
22. Methomyl	47. Arsenic compound
23. Methyl parathion	48. Calcium arsenate – herbicide, rodenticide, molluscicide, insecticide
24. Monocrotophos	49. DBCP – Nematocide
25. Polychlorocamphene	50. Daminozide – Plant growth regulators
26. Phorate	51. Fluoroacetamide – Insecticide, rodenticide
27. Schradan	52. Oxamyl – Insecticide, acaricide, termiticide
28. TEPP	53. Phosphamidon – Insecticide, nematocide
29. Toxaphene	54. Sodium Arsenite – Insecticide, fungicide, herbicide, rodenticide
	55. Thallium (i) sulfate – Rodenticide, insecticide.

ເຖິງແມ່ນວ່າ ລັດຖະບານ ຈະກຳລັງເຮັດວຽກ ເພື່ອຄວບຄຸມ ການນຳໃຊ້ຢາປາບສັດຕູພືດ ທີ່ເປັນອັນຕະລາຍ ກໍຕາມ, ບົດລາຍງານຫວ່າງບໍດົນມານີ້¹⁶² ຊີ້ໃຫ້ເຫັນວ່າ ສານຕ້ອງຫ້າມຈຳນວນຫລາຍ ແມ່ນຍັງມີຢູ່ ແລະ ຍັງຖືກນຳໃຊ້ ຢ່າງເປັນປົກກະຕິ, ລວມທັງ ຢູ່ໃນພື້ນທີ່ ຂອງ ແຜນງານ. ເຖິງແມ່ນວ່າ ສປປ ລາວ ບໍ່ໄດ້ຜະລິດຢາປາບສັດຕູພືດ ກໍຕາມ, ແຕ່ກໍແມ່ນສາມາດນຳເຂົ້າໄດ້, ເປັນຕົ້ນຕໍແມ່ນມາຈາກ ສປ ຈີນ, ຫວຽດນາມ ແລະ ໄທ. ອັນນີ້ເຮັດໃຫ້ເກີດບັນຫາອີກອັນໜຶ່ງ, ເນື່ອງຈາກວ່າ ຄຳແນະນຳ ສຳລັບນຳໃຊ້ສານຕ່າງໆ (ລວມທັງ ມາດຕະການປ້ອງກັນທີ່ຈຳເປັນ ສຳລັບ ບຸກຄົນທີ່ນຳໃຊ້ຢາປາບສັດຕູພືດ), ແມ່ນພົມອອກເປັນພາສາຕ່າງປະເທດ ທີ່ຊາວກະສິກອນທ້ອງຖິ່ນ ບໍ່ຮູ້ຈັກ. ໃນບາງກໍລະນີ, ອຸປະກອນປົກປ້ອງບຸກຄົນທີ່ໄດ້ແນະນຳ (PPE) ແມ່ນບໍ່ເໝາະສົມກັບສະພາບອາກາດຂອງລາວ. ບົດລາຍງານເຫຼົ່ານີ້ ຊີ້ໃຫ້ເຫັນວ່າ ຜູ້ໃຊ້ສ່ວນໃຫຍ່ ຍັງບໍ່ຮູ້ເຖິງຄວາມສ່ຽງ ຕໍ່ ສຸຂະພາບ ແລະ ສິ່ງແວດລ້ອມ ຈາກ ການນຳໃຊ້ເຄມີກະສິກຳ ທີ່ບໍ່ເໝາະສົມ. ນອກຈາກນັ້ນ, ຍ້ອນວ່າ ສປປ ລາວ ບໍ່ມີການຜະລິດສານເຄມີເຫຼົ່ານີ້, ຈຶ່ງບໍ່ມີຂະບວນການທີ່ເໝາະສົມໃນການກຳຈັດສິ່ງເສດເຫຼືອທີ່ ເກີດຈາກກ່ອງໃສ່ຢາຂ້າແມງໄມ້. ເຊັ່ນດຽວກັນ, ໃນປັດຈຸບັນ ຍັງບໍ່ມີວິທີການທີ່ຖືກອະນຸມັດ ສຳລັບການທຳຄວາມສະອາດຂີ້ເຫຍື້ອ ແລະ ທີ່ດິນ ແລະ ນ້ຳທີ່ປົນເປື້ອນດ້ວຍ ຢາປາບສັດຕູພືດ.

ໃນຂະນະທີ່ ມີຂໍ້ມູນຈຳກັດກ່ຽວກັບການນຳໃຊ້ທີ່ແນ່ນອນ ແລະ ການເກີດຂຶ້ນຢ່າງແຜ່ຫຼາຍ ຢູ່ໃນພື້ນທີ່ ຂອງແຜນງານ, ພາກສ່ວນກ່ຽວຂ້ອງ ທີ່ໄດ້ປຶກສາຫາລື ມັກຈະສັງເກດເຫັນວ່າ ມີການນຳໃຊ້ບາງຢ່າງ ທີ່ກ່ຽວຂ້ອງກັບ ການປູກພືດເຊັ່ນ: ສາລີ, ແຕ່ແນວໃດກໍຕາມ, ບໍ່ໄດ້ລາຍງານເຖິງ ຜົນກະທົບທາງລົບໃດໆ. ຍົກເວັ້ນພຽງແຕ່ ກັບ ການປູກກ້ວຍ, ຊຶ່ງຢູ່ບາງບ້ານທີ່ໄດ້ປຶກສາ, ເຂົາເຈົ້າຮູ້ວ່າ ສະມາຊິກ ຂອງ ຊຸມຊົນ ຢູ່ບ້ານອື່ນໆ ໄດ້ເຈັບປ່ວຍ (ສັງເກດເຫັນວ່າ ປະຊາຊົນເຫຼົ່ານີ້ ມັກຈະຖືກຈ້າງ ໃຫ້ນຳໃຊ້ສານເຄມີກະສິກຳໂດຍກົງ, ແລະ ມັກຈະບໍ່ມີອຸປະກອນປ້ອງກັນ).¹⁶³

ກອບ ESMF ຂອງ ໂຄງການຜະລິດກະສິກຳເປັນສິນຄ້າລາວ¹⁶⁴ ໄດ້ພົບວ່າມັນມີຄວາມຫຍຸ້ງຍາກ ທີ່ຈະສ້າງອັດຕາການນຳໃຊ້ປຸ້ຍ ທີ່ຖືກກຳນົດ ໃນຊ່ວງໄລຍະ ການລົງເຮັດວຽກພາກສະໜາມ ຂອງເຂົາເຈົ້າ. ເຖິງແນວໃດກໍຕາມ, ເຂົາເຈົ້າ ໄດ້ສັງເກດເຫັນວ່າ "ການໃຊ້ປຸ້ຍຫຼາຍເກີນໄປ ຢູ່ໃນ ສປປ ລາວ ບໍ່ແມ່ນບັນຫາ ທີ່ແຜ່ຫຼາຍ ໃນປັດຈຸບັນ." ເຂົາເຈົ້າ ໄດ້ສັງເກດເຫັນວ່າ ຢາຂ້າຫຍ້າ ແມ່ນຖືກນຳໃຊ້ 1-2 ຄັ້ງຕໍ່ລະດູການປູກພືດ, ໂດຍສະເພາະແມ່ນສຳລັບສາລີ.¹⁶⁵ ສຳລັບການຜະລິດເຂົ້າ (ເຂົ້ານາ) ເຂົາເຈົ້າ ໄດ້ພົບວ່າ ໃນຂະນະທີ່ ປຸ້ຍບໍ່ແມ່ນສິ່ງທີ່ນຳໃຊ້ທົ່ວໄປ, ຢາຂ້າແມງໄມ້

¹⁶² "Pesticides: A Cause for Concern" Compiled By Sopavanh Rassapong, LURAS, November 2016; and "Illegal Pesticide Trade in the Mekong Countries: Case Studies from Cambodia and Lao PDR" CEDAC, SAEDA and PANAP, 2013. The Sustainable Agriculture and Environment Development Association (SAEDA), formerly SAF (Sustainable Agriculture Forum), works to support vulnerable communities by promoting sustainable agriculture, increase capacity and awareness to safeguard the environment. SAEDA's projects focus on three main areas of intervention: Sustainable Agriculture, Chemical Pesticide Risk Reduction, and Biodiversity Conservation.

¹⁶³ Such trends were visible when visiting local villages near banana plantations, where it was possible to see some people spraying agrochemicals in shorts, sandals and a t-shirt – without any safety equipment.

¹⁶⁴ World Bank 2017

¹⁶⁵ Including Glyphosate-Isopropylammonium, Paraquat Dichloride, 2, 4-D Dimethylammonium, Atrazine, and Acetochlor.

ຖືກນຳໃຊ້ທົ່ວໄປ ສຳລັບແນວພັນເຂົ້າທີ່ໃຫ້ຜົນຜະລິດສູງ (Methyl parathion ແລະ Diazinon). ເຖິງຢ່າງໃດກໍ່ຕາມ, ເຂົາເຈົ້າ ໄດ້ສັງເກດເຫັນວ່າ ບັນຫາຕົ້ນຕໍ ແມ່ນຍ້ອນການນຳໃຊ້ທີ່ບໍ່ເໝາະສົມ, ແລະ ການຄຸ້ມຄອງກອງບັນຈຸທີ່ບໍ່ເໝາະສົມ. ສຳລັບການຜະລິດຜົດຜັກ, ເຂົາເຈົ້າ ໄດ້ສັງເກດເຫັນວ່າ ມີຢາຂ້າຫຍ້າ ແລະ ຢາຂ້າແມງໄມ້ບາງຊະນິດຖືກນຳໃຊ້ (ເຊັ່ນ: Lannate 90-Methomyl, Sevin 85%, Thiamethoxam, Bydin 24%, Cypermethrin, Chlorpyrifos, Abamectin, ແລະ Sulfur. ເຂົາເຈົ້າ ໄດ້ສັງເກດເຫັນອີກວ່າ: “ການນຳໃຊ້ຢາປາບສັດຕູພືດ ແລະ ສານເຄມີອື່ນໆ ທີ່ບໍ່ເໝາະສົມ ໃນການຜະລິດກະສິກຳ, ລວມທັງ ອັນທີ່ສຳລັບຈຸດປະສົງໃນການເກັບຮັກສາ, ເປັນປັດໃຈຈຳກັດ ທີ່ສຳຄັນ ຕໍ່ ຄວາມສາມາດໃນການແຂ່ງຂັນ ຂອງ ຜະລິດຕະພັນກະສິກຳ ຢູ່ໃນ ສປປ ລາວ.”¹⁶⁶ ກອບ ESMF ຂອງ LACP ກ່າວຕື່ມອີກວ່າ ການນຳໃຊ້ສານເຄມີກະສິກຳ ແມ່ນໄດ້ເພີ່ມຂຶ້ນ, ແຕ່ ມັກຈະມີປະລິມານຕ່ຳກວ່າ ທີ່ເໝາະສົມ (ຍົກເວັ້ນຜົດບາງຊະນິດ ເຊັ່ນ ຫມາກກ້ວຍ). ເຖິງຢ່າງໃດກໍ່ຕາມ, ມັນສັງເກດເຫັນວ່າ ຄວາມຮັບຮູ້ທີ່ຈຳກັດກ່ຽວກັບການນຳໃຊ້ສານເຄມີກະສິກຳທີ່ເໝາະສົມ, ເຊັ່ນດຽວກັນກັບ ສານຕ້ອງຫ້າມ ແລະ ຜົນກະທົບ ທີ່ກ່ຽວຂ້ອງຂອງພວກມັນ ຕໍ່ ສຸຂະພາບ ແລະ ສິ່ງແວດລ້ອມ. ດັ່ງນັ້ນ, ຈຶ່ງເຫັນໄດ້ວ່າ ມີຄວາມຈຳເປັນອັນໜັກແໜ້ນ ໃນການສືບຕໍ່ ປຸກຈິດສຳນຶກ ແລະ ສ້າງຄວາມອາດສາມາດ ກ່ຽວກັບ ການນຳໃຊ້ສານເຄມີກະສິກຳ, ລວມທັງ ການປະຕິບັດທີ່ເໝາະສົມ, ຄວາມສ່ຽງຕໍ່ສຸຂະພາບ ແລະ ສິ່ງແວດລ້ອມ, ແລະ ສານຕ້ອງຫ້າມຕ່າງໆ.

ການລ້ຽງສັດ

ການລ້ຽງສັດຂະໜາດໃຫຍ່ - ໂດຍສະເພາະແມ່ນງົວ - ມີຄວາມສຳຄັນ ຢູ່ໃນລະບົບການກະສິກຳໃນເຂດເນີນສູງ ໃນນາມເປັນສະເໝືອນ “ເງິນໂຮມ” ພາຍໃນທ້ອງຖິ່ນ. ຄວາຍັງມີຢູ່ໃນເຂດເນີນສູງ; ສຳລັບບາງຊົນເຜົ່າໃນເຂດເນີນສູງ, ເຂົາເຈົ້າມີສັນຍາລັກ (ຄວາມຮັ່ງມີ) ຫຼື ຄວາມສຳຄັນທາງດ້ານວັດທະນະທຳ ແລະ ບໍ່ໄດ້ໝາຍເຖິງ ມີໄວ້ ສຳລັບໄຖນາ. ການລ້ຽງສັດຂະໜາດນ້ອຍ ເຊັ່ນ: ຫມູ, ແບ້/ແກະ ແລະ ສັດປີກ (ໂດຍທົ່ວໄປແລ້ວ ການລ້ຽງສັດຂະໜາດນ້ອຍ ແມ່ນແມ່ຍິງເປັນຜູ້ລ້ຽງ) ຍັງເປັນສ່ວນໜຶ່ງທີ່ສຳຄັນ ຂອງ ລະບົບການເຮັດກະສິກຳ. ຖ້າສັດລ້ຽງຂະໜາດໃຫຍ່ ແມ່ນສະເໝືອນເປັນເງິນໂຮມ, ສັດລ້ຽງຂະໜາດນ້ອຍ ແມ່ນເປັນສະເໝືອນເງິນໃນບັນຊີປະຈຳວັນ - ທີ່ຂາຍໄດ້ງ່າຍ (ຫຼື ລ້ຽງໄວ້ກິນ) ຕາມ ຄວາມຈຳເປັນໂດຍປົກກະຕິ. ຕາມປະເພນີ, ການລ້ຽງງົວ ແມ່ນຍັງມີຢູ່ໃນທຸກມື້ນີ້, ຊຶ່ງອະນຸຍາດໃຫ້ລ້ຽງສັດໄດ້ຢ່າງອິດສະຫຼະ ຢູ່ໃນທ້ອງຖິ່ນ, ປ່ອຍຕາມປ່າດົງ, ໃນຂະນະທີ່ ແບ້ ແລະ ຫມູ ໂດຍປົກກະຕິແລ້ວ ແມ່ນອະນຸຍາດໃຫ້ລ້ຽງ ຢ່າງອິດສະຫຼະ ຍົກເວັ້ນ ໃນຊ່ວງລະດູການເຮັດກະສິກຳຕົ້ນຕໍ. ການລ້ຽງສັດປ່ອຍກິນຫຍ້າ ແບບອິດສະຫຼະ ຍັງມີຄວາມໝາຍ ສຳລັບ ການຝື້ນຝຸປ່າໄມ້.

¹⁶⁶ World Bank 2017, p. 55.

ຕາຕະລາງ 24. ການຮັກສາສັດລ້ຽງ ໃນແຕ່ລະແຂວງ ຊຶ່ງມີຫົວໜ່ວຍເປັນພັນຫົວ

ແຂວງ	ງົວຄວາຍ		ຄວາຍ		ແກະ/ແປ້		ໝູ	
	2016	2017	2016	2017	2016	2017	2016	2017
ຫຼວງນ້ຳທາ	24	25	16	16	16	17	126	132
ອຸດົມໄຊ	44	45	37	37	29	30	196	204
ບໍ່ແກ້ວ	61	62	26	26	30	31	85	89
ຫຼວງພະບາງ	92	95	56	56	89	93	263	275
ຫົວພັນ	81	84	51	51	36	38	184	192
ໄຊຍະບູລີ	134	141	51	51	14	14	169	177
ລວມ	2452	2469	2253	2254	2230	2240	3039	3086

ຫມາຍເຫດຕາຕະລາງ: ສັງເກດເຫັນວ່າ ມີຈຳນວນ ແກະ/ແປ້ ສູງຢູ່ໃນແຂວງຫຼວງພະບາງ.

ແຫຼ່ງທີ່ມາ: ປຶ້ມສະຖິຕິປະຈຳປີ, 2017

ຜົນກະທົບ ຂອງ ການລ້ຽງສັດ ຕໍ່ ການຟື້ນຟູປ່າໄມ້ ບໍ່ໄດ້ຖືກລະບຸວ່າ ເປັນສາເຫດຕົ້ນຕໍ ຂອງ ການທຳລາຍປ່າໄມ້ ຢູ່ ທາງພາກເໜືອ ໃນຊ່ວງໄລຍະ ການກະກຽມ ແຜນງານ ER-P ແລະ GCF. ໃນຊ່ວງໄລຍະ ການປະເມີນລາຍລະອຽດ ສາເຫດ ຂອງ ການເຮັດໃຫ້ປ່າໄມ້ເສື່ອມໂຊມ ໃນຊ່ວງໄລຍະ ການກະກຽມ ແຜນ PRAP ແລະ ເອກະສານ ER-PD. ສິ່ງດັ່ງກ່າວນີ້ ເບິ່ງເໝືອນກັບວ່າ ຈະເປັນຍ້ອນ ຈຳນວນສັດລ້ຽງ ຢູ່ໃນພື້ນທີ່ ຂ້ອນຂ້າງຕ່ຳ ແລະ ຂະໜາດ ທີ່ສົ່ງຜົນໃຫ້ ເກີດມີການເສື່ອມໂຊມ. ການຜະລິດສັດລ້ຽງ ຈະບໍ່ແມ່ນຈຸດສຸມ ຂອງ ໂຄງການ. ການສະໜັບສະໜູນ ຈະເນັ້ນໃສ່ ການ ວາງແຜນນຳໃຊ້ທີ່ດິນ ທີ່ກ່ຽວຂ້ອງກັບ ການກຳນົດພື້ນທີ່ລ້ຽງສັດ ທີ່ໄດ້ຮັບການປັບປຸງໃຫ້ດີຂຶ້ນ. ການຜະລິດອາຫານ ສັດ ແມ່ນລວມຢູ່ໃນ ບັນຊີຂາວຂອງໂຄງການ ໃນນາມເປັນການປະຕິບັດກະສິກຳແບບຍືນຍົງ ທີ່ຈະໄດ້ຮັບການສົ່ງເສີມ. ການປະຕິບັດດັ່ງກ່າວ ທີ່ໄດ້ຮັບການສົ່ງເສີມ ສາມາດປະກອບສ່ວນ ເຂົ້າໃນການສ້າງຄວາມເຂັ້ມແຂງ ແກ່ ຄວາມ ສາມາດໃນການຟື້ນຕົວ ຂອງ ລະບົບນິເວດກະສິກຳ, ຫຼຸດຜ່ອນການເຊາະເຈື່ອນ ແລະ ການເສື່ອມໂຊມຂອງດິນ, ປັບປຸງ ການດູດັບການກວດອິນຊີຂອງດິນ, ຫຼຸດຜ່ອນການເຮັດໃຫ້ປ່າໄມ້ເສື່ອມໂຊມ ຍ້ອນການລ້ຽງສັດແບບປ່ອຍອິດສະຫຼະ, ປັບປຸງສຸຂະພາບຂອງສັດ, ແລະ ຫຼຸດຜ່ອນຜົນກະທົບ ຕໍ່ ຊີວະນາໆພັນ.

ການເງິນໃນເຂດຊົນນະບົດ

ໃນປີ 2019, ການສຶກສາການກຳນົດແຜນທີ່ ກ່ຽວກັບ ການເງິນຊົນນະບົດ ຢູ່ ສປປ ລາວ ໄດ້ດຳເນີນ ໂດຍ ຄະນະ ປະຕິບັດງານ ການເງິນຊົນນະບົດ (TFRF) ພາຍໃຕ້ ໜ່ວຍງານສະເພາະດ້ານຂອງຂະແໜງການຍ່ອຍ ກ່ຽວກັບ ຜັດທະນາຊົນນະບົດ (SSW G-RD). ການສຶກສາ ໄດ້ກຳນົດ ພື້ນທີ່ຊົນນະບົດ ທີ່ຂາດການບໍລິການດ້ານການເງິນ. ໄດ້ພົບວ່າ ເຂດທີ່ທຸກຍາກທີ່ສຸດ ສ່ວນໃຫຍ່ ບໍ່ມີການເຂົ້າເຖິງ ການບໍລິການທາງດ້ານການເງິນທີ່ເປັນທາງການຢ່າງ ພຽງພໍ. ກຸ່ມຊົນເຜົ່າ ໄດ້ຮັບຜົນກະທົບ ໂດຍສະເພາະ ເນື່ອງຈາກວ່າ ເຂົາເຈົ້າ ມີທ່າອ່ຽງ ທີ່ຈະອາໄສຢູ່ໃນເຂດຫ່າງໄກ ສອກຫຼີກ ໂດຍບໍ່ມີການເຂົ້າເຖິງ ຕະຫຼາດ ແລະ ຖະໜົນຫົນທາງ. ຢູ່ໃນເຂດຊົນນະບົດ, ຊຸມຊົນຈຳນວນຫຼາຍ ໄດ້ເຂົ້າ ເຖິງການເງິນ ຜ່ານ ທະນາຄານບ້ານທ້ອງຖິ່ນ. ສິ່ງເຫຼົ່ານີ້ ມັກຈະໄດ້ຮັບ ການສະໜັບສະໜູນ ຈາກຜູ້ໃຫ້ທຶນ (GIZ,

ທະນາຄານໂລກ, SDC ແລະ Lux Dev), ທີ່ແນະໃສ່ຫຼຸດຜ່ອນຄວາມທຸກຍາກ. ກອງທຶນພັດທະນາບ້ານ ທີ່ໄດ້ຮັບການຊ່ວຍເຫຼືອ ຈາກ ຜູ້ໃຫ້ທຶນ ມີຢູ່ໃນຫຼາຍກວ່າ 1200 ບ້ານ ໃນທົ່ວປະເທດ. ເຖິງຢ່າງໃດກໍ່ຕາມ, ຊື່ໃຫ້ເຫັນວ່າ ຈຳເປັນຈະຕ້ອງ ມີຄວາມເຂົ້າກັນໄດ້ ກັບ ຜູ້ໃຫ້ທຶນ ໃຫ້ໄດ້ດີກວ່າເກົ່າ ເພື່ອແກ້ໄຂຄວາມສ່ຽງ ຕໍ່ ການໃຫ້ບໍລິການຫຼາຍເກີນໄປໃນບາງພື້ນທີ່, ໃນຂະນະທີ່ພື້ນທີ່ອື່ນ ຍັງບໍ່ທັນໄດ້ຮັບການບໍລິການ. ປະຊາຊົນ ທີ່ດຳລົງຊີວິດຢູ່ເຂດຊົນນະບົດ ແມ່ນອາໄສ ການບໍລິການການເງິນ ແບບເຄິ່ງທາງການ (ທະນາຄານບ້ານ, ກອງທຶນບ້ານ) ແລະ ແບບບໍ່ເປັນທາງການ (ຜູ້ໃຫ້ກູ້ເງິນນອກລະບົບ, ຮ້ານຈຳນຳທີ່ບໍ່ມີໃບອະນຸຍາດ, ໝູ່ເພື່ອນ, ສະມາຊິກຄອບຄົວ). ໂຄງສ້າງຂອງຂະແໜງການທີ່ເປັນທາງການ (ທະນາຄານ, ສະຖາບັນການເງິນຈຸລະພາກ, ສະຫະກອນເງິນຝາກປະຢັດ ແລະ ສິນເຊື້ອ, ປະກັນໄພ, ຕົວແທນການເງິນເຄື່ອນທີ່, ບໍລິສັດໃຫ້ເຊົ່າສິນເຊື້ອ ແລະ ຮ້ານຮັບຈຳນຳ ທີ່ໄດ້ຮັບອະນຸຍາດ) ສ່ວນຫຼາຍແມ່ນຈຳກັດ ມີຢູ່ໃນເຂດຕົວເມືອງ.

ແຜນທີ່ ທີ່ລວມເອົາດ້ານການເງິນ ປີ 2018-2025 ສະໜອງກອບທີ່ສົມບູນແບບ ແລະ ທິດທາງ ສຳລັບປັບປຸງ ການລວມເອົາດ້ານການເງິນ: “1) ຊ່ວຍເຫຼືອກຸ່ມທີ່ຖືກມອງຂ້າມ ໃຫ້ເຂົ້າເຖິງ ການບໍລິການທາງດ້ານການເງິນ; 2) ປັບປຸງການບໍລິການເຄື່ອນທີ່ບໍລິການ ຢ່າງເປັນທາງການ ແລະ ຫັນ ການສະໜອງການບໍລິການດ້ານການເງິນ ທີ່ບໍ່ເປັນທາງການ ໃຫ້ເປັນທາງການ ແລະ ຢູ່ໃຕ້ລະບຽບການ; ແລະ 3) ລົງເລິກ ການລວມເອົາດ້ານການເງິນ ແກ່ ປະຊາກອນທີ່ເຂົ້າຮ່ວມ ຜ່ານທາງ ການປັບປຸງ ປະສິດທິຜົນ ແລະ ການມີຜະລິດຕະພັນ ແລະ ມູນຄ່າ ທີ່ດີຂຶ້ນ”¹⁶⁷.

5.3.5.2 ການປົກປ້ອງ ແລະ ນະໂຍບາຍ ທີ່ໄດ້ຮັບການກະຕຸ້ນ

ບັນດາກົດຈະກຳ ຂອງ ແຜນງານ ຢູ່ໃນຂະແໜງກະສິກຳ ພາຍໃຕ້ ອົງປະກອບ 2 ກະຕຸ້ນ PS 1 (ການປະເມີນ ແລະ ການຄຸ້ມຄອງ ຄວາມສ່ຽງ ແລະ ຜົນກະທົບ ຕໍ່ ສິ່ງແວດລ້ອມ ແລະ ສັງຄົມ), PS 3 (ປະສິດທະພົນ ຂອງຊັບພະຍາກອນ ແລະ ການປ້ອງກັນ ການສ້າງມົນລະພິດ), PS 4 (ສຸຂະພາບ ຂອງ ຊຸມຊົນ, ຄວາມປອດໄພ ແລະ ຄວາມໝັ້ນຄົງ), ແລະ PS 6 (ການອະນຸລັກຊີວະນາໆພັນ ແລະ ການຄຸ້ມຄອງ ຊັບພະຍາກອນທຳມະຊາດ ທີ່ມີຊີວິດ ແບບຍືນຍົງ), ຕົ້ນຕໍແມ່ນຍ້ອນ ຜົນກະທົບທາງລົບທີ່ອາດຈະເກີດຂຶ້ນ ຈາກການນຳໃຊ້ສານເຄມີກະສິກຳ ທີ່ບໍ່ຖືກຕ້ອງ. ຄວາມສ່ຽງ ຕໍ່ ຊີວະນາໆພັນ ຍັງອາດຈະເກີດຂຶ້ນ ຍ້ອນການຂະຫຍາຍ ກົດຈະກຳກະສິກຳ ທີ່ບໍ່ໄດ້ຄາດໄວ້ ຢູ່ໃນທີ່ດິນປ່າໄມ້. ການວາງແຜນນຳໃຊ້ທີ່ດິນ ທີ່ໄດ້ຮັບການສົ່ງເສີມ ຈາກ ໂຄງການ, ທີ່ສ້າງພື້ນຖານ ແກ່ ກົດຈະກຳກະສິກຳ, ກະຕຸ້ນ PS 5 (ການເອົາທີ່ດິນ ແລະ ການຍົກຍ້າຍແບບບໍ່ສະໝັກໃຈ). ການພິຈາລະນາຄວາມສ່ຽງ ແລະ ມາດຕະການຫຼຸດຜ່ອນ ທີ່ມີທ່າແຮງແມ່ນ ໄດ້ຮັບການປົກ ຢູ່ໃນໝວດທີ 6.3.1 ກ່ຽວກັບ ສະພາບເສດຖະກິດ-ສັງຄົມ.

5.3.5.3 ການພິຈາລະນາຄວາມສ່ຽງ ແລະ ມາດຕະການຫຼີກລ່ຽງ/ຫຼຸດຜ່ອນ ທີ່ເປັນໄປໄດ້

ຄວາມສ່ຽງ ຕໍ່ສິ່ງແວດລ້ອມ ແລະ ສັງຄົມ ສໍາລັບ PS4 ແລະ PS 1 ແມ່ນມີລະດັບປານກາງ, ໃນຂະນະທີ່ ຄວາມສ່ຽງ ສໍາລັບ PS 3 ແລະ PS6 ແມ່ນຖືວ່າຕໍ່າ. ໝວດຢ່ອຍຕໍ່ໄປນີ້ ຈະໃຫ້ຂໍ້ມູນເພີ່ມເຕີມ ກ່ຽວກັບ ການພິຈາລະນາຄວາມສ່ຽງທີ່ສໍາຄັນ, ແລະ ຄວາມເຂົ້າໃຈເບື້ອງຕົ້ນ ກ່ຽວກັບ ມາດຕະການຫຼີກລ່ຽງ ແລະ ຫຼຸດຜ່ອນ ທີ່ສໍາຄັນ. ນອກຈາກນັ້ນ, ການປະຕິບັດກະສິກໍາ ທີ່ໄດ້ຮັບການສົ່ງເສີມ ທີ່ຈະໄດ້ຮັບ ການສະໜັບສະໜູນ ພາຍໃຕ້ໂຄງການ 2 ແມ່ນໄດ້ຖືກປະເມີນ ໃນແງ່ຂອງຄວາມສ່ຽງສະເພາະ ແລະ ມາດຕະການຫຼຸດຜ່ອນທີ່ເປັນໄປໄດ້.

ການສົ່ງເສີມ ການປະຕິບັດດ້ານກະສິກໍາ (PS 1, 3, 4 ແລະ 6)

ຄາດວ່າ ໂຄງການ ຈະມີຜົນກະທົບທາງບວກ ຢ່າງຫຼວງຫຼາຍ ຕໍ່ ຊີວະນາໆພັນ ໂດຍ ການສະໜັບສະໜູນ ການຝຶນຝຸດປ່າໄມ້, ແລະ ການປັບປຸງ ການຄຸ້ມຄອງປ່າໄມ້ ແລະ ທິດິນກະສິກໍາ. ການປະຕິບັດກະສິກໍາ ທີ່ໄດ້ຮັບການສົ່ງເສີມ ທັງໝົດ ແມ່ນໄດ້ຮັບການພິຈາລະນາວ່າ ເປັນ "ການປະຕິບັດກະສິກໍາທີ່ດີ", ແລະ ຄາດວ່າຈະມີຜົນກະທົບທາງບວກ ຕໍ່ສິ່ງແວດລ້ອມ (ເຊັ່ນ: ຫຼຸດຜ່ອນການເຊາະເຈື່ອນຂອງດິນ, ປັບປຸງຄຸນນະພາບຂອງດິນ, ແລະ ອື່ນໆ). ການປະຕິບັດທີ່ໄດ້ສະເໜີ ຫຼາຍຢ່າງ ຍັງຈະເຂົ້າກັນໄດ້ກັບ ລະບົບການເຮັດໄຮ່ເລື່ອນລອຍ, ທີ່ແນໃສ່ປັບປຸງຜົນຜະລິດ ຢ່າງຍືນຍົງ ຜ່ານທາງການປະຕິບັດທີ່ດີທີ່ສຸດ ທີ່ປັບປຸງໄລຍະເວລາການຫມູນວຽນ, ຫຼຸດຜ່ອນການສູນເສຍດິນ, ແລະ ມີຜົນປະໂຫຍດອື່ນໆ.

ຜົນກະທົບທາງລົບ ຂອງ ໂຄງການ ຕໍ່ຊີວະນາໆພັນ ຖືກປະເມີນວ່າມີຕໍ່າ. ໂຄງການດັ່ງກ່າວຈະບໍ່ເຮັດວຽກກັບ ການສໍາປະທານຂະໜາດໃຫຍ່. ເຖິງແນວໃດກໍ່ຕາມ, ການສູນເສຍ ຊີວະນາໆພັນທີ່ຕົກຄ້າງ ຂະໜາດນ້ອຍ ບໍ່ສາມາດ ກໍານົດໄດ້ ເມື່ອປ່ຽນ ການກະສິກໍາຫມູນວຽນ ໄປເປັນ ລະບົບການຜະລິດກະສິກໍາອື່ນ. ຜົນກະທົບເພີ່ມເຕີມ ຕໍ່ ສຸຂະພາບຂອງລະບົບນິເວດ ແລະ ຊີວະນາໆພັນ ອາດສາມາດເກີດຈາກ ການນໍາໃຊ້ສານເຄມີກະສິກໍາ ທີ່ບໍ່ເໝາະສົມ, ເຖິງແມ່ນວ່າໂຄງການຈະບໍ່ຈັດຊື້ ຫຼື ບໍ່ສົ່ງເສີມ ການນໍາໃຊ້ ເຄມີກະສິກໍາ (ໄດ້ອະທິບາຍໄວ້ ຢູ່ຂ້າງເທິງ ສໍາລັບລາຍລະອຽດເພີ່ມເຕີມ). ດັ່ງທີ່ໄດ້ອະທິບາຍໄວ້ຂ້າງເທິງ, ບາງການປະຕິບັດການກະສິກໍາ ທີ່ຈະໄດ້ຮັບການສົ່ງເສີມ ໂດຍໂຄງການ ແມ່ນມີຄວາມສ່ຽງບາງຢ່າງ: ການປູກພືດໃນເຂດເນີນສູງທົ່ວໄປ, ໂດຍສະເພາະແມ່ນສາລີ ແລະ ມັນຕົ້ນ (ໄດ້ລະບຸໄວ້ເປັນບຸລິມະສິດ 2 ວ່າດ້ວຍ ການປະຕິບັດກະສິກໍາ ຢູ່ໃນບັນຊີຂາວ) ເຮັດໃຫ້ເກີດຄວາມສ່ຽງ ທີ່ມາຈາກ ການປູກພືດຊະນິດດຽວ ແລະ ການນໍາໃຊ້ ເຄມີກະສິກໍາ ທີ່ບໍ່ເໝາະສົມ, ແລະ ການຜະລິດສິ່ງເສດເຫຼືອ ທີ່ເປັນຂອງແຂງ ແລະ ຂອງແຫຼວ ຈໍານວນໜ້ອຍ ຢູ່ໃນຂະບວນການຜະລິດ, ເຮັດໃຫ້ເກີດຄວາມສ່ຽງ ຕໍ່ ຊີວະນາໆພັນ ແລະ ເຮັດໃຫ້ເກີດການເສື່ອມໂຊມຂອງດິນ ແລະ ທິດິນ. ການສ້າງທົ່ງນາໃໝ່ (ຈັດເປັນບຸລິມະສິດ 1 ວ່າດ້ວຍ ການປະຕິບັດກະສິກໍາ ຢູ່ໃນບັນຊີຂາວ) ມີຄວາມສ່ຽງ ຂອງ ຊາວກະສິກອນຂະໜາດນ້ອຍ ທີ່ຫັນປ່ຽນໄປສູ່ ການປະຕິບັດທີ່ບໍ່ຍືນຍົງ ໃນໄລຍະຍາວ (ເຊັ່ນ: ການຫມູນວຽນພືດໄວຂຶ້ນ ແລະ ຫຼຸດຜ່ອນ ໄລຍະການຮົກເລົ່າ ສໍາລັບການຝຶນຝຸດດິນ) ຊຶ່ງນໍາໄປສູ່ ການສູນເສຍ ຄວາມອຸດົມສົມບູນຂອງດິນ ແລະ ການລົບກວນ ຂອງວັດສະດຸພືດ. ນອກຈາກນັ້ນ, ການສ້າງສວນຢາງພາລາ ດ້ວຍການປູກ

ແຊມ (ຈັດເປັນບຸລິມະສິດ 1 ວ່າດ້ວຍ ການປະຕິບັດກະສິກຳ ຢູ່ໃນບັນຊີຂາວ) ຫຼື ບໍ່ມີການປຸກແຊມ (ບຸລິມະສິດ 2) ເຮັດໃຫ້ເກີດຄວາມສ່ຽງ ຕໍ່ ການປະຕິບັດນຳໃຊ້ທີ່ດິນ ທີ່ບໍ່ຍືນຍົງ ຖ້າບໍ່ມີການບໍລິການສິ່ງເສີມກະສິກຳ ທີ່ພຽງພໍ.

ໂຄງການ ຈະນຳໃຊ້ມາດຕະການທີ່ພຽງພໍ ເພື່ອແກ້ໄຂຄວາມສ່ຽງເຫຼົ່ານີ້:

- ການສິ່ງເສີມ ແນວທາງປະຕິບັດ ການປຸກພືດຫຼາຍຢ່າງ ເຊັ່ນ: ສາລີ ແລະ ມັນຕົ້ນ ປະສົມກັບ ຖົ່ວ/ຖົ່ວເຫຼືອງ
- ສະໜອງການຝຶກອົບຮົມຢ່າງພຽງພໍ ແກ່ ຄູ່ຝຶກ ແລະ ການສະໜັບສະໜູນສິ່ງເສີມກະສິກຳ ແກ່ ຊາວກະສິກອນ ທ້ອງຖິ່ນ ເພື່ອເພີ່ມຜະລິດຜົນ ຂອງ ພືດ (ເຊັ່ນ: ເຂົ້າ, ສາລີ, ມັນຕົ້ນ), ຫຼຸດຜ່ອນຕົ້ນທຶນການຜະລິດ, ປັບປຸງ ສະພາບດິນ, ຫຼຸດຜ່ອນການເຊາະເຈື່ອນຂອງດິນ, ແລະ ເພີ່ມກາກບອນອິນຊີ ຂອງດິນ.
- ສິ່ງເສີມ ກະສິກຳປອດສານເຄມີ ຜ່ານທາງ ການນຳໃຊ້ ແນວທາງປະຕິບັດ ການກະສິກຳທີ່ດີ, ເມື່ອເປັນໄປໄດ້. ຈະ ໄດ້ມີການ ສິ່ງເສີມ ການຄວບຄຸມຊີວະພາບ, ການປຸກຈິດສຳນຶກ ແລະ ການຝຶກອົບຮົມ ກ່ຽວກັບ ສານເຄມີ ກະສິກຳ ແລະ ປັດໃຈນຳເຂົ້າສຳລັບກະສິກຳ, ລວມທັງ ຄວາມສ່ຽງ ຕໍ່ ສຸຂະພາບຂອງມະນຸດ ແລະ ສິ່ງແວດລ້ອມ (ໃຫ້ເບິ່ງຕື່ມໝວດລຸ່ມນີ້ ກ່ຽວກັບ ການນຳໃຊ້ເຄມີກະສິກຳ)
- ປັບປຸງການບໍລິການສິ່ງເສີມກະສິກຳ ເພື່ອເພີ່ມທະວີ ຜະລິດຕະຜົນ ໃນໄລຍະຍາວ ຂອງ ທີ່ດິນກະສິກຳ, ທີ່ປ້ອງກັນ ບໍ່ໃຫ້ຊາວກະສິກອນຂະໜາດນ້ອຍ ຫັນຄືນໄປສູ່ ການປະຕິບັດແບບບໍ່ຍືນຍົງ.
- ພັດທະນາ ກົນໄກການເງິນ ທີ່ສົມທົບທຶນພາກລັດ ແລະ ເອກະຊົນ ເພື່ອຊຸກຍູ້ ການລົງທຶນຂອງພາກເອກະຊົນ ຢູ່ ໃນບັນດາໂຄງການດິນຟ້າອາກາດ, ຮັບປະກັນຄວາມຍືນຍົງ ຂອງ ການລົງທຶນໃນໄລຍະຍາວ ແລະ ຫຼຸດຜ່ອນ ການເພີ່ງພາ ການເງິນ ຮ່ວມພັດທະນາ.
- ການສ້າງຂີດຄວາມສາມາດ ແລະ ການປຸກຈິດສຳນຶກ ກ່ຽວກັບ ການປະຕິບັດທີ່ດີທີ່ສຸດ ເພື່ອເສີມຂະຫຍາຍ ຊີວະ ນາໆພັນ, ແລະ ເຮັດໃຫ້ສາມາດ ບຸລະນະພູມສັນຖານປ່າໄມ້. ສິ່ງດັ່ງກ່າວນີ້ ຍັງຈະລວມມີ ການປຸກຈິດສຳນຶກ ກ່ຽວກັບ ການບໍລິການດ້ານລະບົບນິເວດ, ແລະ ພືດ ແລະ ສັດ ທີ່ລະອຽດອ່ອນ ເພື່ອຮັບປະກັນ ການປົກປ້ອງ ຂອງ ພວກມັນ.
- ການວາງແຜນນຳໃຊ້ທີ່ດິນແບບມີສ່ວນຮ່ວມ ທີ່ດຳເນີນຢູ່ໃນກອບ ຂອງໂຄງການ ຈະຮັບປະກັນວ່າ ຊີວະນາໆພັນ, ລະບົບນິເວດ, ການບໍລິການລະບົບນິເວດ ແລະ ມໍລະດົກທາງວັດທະນະທຳ ທີ່ມີຢູ່ໃນປັດຈຸບັນ ແມ່ນຈະໄດ້ຮັບ ການປົກປ້ອງ.
- ການພັດທະນາ ແລະ ນຳໃຊ້ ບົດແນະນຳຕ່າງໆ ຢູ່ໃນຂະບວນການປຶກສາຫາລື ຮ່ວມກັບ ນັກລົງທຶນ, ຊາວ ກະສິກອນ ແລະ ຊຸມຊົນ ທີ່ມີທ່າແຮງ ເພື່ອເຮັດໃຫ້ຊີວະນາໆພັນ ສາມາດຝື້ນຝູ, ໂດຍຮັບປະກັນການປະຕິບັດທີ່ດີ ທີ່ສຸດ ສຳລັບ ການຄຸ້ມຄອງປ່າໄມ້ແບບຍືນຍົງ, ການຄຸ້ມຄອງສິ່ງເສດເຫຼືອ ແລະ ມົນລະພິດ, ແລະ ການຝື້ນຝູ ພູມີ ທັດປ່າໄມ້.
- ການຈັດຕັ້ງປະຕິບັດການຕິດຕາມ ການປ່ຽນແປງການນຳໃຊ້ທີ່ດິນ ຢ່າງເປັນປົກກະຕິ, ແລະ ເມື່ອມີຄວາມຈຳເປັນ, ຈະມີການປະເມີນຜົນກະທົບສະເພາະຂອງສະຖານທີ່ ຕໍ່ ຊີວະນາໆພັນ ແລະ/ຫຼື ລະບົບນິເວດ.

- ສົ່ງເສີມ ການຮ່ວມມືກັບ ບັນດາຜູ້ມີບົດບາດ ໂດຍມີການບັນທຶກຕິດຕາມ ກ່ຽວກັບ ຄວາມຮັບຜິດຊອບທາງ ສັງຄົມຂອງບໍລິສັດ. ສິ່ງດັ່ງກ່າວນີ້ ອາດຈະລວມເຖິງ ການກວດສອບ ນັກລົງທຶນ ທີ່ສົນໃຈໃນການເຮັດວຽກ ຮ່ວມກັບໂຄງການ ເພື່ອເບິ່ງວ່າ ເຂົາເຈົ້າມີນະໂຍບາຍຄຸ້ມຄອງສິ່ງແວດລ້ອມ ແລະ ສັງຄົມທີ່ເໝາະສົມ, ແລະ ບັນທຶກຜົນງານ ທີ່ມີແລ້ວ.
- ສ້າງມາດຖານ ສໍາລັບ ການແຍກ ແລະ ການມີເງື່ອນໄຂ ເພື່ອ ກວດກາ MSME ໃນຂະແໜງກະສິກໍາ (ໃຫ້ເບິ່ງຄູ່ ມີການດໍາເນີນໂຄງການ ໃນເອກະສານຊ້ອນທ້າຍ 21 ຂອງ FP) ແລະ ການລວມເອົາ ການຄຸ້ມຄອງສິ່ງເສດເຫຼືອ ຢູ່ໃນແຜນພັດທະນາທຸລະກິດ, ຖ້າກ່ຽວກັນ.

ການນໍາໃຊ້ ເຄມີກະສິກໍາ (PS 1, 3 ແລະ 4)

ດັ່ງທີ່ໄດ້ອະທິບາຍໄວ້ຂ້າງເທິງ, ການນໍາໃຊ້ເຄມີກະສິກໍາ ຢູ່ໃນການປູກພືດໄລຍະສັ້ນ ທີ່ໄດ້ຮັບການສົ່ງເສີມ ຈາກ ແຜນ ງານ, ແລະ ການປູກພືດ ສາມາດສົ່ງຜົນກະທົບທາງລົບ ຕໍ່ ສັງຄົມ ແລະ ສິ່ງແວດລ້ອມ (ຊຸກຍູ້ PS 1, 3, 4 ແລະ 6). ແຜນງານ ສຸມໃສ່ ການພັດທະນາກະສິກໍາ ທີ່ປ່າສະຈາກ ການທຳລາຍປ່າ ໂດຍອີງໃສ່ ການປະຕິບັດກະສິກໍາທີ່ດີ, ແລະ ຄາດວ່າຈະສ້າງຜົນກະທົບທີ່ດີ ຕໍ່ ສິ່ງແວດລ້ອມ ແລະ ສັງຄົມເປັນສ່ວນໃຫຍ່ (ເຊັ່ນ: ຫຼຸດຜ່ອນການເຊາະເຈື່ອນຂອງດິນ ແລະ ການຕົກຕະກອນ, ເພີ່ມຄວາມທົນທານ ຕໍ່ ໄພນໍ້າຖ້ວມ, ປັບປຸງຜົນຜະລິດ). ແຜນງານ ສົ່ງເສີມ ການປະຕິບັດກະສິ ກໍາທີ່ດີ, ຊຶ່ງເບິ່ງເໝືອນກັບວ່າຈະສົ່ງຜົນ ເຮັດໃຫ້ຫຼຸດຜ່ອນ ການນໍາໃຊ້ສານເຄມີກະສິກໍາ ຫຼື ມີຄວາມຮັບຜິດຊອບຫຼາຍ ຂຶ້ນ. ເຖິງແນວໃດກໍ່ຕາມ, ແຜນງານ ຍັງອາດຈະສົ່ງເສີມ ຕ່ອງໂສ້ມູນຄ່າກະສິກໍາ ທີ່ມັກໃຊ້ສານເຄມີກະສິກໍາ (ເຊັ່ນ: ຢາຂ້າຫຍ້າ, ຫຼື ຢາປາບສັດຕູພືດ), ຊຶ່ງຊາວກະສິກອນ ອາດຈະສືບຕໍ່ ນໍາໃຊ້ສານເຄມີກະສິກໍາ ເພື່ອຊ່ວຍໃຫ້ເຂົາເຈົ້າ ເພີ່ມ ຜົນຜະລິດ ແລະ ເອົາຊະນະ ອຸປະສັກການຜະລິດ. ກອບ ESMF ຂອງ ໂຄງການກະສິກໍາລາວ ໃຫ້ຂໍ້ສັງເກດວ່າ: “ການ ນໍາໃຊ້ຢາປາບສັດຕູພືດ ແລະ ສານເຄມີອື່ນໆ ທີ່ບໍ່ເໝາະສົມ ໃນການຜະລິດກະສິກໍາ, ລວມທັງ ອັນທີ່ໃຊ້ ສໍາລັບ ຈຸດປະສົງໃນການເກັບຮັກສາ, ໄດ້ເປັນປັດໃຈຈໍາກັດ ທີ່ສໍາຄັນ ຕໍ່ ຄວາມສາມາດໃນການແຂ່ງຂັນ ຂອງ ຜະລິດຕະພັນ ກະສິກໍາ ຢູ່ໃນ ສປປ ລາວ. ຊາວກະສິກອນ ແມ່ນບໍ່ໄດ້ຮັບແຈ້ງໃຫ້ຮູ້ດີ ກ່ຽວກັບຢາຂ້າຫຍ້າ/ຢາປາບສັດຕູພືດ ທີ່ຕ້ອງ ຫ້າມ, ໃນຂະນະທີ່ ການບັງຄັບໃຊ້ ທີ່ຈະຄວບຄຸມ ຜູ້ສະໜອງ ແມ່ນຍັງອ່ອນແອ ແລະ ມີຂໍ້ຈໍາກັດ.”¹⁶⁸

ການເຂົ້າໃຈ ກ່ຽວກັບຄວາມສ່ຽງທີ່ອາດເກີດຂຶ້ນໄດ້ ທີ່ສານເຄມີກະສິກໍາ, ແຜນງານ ໄດ້ຖືກອອກແບບ ເພື່ອຈໍາກັດຜົນ ກະທົບທາງລົບ. ສໍາລັບຫນຶ່ງ, ແຜນງານ ຈະບໍ່ຈັດຊື້ໂດຍກົງ ສານເຄມີກະສິກໍາ. ນອກຈາກນັ້ນ, ແຜນງານ ຍັງຈະບໍ່ ສະໜັບສະໜູນ ການລົງທຶນ ທີ່ມີຜົນກະທົບທາງລົບ ໂດຍສະເພາະ ຕໍ່ ສິ່ງແວດລ້ອມ ແລະ ສັງຄົມ (ນັ້ນກໍ່ຄື: ຫມາກກ້ວຍ, ໃຫ້ເບິ່ງເອກະສານຊ້ອນທ້າຍ 8 ສໍາລັບ ລາຍຊື່ ສິ່ງທີ່ບໍ່ລວມ ຢູ່ໃນແຜນງານ).

¹⁶⁸ WB LACP ESMF, p. 51

ບໍ່ຄາດຫວັງ ໃຫ້ແຜນງານ ສ້າງຜົນກະທົບທາງລົບ ຕໍ່ ສັງຄົມ ແລະ ສິ່ງແວດລ້ອມ ທີ່ບໍ່ເຄີຍມີມາກ່ອນ, ເນື່ອງຈາກ ແຜນງານ ສົ່ງເສີມ ການປະຕິບັດ ກະສິກຳທີ່ດີ ທີ່ແນະໃສ່ຈຳກັດ ຜົນກະທົບ ຕໍ່ ສິ່ງແວດລ້ອມ ແລະ ສັງຄົມ ໃນຂະນະທີ່ ເພີ່ມຜົນຜະລິດ ແລະ ສະໜັບສະໜູນ ຊີວິດການເປັນຢູ່ຂອງທ້ອງຖິ່ນ. ນອກນີ້, ແຜນງານ ຍັງຄາດຫວັງວ່າ ຈະເພີ່ມຄວາມຮັບຮູ້ ແລະ ສ້າງຄວາມອາດສາມາດ ໃນການນຳໃຊ້ເສດຖະສິກຳ, ທີ່ສົ່ງເສີມ ການນຳໃຊ້ທີ່ມີຄວາມຮັບຜິດຊອບ ແລະ ມີການຕິດຕາມກວດກາ ເສດຖະສິກຳ ຢ່າງໃກ້ຊິດ.

ການປະຕິບັດທີ່ດີທີ່ສຸດ ສຳລັບການຄຸ້ມຄອງຢາປາບສັດຕູພືດ ແມ່ນມີຢູ່ ແລະ ຈະຖືກລວມເຂົ້າໃສ່ໃນ ESMP (ລວມທັງ ບົດແນະນຳ ຈາກ FAO, ແລະ ແຜນການຄຸ້ມຄອງຢາປາບສັດຕູພືດ ທີ່ກະກຽມ ສຳລັບ ກອບການຄຸ້ມຄອງສິ່ງແວດລ້ອມ ແລະ ສັງຄົມ ຂອງ ERPD. ມາດຕະການ ທີ່ເປັນໄປໄດ້ ເພື່ອຫຼີກເວັ້ນ ແລະ ຫຼຸດຜ່ອນ ຜົນກະທົບທາງລົບ ເນື່ອງຈາກການນຳໃຊ້ເສດຖະສິກຳ ມີດັ່ງຕໍ່ໄປນີ້ (ໃຫ້ເບິ່ງຂໍ້ມູນເພີ່ມເຕີມ ໃນເອກະສານຊ້ອນທ້າຍ 10):

- ປະຕິບັດຕາມ ກົດໝາຍວ່າດ້ວຍຢາປາບສັດຕູພືດ ຂອງລາວ, ແລະ ແຜນຄຸ້ມຄອງຢາປາບສັດຕູພືດ (PMP) ທີ່ຖືກສ້າງຂຶ້ນສຳລັບກອບ ESMF ຂອງ ER-PD (ສອດຄ່ອງກັບ ການປົກປ້ອງ ຂອງ ທະນາຄານໂລກ ກ່ຽວກັບການຄຸ້ມຄອງສັດຕູພືດ, ທີ່ກ່າວເຖິງ (ໃນບັນດາຂໍ້ມູນອື່ນໆ) ສານເສດຖະສິກຳທີ່ຕ້ອງຫ້າມ, ແລະ ສົ່ງເສີມ ການປຸກຈິດສຳນຶກກ່ຽວກັບ ຂັ້ນຕອນຄວາມປອດໄພ ຂອງ ຢາປາບສັດຕູພືດ (ໃຫ້ເບິ່ງເອກະສານຊ້ອນທ້າຍ 10). PMP ແມ່ນໄດ້ຮັບແຈ້ງ ຈາກດຳລັດ ວ່າດ້ວຍການຄຸ້ມຄອງຢາປາບສັດຕູພືດ ສະບັບເລກທີ 258/ລຖບ, ລົງວັນທີ 24 ສິງຫາ 2017, ລະບຽບການ ວ່າດ້ວຍ ການຄວບຄຸມຢາປາບສັດຕູພືດ ຢູ່ ສປປ ລາວ (2014), ພ້ອມທັງບົດແນະນຳ ກ່ຽວກັບ ການຄຸ້ມຄອງສັດຕູພືດແບບປະສົມປະສານ (IPM) ກຳນົດ ໂດຍ ອົງການອາຫານ ແລະ ກະສິກຳ (FAO) ຂອງ ສະຫະປະຊາຊາດ (FAO). ການສ້າງຂີດຄວາມສາມາດ, ການປຸກຈິດສຳນຶກ, ແລະ ການສະໜັບສະໜູນຊາວບ້ານ, ຊາວກະສິກອນ, ຄູ່ຮ່ວມງານ ແລະ ຄູ່ຝຶກ/ພະນັກງານສົ່ງເສີມກະສິກຳ ກ່ຽວກັບ ຄວາມອັນຕະລາຍ ຕໍ່ ສິ່ງແວດລ້ອມ ແລະ ສຸຂະພາບຂອງມະນຸດ ຈາກສານເສດຖະສິກຳ, ລວມທັງ ການປະຕິບັດ ນຳໃຊ້ສານເສດຖະສິກຳ ທີ່ໄດ້ຮັບອະນຸຍາດ ໂດຍມີຄວາມຮັບຜິດຊອບ (ເຊັ່ນ: ຂັ້ນຕອນຄວາມປອດໄພ ຂອງ ຢາປາບສັດຕູພືດ).
- ສົ່ງເສີມ ການກະສິກຳ ທີ່ປອດສານເສດຖະສິກຳ ຜ່ານທາງ ການໝູນໃຊ້ການກະສິກຳທີ່ດີ ເມື່ອເປັນໄປໄດ້. ຈະມີການສົ່ງເສີມ ການຄວບຄຸມຊີວະພາບ.
- ໃນຂະນະທີ່ແຜນງານ ຈະບໍ່ຈັດຊື້ ສານເສດຖະສິກຳໂດຍກົງ, ສານເສດຖະສິກຳ ທີ່ໃຊ້ໃນພື້ນທີ່ແຜນງານ ຕ້ອງໄດ້ຮັບການເກັບຮັກສາ, ນຳໃຊ້ ແລະ ຕິດຕາມກວດກາ ຢ່າງຖືກຕ້ອງ. ຄວາມຮັບຜິດຊອບ ຕໍ່ ມາດຕະການດັ່ງກ່າວອາດຈະຢູ່ພາຍໃຕ້ DoA. ຈະສະໜອງ ຫຼັກການປະຕິບັດທີ່ດີທີ່ສຸດ ທີ່ຢູ່ໃນຄຳແນະນຳ PMP ແລະ FAO.

- ສານເຄມີກະສິກໍາທີ່ຖືກສົ່ງເສີມ ຈະຖືກດໍາເນີນການປະເມີນຄວາມສ່ຽງຢ່າງລະອຽດ, ລວມທັງ ການກໍານົດມາດຕະການທີ່ພຽງພໍ ເພື່ອຫຼຸດຜ່ອນ ຄວາມສ່ຽງ ຕໍ່ ສຸຂະພາບ ແລະ ສິ່ງແວດລ້ອມ ໃນລະດັບທີ່ຍອມຮັບໄດ້.
- ປະລິມານຂອງສານເຄມີກະເສດ ທີ່ສົ່ງເສີມ ຈະອີງໃສ່ ການປະເມີນທີ່ຖືກຕ້ອງ ຕໍ່ກັບ ຄວາມຕ້ອງການໃນຕົວຈິງ ເພື່ອປ້ອງກັນການນໍາໃຊ້ຫຼາຍເກີນໄປ ຫຼື ການເພີ່ມຂຶ້ນ ຢູ່ໃນສາງ.
- ອຸປະກອນ ແລະ ເຄື່ອງມືປ້ອງກັນທີ່ເໝາະສົມ ຈະຖືກສະໜອງໃຫ້ ໃນປະລິມານທີ່ພຽງພໍ ເມື່ອມີການສົ່ງເສີມການນໍາໃຊ້ສານເຄມີກະສິກໍາ ໂດຍ ຕົວແທນສົ່ງເສີມກະສິກໍາ, ເວັ້ນເສຍແຕ່ ມີການຢືນຢັນຢ່າງຈະແຈ້ງວ່າ ອຸປະກອນ ແລະ ເຄື່ອງແຕ່ງກາຍຄວາມປອດໄພທີ່ເໝາະສົມ ແມ່ນມີພຽງພໍແລ້ວ.
- ການສືບຕໍ່ປຶກສາຫາລື ແລະ ຕິດຕາມເສດຖະກິດ-ສັງຄົມ ຢູ່ຂັ້ນບ້ານ ຜ່ານທາງ ການຈັດຕັ້ງປະຕິບັດແຜນງານ ຍັງຈະເຮັດໃຫ້ພາກສ່ວນກ່ຽວຂ້ອງ ຍົກຄວາມກັງວົນ ແລະ ສະໜັບສະໜູນ ການຕິດຕາມກວດກາແຜນງານ ຢ່າງຕັ້ງໜ້າ ໂດຍໃຫ້ສາມາດຕອບສະໜອງໄດ້ໄວ ຕໍ່ ກັບຜົນກະທົບທາງລົບ ຫຼື ຄວາມກັງວົນ ທີ່ອາດຈະເກີດຂຶ້ນ.
- ການຄຸ້ມຄອງ, ການນໍາໃຊ້ ແລະ ການກໍາຈັດສານເຄມີກະສິກໍາ ຕ້ອງໄດ້ຮັບການຕິດຕາມກວດກາ ໃນທົ່ວແຜນງານ, ແລະ ພິທີການ ຕ້ອງມີໄວ້ ເພື່ອຮັບມືກັບຜົນກະທົບທາງລົບທາງລົບ ຕໍ່ ສັງຄົມ ແລະ/ຫຼື ສິ່ງແວດລ້ອມ. ຂໍ້ມູນດັ່ງກ່າວ ແມ່ນຈະມີຢູ່ໃນແຜນຄຸ້ມຄອງຢາປາບສັດຕູພືດ ທີ່ໄດ້ສ້າງຂຶ້ນ ສໍາລັບກອບ ESMF ຂອງ ER-PD.

ສຸຂະພາບ ແລະ ຄວາມປອດໄພ ໃນອາຊີບການງານ (OHS) ຢູ່ໃນຂະແໜງປ່າໄມ້ (PS 2)

ເງື່ອນໄຂການເຮັດວຽກ ຢູ່ໃນຂະແໜງກະສິກໍາ ແມ່ນທຸກຍາກ, ໂດຍສະເພາະແມ່ນ ການເຮັດວຽກ ແບບບໍ່ເປັນທາງການ ແລະ ເປັນວຽກຄອບຄົວ. ສະນັ້ນ, ມາດຕະຖານແຮງງານ ຂອງ agri-MSME ສາມາດຖືວ່າຕໍ່າ. ໃນຂະນະທີ່ ມັນບໍ່ແມ່ນຈຸດສຸມຂອງໂຄງການ ເພື່ອປັບປຸງເງື່ອນໄຂການເຮັດວຽກ ຢູ່ໃນຂະແໜງກະສິກໍາ, ສາມາດສັນນິຖານໄດ້ວ່າ ການສະໜັບສະໜູນ ການພັດທະນາທຸລະກິດ ແລະ ການພັດທະນາຄວາມສາມາດ ຈະມີຜົນກະທົບທາງບວກ ຕໍ່ ເງື່ອນໄຂການເຮັດວຽກ. ການປະຕິບັດຕາມກົດໝາຍ ແລະ ລະບຽບການແຮງງານແຫ່ງຊາດ ຈະຖືກລວມເຂົ້າໃນ ສັນຍາທຶນຊ່ວຍເຫຼືອລ້າ ກັບທຸກໆ MSME ທີ່ໄດ້ຮັບເງິນ ຜ່ານກອງທຶນເງິນຊ່ວຍເຫຼືອລ້າ. ເຖິງຢ່າງໃດກໍຕາມ, ການຕິດຕາມກວດກາ ແລະ ການບັງຄັບໃຊ້ ລະບຽບການເຫຼົ່ານີ້ ຈະໄປເກີນຂອບເຂດຂອງໂຄງການ.

5.3.6 ລູກລະເບີດບໍ່ທັນແຕກ (UXO)

5.3.6.1 ສະພາບເສັ້ນທຽບຖານ

ລະເບີດບໍ່ທັນແຕກ (UXO) ຈາກສົງຄາມອິນດູຈີນ ຄັ້ງທີ 2 (1964-1975) ຍັງຄົງຕົກຄ້າງ ຢູ່ບາງພື້ນທີ່ ໃນ ສປປ ລາວ ແລະ ສາມາດເຮັດໃຫ້ຄົນບາດເຈັບ ຫຼື ເສຍຊີວິດໄດ້ ຖ້າມີການລະເບີດ. ລັດຖະບານລາວ ຮ່ວມກັບ ອົງການ

NGO ແລະ ປະຊາຄົມສາກົນ ໄດ້ສ້າງຄວາມ ພຍາຍາມ ຢ່າງໃຫຍ່ຫລວງ ໃນການເກັບກູ້ ພື້ນທີ່ຕົກຄ້າງດ້ວຍລູກລະເບີດ ບໍ່ທັນແຕກ, ມີການແນະນຳ ມາດຕະການ ປ້ອງກັນ, ຈັດຕັ້ງປະຕິບັດ ວຽກງານ ສຶກສາ ແລະ ປຸກຈິດສຳນຶກ.¹⁶⁹

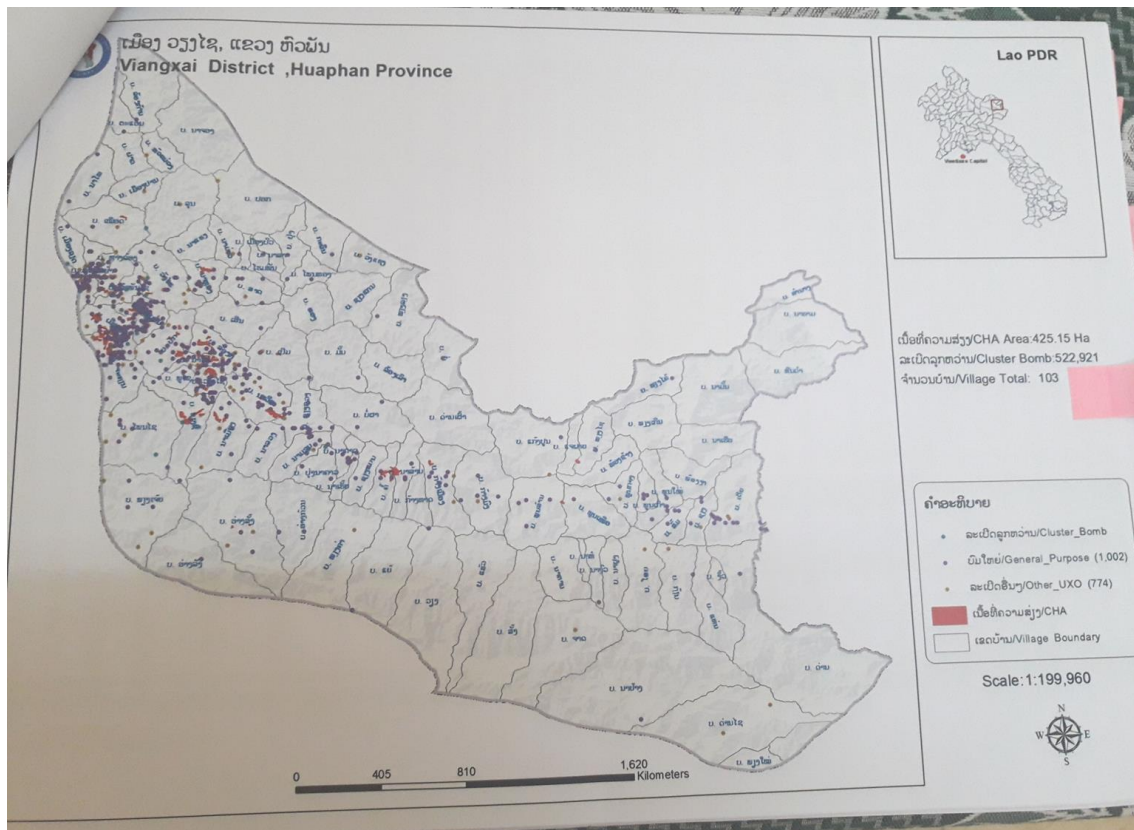
ໃນດ້ານສະຖາບັນການຈັດຕັ້ງລະດັບສູນກາງ, ແຜນງານເກັບກູ້ລະເບີດບໍ່ທັນແຕກແຫ່ງຊາດລາວ (UXO Lao) ທີ່ໄດ້ ຖືກສ້າງຕັ້ງຂຶ້ນໃນປີ 2006, ດຳເນີນການສຳຫຼວດ ເພື່ອກຳນົດສະຖານທີ່ ທີ່ມີການຕົກຄ້າງ ຂອງລະເບີດບໍ່ທັນແຕກ, ກວດລ້າງທີ່ດິນ ແລະ ດຳເນີນການສຶກສາຄວາມສ່ຽງ ຢູ່ໃນພື້ນທີ່ ທີ່ໄດ້ຮັບຜົນກະທົບ. ກະຊວງແຮງງານ ແລະ ສະຫວັດດີການສັງຄົມ, ອົງການຄວບຄຸມລູກລະເບີດບໍ່ທັນແຕກຂັ້ນສູນກາງ (UX-ONRA) ແລະ ຂະແໜງທີ່ເຮັດວຽກ ກັບລູກລະເບີດ ຢູ່ ສປປ ລາວ ເຂົ້າຮ່ວມໃນ ທິມງານວິຊາການຂະແໜງເກັບກູ້ລະເບີດບໍ່ທັນແຕກ (UXO) ເພື່ອ ຮັບປະກັນ ການຮ່ວມມືຢ່າງໃກ້ຊິດ ກັບ ທຸກພາກສ່ວນທີ່ກ່ຽວຂ້ອງ, ລວມທັງ ຄຳນິຍາມມາດຕະຖານ ແລະ ການຝຶກ ອົບຮົມ ສຳລັບ ຜະນົກງານເກັບກູ້ລະເບີດ. ລັດຖະບານ ແຫ່ງ ສປປ ລາວ ໄດ້ນຳສະເໜີ ເປົ້າໝາຍການພັດທະນາແບບ ຍືນຍົງ ຂອງ ສປປ ລາວ/ເປົ້າໝາຍທີ 19: ຊີວິດປອດໄພຈາກລະເບີດບໍ່ທັນແຕກ.¹⁷⁰

ຜ່ອມກັບສະຖາບັນການຈັດຕັ້ງເຫຼົ່ານີ້, ບັນດາອົງການ NGO ແລະ ຜູ້ໃຫ້ທຶນສາກົນອື່ນໆ ໄດ້ສ້າງບາດກ້າວ ທີ່ສຳຄັນ ໃນການຫຼຸດຜ່ອນອຸບັດຕິເຫດ ຈາກ UXO ຢ່າງຫຼວງຫຼາຍ. ໃນປີ 2021, ລູກລະເບີດບໍ່ທັນແຕກ ໄດ້ສ້າງຄວາມເສຍ ຫາຍໃຫ້ແກ່ ປະຊາຊົນໃນ ສປປ ລາວ ຈຳນວນ 55 ຄົນ, ເສຍຊີວິດ 11 ຄົນ ແລະ ບາດເຈັບ 44 ຄົນ.¹⁷¹ ລູກລະເບີດ ບໍ່ທັນແຕກ ສ່ວນຫຼາຍ ແມ່ນຢູ່ໃນເຂດພາກໃຕ້ ແລະ ພາກກາງ ຂອງ ສປປ ລາວ. ພື້ນທີ່ແຜນງານ GCF ຢູ່ທາງພາກ ໜືອ ຂອງ ສປປ ລາວ ແມ່ນໄດ້ຮັບຜົນກະທົບໜ້ອຍ.¹⁷² ຫນຶ່ງໃນມາດຕະການປ້ອງກັນ ທີ່ມີປະສິດທິພາບທີ່ສຸດ ແມ່ນ ການປັບປຸງ ການເຂົ້າເຖິງຂໍ້ມູນ ກ່ຽວກັບບ່ອນທີ່ UXO ໄດ້ຖືກເກັບກູ້ແລ້ວ, ແລະ ບ່ອນໃດທີ່ UXO ອາດຈະຍັງມີຢູ່ ໃນພື້ນດິນ. ຫ້ອງວ່າການປົກຄອງແຂວງ ແລະ ອຳນາດການປົກຄອງເມືອງ ກຳລັງສ້າງແຜນທີ່ ໃຫ້ມີໄວ້ ສຳລັບຈຸດປະສົງ ນີ້, ຊຶ່ງ GIZ ແລະ ຄູ່ຮ່ວມພັດທະນາອື່ນໆ ໄດ້ນຳໃຊ້ເລື້ອຍໆ (ຮູບລຸ່ມນີ້ ສະແດງເຖິງໜຶ່ງ ໃນແຜນທີ່ເຫຼົ່ານີ້). ໃນກໍລະນີ ທີ່ພື້ນທີ່ຍັງບໍ່ທັນໄດ້ເກັບກູ້, ແຜນງານ ສາມາດຮ້ອງຂໍການເກັບກູ້ລະເບີດ ຈາກ UXONRA ໄດ້, ຊຶ່ງຕ້ອງການ ການ ວາງແຜນປະມານ 12 ເດືອນ ສຳລັບ ທຸກວຽກງານການເກັບກູ້ລະເບີດ.

¹⁶⁹http://www.news.cn/english/asiapacific/2021-12/09/c_1310361527.htm

¹⁷¹ <http://www.the-monitor.org/en-gb/reports/2019/lao-pdr/casualties.aspx>

¹⁷² <http://www.nra.gov.la/uxoproblem.html>



ຮູບ 12. ຮູບພາບແຜນທີ່ UXO ທີ່ໄດ້ມາຈາກ ອຳນາດການປົກຄອງເມືອງວຽງໄຊ ໃນແຂວງຫົວພັນ

5.3.6.2 ການປົກປ້ອງ ແລະ ນະໂຍບາຍ ທີ່ໄດ້ຮັບການກະຕຸ້ນ

ລູກລະເບີດບໍ່ທັນແຕກ (UXO) ສາມາດສົ່ງຜົນກະທົບ ຕໍ່ ສຸຂະພາບ ແລະ ຄວາມປອດໄພ ຂອງ ປະຊາຊົນ ທີ່ເຂົ້າຮ່ວມ ໃນກິດຈະກຳແກ້ໄຂ ຂອງໂຄງການ ທີ່ກ່ຽວຂ້ອງກັບ ກະສິກຳ ແລະ ປ່າໄມ້ນ (ໝາກຜົນທີ 2 ແລະ 3), ແລະ ດັ່ງນັ້ນ ໂຄງການ ຈຶ່ງກະຕຸ້ນໃຫ້ PS4 “ສຸຂະພາບ, ຄວາມປອດໄພ ແລະ ຄວາມໝັ້ນຄົງ ຂອງຊຸມຊົນ”, ແລະ ການປົກປ້ອງ ຂອງ GIZ ສຳລັບ ສິ່ງແວດລ້ອມ ແລະ ສິດທິມະນຸດ. ກິດຈະກຳທີ່ກ່ຽວຂ້ອງກັບໂຄງການ ປະກອບມີ ວຽກງານປ່າໄມ້ (ເຊັ່ນ: ການຂຸດຄົ້ນໄມ້ ແລະ/ຫຼື ເຄື່ອງປ່າຂອງດົງ), ກິດຈະກຳກະສິກຳ ທີ່ກ່ຽວຂ້ອງກັບການໄຖ ຫຼື ການຂຸດຊຸມ, ແລະ ກິດຈະກຳອື່ນໆ ທີ່ຕ້ອງການ ໃຫ້ມີການຂຸດຝື່ນດິນ.

5.3.6.3 ການຝຶກລະບາຄວາມສ່ຽງ

ໃນທົ່ວປະເທດ, ໃນປັດຈຸບັນ, ອຸບັດຕິເຫດ ທີ່ເກີດຈາກ UXO ແມ່ນເກີດຂຶ້ນຍາກ (ມີຄວາມເປັນໄປໄດ້ ປະມານ 0.0006% ໃນປີ 2017)¹⁷³. ໂຄງການ ດຳເນີນງານຢູ່ໃນຝັ່ງທີ່ ຊຶ່ງຕາມບັນທຶກຂອງລັດ, ການມີ UXO ຢູ່ໃນຝັ່ງດິນ ແມ່ນເປັນໄປໄດ້ຍາກ ແລະ ອຸບັດຕິເຫດບໍ່ໄດ້ເກີດຂຶ້ນ ໃນຊຸມປີຫວ່າງບໍ່ດົນມານີ້. ທີມງານໂຄງການ ໄດ້ປຶກສາຫາລື ກັບ

¹⁷³ Calculated using the reported number of incidents and national population statistics for 2017.

ຄູ່ຮ່ວມພັດທະນາ ແລະ ຄູ່ຮ່ວມພາກລັດ ຈາກ ຂະແໜງ ກະສິກຳ ແລະ ປ່າໄມ້ ເພື່ອກວດກາ ບັນທຶກຂອງລັດ ແລະ ບໍ່
ພົບເຫດການ ທີ່ເກີດຂຶ້ນ ນັບຕັ້ງແຕ່ ປີ 1968 ເປັນຕົ້ນມາ.¹⁷⁴ ມີຂັ້ນຕອນການປ້ອງກັນໄວ້ແລ້ວ, ລວມທັງ ແຜນທີ່
UXO ຂັ້ນເມືອງ ແລະ ແຜນທີ່ເກັບກູ້. ໃນທາງກົງກັນຂ້າມ, ເຖິງແມ່ນວ່າຈະຫາຍາກ, ອຸບັດຕິເຫດ ຈາກ UXO ແມ່ນ
ບໍ່ສາມາດປະຕິເສດໄດ້ທັງຫມົດ, ລວມທັງ ຫຼັງຈາກນ້ຳຖ້ວມ, ດິນເຈື່ອນ ຫຼື ເຫດການສະພາບອາກາດຮ້າຍແຮງອື່ນໆ ທີ່
ສົ່ງຜົນກະທົບຕໍ່ພື້ນດິນ. ກິດຈະກຳ ທີ່ກ່ຽວຂ້ອງກັບ ກະສິກຳ ແລະ ປ່າໄມ້ຂອງໂຄງການ ບາງຄັ້ງກໍ່ຕ້ອງ ການຊຸດຜື່ນດິນ
(ຕົວຢ່າງ ເຊັ່ນ ການຊຸດຄົ້ນໄມ້ໄຜ່ ແລະ ເຄື່ອງປ່າຂອງດົງອື່ນໆ, ການຊຸດຄົ້ນໄມ້ ຫຼື ການໄຖນາ). ດັ່ງນັ້ນ ໂຄງການ ຈຳ
ເປັນຈະຕ້ອງ ປະຕິບັດຕາມຂັ້ນຕອນການປ້ອງກັນ ທີ່ລັດຖະບານ ສປປ ລາວ ວາງອອກໄວ້ແລ້ວ. ສະຖານທີ່ໂຄງການ ຈຳ
ເປັນຈະຕ້ອງໄດ້ຮັບການຢືນຢັນ ຢ່າງຈະແຈ້ງ ກ່ຽວກັບ UXO ກ່ອນທີ່ຈະດຳເນີນກິດຈະກຳ ຂອງ ແຜນງານ.

ຄວາມສ່ຽງ ແມ່ນຖືກປະເມີນວ່າ ຢູ່ໃນລະດັບຕ່ຳ ຫາ ປານກາງ. ຜົນກະທົບທາງລົບທີ່ບໍ່ໄດ້ຕັ້ງໃຈ ແມ່ນເກີດຂຶ້ນຍາກ,
ສາມາດຄາດການລ່ວງໜ້າໄດ້, ແລະການຮັບຮູ້ການປະຕິບັດທີ່ດີທີ່ສຸດ ສຳລັບ ປ້ອງກັນ ແມ່ນມີຜົນແລ້ວ. ເຖິງຢ່າງໃດ
ກໍຕາມ, ກໍລະນີອຸບັດຕິເຫດ ທີ່ເກີດຂຶ້ນຍາກ ແມ່ນບໍ່ສາມາດປະຕິເສດໄດ້ທັງຫມົດ.

5.3.7 ຄວາມສ່ຽງພາຍນອກ ຢູ່ໃນພື້ນທີ່ ຂອງ ໂຄງການ

5.3.7.1 ຄວາມສ່ຽງພາຍນອກ ທີ່ມີຢູ່

ຄວາມສ່ຽງພາຍນອກຕ່າງໆ ມີຢູ່ໃນພື້ນທີ່ ຂອງ ໂຄງການ ທີ່ຈຳເປັນຈະຕ້ອງ ໄດ້ຮັບການຕິດຕາມ ດ້ວຍຄວາມ
ເອົາໃຈໃສ່. ສິ່ງດັ່ງກ່າວນີ້ ປະກອບມີ ຄວາມສ່ຽງພາຍນອກ ຕໍ່ ຊີວິດການເປັນຢູ່ຂອງປະຊາຊົນ ແລະ ຕໍ່ ເປົ້າໝາຍ
ໂຄງການ ທີ່ມີຢູ່ແລ້ວໃນພື້ນທີ່ ຂອງ ໂຄງການ ຫຼື ອາດສາມາດສະແດງອອກ ໃນຊ່ວງໄລຍະ ການຈັດຕັ້ງປະຕິບັດ
ໂຄງການ. ຄວາມສ່ຽງຈຳນວນຫຼາຍເຫຼົ່ານີ້ ຖືກລະບຸໄວ້ ຢູ່ໃນເອກະສານ ER-PD, PRAP, ຮ່າງ SESA, ຮ່າງ
ESMF ແລະ ບົດສຶກສາຄວາມເປັນໄປໄດ້.

ຕໍ່ໄປນີ້ ແມ່ນລາຍຊື່ ຄວາມສ່ຽງພາຍນອກ ທີ່ກ່ຽວຂ້ອງ. ສ່ວນຫຼາຍ ຈະມີຄວາມຫຍຸ້ງຍາກ ສຳລັບໂຄງການ ທີ່ຈະສົ່ງຜົນ
ແລະ ເພາະສະນັ້ນ ຕົ້ນຕໍແມ່ນຕ້ອງການ ໃຫ້ມີການຕິດຕາມ ໃນຊ່ວງໄລຍະ ການຈັດຕັ້ງປະຕິບັດ ລວມທັງຜ່ານທາງ
ແຜນ ESMP:

ນະໂຍບາຍ, ກົດໝາຍ ແລະ ລະບຽບການ, ການຄຸ້ມຄອງ

ຕໍ່ໄປນີ້ ແມ່ນຄວາມສ່ຽງພາຍນອກ ທີ່ກ່ຽວຂ້ອງກັບ ນະໂຍບາຍ, ກອບນິຕິກຳ ແລະ ລະບຽບການ, ແລະ ການຄຸ້ມຄອງ:

- ຄວາມຊັກຊ້າຢ່າງຕໍ່ເນື່ອງ ໃນການຜ່ານ ນິຕິກຳສະບັບປັບປຸງຕົ້ນຕໍ ເຊັ່ນ: ກົດໝາຍວ່າດ້ວຍທີ່ດິນ ແລະ ກົດໝາຍ
ປ່າໄມ້;

¹⁷⁴ Based on consultations with senior staffs at the Department of Forestry, the most senior of which joined DoF in 1968.

- ຄວາມລ່າຊ້າ ໃນການດັດປັບ ນິຕິກຳທີ່ກ່ຽວຂ້ອງ (ໝາຍເຖິງ ກ່ຽວຂ້ອງກັບ ກົດໝາຍທີ່ດິນ ແລະ ກົດໝາຍປ່າໄມ້ ທີ່ຍັງບໍ່ທັນໄດ້ຮັບການປັບປຸງ);
- ຄວາມບໍ່ສອດຄ່ອງ ຢ່າງຕໍ່ເນື່ອງ ລະຫວ່າງພາກສ່ວນຕ່າງໆ ຂອງກົດໝາຍ ແລະ ລະບຽບການ ໃນລະດັບທີ່ແຕກຕ່າງກັນ;
- ຄວາມຊັກຊ້າ ໃນການຂຶ້ນທະບຽນທີ່ດິນ ແລະ ການອອກໃບຕາດິນ, ແລະ/ຫຼື ບຸລິມະສິດ ບໍ່ລວມເອົາເຂດພູດອຍ ຍ້ອນມັກເຂດທົ່ງຟຽງ ແລະ ພູຟຽງ;
- ໃບຕາດິນຊຸມຊົນ ສຳລັບຜູ້ທີ່ນຳໃຊ້ຂອງບ້ານຂະໜາດໃຫຍ່, ລວມທັງ ຜູ້ທີ່ປ່າໄມ້, ບໍ່ມີກຳນົດຢູ່ໃນກົດໝາຍ ແລະ/ຫຼື ບໍ່ມີບົດແນະນຳ ທີ່ຈະກຳນົດມັນ;
- ການຫ້າມຊຸດຄົ້ນໄມ້ ຈາກປ່າຜະລິດ (ລວມທັງພາຍໃນຂອບເຂດບ້ານ) ຍັງສືບຕໍ່, ໃນຂະນະທີ່ ລະບຽບການກ່ຽວກັບ ການສວຍໃຊ້ປ່າຊົມໃຊ້ຂອງບ້ານ ທີ່ບໍ່ແມ່ນໃນທາງການຄ້າ ຍັງມີຜົນບັງຄັບໃຊ້.
- ຂາດການຮັບຮູ້ຢ່າງເປັນທາງການ ສຳລັບ ຜົນການວາງແຜນນຳໃຊ້ທີ່ດິນ/ປ່າໄມ້ບ້ານ (ໂດຍສະເພາະ ຈາກຂະແໜງການອື່ນ ຫຼື ລະດັບລັດຖະບານ);
- ນະໂຍບາຍ ສ້າງສິ່ງຈູງໃຈ ເພື່ອສົ່ງເສີມການກະສິກຳ ທີ່ຊານສະຫຼາດ ທີ່ “ເປັນມິດກັບປ່າໄມ້” ຢູ່ເບື້ອງຫຼັງ ການຊຸກຍູ້ກະສິກຳເປັນສິນຄ້າ ແບບງ່າຍດາຍ;
- ການແບ່ງລຳດັບຊັ້ນ ຢູ່ໃນໂຄງສ້າງຂອງລັດຖະບານ ໝາຍເຖິງວ່າ ລະບຽບການ ຈາກ ກົມ ຫຼື ກະຊວງໜຶ່ງ ບໍ່ໄດ້ແປໄປເປັນ ການລົງມືປະຕິບັດ ທີ່ມີການປະສານງານ ຢູ່ໃນພາກສະໜາມ ທີ່ມີສ່ວນຮ່ວມ ຂອງ ບັນດາກົມ ຫຼື ກະຊວງອື່ນ (ລວມທັງຢູ່ພາຍໃນກະຊວງດຽວກັນ);
- ນະໂຍບາຍການຍົກຍ້າຍ ແລະ ການລວມບ້ານທົ່ວໄປ ອາດຈະສືບຕໍ່ ໃນໄລຍະສັ້ນ ແລະ ກາງ;
- ລັດຖະບານ ບໍ່ສາມາດ ສະໜອງຜະນັກງານໃຫ້ພຽງພໍ ຢູ່ ຂັ້ນເມືອງ ແລະ ຂັ້ນກຸ່ມ, ໂດຍສະເພາະ ເພື່ອດຳເນີນແນວທາງປະຕິບັດ ແບບມີສ່ວນຮ່ວມ ທີ່ເນັ້ນໃສ່ “ແຮງງານ” ຫຼາຍຂຶ້ນ;
- ລັດຖະບານ ບໍ່ສາມາດ ສະໜອງ ຜະນັກງານບັງຄັບໃຊ້ກົດໝາຍປ່າໄມ້ ທີ່ພຽງພໍ ຢູ່ໃນບັນດາເມືອງ ທີ່ສຳຄັນ;
- ປິຈັດຕັ້ງປະຕິບັດ ການກະສິກຳເປັນສິນຄ້າ "ດ້ວຍທຸກຄ່າໃຊ້ຈ່າຍ" ມີແຮງຜັກດັນ ດ້ານສະຖາບັນການຈັດຕັ້ງ ທີ່ເຂັ້ມແຂງ ທີ່ມີຄວາມຫຍຸ້ງຍາກ ທີ່ຈະປ່ຽນແປງໄດ້;

ນອກຈາກນີ້, LPRP ຍັງໄດ້ຮັບຮູ້ວ່າ ການສໍ້ລາດບັງຫຼວງ ແມ່ນເປັນບັນຫາທີ່ໜ້າກັງວົນ ຢ່າງໜັກໜ່ວງ ຢູ່ໃນປະເທດ. ດັດຊະນີຄວາມໂອ່ງໃສ ຂອງການຮັບຮູ້ການສໍ້ລາດບັງຫຼວງ ຂອງ ສາກົນ ປະຈຳປີ 2021 ເຮັດໃຫ້ ສປປ ລາວ ຢູ່ອັນດັບທີ 128 ຈາກທັງໝົດ 180 ອັນດັບ ໂດຍມີະແຜນ 30 (ຈາກທັງໝົດ 100 ຄະແນນ). ໃນບັນດາສິ່ງອື່ນໆ, ມັນສະແດງເຖິງ ການສູນເສຍລາຍຮັບຂອງລັດຖະບານ ທີ່ມີຄວາມຈຳເປັນ ໄປໃນທາງທີ່ບໍ່ດີ. ການປາບປາມຫຼາຍຮູບແບບ ໄດ້ເກີດ

ຂຶ້ນ, ແຕ່ມັນຈະເປັນຂະບວນການ ທີ່ຍາວນານ ເພື່ອຮັບປະກັນວ່າ ກອບລະບຽບ ແລະ ການກວດກາທັງໝົດ ແມ່ນມີໄວ້ແລ້ວ ແລະ ກຳລັງປະຕິບັດໜ້າທີ່.

ການສຳປະທານທີ່ດິນ ແລະ ການປ່ຽນທີ່ດິນໄປເປັນທຶນ

ກ່ຽວຂ້ອງກັບ ການລິເລີ່ມຂອງ ລັດຖະບານລາວ ໃນ “ການຫັນທີ່ດິນໄປເປັນທຶນ”, ໂຄງການລົງທຶນຂະໜາດໃຫຍ່ ໃນຮູບແບບການສຳປະທານ, ບາງຄັ້ງກໍ່ເຮັດໃຫ້ເກີດການຍົກຍ້າຍບ້ານ ແລະ/ຫຼື ກົດກັນປະຊາຊົນເຂົ້າ ບໍ່ໃຫ້ເຂົ້າເຖິງ ທີ່ດິນທີ່ຖືກນຳໃຊ້ ພາຍໃນຊຸມຊົນ.¹⁷⁵ ການແຍກທີ່ດິນ ໄດ້ມີຄວາມຮ້າຍແຮງຂຶ້ນ ໃນຊຸມປີຫວ່າງບໍ່ດົນມານີ້ ໂດຍການມອບການສຳປະທານ ໃນທີ່ດິນຕາມປະເພນີ ຂອງ ປະຊາຊົນທ້ອງຖິ່ນ. ການສຳປະທານ ຢູ່ທາງພາກເໜືອ ປະກອບມີໂຄງການໄຟຟ້ານ້ຳຕົກ, ທາງລົດໄຟຈີນ-ລາວ, ການຂຸດຄົ້ນບໍ່ແຮ່ (ເຊັ່ນ: ແຮ່ລຶກໄນ ຢູ່ເມືອງຫົງສາ, ແຂວງໄຊຍະບູລີ) ແລະ ສຳປະທານກະສິກຳ (ໂດຍສະເພາະສຳລັບ ຢາງພາລາ ແລະ ກ້ວຍ). ເອກະສານ ຄວາມຈິງ ກ່ຽວກັບການສຳປະທານທີ່ດິນ (ປີ 2014) ຂອງ ແຂວງຫຼວງພະບາງ ໄດ້ສະແດງໃຫ້ເຫັນວ່າ ເນື້ອທີ່ດິນ 25,407 ເຮັກຕາ ແມ່ນອະນຸຍາດໃຫ້ໂຄງການ, ໃນນັ້ນ ສຳລັບເຮັດສງຍປູກຕົ້ນໄມ້ ກວມ 21,693 ເຮັກຕາ. ນອກຈາກນັ້ນ, ຍັງສັງເກດວ່າ 22% ຂອງເນື້ອທີ່ດິນ ພາຍໃນແຂວງ ໄດ້ອະນຸຍາດໃຫ້ ການສຳຫຼວດ ແລະ ຂຸດຄົ້ນແຮ່ທາດ (ບໍ່ໄດ້ຫມາຍຄວາມວ່າ ມັນອາດຈະສົ່ງຜົນໃຫ້ເກີດ ໂຄງການສຳປະທານ).¹⁷⁶ ໂຄງການລົງທຶນອື່ນໆ ຢູ່ໃນສະພາບ ຂອງ ເຂດເສດຖະກິດພິເສດ (SEZ) ອາດຍັງຈະໄດ້ເວນຄືນ ທີ່ດິນຂອງປະຊາຊົນ. ສິ່ງດັ່ງກ່າວນີ້ ເຮັດໃຫ້ບັນຫາ ການເຂົ້າເຖິງ ແລະ ຄວບຄຸມທີ່ດິນ ທີ່, ໃນຂະນະທີ່ຖືກຮັບຮູ້ວ່າ ຕົກຢູ່ໃນຂອບເຂດຂອງບ້ານໃດໜຶ່ງ, ແຕ່ໃນຕົວຈິງແລ້ວ ແມ່ນຖືກຄວບຄຸມໂດຍ ຄົນພາຍນອກ.

ໃນຊ່ວງໄລຍະ ການຈັດຕັ້ງປະຕິບັດໂຄງການ 1, ໄດ້ມີການສຳຫຼວດການລົງທຶນ ແລະ ການຍົກຍ້າຍຖິ່ນຖານ ຢູ່ 2 ແຂວງ (ຫຼວງພະບາງ ແລະ ໄຊຍະບູລີ). ການສຳຫຼວດ ໄດ້ພົບວ່າ ມີ 21 ໂຄງການລົງທຶນ ຢູ່ໃນ 4 ເມືອງ ຂອງ ແຂວງຫຼວງພະບາງ ແລະ 18 ໂຄງການລົງທຶນ ຢູ່ໃນ 3 ເມືອງ ຂອງ ແຂວງໄຊຍະບູລີ. ຈຳນວນໂຄງການສູງທີ່ສຸດ ແມ່ນໂຄງການກໍ່ສ້າງທາງ (14) ຖັດມາແມ່ນໂຄງການກະສິກຳ (8) ແລະ ໂຄງການຂຸດຄົ້ນບໍ່ແຮ່ (5). ໂຄງການສ່ວນໃຫຍ່ໄດ້ຮັບທຶນຈາກ ລັດຖະບານລາວ (17), ບໍລິສັດເອກະຊົນ (8) ແລະ ບຸກຄົນ (5). ການສຶກສາເພີ່ມຕື່ມ ຈະຖືກດຳເນີນການ ຖ້າມີຄວາມຕ້ອງການ ໃນຊ່ວງໄລຍະ ການຈັດຕັ້ງປະຕິບັດໂຄງການ 2.

ການສຳປະທານ ເວນຄືນ ທັງທີ່ດິນທີ່ມີປະສິດທິຜົນ, ທີ່ດິນກະສິກຳ ແລະ ທີ່ໄດ້ກ່າວມາ, ທີ່ດິນຊຸມຊົນ ທີ່ຢູ່ໃນປ່າໄມ້, ຝຸ່ມຫຍ້າ ຫຼື ຫຍ້າ. ການເວນຄືນ ທີ່ດິນທີ່ມີປະສິດທິພາບ ແລະ ທີ່ດິນກະສິກຳ ເພີ່ມການຍາດແຍ່ງ ພາຍໃນບັນດາຊຸມຊົນທ້ອງຖິ່ນ ສຳລັບທີ່ດິນທີ່ຍັງເຫຼືອ ແລະ ອາດຈະຊຸກດັນໃຫ້ "ຜູ້ເສຍທີ່ດິນ" ຈາກການຍາດແຍ່ງ ນຳໃຊ້ທີ່ດິນທີ່ມີຄຸນນະພາບ ຢູ່ນອກຂອບເຂດ (ຊັນເກີນໄປ, ດິນບໍ່ດີ, ໄກຈາກບ້ານ ແລະ/ຫຼື ຖະໜົນຫົນທາງ) ຫຼື ເຮັດໃຫ້ບໍ່ມີດິນ. ດັ່ງທີ່

¹⁷⁵ There are decrees on compensation for those who have lost land to private or public projects, but in a country where formal land titles have barely reached the rural areas, ascertaining the value of appropriated land has led to low compensation amounts. Moreover, communally used land and bush fallows hardly come into the compensation equation at all.

¹⁷⁶ Centre for Development and Environment (CDE). Province Fact Sheet: Land Leases and Concessions, Luang Prabang 2014.

ສະຖິຕິການປູກພືດ ແລະ ທີ່ດິນສໍາລັບປູກພືດ ສະແດງໃຫ້ເຫັນ¹⁷⁷, ທີ່ດິນຮາບພຽງ ຢູ່ໃນແຂວງພາກເໜືອ ສໍາລັບການ ກະສິກໍາ ແມ່ນຢູ່ໃນລະດັບຕ່ຳ. ເຖິງຢ່າງໃດກໍຕາມ, ທີ່ດິນຊຸມຊົນ ແມ່ນມີຄວາມສໍາຄັນເທົ່າທຽມກັນກັບຊຸມຊົນ ທີ່ຢູ່ໃນ ພູພຽງ ແລະ ພູສູງ ແລະ ພູມີທັດປ່າໄມ້ ທີ່ຖືກຖາງ ແລະ ປະໃຫ້ຮິກເລົ່າ ຂອງເຂົາເຈົ້າ. ພວກມັນ ແມ່ນຊັບພະຍາກອນ ສໍາລັບການລ້ຽງສັດ, ສໍາລັບ ເກັບກູ້ເຄື່ອງປ່າຂອງດົງ ແລະ ຝົນ ແລະ ຖ້າຈໍາເປັນ, ອາດຈະສະໜອງເນື້ອທີ່ດິນຂະໜາດ ນ້ອຍ ສໍາລັບປູກພືດ ຖ້າຕົກລົງກັນພາຍໃນຊຸມຊົນ. ຕະຫຼອດສອງສາມປີຜ່ານມາ, ໜຶ່ງໃນຈໍານວນບັນຫາ ທີ່ມັກເກີດ ຂຶ້ນເລື້ອຍໆທີ່ສຸດ ທີ່ໄດ້ຖືກຍົກຂຶ້ນມາ ຜ່ານທາງ ໂທລະສັບສາຍດ່ວນ ຂອງ ສະພາແຫ່ງຊາດ ແມ່ນບັນຫາ ກ່ຽວກັບ ຂີ້ ຂັດແຍ້ງທີ່ດິນ.¹⁷⁸

ໃນຂະນະທີ່ ພື້ນທີ່ຂອງແຜນງານ ໄດ້ຮັບການກວດກາລ່ວງໜ້າ ສໍາລັບການສໍາປະທານ ພັດທະນາເຂື່ອນໄຟຟ້ານໍ້າ ຕົກຕາມແຜນການ, ມີຄວາມສ່ຽງ ທີ່ພື້ນທີ່ສໍາປະທານໃຫມ່ ອາດຈະເກີດຂຶ້ນ ໃນຊ່ວງໄລຍະ ການຈັດຕັ້ງປະຕິບັດແຜນ ງານ. ສິ່ງດັ່ງກ່າວນີ້ ອາດຈະລວມມີ ການມອບ ທີ່ດິນສໍາປະທານ ໃນພື້ນທີ່ ທີ່ທັບຊ້ອນກັບ ພື້ນທີ່ປ່າໄມ້ທີ່ຖືກກໍານົດ, ລວມທັງ "ພື້ນທີ່ປ່າໄມ້ ທີ່ຢູ່ໃນທີ່ດິນຂອງ ຊຸມຊົນ." ຍັງມີຄວາມສ່ຽງ ທີ່ໂຄງການສ້າງເຂື່ອນໄຟຟ້າໃຫມ່ ເຮັດໃຫ້ເກີດ ມີການຍົກຍ້າຍບ້ານ (ທີ່ອາດຈະນໍາໄປສູ່ ການຕັດໄມ້ທໍາລາຍປ່າເພີ່ມຕື່ມ), ແລະ ທີ່ດິນກະສິກໍາທີ່ມີຜະລິດຕະຜົນ ເກີດນໍ້າ ຖ້ວມ. ການກໍ່ສ້າງທາງລົດໄຟລາວ-ຈີນ ຍັງຄາດວ່າ ຈະມີການຍົກຍ້າຍຕື່ມອີກ ຢູ່ ແຂວງຫຼວງນໍ້າທາ, ອຸດົມໄຊ ແລະ ຫຼວງພະບາງ, ແຕ່ຍັງບໍ່ທັນຮູ້ວ່າ ແມ່ນບ້ານໃດ ແລະ ພື້ນທີ່ໃດ ທີ່ຈະຖືກຍົກຍ້າຍ. ຄວາມສ່ຽງອີກຢ່າງໜຶ່ງ ແມ່ນການ ຂະຫຍາຍ ການສໍາປະທານປະເພດອື່ນໆ (ເຊັ່ນ: ການກະສິກໍາ ຂະໜາດໃຫຍ່, ສ່ວນປູກຕົ້ນໄມ້, ການຂຸດຄົ້ນບໍ່ແຮ່).

ສໍາລັບ ຄວາມເຂົ້າໃຈ ຕໍ່ກັບ ສິ່ງທ້າທາຍ ທີ່ເກີດຈາກການສໍາປະທານ, ໄດ້ມີ ຄໍາສັ່ງ ແລະ ດໍາລັດຕ່າງໆ ທີ່ຈໍາກັດການ ອະນຸຍາດໃຫ້ສໍາປະທານ. ຄໍາສັ່ງເລກທີ 13 ຂອງນາຍົກລັດຖະມົນຕີ ໄດ້ຢຸດຕິ ການສໍາປະທານໃໝ່ ແກ່ ການຂຸດຄົ້ນບໍ່ ແຮ່, ຢາງພາລາ ແລະ ສວນໄມ້ຢູ່ກາລົບຕັສ ເພື່ອປ່ອຍໃຫ້ມີການປັບປຸງຂະບວນການປະເມີນຜົນ ເພື່ອໃຫ້ເຂົ້າໃຈຢ່າງ ເລິກເຊິ່ງເຖິງ ຜົນກະທົບທາງ ຕໍ່ ສັງຄົມ, ສິ່ງແວດລ້ອມ ແລະ ເສດຖະກິດ ຈາກ ກິດຈະກຳດັ່ງກ່າວ. ມັນໄດ້ຖືກຂະຫຍາຍ ໃນປີ 2015 ແລະ ແກ້ຍາວເຖິງ 2018, ໂດຍມີ ຄໍາສັ່ງຂອງນາຍົກລັດຖະມົນຕີ ເລກທີ 9 ແລະ ເລກທີ 8 ມາທິດແທນ (ໄດ້ອະທິບາຍໃນຕາຕະລາງຕໍ່ໄປນີ້):¹⁷⁹

¹⁷⁷ According to ERPD statistics the six northern provinces have only 8.1% cropland (according to IPCC definition: lowland and current upland crops). The GOL has chosen not to include upland fallows as cropland, but rather as "regenerating vegetation," meaning potential forest.

¹⁷⁸ A recent Vientiane Times article (26 December 2018) reported that the top three issues raised via the NA Hotline were bad roads, land disputes and illegal drug trade.

¹⁷⁹ PMO 08/2018, concerning the enhancement of mining-business governance in Lao PDR, recognizes the importance of the mining sector in contributing to the country's socio-economic development. It continues to halt the consideration and approval of new investment projects that survey and explore for minerals and gold mining along rivers and land throughout the country until December 31, 2020, although certain exceptions are described in the order (e.g. select non-metal minerals for industry, non-metal minerals for construction, fuel minerals, liquid minerals, among various other exceptions). The order aims to improve the regulation of the sector and improve transparency.

ຕາຕະລາງ 25. ພາບລວມ ການຢຸດຕິ ການອະນຸຍາດໃຫ້ສໍາປະທານ ຂອງ ລັດຖະບານ

ຄໍາສັ່ງ/ດໍາລັດ	ລາຍລະອຽດຫຍໍ້
ຄໍາສັ່ງນາຍົກລັດຖະມົນຕີ ເລກທີ 13 (2012) ກ່ຽວກັບ "ການໂຈະ ການສໍາປະທານໃຫມ່ ສໍາລັບ ການຊຸດຄົ້ນບໍ່ແຮ່, ການປຸກຢາງຟາລາແລະ ຕົ້ນວິກ"	- ໄດ້ວາງການໂຈະ ການສໍາປະທານໃຫມ່ ສໍາລັບການຊຸດຄົ້ນບໍ່ແຮ່, ປຸກຢາງຟາລາ, ຕົ້ນວິກ ເພື່ອປ້ອງໃຫ້ມີການປະເມີນ ຜົນກະທົບ ຂອງ ກິດຈະກຳດັ່ງກ່າວ ຕໍ່ ສັງຄົມ, ສິ່ງແວດລ້ອມ ແລະ ເສດຖະກິດ. - ຄໍາສັ່ງ ໄດ້ຂະຫຍາຍອອກໄປຮອດ ປີ 2015 ແລະ ແກ່ຍາວເຖິງ ປີ 2018, ດ້ວຍ ຄໍາສັ່ງຂອງນາຍົກເລກທີ 09 (ໃຫ້ເບິ່ງຂ້າງລຸ່ມນີ້) ແລະ ເລກທີ 08 ທີ່ມາແທນທີ່ມັນ
ຄໍາສັ່ງຂອງ ນາຍົກລັດຖະມົນຕີ ສະບັບເລກທີ 09 (2018) "ກ່ຽວກັບການ ເພີ່ມທະວີ ການຄຸ້ມຄອງ ໃນການນໍາໃຊ້ທີ່ດິນສໍາປະທານ ສໍາລັບ ປຸກ ຕົ້ນໄມ້ອຸດສາຫະກຳ ແລະ ການປຸກພືດອື່ນໆ ຢູ່ພາຍໃນປະເທດ" [2]	- ປ່ຽນແທນ ຄໍາສັ່ງຂອງນາຍົກລັດຖະມົນຕີ ເລກທີ 13 (ພ້ອມຄໍາສັ່ງຂອງນາຍົກລັດຖະມົນຕີ ເລກທີ 8 ກ່ຽວກັບ ການຊຸດຄົ້ນບໍ່ແຮ່) - ກິດຈະກຳ ທີ່ຫ້າມ ຢູ່ໃນ ຄໍາສັ່ງຂອງນາຍົກລັດຖະມົນຕີ ເລກທີ 13 ແມ່ນມີຄວາມກ່ຽວຂ້ອງ ສໍາລັບ ການພັດທະນາເສດຖະກິດ - ສັງຄົມ ຂອງ ປະເທດ ແລະ ມີທ່າແຮງຫຼາຍ ທີ່ຈະດຶງດູດ ການລົງທຶນ ທັງຈາກພາຍໃນ ແລະ ຕ່າງປະເທດ ເຂົ້າມາໃນ ສປປ ລາວ. - ຕ້ອງການ ໃຫ້ມີການຄຸ້ມຄອງທີ່ເຂັ້ມງວດຂຶ້ນ, ລວມທັງການປັບປຸງການກວດກາ, ການປະເມີນຜົນ ແລະ ການແບ່ງປະເພດໂຄງການ. ປະເທດ ຕ້ອງສ້າງຍຸດທະສາດ ແລະ ນະໂຍບາຍທີ່ຈະແຈ້ງ ທີ່ຊຸກຍູ້ ການພັດທະນາ ຢູ່ໃນຂະແໜງການເຫຼົ່ານີ້ ໃຫ້ສອດຄ່ອງກັບ ວິໄສທັດຂອງປະເທດ ເພື່ອການພັດທະນາແບບຍືນຍົງ ແລະ ຕາມທິດສີຂຽວ. - ປ່າປູກ ນອນຢູ່ໃນສອງປະເພດ ຄື: ປ່າຜະລິດ ແລະ ປ່າຝື້ນຝູ. ການຈັດປະເພດທັງສອງແມ່ນຕ້ອງປະຕິບັດຕາມ ແຜນຄຸ້ມຄອງປ່າໄມ້ທີ່ຖືກສ້າງຂຶ້ນແລ້ວ ພາຍໃຕ້ ສັນຍາການຄຸ້ມຄອງປ່າໄມ້ ທີ່ມີສາມປະເພດກຸ່ມ: ການຄຸ້ມຄອງປ່າໄມ້ລວມ (ສ້າງຕັ້ງຂຶ້ນໂດຍ ຄະນະກຳມະການຈັດສັນທີ່ດິນ ແລະ ປ່າໄມ້ ແລະ ຜູ້ນຳບ້ານ), ການຄຸ້ມຄອງປ່າໄມ້ແບບຄອບຄົວ ແລະ ການຄຸ້ມຄອງປ່າໄມ້ທຸລະກິດ. ສັນຍາຄຸ້ມຄອງປ່າໄມ້ ແມ່ນຄຸ້ມຄອງ ໂດຍ MAF. - MAF ຕ້ອງໄດ້ກວດກາຄືນ ແລະ ກຳນົດນະໂຍບາຍ, ຈັດສັນ ແລະ ວາງແຜນ ການນຳໃຊ້ ທີ່ດິນກະສິກຳ ແລະ ປ່າໄມ້ ໃຫ້ສອດຄ່ອງກັບ ທ່າແຮງພາຍໃນທ້ອງຖິ່ນ ແລະ ຮັບປະກັນ ການນຳໃຊ້ທີ່ດິນ ໃຫ້ໄປຕາມທິດສີຂຽວ ແລະ ຍືນຍົງ. - MAF ຈະຕ້ອງມີບົດບາດນຳພາ ໃນການຫັນຄໍາສັ່ງ ໄປເປັນນິຕິກຳອັນສະເພາະ. ໃນດ້ານການເຊົ່າ ຫຼື ສໍາປະທານທີ່ດິນ ສໍາລັບການລົງທຶນກະສິກຳ ແລະ ປ່າໄມ້, ລັດຖະບານ ຈຳເປັນຕ້ອງແບ່ງຂັ້ນຄຸ້ມຄອງ, ອະນຸຍາດ ແລະ ຊຸກຍູ້ ການຕິດຕາມກວດກາຢ່າງຈະແຈ້ງ.
ຄໍາສັ່ງ ຂອງ ນາຍົກລັດຖະມົນຕີ ເລກທີ 483 ລົງວັນທີ 27 ມີນາ 2017	ຫ້າມການສະໜັບສະໜູນ ການສ້າງຕັ້ງ ການສໍາປະທານສ່ວນກ່ວຍໃຫມ່ ແລະ ແຜນທີ່ຈະຢຸດຕິການຜະລິດກ່ວຍ ຢູ່ໃນຫົກແຂວງພາກເໜືອ (ຜົງສາລີ, ຫຼວງນໍ້າທາ, ບໍ່ແກ້ວ, ອຸດົມໄຊ, ຫຼວງພະບາງ, ແລະ ໄຊຍະບູລີ) ແລະ ຢູ່ໃນວຽງຈັນ.

ແຫຼ່ງຂໍ້ມູນ: ດັດປັບຈາກ ບົດສຶກສາຄວາມເປັນໄປໄດ້

ຄວາມສ່ຽງອີກອັນໜຶ່ງ ແມ່ນການຕັດໄມ້ທຳລາຍປ່າ ຍ້ອນການກໍ່ສ້າງຝັ່ງຖານໂຄງລ່າງ. ການຖາງປ່າ ສຳລັບກໍ່ສ້າງເສັ້ນທາງ ແມ່ນມີຄວາມເຊື່ອມໂຍງກັນຢ່າງສະນິດແໜ້ນກັບໃນອະດີດ, ບ່ອນທີ່ມີການຈ່າຍ ຄ່າລົງທຶນດ້ານຝັ່ງຖານໂຄງລ່າງ ດ້ວຍການໃຫ້ຂຸດຄົ້ນໄມ້ (ນັ້ນກໍຄື ການປ່ຽນຕົ້ນໄມ້ ໄປເປັນຫີນ, ເບິ່ງຕາມຮູບຂ້າງລຸ່ມນີ້). ການປັບປຸງຄວາມໂປ່ງໃສ ແລະ ການຕິດຕາມ ຜ່ານທາງໂຄງການ ຈະຊ່ວຍຫຼຸດຜ່ອນ ຄວາມສ່ຽງນີ້.



ຮູບ 13. ຮູບການກໍ່ສ້າງ

ໝາຍເຫດຮູບ: ຮູບພາບ ທີ່ລົງໃນເວັບໄຊທ໌ ຂອງ ໜ່ວຍງານສະເພາະດ້ານຂໍ້ມູນທີ່ດິນ ໃນວັນທີ 14/05/2018. ຮູບພາບ ແມ່ນມາຈາກບົດຄວາມ RFA (08/05/2018) ທີ່ມີຫົວຂໍ້ຊື່ວ່າ “ບັນດາຄອບຄົວ ຢູ່ໃນແຂວງອຸດົມໄຊ ທຳອິດ ແມ່ນຮັບຄ່າຊົດເຊີຍ ຈາກໂຄງການທາງລົດໄຟລາວ-ຈີນ” ເຖິງແມ່ນວ່າ ຮູບຖ່າຍແມ່ນມາຈາກປີ 2017. ຝັ່ງຂອງຮູບປະກົດວ່າ ມີຝຸ່ມໄມ້ທີ່ສູນເສຍໄປບາງສ່ວນ ໃນການກໍ່ສ້າງ.

ຜົດຕິກຳ ຂອງນັກລົງທຶນ

ເຖິງແມ່ນວ່າ ລັດຖະບານລາວ ຈະເຮັດວຽກຢ່າງຈິງຈັງ ເພື່ອປັບປຸງບັນຍາກາດທຸລະກິດ ໃນປະເທດກໍ່ຕາມ, ແຕ່ບົດລາຍງານຄວາມງ່າຍຂອງການດຳເນີນທຸລະກິດ, (ກຸ່ມທະນາຄານໂລກ, 2019) ໄດ້ຈັດ ສປປ ລາວ ຢູ່ອັນດັບທີ 154 ຈາກທັງໝົດ 190 ອັນດັບ (ໃນປີຜ່ານມາ ມັນຖືກຈັດຢູ່ທີ່ອັນດັບ 154 ແລະ 141). ເວົ້າອີກຢ່າງໜຶ່ງ, ອຸປະສັກ ແລະ ສິ່ງທ້າທາຍຕ່າງໆ ສຳລັບທຸລະກິດພາຍໃນ ແມ່ນຍັງສູງຢູ່, ແລະ ຂະບວນການປະຕິຮູບ ກຳລັງດຳເນີນການໄປຊ້າ ຢູ່ໃນ ສປປ

ລາວ ເມື່ອສົມທຽບກັບ ປະເທດອື່ນໆ. ສິ່ງທ້າທາຍເຫຼົ່ານີ້ຍັງ ຍັງຊຸກຍູ້ໃຫ້ນັກລົງທຶນ ນຳໃຊ້ວິທີການ ທີ່ຖືກກົດໝາຍເຄັ່ງໜຶ່ງ ແລະ ຜິດກົດໝາຍເຄັ່ງໜຶ່ງ ເພື່ອຜ່ານຜ່າອຸປະສັກຕ່າງໆໄດ້.

ໃນທາງກັບກັນ, ສິ່ງດັ່ງກ່າວນີ້ ອາດຈະເຮັດໃຫ້ນັກລົງທຶນບາງຄົນ ຍົກຕົວຢ່າງວ່າ ຮູ້ສຶກວ່າ ຕົນມີຄວາມອິດສະຫຼະ ທີ່ຈະບໍ່ສົນໃຈກົດລະບຽບ ຂອງ ລັດຖະບານ ກ່ຽວກັບການປົກປັກຮັກສາສິ່ງແວດລ້ອມ. ນັກລົງທຶນ ທີ່ດຳເນີນການນອກກອບລະບຽບການ ສ້າງປະໂຫຍດທີ່ບໍ່ຍຸດຕິທຳ ຕໍ່ ຜູ້ທີ່ດຳເນີນທຸລະກິດ ພາຍໃນກອບ. ນັກລົງທຶນຕ່າງປະເທດ ແລະ ພໍ່ຄ້າຊາວຂາຍຈາກປະເທດເພື່ອນບ້ານ ບາງຄັ້ງ ກໍ່ຝາຝືນກົດໝາຍ ແລະ ລະບຽບການ, ຫຼີກລ້ຽງຫ້ອງການເມືອງ ແລະ ກະທຳການ ດ້ວຍໃບອະນຸຍາດຂັ້ນບ້ານ ຫຼາຍເກີນໄປ. ນັກລົງທຶນ ແລະ ພໍ່ຄ້າຊາວຂາຍພາຍໃນປະເທດ ກໍ່ເຮັດຄືກັນ, ບາງຄັ້ງກໍ່ຮ່ວມມືກັບເຈົ້າໜ້າທີ່ທ້ອງຖິ່ນ ທີ່ຍັງບໍ່ທັນເຂົ້າໃຈ ແນວທາງ ແລະ ກົດລະບຽບ ຂອງ ລັດ. ກອບລະບຽບການທີ່ເກີດຂຶ້ນ ກ່ຽວກັບ ການດຳເນີນທຸລະກິດ ບໍ່ວ່າຈະເປັນການລົງທຶນໂດຍກົງຈາກຕ່າງປະເທດ ຫຼື ການລົງທຶນພາຍໃນປະເທດ, ຍັງຈະຕ້ອງໄດ້ຮັບການປັບປຸງ ຢ່າງບໍ່ຍຸດຕິ ໃນຊຸມປີຕໍ່ໄປ. ເຖິງແນວໃດກໍ່ຕາມ, ລັດຖະບານ ກໍ່ເລີ່ມປາບປາມບັນດານັກລົງທຶນ ທີ່ບໍ່ເຄົາລົບ ກົດໝາຍວ່າດ້ວຍການປົກປ້ອງສິ່ງແວດລ້ອມ.

ໄຟຟ້າຕໍ່ ການປູກພືດ: ທຳມະຊາດ ແລະ ຜົນມະນຸດ

- ໄຟທຳມະຊາດເຊັ່ນ: ໄຟຟ້າຕໍ່ສັດຕູພືດ (ໝູ, ແມງໄມ້, ພະຍາດພືດ¹⁸⁰) ທຳລາຍການເກັບກ່ຽວ;
- ເຫດການສະພາບອາກາດ (ເຊັ່ນ: ໜາວເຢັນທີ່ສຸດ ໃນປີ 2016, ໄຟແຫ້ງແລ້ງ, ພະຍຸເຮືອນ ແລະ ນໍ້າຖ້ວມ) ທຳລາຍພືດ, ທົ່ງນາ, ບ້ານເຮືອນ;
- ວົງຈອນການປູກພືດ ທີ່ຂະຫຍາຍຕົວ ແລະ ທີ່ຕົກຕໍ່າ ຢູ່ໃນພື້ນທີ່ ທີ່ມີການປູກພືດຊະນິດດຽວ, ສາມາດລົບລ້າງທຶນຮອນ ຂອງ ປະຊາຊົນ, ເພີ່ມທະວີຫນີ້ສິນແລະ ຄວາມທຸກຍາກ ຖ້າຫາກວ່າ "ການຕົກຕໍ່າ" ມາຫາ ຢ່າງກະທັນຫັນ.

ການປ່ຽນແປງດິນຟ້າອາກາດ

ການຄາດຄະເນ ການປ່ຽນແປງຂອງດິນຟ້າອາກາດ ສຳລັບພາກພື້ນແມ່ນ້ຳຂອງ ທັງໝົດ, ລວມທັງ ພື້ນທີ່ໂຄງການ, ໂດຍອີງໃສ່ ຫຼາຍກໍລະນີຈຳລອງ, ຕົວແບບ ແລະ ມາດຕາສ່ວນພູມສັນຖານ ທີ່ແຕກຕ່າງກັນ ເຫັນດີວ່າ ເຂດລຸ່ມແມ່ນ້ຳຂອງ ແມ່ນຄາດວ່າ ຈະປະສົບກັບ ອຸນຫະພູມທີ່ເພີ່ມຂຶ້ນ ຢູ່ລະຫວ່າງ 0.01 °C ຫາ 0.036 °C ຕໍ່ປີ. ຮູບແບບຂອງຝົນຕາມລະດູການ ເບິ່ງເໝືອນວ່າຈະມີການປ່ຽນແປງ, ຊຶ່ງໃຫ້ເຫັນເຖິງ ປະລິມານຝົນທີ່ເພີ່ມຂຶ້ນ ເຖິງແມ່ນວ່າ ຈະມີຄວາມສ່ຽງທີ່ສຳຄັນ ທີ່ຈະເກີດສະພາບອາກາດທີ່ແຫ້ງແລ້ງລົງ ແລະ ລະດູແລ້ງທີ່ແກ່ຍາວ ແລະ ການເພີ່ມຂຶ້ນຂອງເຫດການສະພາບອາກາດຮ້າຍແຮງ ເຊັ່ນ: ພະຍຸໄຕ້ຝຸ່ນ ກໍ່ຕາມ.

¹⁸⁰ It was recently reported, for example, that a fungal disease, "fusarium wilt," has badly affected banana plantations in different parts of Lao PDR. See <https://apsjournals.apsnet.org/doi/10.1094/PDIS-08-17-1197-PDN>

ຄວາມສ່ຽງທີ່ເກີດຈາກດິນຟ້າອາກາດ ຕໍ່ ໂຄງການໂຄງການ

ADB CRVA ໄດ້ກວດກາ ຄວາມສ່ຽງ ທັງຈາກ ການປ່ຽນແປງດິນຟ້າອາກາດ ແລະ ຄວາມແປຜັນຂອງສະພາບດິນຟ້າອາກາດໃນປັດຈຸບັນ. ຜົນການສຶກສາ ແນະນຳ ຜົນກະທົບ ທີ່ອາດເກີດຂຶ້ນໄດ້ ດັ່ງຕໍ່ໄປນີ້ ຈາກ ການປ່ຽນແປງຂອງດິນຟ້າອາກາດ ຢູ່ໃນພື້ນທີ່ ຂອງແຜນງານ:

- ອຸນຫະພູມ ໄດ້ເພີ່ມຂຶ້ນ
- ສັນຍານ ຝົນຕົກປະຈຳປີ ທັງສຳລັບການເພີ່ມຂຶ້ນ ແລະ ຫຼຸດລົງ ໃນລະດູການ ທີ່ແຕກຕ່າງກັນ (ສັນຍານ ສຳລັບການເພີ່ມຂຶ້ນ ຢູ່ໃນການສຶກສາເພີ່ມຕື່ມ)
- ດັ່ງນັ້ນ ຈຶ່ງມີການຫັນປ່ຽນ ລະດູການ;
- ຜະລິດຕະພັນກະສິກຳ ຫຼຸດລົງ, ເພີ່ມຄວາມຫາຍາກ ຂອງ ສະບຽງອາຫານທີ່ມີຢູ່
- ປະລິມານນ້ຳໄຫຼເພີ່ມຂຶ້ນໃນແຕ່ລະປີ, ນ້ຳໄຫຼເຂົ້າລະດູແລ້ງເພີ່ມຂຶ້ນ, ສະນັ້ນ;
- ມີຄວາມເປັນໄປໄດ້ ສຳລັບການເພີ່ມຂຶ້ນ ຂອງນ້ຳຖ້ວມ (ບໍ່ໄດ້ຄິດໄລ່ຈຳນວນ)

ການສຶກສາທີ່ໄດ້ປຶກສາຫາລື ບໍ່ໄດ້ເຕືອນເຖິງ ຄວາມສ່ຽງທີ່ເກີດຈາກສະພາບອາກາດ ສຳລັບ ລະບົບນິເວດປ່າໄມ້. ການຄົ້ນຄວ້າ ແນະນຳວ່າ ໂດຍທົ່ວໄປແລ້ວ ປ່າໄມ້ (ເຂດຮ້ອນ) ມີຄວາມທົນທານ ຕໍ່ ກັບການປ່ຽນແປງຂອງດິນຟ້າອາກາດ,¹⁸¹ ເຖິງແມ່ນວ່າ ການຕັດໄມ້ທຳລາຍປ່າ ແລະ ການເຮັດໃຫ້ປ່າໄມ້ເສື່ອມໂຊມ ຈະເຮັດໃຫ້ເກີດມີຄວາມສ່ຽງທີ່ຮ້າຍແຮງຂຶ້ນ ທີ່ຈະໄດ້ຮັບຜົນກະທົບ ຈາກການປ່ຽນແປງ ຂອງ ດິນຟ້າອາກາດກຳຕາມ. ເຖິງແນວໃດກໍຕາມ, ຫົວຂໍ້ນີ້ ອາດຈະຢູ່ພາຍໃຕ້ການຄົ້ນຄວ້າ - ລວມທັງຢູ່ໃນ ສປປ ລາວ. ການຄາດຄະເນ ສຳລັບ ສປປ ລາວ ຊຶ່ງອອກເຖິງ ຄວາມເຄັ່ງຕຶງບາງຢ່າງ ທີ່ອາດຈະເກີດຂຶ້ນໃນອະນາຄົດ ຕໍ່ ລະບົບນິເວດປ່າໄມ້ ເຊັ່ນ: ຝົນທີ່ຫຼຸດລົງຕາມລະດູການ ຫຼື ໄຟແຫ້ງແລ້ງທີ່ເພີ່ມຂຶ້ນ, ຊຶ່ງອາດສາມາດ ຊີ້ໃຫ້ເຫັນຄວາມສ່ຽງສູງ ທີ່ຈະເກີດໄຟໄໝ້ປ່າ, ການປ່ຽນແປງຂອງອົງປະກອບຊະນິດພັນ ຫຼື ການສູນເສຍຊີວະນາໆພັນ. ເຖິງຢ່າງໃດກໍຕາມ, ໂດຍທົ່ວໄປແລ້ວ ມັນຍັງບໍ່ແນ່ນອນເທື່ອວ່າ ລະບົບນິເວດປ່າໄມ້ ໂດຍສະເພາະ ຢູ່ທາງພາກເໜືອ ຂອງ ສປປ ລາວ ຈະໄດ້ຮັບຜົນກະທົບແນວໃດ.

ການປະເມີນຄວາມສ່ຽງ

ຜົນກະທົບໂດຍລວມ ຕໍ່ ກະສິກຳ ແລະ ປ່າໄມ້ ໃນສະພາບເງື່ອນໄຂ ຂອງ ໂຄງການນີ້ ເບິ່ງເໝືອນກັບວ່າ ຈະມີທ່າອ່ຽງຕໍ່າ, ເພາະວ່າ ເອກະສານ ໄດ້ຄົ້ນພົບວ່າ ຜົນກະທົບ ຈາກ ສະພາບດິນຟ້າອາກາດ ທີ່ກ່ຽວຂ້ອງກັບ ຝົນ ແລະ ນ້ຳ ຈົນເຖິງກາງສະຕະວັດ ແລະ ທ້າຍສັດຕະວັດ ທີ່ຖືວ່າຍັງອ່ອນ.¹⁸²

¹⁸¹ For example: <https://www.nature.com/news/tropical-forests-unexpectedly-resilient-to-climate-change-1.12570>

¹⁸² Climate Service Center Germany (2015): Climate-Fact-Sheet Cambodia – Laos. Updated Version.

ນອກຈາກນັ້ນ, ໂຄງການ ບໍ່ຄາດຫວັງວ່າ ຈະສ້າງຜົນກະທົບທາງລົບທີ່ບໍ່ໄດ້ຕັ້ງໃຈ ທີ່ເພີ່ມການປ່ອຍ ອາຍເຮືອນແກ້ວ ຫຼື ເຮັດໃຫ້ ຄວາມສູງທີ່ຈະໄດ້ຮັບຜົນກະທົບ ຂອງ ປະຊາຊົນທ້ອງຖິ່ນ ຫຼື ລະບົບນິເວດ ມີຄວາມຮ້າຍແຮງຂຶ້ນ. ຄາດວ່າ ໂຄງການ ຈະປະກອບສ່ວນໃນທາງບວກ ເຂົ້າໃນການຫຼຸດຜ່ອນການປ່ຽນແປງດິນຟ້າອາກາດ ແລະ ການປັບຕົວ, ຜ່ານ ທາງ ການຫຼຸດຜ່ອນການປ່ອຍອາຍເຮືອນແກ້ວ ຈາກການທຳລາຍປ່າໄມ້ ແລະ ການເຮັດໃຫ້ປ່າໄມ້ເສື່ອມໂຊມ, ແລະ ເພີ່ມຄວາມທົນທານ ຂອງຊີວິດການເປັນຢູ່ ແລະ ລະບົບນິເວດທ້ອງຖິ່ນ. ໂດຍທົ່ວໄປແລ້ວ, ການຊ່ວຍເຫຼືອດ້ານກະສິກຳ ຂອງ ໂຄງການ ບໍ່ໄດ້ປະກອບສ່ວນ ເຂົ້າໃນການຂະຫຍາຍກະສິກຳ, ແຕ່ປັບປຸງ ຄວາມສາມາດ, ສົ່ງເສີມການປະຕິບັດ ກະສິກຳ ທີ່ທົນທານຕໍ່ສະພາບອາກາດ, ການສ້າງຄວາມຫຼາກຫຼາຍທາງດ້ານກະສິກຳ ແລະ ປະສິດທິຜົນ ໃນການປັບປຸງ ການນຳໃຊ້ທີ່ດິນກະສິກຳທີ່ມີຢູ່ແລ້ວ, ແລະ ສ້າງສິ່ງຈູງໃຈເພີ່ມຕື່ມ ສຳລັບ MSME ໃນຂະແໜງກະສິກຳ ເພື່ອລົງທຶນ ເຂົ້າໃນ ການປະຕິບັດທີ່ທົນທານຕໍ່ສະພາບອາກາດ ແລະ ການຕັດໄມ້ທຳລາຍປ່າ ແລະ ຕ່ອງໂສ້ມູນຄ່າທີ່ກ່ຽວຂ້ອງ. ການ ຄຸ້ມຄອງປ່າໄມ້ແບບຍືນຍົງ (SFM) ແລະ ການຝຶ້ນຜູ້ ພູມິທັດປ່າໄມ້ (FLR) ຈະບໍ່ປະກອບສ່ວນ ເຮັດໃຫ້ຄວາມທົນ ທານ ຫຼື ຄວາມສາມາດໃນການປັບຕົວ ຫຼຸດລົງ. ຄາດວ່າ ພວກມັນ ຈະສ້າງຄວາມເຂັ້ມແຂງ ແກ່ ຄວາມທົນທານ ຂອງ ລະບົບນິເວດ ແລະ ການສະໜອງການບໍລິການລະບົບນິເວດທີ່ສຳຄັນ (ເຊັ່ນ: ການຮັກສາສະຖຽນລະພາບຂອງຝັ່ງແມ່ນ້ຳ ແລະ ປັບປຸງການຄວບຄຸມໄຟນ້ຳຖ້ວມ, ຫຼຸດຜ່ອນການຕົກຕະກອນ). ໂຄງການ ມີທ່າແຮງທີ່ຈະສົ່ງເສີມ:

- ການເຊື່ອມໂຍງ ແລະ ພິຈາລະນາ ຂໍ້ມູນສະພາບອາກາດ ແລະ ຄວາມສູງ ໃນການວາງແຜນນຳໃຊ້ທີ່ດິນ ແລະ ການວາງແຜນຄຸ້ມຄອງປ່າບ້ານ ເພື່ອຫຼຸດຜ່ອນ ຄວາມສູງ ແລະ ເສີມສ້າງຄວາມອາດສາມາດ ໃນການປັບຕົວຂອງ ຊຸມຊົນ ແລະ ການເຄື່ອນໄຫວເສດຖະກິດ.
- ການເຊື່ອມຕໍ່ ລະຫວ່າງທີ່ຢູ່ອາໄສ ເພື່ອເພີ່ມທະວີ ຄວາມທົນທານ ຂອງຊະນິດພັນທີ່ຍ້າຍຖິ່ນຖານ ແລະ ລະບົບນິເວດ ທີ່ເປັນສ່ວນໜຶ່ງ ຂອງ FLR
- ການຝຶ້ນຜູ້ປ່າເສື່ອມໂຊມ ແລະ ການປັບປຸງ ການຄຸ້ມຄອງປ່າໄມ້ ໂດຍພິຈາລະນາເຖິງ ບົດບາດສຳຄັນຂອງປ່າໄມ້ ໃນການສະໜອງ ການບໍລິການລະບົບນິເວດທີ່ສຳຄັນ (ເຊັ່ນ: ການເກັບກັກຄາບອນ, ການປົກປ້ອງຈາກໄຟນ້ຳຖ້ວມ, ການກັນຊຶມສະພາບອາກາດຂະໜາດນ້ອຍ, ການສະໜອງອາຫານ, ແລະ ອື່ນໆ)
- ການປະຕິບັດປ້ອງກັນໄຟປ່າ ໄດ້ລວມຢູ່ໃນ ການຄຸ້ມຄອງຈັດສັນປ່າໄມ້ບ້ານ: ຄູ່ມື ວ່າດ້ວຍ ການຄຸ້ມຄອງ ແລະ ຈັດຕັ້ງປະຕິບັດ ປ່າໄມ້ບ້ານ” (ຄູ່ມືເຕັກນິກ) ມີໝວດໜຶ່ງ ທີ່ເວົ້າກ່ຽວກັບ “ການຕິດຕາມ ແລະ ຄວບຄຸມໄຟປ່າ” ແລະ ສ່ວນໜຶ່ງ ຂອງ ວຽກງານປ່າໄມ້ ທີ່ເຮັດໂດຍຊາວບ້ານ ແມ່ນເພື່ອປ້ອງກັນ ແລະ ຄວບຄຸມໄຟປ່າ.
- ການຝຶ້ນຜູ້ພູມິທັດປ່າໄມ້ (FLR) ແລະ ການຄຸ້ມຄອງຈັດສັນປ່າໄມ້ແບບຍືນຍານ (SFM) ໃນເຂດປ່າສະຫງວນ ແຫ່ງຊາດ ແລະ ອຸທະຍານແຫ່ງຊາດ ເພື່ອສ້າງຄວາມເຂັ້ມແຂງ ແກ່ ຄວາມທົນທານ ຂອງ ພື້ນທີ່ທີ່ສຳຄັນເຫຼົ່ານີ້ ສຳລັບການປົກປັກຮັກສາຊີວະນາໆພັນ.
- ການສື່ສານ ແລະ ການແລກປ່ຽນຂໍ້ມູນຂ່າວສານ ຢ່າງກວ້າງຂວາງ ກ່ຽວກັບຫົວຂໍ້ທີ່ກ່ຽວຂ້ອງ ສຳລັບຜູ້ນຳໃຊ້ທີ່ດິນ, ຜູ້ວາງນະໂຍບາຍ ແລະ ປະຊາຊົນ ໃນວົງກວ້າງ ເພື່ອເຂົ້າໃຈຈຸດປະສົງ ແລະ ຜົນປະໂຫຍດຂອງ REDD+, ການປ່ຽນແປງ ຂອງ ດິນຟ້າອາກາດ, ຄວາມສູງດ້ານດິນຟ້າອາກາດ ແລະ ຄວາມເປັນໄປໄດ້ທີ່ຈະໄດ້ຮັບຜົນ

ກະທົບ ແລະ ຫຼັກການປະຕິບັດທີ່ດີທີ່ສຸດ ສໍາລັບ ການຫຼຸດຜ່ອນຄວາມສ່ຽງດ້ານດິນຟ້າອາກາດ ຢູ່ໃນຂະແໜງ ກະສິກໍາ ແລະ ປ່າໄມ້, ແລະ ຄວາມຕ້ອງການ ສໍາລັບ ການປ່ຽນແປງພຶດຕິກຳ ຂອງການນໍາໃຊ້ທີ່ດິນ ທີ່ເຄີຍເຮັດ ຜ່ານມາ.

- ການວາງແຜນຄຸ້ມຄອງປ່າໄມ້ບ້ານ ທີ່ມີການລາຍງານຂໍ້ມູນດິນຟ້າອາກາດ ໂດຍນໍາໃຊ້ ແນວທາງປະຕິບັດຜູ້ມີທັດ, ໂດຍຄໍານຶງເຖິງ ການນໍາໃຊ້ທີ່ດິນຫຼາຍຮູບແບບ, ຄວາມສ່ຽງດ້ານສະພາບອາກາດແລະ ມາດຕະການຫຼຸດຜ່ອນ ຄວາມສ່ຽງ, ແລະ ຜົນປະໂຫຍດ ໃນທົ່ວພື້ນທີ່ ຂອງ ໂຄງການ.

ນອກຈາກນັ້ນ, ທາງເລືອກໃນການລົງມື້ບັບຕົວຕໍ່ໄປນີ້ ໄດ້ຖືກກໍານົດ:

ລະບົບນິເວດປ່າໄມ້:

- ປະກອບມີ ຕົວກົດດັນທີ່ເກີດຈາກ ສະພາບດິນຟ້າອາກາດ ຢູ່ໃນການຕິດຕາມປ່າໄມ້ ຊຶ່ງລວມມີ ການສໍາຫຼວດ ປ່າໄມ້ທົ່ວປະເທດ.
- ໃນນາມເປັນສ່ວນໜຶ່ງ ຂອງ ແຜນຄຸ້ມຄອງຈັດສັນ, ກິດຈະກຳຝຶນຜູ້ມີທັດປ່າໄມ້, ແລະ ການປັບປຸງ ການຄຸ້ມ ຄອງປ່າສະຫງວນ ທີ່ໄດ້ຮັບການສົ່ງເສີມ ຈາກ ແຜນງານ ພາຍໃຕ້ໝາກຜົນທີ 3 ປະກອບມີ ມາດຕະການຄຸ້ມ ຄອງໄຟປ່າ.
- ສົ່ງເສີມ ການສ້າງແລວເຊື້ອມຕໍ່ ລະຫວ່າງ ລະບົບນິເວດ ເພື່ອສະໜັບສະໜູນ ການເຊື່ອມຕໍ່ ແລະ ຄວາມ ສາມາດໃນການຝຶນຕົວ ຈາກ ທຳມະຊາດ (ສ່ວນໜຶ່ງ ຂອງ FLR).
- ສະໜັບສະໜູນ ການປົກປັກຮັກສາ ແລະ ການຄຸ້ມຄອງ ແຫຼ່ງນໍ້າ ທີ່ເຕັມໄປດ້ວຍປ່າໄມ້ ແບບຍືນຍົງ.

ກະສິກໍາ:

- ສະໜັບສະໜູນ ໂຄງການຊົນລະປະທານລະດູແລ້ງ, ຢູ່ໃນໝາກຜົນທີ 2 ໂດຍການຮ່ວມມືກັບ ADB
- ການສ້າງຂີດຄວາມສາມາດ ແລະ ການຝຶກອົບຮົມ ກ່ຽວກັບ ເຕັກນິກການເອົານໍ້າແບບຍືນຍົງ ແລະ ການ ຫຼຸດຜ່ອນຄວາມຕ້ອງການນໍ້າ ຜ່ານທາງ ການປະສົມປະສານຜິດ ໂດຍການຮ່ວມມືກັບ ADB, FAO, ແລະ IFAD.
- ການສົ່ງເສີມ ຄວາມຫຼາກຫຼາຍ ຢູ່ໃນກະສິກໍາ (ຊຶ່ງກົງກັນຂ້າມກັບ ການນໍາໃຊ້ທີ່ດິນກະສິກໍາປູກຝັດຊະນິດດຽວ ທີ່ ແຜ່ຫຼາຍ ຢູ່ບັນດາແຂວງພາກເໜືອ) ແລະ ການສົ່ງເສີມ ການປະຕິບັດກະສິກໍາ ທີ່ທົນທານຕໍ່ສະພາບອາກາດ.
- ແຜນງານ ສາມາດສົ່ງເສີມ ຂະບວນການຫຼຸດຜ່ອນຄວາມສ່ຽງ ລວມທັງ ຍົກຕົວຢ່າງ ການຫຼຸດຜ່ອນການເຮັດໄຮ່ ເລື່ອນລອຍ ແລະ ເພີ່ມທະວີ ຄວາມປົກຫຸ້ມຂອງພືດ ຢູ່ຕາມເປັນພູ ແລະ ພື້ນທີ່ເນີນສູງ ເພື່ອຊ່ວຍຫຼຸດຜ່ອນການ ເຊາະເຈື່ອນ ແລະ ການຕົກຕະກອນ ທີ່ພາໃຫ້ການຕັດເຊາະຕາຝັ່ງແມ່ນໍ້າ ແລະ ການສູງຂຶ້ນຂອງພື້ນນໍ້າຢູ່ເຂດລຸ່ມ ແມ່ນໍ້າ ລວມທັງດິນຖະລົ່ມ ຢູ່ໃນພື້ນທີ່ຄ້ອຍຊັນ.

- ການສ້າງຄວາມອາດສາມາດ ແກ່ຊາວກະສິກອນກ່ຽວກັບ ການຄຸ້ມຄອງສັດຕູພືດ ແລະ ພະຍາດ ແບບປະສົມ ປະສານ ທີ່ມີຄວາມຍືນຍົງ, ຄວາມສູງຈາກສະພາບດິນຜ່າອາກາດ ແລະ ການປະຕິບັດ ຫຼຸດຜ່ອນຄວາມສູງ.
- ການວາງແຜນການນຳໃຊ້ທີ່ດິນ ສາມາດຊ່ວຍປັບປຸງ ການປະຕິບັດນຳໃຊ້ທີ່ດິນ, ລວມທັງ ການຫຼຸດຜ່ອນ ການປະ ເຊີນກັບຄວາມສູງ (ເຊັ່ນ: ການກຳນົດເຂດທີ່ມີຄວາມສູງສູງ ສຳລັບດິນຖະລື່ມ, ນ້ຳຖ້ວມ, ແລະ ອື່ນໆ), ແລະ ສາມາດສະໜັບສະໜູນ ການວາງແຜນ, ການຍອມຮັບປະຕິບັດຕາມ ແລະ ການຕິດຕາມ ຂະບວນການນຳໃຊ້ທີ່ ດິນ ແບບຍືນຍົງ ທີ່ສາມາດຊ່ວຍຫຼຸດຜ່ອນຄວາມສູງ (ຕົວຢ່າງ, ຄວາມປົກຫຸ້ມຂອງປ່າໄມ້ທີ່ເພີ່ມຂຶ້ນ ສາມາດ ຫຼຸດຜ່ອນ ຄວາມສູງ ທີ່ຈະເກີດໄພນ້ຳຖ້ວມ, ດິນຖະລື່ມ ຫຼື ໄຟປ່າ ຢູ່ໃນບາງສະພາບເງື່ອນໄຂ). ສິ່ງດັ່ງກ່າວນີ້ ຈະ ໄດ້ຮັບການສ້າງຄວາມເຂັ້ມແຂງ ພາຍໃຕ້ໂຄງການ 2 ຜ່ານທາງ ການພັດທະນາ ການເສີມການປັບຕົວ ເຂົ້າກັບ ການປ່ຽນແປງຂອງ ດິນຜ່າອາກາດ ສຳລັບຂະບວນການ PLUP 2.0, ແລະ ລວມເອົາ ການປັບຕົວເຂົ້າກັບການ ປ່ຽນແປງດິນຜ່າອາກາດ ຜ່ານທາງ ໝົດທຸກໆໜ້າຜິວ ແລະ ກິດຈະກຳ.
- ການຕິດຕາມກວດກາ ຢ່າງເປັນປົກກະຕິ ແລະ ຮອບດ້ານ ທີ່ຖືກດຳເນີນ ຢູ່ພາຍໃນກອບຂອງແຜນງານ ຢູ່ຂັ້ນ ທ້ອງຖິ່ນ, ລວມທັງບັນດາຊຸມເຜົ່າທີ່ແຕກຕ່າງກັນ ເພື່ອຮັບຜິດປະໂຫຍດ ຈາກ ຄວາມຮູ້ຂອງເຂົາເຈົ້າ, ສາມາດ ນຳໄປສູ່ການຊອກຮູ້, ຕິດຕາມ ແລະ ກຳນົດ ວິທີການຄຸ້ມຄອງ/ດັດປັບທີ່ເໝາະສົມ ຕາມຄວາມຈຳເປັນ ໃນເບື້ອງ ຕົ້ນ.

ຫຼັກລ້ຽງ ແລະ ຫຼຸດຜ່ອນ ຄວາມສູງທີ່ຈະບໍ່ສາມາດປັບຕົວໄດ້

ມາດຕະການ ທີ່ແນໃສ່ເພີ່ມທະວີຄວາມສາມາດ ໃນການປັບຕົວ ຂອງ ປະຊາກອນທ້ອງຖິ່ນ ຕໍ່ກັບ ການປ່ຽນແປງດິນຜ່າ ອາກາດ ໂດຍທົ່ວໄປ ແມ່ນມີຈຸດປະສົງ ທີ່ຈະສົ່ງຜົນກະທົບທາງບວກ ຕໍ່ ການດຳລົງຊີວິດພາຍໃນທ້ອງຖິ່ນ. ເຖິງແນວໃດ ກໍ່ຕາມ, ມາດຕະການປັບຕົວ ມີຄວາມສູງ ທີ່ຈະມີຜົນຂ້າງຄຽງທາງລົບ (ເຊັ່ນ: ຕໍ່ກຸ່ມບ້ານໃກ້ເຮືອນຄຽງ ທີ່ບໍ່ໄດ້ເປັນ ເປົ້າໝາຍໂດຍກົງ ຂອງ ມາດຕະການປັບຕົວ) ຫຼື ແມ່ນແຕ່ອາດຈະເພີ່ມຄວາມສູງທີ່ຈະໄດ້ຮັບຜົນກະທົບ ຈາກ ສະພາບອາກາດ ໃນໄລຍະຍາວ ເນື່ອງຈາກການວາງແຜນໄລຍະສັ້ນ. ໃນກໍລະນີດັ່ງກ່າວ, ການປະຕິບັດປັບຕົວ ສິ່ງຜົນ ເຮັດໃຫ້ເກີດມີ "ການບໍ່ສາມາດປັບຕົວໄດ້".

ການຄົ້ນຄວ້າ ກຳນົດວິທີທາງ ທີ່ແຕກຕ່າງກັນ ທີ່ຄົນພົບວ່າ ໂຄງການພັດທະນາ ເປັນສາເຫດເຮັດໃຫ້ເກີດ ການບໍ່ ສາມາດປັບຕົວໄດ້¹⁸³:

- ມາດຕະການປັບຕົວ ສາມາດເສີມຂະຫຍາຍຄວາມເປັນໄປໄດ້ທີ່ຈະໄດ້ຮັບຜົນກະທົບທີ່ມີຢູ່ແລ້ວ ແລະ ຄວາມບໍ່ ເທົ່າທຽມກັນ ທີ່ເກີດຈາກ ການແຈກຢາຍ ອຳນາດ ໃນການຕັດສິນໃຈ: ຍົກຕົວຢ່າງ, ໂຄງການປັບຕົວ ທີ່ສົ່ງເສີມ ການພັດທະນາກະສິກຳ ສະເພາະສຳລັບ ຜູ້ທີ່ເປັນເຈົ້າຂອງທີ່ດິນເກົ່ານັ້ນ, ໃນຂະນະທີ່ບໍ່ສົນໃຈ ປະຊາຊົນທີ່ບໍ່ມີທີ່ ດິນ, ອາດຈະຈົບລົງ ດ້ວຍການເຮັດໃຫ້ກຸ່ມຄົນທີ່ບໍ່ມີທີ່ດິນເຫຼົ່ານັ້ນ ຖືກມອງຂ້າມຕໍ່ໄປອີກ. ຕົວຢ່າງອີກອັນໜຶ່ງ

¹⁸³ Adapted from: Siri Eriksen et al, Adaptation interventions and their effect on vulnerability in developing countries: Help, hin-
drance or irrelevance?, World Development, Volume 141, 2021, p. 3-6. Available online:
<https://doi.org/10.1016/j.worlddev.2020.105383>.

ອາດສາມາດເປັນ ກອງທຶນການປັບຕົວ ທີ່ເລັ່ງໃສ່ ສະໜອງ ການສະໜັບສະໜູນທາງດ້ານການເງິນ ແກ່ ຊາວກະສິກອນຂະໜາດນ້ອຍ ຢູ່ໃນທ້ອງຖິ່ນ ແຕ່ມາຜ່ອມກັບ ຂະບວນການທີ່ມີພິທີການ ສຳລັບການລົງທະບຽນ, ຊື່ສິ່ງຜົນໃຫ້ ຜູ້ທີ່ມີລະດັບການສຶກສາ, ຊັບພະຍາກອນ ແລະ ຄວາມສາມາດໃນການບໍລິຫານຕ່ຳ ຖືກກົດກັນ. ດັ່ງນັ້ນ, ຄວາມສ່ຽງ ທີ່ຈະມີການສໍ້ລາດບັງຫຼວງ ແລະ ຄວາມບໍ່ສະເໝີພາບ ໃນໂຄງສ້າງການຕັດສິນໃຈ, ຊັບພະຍາກອນ ແລະ ຄວາມອາດສາມາດທີ່ມີ ຈຳເປັນຈະຕ້ອງໄດ້ຮັບການພິຈາລະນາ.

- ການປັບຕົວ ສາມາດແຈກຢາຍຄືນ ຜົນກະທົບທາງບວກ ຕໍ່ ຄວາມເປັນໄປໄດ້ທີ່ຈະໄດ້ຮັບຜົນກະທົບ ຢູ່ໃນສະຖານທີ່ໂຄງການ ໃນຂະນະທີ່ສ້າງຜົນກະທົບທາງລົບ ຢູ່ ບ່ອນອື່ນ: ໃນນີ້ ຕົວຢ່າງທົ່ວໄປ ອາດຈະແມ່ນ ການສ້າງເຂື່ອນໄຟຟ້າ ແລະ ນະໂຍບາຍປົກປັກຮັກສາປ່າໄມ້ ເພື່ອຄວບຄຸມ ໄຜນ້ຳຖ້ວມ ຢູ່ໃນເຂດທີ່ງຽບ, ທີ່ຈຳກັດການເຂົ້າເຖິງທີ່ດິນ ແລະ ຊັບພະຍາກອນປ່າໄມ້ ຫຼື ປະຊາຊົນເຂດພູດອຍ ທີ່ອາໄສຢູ່ຫົວໜ້າ. ດັ່ງນັ້ນ, ມາດຕະການປັບຕົວ ຕ້ອງພິຈາລະນາ ຜົນກະທົບທີ່ອາດເກີດຂຶ້ນໄດ້ ໃນລະດັບພູມິທັດ ແລະ ບໍ່ຄວນສຸມໃສ່ ສະຖານທີ່ບ່ອນທີ່ເຂົ້າໄປແກ້ໄຂ ທັງໝົດ.
- **ມາດຕະການປັບຕົວ ສາມາດສ້າງຄວາມສ່ຽງໃຫມ່ ແລະ ແຫຼ່ງ ຂອງ ຄວາມເປັນໄປໄດ້ທີ່ຈະໄດ້ຮັບຜົນກະທົບ:**
ຍົກຕົວຢ່າງ, ການສົ່ງເສີມມາດຕະການຊົນລະປະທານ ໃນການຜະລິດກະສິກຳ ໃນພື້ນທີ່ ທີ່ປະສົບໄພແຫ້ງແລ້ງ ອາດຈະເຮັດໃຫ້ເກີດ ຜົນດີໃນໄລຍະສັ້ນ. ເຖິງຢ່າງໃດກໍຕາມ, ການປ່ຽນແປງຂອງດິນຟ້າອາກາດ ຍັງຈະສືບຕໍ່ຄວບຄຸມ ການມີນ້ຳ ແລະ ອາດຈະເພີ່ມ ຄວາມເປັນໄປໄດ້ທີ່ຈະໄດ້ຮັບຜົນກະທົບ ຈາກ ການປ່ຽນແປງຂອງດິນຟ້າອາກາດ ໃນໄລຍະຍາວ. ຍິ່ງໄປກວ່ານັ້ນ, ມາດຕະການເຫຼົ່ານີ້ ສາມາດສ້າງຄວາມໝັ້ນຄົງທີ່ບໍ່ຖືກຕ້ອງ ຈາກ ຜົນກະທົບ ທີ່ຊັກນຳຈາກ ການປ່ຽນແປງຂອງດິນຟ້າອາກາດ.

ສາເຫດ ຂອງການບໍ່ສາມາດປັບຕົວ ຢູ່ໃນສະພາບການ ຂອງ ໂຄງການພັດທະນາ ມັກຈະສາມາດພົບເຫັນ ຢູ່ໃນການອອກແບບກົດຈະກຳ ທີ່ເຮັດບໍ່ໄດ້ດີ ທີ່ມີຮາກຖານມາຈາກ ການຂາດຄວາມຮູ້ ກ່ຽວກັບສະພາບການ ທາງສັງຄົມ ແລະ ລະບົບນິເວດ ພາຍໃນທ້ອງຖິ່ນ. ດັ່ງນັ້ນ, ຄວາມສ່ຽງນີ້ສາມາດໄດ້ຮັບການແກ້ໄຂໄດ້ ໂດຍການປຶກສາຫາລືດ້ວຍຄວາມເອົາໃຈໃສ່ ແລະ ການມີສ່ວນຮ່ວມ ຢູ່ໃນການອອກແບບ ແລະ ການຈັດຕັ້ງປະຕິບັດໂຄງການ, ໂດຍພິຈາລະນາ ຫຼື ແມ້ກະທັ້ງ ແກ້ໄຂ ການແຈກຢາຍພະລັງງານ ທີ່ບໍ່ເທົ່າທຽມກັນ ຢູ່ໃນພື້ນທີ່ທີ່ເປັນເປົ້າໝາຍ. ຄວາມຮູ້ຢ່າງລະອຽດ ກ່ຽວກັບບັນດາພາກສ່ວນກ່ຽວຂ້ອງ ພາຍໃນທ້ອງຖິ່ນ, ກຸ່ມຄົນດ້ອຍໂອກາດ ແລະ ພວກຄົນຊັ້ນສູງ, ດັ່ງນັ້ນ "ການໄປເໝືອກວ່າເຄືອຂ່າຍທີ່ໄດ້ພະຍາຍາມ ແລະ ທົດສອບ ເພື່ອຮັບປະກັນວ່າ ຜູ້ມີອຳນາດສູງສຸດ ຈະບໍ່ສະກັດກັ້ນ ທຸກທາງສ່ຽງ" ແມ່ນເປັນກຸນແຈ ທີ່ຈະປ້ອງກັນ ຜົນກະທົບທາງລົບ ຂອງ ມາດຕະການປັບຕົວ. ສຸດທ້າຍ, ແຕ່ບໍ່ທ້າຍສຸດ, ການວາງແຜນມາດຕະການປັບຕົວ ຄວນຈະໄປເໝືອກວ່າ ອາຍຸຂອງໂຄງການ ແລະ ພິຈາລະນາ ຜົນກະທົບໃນໄລຍະຍາວ ຈາກ ການປ່ຽນແປງດິນຟ້າອາກາດ.¹⁸⁴

¹⁸⁴ Adapted from: Schipper, E. Lisa F., Maladaptation: When Adaptation to Climate Change Goes Very Wrong, One Earth, Volume 3, Issue 4, 409 – 414. Available online: <https://doi.org/10.1016/j.oneear.2020.09.014>

ການປະຕິບັດ ການປັບຕົວ ຂອງວຽກງານກະສິກຳ ທີ່ໄດ້ສະເໜີ ເພື່ອໃຫ້ໄດ້ຮັບການສົ່ງເສີມ ໂດຍໂຄງການ ຈະໄດ້ຮັບການກວດກາ ກ່ຽວກັບ "ຄວາມສູງ ທີ່ຈະບໍ່ສາມາດປັບຕົວໄດ້". ການລົງທຶນທີ່ໄດ້ສະເໜີ ໂດຍໂຄງການ ແມ່ນໄດ້ຮັບການພິສູດ ດ້ວຍການທົດລອງ ແລະ ແນະນຳ ຍ້ອນມີຄຸນສົມບັດ ທີ່ທຶນທານຕໍ່ດິນຜ່າອາກາດ ແລະ ຄຸນລັກສະນະທີ່ຍືນຍົງ. ຄຳແນະນຳຫຼາຍຢ່າງ (ເຊັ່ນ: ເອກະສານສົ່ງເສີມກະສິກຳ) ໄດ້ຖືກສ້າງຂຶ້ນ ສຳລັບ ພະນັກງານ ຂອງ DAFO ແລະ ຊາວກະສິກອນ ເພື່ອກຳນົດພືດທີ່ເໝາະສົມທີ່ສຸດ ແລະ ກິດຈະກຳການນຳໃຊ້ທີ່ດິນ ສຳລັບສະພາບ ແລະ ສິ່ງແວດລ້ອມພາຍໃນທ້ອງຖິ່ນ (ນັ້ນກໍຄື: ການຈັບຄູ່ຊະນິດພັນສະເພາະສະຖານທີ່), ຊຶ່ງຈະຊ່ວຍຮັບປະກັນ ການຈັບຄູ່ ການລົງທຶນ ທີ່ເໝາະສົມເທົ່າທີ່ຄວນກັບ ບຸລິມະສິດພາຍໃນທ້ອງຖິ່ນ ຂອງ ຊາວບ້ານ. ຂະບວນການນີ້ ຈະໄດ້ຮັບການສືບຕໍ່ສ້າງຄວາມເຂັ້ມແຂງ ພາຍໃຕ້ໂຄງການ 2 ຍ້ອນມີການເສີມສ້າງຂົດຄວາມສາມາດເພີ່ມເຕີມ ແລະ ການຊີ້ນຳ ສຳລັບພະນັກງານລັດ (DAFO, PAFO) ແລະ ຊາວບ້ານທ້ອງຖິ່ນ ກ່ຽວກັບ ການປ່ຽນແປງດິນຜ່າອາກາດ, ຄວາມສູງ ແລະ ຄວາມເປັນໄດ້ທີ່ຈະໄດ້ຮັບຜົນກະທົບ ຈາກ ດິນຜ່າອາກາດ ແລະ ຫຼັກການປະຕິບັດທີ່ດີທີ່ສຸດ ເພື່ອເສີມສ້າງຄວາມທຶນທານຕໍ່ສະພາບອາກາດ.

ໃນຊ່ວງໄລຍະ ການກະກຽມໂຄງການ 2, ການປະເມີນຄວາມສູງ ແລະ ຄວາມເປັນໄປໄດ້ທີ່ຈະໄດ້ຮັບຜົນກະທົບ ຈາກສະພາບດິນຜ່າອາກາດ ໄດ້ຖືກດຳເນີນການ, ຊຶ່ງຊີ້ໃຫ້ເຫັນເຖິງ ຄວາມສູງ ແລະ ຄວາມເປັນໄປໄດ້ທີ່ຈະໄດ້ຮັບຜົນກະທົບຕົ້ນຕໍ ຈາກ ດິນຜ່າອາກາດ ຢູ່ໃນພື້ນທີ່ໂຄງການ, ຊຶ່ງໄດ້ແຈ້ງໃຫ້ຮູ້ ໃນການອອກແບບໂຄງການ.

ເພື່ອຮັບປະກັນ ການມີສ່ວນຮ່ວມ ຂອງພາກສ່ວນກ່ຽວຂ້ອງ ໃນຊ່ວງໄລຍະການອອກແບບໂຄງການ, ການປຶກສາຫາລື ໄດ້ຖືກດຳເນີນ ໃນຂັ້ນສູນກາງ, ຂັ້ນແຂວງ ແລະ ຂັ້ນບ້ານ. ໂດຍທົ່ວໄປແລ້ວ, ພາກສ່ວນກ່ຽວຂ້ອງ ໄດ້ເຫັນວ່າໂຄງການ ມີຄວາມເໝາະສົມກັບ ສະພາບການ ແລະ ຄວາມຕ້ອງການ ຂອງປະເທດ, ແລະ ການເພີ່ມການເນັ້ນໜັກໃສ່ການປັບຕົວ ແມ່ນເຫັນວ່າ ມີການເຂົ້າຮ່ວມເປັນຢ່າງດີ ແລະ ມີຄວາມຍືນຍົງ ຂອງ ພາກສ່ວນກ່ຽວຂ້ອງ ໃນຊ່ວງໄລຍະລະການຈັດຕັ້ງປະຕິບັດໂຄງການ ຈະຊ່ວຍຮັບປະກັນການວາງແຜນທີ່ເໝາະສົມ, ແລະ ມີການຈັບຄູ່ ການປະຕິບັດທີ່ທຶນທານກັບສະພາບດິນຜ່າອາກາດ ທີ່ເໝາະສົມກັບ ລະບົບນິເວດພາຍໃນທ້ອງຖິ່ນ ແລະ ບຸລິມະສິດຂອງຊຸມຊົນທ້ອງຖິ່ນ, ແລະ ຈະສືບຕໍ່ເຮັດໃຫ້ ມີການຄຸ້ມຄອງຢ່າງທ້າວຫັນ ໃນກໍລະນີທີ່ ມີຜົນກະທົບທາງລົບທີ່ບໍ່ໄດ້ຕັ້ງໃຈ. ສຳລັບ ການມີສ່ວນຮ່ວມຂອງພາກສ່ວນກ່ຽວຂ້ອງ ຢ່າງຕໍ່ເນື່ອງ ໃນຊ່ວງໄລຍະ ການຈັດຕັ້ງປະຕິບັດໂຄງການ, ເອກະສານການປຶກສາຫາລືກ່ຽວຂ້ອງ ໄດ້ຖືກສ້າງຂຶ້ນ, ລວມທັງແຜນ ESMP, ແຜນການມີສ່ວນຮ່ວມ ຂອງ ພາກສ່ວນກ່ຽວຂ້ອງ ແລະ ແຜນພັດທະນາກຸ່ມຊົນເຜົ່າ (EGDP). ຍິ່ງໄປກວ່ານັ້ນ, ແນວທາງປະຕິບັດ ແບບມີສ່ວນຮ່ວມ ເຊັ່ນ: ການວາງແຜນນຳໃຊ້ທີ່ດິນແບບມີສ່ວນຮ່ວມ (PLUP) ສ້າງອົງປະກອບທີ່ສຳຄັນ ຂອງໂຄງການ. ການລວມເອົາກຸ່ມຄົນທີ່ທຸກຍາກ ແລະ ດ້ອຍໂອກາດ ແມ່ນຖືກຮັບປະກັນ ຜ່ານທາງ ຕົວຊີ້ວັດຂອງໂຄງການ ແລະ ລະບົບ M&E ຢ່າງທົ່ວເຖິງ.

ພະຍາດທີ່ເກີດຈາກພາຫານນໍ້າເຊື້ອໂລກ

ພະຍາດທີ່ເກີດຈາກພາຫານນໍ້າເຊື້ອໂລກ ຈຳນວນຫຼາຍ ແມ່ນມີສະເພາະ ຢູ່ໃນ ສປປ ລາວ, ພະຍາດເຫຼົ່ານີ້ ປະກອບມີ ໄຂ້ເລືອດອອກ ແລະ ໄຂ້ຍຸງ. ໄດ້ຄົ້ນພົບວ່າ ພະຍາດທີ່ເກີດຈາກພາຫານນໍ້າເຊື້ອໂລກ ແມ່ນເປັນໄພຂົ່ມຂູ່ທີ່ເພີ່ມຂຶ້ນ ຕໍ່ ພາກພື້ນແມ່ນໍ້າຂອງ ລວມທັງ ສປປ ລາວ. ໄດ້ພົບວ່າ ປັດໄຈການຂະຫຍາຍຕົວທາງເສດຖະກິດ ເຮັດໃຫ້ການແຜ່ລະບາດ ຂອງ ພະຍາດທີ່ເກີດຈາກພາຫານນໍ້າເຊື້ອໂລກ ມີຄວາມຮ້າຍແຮງຂຶ້ນ, ຊຶ່ງລວມມີ ການພັດທະນາທີ່ຫລາກຫລາຍ, ການຫັນເປັນຕົວເມືອງຢ່າງໄວວາ, ການເຄື່ອນຍ້າຍທີ່ເພີ່ມຂຶ້ນ (ໂດຍສະເພາະ ແມ່ນການເຄື່ອນຍ້າຍຈາກຊຸມນະບົດໄປສູ່ຕົວເມືອງ), ມີການປ່ຽນແປງການນໍາໃຊ້ທີ່ດິນຢ່າງໄວວາ, ແລະ ຄວາມທຸກຍາກໃນຕົວເມືອງ. ການສຶກສາໂດຍ ທ່ານ Christofferson RC ພ້ອມຄະນະ (ປີ 2020) ພົບວ່າ “ການຕັ້ງຖິ່ນຖານຂອງມະນຸດ ແລະ ຮູບແບບການຖາງປ່າທີ່ເປັນຫຼັກແຫຼ່ງ; ການພັດທະນາເຂື່ອນໄຟຟ້າ, ການລະບາຍນໍ້າ, ແລະ ລະບົບຊົນລະປະທານກະສິກໍາ; ແລະ, ໂດຍທົ່ວໄປແລ້ວ, ການສວຍໃຊ້ຊັບພະຍາກອນທຳມະຊາດ ທີ່ຫຼາຍຂຶ້ນກວ່າເກົ່າ ແມ່ນເປັນສາເຫດທັງໝົດ ທີ່ມີອິດທິພົນ ຕໍ່ ການແຜ່ລະບາດ ແລະ ການເກີດຂຶ້ນ ຂອງພະຍາດ”.¹⁸⁵ ໂຄງການ ຄາດຄະເນວ່າຈະຊຸກຍູ້ ຮູບແບບການນໍາໃຊ້ທີ່ດິນແບບຍືນຍົງ ແລະ ການຝຶນຝຸມມີທັດປ່າໄມ້, ດັ່ງນັ້ນ ມັນສາມາດ ຕ້ານກັບຜົນກະທົບທາງລົບ ຈາກ ການຂະຫຍາຍຕົວ ຂອງ ເສດຖະກິດ ເຊັ່ນ: ການຫັນປ່ຽນດິນ ໄປເປັນການປູກຝັງຊະນິດດຽວ, ການຕັດໄມ້ທຳລາຍປ່າ ຫຼື ການຖາງປ່າ ແລະ ແນໃສ ເພື່ອຫຼຸດຜ່ອນ ຄວາມທຸກຍາກໃນຊຸມນະບົດ, ແກ້ໄຂການເຄື່ອນຍ້າຍຈາກຊຸມນະບົດໄປສູ່ຕົວເມືອງ. ຜົນໄດ້ຮັບກໍຄືວ່າ, ບໍ່ໄດ້ຄາດຫວັງວ່າ ພື້ນທີ່ໂຄງການ ຈະມີຄວາມສູງ ເກີດພະຍາດລະບາດເພີ່ມຂຶ້ນ.

5.3.7.2 ຫຼຸດຜ່ອນ ແລະ ຕິດຕາມ ຄວາມສູງຈາກພາຍນອກ

ລະດັບຄວາມສູງ ທີ່ເກີດຈາກປັດໄຈພາຍນອກ ຂອງແຜນງານ ແມ່ນມີທັງ ຄວາມສຳຄັນ, ແລະ ຍາກທີ່ຈະຫຼຸດຜ່ອນລົງ, ເນື່ອງຈາກສະພາບພາຍນອກ. ເຊັ່ນດຽວກັນກັບ ມີ“ຈຸດຫຼໍ່ແຫຼມ” ການທຳລາຍປ່າໄມ້, ບາງຄວາມສູງພາຍນອກ ແມ່ນກ່ຽວຂ້ອງສະເພາະກັບສະຖານ ແລະ ບໍ່ຈຳເປັນຕ້ອງຫມາຍເຖິງ ຄວາມສູງ “ໃນວົງເລັບ”. ເຖິງຢ່າງໃດກໍຕາມ, ລະດັບຄວາມສູງດ້ານພາຍນອກ ທີ່ເປັນລະບົບ ແມ່ນມີຄວາມສຳຄັນ ແລະ ພວກມັນ ອາດຈະພົວພັນກັບ ຜົນກະທົບທາງລົບທີ່ບໍ່ໄດ້ຕັ້ງໃຈ ຂອງ ແຜນງານ. ດັ່ງນັ້ນ, ໃນນາມເປັນສ່ວນຫນຶ່ງ ຂອງ ESMP, ແຜນງານ ຄວນຕິດຕາມ ແລະ ປະເມີນຄວາມສູງພາຍນອກສະເພາະສະຖານທີ່ ຢ່າງເປັນປົກກະຕິ. ຄວາມສູງຈາກພາຍນອກບາງອັນ ອາດຈະໄດ້ຮັບການຫຼຸດຜ່ອນ ຜ່ານທາງ ການສິນທະນາ ກ່ຽວກັບນະໂຍບາຍ ຢ່າງເຂັ້ມງວດ.

¹⁸⁵ Christofferson RC, Parker DM, Overgaard HJ, Hii J, Devine G, Wilcox BA, et al. (2020) Current vector research challenges in the greater Mekong subregion for dengue, Malaria, and Other Vector-Borne Diseases: A report from a multisectoral workshop March 2019. PLoS Negl Trop Dis 14(7): e0008302. <https://doi.org/10.1371/journal.pntd.0008302>

ທຶນງານຄຸ້ມຄອງແຜນງານ ຈະປະກອບມີ ສະມາຊິກພະນັກງານທີ່ມີຄຸນວຸດທິ ທີ່ຮັບຜິດຊອບ ຕໍ່ ການຕິດຕາມ ຜົນກະທົບຂອງແຜນງານ ແລະ ການຈັດຕັ້ງປະຕິບັດ ແຜນຄຸ້ມຄອງສິ່ງແວດລ້ອມ ແລະ ສັງຄົມ (ESMP), ລວມທັງ ຄວາມສ່ຽງທີ່ກ່ຽວຂ້ອງກັບການປ່ຽນແປງດິນຟ້າອາກາດ.

5.4 ຊ່ອງວ່າງຂໍ້ມູນ ທີ່ຕ້ອງການ ຄວາມເອົາໃຈໃສ່

ດັ່ງທີ່ໝວດຂ້າງເທິງສະແດງໃຫ້ເຫັນ, ຂໍ້ມູນໂຕເລກ ທີ່ກ່ຽວຂ້ອງກັບປ່າໄມ້ ຈຳນວນຫຼາຍ ແມ່ນມີ ສຳລັບພື້ນທີ່ແຜນງານ ER, ແຕ່ຂໍ້ມູນໂຕເລກ ເສດຖະກິດ-ສັງຄົມ ທີ່ຈຳເປັນ ແມ່ນມີສະເພາະ ຢູ່ໃນຂັ້ນແຂວງເທົ່ານັ້ນ, ຖ້າທັງໝົດ ແລະ ອີງໃສ່ແຫຼ່ງຕ່າງໆ ເຊັ່ນ: ການສຳຫຼວດ ປະຊາກອນ ແລະ ທີ່ຢູ່ອາໄສ, ປຶ້ມສຳຫຼວດ ແລະ ສະຖິຕິແຮງງານປະຈຳປີ. ດັ່ງນັ້ນ, ມີຊ່ອງວ່າງຂໍ້ມູນໂຕເລກ/ຂໍ້ມູນທີ່ສຳຄັນຈຳນວນໜຶ່ງ ທີ່ຈະຕ້ອງຕື່ມຂໍ້ມູນ ເພື່ອໃຫ້ແຜນງານ ອາດສາມາດເຮັດວຽກກັບ ເສັ້ນທຽບຖານເສດຖະກິດ - ສັງຄົມ ທີ່ສົມເຫດສົມຜົນ. ເສັ້ນທຽບຖານ ແມ່ນມີຄວາມຈຳເປັນ ສຳລັບຈຸດປະສົງການຕິດຕາມຫຼາຍຢ່າງ, ລວມທັງ ການຕິດຕາມຄວາມສ່ຽງພາຍນອກ ແລະ ການຄຸ້ມຄອງການປົກປ້ອງ. ຍິ່ງໄປກວ່ານັ້ນ, ໂດຍອີງຕາມ ນະໂຍບາຍຄົ້ນພົ້ນເມືອງ, ການບັນທຶກການຕິດຕາມກວດກາ ຍັງຕ້ອງໄດ້ເກັບຮັກສາຜົນໄດ້ຮັບ ຈາກຂະບວນການ FPIC. ດັ່ງທີ່ເຫັນໄດ້ຢ່າງຈະແຈ້ງ, ລະບົບເສັ້ນທຽບຖານ ແລະ ການຕິດຕາມ ຄວາມປົກຫຸ້ມປ່າໄມ້ ແມ່ນຢູ່ໃນມື.

ການຕື່ມຊ່ອງຫວ່າງຈຳນວນຫຼາຍ ຈະຕ້ອງໄດ້ເຮັດ ເມື່ອໂຄງການເລີ່ມຈັດຕັ້ງປະຕິບັດ ຢູ່ໃນເມືອງທີ່ເລືອກ. ບາງຊ່ອງຫວ່າງທີ່ມີຄວາມສຳຄັນກວ່າ ແມ່ນມີດັ່ງຕໍ່ໄປນີ້:

ດ້ານເສດຖະກິດ/ການລົງທຶນ ແລະ ຜົນກະທົບຂອງມັນ

ມີຂໍ້ມູນທີ່ຈະແຈ້ງໜ້ອຍເກີນໄປ ໃນລະດັບເມືອງ ກ່ຽວກັບການລົງທຶນໃນປັດຈຸບັນ, ທີ່ໄດ້ວາງແຜນໄວ້ ແລະ/ຫຼື ທີ່ໄດ້ຮັບອະນຸມັດ ແລະ/ຫຼື ການມີສ່ວນຮ່ວມຂອງພາກເອກະຊົນ ຢູ່ໃນເມືອງທີ່ເລືອກໄວ້ (ບາງສ່ວນມີຢູ່ໃນແຜນ PRAP). ຂໍ້ມູນນີ້ ແມ່ນມີຄວາມສຳຄັນ ສຳລັບສອງເຫດຜົນຕົ້ນຕໍ ຄື: (a) ຜົນກະທົບຕໍ່ການເຂົ້າເຖິງທີ່ດິນ/ປ່າໄມ້, ການນຳໃຊ້ ແລະ ການຄວບຄຸມ ແລະ ການຄ້າປະກັນຊີວິດການເປັນຢູ່ (ການສຳປະທານ), ແລະ (b) ປະເພດການນຳໃຊ້ທີ່ດິນກະສິກຳໃດ ທີ່ເບິ່ງເໝືອນກັບວ່າ ຈະມີຜົນທີ່ໄດ້ຮັບການສົ່ງເສີມ, ລວມທັງ ການກຳນົດໂຄງສ້າງ ຂອງ ຕ່ອງໂສ້ມູນຄ່າ ໃນປັດຈຸບັນ ຢູ່ໃນພື້ນທີ່ (ແລະ ສິ່ງທີ່ສາມາດ ໄດ້ຮັບຜົນ). ໃນຊ່ວງການຈັດຕັ້ງປະຕິບັດໂຄງການ 1, ໄດ້ເຮັດ ການສຳຫຼວດດ້ານການລົງທຶນ ແລະ ການຍົກຍ້າຍຕັ້ງຖິ່ນຖານ ຢູ່ 2 ແຂວງ (ຫຼວງພະບາງ ແລະ ໄຊຍະບູລີ, ໃຫ້ເບິ່ງກ່ອງຂໍ້ມູນ 2). ການສຶກສາເພີ່ມຕື່ມ ຈະຖືກດຳເນີນການ ຖ້າມີຄວາມຕ້ອງການ ໃນຊ່ວງໄລຍະ ການຈັດຕັ້ງປະຕິບັດໂຄງການ 2.

ການວິເຄາະ ຊີວິດການເປັນຢູ່ ລະຫວ່າງຍິງ ແລະ ຊາຍ ແລະ ສະພາບການ ຂອງ ແມ່ຍິງບັນດາຜູ້

ບໍ່ມີຂໍ້ມູນໂຕເລກ ທີ່ໄດ້ຮັບການປັບປຸງ ແລະ/ຫຼື ຂໍ້ມູນໂຕເລກສະເພາະຂອງເມືອງ ຈາກແຫຼ່ງທີ່ເປັນທາງການ. ການວິເຄາະທີ່ແຍກຕ່າງຫາກ ໄດ້ຖືກດຳເນີນ ຢູ່ໃນກອບ ຂອງ ການປະເມີນບົດບາດຍິງຊາຍ ແລະ ແຜນປະຕິບັດງານບົດບາດຍິງຊາຍ ທີ່ເປັນສ່ວນໜຶ່ງ ຂອງ ຂະບວນການກະກຽມແຜນງານ.

ການໂຮມບ້ານ ແລະ/ຫຼື ການຍົກຍ້າຍຕັ້ງຖິ່ນຖານໃໝ່

ຂໍ້ມູນນີ້ ອາດຈະຖືກກວດກາ ຢູ່ຂັ້ນເມືອງ ແລະ ຢູ່ພາຍໃນແຂວງ. 2 ປະເພດການຍ້າຍບ້ານ ຄວນໄດ້ຮັບການກວດກາຄື: ທີ່ກ່ຽວຂ້ອງກັບ ດ້ານການບໍລິຫານ ແລະ ທີ່ກ່ຽວຂ້ອງກັບໂຄງການລົງທຶນ. ສິ່ງດັ່ງກ່າວນີ້ ຍັງຄວນຈະລວມເອົາ ການສືບສວນ ກ່ຽວກັບວ່າ ທີ່ດິນພຽງແຕ່ອາດຈະໄດ້ຮັບຜົນກະທົບ ໃນເວລາທີ່ມີການລົງທຶນ ຫຼືບໍ່. ໃນຊ່ວງໄລຍະການຈັດຕັ້ງປະຕິບັດໂຄງການ 1, ຂໍ້ມູນນີ້ ໄດ້ຖືກກວດກາ ກ່ອນຕົ້ນ ກິດຈະກຳຂອງໂຄງການ. ການສຳຫຼວດ ໄດ້ກຳນົດສອງບ້ານ ທີ່ອາດຈະຕ້ອງໄດ້ຮັບການຍົກຍ້າຍຕັ້ງຖິ່ນຖານໃໝ່:

- ບ້ານ ລ່ອງ, ເມືອງ ຊຽງເງິນ, ແຂວງ ຫຼວງພະບາງ
 - 3 ຫ້ອງການ ໄດ້ລາຍງານວ່າ ມີການຍົກຍ້າຍ/ຕັ້ງຖິ່ນຖານໃໝ່ (ຫ້ອງການຊັບພະຍາກອນທຳມະຊາດ ແລະ ສິ່ງແວດລ້ອມເມືອງ (DoNRE), ຫ້ອງການແຜນການ ແລະ ການລົງທຶນເມືອງ, ຫ້ອງການກະສິກຳ ແລະ ປ່າໄມ້ເມືອງ (DAFO))
 - ມີໂຄງການພັດທະນາຕົວເມືອງ ແລະ ໂຄງການກໍ່ສ້າງທາງລົດໄຟ
- ບ້ານຫ້ວຍສິງ, ເມືອງຫົງສາ, ແຂວງໄຊບູລີ
 - 2 ຫ້ອງການ ໄດ້ລາຍງານວ່າ ມີການຍົກຍ້າຍ/ຕັ້ງຖິ່ນຖານໃໝ່ (ຫ້ອງການຊັບພະຍາກອນທຳມະຊາດ ແລະ ສິ່ງແວດລ້ອມເມືອງ, ຫ້ອງການໂຍທາທິການ ແລະ ຂົນສົ່ງເມືອງ).
 - ມີໂຄງການຍົກຍ້າຍບ້ານຫ້ວຍສິງ ແລະ ໂຄງການພັດທະນາຕົວເມືອງ ຢູ່ບ້ານຫ້ວຍສິງ.¹⁸⁶

ໂຄງການ ໄດ້ສະຫຼຸບເລືອກເອົາບ້ານອີກ 2 ບ້ານ ເພື່ອຈັດຕັ້ງປະຕິບັດໂຄງການ ເພື່ອຮັບປະກັນຄວາມຍືນຍົງຂອງກິດຈະກຳ. ການກວດສອບ ທີ່ຄ້າຍກັນ ຈະຕ້ອງຖືກດຳເນີນຢູ່ສາມແຂວງທີ່ເຂົ້າມາເພີ່ມ ພາຍໃຕ້ໂຄງການ 2.

ສິ່ງອຳນວຍຄວາມສະດວກ ດ້ານສິນເຊື້ອ

ແຫຼ່ງສິ່ງອຳນວຍຄວາມສະດວກ ດ້ານສິນເຊື້ອ ທີ່ມີໃຫ້ແກ່ ຄົວເຮືອນຊາວກະສິກອນ ໃນແຕ່ລະເມືອງ ແລະ ການປະເມີນຂອບເຂດ ທີ່ພວກມັນ ຖືກນຳໃຊ້ໃນຕົວຈິງ. ມີສະຖິຕິ ກ່ຽວກັບ ຕົວເລກ ວິສາຫະກິດຂະໜາດກາງ ແລະ ນ້ອຍທີ່ມີການເຂົ້າເຖິງການສະໜອງທຶນ (24,7% ແລະ 46,7% ຂອງ ວິສາຫະກິດຂະໜາດກາງ ແລະ ນ້ອຍ, ຕາມລຳດັບ),¹⁸⁷ ແລະ

¹⁸⁶ GCF Project 1 Internal Survey Documentation "Investment and Relocation Survey for I-GFLL"

¹⁸⁷ World Bank 2014 – Small and Medium Enterprise Access to Finance Project

ການເຂົ້າເຖິງການເງິນ ໄດ້ຖືກຈັດອັນດັບເປັນອຸປະສັກຕົ້ນຕໍ ຕໍ່ ການຂະຫຍາຍໂຕ ຂອງ ທຸລະກິດເຫຼົ່ານີ້. ໃນປີ 2019, "ການສຶກສາແຜນທີ່ ກ່ຽວກັບການປະສານງານ ແລະ ການສະໜອງເງິນ ໃນເຂດຊົນນະບົດ ໃນ ສປປ ລາວ"¹⁸⁸ ໄດ້ຮັບການມອບໝາຍ ຈາກ ຄະນະຈັດຕັ້ງປະຕິບັດການເງິນຊົນນະບົດ (TFRF) ພາຍໃຕ້ ກຸ່ມເຮັດວຽກສະເພາະດ້ານການພັດທະນາຊົນນະບົດ (SSW G-RD). ການສຶກສາ ສະໜອງພາບລວມ ກ່ຽວກັບການແຈກຢາຍ ຂອງ ສະຖາບັນການເງິນຊົນນະບົດ, ກຳນົດຮູບແບບທີ່ແຕກຕ່າງກັນຂອງ ສິ່ງອຳນວຍຄວາມສະດວກດ້ານການເງິນທີ່ມີຢູ່, ແລະ ກຳນົດພື້ນທີ່ທີ່ຍັງບໍ່ທັນໄດ້ຮັບການບໍລິການ ແລະ ສະໜອງຂໍ້ສະເໜີແນະ ໃນການແກ້ໄຂ ການຂາດແຄນແຫຼ່ງການເງິນ. ການສຶກສານີ້ ໄດ້ທຳໜ້າທີ່ເປັນພື້ນຖານ ສຳລັບການປະເມີນການເງິນ ໃນແງ່ຂອງການສຶກສາຄວາມເປັນໄປໄດ້ ສຳລັບໂຄງການ 2.

5.5 ການສົມທຽບ ຜົນໄດ້ຮັບ ຂອງ SESA ກັບ ESIA

ການປະເມີນສິ່ງແວດລ້ອມ ແລະ ສັງຄົມ ໃນແງ່ຍຸດທະສາດ (SESA) ໄດ້ຖືກດຳເນີນ ສຳລັບ ແຜນງານຫຼຸດຜ່ອນການປ່ອຍອາຍເຮືອນແກ້ວ ຂອງ ສປປ ລາວ ໂດຍ ທະນາຄານໂລກ (ໃຫ້ເບິ່ງເອກະສານຊ້ອນທ້າຍ 12). ບົດ SESA ໄດ້ຖືກດຳເນີນ ໂດຍນຳໃຊ້ຂະບວນການ ທີ່ລວມມີ ອົງປະກອບດັ່ງຕໍ່ໄປນີ້:

- 1) ວຽກການວິເຄາະກັບໄປກັບມາ ກ່ຽວກັບ ເສດຖະກິດ-ສັງຄົມ, ສິ່ງແວດລ້ອມ ແລະ ຄວາມຜ່ອມ ດ້ານສະຖາບັນການຈັດຕັ້ງ REDD+, ລວມທັງການປະເມີນ ຄວາມສາມາດ ແລະ ຊ່ອງຫວ່າງ ທີ່ມີຢູ່ ເພື່ອແກ້ໄຂຂັ້ນຫາສິ່ງແວດລ້ອມ ແລະ ສັງຄົມ ທີ່ໄດ້ກຳນົດ; }
- 2) ການປຶກສາຫາລື ກັບ ພາກສ່ວນກ່ຽວຂ້ອງ ທີ່ແຕກຕ່າງກັນ, ທີ່ກຳນົດຊ່ອງຫວ່າງທີ່ເປັນໄປໄດ້ ຂອງ ພາກສ່ວນກ່ຽວຂ້ອງ;
- 3) ການກຳນົດ ແລະ ການຍືນຍັນ ການປຶກສາສິ່ງແວດລ້ອມ ແລະ ສັງຄົມ (ນະໂຍບາຍການດຳເນີນງານ ຂອງ ທະນາຄານໂລກ ທີ່ອາດຈະໄດ້ຮັບກະຕຸ້ນ ຈາກ ກິດຈະກຳ REDD+ ໃນຊ່ວງໄລຍະ ການປະຕິບັດ ແຜນ PRAP).

ຂະບວນການ SESA ຍັງໄດ້ຖອດຖອນບົດຮຽນ ຈາກ ໂຄງການທີ່ຜ່ານມາ ທີ່ໄດ້ຈັດຕັ້ງປະຕິບັດ ຢູ່ໃນ ສປປ ລາວ, ໂດຍສະເພາະແມ່ນ ໂຄງການທີ່ໄດ້ຮັບການສະໜັບສະໜູນ ຈາກ ທະນາຄານໂລກ ເຊັ່ນ: ໂຄງການປ່າໄມ້ແບບຍືນຍານສຳລັບ ການພັດທະນາຊົນນະບົດ (SUFORD).

ດັ່ງທີ່ໄດ້ອະທິບາຍໄວ້ຂ້າງເທິງ, ບົດ ESIA ນີ້ ໄດ້ອີງໃສ່ ຂະບວນການທີ່ຄ້າຍຄືກັນ - ເຖິງແມ່ນວ່າ ຈະສຸມໃສ່ ນະໂຍບາຍການປຶກສາຂອງ GIZ ແລະ GCF ກໍຕາມ. ແຕ່ວ່າ, ດັ່ງທີ່ໄດ້ອະທິບາຍໄວ້ ຢູ່ໃນພາກທີ 5 - ການປຶກ

¹⁸⁸ "Mapping Study on Rural Finance Coordination and Provision in the Lao PDR" commissioned by the Task Force on Rural Finance (TFRF) under the Sub-Sector Working Group on Rural Development (SSW G-RD), 2019. Internal document.

ບ້ອງ ແລະ ມາດຕະຖານເຫຼົ່ານີ້ ແມ່ນສອດຄ່ອງກັນ ຢ່າງສະໝິດແໜ້ນ. ຄວາມແຕກຕ່າງຕົ້ນຕໍ ແມ່ນວ່າ SESA ມີ ມາດຕາສ່ວນ ແລະ ກອບເວລາ ທີ່ແຕກຕ່າງກັນຫຼາຍກວ່າ ESIA ສໍາລັບ ແຜນງານທີ່ສະເໜີ.

ຕາຕະລາງຕໍ່ໄປນີ້ ສະໜອງ ການສະຫຼຸບສັງລວມ ຜົນການສຶກສາຕົ້ນຕໍ ຂອງ ບົດ SESA, ລວມທັງ ຄວາມສ່ຽງ ແລະ ສິ່ງທ້າທາຍຕ່າງໆ ແລະ ການແກ້ໄຂ ທີ່ເປັນໄປໄດ້ ແລະ ຍຸດທະສາດການຫຼຸດຜ່ອນ ແລະ ການສົມທຽບກັບ ບົດ ESIA. ມັນ ຍັງປະກອບມີ ລາຍລະອຽດຫຍໍ້ ກ່ຽວກັບວິທີການແກ້ໄຂ ທີ່ເປັນໄປໄດ້ ແລະ ມາດຕະການຫຼຸດຜ່ອນ ໄດ້ຖືກເຊື່ອມ ໂຍງ ເຂົ້າໃນ ການອອກແບບ ແຜນງານ ຂອງ GCF. ການປະເມີນສອງຢ່າງ ໄດ້ບົດສະຫຼຸບທີ່ຄ້າຍຄືກັນ, ແລະ ຄໍາແນະ ນຳຂອງພວກມັນ ໄດ້ຖືກເຊື່ອມໂຍງເຂົ້າໃນ ການອອກແບບແຜນງານ.

ຕາຕະລາງ 26. ການສົມທຽບ ລະຫວ່າງ ບົດ SESA ກັບ ບົດ ESIA ແລະ ແຜນງານ

ຫົວຂໍ້	ຄວາມສ່ຽງ ແລະ/ຫຼື ສິ່ງທ້າທາຍ ທີ່ລະບຸໄວ້ຢູ່ໃນ ບົດ SESA	ຂໍ້ແກ້ໄຂ/ການຫຼຸດຜ່ອນ ທີ່ເປັນໄປໄດ້ ຈາກ ບົດ SESA	ໄດ້ລວມຢູ່ໃນ ESIA/ESMP/ແຜນງານ?
ທີ່ດິນ	ການຮັບຮູ້ສິດຕິຊັບສິນຕາມປະເພນີ ແລະ ຂອງຊຸມຊົນ ສໍາລັບ ທີ່ດິນກະສິກໍາ ຫຼື ປ່າໄມ້ ແມ່ນມີໜ້ອຍ ຈຶ່ນ ເຖິງບໍ່ຮັບຮູ້ເລີຍ.	ການປ່ຽນແປງນະໂຍບາຍ, ກົດໝາຍ ແລະ ລະບຽບການຄຸ້ມຄອງປ່າໄມ້ ແລະ ທີ່ດິນ; ຊ່ວຍເຫຼືອຊຸມຊົນທ້ອງຖິ່ນ ໃຫ້ມີຈິດສໍານຶກ ແລະ ເຂົ້າໃຈ ກົດໝາຍປ່າໄມ້ຫຼາຍຂຶ້ນ ແລະ ບັບປຸງຄວາມໝັ້ນຄົງ ໃນການຄອບຄອງທີ່ດິນ	ແມ່ນແລ້ວ – ການວາງແຜນນໍາໃຊ້ທີ່ດິນແບບມີສ່ວນຮ່ວມ ແລະ ການ ບັບປຸງຄວາມໝັ້ນຄົງໃນການຄອບຄອງທີ່ດິນ (ກິດຈະກຳ 1.2.2), ການ ບັງຄັບໃຊ້ກົດໝາຍ ແລະ ການຕິດຕາມ (ກິດຈະກຳ 1.2.1), ການ ສະໜັບສະໜູນ ການເສີມສ້າງຄວາມສາມາດ ໃນການບັບປຸງຄວາມຮັບ ຮູ້ ຕໍ່ ກອບນິຕິກຳ ແລະ ລະບຽບການ, ຄວາມສ່ຽງ ແລະ ສິ່ງທ້າທາຍຕ່າງໆ , ເຊັ່ນດຽວກັນກັບ ໂອກາດ ແລະ ສິດ (ທີ່ເພີ່ມເຂົ້າມາໃໝ່).
		ປ່ຽນແປງ ນະໂຍບາຍ, ກົດໝາຍ ແລະ ລະບຽບ ການຕ່າງໆ ເພື່ອໃຫ້ມີການຮັບຮູ້ຫຼາຍຂຶ້ນ ຕໍ່ກັບ ສິດຕິຊັບສິນທົ່ວໄປ ແລະ ການຄຸ້ມຄອງ ບໍລິຫານ ຂອງຊຸມຊົນທ້ອງຖິ່ນ.;	ກິດຈະກຳນີ້ ໄດ້ສໍາເລັດ ພາຍໃຕ້ໂຄງການ 1. ດັ່ງນັ້ນ, ກິດຈະກຳຜ່ານມາ 1.3 (ນັ້ນກໍຄື ຈາກໂຄງການ 1) ຈະບໍ່ຖືກຈັດຕັ້ງປະຕິບັດອີກຕໍ່ໄປ ນັບ ຕັ້ງແຕ່ ການສະໜັບສະໜູນ ຕໍ່ ການດັດແກ້ທີ່ຈຳເປັນ ຕໍ່ກັບ ກອບ ລະບຽບການ ໄດ້ນອນຢູ່ໃນ ໂຄງການ 1 ເປັນທີ່ຮຽບຮ້ອຍແລ້ວ.
	ການຈັດສັນທີ່ດິນຊໍາ ແລະ ຫຍຸ້ງຍາກ ແກ່ຊຸມຊົນ, ບຸກຄົນ, ຄົວເຮືອນ (HH).	ການຈັດສັນທີ່ດິນ ແລະ ການຮັບຮູ້ໃບຕາດິນ ຊົນນະບົດ - ນີ້ແມ່ນການແກ້ໄຂໃນໄລຍະຍາວ	ບົດແນະນຳໃໝ່ ກ່ຽວກັບການວາງແຜນນໍາໃຊ້ທີ່ດິນແບບມີສ່ວນຮ່ວມ ໄດ້ ຖືກພັດທະນາຂຶ້ນ ໂດຍ ໂຄງການ 1 - ທີ່ເອີ້ນວ່າ “PLUP 2.0”. ໄດ້ເລີ່ມ ຈັດຕັ້ງປະຕິບັດ ແລະ ຈະສືບຕໍ່ພາຍໃຕ້ໂຄງການ 2. ກົມທີ່ດິນ ສະໜັບສະ ໜູນ ການພັດທະນາ ແລະ ຈັດຕັ້ງປະຕິບັດ ການຂຶ້ນທະບຽນທີ່ດິນຢ່າງເປັນ ລະບົບ, ໂດຍອີງໃສ່ PLUP ທີ່ໄດ້ພັດທະນາຂຶ້ນ. ຕ້ອງການ ການສະໜັບສະໜູນເພີ່ມເຕີມ ຈາກລັດຖະບານ ສໍາລັບ ການຈັດ ສັນທີ່ດິນຢ່າງເປັນທາງການ, ເຖິງແນວໃດກໍຕາມ ແຜນງານ ສະໜັບສະໜູ ນຊຸມຊົນ ໃຫ້ໄດ້ຮັບ ບາດກ້າວທໍາອິດທີ່ສໍາຄັນ ໃນການໄດ້ຮັບສິດນໍາໃຊ້ທີ່ ດິນ ທີ່ໝັ້ນຄົງ. ມີການລິເລີ່ມຂອງ WB ແລະ KfW ເພື່ອດໍາເນີນການ ລົງທະບຽນທີ່ດິນໃນທົ່ວປະເທດ (GIZ ຈະມີບົດບາດເຊັ່ນດຽວກັນ).

ຫົວຂໍ້	ຄວາມສ່ຽງ ແລະ/ຫຼື ສິ່ງທ້າທາຍ ທີ່ລະບຸໄວ້ຢູ່ໃນ ບົດ SESA	ຂໍ້ແກ້ໄຂ/ການຫຼຸດຜ່ອນ ທີ່ເປັນໄປໄດ້ ຈາກ ບົດ SESA	ໄດ້ລວມຢູ່ໃນ ESIA/ESMP/ແຜນງານ?
			ແຜນງານ ຂອງ GCF ກຳລັງສະໜອງ ວຽກງານເບື້ອງຕົ້ນທີ່ສຳຄັນ ແລະ ຈຳເປັນ ໃນດ້ານ ການວາງແຜນການນຳໃຊ້ທີ່ດິນ
	ທີ່ດິນທຳການຜະລິດໃນເຂດເນີນສູງບໍ່ພຽງພໍ (ຫຼຸດລົງ ດ້ວຍການຈັດຕັ້ງປະຕິບັດເຂດກະສິກຳ ແລະ ປ່າໄມ້ ອ້ອມຂ້າງບ້ານ).	ປັບປຸງການວາງແຜນນຳໃຊ້ທີ່ດິນແບບມີສ່ວນ ຮ່ວມ (PLUP) ແລະ SFM (ແຕ່ອາດຈະແນະ ນຳ ການປົກປ້ອງເພີ່ມເຕີມ ແລະ ບັນຫາບົດບາດ ຍິງຊາຍ)	ແມ່ນ – PLUP (ກົດຈະກຳຢ່ອຍ 1.2.2.2), ສົມທົບກັບ ການຊ່ວຍເຫຼືອ ດ້ານເຕັກນິກ ແລະ ການເງິນ ສຳລັບກະສິກຳ (ໝາກຜົນ 2) ແລະ ການ ລົງມືປະຕິບັດການຫຼຸດຜ່ອນ/ການປັບຕົວ ເຂົ້າກັບ ການປ່ຽນແປງດິນຟ້າ ອາກາດ ຜ່ານທາງ ກົດຈະກຳປ່າໄມ້ (ໝາກຜົນ 3). ການຕິດຕາມກວດກາຢ່າງໃກ້ຊິດ ຈະຊ່ວຍກຳນົດ ບັນຫາການປົກປ້ອງ ແລະ ບົດບາດຍິງຊາຍ ທີ່ມີທ່າແຮງ. ນອກຈາກນັ້ນ, ແຜນປະຕິບັດງານ ບົດບາດຍິງຊາຍ ຂອງ ແຜນງານລວມມີ ມາດຕະການທີ່ເປັນຮູບປະທຳ ເພື່ອຫຼຸດຜ່ອນຄວາມສ່ຽງ ແລະ ເຮັດໃຫ້ແມ່ຍິງ ໄດ້ຮັບຜົນປະໂຫຍດທາງ ບວກ ຈາກ PLUP, SFM ແລະ ກົດຈະກຳອື່ນໆ ຂອງ ແຜນງານ. ກອບ ການວາງແຜນພັດທະນາຊຸມຊົນຂອງແຜນງານ ສືບຕໍ່ສະໜອງ ມາດ ຕະການທີ່ເປັນຮູບປະທຳ ທີ່ຈະຖືກຈັດຕັ້ງປະຕິບັດ ເພື່ອຕິດຕາມ ແລະ ຫຼຸດຜ່ອນຄວາມສ່ຽງຢ່າງໃກ້ຊິດ, ແລະ ເຮັດໃຫ້ຜູ້ຊາຍ ແລະ ແມ່ຍິງ ທີ່ມາ ຈາກບັນດາຊົນເຜົ່າທີ່ຫຼາກຫຼາຍ ໄດ້ຮັບຜົນປະໂຫຍດ ຈາກກົດຈະກຳຂອງ ແຜນງານ.
	ບໍ່ມີການວາງແຜນນຳໃຊ້ທີ່ດິນແບບມີສ່ວນຮ່ວມ (PLUP).	ປັບປຸງ ແລະ ສ້າງມາດຕະຖານ ຂະບວນການ PLUP (ປັດຈຸບັນນີ້ ສິ່ງດັ່ງເຫຼົ່ານີ້ ແມ່ນແຕກ ຕ່າງກັນໄປ ໃນທົ່ວແຂວງ ແລະ ເມືອງ).	ແມ່ນແລ້ວ – ກົດຈະກຳຢ່ອຍ 1.2.2.2 ຈັດຕັ້ງປະຕິບັດ PLUP ຢູ່ໃນເຂດ ຫຼໍ່ແຫຼມ.
	ຂໍ້ຂັດແຍ່ງທີ່ດິນ ລະຫວ່າງຝ່າຍຕ່າງໆ.	ສະໜັບສະໜູນການໄກ່ເກຍ, ໃຫ້ຄຳເຫັນ ແລະ ກົນໄກແກ້ໄຂການຮ້ອງທຸກ	ແມ່ນແລ້ວ – ການຊ່ວຍເຫຼືອທີ່ສະໜອງໃຫ້ ຜ່ານກົນໄກການແກ້ໄຂຄຳ ຮ້ອງທຸກ ຂອງ ແຜນງານ (ໃຫ້ເບິ່ງໝວດ 7.5).
	ທີ່ດິນປ່າທຳມະຊາດ ບໍ່ອະນຸຍາດໃຫ້ຈັດສັນໃຫ້ຝ່າຍໃດ ສຳປະທານ ຍົກເວັ້ນ ອົງການຈັດຕັ້ງຕ່າງໆ.	ການຈຳກັດການໃຫ້ສຳປະທານ ຢ່າງເຂັ້ມງວດ (ໄດ້ກ່າວໄວ້ຢູ່ໃນຈຸດປະສົງ ຂອງ ລັດຖະບານ	ແມ່ນແລ້ວ – ໂຄງການ 1 ໄດ້ສະໜັບສະໜູນ ການປັບປຸງ NDC ແລະ ແຜນປະຕິບັດງານ REDD+ ໄດ້ຖືກນຳເຂົ້າໄປໃສ່ໃນ SEDP ຂອງ

ຫົວຂໍ້	ຄວາມສ່ຽງ ແລະ/ຫຼື ສິ່ງທ້າທາຍ ທີ່ລະບຸໄວ້ຢູ່ໃນ ບົດ SESA	ຂໍ້ແກ້ໄຂ/ການຫຼຸດຜ່ອນ ທີ່ເປັນໄປໄດ້ ຈາກ ບົດ SESA	ໄດ້ລວມຢູ່ໃນ ESIA/ESMP/ແຜນງານ?
		ລາວແລ້ວ ແຕ່ມີຄວາມແຕກຕ່າງຢູ່ແຕ່ລະ ແຂວງ) ປັບປຸງ PLUP ການກຳນົດເຂດ ທີ່ດິນ ກະສິກຳ ແລະ ປ່າໄມ້ ໃນເຂດເນີນສູງ ດັ່ງນັ້ນ ຊາວກະສິກອນ ຈຶ່ງມີທີ່ດິນກະສິກຳ ທີ່ມີຄຸນ ນະພາບ ຢ່າງພຽງພໍ.	ແຂວງ. ໂຄງການ 2 ຈະບໍ່ຈັດຕັ້ງ ປະຕິບັດ ກິດຈະກຳນີ້ອີກຕໍ່ໄປ ເນື່ອງຈາກ ວ່າ ມັນໄດ້ສຳເລັດແລ້ວ.
ຊີວິດການເປັນ ຢູ່ ແລະ ການ ອາໄສປ່າໄມ້	ການຄ້າປະກັນສະບຽງອາຫານ (ເຂົ້າ) ຍັງຄົງເປັນ ບັນຫາ.	ການປັບປຸງລະບົບການສົ່ງເສີມກະສິກຳ ຈຳ ນວນຫຼາຍ ແມ່ນເປັນສິ່ງທີ່ຕ້ອງການ (ແຕ່ມີກົນ ໄກ, ຄວາມອາດສາມາດ ທີ່ຈຳກັດ);	ແມ່ນ - ການພັດທະນາໂມດູນການຝຶກອົບຮົມ, ຄູ່ຝຶກສຳລັບການຝຶກ ອົບຮົມ ແລະ ຕົວແທນສົ່ງເສີມກະສິກຳ (ສິ່ງທີ່ເພີ່ມເຂົ້າມາໃໝ່ ຢູ່ໃນ ໝາກ ຜົນ 1-3), PLUP ເພື່ອແຈ້ງ ກິດຈະກຳການນຳໃຊ້ທີ່ດິນທີ່ເໝາະສົມ (ການວາງແຜນ ຄຸ້ມຄອງກະສິກຳ - ການແບ່ງເຂດທີ່ດິນ, ແລະອື່ນໆ), ການຕິດຕາມ ແຜນການນຳໃຊ້ທີ່ດິນ (ກິດຈະກຳຍ່ອຍ 1.2.2.2) ແລະ ການສະໜອງ ການສະໜັບສະໜູນທາງດ້ານວິຊາການ ເພື່ອເຮັດໃຫ້ ສາມາດ ຈັດຕັ້ງປະຕິບັດ ແຜນການນຳໃຊ້ທີ່ດິນ ໂດຍນຳໃຊ້ ການປະຕິບັດ ກະສິກຳ ແບບຍືນຍົງ ແລະ ບໍ່ທຳລາຍປ່າໄມ້ (ໝາກຜົນ 2),
	ຊີວິດການເປັນຢູ່ຂອງຊົນເຜົ່າ ແມ່ນອາໄສທີ່ດິນ ເປັນ ສ່ວນໃຫຍ່.	ບັນດາຕົວແບບ ທີ່ເໝາະສົມກັບລະບົບການ ເຮັດກະສິກຳ ໃນເຂດເນີນສູງ ຈຳເປັນຈະຕ້ອງ ໄດ້ຮັບການພັດທະນາ ຮ່ວມກັບ ຊາວກະສິກອນ ຂະໜາດນ້ອຍທີ່ເປັນຊົນເຜົ່າ, ໂດຍສະເພາະ;	ແມ່ນ – ຕົວແບບທີ່ຈະໄດ້ຮັບການພັດທະນາ ສຳລັບລະບົບການເຮັດກະສິ ກຳໃນເຂດເນີນສູງແບບຍືນຍົງ ທີ່ຈະໄດ້ຮັບການພັດທະນາ ຜ່ານທາງ ແນວທາງປະຕິບັດແບບມີສ່ວນຮ່ວມຮ່ວມ ກັບ ຊາວກະສິກອນຂະໜາດ ນ້ອຍ (ໝາກຜົນທີ 2 ແລະ 3). ຕົວແບບ ແລະ ການວາງແຜນນຳໃຊ້ທີ່ດິນ ທີ່ຈະອີງໃສ່ສະພາບເງື່ອນໄຂຂອງທ້ອງຖິ່ນ, ແລະ ສະໜອງທາງເລືອກ ທີ່ ຫຼາກຫຼາຍເພື່ອນຳໄປປຶກສາຫາລືກັບ ຊຸມຊົນທ້ອງຖິ່ນ ໂດຍອີງໃສ່ສະພາບ ການ ແລະ ເງື່ອນໄຂຂອງທ້ອງຖິ່ນ.
	ເຂດພູດອຍຫ່າງໄກສອກຫຼີກ ທີ່ມີທາງເລືອກໜ້ອຍ ຕໍ່ ກຸ່ມກິດຈະກຳການດຳລົງຊີວິດ ໃນປັດຈຸບັນ ທີ່ມີຂໍ້ ຈຳກັດ.	ການຄົ້ນຄ້ວາລົງມືປະຕິບັດ ກ່ຽວກັບ ການພັດ ທະນາຕ່ອງໂສ້ມູນຄ່າໂດຍສຸມໃສ່ເຂດເນີນສູງ;	ແມ່ນແລ້ວ – ບັນດາກິດຈະກຳ ທີ່ຢູ່ພາຍໃນໝາກຜົນ 2 ແລະ 3 ທີ່ຍັງຈະ ພັດທະນາຕົວແບບການດຳລົງຊີວິດ ທີ່ເປັນທາງເລືອກ ແລະ ເສີມສ້າງ

ຫົວຂໍ້	ຄວາມສ່ຽງ ແລະ/ຫຼື ສິ່ງທ້າທາຍ ທີ່ລະບຸໄວ້ຢູ່ໃນ ບົດ SESA	ຂໍ້ແກ້ໄຂ/ການຫຼຸດຜ່ອນ ທີ່ເປັນໄປໄດ້ ຈາກ ບົດ SESA	ໄດ້ລວມຢູ່ໃນ ESIA/ESMP/ແຜນງານ?
			ໂອກາດໃນການດຳລົງຊີວິດ ຈາກການຄຸ້ມຄອງຊັບພະຍາກອນທຳມະຊາດ ແບບຍືນຍົງ.
	ຈຳກັດການເຂົ້າເຖິງຊັບພະຍາກອນທີ່ດິນປ່າໄມ້.	ເພີ່ມທະວີການສະໜັບສະໜູນ ສຳລັບ ຕົວ ແບບການຄຸ້ມຄອງປ່າໄມ້ຮ່ວມກັນ ເພື່ອໃຫ້ ຊາວກະສິກອນຂະໜາດນ້ອຍ ສືບຕໍ່ເຂົ້າເຖິງ ພື້ນທີ່ປ່າໄມ້ ຢ່າງພຽງພໍ;	ແມ່ນ – PLUP (ກິດຈະກຳຍ່ອຍ 1.2.2.2) ເພື່ອສ້າງແຜນການນຳໃຊ້ທີ່ ດິນທີ່ຊັດເຈນ ໂດຍອີງໃສ່ຂະບວນການມີສ່ວນຮ່ວມ ແລະ ກວມລວມ, ການຮ່ວມຄຸ້ມຄອງ ທີ່ໄດ້ຮັບການສົ່ງເສີມ ຢູ່ໃນ ໝາກຜົນ 3, ແລະ ກິດຈະ ກຳ 2.1.3. ກິດຈະກຳເພີ່ມເຕີມ ເຊັ່ນ: ການບັງຄັບໃຊ້ກົດໝາຍ ແລະ ການ ຕິດຕາມ (ກິດຈະກຳ 1.2.1), ແນໃສ່ເສີມສ້າງບົດບາດຂອງຊຸມຊົນ ໃນ ການຕິດຕາມ ແລະ ການບັງຄັບໃຊ້.
	ບໍ່ມີລະບົບການຊົດເຊີຍ ສຳລັບຈຳກັດ ຫຼື ຕັດການເຂົ້າ ເຖິງ ຊັບພະຍາກອນທີ່ດິນປ່າໄມ້ຂອງປະຊາຊົນ.	ການປົກປ້ອງການຕັ້ງຖິ່ນຖານໃໝ່ ຍັງຕ້ອງ ລວມເອົາ ການຊົດເຊີຍ ສຳລັບຈຳກັດການເຂົ້າ ເຖິງ ຊັບພະຍາກອນປ່າໄມ້ (ເຊັ່ນ, ເຄື່ອງປ່າ ຂອງດົງ, ເຂດທົ່ງຫຍ້າລ້ຽງສັດ, ແລະ ອື່ນໆ).; ມັນຈະມີຄວາມຈຳເປັນ ທີ່ຈະກຳນົດກິດຈະກຳ ການສ້າງລາຍຮັບແບບຍືນຍົງ ທີ່ຊ່ວຍໃຫ້ຜູ້ທີ່ ຖືກຜົນກະທົບ ຢ່າງຫນ້ອຍບໍ່ຮ້າຍແຮງກວ່າເກົ່າ ຍ້ອນການຈຳກັດ ການເຂົ້າເຖິງຊັບພະຍາກອນ ປ່າໄມ້ ແລະ ໃຫ້ດີຂຶ້ນ. ຄວນມີການປ່ຽນແປງ ຢູ່ໃນ PLR ເພື່ອຊ່ວຍ ໃຫ້ຊຸມຊົນທ້ອງຖິ່ນ ສາມາດອ້າງສິດ ຕໍ່ກັບ ຜູ້ ເປັນເຈົ້າຂອງປ່າໄມ້ ແລະ ຜູ້ອື່ນໆ ທີ່ຈຳກັດການ ເຂົ້າເຖິງຊັບພະຍາກອນທີ່ຕ້ອງການ ຂອງ ເຂົາເຈົ້າ;	ແມ່ນ – PLUP ໄດ້ສົ່ງເສີມ ໃນລັກສະນະ ແບບມີສ່ວນຮ່ວມ ແລະ ກວມລວມ. ການສ້າງລາຍຮັບແບບຍືນຍົງ ແລະ ກິດຈະກຳສົ່ງເສີມຊີວິດ ການເປັນຢູ່ ຈະຖືກກຳນົດ ທີ່ແນໃສ່ຮັບປະກັນໃຫ້ຜູ້ໄດ້ຮັບຜົນກະທົບ ໄດ້ ຮັບຜົນປະໂຫຍດ ຫຼື ຢ່າງຫນ້ອຍ ກໍ່ບໍ່ເຮັດໃຫ້ຮ້າຍແຮງລົງໄປກວ່ານັ້ນ (ໝາກຜົນ 2-3). ເຖິງຢ່າງໃດກໍ່ຕາມ, ແຜນງານ ສະເໜີໃຫ້ປະຕິບັດຕາມ ກອບນະໂຍບາຍ ວ່າດ້ວຍ ການຍົກຍ້າຍຈັດສັນໃໝ່ ທີ່ຖືກສ້າງຂຶ້ນ ສຳລັບ ແຜນງານຫຼຸດຜ່ອນການປ່ອຍອາຍເຮືອນແກ້ວ ຂອງ ສປປ ລາວ (ໃຫ້ເບິ່ງ ເອກະສານຊ້ອນທ້າຍ 13). ກົນໄກແກ້ໄຂການຮ້ອງທຸກ ສະເພາະແຜນງານ ຍັງໄດ້ຮັບການພັດທະນາ, ຊຶ່ງຈະຖືກສື່ສານ ໄປຫາ ຜູ້ໄດ້ຮັບຜົນປະໂຫຍດ ໂຄງການ ແລະ ພາກສ່ວນກ່ຽວຂ້ອງທັງໝົດ (ໃຫ້ເບິ່ງໝວດ 7.5).

ຫົວຂໍ້	ຄວາມສ່ຽງ ແລະ/ຫຼື ສິ່ງທ້າທາຍ ທີ່ລະບຸໄວ້ຢູ່ໃນ ບົດ SESA	ຂໍ້ແກ້ໄຂ/ການຫຼຸດຜ່ອນ ທີ່ເປັນໄປໄດ້ ຈາກ ບົດ SESA	ໄດ້ລວມຢູ່ໃນ ESIA/ESMP/ແຜນງານ?
	ຄວາມທຸກຍາກ ທີ່ຂາດເງິນສົດ ໃນບັນດາຊາວກະສິກອນຂະໜາດນ້ອຍ ທີ່ກຸ່ມຢູ່ກຸ່ມກິນບາງສ່ວນ.	ບັນຫາຄວາມທຸກຍາກການຂາດເງິນສົດ ທີ່ແກ້ໄຂຍາກ ຢູ່ໃນໄລຍະສັ້ນ.	ແມ່ນ – ການສະໜອງ ທຶນຊ່ວຍເຫຼືອລ້າຂອງບ້ານ ສໍາລັບກິດຈະກຳທີ່ຍືນຍົງ ຢູ່ໃນບ້ານເປົ້າໝາຍ ພາຍໃນກອບຂອງ ໝາກຜົນ 3. ການຮ່ວມລົງທຶນ ແລະ ສະໜັບສະໜູນການຈັດຕັ້ງປະຕິບັດ ກິດຈະກຳ 2.1.3. ການສະໜອງການພັດທະນາຄວາມສາມາດ ແລະ ການສະໜັບສະໜູນດ້ານວິຊາການ. ກິດຈະກຳ 1.1.1 ເພື່ອເສີມສ້າງ ໂອກາດທາງການເງິນ ສໍາລັບການຄຸ້ມຄອງທີ່ດິນແບບຍືນຍົງ.
	ການເອື້ອຍອົງຢ່າງໜັກໜ່ວງ ໃສ່ຜົນດັງໄຟ (ຢູ່ຊົນນະບົດ ແລະ ຕົວເມືອງ).	ການສົ່ງເສີມ ຕອນດິນປ່າໄມ້ຊຸມຊົນ ດ້ວຍຊະນິດພັນທີ່ເໝາະສົມ, ການສົ່ງເສີມແຫຼ່ງຜະລິດທາງເລືອກ, ເຕົາປະຢັດ ຈຳເປັນຕ້ອງມີ ຈິດສໍານຶກເພີ່ມຕື່ມ ກ່ຽວກັບ NPA ເພື່ອໃຫ້ເຂົາເຈົ້າຮັບປະກັນຊີວະນາໆພັນຢູ່ໃນພື້ນທີ່ຂອງເຂົາເຈົ້າ ສໍາລັບຄົວເຮືອນທ້ອງຖິ່ນ;	ບາງສ່ວນ – ຕອນດິນປ່າໄມ້ ສາມາດໄດ້ຮັບການພັດທະນາ ຜ່ານທາງ ໝາກຜົນ 3. ເຕົາປະຢັດຜະລິດງານ ບໍ່ໄດ້ນອນຢູ່ໃນແຜນງານ. ແມ່ນແລ້ວ – ການຄຸ້ມຄອງ NPA (ໝາກຜົນ 3.2) ມີຈຸດປະສົງ ເພື່ອສ້າງຈິດສໍານຶກ ກ່ຽວກັບ ຄວາມສໍາຄັນ ຂອງ NPA, ໃນຂະນະທີ່ຍັງສະໜອງກິນໄກທີ່ຈະແຈ້ງ ສໍາລັບຊຸມຊົນທ້ອງຖິ່ນ ເພື່ອຮັບຜົນປະໂຫຍດ ຈາກການຄຸ້ມຄອງ NPA ແບບຍືນຍົງ (ຜ່ານທາງ ສັນຍາການຮ່ວມຄຸ້ມຄອງແບບສະຫມັກໃຈ).
ທ່າແຮງທີ່ຈະໄດ້ຮັບຜົນປະໂຫຍດ ຈາກທີ່ດິນປ່າໄມ້	ທາງເລືອກການລົງທຶນຈຳກັດ ສໍາລັບທີ່ດິນປ່າທີ່ຖືກຈັດສັນ.	ປ່ຽນແປງກົດລະບຽບ ວ່າດ້ວຍ ການຈັດສັນຄືນທີ່ດິນ ຂອງເຈົ້າຂອງປ່າໄມ້ຂະໜາດໃຫຍ່ ໃຫ້ແກ່ຊຸມຊົນ (ຖ້າມີຄຸນນະພາບບໍ່ດີ, ເຂົາເຈົ້າຕ້ອງຮ່ວມລົງທຶນ ກັບ ຊາວກະສິກອນຂະໜາດນ້ອຍ, ຫຼື ຕ້ອງມີຄຸນນະພາບຕໍ່າສຸດໃດໜຶ່ງກ່ອນທີ່ຈະມອບ).;	ບາງ PLUP-ບາງສ່ວນ ເພື່ອສ້າງຄວາມເຂັ້ມແຂງ ແກ່ ການຮັບຮູ້ສິດ ຂອງຊຸມຊົນທ້ອງຖິ່ນ (ກິດຈະກຳ 1.2.2.2), ການຮ່ວມຄຸ້ມຄອງ ຢູ່ພາຍໃນໝາກຜົນທີ 2 ແລະ 3. ກິດຈະກຳ 2.3 ເພື່ອເຮັດໃຫ້ສາມາດລົງທຶນຮ່ວມກັບພາກເອກະຊົນ ຢູ່ໃນພື້ນທີ່ເສື່ອມໂຊມ. ການຈັດສັນທີ່ດິນຄືນໃໝ່ ໃຫ້ແກ່ ຊຸມຊົນ ຈາກເຈົ້າຂອງປ່າໄມ້ຂະໜາດໃຫຍ່ ແມ່ນຕິດພັນກັບ ຂະບວນການທາງການເມືອງທີ່ໃຫຍ່ກວ່າ, ຊຶ່ງຢູ່ເ

ຫົວຂໍ້	ຄວາມສ່ຽງ ແລະ/ຫຼື ສິ່ງທ້າທາຍ ທີ່ລະບຸໄວ້ຢູ່ໃນ ບົດ SESA	ຂໍ້ແກ້ໄຂ/ການຫຼຸດຜ່ອນ ທີ່ເປັນໄປໄດ້ ຈາກ ບົດ SESA	ໄດ້ລວມຢູ່ໃນ ESIA/ESMP/ແຜນງານ?
			ໜຶ່ງ ຂອບເຂດຂອງແຜນງານ. ໃຫ້ເບິ່ງຄຳເຫັນ ກ່ຽວກັບ ໂຄງການ WB, KfW ທີ່ຈະມາເຖິງ.
	ປັດໃຈນຳເຂົ້າທີ່ຈຳກັດ ທີ່ມີຄຸນນະພາບບໍ່ດີ (ເຊັ່ນ: ຂາດເບ້ຍໄມ້ທີ່ມີຄຸນນະພາບດີ ແລະ ປັດໃຈນຳເຂົ້າ ກະສິກຳອື່ນໆ).	ເບ້ຍໄມ້ທີ່ມີຄຸນນະພາບດີ ຕ້ອງໄດ້ຮັບການ ຍິ່ງຍືນ ດ້ວຍໃບຮັບຮອງແນວຜັນ. ໃຫ້ແນ່ໃຈ ວ່າ ທິດທາງການນຳໃຊ້ ສຳລັບການປ່ອນຂີ້ ມູນອື່ນໆ ແມ່ນເປັນພາສາລາວ	ການຮ່ວມລົງທຶນ – ບາງສ່ວນ ໃສ່ໃນແກ່ນຜິດ ແລະ ປັດໃຈນຳເຂົ້າ ອື່ນໆ (ທີ່ບໍ່ແມ່ນສານເຄມີ) ພາຍໃນ ໝາກຜົນທີ 2, ແລະ ເບ້ຍໄມ້ ສຳລັບຈັດຕັ້ງ ປະຕິບັດ ການຝຶນຝຸປາໄມ້ ທີ່ໄດ້ລະບຸໄວ້ ຢູ່ໃນໝາກຜົນທີ 3. ບົດແນະນຳ ທີ່ຈະຖືກພັດທະນາ ສຳລັບ ກິດຈະກຳຕ່າງໆ ຢູ່ໝາກຜົນ ທີ 2 ແລະ 3 ແມ່ນ ຈະເປັນພາສາລາວ, ແລະ ເມື່ອມີຄວາມຈຳເປັນ ກໍຈະມີເປັນພາສາທ້ອງຖິ່ນ/ ຊົນເຜົ່າອື່ນ.
	ນະໂຍບາຍ, ກົດໝາຍ ແລະ ລະບຽບການຕ່າງໆ ບໍ່ໄດ້ ສົ່ງເສີມ ໂອກາດ ຂອງຊາວກະສິກອນຂະໜາດນ້ອຍ ທີ່ ຈະໄດ້ຮັບຜົນປະໂຫຍດ ຈາກປ່າໄມ້.	ປັບປຸງນະໂຍບາຍ, ກົດໝາຍ ແລະ ລະບຽບ ການ	ກິດຈະກຳນີ້ ໄດ້ສຳເລັດ ພາຍໃຕ້ໂຄງການ 1. ດັ່ງນັ້ນ, ກິດຈະກຳຜ່ານມາ 1.3 (ນັ້ນກໍຄື ຈາກໂຄງການ 1) ຈະບໍ່ຖືກຈັດຕັ້ງປະຕິບັດອີກຕໍ່ໄປ ນັບ ຕັ້ງແຕ່ ການສະໜັບສະໜູນ ການດັດແກ້ກອບລະບຽບການ ທີ່ຈຳເປັນ ໄດ້ນອນຢູ່ພາຍໃຕ້ໂຄງການ 1 ເປັນທີ່ຮຽບຮ້ອຍແລ້ວ.
	ການຂຸດຄົ້ນໄມ້ ໄດ້ອະນຸຍາດ ສະເພາະໃນສະພາບ ເງື່ອນໄຂທີ່ຈຳກັດເທົ່ານັ້ນ.	ການພັດທະນາຕົວແບບ ການຄຸ້ມຄອງປ່າໄມ້ ແບບຍືນຍົງ ທີ່ອີງໃສ່ປ່າໄມ້ຊຸມຊົນ ທີ່ມີ ລະບຽບການທີ່ງ່າຍດາຍ;	ກິດຈະກຳນີ້ ໄດ້ສຳເລັດພາຍໃຕ້ໂຄງການ 1. ດັ່ງນັ້ນ, ກິດຈະກຳຜ່ານມາ 1.3 (ນັ້ນກໍຄື ຈາກໂຄງການ 1) ຈະບໍ່ຖືກຈັດຕັ້ງປະຕິບັດອີກຕໍ່ໄປອີກ ນັບ ຕັ້ງແຕ່ ການສະໜັບສະໜູນການດັດແກ້ ກອບລະບຽບການ ທີ່ຈຳເປັນ ຂອງ ໄດ້ນອນຢູ່ພາຍໃຕ້ ໂຄງການ 1 ເປັນທີ່ຮຽບຮ້ອຍແລ້ວ.
ການລວມເອົາ ບົດບາດຍິງ ຊາຍ/ສັງຄົມ ເຂົ້າຮ່ວມ	ແມ່ຍິງ ເສຍປຽບ ໃນການເຂົ້າເຖິງ ແລະ ນຳໃຊ້ທີ່ດິນ.	ທຸກຂໍ້ແກ້ໄຂໃດ ຕ້ອງມີເປັນຂໍ້ແກ້ໄຂໄລຍະຍາວ , ທີ່ສັງຄົມຕ້ອງການ ແລະ ໄດ້ຮັບການສົ່ງເສີມ ຈາກ ລັດຖະບານ (ສິ່ງທ້າທາຍໃຫຍ່);	ບາງສ່ວນ – GAP ປະກອບມີ ມາດຕະການຕ່າງໆ ທີ່ແນ່ໃສ່ ການມີສ່ວນ ຮ່ວມຂອງແມ່ຍິງໃນ PLUP (ກິດຈະກຳ 1.2.2.2), ການບັງຄັບໃຊ້ກົດ ໝາຍ (ກິດຈະກຳ 1.2.1), ການຝຶກອົບຮົມ (ບັນຫາທີ່ເພີ່ມເຂົ້າມາໃໝ່), ແລະ ໂຄງປະກອບການຄຸ້ມຄອງ ຂອງ ບ້ານ (ເຊັ່ນ: ໝາກຜົນທີ 3), ໃນ ບັນດາໃນບັນດາກິດຈະກຳອື່ນໆ ຂອງ ແຜນງານ.
	ສິດຂອງແມ່ຍິງ ຕໍ່ ທີ່ດິນ ແມ່ນມີຄວາມໝັ້ນຄົງໜ້ອຍ ກວ່າ ສິດຂອງຜູ້ຊາຍ	ບັນຫາທັງໝົດ ຂອງ ໃບຕາດິນ ໃນເຂດ ຊົນນະບົດ ຈຳເປັນຈະຕ້ອງໄດ້ຮັບການປັບປຸງ ເພື່ອສະທ້ອນໃຫ້ເຫັນເຖິງ ຄວາມໝັ້ນຄົງ ແລະ	

ຫົວຂໍ້	ຄວາມສ່ຽງ ແລະ/ຫຼື ສິ່ງທ້າທາຍ ທີ່ລະບຸໄວ້ຢູ່ໃນ ບົດ SESA	ຂໍ້ແກ້ໄຂ/ການຫຼຸດຜ່ອນ ທີ່ເປັນໄປໄດ້ ຈາກ ບົດ SESA	ໄດ້ລວມຢູ່ໃນ ESIA/ESMP/ແຜນງານ?
		ສິດຕິທິດຂອງແມ່ຍິງ (ລວມທັງ ພາກສ່ວນ ການທົບທວນ ແລະ ປັບປຸງ ກົດໝາຍທີ່ດິນ ແລະ ປ່າໄມ້ ທີ່ພວມດຳເນີນຢູ່ໃນປັດຈຸບັນ) ແຕ່ ໃຫ້ເຫັນໄດ້ຊັດຈະແຈ້ງ ວ່າເປັນການແກ້ໄຂໃນ ໄລຍະຍາວ	ເຖິງແນວໃດກໍ່ຕາມ, ດັ່ງທີ່ໄດ້ກ່າວມາແລ້ວ, ມັນເປັນບັນຫາໄລຍະຍາວ ທີ່ຈຳເປັນຈະຕ້ອງຖືກເຊື່ອມໂຍງກັບ ການສືບຕໍ່ທົບທວນຄືນ ກົດໝາຍ ປ່າໄມ້ ແລະ ທີ່ດິນ (ຢູ່ເໜືອ ຂອບເຂດ ຂອງ ແຜນງານທີ່ໄດ້ສະເໜີ).
	ແມ່ຍິງຊົນເຜົ່າ ມີຄວາມຕ້ອງການ ສຳລັບ ສິດທິໄປຕໍ່ ຊັບສິນ ໂດຍສະເພາະ ທີ່ກ່ຽວຂ້ອງກັບປ່າໄມ້.	ຮັບປະກັນວ່າ ຂໍ້ມູນມີເປັນພາສາທ້ອງຖິ່ນ ແລະ ປາກເປົ່າ (ການນຳໃຊ້ວິທະຍຸ ແລະ ໂທລະພາບ ເປັນພາສາທ້ອງຖິ່ນ); ເມື່ອມີຄວາມເປັນໄປໄດ້ ແລະ ສາມາດປະຕິບັດໄດ້. ບາງພາສາມອນ-ຂະ ແມ ແມ່ນເປັນພາສາເວົ້າ ໂດຍກຸ່ມຊົນເຜົ່າ ສ່ວນ ພາສາມົ້ງ ບໍ່ສະດວກໃນແປເປັນລາຍລັກ ອັກສອນ.	ແມ່ນ – ມາດຕະການທີ່ເປັນເປົ້າໝາຍ ໄດ້ລວມຢູ່ໃນ ແຜນປະຕິບັດງານ ບົດບາດຍິງຊາຍ ຂອງ ແຜນງານ ທີ່ເລັ່ງເປົ້າໝາຍ ໃສ່ ແມ່ຍິງ ແລະ ຄົວ ເຮືອນທີ່ທຸກຍາກ (ເຊັ່ນ: ການຝຶກອົບຮົມເພີ່ມຕື່ມ ສຳລັບແມ່ຍິງ, ການນຳ ໃຊ້ປຶ້ມຮູບ, ວິດີໂອ, ໂປສເຕີ ເພື່ອເຜີຍແຜ່ຂໍ້ມູນຂ່າວສານ, ການແປເປັນ ພາສາທ້ອງຖິ່ນ ແລະ ອື່ນໆ).
	ການເຂົ້າເຖິງ ຂໍ້ມູນ ຂອງແມ່ຍິງ ໜ້ອຍກວ່າຜູ້ຊາຍ.	ເອົາໃຈໃສ່ເພີ່ມຕື່ມ ຕໍ່ ແມ່ຍິງກຸ່ມເປົ້າໝາຍ ໂດຍການອຳນວຍຄວາມສະດວກ ຖ້າຫາກເຫັນ ວ່າຈຳເປັນ, ຕ້ອງເຮັດການປຶກສາຫາລືແຍກຕ່າງ ຫາກ ກັບ ແມ່ຍິງພາຍໃນບ້ານ ທີ່ອຳນວຍ ຄວາມສະດວກໂດຍ ຜູ້ອຳນວຍຄວາມສະດວກ ທີ່ເປັນແມ່ຍິງ ໃນພາສາທີ່ແມ່ຍິງເລືອກ.	
	ການມີສ່ວນຮ່ວມຢ່າງຕັ້ງໜ້າ ຂອງແມ່ຍິງ ຢູ່ການ ປຶກສາຫາລື ແມ່ນໜ້ອຍກວ່າເດຊາຍ.	ເອົາໃຈໃສ່ຕື່ມ ຕໍ່ເວລາ ຂອງ ການປະຊຸມ	
	ຄົນທຸກຍາກ (ແມ່ຍິງ ແລະ ຜູ້ຊາຍ) ເບິ່ງເໝືອນກັບວ່າ ຈະບໍ່ໄດ້ຮັບ ຂໍ້ມູນທີ່ພຽງພໍ.	ເອົາໃຈໃສ່ຕື່ມ ໃນການເລັ່ງເປົ້າໝາຍ ແລະ ສຸມ ໃສ່ ການມີສ່ວນຮ່ວມ ຂອງຄອບຄົວທຸກຍາກ	

ຫົວຂໍ້	ຄວາມສ່ຽງ ແລະ/ຫຼື ສິ່ງທ້າທາຍ ທີ່ລະບຸໄວ້ຢູ່ໃນ ບົດ SESA	ຂໍ້ແກ້ໄຂ/ການຫຼຸດຜ່ອນ ທີ່ເປັນໄປໄດ້ ຈາກ ບົດ SESA	ໄດ້ລວມຢູ່ໃນ ESIA/ESMP/ແຜນງານ?
ກອບສະຖາບັນ ການຈັດຕັ້ງ	ການບໍລິການສົ່ງເສີມກະສິກໍາແລະ ປ່າໄມ້ ຢູ່ໃນເຂດ ເນີນສູງ ແມ່ນອ່ອນແອຫຼາຍ.	ແຜນງານໄລຍະຍາວ ໃນການປັບປຸງ ລະບົບ ການສົ່ງເສີມ ເພື່ອໃຫ້ໄປຮອດໄປເຖິງ ເຂດເນີນ ສູງ ທີ່ອີງໃສ່ຫຼັກຖານ ແລະ ອີງໃສ່ຄວາມຕ້ອງ ການສະເພາະ ຂອງທ້ອງຖິ່ນ ທີ່ແຕກຕ່າງກັນ;	ແມ່ນ - ຜູ້ຊ່ຽວຊານ ສໍາລັບສະໜັບສະໜູນ ການພັດທະນາໂມດູນການ ຝຶກອົບຮົມ ແລະ ການຝຶກອົບຮົມຂອງຄູຝຶກ, ແລະ ການຝຶກອົບຮົມ ທີ່ຈະ ຈັດຕັ້ງປະຕິບັດ ທີ່ນໍາໃຊ້ ແນວທາງປະຕິບັດ ທີ່ຫຼາກຫຼາຍ ທີ່ແນໃສ່ ການ ເຊື່ອມໂຍງ ຜູ້ຊາຍ ແລະ ແມ່ຍິງ ຈາກ ພື້ນຖານວັດທະນະທໍາ ແລະ ການ ສຶກສາທີ່ຫຼາກຫຼາຍ, ໃນຂະນະທີ່ຍັງ ມີຈຳລະນາ ຄວາມຕ້ອງການ, ສະພາບ ການ ແລະ ຜົນປະໂຫຍດທ້ອງຖິ່ນ ທີ່ແຕກຕ່າງກັນ.
	ການເຂົ້າຮ່ວມ ແນວທາງປະຕິບັດ ແບບມີສ່ວນຮ່ວມ ທີ່ຈໍາກັດ.	ODA ຕ້ອງການເຜີຍແຜ່ ແນວທາງປະຕິບັດ/ ເຕັກນິກ ແລະ/ຫຼື ວຽກແບບມີສ່ວນຮ່ວມ ກັບ ສະຖາບັນຄົ້ນຄວ້າສັງຄົມ ທີ່ນໍາໃຊ້ໃນທ້ອງຖິ່ນ ທີ່ມີບັນທຶກການຕິດຕາມ ທີ່ສະແດງໃຫ້ເຫັນ ຢູ່ ໃນແນວທາງປະຕິບັດ ແບບມີສ່ວນຮ່ວມ ທີ່ມີ ຄວາມສາມາດ ແລະ ຄວາມພໍໃຈ ທີ່ຈະມີສ່ວນ ຮ່ວມ ກັບ ແນວທາງປະຕິບັດດັ່ງກ່າວ;	ແມ່ນແລ້ວ – ພະນັກງານທັງໝົດຈະໄດ້ຮັບການຝຶກອົບຮົມ ກ່ຽວກັບ ບົດບາດຍິງ-ຊາຍ, ການເອົາສັງຄົມ ແລະ ມາດຕະການ ທີ່ກ່ຽວຂ້ອງກັບ ການມີສ່ວນຮ່ວມຢ່າງມີປະສິດທິພາບ ຂອງສະມາຊິກ ຂອງ ກຸ່ມຊົນເຜົ່າທີ່ ຫຼາກຫຼາຍ ຢູ່ໃນການຝຶກອົບຮົມ, ແລະການປຶກສາຫາລື. ນອກຈາກນັ້ນ, ວິທີການແບບມີສ່ວນຮ່ວມ ແມ່ນເປັນໃຈກາງ ຂອງ ກິດຈະກຳຂອງແຜນ ງານ ທີ່ຊາວບ້ານທ້ອງຖິ່ນ ທີ່ມາຈາກບັນ ກຸ່ມຊົນເຜົ່າທີ່ຫຼາກຫຼາຍ ຈະມີ ບົດບາດຫຼັກ ໃນການເຂົ້າຮ່ວມຢ່າງຫ້າວຫັນ ແລະ ສ້າງຮູບແບບ ການຈັດຕັ້ງປະຕິບັດແຜນງານ (ເຊັ່ນ: ການວາງແຜນນໍາໃຊ້ທີ່ດິນແບບມີ ສ່ວນຮ່ວມ, ການພັດທະນາ ແລະ ຈັດຕັ້ງປະຕິບັດ ສັນຍາຄຸ້ມຄອງຈັດສັນ ປ່າໄມ້ບ້ານ ແລະ ອື່ນໆ). ໃຫ້ເບິ່ງ ແຜນການມີສ່ວນຮ່ວມຂອງພາກສ່ວນ ກ່ຽວຂ້ອງ ສໍາລັບໂຄງການ 2 ທີ່ລວມຢູ່ໃນເອກະສານຊ້ອນທ້າຍ 7 ກ່ຽວ ກັບ FP.
	ພະນັກງານ ແລະ ງົບປະມານ ທີ່ຈໍາກັດ.	ການຈັດຫາພະນັກງານ ແລະ ງົບປະມານ ແມ່ນ ເປັນອີກບັນຫາໜຶ່ງ ທີ່ບໍ່ສາມາດແກ້ໄຂໄດ້ງ່າຍ (ກ່ຽວຂ້ອງກັບ ການປະຕິຮູບລັດຖະກອນຂະໜ າດໃຫຍ່, ໂຄຕ້າ, ແລະ ອື່ນໆ);	ບາງສ່ວນ - ການຮ່ວມທຶນເພີ່ມຕື່ມ ຈາກລັດຖະບານ ສປປ ລາວ ໄດ້ ຮັບປະກັນ ທີ່ຈະສະໜອງພະນັກງານຫຼັກແຫຼ່ງ ເພື່ອສະໜັບສະໜູນ ການຈັດຕັ້ງປະຕິບັດໂຄງການ. ແຜນງານ ຍັງເລັ່ງໃສ່ ຈັດຕັ້ງການຝຶກ ອົບຮົມ ແລະ ສ້າງຄວາມອາດສາມາດ ເພື່ອໃຫ້ພະນັກງານ ມີຄວາມຮູ້ຢ່າງ ຕໍ່ເນື່ອງ ເພື່ອຮັບປະກັນຄວາມຮູ້ຂອງພະນັກງານໃຫ້ສອດຄ່ອງ, ແລະ

ຫົວຂໍ້	ຄວາມສ່ຽງ ແລະ/ຫຼື ສິ່ງທ້າທາຍ ທີ່ລະບຸໄວ້ຢູ່ໃນ ບົດ SESA	ຂໍ້ແກ້ໄຂ/ການຫຼຸດຜ່ອນ ທີ່ເປັນໄປໄດ້ ຈາກ ບົດ SESA	ໄດ້ລວມຢູ່ໃນ ESIA/ESMP/ແຜນງານ?
			ສະດວກສະບາຍໃນການຝຶກອົບຮົມ ແລະ ບັນຈຸພະນັກງານໃໝ່ ເພື່ອປ້ອງກັນບໍ່ໃຫ້ສູນເສຍຄວາມຮູ້ ແລະ ການຮຳຮຽນ ຢູ່ພາຍໃນ ສະຖາບັນການຈັດຕັ້ງຂອງລັດ. ເຖິງແນວໃດກໍ່ຕາມ, ງົບປະມານຂອງລັດຖະບານທີ່ຈຳກັດ ແມ່ນເປັນຄວາມຈິງ ທີ່ໜ້າເສຍດາຍຢູ່ໃນ ສປປ ລາວ, ແລະ ແຜນງານ ບໍ່ສາມາດແກ້ໄຂສິ່ງທ້າທາຍນີ້ໄດ້ ຢ່າງເຕັມທີ່.
ການປຶກສາຫາລື	ວິທີການເຮັດ FPIC ກັບ ຈຳນວນຊຸມຊົນທ້ອງຖິ່ນທີ່ຜຽງພໍ, ໂດຍສະເພາະກັບ ປະຊາຊົນທີ່ເປັນກຸ່ມຊົນເຜົ່າ (ບໍ່ມີຂໍ້ກຳນົດທີ່ເປັນນິຕິກຳ ສຳລັບ FPIC ຢູ່ໃນ PLR).	ການຝຶກອົບຮົມ ແລະ ການມີສ່ວນຮ່ວມ ຂອງ ນັກຮຽນ ແລະ ໄວໜຸ່ມ (ໂດຍສະເພາະທີ່ມາ ຈາກ ກຸ່ມຊົນເຜົ່າ ແລະ ໂດຍສະເພາະແມ່ນ ແມ່ຍິງໄວໜຸ່ມ) ເພື່ອຊ່ວຍສະໜອງຂໍ້ມູນ ແລະ ຢ່າງໜ້ອຍ ດຳເນີນການປຶກສາຫາລືຈຳນວນໜຶ່ງ;	ແມ່ນແລ້ວ – ຂະບວນການປຶກສາຫາລື ແລະ ການມີສ່ວນຮ່ວມຂອງ ພາກສ່ວນກ່ຽວຂ້ອງ ມີຄາດໝາຍ ທີ່ຈະດຶງການມີສ່ວນຮ່ວມ ຂອງ ຜູ້ຊາຍ ແລະ ແມ່ຍິງ ຈາກກຸ່ມຊົນເຜົ່າ ແລະ ກຸ່ມອາຍຸ ທີ່ຫຼາກຫຼາຍ. CSOs ແລະ ສະຖາບັນການຈັດຕັ້ງອື່ນໆ (LWU ແລະ LFND) ຍັງຈະມີບົດບາດສຳຄັນ ໃນການມີສ່ວນຮ່ວມ ຂອງ ປະຊາຊົນທີ່ຫຼາກຫຼາຍ ໃນແຜນງານ.
		ຮັບປະກັນໃຫ້ມີນາຍພາສາ ຢູ່ໃນກອງປະຊຸມ ກັບ ບັນດາຊົນເຜົ່າທີ່ບໍ່ເວົ້າພາສາລາວ	ແມ່ນແລ້ວ – ໄດ້ລວມຢູ່ໃນ ຄ່າໃຊ້ຈ່າຍຂອງການປຶກສາຫາລື, ແລະ ຢູ່ໃນ ບັງຄັບປະມານ ສຳລັບ ເອກະສານຂໍ້ມູນ, ບົດແນະນຳ, ແລະ ອື່ນໆ.
	REDD ຖືກມອງວ່າ ເປັນແນວທາງປະຕິບັດທີ່ມີຄວາມສ່ຽງ. ແນວທາງປະຕິບັດໂດຍລວມ ຂອງ REDD + ເອງ ເຮັດໃຫ້ການປຶກສາຫາລື ແລະ ຂະບວນການ FPIC ມີຄວາມຫຍຸ້ງຍາກ. ການຈ່າຍເງິນທີ່ອີງຕາມຜົນງານ ທີ່ບໍ່ຊັດເຈນ ບໍ່ແມ່ນວິທີທາງທີ່ແທ້ຈິງທີ່ສົມເຫດສົມຜົນ ທີ່ຈະຊັກຊວນໃຫ້ຊາວກະສິກອນຂະໜາດນ້ອຍ ຈາກ ທຸກຊົນເຜົ່າ ຫຼື ເພດ ເຂົ້າຮ່ວມ.	ກົນໄກ ແລະ ແຜນການແບ່ງປັນຜົນປະໂຫຍດ ຍັງບໍ່ທັນຈະແຈ້ງ ຢູ່ໃນຂັ້ນຕອນນີ້, ແລະ ຍັງມີຄວາມເຂົ້າໃຈໜ້ອຍ ຢູ່ຂັ້ນບ້ານ. ເກີດມີບັນຫາແນວທາງປະຕິບັດ REDD+	ມີ ກົນໄກການແບ່ງປັນຜົນປະໂຫຍດ ແລະ ແຜນ ສຳລັບ ແຜນງານ ER-P.

ຫົວຂໍ້	ຄວາມສ່ຽງ ແລະ/ຫຼື ສິ່ງທ້າທາຍ ທີ່ລະບຸໄວ້ຢູ່ໃນ ບົດ SESA	ຂໍ້ແກ້ໄຂ/ການຫຼຸດຜ່ອນ ທີ່ເປັນໄປໄດ້ ຈາກ ບົດ SESA	ໄດ້ລວມຢູ່ໃນ ESIA/ESMP/ແຜນງານ?
	ອົງການຈັດຕັ້ງທາງສັງຄົມ ຢູ່ໃນລາວ ແມ່ນມີຂະໜາດນ້ອຍ ແລະບໍ່ຄ່ອຍຈະລວມເອົາກຸ່ມຊົນເຜົ່າ ໃນບັນດາພະນັກງານຂອງເຂົາເຈົ້າ ແລະ ປະສົບກັບຄວາມຫຍຸ້ງຍາກ ໃນການປະຕິບັດການ ແລະ ຂໍ້ຈຳກັດດ້ານຊັບພະຍາກອນ ແລະ ອື່ນໆ.	CSO ຄວນໄດ້ຮັບການອຳນວຍຄວາມສະດວກ ໃນການເຂົ້າຮ່ວມໃນ ວຽກງານ REDD+ (ລວມທັງ ການສ້າງຄວາມອາດສາມາດໃຫ້ແກ່ ເຂົາເຈົ້າ), ແຕ່ວ່າພຽງແຕ່ຢູ່ໃນຂອບເຂດຈຳກັດເທົ່ານັ້ນ. ຝຶກອົບຮົມ ແກ່ ສະຫະພັນແມ່ຍິງລາວ ເພື່ອຊ່ວຍອຳນວຍຄວາມສະດວກໃຫ້ແກ່ ກອງປະຊຸມສະເພາະແມ່ຍິງ ຢູ່ໃນບ້ານ; ການຝຶກອົບຮົມທີ່ເກີດຂຶ້ນແລ້ວ ຈະຊ່ວຍໄດ້ ແຕ່ ເລື່ອງຄຸນນະພາບ ແມ່ນເປັນບັນຫາ.	ແມ່ນແລ້ວ – CSO ຈະຖືກເຊີນເຂົ້າຮ່ວມ ຢູ່ໃນເວທີປຶກສາຫາລື, ລວມທັງຕົວແທນ ທີ່ມາຈາກຄະນະກຳມະການຫຼັກ LEGT Lao CSO, ແລະອື່ນໆ ທີ່ສາມາດນຳເອົາຄວາມເຂົ້າໃຈທີ່ມີມາແຕ່ຍາວນານ ເພື່ອສະໜັບສະໜູນ ບ້ານທ້ອງຖິ່ນ ໃນການຄຸ້ມຄອງຊັບພະຍາກອນທີ່ດິນແບບຍືນຍົງ ແລະ ເສີມສ້າງຊີວິດການເປັນຢູ່ ພາຍໃນທ້ອງຖິ່ນ. ແມ່ນແລ້ວ – ໄດ້ລວມຢູ່ໃນ ແຜນປະຕິບັດງານບົດບາດຍິງຊາຍ
ກອບ PLR	ບໍ່ມີຄຳນິຍາມທີ່ແທ້ຈິງ ຄຳວ່າຕາມປະເພນີ; ມີການຮັບຮູ້ສິດ ຕາມປະເພນີ ເລັກນ້ອຍ ຢູ່ໃນ ນະໂຍບາຍ, ກົດໝາຍ ແລະ ລະບຽບການ, ແລະ ມີການຮັບຮູ້ແບບຈຳກັດ ຕໍ່ກັບ ສິດຂອງຊຸມຊົນ. ມີການຮັບຮູ້ໜ້ອຍໜຶ່ງ ກ່ຽວກັບທຸກສິດທິພິເສດຕ່າງໆ ສຳລັບກຸ່ມເຜົ່າ ແລະ ການພົວພັນວັດທະນະທຳ-ສັງຄົມທີ່ແຕກຕ່າງກັນ ຕໍ່ກັບ ການຄຸ້ມຄອງທີ່ດິນ ແລະ ປ່າໄມ້; ກົດໝາຍວ່າດ້ວຍທີ່ດິນສະບັບໃໝ່ ຄາດວ່າຈະມີຄວາມຄືບໜ້າທີ່ດີ ໃນການຮັບຮູ້ ຮີດຄອງປະເພນີ ແລະ ປັບປຸງ ການຄ້າປະກັນ ການຄອບຄອງທີ່ດິນໃນເຂດຊົນນະບົດ ແລະ ມອບໃບຕາດິນໃຫ້ແກ່ ບັນດາຊຸມຊົນໃນເຂດຊົນນະບົດ.	ຈຳເປັນຈະຕ້ອງໄດ້ປັບປຸງ ນະໂຍບາຍ, ກົດໝາຍ ແລະ ລະບຽບການ ທີ່ສຳຄັນ, ແລະ ຮັບປະກັນ ໃຫ້ເອກະການກ່ຽວກັບການຈັດຕັ້ງປະຕິບັດ ອອກແຈກຢ່າຍ ຢ່າງພຽງພໍ; ຄວາມຄືບໜ້າທີ່ຊ້າໃນການຮັບຮອງເອົາ ກົດໝາຍທີ່ດິນ ແລະ ປ່າໄມ້ ສະບັບໃໝ່.	ບາງສ່ວນ – ໂຄງການ 1 ໄດ້ສະໜັບສະໜູນ ການປັບປຸງ ນະໂຍບາຍ, ກົດໝາຍ ແລະ ລະບຽບການ ລວມທັງຍຸດທະສາດ, ບົດແນະນຳ, ແລະ ເອກະສານອື່ນໆ ເພື່ອຮັບປະກັນ ໃຫ້ເອກະສານ ຄຳນຶງເຖິງ ບົດບາດຍິງຊາຍ ແລະ ຊົນເຜົ່າ, ແລະ ສົ່ງເສີມການປະຕິບັດທີ່ດີທີ່ສຸດ ສຳລັບ ການລວມເອົາ ແລະ ການມີສ່ວນຮ່ວມ ຂອງ ສັງຄົມ. ເຖິງແນວໃດກໍ່ຕາມ, ການປັບປຸງເພີ່ມຕື່ມແມ່ນເປັນສິ່ງຈຳເປັນ ຢູ່ໃນກອບນິຕິກຳ ທີ່ຂະຫຍາຍເກີນຂອບເຂດຂອງໂຄງການນີ້ (ສິ່ງຜິດກະທົບຕໍ່ຫຼາຍຂະແໜງການ, ແລະ ບັນດາຜູ້ມີບົດບາດ/ຜູ້ມີສ່ວນກ່ຽວຂ້ອງ ຢ່າງກວ້າງຂວາງ). ມັນເປັນຂະບວນການທີ່ຊ້າ, ແລະ ຍາກສຳລັບ ແຜນງານ ທີ່ຈະຫຼຸດຜ່ອນ ສິ່ງດັ່ງກ່າວນີ້.

ຫົວຂໍ້	ຄວາມສ່ຽງ ແລະ/ຫຼື ສິ່ງທ້າທາຍ ທີ່ລະບຸໄວ້ຢູ່ໃນ ບົດ SESA	ຂໍ້ແກ້ໄຂ/ການຫຼຸດຜ່ອນ ທີ່ເປັນໄປໄດ້ ຈາກ ບົດ SESA	ໄດ້ລວມຢູ່ໃນ ESIA/ESMP/ແຜນງານ?
	ກົນໄກການແບ່ງປັນຜົນປະໂຫຍດ ແລະ BSP ບໍ່ໄດ້ ກຳນົດ ຫຼື ຈະແຈ້ງ ໂດຍສະເພາະໃນລະດັບບ້ານ.	ຢູ່ພາຍໃຕ້ການກະກຽມ	ກົນໄກ ແລະ ແຜນແບ່ງປັນຜົນປະໂຫຍດ ຂອງ ແຜນງາ ER P ຍັງມີຢູ່.
	ສິດຄາບອນ ຍັງບໍ່ທັນລວມຢູ່ໃນນະໂຍບາຍ, ລະບຽບ ການ ແລະ ກົດໝາຍ.	ຕ້ອງການໃຫ້ມີ ສິດຕໍ່າກາບອນ	ບໍ່ແມ່ນ – ການສະໜັບສະໜູນ ການກຽມຄວາມພ້ອມ ຂອງ FCFP ແມ່ນກຳລັງເຮັດວຽກ ກ່ຽວກັບ ຂໍ້ຕົກລົງ ວ່າດ້ວຍ ສິດທິຕໍ່າຄາບອນ ໂດຍ ສົມທົບກັບ ແຜນແບ່ງປັນຜົນປະໂຫຍດ (ສືບຕໍ່ຢູ່). ກົດໝາຍປ່າໄມ້ ສະບັບໃໝ່ ຍັງຈະກວມເອົາບັນຫາກ່ຽວກັບ ສິດຕໍ່າກາບອນ.

ກອບການຄຸ້ມຄອງສິ່ງແວດລ້ອມ ແລະ ສັງຄົມ (ESMF) ໄດ້ຖືກພັດທະນາຂຶ້ນ ສໍາລັບແຜນງານ ER, ເພື່ອໄປຄຽງຄູ່ກັບ ບົດ SESA ແລະ ສະໜັບສະໜູນ ການປະຕິບັດ ການຄຸ້ມຄອງການປົກປ້ອງ (ໃຫ້ເບິ່ງເອກະສານຊ້ອນທ້າຍ 12). ກອບ ESMF ໄດ້ຖືກທົບທວນ ດ້ວຍຄວາມເອົາໃຈໃສ່ ໃນຊ່ວງໄລຍະ ການພັດທະນາ ບົດ ESIA ແລະ ແຜນ ESMP ສໍາລັບໂຄງການ 2 ເພື່ອຮັບປະກັນ ຄວາມສອດຄ່ອງ ແລະ ຄວາມຕໍ່ເນື່ອງ ຂອງ ສອງເອກະສານ.

ນອກຈາກນັ້ນ, ກອບນະໂຍບາຍການຍົກຍ້າຍຕັ້ງຖິ່ນຖານໃໝ່ ໄດ້ສໍາເລັດ ສໍາລັບ ແຜນງານຫຼຸດຜ່ອນການປ່ອຍອາຍເຮືອນແກ້ວ, ທີ່ຍອມຮັບວ່າ ມີຄວາມສ່ຽງທີ່ເປັນໄປໄດ້ ຕໍ່ ການດໍາລົງຊີວິດ ຍ້ອນກົດຈະກຳ ຂອງ ແຜນງານ (ດັ່ງທີ່ໄດ້ອະທິບາຍໄວ້ ຢູ່ໃນໝວດທີ່ຜ່ານມາ). ມັນເປັນກອບທີ່ສົມບູນຄົບຖ້ວນ, ທີ່ໃຫ້ການຊີ້ນຳ ໃນການກຳນົດ ບັນດາຫຼັກການ ກ່ຽວກັບການຍົກຍ້າຍຕັ້ງຖິ່ນຖານໃໝ່, ການທ້າງຫາກະກຽມດ້ານການຈັດຕັ້ງ, ກົນໄກການສະໜອງທຶນ, ມາດຕະການການມີເງື່ອນໄຂ, ແລະ ຂະບວນການຕິດຕາມ ແລະ ປະເມີນຜົນ, ພ້ອມທັງ ກອບຂະບວນການທີ່ບໍ່ສະໜັກໃຈທີ່ໂດດດ່ຽວ. ມັນປະກອບມີ ຫຼັກການດັ່ງຕໍ່ໄປນີ້:

- ຫຼຸດຜ່ອນ ຜົນກະທົບທາງລົບ ຫຼື ທີ່ສະທ້ອນກັບ ໃຫ້ໜ້ອຍທີ່ສຸດເທົ່າທີ່ເປັນໄປໄດ້
- ດໍາເນີນການດັດແປງທີ່ດິນ ຫຼື ການຊົດເຊີຍ ເພື່ອປັບປຸງ ຫຼື ຢ່າງໜ້ອຍ, ຝື້ນຝູ ລາຍຮັບ ຂອງແຜນງານ ແລະ ມາດຕະການການດໍາລົງຊີວິດ ຂອງ ປະຊາຊົນ/ຄົວເຮືອນ ທີ່ໄດ້ຮັບຜົນກະທົບ ຈາກ ແຜນງານ.
- ຮັບປະກັນ ໃຫ້ມີການປຶກສາຫາລື ຂະບວນການ FPIC ກັບ ປະຊາຊົນ/ຄອບຄົວ ທີ່ໄດ້ຮັບຜົນກະທົບຈາກແຜນງານ ກ່ຽວກັບ 'ການບໍລິຈາກ' ທີ່ດິນ,¹⁸⁹ ແລະ ການເອົາທີ່ດິນ ແລະ ການທ້າງຫາກະກຽມການຊົດເຊີຍ, ແລະ ຮັບປະກັນ ໃຫ້ຂະບວນການ ຖືກສ້າງເປັນເອກະສານທີ່ດີ; ແລະ
- ສະໜອງການຊົດເຊີຍ, ຖ້າມີ, ສໍາລັບຊັບສິນສ່ວນຕົວ ໃນອັດຕາ ທີ່ທົດແທນກັນໄດ້, ກ່ອນທີ່ຈະເລີ່ມການເຮັດວຽກ.

ການຕິດຕາມ ແລະ ປະເມີນຜົນ ການຈັດຕັ້ງປະຕິບັດ ແຜນການລົງມືປະຕິບັດ ການຍົກຍ້າຍຕັ້ງຖິ່ນຖານໃໝ່ ຈະໄດ້ປະຕິບັດ ໂດຍ DoF/MAF ດັ່ງທີ່ໄດ້ອະທິບາຍໄວ້ ຢູ່ໃນກອບວຽກ. ກອບນະໂຍບາຍຖືກຄັດຕິດເປັນເອກະສານຊ້ອນທ້າຍ 13.

¹⁸⁹ Donation of land or other assets (including restrictions on asset use)

6 ການຄຸ້ມຄອງ, ການຕິດຕາມ ແລະ ການປະເມີນ ຄວາມສ່ຽງຕໍ່ສິ່ງ ແວດລ້ອມ ແລະ ສັງຄົມ

ຄາດວ່າ ໂຄງການ ຈະມີຜົນປະໂຫຍດ ຕໍ່ ສິ່ງແວດລ້ອມ ແລະ ສັງຄົມ ຫຼາຍກວ່າ ຜົນກະທົບທາງລົບ. ເບິ່ງເໝືອນກັບວ່າ ຜົນກະທົບທາງລົບທີ່ອາດຈະເກີດຂຶ້ນ ແມ່ນຢູ່ໃນລະດັບໜ້ອຍ ຫາ ປານກາງ, ແລະ ເກີດຂຶ້ນສະເພາະກັບສະຖານທີ່/ທ້ອງຖິ່ນ. ຜົນກະທົບທາງລົບທີ່ບໍ່ໄດ້ຕັ້ງໃຈດັ່ງກ່າວ ຕ້ອງຖືກກຳນົດ ໃນຕອນຕົ້ນ ຜ່ານທາງ ການກວດກາ ກິດຈະກຳ ແລະ ການລົງມືປະຕິບັດ, ແລະ ມີການຫລີກລ່ຽງ, ຫຼຸດຜ່ອນ ແລະ ມາດຕະການຄຸ້ມຄອງທີ່ເໝາະສົມ ທີ່ຖືກເຊື່ອມໂຍງເຂົ້າໃນ ການວາງແຜນ, ການຈັດຕັ້ງປະຕິບັດ ແລະ ການຕິດຕາມແຜນງານ.

6.1 ຄວາມສ່ຽງ ຕໍ່ ສິ່ງແວດລ້ອມ ແລະ ສັງຄົມ ແລະ ບັນດາມາດຕະການຫຼຸດຜ່ອນ ທີ່ໄດ້ສະເໜີ

ຄວາມສ່ຽງ ແລະ ມາດຕະການຫຼຸດຜ່ອນ ສໍາລັບ ໝາຜົນທີ 1: “ການຄຸ້ມຄອງບໍລິຫານ ແລະ ການຈັດຕັ້ງປະຕິບັດ ການວາງແຜນ ການປ່ອຍອາຍເຮືອນແກ້ວຕໍ່າ ແລະ ການລາຍງານກ່ຽວກັບ ສະພາບດິນຟ້າອາກາດ ໄດ້ຮັບການສ້າງຄວາມເຂັ້ມແຂງ ແລະ ສາມາດເຂົ້າເຖິງ ແຫຼ່ງທຶນແບບຍືນຍົງ”

ຕາຕະລາງ 27: ຄວາມສ່ຽງ ແລະ ມາດຕະການຫຼຸດຜ່ອນ ສໍາລັບ ຜົນໄດ້ຮັບທີ 1

ກິດຈະກຳ ຂອງ ໂຄງການ	ຄວາມສ່ຽງ ທີ່ຍົກຂຶ້ນມາໃຫ້ເຫັນ	ມາດຕະການຫຼຸດຜ່ອນ
ໝາຜົນທີ 1.1 ໂຄງປະກອບການຈັດຕັ້ງ ແລະ ຄວາມອາດສາມາດ ຂອງ ສະຖາບັນ (ການເງິນ) ພາຍໃນ ໄດ້ຮັບການສ້າງຄວາມເຂັ້ມແຂງ ເພື່ອໃຫ້ສາມາດເຂົ້າເຖິງ, ລະດົມ, ຄຸ້ມຄອງ ແລະ ຕິດຕາມ ການນໍາໃຊ້ ການເງິນດິນຟ້າອາກາດ ຈາກ ແຫຼ່ງຕ່າງໆ ທັງພາກລັດ ແລະ ເອກະຊົນ.		
ກິດຈະກຳ 1.1.1 ຮ່ວມການ ສະໜອງທຶນ ກ່ຽວກັບວຽກ ງານການປ່ຽນແປງດິນຟ້າ ອາກາດ ແລະ ການເງິນແບບ ຍືນຍົງ	- EPF: ທຶນຊ່ວຍເຫຼືອລ້າຄັ້ງທຳອິດ ສໍາລັບກຽມຄວາມພ້ອມ ໄດ້ສະໜັບສະໜູນ ການພັດທະນາຄຸ້ມຄອງ ສໍາລັບການຄຸ້ມ ຄອງໂຄງການ, ສ້າງຄວາມເຂັ້ມແຂງມາດຕະຖານດ້ານ ຄວາມໄວ້ເນື້ອເຊື່ອໃຈ, ການປົກປ້ອງສິ່ງແວດລ້ອມ ແລະ ສັງຄົມ & ບົດບາດຍິງຊາຍ ແລະ ລະບົບ M&E ໄດ້ຮັບການ ປັບເດດ ເພື່ອຕອບສະໜອງ ຕາມ ຄວາມຕ້ອງການ ຂອງ GCF. - EPF ຈະສ້າງບົດແນະນຳ ສໍາລັບ ການຄຸ້ມຄອງ ທຶນ ຊ່ວຍເຫຼືອລ້າ ສໍາລັບ ຈຸນລະວິສາຫະກິດ, ວິສະຫາກິດ ຂະໜ າດນ້ອຍ ແລະ ກາງ ທີ່ເຮັດທຸລະກິດດ້ານກະສິກໍາ (agri- MSME) ພາຍໃຕ້ Activi-ty 2.2.1. ໃຫ້ເບິ່ງ ກິດຈະກຳ ທີ່ກ່ຽວຂ້ອງ ສໍາລັບ ຄວາມສ່ຽງດ້ານການປົກປ້ອງ ແລະ ມາດຕະການຫຼຸດຜ່ອນຂ້າງລຸ່ມນີ້.	ບໍ່ກ່າວເຖິງ "ການເສີມສ້າງຄວາມອາດສາມາດ ໃນການປົກປ້ອງ ຂອງ EPF" ວ່າເປັນຂົງເຂດການ ສະໜັບສະໜູນສະເພາະ ຢູ່ໃນໂຄງການ 2 (ໃຫ້ເບິ່ງກິດຈະກຳ 1.1.1 ຢູ່ໃນ ບົດສະເໜີຂໍ້ທຶນ) ແລະ ດັ່ງນັ້ນ ຄວາມອາດສາມາດກ່ຽວກັບປ້ອງກັນ ຂອງ EPF ບໍ່ເປັນສ່ວນໜຶ່ງ ຂອງ ແຜນ ESMP ຂອງ ໂຄງການ 2.
ໝາຜົນທີ 1.2 ແຜນການນໍາໃຊ້ທີ່ດິນບ້ານແບບມີສ່ວນຮ່ວມ ໄດ້ຖືກສ້າງຂຶ້ນ ແລະ ມີການແຈ້ງຂໍ້ມູນດ້ານດິນຟ້າອາກາດ ແລະ ເຊື່ອມໂຍງມາດຕະການຕ່າງໆ ເພື່ອເສີມສ້າງ ຄວາມສາມາດໃນການຝຶ້ນ ຕົວ ຕໍ່ ສະພາບດິນຟ້າອາກາດ.		

ກິດຈະກຳ 1.2.1 ການ ບັງຄັບໃຊ້ກົດໝາຍ ແລະ ການຕິດຕາມ	• ກິດຈະກຳການບັງຄັບໃຊ້ກົດໝາຍ ອາດຈະສົ່ງຜົນກະທົບ ຕໍ່ ການນຳໃຊ້ທີ່ດິນຕາມປະເພນີ ຫຼື ການເຂົ້າເຖິງ ມໍລະດົກທາງ ດ້ານວັດທະນະທຳ/ສະຖານ ທີ່ມີຄວາມສຳຄັນທາງດ້ານຈິດ ວິນຍານ, ຖ້າບໍ່ຄຳນຶງເຖິງ ສະພາບຄວາມເປັນຈິງ ພາຍໃນ ທ້ອງຖິ່ນ ຫຼື ມີຂໍ້ຈຳກັດທີ່ບໍ່ເໝາະສົມ. • ກຸ່ມທີ່ມີຄວາມສ່ຽງ ເຊັ່ນ: ແມ່ຍິງ ແລະ ກຸ່ມຊົນເຜົ່າ ອາດຈະ ບໍ່ໄດ້ຮັບການພິຈາລະນາຢ່າງພຽງພໍໃນກິດຈະກຳການບັງຄັບ ໃຊ້ກົດໝາຍ ແລະ ການຕິດຕາມ ຖ້າບໍ່ມີການນຳໃຊ້ ມາດ ຕະການປ້ອງກັນ.	• EGDP ຄາດການ ໃຫ້ມາດຕະການຕ່າງໆ ເຄົາລົບ ການນຳໃຊ້ທີ່ດິນ, ປ່າໄມ້, ອານາເຂດ ແລະ ຊັບພະຍາກອນ ຕາມປະເພນີ ແລະ ສິດທິກ່ຽວຂ້ອງກັບ ມໍລະດົກ ແລະ ຄຸນຄ່າທາງວັດທະນະທຳ ແລະ ຈິດວິນຍານ, ຄວາມຮູ້ພື້ນເມືອງ, ລະບົບ ແລະ ຫຼັກການປະຕິບັດ ໃນການຄຸ້ມຄອງ ຊັບພະຍາກອນ, ອາຊີບ ແລະ ການດຳລົງຊີວິດ, ແລະ ການຈັດຕັ້ງຂອງຊົນເຜົ່າ. • ແຜນ ESMP ປະກອບມີ ກົດລະບຽບທີ່ພຽງພໍ ທີ່ຈະຮັບປະກັນວ່າ ການນຳໃຊ້ທີ່ດິນຕາມປະເພນີ ບໍ່ໄດ້ຖືກຈຳກັດ ຍ້ອນແຜນງານ. ຂະບວນການ FPIC ແລະ PLUP ຈະຖືກຈັດຕັ້ງກ່ອນ ເພື່ອຫຼີກ ລ້ຽງ ການເລີ່ມກິດຈະກຳ ໂດຍບໍ່ແນ່ໃຈວ່າ ປະເພນີ, ຄຸນຄ່າ ແລະ ການນຳໃຊ້ທີ່ດິນຕາມຮີດຄອງປະ ເພນີ ຂອງຊົນເຜົ່າ ທັງໝົດ ຖືກເຄົາລົບ ຫຼື ບໍ່. • ນອກຈາກນັ້ນ, ແຜນງ ESMP ຍັງຕ້ອງການໃຫ້ມີ ການປະຊຸມໃນລະດັບບ້ານ, ໂດຍ ມີນາຍແປ ພາສາທີ່ເໝາະສົມ ຫຼື ຜູ້ທີ່ເວົ້າພາສາຊົນເຜົ່າໄດ້, ໂດຍມີການເຮັດເປັນກຸ່ມ ທີ່ແຍກຕາມເພດ, ເພື່ອ ປຶກສາຫາລື ກ່ຽວກັບ ຜົນກະທົບທີ່ອາດຈະເກີດຂຶ້ນ ຈາກ ກິດຈະກຳຂອງໂຄງການ, ທັງໃນດ້ານ ບວກ ແລະ ດ້ານລົບ, ກ່ອນທີ່ຈະເລີ່ມກິດຈະກຳ. • GAP ຈະຮັບປະກັນໃຫ້ແມ່ຍິງ ມີສ່ວນຮ່ວມໃນການຝຶກອົບຮົມ ແລະ ກິດຈະກຳ ທີ່ກ່ຽວຂ້ອງກັບ ລະບົບການຕິດຕາມການທຳລາຍປ່າໄມ້ຂອງແຂວງ ແລະ ການບັງຄັບໃຊ້ກົດໝາຍ. ສິ່ງດັ່ງກ່າວນີ້ ປະກອບມີ ກົນໄກການຕອບສະໜອງ ທາງດ້ານບົດບາດຍິງຊາຍ ເພື່ອຕິດຕາມເບິ່ງຊຸມຊົນ.
ກິດຈະກຳ 1.2.2 ການວາງ ແຜນນຳໃຊ້ທີ່ດິນ ແລະ ການ ປັບປຸງ ການຄອບຄອງນຳໃຊ້	• ໂຄງການ ບໍ່ມີຈຸດປະສົງ ແລະ ບໍ່ຄາດຫວັງ ທີ່ຈະໃຫ້ມີ ການຍຶດເອົາທີ່ດິນ, ການຍົກຍ້າຍເພື່ອຕັ້ງຖິ່ນຖານໃໝ່, ຫຼື ການປ່ຽນແປງທາງດ້ານເສດຖະກິດ ແມ່ນມີຈຸດປະສົງຫຼືຄາດ ຫວັງໂດຍໂຄງການ, ແຕ່ມັນບໍ່ສາມາດກຳນົດໄດ້ ຢ່າງ ສົມບູນວ່າ ກິດຈະກຳການວາງແຜນການນຳໃຊ້ທີ່ດິນ ຫຼຸດ ຫຼື ປະຕິເສດ ການເຂົ້າເຖິງທີ່ດິນ ໂດຍມີຜົນກະທົບທາງລົບຕໍ່ ຊີວິດການເປັນຢູ່ ແບບບໍ່ໄດ້ຕັ້ງໃຈ. • ໃນຂະນະທີ່ ແຜນງານ ໄດ້ຖືກອອກແບບມາ ເພື່ອສ້າງຜົນ ປະໂຫຍດ ແກ່ ຜູ້ຊາຍ ແລະ ແມ່ຍິງ ທີ່ມາຈາກ ຫຼາກຫຼາຍ	ບົດ ESIA ສະເໜີມາດຕະການຫຼຸດຜ່ອນ ທີ່ພຽງພໍ ສຳລັບຫຼຸດຜ່ອນຄວາມສ່ຽງທີ່ຍັງເຫຼືອ ຈາກ ຜົນ ກະທົບທາງລົບ ຕໍ່ ຊີວິດການເປັນຢູ່ ຢູ່ໃນບົດຝຶກຫັດ ການວາງແຜນການນຳໃຊ້ທີ່ດິນ: • ການຈັດຕັ້ງປະຕິບັດ ການວາງແຜນນຳໃຊ້ທີ່ດິນແບບມີສ່ວນຮ່ວມ, ທີ່ອີງໃສ່ ຫຼັກການປະຕິບັດທີ່ດີ ທີ່ສຸດ ທີ່ໄດ້ຮັບການພິສູດແລ້ວ, ແລະ ການປຶກສາຫາລືເປັນປະຈຳ ເພື່ອຮັບປະກັນ ໃຫ້ມີຂະບວນ ການແບບມີສ່ວນຮ່ວມ ທີ່ເຮັດໃຫ້ສະມາຊິກບ້ານທັງໝົດ ໄດ້ຮັບຜົນປະໂຫຍດ ຈາກ ແຜນງານ. ແຜນ ESMP ຄາດການວ່າ ຈະມີມາດຕະການ ທີ່ກ່ຽວຂ້ອງ ຢູ່ໃນ ກິດຈະກຳທີ 5 ຂອງ ແຜນ ESMP "ບັນຫາການນຳໃຊ້ທີ່ດິນ, ການຍຶດເອົາທີ່ດິນ ແລະ ການຍົກຍ້າຍຕັ້ງຖິ່ນຖານໃໝ່ ແບບບໍ່ ໄດ້ສະໜັກໃຈ".

	ກຸ່ມຊົນເຜົ່າ ໃນພື້ນທີ່ ຂອງ ແຜນງານ, ຄວາມສ່ຽງທາງລົບ ທີ່ບໍ່ໄດ້ຕັ້ງໃຈອາດຈະສົ່ງຜົນກະທົບ ຕໍ່ ກຸ່ມຊົນເຜົ່າ ທີ່ອາໄສ ຢູ່ໃນພື້ນທີ່ໂຄງການ (ເຊັ່ນ: ການວາງແຜນການນໍາໃຊ້ທີ່ດິນ ອາດຈະຂັດແຍ້ງກັບ ການນໍາໃຊ້ທີ່ດິນຕາມປະເພນີ). ຄວາມ ສ່ຽງນີ້ຖືກປະເມີນວ່າມີຕໍ່າ. • ສໍາລັບບ້ານເປົ້າໝາຍທັງໝົດ, ແຜນການນໍາໃຊ້ທີ່ດິນ ຖືກພັດທະນາຂຶ້ນ ແບບມີສ່ວນຮ່ວມ ແລະ ລວມມີການລວມເອົາຂະບວນການ ສ້າງຄວາມເຫັນດີເຫັນພ້ອມ ແບບຕົວສະໝັກໃຈ ໂດຍມີ ການແຈ້ງຂໍ້ມູນໃຫ້ຮູ້ລ່ວງໜ້າ (ໃຫ້ເບິ່ງ ຂະບວນການ FPIC ຂ້າງລຸ່ມນີ້) ກ່ອນທີ່ຈະເລີ່ມ ກິດຈະກຳ. ສິ່ງດັ່ງກ່າວນີ້ ເຮັດໃຫ້ກວດພິບ ແລະ ແກ້ໄຂ ທຸກບັນຫາ ທີ່ອາດຈະເກີດຂຶ້ນ. ໂດຍທົ່ວ ໄປແລ້ວ, ບົດຝຶກຫັດນີ້ ບໍ່ໄດ້ເວົ້າເຖິງ ການຄອບຄອງຕາມກົດໝາຍ ເວັ້ນເສຍແຕ່ເອົາໄປໃສ່ໃນ ລະ ບຽບກົດໝາຍສະບັບໃໝ່. ດັ່ງນັ້ນ, ໂຄງການດັ່ງກ່າວ ຈຶ່ງບໍ່ເຮັດວຽກໂດຍກົງ ກ່ຽວກັບການອອກ ໃບຕາດິນ ແລະ ກົດໝາຍການຄອບຄອງທີ່ດິນ. • ການຊ່ວຍເຫຼືອດ້ານວິຊາການ ຜ່ານທາງການພັດທະນາຄວາມອາດສາມາດ/ການຝຶກອົບຮົມ ແລະ ຕົວແທນການສົ່ງເສີມກະສິກໍາ ທີ່ປະຕິບັດຕາມ ແນວທາງປະຕິບັດ ແບບມີສ່ວນຮ່ວມ ເພື່ອເຂົ້າເຖິງ ກຸ່ມທີ່ມີຄວາມສ່ຽງ ເຊັ່ນ: ແມ່ຍິງ ແລະ ກຸ່ມຊົນເຜົ່າ. ຄູ່ຮ່ວມຈັດຕັ້ງປະຕິບັດໂຄງການ ຈະໄດ້ຮັບ ການຝຶກອົບຮົມ ກ່ຽວກັບ ແນວທາງປະຕິບັດແບບມີສ່ວນຮ່ວມ, ການວາງແຜນນໍາໃຊ້ທີ່ດິນແບບມີ ສ່ວນຮ່ວມ (PLUP) ແລະ ຂະບວນກ FPIC (ກິດຈະກຳ 2 ຂອງ ESMP). GAP ຈະ ຮັບປະກັນວ່າ ທີມງານ PLUP ຈະໄດ້ຮັບການຝຶກອົບຮົມ ກ່ຽວກັບ GESI ເພື່ອສະທ້ອນໃຫ້ເຫັນ ເຖິງ ສະພາບການທີ່ແຕກຕ່າງກັນ, ຄວາມຕ້ອງການ ແລະ ບຸລິມະສິດ ຂອງ ຜູ້ຊາຍ ແລະ ແມ່ຍິງ ທີ່ ມາຈາກກຸ່ມຊົນເຜົ່າຕ່າງໆ ພາຍໃນບ້ານ. • ການນໍາໃຊ້ ຂະບວນການ FPIC ເປັນສາມໄລຍະ, ໂດຍເລີ່ມຈາກກອງປະຊຸມລາຍງານຂໍ້ມູນ ຂ່າວສານ (FPIC 1), ຕາມມາດ້ວຍ ການສ້າງຄວາມຮັບຮູ້ ແລະ ປຶກສາຫາລື (FPIC 2) ແລະ ໄດ້ສິ້ນສຸດລົງດ້ວຍ ພິທີລົງນາມຢ່າງເປັນທາງການ (FPIC 3), ຕາມທີ່ກຳນົດໄວ້ ຢູ່ໃນກິດຈະກຳ 3 ຂອງ ESMP. • ຮັບປະກັນການມີສ່ວນຮ່ວມ ຂອງແມ່ຍິງ ຢູ່ໃນຂະບວນການ FPIC ຜ່ານທາງ GAP, ທີ່ ຕ້ອງການໃຫ້ແມ່ຍິງ ຢ່າງໜ້ອຍ 40% ໃນເຂົ້າຮ່ວມ ໃນກອງປະຊຸມ FPIC 1-3. • ການພັດທະນາ ບົດແນະນຳ ສະບັບໃໝ່/ສະບັບປັບປຸງ ກ່ຽວກັບການວາງແຜນການນໍາໃຊ້ທີ່ດິນ ທີ່ ພິຈາລະນາ ບັນຫາບົດບາດຍິງຊາຍ ຢ່າງຈະແຈ້ງ (ລວມຢູ່ໃນ GAP)
--	---

		• ແຜນພັດທະນາກຸ່ມຊົນເຜົ່າ ໄດ້ຖືກສ້າງຂຶ້ນ ເພື່ອສົ່ງເສີມ ການລວມເອົາສັງຄົມເຂົ້າຮ່ວມ, ກຳນົດແນວທາງປະຕິບັດ ທີ່ເປັນເປົ້າໝາຍ ສຳລັບ ກຸ່ມຊົນເຜົ່າ ທີ່ຈະໄດ້ຮັບຜົນປະໂຫຍດ ຈາກ ກິດຈະກຳຂອງໂຄງການ, ແລະ ຮັບປະກັນວ່າ ໂຄງການບໍ່ສ້າງຄວາມເສຍຫາຍ. • ຂໍ້ມູນທັງໝົດ ກ່ຽວກັບກິດຈະກຳ ຂອງ ໂຄງການ ຈະເຮັດໃຫ້ເຂົ້າເຖິງໄດ້ງ່າຍ, ແລະ ເປັນພາສາຊົນເຜົ່າທີ່ເໝາະສົມ. ກິດຈະກຳການວາງແຜນການນຳໃຊ້ທີ່ດິນ ຍັງຈະຖືກດຳເນີນເປັນພາສາຊົນເຜົ່າທີ່ເໝາະສົມ, ໂດຍໃຫ້ມີນາຍພາສາ ຖ້າມີຄວາມຈຳເປັນ. • ກົນໄກ GRM ລະດັບໂຄງການ ໄດ້ຖືກກຳນົດໄວ້ແລ້ວ. ກົນໄກ GRM ຮັບປະກັນວ່າ ຜູ້ມີສ່ວນກ່ຽວຂ້ອງ ແມ່ນຈະໄດ້ຮັບຂໍ້ມູນຢ່າງຄົບຖ້ວນ ກ່ຽວກັບວິທີການລົງທະບຽນຄຳຮ້ອງທຸກ, ລວມທັງລາຍ ລະອຽດການຕິດຕໍ່ທີ່ຄົບຖ້ວນ ສຳລັບ ທຸກຄົນ ທີ່ຈະຍື່ນຄຳຮ້ອງທຸກ ຢ່າງເປັນທາງການ.
	• ໂຄງການ ດຳເນີນຢູ່ໃນພື້ນທີ່ ຊຶ່ງວ່າ ອີງຕາມ ການບັນຂອງພາກລັດ, ການມີ UXO ຢູ່ໃນພື້ນດິນ ແມ່ນຈະເປັນໄປໄດ້ຍາກ ແລະ ບໍ່ມີອຸບັດຕິເຫດເກີດຂຶ້ນ ໃນຊຸມປີ ຫວ່າງບໍ່ດົນມານີ້. ມີຂັ້ນຕອນການປ້ອງກັນໄວ້ແລ້ວ, ລວມທັງແຜນທີ່ UXO ຂັ້ນເມືອງ ແລະ ແຜນທີ່ການເກັບກູ້. ໃນທາງກົງກັນຂ້າມ, ເຖິງແມ່ນວ່າຈະມີຍາກ, ອຸບັດຕິເຫດ ຈາກ UXO ຍັງບໍ່ສາມາດຮັບປະກັນໄດ້ວ່າຈະບໍ່ເກີດຂຶ້ນເລີຍ, ລວມທັງ ພາຍຫຼັງນ້ຳຖ້ວມ, ດິນຖະລົ່ມ ຫຼື ເຫດການດິນຝາອາກາດທີ່ຮ້າຍແຮງອື່ນໆ ທີ່ສົ່ງຜົນກະທົບຕໍ່ພື້ນດິນ.	• ສະຖານທີ່ໂຄງການ ຕ້ອງໄດ້ຮັບການຍືນຍັນ ວ່າມີການກວດລ້າງ ລູກລະເບີດທີ່ບໍ່ທັນແຕກ (UXO) ກ່ອນທີ່ຈະສາມາດ ດຳເນີນກິດຈະກຳ ຂອງ ແຜນງານໄດ້. • ກິດຈະກຳ 7 ຂອງ ESMP “ສຸຂະພາບ ແລະ ຄວາມປອດໄພ” ຕ້ອງການໃຫ້ມີ ການກວດກາ UXO ໃນຊ່ວງໄລຍະ ການຄັດເລືອກບ້ານ ເພື່ອຫຼີກລ້ຽງການເລືອກບ້ານ ທີ່ມີຄວາມສ່ຽງສູງ ຈາກ UXO. • ໂຄງການ ຈະປະຕິບັດຕາມ ຂັ້ນຕອນການປ້ອງກັນແຫ່ງຊາດ ກ່ຽວກັບ UXO ທີ່ລັດຖະບານວາງອອກ. ນີ້ໝາຍຄວາມວ່າ ສະຖານທີ່ໂຄງການ ຈະຕ້ອງໄດ້ຮັບການຍືນຍັນ ວ່າມີການກວດລ້າງ UXO ກ່ອນທີ່ຈະສາມາດດຳເນີນ ກິດຈະກຳຕ່າງໆໄດ້. ບ້ານທີ່ມີຄວາມສ່ຽງສູງຈາກ UXO ແມ່ນຈະບໍ່ຖືກເລືອກ ໃຫ້ເຂົ້າເປັນສ່ວນໜຶ່ງ ຂອງ ໂຄງການ.
	• ໃນຊ່ວງໄລຍະ ການກະກຽມ ແລະ ການປຶກສາຫາລື ກ່ຽວກັບໂຄງການ, ບໍ່ມີສະຖານທີ່ ທີ່ເປັນມໍລະດົກທາງດ້ານວັດທະນະທຳ, ສິ່ງປຸກສ້າງ ຫຼື ອານຸສອນສະຖານໃດ ໄດ້ຖືກກຳນົດວ່າມີ ຢູ່ໃນພື້ນທີ່ໂຄງການ (ເຊັ່ນ: ປ່ອນທີ່ການເຂົ້າເຖິງອາດຈະກາຍເປັນບັນຫາ). ເຖິງຢ່າງໃດກໍຕາມ, ຄວາມບໍ່ແນ່ນອນ ກໍຍັງມີຢູ່.	• ຖ້າໂຄງການຄົ້ນພົບ ວັດຖຸ ທີ່ເປັນມໍລະດົກທາງວັດທະນະທຳ, ຈະໄດ້ປະຕິບັດຕາມ ຂັ້ນຕອນທີ່ໄດ້ອະທິບາຍໄວ້ ຢູ່ໃນ ESMF ຂອງ ແຜນງານຫຼຸດຜ່ອນການປ່ອຍອາຍເຮືອຍແກ້ວ ຂອງ ສປປ ລາວ ດັ່ງທີ່ໄດ້ອະທິບາຍໄວ້ ຢູ່ໃນໝວດ 4.3 “ຂັ້ນຕອນຊອກຫາໂອກາດ”, ຊຶ່ງເປັນສ່ວນໜຶ່ງ ຂອງ ພາກທີ 4 “ຜົນກະທົບ ທີ່ອາດເກີດຂຶ້ນໄດ້ ແລະ ມາດຕະການຫຼຸດຜ່ອນ” (ໃຫ້ເບິ່ງເອກະສານຊ້ອນທ້າຍ 12 ຂອງ ESMF)).

ກິດຈະກຳ 1.2.3: ການຄຸ້ມຄອງຄວາມຮູ້, ຂະບວນການ FPIC, ການປົກປ້ອງ ແລະ ບົດບາດຍິງຊາຍ	ກິດຈະກຳ ແມ່ນເປັນສິ່ງທີ່ເພີ່ມເຂົ້າມາໃໝ່ ແລະ ຈະຮັບປະກັນວ່າ ກິດຈະກຳກ່ຽວກັບ FPIC, ການປົກປ້ອງ ແລະ ບົດບາດຍິງຊາຍ ຖືກຈັດຕັ້ງປະຕິບັດ ຕາມເຄື່ອງມື ທີ່ພັດທະນາຂຶ້ນ ສໍາລັບໂຄງການ (ESIA, ESMP, GAP, EGDG)	
--	---	--

ຄວາມສ່ຽງ ແລະ ມາດຕະການຫຼຸດຜ່ອນ ສໍາລັບ ໝາກຜົນທີ 2: “ຄວາມເປັນໄປໄດ້ທີ່ຈະໄດ້ຮັບຜົນກະທົບ ຂອງ ຊາວບ້ານ ແມ່ນຫຼຸດລົງ ແລະ ຊີວິດການເປັນຢູ່ ຂອງ ເຂົາເຈົ້າ ໄດ້ຮັບການປັບປຸງ ໂດຍການສາມາດເຂົ້າຮ່ວມ ຢູ່ໃນ ຕ່ອງໂສ້ມູນຄ່າ ທີ່ສາມາດທົນທານ ຕໍ່ ສະພາບດິນຟ້າອາກາດ, ແລະ ປາສະຈາກ ການຕັດໄມ້ທໍາລາຍປ່າ ແລະ ການເຂົ້າເຖິງຕະຫຼາດ”.

ຕາຕະລາງ 28: ຄວາມສ່ຽງ ແລະ ມາດຕະການຫຼຸດຜ່ອນ ສໍາລັບຜົນໄດ້ຮັບທີ 2

ກິດຈະກຳ ຂອງ ໂຄງການ	ຄວາມສ່ຽງ ທີ່ຍົກຂຶ້ນມາໃຫ້ເຫັນ	ມາດຕະການຫຼຸດຜ່ອນ
ຜົນໄດ້ຮັບ 2.1 ຊາວບ້ານ ໄດ້ຮັບການຝຶກອົບຮົມ ຈາກ ຜະນັກງານລັດ ທີ່ມີຄວາມອາດສາມາດ ແລະ ສາມາດຜະລິດ ຜະລິດຕະພັນກະສິກໍາ ແລະ ກະສິກໍາ ແລະ ປ່າໄມ້ແບບປະສົມປະສານ, ທີ່ສ້າງຄວາມເຂັ້ມແຂງ ການເຂົ້າເຖິງຕະຫຼາດ ຂອງ ເຂົາເຈົ້າ ທີ່ຄໍານຶງເຖິງຄວາມຍືນຍົງ.		
ກິດຈະກຳ 2.1.1 ການສົ່ງເສີມ ເທັກໂນໂລຊີ ແລະ ການເຮັດກະສິກໍາ ແບບຍືນຍົງ, ທີ່ມີການແຈ້ງຂໍ້ມູນສະພາບດິນຟ້າອາກາດ ແລະ ປາສະຈາກ ການຕັດໄມ້ທໍາລາຍປ່າ	- ການສົ່ງເສີມ ການປະຕິບັດກະສິກໍາ ທັງໝົດ ແມ່ນໄດ້ຮັບການພິຈາລະນາວ່າເປັນ "ການປະຕິບັດກະສິກໍາທີ່ດີ", ແລະ ຄາດວ່າ ຈະມີຜົນກະທົບທາງບວກຕໍ່ສິ່ງແວດລ້ອມ (ເຊັ່ນ: ການເຊາະເຈື່ອນຂອງດິນຫຼຸດລົງ, ຄຸນນະພາບຂອງດິນ ໄດ້ຮັບການປັບປຸງ, ແລະ ອື່ນໆ). - ການສູນເສຍຊີວະນາໆພັນ ທີ່ຍັງຫຼົງເຫຼືອໃນມາດຕາສ່ວນຂະໜາດນ້ອຍ ບໍ່ສາມາດປະຕິເສດໄດ້ ເມື່ອມີການປ່ຽນແປງລະບົບການຜະລິດກະສິກໍາ. - ການເຮັດກະສິກໍາບາງຢ່າງ ທີ່ຈະໄດ້ຮັບການສົ່ງເສີມຈາກໂຄງການ ແມ່ນມີຄວາມສ່ຽງບາງຢ່າງ (ເຊັ່ນ: ສາລີ ແລະ	- ການສົ່ງເສີມ ແນວທາງປະຕິບັດ ທີ່ປຸກພືດຫຼາຍຢ່າງນໍາກັນ ເຊັ່ນ: ການປູກສາລີ ແລະ ມັນຕົ້ນປະສົມກັບ ຖົ່ວເຫຼືອງ/ຖົ່ວຂຽວ - ສະໜອງ ການຝຶກອົບຮົມ ຢ່າງພຽງພໍ ແກ່ ຄູ່ຝຶກ ແລະ ການສະໜັບສະໜູນວຽກງານສົ່ງເສີມ ແກ່ ຊາວກະສິກອນທ້ອງຖິ່ນ - ການພັດທະນາ ກົນໄກການເງິນ ທີ່ສົມທົບທຶນຂອງລັດ ແລະ ເອກະຊົນເພື່ອສົ່ງເສີມ ການລົງທຶນຂອງພາກເອກະຊົນ ໃນໂຄງການດິນຟ້າອາກາດ (ໃຫ້ເບິ່ງກິດຈະກຳ 2.1.2) - ການສ້າງຄວາມອາດສາມາດ ແລະ ການປູກຈິດສໍານຶກ ກ່ຽວກັບ ຫຼັກການປະຕິບັດທີ່ດີທີ່ສຸດ ເພື່ອເສີມຂະຫຍາຍ ຊີວະນາໆພັນ, ແລະ ເຮັດໃຫ້ ການຝຶກຝຸດມີທັດປ່າໄມ້. - ຂະບວນການ PLUP ຈະຮັບປະກັນວ່າ ຄວາມຫຼາກຫຼາຍທາງດ້ານຊີວະນາໆພັນ, ລະບົບນິເວດ, ການບໍລິການລະບົບນິເວດ ແລະ ມໍລະດົກທາງວັດທະນະທຳ ທີ່ມີຢູ່ ແມ່ນໄດ້ຮັບການປົກປ້ອງ.

	ມັນຕົ້ນ ມີຄວາມສ່ຽງທີ່ຈະເປັນການປຸກພືດຊະນິດດຽວ ແລະ ມີການນຳໃຊ້ ສານເຄມີກະເສດ ທີ່ບໍ່ເໝາະສົມ, ທັງ ນາ ຫຼື ສວນຢາງພາລາໃໝ່ ແມ່ນມີຄວາມສ່ຽງ ທີ່ຊາວຂະ ສິກອນຂະໜາດນ້ອຍ ຈະຫັນປ່ຽນໄປສູ່ ການປະຕິບັດ ທີ່ບໍ່ ຍືນຍົງໃນໄລຍະຍາວ.	
	• ຜົນກະທົບເພີ່ມຕື່ມ ຕໍ່ ສຸຂະພາບ ແລະ ຊີວະນາໆພັນ ຂອງ ລະບົບນິເວດ ອາດສາມາດເກີດຈາກ ການນຳໃຊ້ສານເຄມີ ກະສິກຳ ທີ່ບໍ່ເໝາະສົມ, ເຖິງແມ່ນວ່າ ໂຄງການຈະບໍ່ຈັດຊື້ ຫຼື ສົ່ງເສີມ ການນຳໃຊ້ສານເຄມີກະສິກຳກໍຕາມ. • ການຂະຫຍາຍຕົວການຜະລິດ ຂອງ MSME ທີ່ໄດ້ຮັບທຶນ ສາມາດນຳໄປສູ່ ການສ້າງສິ່ງເສດເຫຼືອ ແລະ ມົນລະພິດທີ່ ເພີ່ມຂຶ້ນ. • ມີຄວາມສ່ຽງຕໍ່ການຂາດແຮງງານ ແລະ ມາດຕະຖານດ້ານ ສຸຂະພາບ ແລະ ຄວາມປອດໄພ ຢູ່ໃນອາຊີບການງານ ຢູ່ທີ່ MSMEs.	• ໂຄງການ ຈະປະຕິບັດຕາມ ກົດໝາຍວ່າດ້ວຍຢາປາບສັດຕູພືດຂອງລາວ, ແລະ ແຜນຄຸ້ມຄອງຢາ ປາບສັດຕູພືດ (PMP) ທີ່ຖືກສ້າງຂຶ້ນ ສຳລັບກອບ ESMF ຂອງເອກະສານ ER-PD ທີ່ຫ້າມໃຊ້ ສານເຄມີກະເສດ, ແລະ ສົ່ງເສີມ ການປຸກຈິດສຳນຶກ ກ່ຽວກັບ ຂັ້ນຕອນຄວາມປອດໄພ ຂອງ ການນຳໃຊ້ຢາປາບສັດຕູພືດ. ສະບັບທີ່ຖືກຮັບຮອງ ສາມາດພິບເຫັນໄດ້ ຢູ່ໃນ ເອກະສານຊ້ອນທ້າຍ 10 ຂອງບົດ ESIA. ນອກຈາກນັ້ນ, ໂຄງການ ຍັງຈະສົ່ງເສີມ ກະສິກຳປອດສານເຄມີ ຜ່ານທາງ ການນຳໃຊ້ຫຼັກການປະຕິບັດກະສິກຳທີ່ດີ, ສະນັ້ນ, ການນຳໃຊ້ປັດໃຈນຳເຂົ້າກະສິກຳ ທີ່ເປັນສານເຄ ມີ ຈະບໍ່ໄດ້ຮັບການສົ່ງເສີມ. • ແຜນທຸລະກິດ ແລະ ການລົງທຶນ ທີ່ຈະຖືກພັດທະນາ ໂດຍ MSME ເພື່ອໃຫ້ມີເງື່ອນໄຂ ທີ່ຈະໄດ້ ຮັບທຶນ ຈະປະກອບມີ ຂໍ້ມູນກ່ຽວກັບການຄຸ້ມຄອງສິ່ງເສດເຫຼືອ ແລະ ມົນລະພິດ ໃນຊ່ວງການ ຜະລິດ. ການເຊື່ອມໂຍງໄປສູ່ຄວາມຍືນຍົງຈະຕ້ອງສະແດງໃຫ້ເຫັນຢ່າງຈະແຈ້ງ ສຳລັບການ ພິຈາລະນາ ການເຂົ້າເຖິງ ທຶນຊ່ວຍເຫຼືອລ້າ. • ສັນຍາ ວ່າດ້ວຍການສະໜອງທຶນ ສຳລັບການເຂົ້າເຖິງ ທຶນຊ່ວຍເຫຼືອລ້າ ຈະຕ້ອງການໃຫ້ມີ ການ ສັງເກດເບິ່ງ ກົດໝາຍແຮງງານ ແລະ ລະບຽບການແຫ່ງຊາດ ໂດຍ Agri-MSME. ບົດແນະນຳ ດ້ານສິ່ງແວດລ້ອມ, ສຸຂະພາບ ແລະ ຄວາມປອດໄພ ຂອງ ທະນາຄານໂລກ (OHS) ຈະຖືກນຳໃຊ້ ໃຫ້ເໝາະສົມກັບ ຄວາມສ່ຽງ ແລະ ພຽງພໍກັບ ຂອບເຂດ ຂອງ ໂຄງການ.
	• ມີຄວາມສ່ຽງ ທີ່ຈະມີການມອງຂ້າມ ກຸ່ມຄົນດ້ອຍໂອກາດ ແລະ ທີ່ມີຄວາມສ່ຽງຈະໄດ້ຮັບຜົນກະທົບ ເຊັ່ນ: ແມ່ຍິງ	• EGDG ຈະຮັບປະກັນ ການເປັນຕົວແທນ ຢ່າງຍຸດຕິທຳ ຂອງ ບັນດາຊົນເຜົ່າ, ແມ່ຍິງ, ຜູ້ຊາຍ, ຢູ່ ໃນຂະບວນການສົ່ງເສີມ ເຕັກໂນໂລຊີ ແລະ ການປະຕິບັດກະສິກຳ ທີ່ບໍ່ຕັດໄມ້ທຳລາຍປ່າ.

	ແລະ ກຸ່ມຊົນເຜົ່າ ຈາກ ການພັດທະນາ ເທັກໂນໂລຊີ ແລະ ຫຼັກການປະຕິບັດກະສິກໍາ ທີ່ບໍ່ທໍາລາຍປ່າໄມ້.	• ຜູ້ຊ່ຽວຊານ IPP ແມ່ນຈະສ້າງ ມາດຕະການພິເສດ ສໍາລັບ ຄົວເຮືອນ ທີ່ທຸກຍາກ/ບໍ່ມີທີ່ດິນ ເພື່ອ ເຂົ້າເຖິງ ຂໍ້ມູນທຸລະກິດ, ລວມທັງ ກິດຈະກຳກະສິກໍາທີ່ຢູ່ນອກ ແລະ ຢູ່ໃນຝາມ ແລະ ສະໜອງ ວິໄສທັດການພັດທະນາທຸລະກິດໃນໄລຍະຍາວ ຜ່ານທາງ ການພັດທະນາຄວາມອາດສາມາດ ແລະ ຍຸດທະສາດທີ່ຊ່ວຍເຫຼືອຜູ້ທຸກຍາກ. • ແຜນປະຕິບັດງານບົດບາດຍິງ-ຊາຍ ປະກອບມີ ບັນດາມາດຕະການ ທີ່ຈະລວມເອົາ ແມ່ຍິງ ຢ່າງ ພຽງພໍ ໃນການພັດທະນາ ຫຼັກການປະຕິບັດກະສິກໍາແບບຍືນຍົງ, ລວມທັງໂກຕ້າ ສໍາລັບການຝຶກ ອົບຮົມ (ເຊັ່ນ: ຄວາມອາດສາມາດທາງທຸລະກິດ, ຄວາມຮູ້ທາງດ້ານການເງິນ), ແລະ ສໍາລັບ ການ ມີສ່ວນຮ່ວມ ຢູ່ໃນກອງປະຊຸມ PSAP ແລະ ການຝຶກອົບຮົມທີ່ກ່ຽວຂ້ອງ. ເປົ້າໝາຍຂອງ ໂຄງການ ແມ່ນ 50% ຂອງຜູ້ທີ່ໄດ້ຮັບຜົນປະໂຫຍດ ທີ່ຍອມຮັບເອົາ ທາງເລືອກການດໍາລົງຊີວິດ ທີ່ໄດ້ຮັບການປັບປຸງ ແລະ/ຫຼື ແບບໃໝ່ ທີ່ທຶນທານຕໍ່ສະພາບອາກາດ ແມ່ນເປັນເພດຍິງ.
ກິດຈະກຳ 2.1.2 ການ ລົງທຶນ ເຂົ້າໃນ ການ ປະຕິບັດກະສິກໍາ ທີ່ມີການ ລາຍງານກ່ຽວກັບສະພາບ ດິນຟ້າອາກາດ ແບບຍືນຍົງ ທີ່ບໍ່ທໍາລາຍປ່າໄມ້ ແລະ ການກະສິກໍາ ແລະ ປ່າໄມ້ ແບບປະສົມປະສານ.	• ມີຄວາມສ່ຽງ ທີ່ຈະມີການມອງຂ້າມ ກຸ່ມຄົນດ້ອຍໂອກາດ ແລະ ທີ່ມີຄວາມສ່ຽງຈະໄດ້ຮັບຜົນກະທົບ ເຊັ່ນ: ແມ່ຍິງ ແລະ ກຸ່ມຊົນເຜົ່າ ຈາກ ທຶນຊ່ວຍເຫຼືອກະສິກໍາ ແລະ ປ່າໄມ້ ບ້ານ (VFAG)	• GAP ແນະນຳໂກຕ້າ ສໍາລັບການມີສ່ວນຮ່ວມ ຂອງ ແມ່ຍິງ ຢູ່ໃນການສ້າງຕັ້ງ ແລະ ຄະນະກຳມະ ການ VFAG (ຢ່າງຫນ້ອຍ ການມີສ່ວນຮ່ວມຂອງແມ່ຍິງ ກວມ 40%) • EGDG ຈະຮັບປະກັນວ່າ ສະມາຊິກກຸ່ມຊົນເຜົ່າ ມີຕົວແທນ ຢູ່ໃນ ຄະນະກຳມະການ VFAG. ພ້ອມທັງ ຈະສືບຕໍ່ຮັບປະກັນວ່າ ປະກອບມີຜູ້ຕາງໜ້າກຸ່ມຊົນເຜົ່າ ແລະ ໄດ້ມີການປຶກສາ ກ່ຽວກັບ ການລົງທຶນຂອງພາກເອກະຊົນ ທີ່ມີທ່າແຮງ.
	• ຖ້າບໍ່ມີມາດຕະການປ້ອງກັນໄວ້ລ່ວງໜ້າ, ມີຄວາມສ່ຽງທີ່ ໂຄງການ ອາດຈະຮ່ວມມືກັບ ຄູ່ຮ່ວມທຸລະກິດ ແບບບໍ່ຮູ້ຕົວ ໃນການປະຕິບັດສິ່ງທີ່ບໍ່ມີຈັນຍາບັນ ແບບຮູ້ຕົວ ແລະ ບໍ່ຮູ້ ຕົວ ທີ່ກ່ຽວຂ້ອງກັບ ການນໍາໃຊ້ທີ່ດິນ. ນີ້ແມ່ນສໍາລັບນັກ ລົງທຶນ ຢູ່ໃນທຶນຊ່ວຍເຫຼືອລ້າ ທີ່ອາດຈະສົ່ງຜົນເຮັດໃຫ້ ເກີດມີຄວາມພະຍາຍາມ ໃນການຍາດເອົາທີ່ດິນ.	• ການສຶກສາຄວາມເປັນໄປໄດ້ ໄດ້ພັດທະນາ ຊຸດມາດຖານເງື່ອນໄຂ ການມີສິດຈະໄດ້ຮັບ ແລະ ມີ ການຄາດການວ່າ ຈະພັດທະນາ ເຄື່ອງມື "ການກວດສອບຄູ່ຮ່ວມທຸລະກິດ" ທີ່ຈະຖືກນໍາໃຊ້ກັບ ແຕ່ລະບໍລິສັດລົງທຶນ "Matching-Grant" ທີ່ມີທ່າແຮງ ທີ່ມີທ່າແຮງ. ການຜ່ານຂະບວນການ ກວດກາ ແມ່ນເປັນຂໍ້ກຳນົດຕ້ອງການ ກ່ອນຈະມີການສ້າງສັນຍາໃດໜຶ່ງຂຶ້ນ ກັບ ໂຄງການ. ການ ກວດສອບ ຈະປະເມີນ ຄວາມສ່ຽງທີ່ອາດຈະເກີດມີການປະຕິບັດທີ່ບໍ່ມີຈັນຍາບັນ ແລະ ການ ຮັບປະກັນຄວາມໝັ້ນຄົງ ແລະ ການແຍກທຸລະກິດທີ່ກ່ຽວຂ້ອງສະເພາະ ອອກຈາກການມີສ່ວນ ຮ່ວມ. • ນອກຈາກນັ້ນ, ການນໍາໃຊ້ເງິນ ຈາກທຶນຊ່ວຍເຫຼືອລ້າ ຈະຖືກຈຳກັດໂດຍ ບັນຊີລາຍການຍົກເວັ້ນ (ໂດຍອີງຕາມ ມາດຕະຖານການເຄື່ອນໄຫວ ຂອງ IFC) ແລະ ໂດຍບັນຊີລາຍຊື່ຂອງປະເພດ ແລະ

		ການນຳໃຊ້ ໃນທາງບວກ (ເຊັ່ນ: ການຍື່ນຍືນຄວາມຍືນຍົງ, ຄຸນນະພາບ ແລະ GMP). ການເຊື່ອມໂຍງໄປສູ່ຄວາມຍືນຍົງ ຈະຕ້ອງສະແດງອອກໃຫ້ເຫັນ ຢ່າງຈະແຈ້ງ ຢູ່ໃນທຸລະກິດ ແລະ ແຜນການລົງທຶນ ທີ່ຈະຖືກຍື່ນໄປຂໍການພິຈາລະນາ ສຳລັບ ການເຂົ້າເຖິງ ທຶນຊ່ວຍເຫຼືອລ້າ.
	ການລົງທຶນ ສາມາດນຳໄປສູ່ ການຜະລິດທີ່ເພີ່ມຂຶ້ນ ແລະ ດັ່ງນັ້ນ ຈຶ່ງເຮັດໃຫ້ເກີດຄວາມສ່ຽງ ທີ່ຈະມີມົນລະພິດ ແລະ ສິ່ງເສດເຫຼືອ ທີ່ຂຶ້ນກັບຂະໜາດການດຳເນີນງານ.	ການກວດກາຄູ່ຮ່ວມທຸລະກິດ ແມ່ນຈະຖືກປະຕິບັດ ເພື່ອປົກປ້ອງຫຼາຍບັນຫາ ຄື: ຜົນກະທົບທາງລົບຕໍ່ຊີວະນາໆພັນ, ບໍ່ໃຫ້ມີການນຳໃຊ້ສານເຄມີ, ມີຄວາມຮັບຜິດຊອບຕໍ່ສັງຄົມ. ການກວດສອບປະກອບມີ ການປະເມີນຕົນເອງ ໂດຍ MSME, ຊຶ່ງກ່າວເຖິງ ບັນດາຄຳຖາມຕ່າງໆ "ປະເພດສິ່ງເສດເຫຼືອ ເກີດຂຶ້ນ ຈາກ ການດຳເນີນງານປົກກະຕິ" ແລະ ການມີ "ໃບອະນຸຍາດດ້ານສິ່ງແວດລ້ອມ ແລະ ສຸຂະພາບ ແລະ ຄວາມປອດໄພ". ໝວດທີສອງ ແມ່ນ "ການຍືນຍັນໂດຍ ອຳນາດການປົກຄອງທ້ອງຖິ່ນ" ກ່ຽວກັບ ປະຫວັດ/ພຶດຕິກຳ ຊຶ່ງເປັນທີ່ຮັບຮູ້ ຂອງ ບໍລິສັດ ທີ່ກ່ຽວຂ້ອງກັບ ການປົກປ້ອງສັງຄົມ ແລະ ສິ່ງແວດລ້ອມ. ຖ້າການກໍ່ໃຫ້ເກີດສິ່ງເສດເຫຼືອ ເປັນບັນຫາ, ການຄຸ້ມຄອງສິ່ງເສດເຫຼືອ ຈະຖືກລວມເຂົ້າໃນ ແຜນພັດທະນາທຸລະກິດ.
	ໂຄງການ ຈະຊຸກຍູ້ ການກະສິກຳທີ່ບໍ່ມີການຕັດໄມ້ທຳລາຍປ່າ. ດັ່ງນັ້ນ, ຄວາມສ່ຽງ ທີ່ຈະເກີດມີການຕັດໄມ້ທຳລາຍປ່າ ແລະ ຜົນກະທົບທາງລົບ ຕໍ່ ຊີວະນາໆພັນ ຍ້ອນການຂະຫຍາຍກະສິກຳ ຖືກປະເມີນວ່າ ມີຕ່ຳ.	- ການປະຕິບັດເຮັດກະສິກຳ ຈະໄດ້ຮັບການສົ່ງເສີມ ໃນພື້ນທີ່ກະສິກຳເທົ່ານັ້ນ, ຈະບໍ່ສົ່ງເສີມການທຳລາຍປ່າໄມ້ ເພື່ອໃຫ້ໄດ້ທີ່ດິນ ສຳລັບຈຸດປະສົງດ້ານກະສິກຳ. - ໂຄງການ ຈະປັບປຸງ ການຕິດຕາມ ຄວາມສ່ຽງທີ່ຈະເກີດມີການທຳລາຍປ່າໄມ້ ເນື່ອງຈາກ ໂຄງການສະໜັບສະໜູນ ການພັດທະນາ ລະບົບການຕິດຕາມການທຳລາຍປ່າໄມ້ຂອງແຂວງ (PDMS) ທີ່ຈະເລັ່ງການກວດສອບ ການທຳລາຍປ່າໄມ້ ແລະ ປັບປຸງການຕິດຕາມ ແລະ ການບັງຄັບໃຊ້ກົດໝາຍ. - ໂຄງການທີ 1 ໄດ້ສະໜັບສະໜູນ ການປັບປຸງ ຂັ້ນຕອນການດຳເນີນງານ ທີ່ເປັນມາດຕະຖານ, ສະໜອງການຝຶກອົບຮົມ ກ່ຽວກັບ ລະບົບການຕິດຕາມການທຳລາຍປ່າໄມ້ຂອງແຂວງ (PDMS), ແລະ ໄດ້ສະໜັບສະໜູນ ການຈັດຕັ້ງປະຕິບັດ PDMS ຢູ່ໃນ 3 ແຂວງ (ຫົວພັນ, ໄຊຍະບູລີ, ຫຼວງພະບາງ). ກິດຈະກຳຕ່າງໆ ແມ່ນວາງແຜນຈະສືບຕໍ່ ພາຍໃຕ້ໂຄງການ 2.
ກິດຈະກຳ 2.1.3 ການຄຸ້ມຄອງພື້ນຖານໂຄງລ່າງ ອ່າງ	ກິດຈະກຳ 2.1.3 ແມ່ນໄດ້ຮັບການຮ່ວມສະໜອງທຶນ ຢ່າງເຕັມສ່ວນ ຈາກ ADB. ມັນສ້າງຂຶ້ນ ບົນການລິເລີ່ມທີ່ສືບຕໍ່ຂອງ ADB, ໂຄງການ “ພັດທະນາພື້ນຖານໂຄງລ່າງ	ກິດຈະກຳ ເນັ້ນໃສ່ເຂດອ່າງໂຕງ ນອກຈາກ PLUP ແລະ VFMP, ເໝືອນກັບ ທີ່ໄດ້ຮັບການສົ່ງເສີມ ໂດຍ ໂຄງການ 2. ສິ່ງດັ່ງກ່າວນີ້ ລວມມີ ການສ້າງຄວາມອາດສາມາດ ແລະ ການຝຶກ

ໂຕ່ງ ໃນເຂດຊົນນະບົດ ແບບຍືນຍົງ	ຊົນນະບົດ ແລະ ການຄຸ້ມຄອງອ່າງໂຕ່ງແບບຍືນຍົງ (SRIWSM)" ແລະ ໂຄງການ "ຊົນລະກະເສດ ແລະ ການຜະລິດເປັນສິນຄ້າຂະໜາດນ້ອຍ (PICSA)" ທີ່ໄດ້ຮັບທຶນຈາກ IFAD. ການປົກປ້ອງ ແມ່ນນອນຢູ່ໃນ ຂໍ້ລິເລີ່ມ ຂອງ ADB.	ອົບຮົມ ກ່ຽວກັບ ເຕັກນິກການເອົານ້ຳມາໃຊ້ ແບບຍືນຍົງ ແລະ ການຫຼຸດຜ່ອນ ຄວາມຕ້ອງການນ້ຳຜ່ານທາງ ການປຸກພືດປະສົມ. ການລົງທຶນຕາມ ສະຖານທີ່ຈັດຕັ້ງປະຕິບັດ ແຜນດຳເນີນງານປະຈຳປີ ໃນແຕ່ລະປີ ຈະເຮັດໃຫ້ສາມາດປະເມີນໄດ້ວ່າ ມາດຕະການທີ່ກ່ຽວຂ້ອງ ແມ່ນມີໄວ້ ຢ່າງຖືກຕ້ອງແລ້ວ. ເຖິງຢ່າງໃດກໍຕາມ , ໂດຍລວມແລ້ວ ກິດຈະກຳ ທີ່ ADB ຮ່ວມສະໜອງທຶນ ແມ່ນໄດ້ຮັບການຕິດຕາມ ຜ່ານທາງລະບົບທີ່ແຍກກັນ.
ກິດຈະກຳ 2.1.4 ການຈັດຕັ້ງປະຕິບັດ ແຜນແບ່ງປັນຜົນປະໂຫຍດ ສຳລັບ ການເຮັດກະສິກຳ ທີ່ມີການລາຍງານຂໍ້ມູນດ້ານດິນຟ້າອາກາດ ແບບຍືນຍົງ ແລະ ບໍ່ມີການຕັດໄມ້ທຳລາຍປ່າ.	- ກິດຈະກຳ 2.1.4 ສ້າງຂຶ້ນບົນ ແຜນງານ ER-P ຂອງ ສປປ ລາວ (GFL), FCPF-ERPA ແລະການຈັດຕັ້ງປະຕິບັດ ແຜນແບ່ງປັນຜົນປະໂຫຍດ ທີ່ກ່ຽວຂ້ອງ ທີ່ຖືກຮັບຮອງ. ກິດຈະກຳນີ້ ແມ່ນໄດ້ຮັບທຶນທັງໝົດ ຈາກ ການຮ່ວມສະໜອງທຶນ ຂອງ ທະນາຄານໂລກ. ການປົກປ້ອງ ແມ່ນນອນຢູ່ໃນ ຂໍ້ລິເລີ່ມ ຂອງ FCPF-ERPA. - ໃຫ້ເບິ່ງຕາຕະລາງ 25. ທີ່ປະກອບມີ ການປຽບທຽບ SESA (ທີ່ຖືກດຳເນີນການ ໂດຍ FCPF-ERPA) ກັບ ESIA (ທີ່ຖືກດຳເນີນໂດຍ ໂຄງການ 2)..	ໄດ້ລົງມືປະຕິບັດ ເພື່ອຊອກຫາ ການຮ່ວມມືກັນ ຂອງ ໂຄງການ ທີ່ໄດ້ຮັບທຶນຈາກ GCF ຊຶ່ງເປັນໂຄງການ 1 ແລະ FCPF-ERPA ເພື່ອເພີ່ມປະສິດທິພາບ ແລະ ປະສິດທິຜົນ ຂອງ ເຂົ້າເຈົ້າ. ການລົງມືປະຕິບັດ ການປະສານງານເຫຼົ່ານີ້ ຈະໄດ້ຮັບການສືບຕໍ່ ພາຍໃຕ້ ໂຄງການທີ 2 ຂອງ GCF 2 ແລະ ປະກອບມີ ການນຳໃຊ້ ການຫ້າງຫາ ການຈັດຕັ້ງປະຕິບັດ "ຮ່ວມກັນ" ສຳລັບການຊື້ນຳ ແລະ ການຄຸ້ມຄອງ.
ໝາກຜົນທີ 2.2 ຈຸນລະວິສາຫະກິດ, ວິສາຫະກິດ ຂະໜາດນ້ອຍ ແລະ ກາງ (MSME) ທີ່ເຮັດທຸລະກິດດ້ານກະສິກຳ ມີຄວາມອາດສາມາດ, ໄດ້ປັບປຸງ ບັນດາສິ່ງຈຸງໃຈ ແລະ ການເຂົ້າເຖິງ ການເງິນ ເພື່ອລົງທຶນໃນການຕະຫຼາດ ແລະ ປຸງແຕ່ງ ຜະລິດຕະພັນກະສິກຳ ທີ່ມີແຫຼ່ງທີ່ມາຈາກທ້ອງຖິ່ນ ທີ່ບໍ່ມີການທຳລາຍປ່າ ແລະ ມີຄວາມທົນທານ ຕໍ່ ສະພາບດິນຟ້າອາກາດ.		
ກິດຈະກຳ 2.2.1 ການຊຸກຍູ້ ການລົງທຶນຂອງພາກເອກະຊົນ ຢູ່ໃນຕ່ອງໂສ້ມູນຄ່າ ທີ່ບໍ່ທຳລາຍປ່າໄມ້ ແລະ ມີການລາຍງານຂໍ້ມູນດິນຟ້າອາກາດ ແບບຍືນຍົງ.	ໂຄງການ ບໍ່ປະກອບສ່ວນເຂົ້າໃນການຂະຫຍາຍກະສິກຳ, ແຕ່ປັບປຸງທັກສະ, ສົ່ງເສີມການເຮັດກະສິກຳທີ່ທົນທານຕໍ່ສະພາບດິນຟ້າອາກາດ, ການສ້າງຄວາມຫຼາກຫຼາຍ ແລະ ປະສິທິຜົນ ທາງດ້ານກະສິກຳ ເພື່ອສ້າງສິ່ງຈຸງໃຈເພີ່ມຕື່ມ ໃຫ້ແກ່ agri-MSME ໃນການລົງທຶນໃສ່ ການປະຕິບັດ ທີ່ມີຄວາມທົນທານຕໍ່ກັບ ສະພາບດິນຟ້າອາກາດ ແລະ ບໍ່ມີການທຳລາຍປ່າໄມ້ ແລະ ຕ່ອງໂສ້ມູນຄ່າທີ່ກ່ຽວຂ້ອງ.	- ການສ້າງເງື່ອນໄຂມາດຖານ ການຍົກເວັ້ນ ແລະ ການເງື່ອນໄຂ ສຳລັບ ການກວດສອບ agri-MSME (ໃຫ້ເບິ່ງ ຄູ່ມື ວ່າດ້ວຍການດຳເນີນໂຄງການ ຢູ່ໃນເອກະສານຊ້ອນທ້າຍ 21 ຂອງ ບົດສະໜີຂໍ້ທຶນ). - ການສົ່ງເສີມການຮ່ວມມືກັບ ຜູ້ມີບົດບາດຕ່າງໆ ໂດຍມີການບັນທຶກ ກ່ຽວກັບຄວາມຮັບຜິດຊອບ ຕໍ່ສັງຄົມຂອງບໍລິສັດ. ສິ່ງດັ່ງກ່າວນີ້ ອາດຈະລວມເຖິງ ການກວດສອບ ນັກລົງທຶນ ທີ່ສົນໃຈໃນການເຮັດວຽກກັບ ໂຄງການ ເພື່ອເບິ່ງວ່າ ເຂົາເຈົ້າມີນະໂຍບາຍຄຸ້ມຄອງສິ່ງແວດລ້ອມ ແລະ ສັງຄົມ ທີ່ເໝາະສົມແລ້ວບໍ່, ແລະ ມີການບັນທຶກ ຄວາມສຳເລັດໄວ້ ແລ້ວບໍ່.

	• ເຖິງຢ່າງໃດກໍຕາມ, MSME ແມ່ນມີລັກສະນະ ເປັນວິສາຫະກິດ ທີ່ມີອຸປະກອນບໍ່ຄົບ ທີ່ເນັ້ນໃສ່ ຜະລິດຕະພັນດິບ ທີ່ມີມູນຄ່າຕໍ່າ ແລະ ອີງໃສ່ ລະບົບການປຸກຝັງດ່ຽວ ທີ່ບໍ່ມີການຄຸ້ມຄອງ ຄຸນນະພາບ ຢ່າງພຽງພໍ. ສິ່ງດັ່ງກ່າວນີ້ ສ້າງຄວາມຕ້ອງ ໃຫ້ມີການສ້າງການມາດຖານເງື່ອນໄຂ ການກວດສອບສະຖານະພາບ (Due Diligence) ທີ່ເໝາະສົມ ທີ່ຮັບປະກັນ ການສະໜອງທຶນ ຢ່າງຍືນຍົງ, ແຕ່ກໍຍັງເຮັດໃຫ້ ວິສາຫະກິດທີ່ບໍ່ມີອຸປະກອນຄົບຊຸດ ໄດ້ມີສ່ວນຮ່ວມ, ນອກຈາກນັ້ນ, ຕ້ອງມີການຕິດຕາມ ບັນດາ Agri-MSMEs ຂອງ ພາກເອກະຊົນ ເພື່ອຮັບປະກັນໃຫ້ ຜະລິດຕະພັນມີແຫຼ່ງທີ່ຍືນຍົງ.	
	• ກຸ່ມທີ່ມີຄວາມສ່ຽງ ເຊັ່ນ: ກຸ່ມຊົນເຜົ່າ ຫຼື ແມ່ຍິງ, ອາດສາມາດຖືກມອງຂ້າມ ຈາກ ລະບົບທຶນຊ່ວຍເຫຼືອລ້າ ສໍາລັບ MSME ຖ້າໂຄງການ ບໍ່ມີມາດຕະການປ້ອງກັນລ່ວງໜ້າ.	• ແຜນປະຕິບັດງານບົດບາດຍິງຊາຍ ສ້າງມາດຕະການຫຼາຍຢ່າງ ເພື່ອຮັບປະກັນ ການລວມເອົາແມ່ຍິງ ແລະ ວິສາຫະກິດ ທີ່ແມ່ຍິງເປັນເຈົ້າຂອງ ເຂົ້າມີສ່ວນຮ່ວມ. ສິ່ງເຫຼົ່ານີ້ ປະກອບມີ ໂກຕ້າ ຢ່າງໜ້ອຍ 30% ຂອງ agri-MSME ທີ່ໄດ້ຮັບການສະໜັບສະໜູນ ຕ້ອງແມ່ນວິສາຫະກິດທີ່ມີແມ່ຍິງເປັນຜູ້ນຳ, ກິດຈະກຳພັດທະນາສີມືແຮງງານ ທີ່ແນໃສ່ ຜູ້ປະກອບການ ທີ່ເປັນເພດຍິງ ແລະ ການເຊື່ອມໂຍງເອົາບົດບາດຍິງ-ຊາຍ ເຂົ້າຢູ່ໃນຂະບວນການກວດກາ MSME ໂດຍລວມ. • EGDG ຈະຮັບປະກັນວ່າ ມີສ່ວນຮ່ວມ ຂອງ ຜູ້ຕ່າງໜ້າກຸ່ມຊົນເຜົ່າ ແລະ ໄດ້ຮັບການປຶກສາຫາລືກ່ຽວກັບ ການລົງທຶນ ຂອງ ພາກເອກະຊົນ ທີ່ມີທ່າແຮງ. ມັນຈະສືບຕໍ່ຕິດຕາມ ແລະ ລາຍງານ ຢ່າງເປັນປົກກະຕິ ກ່ຽວກັບຈຳນວນ ແມ່ຍິງ ແລະ ຜູ້ຊາຍຊາຍ ທີ່ເປັນຊົນເຜົ່າ ແລະ ຈຳນວນກຸ່ມຊົນເຜົ່າ ທີ່ເຂົ້າເຖິງ ທຶນຊ່ວຍເຫຼືອລ້າ agri-MSME.

ຄວາມສ່ຽງ ແລະ ມາດຕະການຫຼຸດຜ່ອນ ສໍາລັບ ຜົນໄດ້ຮັບທີ 3: “ການຄຸ້ມຄອງ, ປົກປັກຮັກສາ ແລະ ການຝຶນຝຸ ລະບົບນິເວດປ່າໄມ້ແບບຍືນຍົງ ໄດ້ຮັບການປັບປຸງ”

ຕາຕະລາງ 29: ຄວາມສ່ຽງ ແລະ ມາດຕະການຫຼຸດຜ່ອນ ສໍາລັບ ຜົນໄດ້ຮັບທີ 3

ກົດຈະກຳ ຂອງ ໂຄງການ	ຄວາມສ່ຽງ ທີ່ຍົກຂຶ້ນມາໃຫ້ເຫັນ	ມາດຕະການຫຼຸດຜ່ອນ
ໝາກຜົນທີ 3.1 ຊຸມຊົນບ້ານ ໄດ້ຮັບການຝຶກອົບຮົມ ຈາກ ພະນັກງານລັດ ທີ່ມີຄວາມອາດສາມາດ ແລະ ມີແຫຼ່ງທຶນ ທີ່ຈະຈັດຕັ້ງປະຕິບັດ ແຜນຄຸ້ມຄອງປ່າໄມ້ (ບ້ານ) ແບບຍືນຍົງ ທີ່ປະກອບສ່ວນເຂົ້າໃນ ວຽກງານ REDD+ ແລະ ສ້າງຄວາມເຂັ້ມແຂງ ແກ່ ຄວາມທົນທານ ຂອງ ລະບົບນິເວດປ່າໄມ້ ແລະ ຊີວິດການເປັນຢູ່ ທີ່ອາໃສ ລະບົບນິເວດປ່າໄມ້.		
ກົດຈະກຳ 3.1.1 ການຄຸ້ມຄອງປ່າໄມ້ບ້ານ	ມີຄວາມສ່ຽງ ທີ່ແມ່ຍິງບໍ່ມີສ່ວນຮ່ວມ ເທົ່າທີ່ຄວນ ຢູ່ໃນກົດຈະກຳຄຸ້ມຄອງປ່າໄມ້ບ້ານ ແລະ ການຫ້າງຫາກະກຽມການແປງປັນຜົນປະໂຫຍດ ທີ່ກ່ຽວຂ້ອງ.	- ແຜນປະຕິບັດງານບົດບາດຍິງຊາຍ ໄດ້ກຳນົດໂກຕ້າ ທີ່ຢ່າງໜ້ອຍ ໃຫ້ມີແມ່ຍິງກວມ 40% ທີ່ເປັນຜູ້ຮັບ “ເງິນສົດສໍາລັບເຮັດວຽກ” ສໍາລັບ ກົດຈະກຳຄຸ້ມຄອງປ່າໄມ້ບ້ານ. - ບົດແນະນຳ ສໍາລັບ ການສ້າງ ຄະນະຄຸ້ມຄອງປ່າໄມ້ບ້ານພາຍໃນທ້ອງຖິ່ນ ຈະຕອບສະໜອງບັນຫາບົດບາດຍິງ-ຊາຍ ເພື່ອຮັບປະກັນ ການເຂົ້າເຖິງ ສໍາລັບ ແມ່ຍິງ ແລະ ຜູ້ທຸກຍາກ. - GAP ຄາດການວ່າ ຈະມີໂກຕ້າ ສໍາລັບ ຄະນະກຳມະການຄຸ້ມຄອງປ່າໄມ້ ທີ່ປະກອບດ້ວຍ ແມ່ຍິງຢ່າງໜ້ອຍ 30%. - ແມ່ຍິງ ຈະຖືກລວມເຂົ້າໃນ ການສ້າງຕັ້ງກຸ່ມລາດຕະເວນໃນຊຸມຊົນ. ໂຄງການ ຈະສະໜັບສະໜູນ ກຸ່ມທີ່ມີແມ່ຍິງເປັນຜູ້ນຳ ໂດຍ ການພັດທະນາຄວາມອາດສາມາດ ແລະ ການປຸກຈິດສໍານຶກ. ຈຸດປະສົງ ແມ່ນວ່າ ຢ່າງໜ້ອຍ 30% ຂອງກຸ່ມລາດຕະເວນ ແມ່ນຈະຕ້ອງມີແມ່ຍິງ ເປັນຫົວໜ້າກຸ່ມ.
	ການຄຸ້ມຄອງປ່າໄມ້ແບບຍືນຍົງ ແລະ ການຝຶນຝຸມິທັດປ່າໄມ້ ຈະບໍ່ໄດ້ປະກອບສ່ວນ ເຂົ້າໃນການຫຼຸດຜ່ອນ ຄວາມສາມາດໃນການຝຶນຕົວ ຫຼື ໃນການປັບຕົວ. ແທນທີ່ຈະເປັນເຊັ່ນນັ້ນ, ໂຄງການ ມີທ່າແຮງ ໃນການເພີ່ມ ຄວາມສາມາດໃນການຝຶນຕົວ ແລະ ປັບຕົວເຂົ້າກັບ ການປ່ຽນແປງດິນຟ້າອາກາດ. ແນວທາງປະຕິບັດ VFMP (ແລະ PLUP) ປຸກຈິດສໍານຶກ ກ່ຽວກັບ, ແລະ ສົ່ງເສີມການຝຶນຝຸມິທັດທີ່ເສື່ອມໂຊມ ແລະ ກຳນົດແລວເຊື່ອມຕໍ່ ລະຫວ່າງ ລະບົບ	- ແຜນຄຸ້ມຄອງ ປ່າໄມ້ບ້ານ (VFMP) ແລະ ປ່າສະຫງວນ ໄດ້ຖືກສ້າງຂຶ້ນ, ແຜນຄຸ້ມຄອງ ຈະປະກອບມີ ມາດຕະການປັບຕົວ, ເຊັ່ນ ມາດຕະການປ້ອງກັນໄຟປ່າ ທີ່ໄດ້ຮັບການປັບປຸງ (ແລວກັນໄຟ), ການຄວບຄຸມໄຟ ຫຼື ມາດຕະການ FLR ທີ່ມີຊະນິດຝັນເມືອງ ທີ່ສາມາດປັບຕົວໄດ້. - ຄວາມສ່ຽງ ໃນການປັບຕົວບໍ່ໄດ້ ຈະໄດ້ຮັບການແກ້ໄຂ ໂດຍ ການດຳເນີນ ການປະເມີນຄວາມສ່ຽງຈາກດິນຟ້າອາກາດ ແລະ ຄວາມເປັນໄປໄດ້ ທີ່ຈະໄດ້ຮັບຜົນກະທົບ ໃນລັກສະນະແບບມີສ່ວນຮ່ວມ, ນອກຈາກນັ້ນ, ການພັດທະນາຄວາມອາດສາມາດ ຍັງຈະໄດ້ຮັບການສົ່ງເສີມ ກ່ຽວກັບ ເພື່ອຕໍ່ສູ້ກັບ ຄວາມສ່ຽງຈາກດິນຟ້າອາກາດ ແລະ ຄວາມເປັນໄປໄດ້ທີ່ຈະໄດ້ຮັບຜົນກະທົບ ຕໍ່ ຊຸມ

	ນິເວດ ເພື່ອສະໜັບສະໜູນ ການເຊື່ອມຕໍ່ ແລະ ຄວາມສາມາດໃນການຝຶນຕົວ ຈາກ ທຳມະຊາດ (ສ່ວນໜຶ່ງ ຂອງ FLR). • ມີຄວາມສູງ ທີ່ຈະບໍ່ສາມາດປັບຕົວໄດ້ ຖ້າຫາກວ່າ ສະພາບແລະ ຄວາມຈຳເປັນ ພາຍໃນທ້ອງຖິ່ນ ໄດ້ຮັບການພິຈາລະນາ ຢ່າງພຽງພໍ. • ກິດຈະກຳການຄຸ້ມຄອງປ່າໄມ້ ແມ່ນຈະມີຄວາມສູງຕ່ຳ ທີ່ຈະມີໂອກາດ ນຳເອົາ ຊະນິດພັນທີ່ເປັນຜົນເສຍຫາຍ, ສັດຕູພືດ ຫຼື ພະຍາດ ເຂົ້າມາແຜ່ລາມ ໃນພື້ນທີ່ປ່າໄມ້ຂອງທ້ອງຖິ່ນ, ແລະ ເປັນໄພນາບຊຸ ຕໍ່ ຊີວະນາໆພັນໃນທ້ອງຖິ່ນ.	ຊົນທ້ອງຖິ່ນ. ຫຼັກການປະຕິບັດທີ່ດີທີ່ສຸດ ຈະໄດ້ຮັບການສົ່ງເສີມ ທີ່ໄດ້ຮັບການລອງຜິດລອງຖືກ ຢູ່ໃນພື້ນທີ່ ຂອງ ໂຄງການ. ສຳລັບການຝຶນຝູທຳມະຊາດ ຢູ່ໃນ VFM, ການນຳໃຊ້ແນວພັນພື້ນເມືອງ ຈະໄດ້ຮັບການສົ່ງເສີມ. • ຢູ່ພາຍໃນປ່າປ້ອງກັນ ແລະ ປ່າສະຫງວນ, ມີພຽງແຕ່ຊະນິດພັນໄມ້ພື້ນເມືອງເທົ່ານັ້ນ ທີ່ຈະໄດ້ຮັບການສົ່ງເສີມ ຖ້າຈະມີການປູກເກີດຂຶ້ນ. ການຄັດເລືອກຊະນິດພັນ ຈະອີງໃສ່ຫຼັກການ ການຈັບຄູ່ຊະນິດພັນ ໃຫ້ເຂົ້າກັບ ພື້ນທີ່, ຊຶ່ງຮັບປະກັນວ່າຊະນິດພັນທີ່ໄດ້ຮັບການສົ່ງເສີມ ມີຄຸນລັກສະນະ ທີ່ເໝາະສົມ ຕາມເງື່ອນໄຂ ທາງດ້ານສິ່ງແວດລ້ອມ ແລະ ຊີວະພຸມສັນຖານ. ການຝຶນຝູແບບທຳມະຊາດ ມີບຸລິມະສິດຫຼາຍກວ່າ ການຝຶນຝູ ດ້ວຍການຊ່ວຍເຫຼືອ, ແຕ່ແນ່ນອນ ມັນກໍຂຶ້ນກັບ ເງື່ອນໄຂສະເພາະພື້ນທີ່.
ກິດຈະກຳ 3.1.2 ການຈັດຕັ້ງປະຕິບັດ ແຜນແບ່ງປັນຜົນປະໂຫຍດ ສຳລັບການຄຸ້ມຄອງຈັດສັນປ່າໄມ້ແບບຍືນຍົງ (SFM) ແລະ ການຝຶນຝູພູມິທັດປ່າໄມ້ (FLR)	• ຕ້ອງມີກົນໄກທີ່ພຽງພໍໄວ້ແລ້ວ ເພື່ອຮັບປະກັນວ່າ ກຸ່ມທີ່ມີຄວາມສູງ ມີການເຂົ້າເຖິງ ກົນໄກການແບ່ງປັນຜົນປະໂຫຍດ ທີ່ຈັດຕັ້ງປະຕິບັດ ໂດຍ ໂຄງການ. • ກິດຈະກຳ 3.1.2 ສ້າງຂຶ້ນ ບົນແຜນງານ ER-P ຂອງລາວ (GFLL), FCPF-ERPA ແລະ ການຈັດຕັ້ງປະຕິບັດແຜນແບ່ງປັນຜົນປະໂຫຍດ ທີ່ກ່ຽວຂ້ອງ ທີ່ຖືກຮັບຮອດ. • ຜ່ານທາງ ການຮ່ວມສະໜອງທຶນ ຂອງ ທະນາຄານໂລກ, ກິດຈະກຳນີ້ ຈະສ້າງຄວາມຍືນຍານ ແກ່ ການຈັດຕັ້ງປະຕິບັດ ແລະ ຜົນໄດ້ຮັບຂອງກິດຈະກຳທີ່ຢູ່ພາຍໃຕ້ ອົງປະກອບ 3 ຂອງໂຄງການ GCF 2, ທີ່ມີການເຊື່ອມໂຍງສະເພາະກັບກິດຈະກຳ 1.2.1 ກ່ຽວກັບ ການວາງແຜນການນຳໃຊ້ທີ່ດິນ ແລະ 3.1.1 ກ່ຽວກັບການພັດທະນາ ແລະ ການຈັດຕັ້ງປະຕິບັດ ແຜນຄຸ້ມຄອງປ່າໄມ້ບ້ານ.	• ໂຄງການນີ້ ຈະລວມເອົາ ມາດຕະການຕ່າງໆ ທີ່ເນັ້ນໃສ່ ກຸ່ມຄົນທີ່ທຸກຍາກ ແລະ ດ້ອຍໂອກາດ ໃສ່ໃນແຜນການຈັດຕັ້ງປະຕິບັດ ທີ່ຮັບປະກັນ ການເຂົ້າເຖິງ ຜົນປະໂຫຍດຂອງໂຄງການຢ່າງເທົ່າທຽມກັນ. • ກ່ຽວກັບການຫ້າງຫາກະກຽມ ການປ້ອງກັນ, ໃຫ້ເບິ່ງກິດຈະກຳ 2.1.4
ໝາກຜົນທີ 3.2 ແຜນຄຸ້ມຄອງປ່າສະຫງວນແຫ່ງຊາດ (NPA) ໄດ້ຮັບການປັບປຸງ ແລະ ຊຸມຊົນສາມາດ ແລະ ມີສ່ວນຮ່ວມ ຢ່າງຫ້າວຫັນ ໃນການປະຕິບັດ ສັນຍາ ວ່າດ້ວຍການອະນຸລັກປ່າໄມ້ບ້ານ ຢູ່ໃນປ່າສະຫງວນ ທີ່ເຮັດໃຫ້ສາມາດ ຄຸ້ມຄອງ ແລະ ອະນຸລັກປ່າໄມ້ ແບບຍືນຍົງ.		

ກິດຈະກຳ 3.2.1 ການຄຸ້ມຄອງປ່າສະຫງວນແຫ່ງຊາດ (NPA).	• ກິດຈະກຳ ຂອງໂຄງການ ໃນເຂດປ່າສະຫງວນແຫ່ງຊາດ ແລະ ອຸທະຍານແຫ່ງຊາດ ຈະຈຳເປັນຕ້ອງໄດ້ຕິດຕາມ ຢ່າງໃກ້ຊິດກ່ຽວກັບ ຜົນກະທົບທາງລົບ ຕໍ່ ຊີວະນາໆພັນ ທີ່ອາດຈະເກີດຂຶ້ນໄດ້. • ຂາດຄວາມຮັບຮູ້ກ່ຽວກັບ ການປົກປັກຮັກສາ ປ່າສະຫງວນແຫ່ງຊາດ ແລະ ຊີວະນາໆພັນ ໃນລະດັບຄົວເຮືອນ	• ໂຄງການທີ 2 ຈະສືບຕໍ່ເສີມສ້າງ ຄວາມຮັບຮູ້ ກ່ຽວກັບການປ່ຽນແປງ ຂອງດິນຟ້າອາກາດ ແລະ ລວມມີ ການເພີ່ມຄວາມເນັ້ນໜັກ ໃສ່ ຄວາມສ່ຽງຈາກສະພາບດິນຟ້າອາກາດ ແລະ ຄວາມເປັນໄປໄດ້ທີ່ຈະໄດ້ຮັບຜົນກະທົບ ແລະ ການສ້າງຄວາມສາມາດໃນການພື້ນຕົວ ຢູ່ໃນການສ້າງ ແຜນຄຸ້ມຄອງປ່າໄມ້, ຂະບວນການຈັດຕັ້ງປະຕິບັດ ແລະ ຕິດຕາມ ສຳລັບ ປ່າສະຫງວນ. • ໃນນາມເປັນສ່ວນໜຶ່ງ ຂອງ ແຜນຄຸ້ມຄອງຈັດສັນ, ກິດຈະກຳການພື້ນຜູ້ມີທັດປ່າໄມ້ ແລະ ການປັບປຸງ ການຄຸ້ມຄອງປ່າສະຫງວນ ທີ່ໄດ້ຮັບການສົ່ງເສີມ ໂດຍ ໂຄງການ ປະກອບມີ ມາດຕະການຄຸ້ມຄອງໄຟປ່າ. • ໂຄງການ ຈະຮັບປະກັນ ການພັດທະນາ ຄວາມອາດສາມາດ ຂອງ ພະນັກງານໂຄງການ ແລະ ພະນັກງານຄູ່ຮ່ວມງານ ກ່ຽວກັບ ການຄຸ້ມຄອງ ປ່າໄມ້ບ້ານ ແລະ ປ່າສະຫງວນແຫ່ງຊາດ ແບບຍືນຍົງ. • ESMP ຄາດຄະເນວ່າຈະມີ ມາດຕະການຫຼຸດຜ່ອນ ກ່ຽວກັບ ຄວາມສ່ຽງໃນການປັບຕົວ ໃນກິດຈະກຳ 8. ສິ່ງດັ່ງກ່າວນີ້ ລວມມີ ມາດຕະການກ່ຽວກັບ ຄວາມສ່ຽງພາຍນອກ ເຊັ່ນ: ການເກີດໄຟໄໝ້ປ່າ, ໄຟແຫ້ງແລ້ງ, ໄຟນ້ຳຖ້ວມ ແລະ ດິນຖະລົ່ມ ແລະ ການປ່ຽນແປງຂອງຊີວະນາໆພັນ.
	• ມັນຈຳເປັນຈະຕ້ອງຮັບປະກັນວ່າ ກຸ່ມທີ່ມີຄວາມສ່ຽງ ໄດ້ຮັບຜົນປະໂຫຍດ ຈາກ ມາດຕະການຂອງໂຄງການ ຢ່າງເທົ່າທຽມກັນ, ເຊັ່ນ: ສັນຍາ ວ່າດ້ວຍການອະນຸລັກ ຂອງ ບ້ານ (Vil-FoCA) ທີ່ໄດ້ຮັບການສົ່ງເສີມ ພາຍໃຕ້ກິດຈະກຳນີ້.	• ກິດຈະກຳເລັ່ງໃສ ການປຸກຈິດສຳນຶກ ກ່ຽວກັບ ຄວາມສຳຄັນ ຂອງ ປ່າສະຫງວນ, ໃນຂະນະດຽວກັນ ກໍສະໜອງກິນໄກທີ່ຈະແຈ້ງ ໃຫ້ແກ່ຊຸມຊົນທ້ອງຖິ່ນ ເພື່ອຮັບຜົນປະໂຫຍດ ຈາກການຄຸ້ມຄອງປ່າສະຫງວນ ແບບຍືນຍົງ (ຜ່ານທາງ ສັນຍາ ວ່າດ້ວຍ ການຮ່ວມຄຸ້ມຄອງ ແບບສະໜັກໃຈ, ລວມທັງ ສັນຍາ VilFoCA). • ການມີສ່ວນຮ່ວມ ຢ່າງທ້າວຫັນ ຂອງຜູ້ຊາຍ ແລະ ແມ່ຍິງ ທີ່ມາຈາກປະຊາຊົນບັນດາເຜົ່າ ໃນການສ້າງຄວາມອາດສາມາດ, ການສ້າງແຜນນຳໃຊ້ທີ່ດິນ ແລະ ການຈັດຕັ້ງປະຕິບັດ ແຜນນຳໃຊ້ທີ່ດິນ ແລະ ມາດຕະການອື່ນໆ ທີ່ໄດ້ຮັບການສະໜັບສະໜູນ ຈາກ ໂຄງການ (ເຊັ່ນ: ສັນຍາ VilFoCA). EGDG ຕິດຕາມ ການມີສ່ວນຮ່ວມຂອງ ກຸ່ມຊົນເຜົ່າ ໃນການຄຸ້ມຄອງປ່າໄມ້, ລວມທັງ VFM ແລະ VilFoCA.
	• ມີຄວາມສ່ຽງທີ່ ກິດຈະກຳ ການຄຸ້ມຄອງປ່າສະຫງວນແຫ່ງຊາດ ແລະ ການບັງຄັບໃຊ້ກົດໝາຍ ຈະສົ່ງຜົນກະທົບ ຕໍ່	• ກິດຈະກຳ ປ່າສະຫງວນ ຈະເປັນກິດຈະກຳໂຄງການ ທີ່ອາໄສຊຸມຊົນ 100% ທີ່ຖືກຈັດຕັ້ງປະຕິບັດ ທີ່ສາມາດສະແດງໃຫ້ເຫັນ ການມີສ່ວນຮ່ວມ ຢູ່ໃນຂະບວນການ FPIC, ໂດຍມີການບັນລຸ

	ການເຂົ້າເຖິງ ອຸທະຍານແຫ່ງຊາດ ແລະ ຊີວິດການເປັນຢູ່ ພາຍໃນທ້ອງຖິ່ນ ຖ້າບໍ່ມີມາດຕະການປ້ອງກັນລ່ວງໜ້າ.	ຄວາມເຫັນດີເຫັນພ້ອມເປັນສ່ວນໃຫຍ່ ຈາກ ຊຸມຊົນ: ໂດຍສະເພາະ, ກິດຈະກຳ 3.2.1 ຈະສະໜັບສະໜູນ ການປັບຕົວ ນອນຢູ່ໃນ ການວາງແຜນ ແລະ ການຄຸ້ມຄອງ ປ່າສະຫງວນ (ກິດຈະກຳຍ່ອຍ 3.2.1.1), ການປັບປຸງແຜນການຄຸ້ມຄອງປ່າສະຫງວນແຫ່ງຊາດ, ການຜັນຂະຫຍາຍຂະບວນການມີສ່ວນຮ່ວມ ແລະ ການຮ່ວມມື ສຳລັບ ການບັງຄັບໃຊ້ກົດໝາຍ ແລະ ການຄຸ້ມຄອງປ່າສະຫງວນແຫ່ງຊາດ (ລວມທັງ ການບັງຄັບໃຊ້ ແລະ ການຕິດຕາມ ທີ່ອາໄສຊຸມຊົນ ໃຫ້ຄວາມສະດວກ ຜ່ານທາງ ແຜນປະຕິບັດງານ ການບັງຄັບໃຊ້ກົດໝາຍ, ກິດຈະກຳຍ່ອຍ 3.2.1.2), ການກຳນົດ ແລະ ການສ້າງແຜນທີ່ ຂອງ ບ້ານ ທີ່ຢູ່ພາຍໃນ ແລະ ຕິດກັບປ່າສະຫງວນແຫ່ງຊາດ, ແລະ ການພັດທະນາ ແລະ ການປະຕິບັດ ສັນຍາການອະນຸລັກປ່າໄມ້ບ້ານ (ViFoCA) ແບບມີສ່ວນຮ່ວມ ໃນບ້ານ 'ທີ່ເປັນຜູ້ປົກຄຸມ' (ກິດຈະກຳຍ່ອຍ 3.2.1.3 ແລະ 3.2.1.4). ສິ່ງດັ່ງກ່າວນີ້ ຈະສ້າງຂຶ້ນ ບົນບົດຮຽນທີ່ຖອດຖອນໄດ້ ແລະ ຫຼັກການປະຕິບັດທີ່ດີທີ່ສຸດ ຈາກ ໂຄງການ 1.
--	--	--

6.2 ແຜນຄຸ້ມຄອງສິ່ງແວດລ້ອມ ແລະ ສັງຄົມ (ESMP)

ອີງຕາມຄໍານິຍາມຂອງ GCF, ແຜນ ESMP ແມ່ນເອກະສານ ທີ່ "ປະກອບດ້ວຍ ບັນຊີລາຍຊື່ ແລະ ລາຍລະອຽດ ຂອງ ມາດຕະການ ທີ່ໄດ້ຖືກກໍານົດ ເພື່ອຫຼີກລ້ຽງ ຜົນກະທົບທາງລົບ ຕໍ່ ສິ່ງແວດລ້ອມ ແລະ ສັງຄົມ, ລວມທັງ ໃຫ້ມີ ຄວາມສ່ຽງ ແລະ ຜົນກະທົບຂ້າມຊາຍແດນ ທີ່ເຫມາະສົມ, ຫຼື ຫຼຸດຜ່ອນພວກມັນລົງ ໃຫ້ຢູ່ໃນລະດັບທີ່ຍອມຮັບໄດ້, ຫຼື ຫຼຸດຜ່ອນ ແລະ ຊີດເຊີຍຄວາມເສຍຫາຍ."¹⁹⁰ ແຜນ ESMP ຄວນຈະຖືກເຊື່ອມໂຍງ ເຂົ້າໃສ່ໃນການວາງແຜນ ໂດຍລວມ, ການອອກແບບ, ການກໍານົດຊັບພະຍາກອນ ແລະ ການປະຕິບັດ ກິດຈະກຳ ທີ່ໄດ້ຮັບທຶນຈາກ GCF.

6.2.1 ເນື້ອໃນ ຂອງ ແຜນ ESMP

ແຜນ ESMP ຄວນສ້າງຂຶ້ນ ບົນບົດ ESIA ແລະ ສ້າງແຜນລະອຽດ ສໍາລັບການຫຼີກລ້ຽງ, ຫຼຸດຜ່ອນ ແລະ/ຫຼື ການຄຸ້ມຄອງ ຄວາມສ່ຽງທີ່ອາດຈະເກີດຂຶ້ນໄດ້. ອົງປະກອບ ຂອງ ແຜນ ESMP ທີ່ໄດ້ສະເໜີ ແມ່ນມີດັ່ງຕໍ່ໄປນີ້:

- ພາກສະໜີ
- ພາບລວມ ຂອງ ມາດຕະຖານ ແລະ ການປົກປ້ອງ ຂອງ ແຜນງານ
- ຜົນກະທົບທາງລົບທີ່ບໍ່ໄດ້ຕັ້ງໃຈທີ່ອາດຈະເກີດຂຶ້ນໄດ້ ແລະ ຄວາມສ່ຽງພາຍນອກ (ເຊື່ອມໂຍງກັບ ບົດ ESIA)
- ຂໍ້ມູນເສັ້ນທຽບຖານສະເພາະພູມສັນຖານ, ຄວາມສ່ຽງທີ່ອາດເກີດຂຶ້ນໄດ້ ແລະ ໂອກາດ
- ບົດບາດ ແລະ ຄວາມຮັບຜິດຊອບ ຂອງ ຄູ່ຮ່ວມຈັດຕັ້ງປະຕິບັດ ທີ່ເປັນສະຖາບັນການຈັດຕັ້ງ ສໍາລັບ ຈັດຕັ້ງປະຕິບັດແຜນ ESMP
- ຄໍາແນະນໍາ ສໍາລັບ ຈັດຕັ້ງປະຕິບັດແຜນ ESMP
- ອົງປະກອບ - ທິມງານສິ່ງແວດລ້ອມ ແລະ ສັງຄົມ - ບົດບາດ ແລະ ຄວາມຮັບຜິດຊອບ
- ຍຸດທະສາດການສ້າງຂີດຄວາມສາມາດ ສໍາລັບ ສະໜັບສະໜູນ ການຈັດຕັ້ງປະຕິບັດ ແຜນ ESMP
- ງົບປະມານ ແລະ ກອບເວລາ ສໍາລັບ ແຜນ ESMP
- ຕາຕະລາງ ການລົງມືປະຕິບັດລະອຽດ ທີ່ຈະຖືກຈັດຕັ້ງປະຕິບັດ (ຈຸດປະສົງ, ລາຍລະອຽດ/ຄໍາແນະນໍາ, ຜົນກະທົບທາງລົບທີ່ອາດເກີດຂຶ້ນໄດ້ ໂດຍບໍ່ໄດ້ຕັ້ງໃຈ ທີ່ໄດ້ຮັບການແກ້ໄຂ, ກອບເວລາ, ແຜນງານ ແລະ ປັດໄຈນໍາເຂົ້າຈາກຄູ່ຮ່ວມງານ (ພະນັກງານ, ຄ່າໃຊ້ຈ່າຍໃນການດໍາເນີນງານ, ແລະ ອື່ນໆ), ບົດບາດ ແລະ ຄວາມຮັບຜິດຊອບ, ຄາດໝາຍ)

¹⁹⁰ GCF Environmental and social policy, page 2. Available online here: <https://www.greenclimate.fund/documents/environmental-social-policy>.

- ການລາຍງານ ແລະ ການຄຸ້ມຄອງການປັບຕົວ

ພາຍໃຕ້ສະພາບການປົກກະຕິ, ແຜນ ESMP ຄວນສະທ້ອນໃຫ້ເຫັນ ພື້ນທີ່ທີ່ເປັນຕົວແທນ ຫຼື ຕົວຢ່າງຂອງ ພື້ນທີ່ ແຜນງານໂດຍລວມ ທີ່ໄດ້ວາງແຜນໄວ້. ເນື່ອງຈາກເງື່ອນໄຂທີ່ຫຼາກຫຼາຍ, ດັ່ງທີ່ໄດ້ອະທິບາຍໄວ້ຂ້າງເທິງ, ຂະບວນການ ESMP ໃນເບື້ອງຕົ້ນ ຄວນຈະຖືກດຳເນີນການຕື່ມ ບົນພື້ນຖານການທົດລອງ ຢູ່ໃນບາງສະຖານທີ່ສອງສາມບ່ອນ. ນອກຈາກນັ້ນ, ແຜນ ESMP ຈະຕ້ອງຖືກເຮັດຂຶ້ນ ເປັນແຕ່ລະກໍລະນີ ຈົນກວ່າ ແຜນງານ ມີຂຸດຂໍ້ມູນຕົວເລກທີ່ເປັນ ຕົວແທນ ທີ່ຖືກທ້ອນໂຮມເຂົ້າກັນ ຫຼາຍຂຶ້ນກວ່າເກົ່າ, ຈາກນັ້ນ ສາມາດຖືກນຳໃຊ້ ສຳລັບເສັ້ນທຽບຖານທີ່ສົມບູນ ແບບ. ມີການແນະນຳຕື່ມອີກວ່າ:

- ການຄັດເລືອກສະຖານທີ່ ຄວນເນັ້ນໃສ່ກຸ່ມບ້ານບຸລິມະສິດ, ຄຽງຄູ່ກັບການຮັບປະກັນ ການປະສົມປະສານ ຕົວແທນ ຂອງ ແຕ່ລະກຸ່ມຊົນເຜົ່າ;
- ການເລືອກສະຖານທີ່ ຄວນປະກອບມີ ທັງສະຖານທີ່ ຢູ່ແຄມທາງ ແລະ ນອກທາງ (ຫຼື ທາງບໍ່ດີ);
- ແຍກການປຶກສາຫາລື ເປັນພາສາທ້ອງຖິ່ນ (ຢ່າງໜ້ອຍ ໃຫ້ມີການແປພາສາ) ກັບແມ່ຍິງ ແມ່ນເປັນສິ່ງຈຳເປັນ;

ຈຳເປັນຈະຕ້ອງມີ ທີມງານ ທີ່ປະກອບດ້ວຍຜູ້ຊ່ຽວຊານຫຼາຍດ້ານ ເພື່ອມາສະໜັບສະໜູນ ການພັດທະນາ ແຜນ ESMP, ລວມທັງ ການສ້າງຄວາມອາດສາມາດ, ການຝຶກອົບຮົມ, ການຈັດຕັ້ງປະຕິບັດ, ການຕິດຕາມ, ແລະ ການລາຍງານ ທີ່ຈຳເປັນ ສຳລັບການຈັດຕັ້ງປະຕິບັດ ແຜນ ESMP. ຂະບວນການ ຈະຖືກສ້າງຂຶ້ນຢ່າງເປັນທາງການ ຜ່ານທາງ ກອງປະຊຸມຝຶກອົບຮົມປະຈຳປີ ຫຼາຍຄັ້ງ ຢູ່ຂັ້ນແຂວງ ແລະ ຂັ້ນເມືອງ ທີ່ຈະສະໜັບສະໜູນ ການພັດທະນາຄວາມອາດສາມາດ, ແລະ ສະໜອງທັດສະວິຊາການ ໃຫ້ແກ່ DPMU ແລະ PPMU ທີ່ຈຳເປັນ ສຳລັບຈັດຕັ້ງ ການລົງມືປະຕິບັດ.

6.2.2 ການລົງມືປະຕິບັດ ກວດສອບ ຄວາມສ່ຽງ ຕໍ່ ສິ່ງແວດລ້ອມ ແລະ ສັງຄົມ

GIZ ຈະໃຫ້ຄຳແນະນຳ ແລະ ຕິດຕາມ ການຈັດຕັ້ງປະຕິບັດ ແຜນ ESMP ລວມທັງ ປະສິດທິພາບ ແລະ ປະສິດທິຜົນຂອງມັນ ຢ່າງຕໍ່ເນື່ອງ ເພື່ອຮຽນຮູ້ ແລະ ສາມາດປັບ ການລົງມືປະຕິບັດ ຫຼື ການສົມມຸດຕິຖານ ແລະ ແນວທາງປະຕິບັດ ຜ່ານທາງ ໂຄງການ.

ແຜນງານ/ໂຄງການ ປະເພດ B ບໍ່ຕ້ອງການ ການຫ້າງຫາກະກຽມ ອັນສະເພາະ ສຳລັບການລາຍງານພາຍໃນ ເໝືອນກັບ ແຜນງານ/ໂຄງການ ປະເພດ A ເຮັດ ພາຍໃຕ້ ລະບົບການປົກປ້ອງ ແລະ ຄຸ້ມຄອງບົດບາດຍິ່ງຊາຍ ຂອງ GIZ. ເຖິງຢ່າງໃດກໍຕາມ, ສຳລັບແຜນງານ/ໂຄງການ ຂອງ GCF, ຕາມປົກກະຕິ, GIZ ນຳໃຊ້ການຈັດຫ້າງຫາກະກຽມ ການລາຍງານພາຍໃນ ລະຫວ່າງ ທີມງານ ຂອງແຜນງານ/ໂຄງການ ແລະ ໜ່ວຍງານຊີ້ນຳ ຂອງ GCF ທີ່ຢູ່ສຳນັກງານໃຫຍ່.

ການລາຍງານນີ້ ຈະຖືກດຳເນີນໃນແຕ່ລະປີ, ແລະເຮັດໃຫ້ການຊີ້ນຳພາຍໃນ ຂອງ GIZ ຖືກຕ້ອງຕາມ ການຈັດຕັ້ງປະຕິບັດ ແຜນ ESMP ໃນບັນດາບັນຫາອື່ນໆ. GIZ ຍັງຈະລາຍງານ ທຸກປີ ຫາ GCF ກ່ຽວກັບການຈັດຕັ້ງປະຕິບັດ ແຜນ EMSP ຢູ່ໃນບົດລາຍງານຄວາມຄືບໜ້າປະຈຳປີ, ແລະ ການຫ້າງຫາກະກຽມສັນຍາອື່ນໆ ລະຫວ່າງ GIZ ແລະ GCF. GIZ ຈະສືບຕໍ່ ຮັບປະກັນວ່າ ໂຄງການບໍ່ປະຕິບັດ ກິດຈະກຳ ທີ່ລະບຸໄວ້ໃນບັນຊີລາຍຊື່ທີ່ຫ້າມ ຂອງ IFC ຫຼື ຂອງແຜນງານ (ໃຫ້ເບິ່ງເອກະສານຊ້ອນທ້າຍ 8).

7 ການສື່ສານ ແລະ ການມີສ່ວນຮ່ວມ ຂອງ ພາກສ່ວນກ່ຽວຂ້ອງ

7.1 ການມີສ່ວນຮ່ວມ ຂອງ ພາກສ່ວນກ່ຽວຂ້ອງ ແລະ ການປຶກສາຫາລື ໃນການ ພັດທະນາແຜນງານ

ໂດຍອີງໃສ່ ແຜນງານ REDD+ ແຫ່ງຊາດ ຂອງ ສປປ ລາວ, ບັນດາພາກສ່ວນກ່ຽວຂ້ອງ ຖືກກຳນົດເປັນ ຜູ້ມີບົດບາດ ຢູ່ພາຍໃນ 5 ກຸ່ມໃຫຍ່ຄື: ລັດຖະບານ, ຊຸມຊົນທ້ອງຖິ່ນ, ປະຊາສັງຄົມ, ພາກເອກະຊົນ ແລະ ຄູ່ຮ່ວມພັດທະນາ.¹⁹¹ ການມີສ່ວນຮ່ວມ ຂອງ ພາກສ່ວນກ່ຽວຂ້ອງ ແມ່ນເບິ່ງເໝືອນກັບວ່າ ເປັນອົງປະກອບໃຈກາງ ໃນການສະໜັບສະໜູນ ການອອກແບບແຜນງານ ຂອງ GCF. ໃນຊ່ວງໄລຍະ ການພັດທະນາໂຄງການ 1, ພາກສ່ວນກ່ຽວຂ້ອງ ໄດ້ມີບົດບາດ ສຳຄັນ ໃນການສະໜອງ ການປະກອບສ່ວນ ແລະ ຄຳຄິດເຫັນ ກ່ຽວກັບການອອກແບບແຜນງານ, ແລະ ໄດ້ຍິ່ງຍືນ ຄວາມຖືກຕ້ອງ ຂອງ ໂຄງການທີ່ໄດ້ສະເໜີ. ນອກຈາກນັ້ນ, ການມີສ່ວນຮ່ວມ ຢ່າງກວ້າງຂວາງ ກັບ ພາກສ່ວນ ກ່ຽວຂ້ອງ ໄດ້ຖືກດຳເນີນການ ສຳລັບການສ້າງລະອຽດ ແກ່ ບົດ ER-PD, ແລະ ແຜນງານ REDD+ ແຫ່ງຊາດ, ເຊັ່ນ ດຽວກັນກັບ ແຜນງານ/ໂຄງການອື່ນໆ ທີ່ກ່ຽວຂ້ອງ (ເຊັ່ນ: CliPAD, SUFORD, ICBF, ແລະອື່ນໆ), ຊຶ່ງໄດ້ວາງ ພື້ນຖານທີ່ເຂັ້ມແຂງ ສຳລັບການສ້າງລາຍລະອຽດ ແກ່ ແຜນງານ ຂອງ GCF.

ໄດ້ຈັດການປຶກສາຫາລືເພີ່ມເຕີມ ເພື່ອສະໜັບສະໜູນ ການພັດທະນາໂຄງການ 2 ໃນປີ 2022, ໃນນັ້ນ ມີຜູ້ເຂົ້າຮ່ວມ ທັງໝົດ 543 ຄົນ (ຍິງ 30%). ການປຶກສາຫາລືກັບພາກສ່ວນກ່ຽວ ທັງລະດັບຊາດ, ແຂວງ, ເມືອງ ແລະ ຂັ້ນບ້ານ ໄດ້ຖືກຈັດຂຶ້ນ. ຮູບແບບການປຶກສາຫາລືທີ່ຫຼາກຫຼາຍ ໄດ້ຖືກນຳໃຊ້ ໃນຊ່ວງໄລຍະ ການສ້າງລາຍລະອຽດ ບົດສະເໜີ ຂໍການສະໜອງທຶນ ລວມທັງ ກອງປະຊຸມໜຶ່ງຕໍ່ໜຶ່ງ, ກອງປະຊຸມວິຊາການ, ກອງປະຊຸມຂອງບ້ານ ຢູ່ພາຍໃນທ້ອງ ຖິ່ນ ແລະ ການສົນທະນາ ທີ່ເນັ້ນໃສ່ກຸ່ມ.

ແຜນການມີສ່ວນຮ່ວມ ຂອງ ພາກສ່ວນກ່ຽວຂ້ອງ ສະໜອງພາບລວມ ກ່ຽວກັບ ການປຶກສາຫາລືກັບພາກສ່ວນ ກ່ຽວຂ້ອງ i) ໃນຊ່ວງໄລຍະ ການກະກຽມ ເອກະສານ ER-PD ແລະ ຢູ່ພາຍໃນກອບ ຂອງ ແຜນງານ REDD+ ແຫ່ງ ຊາດ, ii) ໃນຊ່ວງໄລຍະ ການພັດທະນາແຜນງານ ຂອງ GCF (ໂຄງການ 1), ແລະ iii) ໃນຊ່ວງໄລຍະ ການພັດທະນາ ໂຄງການ 2 ຂອງ GCF.

¹⁹¹ “For the National REDD+ Programme, stakeholders are considered to fall into five major groups – Government, local communities, private sector, civil society, and development partners.” – ER-PD 2018, p. 32

7.2 ການມີສ່ວນຮ່ວມ ຂອງ ພາກສ່ວນກ່ຽວຂ້ອງ ແລະ ການປຶກສາຫາລື ໃນ ການຈັດຕັ້ງປະຕິບັດແຜນງານ

ການມີສ່ວນຮ່ວມຂອງພາກສ່ວນກ່ຽວຂ້ອງ ຈະສືບຕໍ່ ຕະຫຼອດ ການຈັດຕັ້ງປະຕິບັດແຜນງານ ຂອງ GCF (ໂຄງການ 1 ແລະ 2) ແລະ ໄດ້ອະທິບາຍລາຍລະອຽດເພີ່ມເຕີມ ຢູ່ໃນ ແຜນການມີສ່ວນຮ່ວມ ຂອງ ພາກສ່ວນກ່ຽວຂ້ອງ. ຍຸດທະສາດການມີສ່ວນຮ່ວມ ຂອງ ພາກສ່ວນກ່ຽວຂ້ອງ ໄດ້ຖືກອອກແບບ ໂດຍມີຈຸດປະສົງດັ່ງຕໍ່ໄປນີ້:

- ເພື່ອຮັບປະກັນໃຫ້ມີໂອກາດ ສຳລັບ ພາກສ່ວນກ່ຽວຂ້ອງ ໃນການໃຫ້ຄຳຄິດເຫັນ, ຖາມຄຳຖາມ ແລະ ຍົກຄວາມ ກຸ້ງວົນຂຶ້ນມາ.
- ເພື່ອຮັບປະກັນ ໃຫ້ມີການແປງປັນ ແລະ ເປີດເຜີຍຂໍ້ມູນ
- ເພື່ອສ້າງຕັ້ງ ກົນໄກທີ່ເໝາະສົມທາງດ້ານວັດທະນະທຳ ສຳລັບການຍື່ນຄຳຈົມວ່າ ແລະ ຄຳຮ້ອງທຸກ
- ເພື່ອສົ່ງເສີມ ການຮັດແໜ້ນ ສາຍພົວພັນກັບຜູ້ມີສ່ວນກ່ຽວຂ້ອງໃນແຜນງານ, ລວມທັງຂັ້ນບ້ານ
- ເພື່ອຮັບປະກັນ ໃຫ້ມີການປຶກສາຫາລື ທີ່ມີຄວາມຫມາຍ ແລະ ສົ່ງເສີມ ການຍອມຮັບຂອງສັງຄົມ ຕໍ່ກັບ ແຜນງານ

ຍຸດທະສາດ ການມີສ່ວນຮ່ວມ ຂອງ ສັງຄົມ ຈະເນັ້ນໜັກໃສ່ ການມີສ່ວນຮ່ວມຂອງພາກສ່ວນກ່ຽວຂ້ອງ ກັບ ຜູ້ມີສ່ວນກ່ຽວຂ້ອງ ທີ່ບໍ່ແມ່ນສ່ວນໜຶ່ງ ຂອງ ໜ່ວຍງານທ້າງທາງກະກຽມ ແລະ ຄຸ້ມຄອງການຈັດຕັ້ງປະຕິບັດໂຄງການ.

7.3 ຂະບວນການສ້າງຄວາມເຫັນດີເຫັນພ້ອມ ແບບຕົ້ນຕົວສະໝັກໃຈ ໂດຍມີການ ລາຍງານແຈ້ງຂໍ້ມູນໃຫ້ຮູ້ລ່ວງໜ້າ (FPIC)

ສຳລັບໝົດທຸກກິດຈະກຳ ທີ່ຖືກຈັດຕັ້ງປະຕິບັດ ກັບ ຊາວບ້ານ ໃນລະດັບທ້ອງຖິ່ນ (ເຊັ່ນ: ການວາງແຜນນຳໃຊ້ທີ່ດິນ ແລະ ກິດຈະກຳ ທີ່ນອນຢູ່ໃນ ໝາກຜົນ 2 ແລະ 3), ການມີສ່ວນຮ່ວມແມ່ນເປັນຄວາມສະໝັກໃຈ ແລະ ອີງໃສ່ ຫຼັກການ ຂອງ ຂະບວນການ FPIC. ສັນຍາ FPIC ຈະຖືກສ້າງຂຶ້ນ ກັບບັນດາບ້ານທີ່ເຂົ້າຮ່ວມ ກ່ອນການຈັດຕັ້ງປະຕິບັດ ກິດຈະກຳທີ່ຈະເຂົ້າໄປແກ້ໄຂ. ໜ່ວຍງານ PPMU ຈະລະດົມ ຄວາມອາດສາມາດສະເພາະ, ທີ່ເລັ່ງເປົ້າໝາຍ ໃສ່ ຂັ້ນເມືອງ ແລະ ຂັ້ນກຸ່ມບ້ານ, ທີ່ພົວພັນກັບ ການຝຶກອົບຮົມ ວ່າດ້ວຍ ຫຼັກການ ແລະ ການປະຕິບັດ ຂະບວນການ FPIC, ແລະ ຮັບປະກັນ ໃຫ້ຫຼັກການ ຂອງ ຂະບວນການ FPIC ຖືກນຳໃຊ້ຢ່າງເໝາະສົມ ສຳລັບການປຶກສາຫາລື ຂອງ ແຜນງານ. ເຂົາເຈົ້າຈະສືບຕໍ່ ໄດ້ຮັບການຝຶກອົບຮົມເພີ່ມອີກ ກ່ຽວກັບບົດບາດຍິງ-ຊາຍ ແລະ ການລວມເອົາສັງຄົມເຂົ້າຮ່ວມ, ເພື່ອສົ່ງເສີມ ການມີສ່ວນຮ່ວມ ຂອງພາກສ່ວນກ່ຽວຂ້ອງທີ່ຫຼາກຫຼາຍ, ລວມທັງແມ່ຍິງ ແລະ ສະມາຊິກ ຂອງ ບັນດາກຸ່ມຊົນເຜົ່າ ທີ່ແຕກຕ່າງກັນ.

ກ່ອງຂໍ້ມູນ 6: ຫຼັກການປະຕິບັດທີ່ດີ ສໍາລັບ ຂະບວນການ FPIC

4. ມັນເປັນສິ່ງຈໍາເປັນ ທີ່ຈະພັດທະນາ ຄວາມເຂົ້າໃຈທີ່ດີກ່ຽວກັບວັດທະນະທຳທ້ອງຖິ່ນ, ລວມທັງປັດໃຈຕ່າງໆ ເຊັ່ນ ອົງການຈັດຕັ້ງທາງສັງຄົມ ແລະ ລະບົບການປົກສາຫາລື, ກ່ອນທີ່ຈະເຂົ້າຮ່ວມໃນ ຂະບວນການ FPIC. ສິ່ງດັ່ງກ່າວນີ້ ອາດຈະປະກອບມີ ການດໍາເນີນການຄົ້ນຄ້ວາ ທາງດ້ານມະນຸດວິທະຍາ ທີ່ເປັນເປົ້າໝາຍ, ລວມທັງການຝຶກອົບຮົມ ແລະ ການຮັກສາ “ນັກມະນຸດວິທະຍາພາຍໃນທ້ອງຖິ່ນ” ຜູ້ທີ່ອາດຈະເປັນ ຄູ່ສອນ, ນັກຮຽນ, ຫຼື ສະມາຊິກ ຂອງ ຊຸມຊົນອື່ນໆ.
5. ຂໍ້ມູນ ທີ່ສະໜອງ ຄວນເປັນຂໍ້ມູນ ທີ່ເປັນເອກະລາດ, ຄົບຖ້ວນ, ແລະ ສາມາດເຂົ້າເຖິງຫຼາຍເທົ່າທີ່ເປັນໄປໄດ້: ສິ່ງດັ່ງກ່າວນີ້ ອາດຈະຫມາຍເຖິງ ການແປເປັນ ພາສາທ້ອງຖິ່ນ ແລະ ການນໍາໃຊ້ອຸປະກອນ ສຽງ ແລະ ພາບ.
6. ສັນຍາ ຄວນເປັນລາຍລັກອັກສອນ ແລະ ຖືກຮັບຮອງ, ນອກເໜືອໄປຈາກ ຮູບແບບການຮັບຮູ້ແບບດັ້ງເດີມ, ແລະ ຄວນຈະມີວິດີໂອ ຫຼື ການບັນທຶກພາບ ຂອງ ຂະບວນການ.
7. ຂະບວນການ FPIC ຄວນຈະບໍ່ເປັນທີ່ເຂົ້າໃຈ ຄັ້ງດຽວ, ອອກສຽງ ແມ່ນ-ບໍ່ແມ່ນ ຫຼື ອອກສຽງປະຕິເສດ ສໍາລັບ ບຸກຄົນ ຫຼື ກຸ່ມຄົນດຽວ. ແທນທີ່ຈະເປັນເຊັ່ນນັ້ນ, ມັນເປັນຂະບວນການ ທີ່ຄົນຜືນເມືອງ, ຊຸມຊົນທ້ອງຖິ່ນ, ລັດຖະບານ, ແລະ ບໍລິສັດ ອາດຈະຕົກລົງເຫັນດີນຳກັນ ໃນກອງປະຊຸມ ທີ່ໃຫ້ສິດອຳນາດ ແກ່ ຊຸມຊົນທີ່ໄດ້ຮັບຜົນກະທົບ ຢ່າງພຽງພໍ ເພື່ອເຈລະຈາເງື່ອນໄຂ ທີ່ເຂົາເຈົ້າອາດຈະດໍາເນີນການໄດ້ ແລະ ມີຜົນໄດ້ຮັບ ທີ່ເຮັດໃຫ້ຊຸມຊົນດີຂຶ້ນ.
8. ວິທີການ ທີ່ນໍາໃຊ້ເຂົ້າໃນຂະບວນການປົກສາຫາລື ຈໍາເປັນຈະຕ້ອງ ໄດ້ຮັບການລາຍງານ ດ້ວຍຄວາມ ຂອງການຈັດຕັ້ງສັງຄົມພາຍໃນບ້ານ. ໃນເລື່ອງນີ້, ຂະບວນການປົກສາຫາລື ອາດຈະຖືກອະທິບາຍວ່າ ເປັນລະບົບການຊອກຫາ ລະບົບ ທີ່ມີຄວາມອ່ອນໄຫວ ຕໍ່ກັບ ການກໍານົດຄຳທາງວັດທະນະທຳ.
9. ການປົກສາຫາລື ຍັງເປັນ ເວທີການໃຫ້ຄຳຄິດເຫັນ. ຂໍ້ມູນຂ່າວສານ ທີ່ເກີດຂຶ້ນຈາກ ຂະບວນການທີ່ສືບຕໍ່ປ້ອນຄືນ ເຂົ້າໃນ ຂະບວນການ ທີ່ທຸກຄົນ ມີວິວັດທະນາການ ແລະ ການປັບຕົວ ໃຫ້ເຂົ້າກັບ ສະຖານະການທີ່ມີການປ່ຽນແປງ ເນື່ອງຈາກວ່າ ຊາວບ້ານມີຄວາມສາມາດ ແລະ ຄວາມຫມັ້ນໃຈຫຼາຍຂຶ້ນ ໃນຄວາມສາມາດ ແລະ ຄວາມອາດສາມາດ ຂອງຕົນ.
10. ໂຄງປະກອບ ຂະບວນການປົກສາຫາລື ຕ້ອງບໍ່ຕາຍຕົວ ເພື່ອໃຫ້ສາມາດຖືກດໍາເນີນໄປ ຕາມວິທີທາງ ທີ່ສອດຄ່ອງກັບວັດທະນະທຳ. ຄວາມບໍ່ຕາຍຕົວ ຄວນຫມາຍເຖິງຂະບວນການດັ່ງກ່າວ

ແຫຼ່ງຂໍ້ມູນ: ກອບ ESMF ຂອງ ແຜນງານ ER P.

ຂະບວນການ FPIC ທີ່ຈະຖືກດໍາເນີນ ພາຍໃຕ້ໂຄງການ 2 ຈະປະຕິບັດຕາມ ຂັ້ນຕອນທີ່ຖືກຈັດຕັ້ງປະຕິບັດ ພາຍໃຕ້ໂຄງການ 1. ຂະບວນການ FPIC ໄດ້ຖືກນໍາໃຊ້ ພາຍໃຕ້ໂຄງການ 1 ໂດຍອີງໃສ່ ບົດແນະນຳ FPIC ທີ່ສ້າງຂຶ້ນໃນເບື້ອງຕົ້ນ ສໍາລັບໂຄງການ GIZ CliPAD. ໂຄງການ GIZ CliPAD ໄດ້ສະໜັບສະໜູນ ການພັດທະນາ ແລະ ຈັດຕັ້ງປະຕິບັດຫຼັກສູດ FPIC ຮ່ວມກັບ LFND ໃນນາມເປັນບາດກ້າວເບື້ອງຕົ້ນ ສໍາລັບການຄຸ້ມຄອງປ່າໄມ້ບ້ານ (VFM). ເຂົາເຈົ້າ ໄດ້ສ້າງບົດແນະນຳເພື່ອສະໜັບສະໜູນ ຂະບວນການ FPIC ສໍາລັບ ການວາງແຜນຄຸ້ມຄອງປ່າໄມ້ບ້ານ, ເມື່ອໄດ້ກໍານົດ ສາມໄລຍະຕົ້ນຕໍ ຂອງ ຂະບວນການ FPIC. ແນວຄວາມຄິດນີ້ ໄດ້ຖືກໂອນໄປຫາ ແຜນງານຂອງ GCF (ພາຍໃຕ້ໂຄງການ 1) ແລະ ຄາດຄະເນວ່າ ຈະມີການປົກສາຫາລືສາມຄັ້ງ (FPIC 1-3). ຂະບວນການ

FPIC 1 ແມ່ນຖືກນຳໃຊ້ ສຳລັບການເຜີຍແຜ່ຂໍ້ມູນຂ່າວສານ ແລະ ຄວນຈະຈັດຂຶ້ນ ຫຼັງຈາກສຳເລັດ PLUP. ຜົນໄດ້ຮັບ ຂອງ FPIC 1 ຄວນເປັນ ບົດບັນທຶກການປຶກສາຫາລື ທີ່ອະທິບາຍເຖິງ ເນື້ອໃນທີ່ສຳຄັນ ແລະ ຂໍ້ຕົກລົງ ເພື່ອເປັນຫຼັກຖານ ແລະ ເອກະສານອ້າງອີງ ສຳລັບຂັ້ນຕອນໃນຕໍ່ໜ້າ. FPIC 2 ແມ່ນຈະຖືກຈັດຕັ້ງຂຶ້ນ ພາຍຫຼັງ ແຜນຄຸ້ມຄອງຈັດສັນປ່າໄມ້ບ້ານ ຖືກຮ່າງຂຶ້ນ, ເພື່ອເຮັດໃຫ້ແນ່ໃຈວ່າ ກົດລະບຽບຂອງຕົນ ຖືກຮັບຮູ້ ແລະ ເຫັນດີຈາກຊຸມຊົນ. (ອັນທີ່ເອີ້ນວ່າ) FPIC 3 ກໍ່ໃຫ້ເກີດ ຝິກລົງນາມໃສ່ໃນແຜນ.

ພາຍໃຕ້ໂຄງການ 1, ຂະບວນການຕໍ່ໄປນີ້ ໄດ້ຖືກຈັດຕັ້ງປະຕິບັດ ແລະ ຈະກຳໜ້າທີ່ເປັນແບບຢ່າງທາງດ້ານບົດບາດໃຫ້ແກ່ ໂຄງການ 2:

- ທີມງານ FPIC ຂອງເມືອງ ທັງໝົດ ໄດ້ຮັບການສ້າງຕັ້ງຂຶ້ນ ແລະ ຝຶກອົບຮົມ ກ່ຽວກັບແນວຄວາມຄິດ ແລະ ການປະຕິບັດ FPIC 1 ພ້ອມດ້ວຍ ຂໍ້ກຳນົດຄວາມຕ້ອງການ ທີ່ກ່ຽວຂ້ອງກັບບົດບາດຍິ່ງຊາຍ ແລະ ຊົນເຜົ່າ ສຳລັບ ບາດກ້າວທຳອິດ ຂອງ ຂະບວນການ FPIC. ການຝຶກອົບຮົມໃຫ້ແກ່ ພະນັກງານຂັ້ນແຂວງ ກ່ຽວກັບ ຂະບວນການ FPIC 2 ແລະ 3 ໄດ້ຖືກດຳເນີນການ. ການຝຶກອົບຮົມ ຂອງ ທີມງານ FPIC ເມືອງ ກ່ຽວກັບ ຂະບວນການ FPIC 2 ແລະ 3 ໄດ້ສຳເລັດ ຢູ່ໃນສາມແຂວງ.
- ກອງປະຊຸມປຶກສາຫາລື FPIC 1 ກັບຊາວບ້ານ ໄດ້ສຳເລັດລົງ ດ້ວຍຜົນໄດ້ຮັບດີ ຢູ່ໃນໝົດທຸກ 170 ບ້ານ, ໂດຍມີຜູ້ເຂົ້າຮ່ວມທັງໝົດ 16,328 ຄົນ (ໂດຍສະເລ່ຍເກືອບ 100 ຄົນ ຕໍ່ ບ້ານ), ຊຶ່ງໃນນັ້ນ 54% ແມ່ນເປັນເພດຍິງ. ຫນຶ່ງໃນຈຳນວນ 170 ບ້ານ (ບ້ານນາໄມ, ເມືອງໂພນທອງ, ແຂວງຫຼວງພະບາງ), ທີ່ໄດ້ຕອບຮັບໃນເບື້ອງຕົ້ນ ທີ່ຈະເຂົ້າຮ່ວມໂຄງການ ໃນຊ່ວງໄລຍະ FPIC 1, ຊຶ່ງໄດ້ຕັດສິນໃຈເລືອກທີ່ຈະອອກຈາກໂຄງການ 1 ໃນຂັ້ນຕອນຕໍ່ມາ ໃນຊ່ວງໄລຍະ ກອງປະຊຸມ ຂອງ ຊຸມຊົນ ກ່ຽວກັບ VFAG. ສິ່ງດັ່ງກ່າວນີ້ ຊຶ່ງໃຫ້ເຫັນເຖິງຄວາມຈິງທີ່ວ່າ ບ້ານຕ່າງໆ ມີສິດເສລີພາບ ໃນການເລືອກທີ່ຈະອອກຈາກໂຄງການ 1, ເຖິງແມ່ນວ່າໄດ້ໃຫ້ຄວາມຍິນຍອມໃນເບື້ອງຕົ້ນແລ້ວກໍຕາມ.
- ການຈັດຕັ້ງປະຕິບັດ ໄດ້ຖືກດຳເນີນ ໂດຍ ແນວລາວສ້າງຊາດ (LFND) ແລະ ສະຫະພັນແມ່ຍິງລາວ (LWU), ຊຶ່ງເປັນໜ່ວຍງານເອກະລາດ ຢູ່ໃນ ສປປ ລາວ, ຊຶ່ງເປັນອົງການຈັດຕັ້ງລັດ, ທີ່ແຍກອອກຈາກ ພາກສ່ວນບໍລິຫານ. ດ້ວຍເຫດນີ້ ມັນຈຶ່ງຮັບປະກັນວ່າ ເຈົ້າຂອງໂຄງການ (= ພາກສ່ວນບໍລິຫານ) ຈະບໍ່ພະຍາຍາມສ້າງອິດທິພົນໃຫ້ຊາວບ້ານເຂົ້າຮ່ວມໂຄງການ.
- ໄດ້ຮັບປະກັນ ການເປັນຕົວແທນທີ່ເປັນທຳ ຂອງກຸ່ມຊົນເຜົ່າ ຢູ່ໃນ FPIC 1. ການສົມທຽບ ລະຫວ່າງ ອົງປະກອບຊົນເຜົ່າ ຂອງ ປະຊາກອນບ້ານເປົ້າໝາຍ ແລະ ອົງປະກອບຊົນເຜົ່າ ຂອງຜູ້ເຂົ້າຮ່ວມ ສະແດງອັດຕາສ່ວນທີ່ມີຄວາມຄ້າຍຄືກັນສູງ. (ມີ ລາວລຸ່ມ/ຂະມຸ/ມົ້ງ/ "ກຸ່ມຊົນເຜົ່າອື່ນໆ" ເປັນຕົວແທນຕາມລຳດັບ:
 - 48% / 23% / 13% / 16% ຂອງ ປະຊາກອນ ຂອງ ບ້ານ ແລະ
 - 47% / 25% / 11% / 17% ຂອງ ຜູ້ເຂົ້າຮ່ວມ ຂະບວນການ FPIC

- ໄດ້ຮັບປະກັນ ການເຂົ້າຮ່ວມຂອງແມ່ຍິງ ຢູ່ໃນ FPIC 1 ແລະ ໄດ້ຈັດ ການສົນທະນາທີ່ເນັ້ນໃສ່ກຸ່ມ ທີ່ແຍກເຜດ ຊາຍ ແລະ ຍິງ..
- ໄດ້ຮັບປະກັນທຸກດ້ານ ສໍາລັບ ການບໍ່ເປີດເຜີຍຊື່ ຢູ່ໃນການປຶກສາຫາລື FPIC 1 ຊຶ່ງເຮັດໃຫ້ຊາວບ້ານສາມາດ ເວົ້າໄດ້ຢ່າງອິດສະຫຼະ.

ລາຍລະອຽດ ຂອງ ຂະບວນການ FPIC ຂອງແຜນງານ ແມ່ນມີຢູ່ໃນ ແຜນພັດທະນາກຸ່ມຊົນເຜົ່າ ໃນເອກະສານຊ້ອນ ທ້າຍ 6d ກ່ຽວກັບ ບົດສະເໜີຂໍການສະໜອງທຶນ.

7.4 ກົນໄກແກ້ໄຂການຮ້ອງທຸກ

ກົນໄກການຮ້ອງທຸກ ໄດ້ຖືກພັດທະນາຂຶ້ນ ເພື່ອຮັບຮູ້ ແລະ ແກ້ໄຂຜົນກະທົບທາງລົບ ຫຼື ການຮ້ອງທຸກ ທີ່ເກີດຈາກຜົນ ຂອງ ແຜນງານ ຂອງ GCF. (ໂຄງການ 1 ແລະ 2). ທຸກການຮ້ອງທຸກ ຄວນຖືກວິເຄາະ ແລະ ຫຼຸດຜ່ອນ ໃຫ້ໄວເທົ່າທີ່ ຈະໄວໄດ້ ເພື່ອຫຼີກລ້ຽງ ທຸກຄວາມເຄັ່ງຕຶງ ຫຼື ຂໍ້ຂັດແຍ້ງ. ກົນໄກການຮ້ອງທຸກ ແມ່ນປະຫຍັດຄ່າໃຊ້ຈ່າຍ ເນື່ອງຈາກວ່າ ມັນຖືກລວມເຂົ້າໃນ ກົນໄກດ້ານສະຖາບັນການຈັດຕັ້ງ ຂອງ ແຜນງານ.

ຈຸດປະສົງ ຂອງ ກົນໄກແກ້ໄຂຄໍາຮ້ອງທຸກ ແມ່ນເພື່ອ:

- ໃຫ້ທາງອອກ ແກ້ ປະຊາຊົນທີ່ໄດ້ຮັບຜົນກະທົບ ຜ່ານທາງ ທີ່ເຂົາເຈົ້າ ສາມາດສະແດງຄວາມກັງວົນ ແລະ ຄວາມ ບໍ່ພໍໃຈຂອງຕົນ;
- ສ້າງເວທີ ທີ່ຜູ້ມີສ່ວນກ່ຽວຂ້ອງ ແລະ ສະມາຊິກບ້ານ ສາມາດຍົກຄວາມກັງວົນ ແລະ ຄໍາຮ້ອງທຸກ ຢ່າງອິດສະຫຼະ ເພື່ອໃຫ້ໄດ້ຮັບການແກ້ໄຂ ຢ່າງມີປະສິດທິພາບ;
- ສະແດງໃຫ້ເຫັນເຖິງ ພາກສ່ວນກ່ຽວຂ້ອງ ຂອງແຜນງານ ແລະ ບ້ານ ທີ່ເຂົາເຈົ້າມີບົດບາດສໍາຄັນ ໃນການອອກ ແບບ ແລະ ຈັດຕັ້ງປະຕິບັດແຜນງານ;
- ຕິດຕາມ ແລະ ລາຍງານຄວາມພະຍາຍາມ ທີ່ຈະດໍາເນີນການແກ້ໄຂ.

7.4.1 ຄວາມຄິດເຫັນ ແລະ ກົນໄກແກ້ໄຂການຮ້ອງທຸກ ທີ່ມີຢູ່ແລ້ວ ໃນ ສປປ ລາວ ສໍາລັບວຽກ ງານ REDD+

ພາຍໃຕ້ ກອບນະໂຍບາຍ REDD+ ແຫ່ງຊາດ, ພາກສ່ວນກ່ຽວຂ້ອງທຸກຄົນ ມີສິດໃນການຮ້ອງຂໍ, ຮ້ອງຟ້ອງ, ຮ້ອງ ຮຽນ ແລະ ຮ້ອງຂໍຄວາມຍຸຕິທໍາຕາມ ມາດຕະການ ແລະ ເງື່ອນໄຂ ການປົກປ້ອງສັງຄົມ ແລະ ສິ່ງແວດລ້ອມ; ແລະ ຄວາມໂປ່ງໃສ ທີ່ກ່ຽວກັບ ຂໍ້ມູນຂ່າວສານ, ການແຈກຢາຍຜົນປະໂຫຍດ ແລະ ຄວາມຮັບຜິດຊອບ, ສິດທາງດ້ານ ກົດໝາຍ ແລະ ປະເພນີ ແລະ ການມີສ່ວນຮ່ວມ ຢູ່ໃນກິດຈະກຳ ແລະ ຂະບວນການຕ່າງໆ.

ກົນໄກແກ້ໄຂຂໍ້ຂ້ອງໃຈ ແລະ ການຮ້ອງທຸກ ທີ່ມີຢູ່ແລ້ວ ໄດ້ຖືກສ້າງຂຶ້ນ ພາຍໃນຂອບເຂດ ຂອງ ກອບນະໂຍບາຍແຫ່ງ ຊາດ REDD+ ແລະ ຂະບວນການ ER-PD ໃນ ສປປ ລາວ. ກົນໄກດັ່ງກ່າວ ໄດ້ຜ່ານ ການປະເມີນລະອຽດ ແລະ ການປຶກສາຫາລື ພາຍໃນຂະບວນທີ່ກ່ຽວຂ້ອງ ການຂອງຕົນ.

ກົນໄກແກ້ໄຂ ຂໍ້ຂ້ອງໃຈ ແລະ ການຮ້ອງທຸກ ແຫ່ງຊາດ ທີ່ມີຢູ່ໃນປັດຈຸບັນ ຂອງ ສປປ ລາວ (FGRMs) ປະກອບ ດ້ວຍ ກົນໄກທີ່ເປັນທາງເລືອກຫຼາຍອັນ ສໍາລັບການລົງທະບຽນ ຄໍາຮ້ອງທຸກ ແລະ ຄໍາຕິຊົມ, ແລະ ຊອກຫາ ການແກ້ ໄຂ. ປະເພດຂອງກົນໄກການຮ້ອງທຸກ ທີ່ນໍາໃຊ້ ແມ່ນຂຶ້ນກັບ ການພິຈາລະນາທີ່ສໍາຄັນຫຼາຍຢ່າງ ທີ່ໄດ້ອະທິບາຍໄວ້ ຢູ່ ໃນຮູບຕໍ່ໄປນີ້.

ຕາຕະລາງ 30. ພາບລວມ ຂອງ ຄໍາຄິດເຫັນ ແລະ ກົນໄກແກ້ໄຂການຮ້ອງທຸກ ທີ່ມີຜົນນໍາໃຊ້ ສໍາລັບວຽກງານ

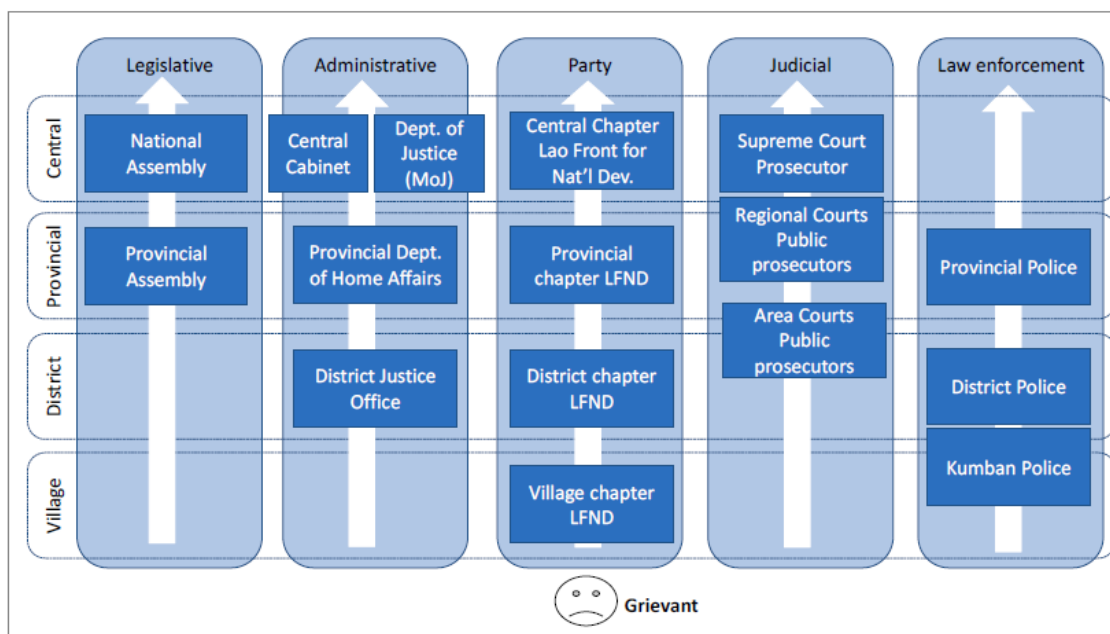
REDD+ ໃນ ສປປ ລາວ

ປະເພດຂອງກົນໄກການ ຮ້ອງທຸກ	ຈຸດຕົ້ນຕໍ ທີ່ພິຈາລະນາ
ຂະບວນການແກ້ໄຂ ຄໍາ ຮ້ອງທຸກ ຕາມຮີດຄອງປະເພນີ	- ກົນໄກການແກ້ໄຂຂັດແຍ່ງແບບດັ້ງເດີມ ແຕກຕ່າງກັນໄປ ຕາມແຕ່ລະກຸ່ມຊົນເຜົ່າ ແລະ ຖືກນໍາໃຊ້ ເພື່ອແກ້ໄຂຂັດແຍ່ງ ໂດຍອີງໃສ່ ກົດໝາຍ ແລະ ຮີດຄອງປະເພນີ ທີ່ ເຄີຍປະຕິບັດມາ. - ຕົວຢ່າງ: ຊົນເຜົ່າມົ້ງ ຖືກຈັດເປັນກຸ່ມ ພາຍໃນສັງຄົມ ແລະ ອີງຕາມຮີດຄອງປະເພນີ, ຂໍ້ ຂັດແຍ່ງຕ່າງໆ ແມ່ນຈະຖືກແກ້ໄຂ ໂດຍ ເຈົ້າກົກເຈົ້າເລົ່າ (ທີ່ເປັນເພດຊາຍ). ສ່ວນກຸ່ມ ຊົນເຜົ່າອື່ນໆ ແມ່ນມີການຈັດການ ທີ່ແຕກຕ່າງກັນໄປ.
ໜ່ວຍງານໄກ່ເກ່ຍຂັ້ນບ້ານ	ໜ່ວຍງານໄກ່ເກ່ຍຂັ້ນບ້ານ ແມ່ນປະກອບດ້ວຍ ອຳນາດການປົກຄອງບ້ານ, ທີ່ລວມມີ ສະມາຊິກຂອງຜູ້ຕ່າງໜ້າພາຍໃນທ້ອງຖິ່ນ ຂອງອົງການແນວລາວສ້າງຊາດ, ແລະ ນອກຈາກນັ້ນຍັງລວມມີ ຜູ້ນໍາຕາມຮີດຄອງປະເພນີ. ເຂົາເຈົ້າ ມັກຈະແກ້ໄຂບັນຫາ ກ່ຽວກັບທີ່ດິນ ແລະ ຄວາມຂັດແຍ່ງພາຍໃນຄອບຄົວ ຂອງຊາວບ້ານ, ເຊັ່ນວ່າ ການຢາ ຮ້າງ. ຖ້າການ ຂໍ້ຂັດແຍ່ງກ່ຽວຂ້ອງກັບຄົນພາຍນອກ, ຫລື ກ່ຽວຂ້ອງກັບຜູ້ນໍາຂອງ ບ້ານ, ການແກ້ໄຂ ຈະຕ້ອງອີງໃສ່ ລະດັບສູງກວ່າ.
ລະບົບຕຸລາການ	- ຜ່ານສານປະຊາຊົນລະດັບສູນກາງ, ລະດັບແຂວງ ແລະ ລະດັບພາກພື້ນຮ່ວມກັບ ເຈົ້າໜ້າທີ່ບັງຄັບໃຊ້ກົດໝາຍ - ກົນໄກນີ້ ມັກຈະຖືກນໍາໃຊ້ ໃນເວລາທີ່ກ່ຽວຂ້ອງກັບ ສິດຕໍ່ທີ່ດິນ - ອົງການບັງຄັບໃຊ້ກົດໝາຍ ຂອງລັດ 6 ອົງການທີ່ແຕກຕ່າງກັນ ໃນການບັງຄັບໃຊ້ກົດ ໝາຍທີ່ກ່ຽວຂ້ອງກັບປ່າໄມ້ ແລະ ໃນການນໍາເອົາຄະດີ ຂຶ້ນຫາອົງການໄອຍະການ ປະຊາຊົນ. ອົງການນໍາພາ ໃນການບັງຄັບໃຊ້ກົດໝາຍ ປ່າໄມ້ ແລະ ກົດໝາຍ ກ່ຽວກັບ ສັດປ່າ ແລະ ສັດນໍ້າ ແມ່ນກົມກວດກາປ່າໄມ້ (ກົມກວດກາປ່າໄມ້, ພາຍໃຕ້ ກະຊວງ ກະສິກໍາ ແລະ ປ່າໄມ້).
ລະບົບການປົກຄອງຂອງ ລັດຖະບານ	ຕົວຢ່າງ: ອອກຈາກບ້ານ ໄປຫາ ຫ້ອງການເມືອງທີ່ກ່ຽວຂ້ອງ, ໄປຫາຫ້ອງການແຂວງ ທີ່ກ່ຽວຂ້ອງ, ໄປຫາກະຊວງ ໃນລະດັບສູນກາງ

ປະເພດຂອງກົນໄກການ ຮ້ອງທຸກ	ຈຸດຕົ້ນຕໍ ທີ່ພິຈາລະນາ
	ຕົວຢ່າງ: ໄປທີ່ຫ້ອງການຍຸຕິທຳເມືອງ, ກົມພາຍໃນ, ຫຼັງຈາກນັ້ນ, ແມ່ນກົມຍຸຕິທຳ ທີ່ກະຊວງຍຸຕິທຳ ແລະ ໃນທີ່ສຸດ, ຫ້ອງວ່າການສູນກາງ.
ລະບົບຝັກ	- ຄຳຮ້ອງທຸກ ສາມາດ ລົງທະບຽນ ກັບສະຫະພັນແມ່ຍິງ ຫຼື ແນວລາວສ້າງຊາດ, ຈາກນັ້ນ, ພວກມັນ ສາມາດຖືກຈັດເກັບເປັນຝ່າຍ ທີ່ ຫ້ອງວ່າການສູນກາງຝັກ. - ແນວລາວສ້າງຊາດ ມີໜ້າທີ່ທາງດ້ານກົດໝາຍ ສຳລັບ ການປຸກຈິດສຳນຶກ, ການແກ້ໄຂຂໍ້ຂັດແຍ່ງ ແລະ ການສົ່ງເສີມການມີສ່ວນຮ່ວມ ຂອງໝົດທຸກຊົນເຜົ່າ, ແລະ ມີຜູ້ຕາງໜ້າ ທຸກຂັ້ນ ຂອງລັດຖະບານ ຕັ້ງແຕ່ສູນກາງ ຮອດຂັ້ນບ້ານ.
ລະບົບນິຕິກຳ	ດ້ວຍການອຸທອນ ຫາ ສະພາແຂວງ ຫຼື ສະພາແຫ່ງຊາດ

ແຫຼ່ງຂໍ້ມູນ: ດັດປັບຈາກ ເອກະສານ ER-PD 2018, ໜ້າ. 199-201

ຮູບຕໍ່ໄປນີ້ ໃຫ້ເຫັນພາບລວມ ຂອງກົນໄກເຫຼົ່ານີ້ ແລະ ການພິຈາລະນາຕົ້ນຕໍ ເພື່ອກຳນົດວ່າ ກົນໄກໃດທີ່ ເໝາະສົມທີ່ສຸດ ສຳລັບ ການຮ້ອງທຸກ (ຫົວຂໍ້ສະເພາະ ແລະ ລະດັບຂອງລັດຖະບານ). ຍ້ອນແນວນັ້ນ, ການຮຽກຮ້ອງ ແລະ ຄຳຮ້ອງທຸກ ທີ່ກ່ຽວຂ້ອງກັບໂຄງການ ສາມາດຖືກສະເໜີ, ພິຈາລະນາ ແລະ ແກ້ໄຂ ຕາມຮີດຄອງປະເພນີ, ຕາມລະບົບການຄຸ້ມຄອງ, ຖືກຕ້ອງຕາມ ກົດໝາຍ ຫຼື ນິຕິກຳ ໂດຍອີງຕາມກໍລະນີທີ່ມີຢູ່, ແລະ ສອດຄ່ອງກັບກົດໝາຍ ວ່າດ້ວຍການແກ້ໄຂ ຮຽກຮ້ອງ ແລະ ການຮ້ອງທຸກ. ຜູ້ມີສ່ວນກ່ຽວຂ້ອງໝົດທຸກພາກສ່ວນ ສາມາດຢືນ ຄຳຮ້ອງທຸກແລະ ການຮ້ອງທຸກ ຜ່ານຊ່ອງທາງ ທີ່ເປັນທາງການເຫຼົ່ານີ້ ດັ່ງທີ່ໄດ້ລະບຸໄວ້ໃນ ເອກະສານ ER-PD ຂອງປະເທດ ແລະ ແຜນງານ REDD+ ແຫ່ງຊາດ.



ຮູບ 14: ທາງເລືອກ ສຳ ລັບການແກ້ໄຂການຮ້ອງທຸກ ພາຍໃຕ້ REDD+

ແຫຼ່ງຂໍ້ມູນ: ເອກະສານ ER-PD 2018, ໜ້າ 201

ການແກ້ໄຂຂໍ້ຮຽກຮ້ອງ ແລະ ຄໍາຮ້ອງທຸກ ທີ່ກ່ຽວຂ້ອງກັບ REDD+ ຕ້ອງສອດຄ່ອງກັບ ບັນດານະໂຍບາຍ ແລະ ກົດໝາຍ ຂອງ ສປປ ລາວ ແລະ ສິນທິສັນຍາສາກົນທີ່ກ່ຽວຂ້ອງ. ຂະບວນການດັ່ງກ່າວ ຕ້ອງຮັບປະກັນ ການປົກປັກຮັກສາ ແລະ ສົ່ງເສີມສິດ ແລະ ຜົນປະໂຫຍດ ຂອງ ຜູ້ທີ່ໄດ້ຮັບຜົນກະທົບ ຈາກກິດຈະກຳ REDD+. ການປັບປຸງຊີວິດການເປັນຢູ່ ຂອງບັນດາຜູ້ມີສ່ວນກ່ຽວຂ້ອງ ກັບ REDD+ ຈະໄດ້ຮັບການສົ່ງເສີມ ດ້ວຍຄວາມເປັນເອກະລາດ, ໂປ່ງໃສ, ຄວາມສະເໝີພາບ, ຍຸດຕິທຳ ແລະ ເປັນກາງ. ຂັ້ນຕອນຕ່າງໆ (ຂອງການແກ້ໄຂ ຄໍາຮ້ອງທຸກ) ຕ້ອງໄດ້ຮັບການບັນທຶກ, ທີ່ລວມມີ ການເຂົ້າຮ່ວມ ແລະ ການປຶກສາຫາລື ຂອງພາກສ່ວນທີ່ກ່ຽວຂ້ອງ.

ຄວາມໝາຍ ແລະ ຄຳແນະນຳ ສຳລັບ ແຜນງານ ຂອງ GCF ທີ່ໄດ້ຖືກສະເໜີ

ດັ່ງທີ່ໄດ້ອະທິບາຍມາ ຂ້າງເທິງ, ເຫັນວ່າມີກົນໄກການແກ້ໄຂການຮ້ອງທຸກ ຢູ່ ສປປ ລາວ ທີ່ສ່ວນຫຼາຍແມ່ນມີຢູ່ພາຍໃນບ້ານດຽວ; ຄື ອາດຈະເປັນກົນໄກ ຕາມຮີດຄອງປະເພນີໃດໜຶ່ງ ເຊັ່ນ ເຖົ້າແກ່ແນວໂຮມ ຫຼື ໜ່ວຍງານໄກ່ແກ່ຍຂໍ້ຂັດແຍ່ງຂັ້ນບ້ານ (VMU). ຢູ່ໃນໝູ່ບ້ານຊົນເຜົ່າໜຶ່ງ, ເຖົ້າແກ່ແນວໂຮມ ຫຼື ອັນທີ່ຄ້າຍຄືກັນ, ອາດຈະລວມມີ ໜ່ວຍງານໄກ່ແກ່ຍຂໍ້ຂັດແຍ່ງຂັ້ນບ້ານ. ເຖິງຢ່າງໃດກໍຕາມ, ບາງຄັ້ງ ຊາວບ້ານບໍ່ຢາກຊອກຫາ ການແກ້ໄຂໃນດ້ານຕຸລາການ ຫຼື ດ້ານການບໍລິຫານ ທີ່ນອກເໜືອ ຈາກບ້ານຂອງເຂົາເຈົ້າ. ເຂົາເຈົ້າ ຈະໄດ້ຮັບຄຳຊົມເຊີຍ ແທນການທີ່ບໍ່ນຳເອົາຄະດີ ຂຶ້ນໄປຫາ ອຳນາດການປົກຄອງເມືອງ ຫຼື ສານຂັ້ນຕ່ຳກວ່າແຂວງ ໂດຍການປະກາດເປັນ “ບ້ານປອດຄະດີ,” ຊຶ່ງໝາຍເຖິງວ່າ ເປັນ “ບ້ານປອດຄະດີ”. ໃນຂະນະທີ່ ໜ່ວຍງານໄກ່ແກ່ຍຂໍ້ຂັດແຍ່ງຂັ້ນບ້ານ ຖືກເບິ່ງຈາກຊາວບ້ານທີ່ມາຈາກໝົດທຸກຊົນເຜົ່າ ວ່າເປັນປະໂຫຍດ ຕໍ່ການແກ້ໄຂຂໍ້ຂັດແຍ່ງ ພາຍໃນທ້ອງຖິ່ນ ແລະ ຖືກນຳໃຊ້ ຢ່າງກວ້າງຂວາງ, ຄວາມຮັບຜິດຊອບ ຂອງໜ່ວຍງານໄກ່ແກ່ຍຂໍ້ຂັດແຍ່ງຂັ້ນບ້ານ ບໍ່ເຮັດໃຫ້ຂໍ້ຂັດແຍ່ງ ຂະຫຍາຍໄປກ່ຽວຂ້ອງກັບຄົນພາຍນອກ (ເຊັ່ນ: ຜູ້ສຳປະທານ).¹⁹²

ຊຸມຊົນທ້ອງຖິ່ນ ມີຂໍ້ຈຳກັດ ໃນການເຂົ້າເຖິງ ລະບົບຍຸຕິທຳ ທີ່ຢູ່ນອກເໜືອຈາກ ກົນໄກຂັ້ນບ້ານ. ແນວຄວາມຄິດ ຂອງທ້ອງຖານກວດສອບອິດສະຫຼະ ຫຼື ເປັນກາງຍັງບໍ່ທັນໄດ້ຖືກສ້າງຕັ້ງຂຶ້ນເທື່ອ ໃນ ສປປ ລາວ. ເຖິງຢ່າງໃດກໍຕາມ, ປະຊາຊົນທ້ອງຖິ່ນ ນຳໃຊ້ສາຍດ່ວນ ຂອງສະພາແຫ່ງຊາດເມື່ອມີກອງປະຊຸມ. ເຖິງຢ່າງໃດກໍຕາມ, ລັດຖະທຳມະນູນ (ມາດຕາ 41,) ກຳນົດໃຫ້ພົນລະເມືອງລາວ ມີສິດທີ່ຈະຢືນຄຳຮ້ອງທຸກ ແລະ ຄຳຮ້ອງຟ້ອງ ກັບອົງການຈັດຕັ້ງລັດທີ່ກ່ຽວຂ້ອງ. ກົດໝາຍ ວ່າດ້ວຍການຮ້ອງຟ້ອງ (ປີ 2005) ອະນຸຍາດໃຫ້ມີການຢືນສະເໜີ ເປັນລາຍລັກອັກສອນ.¹⁹³

ເອກະສານ ERPD ປີ 2018 ຄາດການວ່າ ກົນໄກທີ່ມີຢູ່ແລ້ວ ຈະຖືກນຳໃຊ້ ສຳລັບແກ້ໄຂການຮ້ອງທຸກ. ເມື່ອພິຈາລະນາເຖິງ ຊ່ອງຫວ່າງ ແລະ ຈຸດອ່ອນ ຢູ່ໃນກົນໄກເຫຼົ່ານີ້, ລວມທັງການເຂົ້າເຖິງທີ່ບໍ່ພຽງພໍ ຂອງທຸກໆຊົນເຜົ່າ,

¹⁹² See the Ministry of Justice Guidelines on VMUs, 2010. Both the Land Law and the Forestry Law mention the possibility of administrative redress, but not with any independent mechanism included.

¹⁹³ The Law was amended in 2015, approved by Presidential Decree in 2016, but an English version doesn't appear to be available to check if submissions still must be in writing or may also be delivered orally.

ແລະ ໂດຍສະເພາະຂອງແມ່ຍິງ ຕໍ່ລະບົບຍຸຕິ ທຳ, ມັນຈະມີຄວາມຈຳເປັນ ຕ້ອງໄດ້ສ້າງຕັ້ງກົນໄກແກ້ໄຂ ການຮ້ອງທຸກ ທີ່ອາໃສ-ແຜນງານ. ສິ່ງດັ່ງກ່າວນີ້ ມີຄວາມສຳຄັນ ໃນ ສປປ ລາວ ສຳລັບ ເຂື່ອນໄຟຟ້ານ້ຳເທີນ 2 ແລະ ໄລຍະຈັດຕັ້ງ ປະຕິບັດ ການຍົກຍ້າຍຈັດສັນ (RIP; ດຽວນີ້ສິ້ນສຸດລົງແລ້ວ). ກອງທຶນຫລຸດຜ່ອນຄວາມທຸກຍາກ ຍັງໄດ້ສ້າງຕັ້ງ ກົນ ໄກແກ້ໄຂ ການຮ້ອງທຸກ (GRM) ທີ່ອີງໃສ່-ແຜນງານ ຕາມຄວາມຕ້ອງການ ຂອງທະນາຄານໂລກ.

7.5 ກົນໄກແກ້ໄຂການຮ້ອງທຸກ ຂອງ ແຜນງານ ຂອງ GCF

ການແກ້ໄຂຂໍ້ຂ້ອງໃຈ ແລະ ຄຳຮ້ອງທຸກ ທີ່ເກີດຂຶ້ນຈາກ ແຜນງານ ຂອງ GCF ແມ່ນອີງໃສ່ ລະບົບແກ້ໄຂການ ຮ້ອງທຸກ ແລະ ຂໍ້ຂ້ອງໃຈທີ່ມີຢູ່ແລ້ວ ທີ່ພັດທະນາ ສຳລັບ ວຽກງານ REDD+ ຢູ່ໃນປະເທດ (ທີ່ໄດ້ອະທິບາຍມາຂ້າງ ເທິງ) ແລະ ໄດ້ພັດທະນາຂຶ້ນ ພາຍໃຕ້ໂຄງການ 1. ມັນຈະສືບຕໍ່ ຖືກນຳໃຊ້ ພາຍໃຕ້ ການຈັດຕັ້ງປະຕິບັດໂຄງການ 2. ລາຍລະອຽດ ຂອງກົນໄກ ຕໍ່ໄປນີ້ ຫມາຍເຖິງ ລາຍລະອຽດກ່ຽວກັບລະບົບ ກົນໄກແກ້ໄຂການຮ້ອງທຸກ.¹⁹⁴

ກົນໄກການລາຍງານສະເພາະແຜນງານ ໄປຫາ NPMU, PPMU ແລະ/ຫຼື DPMU, ແລະ PPMU ປະກອບ ມີ ທີມງານການປົກປ້ອງ ຂອງ ໂຄງການ ເພື່ອຮັບປະກັນ ໃຫ້ມີການຕິດຕາມ ແລະ ປະຕິບັດຕາມ ການປົກ ປ້ອງ ສຳລັບ ການຈັດຕັ້ງປະຕິບັດແຜນງານ. ເມື່ອໃດທີ່ມີການຢືນ ຄຳຮ້ອງທຸກ, ບົດລາຍງານກ່ຽວກັບຄຳຮ້ອງທຸກ ຈະຖືກສ້າງຂຶ້ນ ໂດຍ ບຸກຄົນ ທີ່ໄດ້ຮັບຄຳຮ້ອງທຸກ, ທີ່ນຳໃຊ້ແບບຟອມທີ່ເປັນມາດຕະຖານ. ຂັ້ນຕອນທຳອິດແມ່ນວ່າ, ຄຳຮ້ອງທຸກ ຈະຖືກນຳໄປປຶກສາຫາລື ພາຍໃນໂຄງສ້າງ ຂອງ ໂຄງການ (ເຊັ່ນ: DPMU, PPMU, NPMU ຫຼື PSC). ຖ້າບໍ່ສາມາດແກ້ໄຂຄຳຮ້ອງທຸກ ພາຍໃນໂຄງປະກອບ ຂອງ ໂຄງການໄດ້, ຄຳຮ້ອງທຸກ ຈະຖືກສົ່ງຕໍ່ໄປຫາ ກົນ ໄກແກ້ໄຂຄຳຮ້ອງທຸກໂດຍອີງຕາມ ກົນໄກແກ້ໄຂຂໍ້ຂ້ອງໃຈ ແລະ ຄຳຮ້ອງທຸກແຫ່ງຊາດ (NFGRM) ໂດຍເລີ່ມຈາກ VMU ແລະ ມອບຜ່ານເມືອງ, ຂັ້ນແຂວງ, ໃນກໍລະນີທີ່ບໍ່ຄ່ອຍເກີດຂຶ້ນ ແມ່ນຂຶ້ນໄປເຖິງ ສະພາປະຊາຊົນແຂວງ (PPA) ຫຼື ສະພາແຫ່ງຊາດ. ຜູ້ຊ່ຽວຊານດ້ານການປົກປ້ອງໝົດທຸກຄົນ ແລະ ເຈົ້າໜ້າທີ່ເມືອງທີ່ຖືກແຕ່ງຕັ້ງ ຈະ ໄດ້ຮັບການຝຶກອົບຮົມ ກ່ຽວກັບກົນໄກແກ້ໄຂການຮ້ອງທຸກ, ພ້ອມດ້ວຍ ຫຼັກການປະຕິບັດທີ່ດີທີ່ສຸດ ເພື່ອ ສົ່ງເສີມຄວາມສະເໝີພາບລະຫວ່າງຍິງ-ຊາຍ ແລະ ການລວມສັງຄົມເຂົ້າຮ່ວມ ໃນລັກສະນະທີ່ເໝາະສົມທາງ ດ້ານວັດທະນະທຳ.

ກົນໄກ ໄດ້ຖືກອອກແບບ ເພື່ອແກ້ໄຂຄຳຮ້ອງຮຽນ ຫຼືຄຳຮ້ອງທຸກ ກ່ຽວກັບແຜນງານ. ມັນຖືກອອກແບບມາ ເພື່ອ ຮັບປະກັນວ່າ ບໍ່ມີບຸກຄົນ ຫຼື ກຸ່ມຄົນໃດ ໄດ້ຮັບຜົນກະທົບທາງດ້ານການເງິນ ຈາກ ການຮ້ອງທຸກ ຫຼື ຮ້ອງຮຽນ. ທຸກ ຄຳໃຊ້ຈ່າຍ ທີ່ອາດຈະກ່ຽວຂ້ອງກັບ ການກະກຽມ ຫຼື ການອອກຄຳຮ້ອງທຸກ ທີ່ຖືກຕ້ອງຕາມກົດຫມາຍ (ເຊັ່ນ: ການມີ ສ່ວນຮ່ວມ ຂອງ ບຸກຄົນທີ່ມີຄຸນຈຸດທີ່ ທີ່ຈະຊ່ວຍເຫຼືອຜູ້ຮ້ອງຮຽນ) ຈະຮັບຜິດຊອບ ໂດຍ ກົນໄກການຮ້ອງທຸກ (ແລະ

¹⁹⁴ Implementation Governance, Forest Landscapes and Livelihoods (I-GFLL): Grievance Redress Mechanism. System Description. Version 1, June 2021.

ໄດ້ຖືກເຊື່ອມໂຍງເຂົ້າໃນງົບປະມານ). ຈະໃຊ້ຄວາມພະຍາຍາມພິເສດ ເພື່ອຮັບປະກັນວ່າ ກົນໄກແກ້ໄຂການຮ້ອງທຸກ ແມ່ນມີໄວ ສໍາລັບ ໝົດທຸກຄົນ, ແລະ ກໍໝາຍວ່າ ແມ່ຍິງ, ກຸ່ມຊົນເຜົ່າ ຫຼື ຜູ້ດ້ອຍໂອກາດ ແລະ/ຫຼື ໜ່ວຍງານຕ່າງໆ ມີ ການເຂົ້າເຖິງ ທີ່ເທົ່າທຽມກັນ ແລະ ບໍ່ຮັບຜົນກະທົບທາງລົບ ຍ້ອນ ການຍື່ນຄໍາຮ້ອງທຸກ ຫຼື ຮ້ອງຮຽນ.

ໂຄງສ້າງທີ່ຖືກອອກແບບ ເຮັດໃຫ້ການຮ້ອງທຸກ ສາມາດໄຫຼຜ່ານ ຂະບວນການພາຍໃນ ຈາກຂັ້ນເມືອງໄປ ຈົນເຖິງ ລະດັບສູນກາງ, ຊຶ່ງຄາດວ່າຈະເປັນບ່ອນທີ່ມີການແກ້ໄຂ ຫຼາຍບັນຫາ. ຄວາມກັງວົນ ຄວນໄດ້ຮັບ ການແກ້ໄຂ ໃນລະດັບທີ່ເໝາະສົມທີ່ສຸດ (ນັ້ນກໍຄື ໃນລະດັບເມືອງ, ແຂວງ, ແລະ ອື່ນໆ) ເມື່ອໃດທີ່ມີການ ຍື່ນ ຄໍາຮ້ອງທຸກ, ບົດລາຍງານ ກ່ຽວກັບ ຄໍາຮ້ອງທຸກ ທີ່ນໍາໃຊ້ແບບຟອມທີ່ເປັນມາດຕະຖານ ຈະຖືກ ສະໜອງໃຫ້ ທີມງານການປົກປ້ອງ ຂອງ ໂຄງການ ແລະ ທີມງານນີ້ ຈະຊີ້ນໍາຂະບວນການ, ຮັກສາບັນທຶກ ການຮ້ອງທຸກທັງໝົດທີ່ຍື່ນມາ, ບົດລາຍງານການຮ້ອງທຸກ ທີ່ຖືກຍື່ນ ແລະ ຮັບປະກັນວ່າ ພວກມັນ ໄດ້ຮັບ ການແກ້ໄຂ ຢ່າງຟຽງຟໍ. ທໍາອິດ ພາກສ່ວນກ່ຽວຂ້ອງ ຄວນນໍາໃຊ້ ຂະບວນການ GRM ທີ່ພັດທະນາແລະ ຈັດຕັ້ງ ປະຕິບັດ ໂດຍແຜນງານ. ໃນນາມເປັນທາງເລືອກສຸດທ້າຍ, ຜູ້ຮ້ອງທຸກ ອາດຈະນໍາໃຊ້ ຂະບວນການ GRM ໂດຍ GCF ເອງ (ນັ້ນກໍຄື ກົນໄກແກ້ໄຂແບບເອກະລາດ ຂອງ GCF, <https://irm.greenclimate.fund/>).

ກ່ອງຂໍ້ມູນ 7: ບົດບາດ ຂອງ CSO ໃນການສະໜັບສະໜູນ ກົນໄກແກ້ໄຂການຮ້ອງທຸກ ຂອງ ແຜນງານ

CSO ຈະມີບົດບາດສໍາຄັນ ໃນການຈັດຕັ້ງປະຕິບັດແຜນງານ, ລວມທັງ ຜ່ານທາງ ການມີສ່ວນຮ່ວມ ຢູ່ໃນກິດຈະກຳ ການສ້າງຄວາມອາດສາມາດ ແລະ ການຝຶກອົບຮົມ, ການປຸກຈິດສໍານຶກ, ແລະ ການສະໜັບສະໜູນ ກິດຈະກຳ ເຄື່ອນທີ່ໄປຫາຊຸມຊົນ. ເຂົາເຈົ້າ ຈະສືບຕໍ່ ເປັນອົງການຈັດຕັ້ງທີ່ສໍາຄັນ ເພື່ອອໍານວຍຄວາມສະດວກ ແກ່ ການສື່ສານ ລະຫວ່າງ ຊຸມຊົນທ້ອງຖິ່ນແລະ ໜ່ວຍງານຄຸ້ມຄອງແຜນງານ.

ອົງການຈັດຕັ້ງທາງສັງຄົມ ທີ່ຢູ່ໃນແຂວງ ແລະ ເມືອງເປົ້າໝາຍ ຈະໄດ້ຮັບການຝຶກອົບຮົມ ກ່ຽວກັບ ກົນໄກການແກ້ ການຮ້ອງທຸກ ຂອງໂຄງການ, ແລະ ສະໜອງແຜນພັບຂໍ້ມູນ ທີ່ມີຂໍ້ມູນການຕິດຕໍ່. ສິ່ງດັ່ງກ່າວນີ້ ຈະຮັບປະກັນວ່າ ເຂົາເຈົ້າມີຄວາມຄຸ້ນເຄີຍກັບ ກົນໄກ, ເປີໂທລະສັບທີ່ສໍາຄັນ ແລະ ສາມາດສະໜັບສະໜູນ ບ້ານ/ຊາວບ້ານພາຍໃນ ທ້ອງຖິ່ນ ໃຫ້ເຂົ້າໃຈເຖິງ ກົນໄກແກ້ໄຂຄໍາຮ້ອງທຸກ ແລະ ຍື່ນຄໍາຮ້ອງທຸກ ແລະ ຮ້ອງຮຽນ.

ຂັ້ນຕອນຕົ້ນຕໍ ຂອງ ກົນໄກແກ້ໄຂການຮ້ອງທຸກ ຂອງ ແຜນງານ ແມ່ນສອດຄ່ອງກັບ ຂັ້ນຕອນທີ່ຖືກກຳນົດ ສໍາລັບ ກົນໄກການຮ້ອງທຸກ ຂອງ ເອກະສານ ER-PD, ແລະ ໄດ້ອະທິບາຍໄວ້ ຢູ່ໃນຕາຕະລາງຂ້າງລຸ່ມນີ້.

ຕາຕະລາງ 31: ພາບລວມ ຂອງ ຂັ້ນຕອນຕົ້ນຕໍ ຢູ່ໃນກົນໄກແກ້ໄຂການຮ້ອງທຸກ ໃນລະດັບແຜນງານ

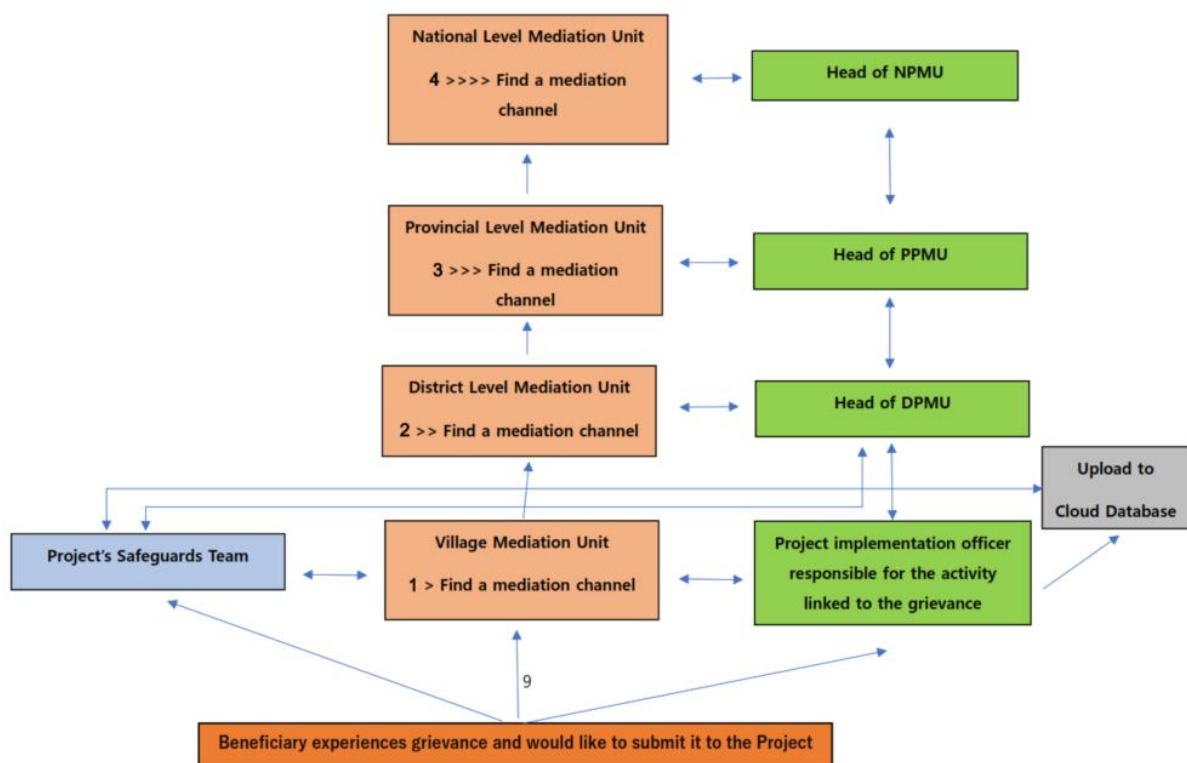
ຂັ້ນຕອນ ຂອງກົນໄກແກ້ໄຂ ການຮ້ອງທຸກ	ລາຍລະອຽດ
ຮັບ ແລະ ລົງທະບຽນ ຄໍາ ຮ້ອງທຸກ	ຜູ້ມີສ່ວນກ່ຽວຂ້ອງ ຍື່ນຄໍາຮ້ອງທຸກຂອງຕົນ ໄປຫາຜູ້ຕາງໜ້າ ທີ່ຮັບຜິດຊອບ ວຽກງານ ການປົກປ້ອງ (ຕົວຢ່າງ ພະນັກງານ DPMU ທີ່ຮັບຜິດຊອບວຽກງານການປົກປ້ອງ, ຊ່ຽວຊານດ້ານການປົກປ້ອງ ແລະ ດ້ານການຕິດຕາມ ແລະ ປະເມີນຜົນ ຂອງ PPMU - ໃຫ້ເບິ່ງແຜນວາດ ຂ້າງລຸ່ມນີ້). ການຮ້ອງທຸກ ສາມາດຍື່ນ ຜ່ານທາງອີເມວ, ຈົດໝາຍ, ແຟັກ, SMS, ການພົບປະ, ການ ລົງກົດຈະກຳເຄື່ອນທີ່, ຫຼື ຮູບແບບອື່ນໆ ທີ່ເປັນລາຍລັກອັກສອນ ຫຼື ດ້ວຍປາກເປົ່າ. ອີງ ການຈັດຕັ້ງທາງສັງຄົມ ພາຍໃນທ້ອງຖິ່ນ ກໍຍັງຈະມີບົດບາດ ສຳຄັນ ໃນການຊ່ວຍອຳນວຍ ຄວາມສະດວກ ການຍື່ນຄໍາຮ້ອງທຸກ ແລະ ຂໍ້ຂ້ອງໃຈ (ໃຫ້ເບິ່ງກ່ອງຂໍ້ມູນ ຂ້າງລຸ່ມນີ້). ທຸກຄໍາຮ້ອງທຸກ ຈະຖືກຈົດທະບຽນ ໂດຍໜ່ວຍງານຮັບຄໍາຮ້ອງທຸກ (DPMU / PPMU / NPMU) ໂດຍນຳໃຊ້ ຮ່າງທີ່ເປັນມາດຕະຖານ. ທຸກຄໍາຮ້ອງທຸກ ທີ່ຍື່ນ ຕ້ອງ ໄດ້ຖືກບັນທຶກໄວ້ເປັນເອກະສານ ຢ່າງຈະແຈ້ງ ແລະ ເກັບຮັກສາໄວ້ ຢ່າງປອດໄພ.
ຮັບຮູ້, ປະເມີນ ແລະ ມອບໝາຍ	ຜູ້ຊ່ຽວຊານ ຂອງແຜນງານ ແລະ/ຫຼື ພະນັກງານ ທີ່ຮັບຜິດຊອບ ວຽກງານການປົກປ້ອງ ໃນລະດັບທີ່ກ່ຽວຂ້ອງ ບ່ອນທີ່ການຮ້ອງທຸກໄດ້ຖືກຍື່ນ (DPMU, PPMU, NPMU) ຕ້ອງຮັບຮູ້ ການຮັບເອົາ ຄໍາຮ້ອງທຸກ. ເຂົາເຈົ້າ ກຳນົດວ່າ ການຮ້ອງທຸກ ຈະດຳເນີນການ, ປະເມີນຄວາມເໝາະສົມ ຂອງການຮ້ອງທຸກ ແລະ ມອບໝາຍຄວາມຮັບຜິດຊອບ ທາງ ດ້ານການຈັດຕັ້ງ ເພື່ອສະເໜີ ຂໍ້ແກ້ໄຂ ແຕ່ຕໍ່ການຮ້ອງທຸກ.
ສະເໜີ ຂໍ້ແກ້ໄຂ	ຈາກນັ້ນ, ໜ່ວຍງານ ທີ່ຮັບຜິດຊອບ ໃນການສະເໜີ ຂໍ້ແກ້ໄຂ (ຕາມການມອບໝາຍ ຈາກພະນັກງານ ຂອງແຜນງານ ໃນຂັ້ນຕອນ 2), ຈະສະເໜີ ທາງເລືອກຕ່າງໆ ໃຫ້ແກ່ຜູ້ ຮ້ອງທຸກ ແລະ ທຸກພາກສ່ວນອື່ນໆ ທີ່ກ່ຽວຂ້ອງ ເພື່ອແກ້ໄຂຄໍາຮ້ອງທຸກ. ສິ່ງດັ່ງກ່າວນີ້ ສາມາດ ປະກອບມີ: i) ການຕອບສະໜອງ / ການປະຕິບັດງານ ໂດຍກົງ ທາງດ້ານ ການຈັດຕັ້ງ, ii) ການປະເມີນ ແລະ ການດຶງເອົາຜູ້ມີສ່ວນກ່ຽວຂ້ອງເຂົ້າຮ່ວມ, iii) ການ ອ້າງອີງເຖິງ ກົນໄກທີ່ມີຄວາມແຕກຕ່າງ (ຕົວຢ່າງ ກົນໄກ ທີ່ໄດ້ລະບຸໄວ້ ໃນໝວດຍ່ອຍ ກ່ອນໜ້ານີ້, ເຊັ່ນ ກົນໄກການຮ້ອງທຸກດ້ານຕຸລາການ), ຫຼື ເຂົາເຈົ້າ ອາດສາມາດ ຕັດສິນ ວ່າ ການຮ້ອງທຸກ ແມ່ນບໍ່ມີເງື່ອນໄຂ ທີ່ເໝາະສົມ.
ສັນຍາ ກ່ຽວກັບ ຂໍ້ ແກ້ໄຂ	ອີງຕາມ ຂໍ້ແກ້ໄຂ ທີ່ໄດ້ສະເໜີ ໃນຂັ້ນຕອນທີ 3, ພະນັກງານ ຂອງແຜນງານ, ຜູ້ຕາງ ໜ້າ ທີ່ຮັບຜິດຊອບ ໃນການສືບສວນ ແລະ ສະເໜີທາງເລືອກ ໃນການແກ້ໄຂ ຈະພົບ ກັບ ຜູ້ຮ້ອງທຸກ ແລະ ພາກສ່ວນອື່ນໆ ທີ່ກ່ຽວຂ້ອງ ແລະ ພະຍາຍາມບັນລຸຂໍ້ຕົກລົງ ທີ່ ຖືກຍອມຮັບ.
ຖ້າແມ່ນ, ຕົກລົງຕໍ່ຂໍ້ແກ້ໄຂ ຕາມບາດກ້າວ 5, ຖ້າບໍ່ແມ່ນ, ໃຫ້ອີງໃສ່ ບາດກ້າວ 6	
5a. ການຈັດຕັ້ງປະຕິບັດ ແລະ ການແກ້ໄຂ	ຜູ້ຊ່ຽວຊານ / ພະນັກງານ ຂອງແຜນງານ ທີ່ຮັບຜິດຊອບ ວຽກງານການປົກປ້ອງ ຈະມອບ ໝາຍໃຫ້ພະນັກງານ ທີ່ກ່ຽວຂ້ອງ ຄວບຄຸມ ການຈັດຕັ້ງປະຕິບັດ ຄໍາຮ້ອງທຸກ, ການ ຕິດຕາມ ຄວາມຄືບໜ້າ ແລະ ປະສິດທິພາບ ຂອງການແກ້ໄຂ.

ຂັ້ນຕອນ ຂອງກົນໄກແກ້ໄຂ ການຮ້ອງທຸກ	ລາຍລະອຽດ
	ທຸກຄຳຮ້ອງທຸກ ທີ່ຍື່ນ ຕ້ອງໄດ້ແຈ້ງໃຫ້ ຄະນະຄຸ້ມຄອງແຜນງານແຫ່ງຊາດ ໂດຍນຳໃຊ້ ຮ່າງທີ່ເປັນມາດຕະຖານ, ທີ່ລວມມີ ຂໍ້ມູນກ່ຽວກັບ ສະຖານະພາບ ຂອງທຸກການຮ້ອງທຸກ.
5b. ການຮ້ອງທຸກ ໄດ້ຮັບ ການແກ້ໄຂ ແລະ ປິດລົງດ້ວຍ ຜົນສຳເລັດ	ຖ້າຂໍ້ແກ້ໄຂ ມີຜົນສຳເລັດ, ຄຳຮ້ອງທຸກ ຈະຖືກແກ້ໄຂ ແລະ ປິດລົງ ດ້ວຍຜົນສຳເລັດ. ປິດລາຍງານການຮ້ອງທຸກ ຫາ ຄະນະຄຸ້ມຄອງແຜນງານແຫ່ງຊາດ ຈະຖືກສະຫລຸບແລະ ຍື່ນໂດຍ ພະນັກງານ ຂອງແຜນງານ ທີ່ມີໜ້າທີ່ຮັບຜິດຊອບ, ໂດຍຊີ້ບອກວ່າ ການ ຮ້ອງທຸກ ໄດ້ຮັບການແກ້ໄຂ ດ້ວຍຜົນສຳເລັດ ແລະ ໄດ້ຖືກປິດລົງ.
5c. ການຮ້ອງທຸກ ບໍ່ໄດ້ຮັບ ການແກ້ໄຂ	ຖ້າຂໍ້ແກ້ໄຂ ບໍ່ປະສົບຜົນສຳເລັດ, ພະນັກງານ ຂອງແຜນງານ ທີ່ຮັບຜິດຊອບ ຕໍ່ການ ຄວບຄຸມ ແລະ ຕິດຕາມການແກ້ໄຂ ຈະທົບທວນຄືນ ຄຳຮ້ອງທຸກ ທີ່ມີການຈັດຕັ້ງ ປະຕິບັດການແກ້ໄຂ (ບາດກ້າວ 6).
<i>ຖ້າບໍ່ມີຂໍ້ຕົກລົງ ກ່ຽວກັບ ຂໍ້ແກ້ໄຂ (ຂັ້ນຕອນທີ 4)...</i>	
ການທົບທວນ ການຮ້ອງທຸກ ທີ່ຖືກກ່າວເຖິງ ຫຼື ປິດລົງ	ຖ້າບໍ່ສາມາດແກ້ໄຂໄດ້, ພະນັກງານຂອງແຜນງານ / ຜູ້ຊ່ຽວຊານດ້ານການປົກປ້ອງ ຈະ ທົບທວນ ເບິ່ງຄຳຮ້ອງທຸກ ກັບຜູ້ຊ່ຽວຊານດ້ານການປົກປ້ອງ ໃນຄະນະຄຸ້ມຄອງແຜນ ງານແຫ່ງຊາດ. ເຂົາເຈົ້າ ຈະພ້ອມກັນ ກຳນົດວ່າ ຈະປັບປຸງວິທີການ ແລະ ສະເໜີ ຂໍ້ແກ້ ໄຂອື່ນໆ ທີ່ເປັນທາງເລືອກ ຫຼືບໍ່, ຫຼືເອົາການຮ້ອງທຸກ ໄປອີງໃສ່ລະບົບໜຶ່ງອີກ (ເຊັ່ນ: ນິຕິກຳ, ການບໍລິຫານ, ຝັກ, ຕຸລາການ, ການບັງຄັບໃຊ້ກົດໝາຍ, ປະເພນີ), ຫຼື ປິດລົງ. ເມື່ອລໍຖ້າຜົນຂອງການທົບທວນຄືນການຮ້ອງທຸກ, ການຮ້ອງທຸກ ທີ່ບໍ່ສາມາດແກ້ໄຂໄດ້ ອາດຈະຖືກອ້າງອີງເຖິງລະບົບອື່ນທີ່ແຕກຕ່າງກັນ ຫຼື ປິດລົງ. ທຸກການຮ້ອງທຸກ, ລວມທັງ ຄຳຮ້ອງທຸກທີ່ບໍ່ສາມາດແກ້ໄຂໄດ້, ຈະຖືກບັນທຶກເປັນ ເອກະສານ ທີ່ນຳໃຊ້ ຮ່າງທີ່ເປັນມາດຕະຖານ, ແລະ ລາຍງານ ຫາ ຕົວແທນຂອງຄະນະ ຄຸ້ມຄອງແຜນງານແຫ່ງຊາດ ທີ່ຮັບຜິດຊອບວຽກງານການປົກປ້ອງ.
ຂັ້ນຕອນ ຂອງກົນໄກແກ້ໄຂ ການຮ້ອງທຸກ	ລາຍລະອຽດ

ແຫຼ່ງຂໍ້ມູນ: ໂຄງການ ຈັດຕັ້ງປະຕິບັດ ການຄຸ້ມຄອງປ່າໄມ້ແບບມູນມິທັດ ແລະ ສົ່ງເສີມການດຳລົງຊີວິດ (I-GFLL): ກົນໄກແກ້ໄຂການຮ້ອງທຸກ. ລາຍລະອຽດ ຂອງລະບົບ. ສະບັບທີ 1, ເດືອນມິຖຸນາ 2021.

ກົນໄກການຮ້ອງທຸກລະດັບແຜນງານ ມີລາຍລະອຽດຢູ່ຂ້າງລຸ່ມນີ້. ຄຳຮ້ອງທຸກ ສາມາດຍື່ນໄດ້ ຜ່ານ 3 ຊ່ອງທາງ ຄື: ໜ່ວຍງານໄກ່ເກຍຂັ້ນບ້ານ (VMU) ແມ່ນເປັນໂຄງສ້າງການຈັດຕັ້ງບ້ານ ສຳລັບ ແກ້ໄຂຄຳຮ້ອງທຸກ. ໜ່ວຍງານ VMU ມີຄວາມຈຳເປັນ ທີ່ຈະລາຍງານ ການຮ້ອງທຸກທີ່ກ່ຽວຂ້ອງກັບແຜນງານ ໄປຫາ ທີມງານປົກປ້ອງ. ເຊັ່ນດຽວກັນ, ແມ່ນ ຜູ້ຈັດຕັ້ງປະຕິບັດ ທີ່ຖືກຮ້ອງຂໍ ໃຫ້ສົ່ງຕໍ່ ຄຳຮ້ອງທຸກ ໄປຫາ ທີມງານການປົກປ້ອງ ຜ່ານທາງ ລະບົບ Cloud Data-base (ຊຶ່ງເປັນສ່ວນໜຶ່ງ ຂອງການລາຍງານປົກກະຕິ). ອັນທີສາມແມ່ນ ມີສາຍດ່ວນຖືກສ້າງຕັ້ງຂຶ້ນ, ທີ່ອະນຸຍາດໃຫ້ ຜູ້ຮ້ອງທຸກ ຕິດຕໍ່ໂດຍກົງ ຫາ ທີມງານປົກປ້ອງໄດ້ ພາຍໃນ 24 ຊົ່ວໂມງຕໍ່ມື້/7 ມື້ຕໍ່ອາທິດ. ທັນທີທີ່ ຄຳຮ້ອງທຸກໄດ້ມາ ຮອດ ທີມງານການປົກປ້ອງ, ມັນຈະຖືກປະເມີນ (ເປັນທຸກອາທິດ) ສຳລັບ ການມີເງື່ອນໄຂ ຂອງເຂົາເຈົ້າ.

ຜ່ານທາງ ກົນໄກ, ຄໍາຮ້ອງທຸກ ສາມາດສົ່ງໄດ້ ທີ່: (1) ບ້ານ, (2) ເມືອງ, (3) ແຂວງ, ແລະ (4) ລະດັບສູນກາງ. ນອກເໜືອໄປຈາກກົນໄກສະເພາະແຜນງານ ທີ່ໄດ້ສະເໜີແລ້ວ, ຄໍາຮ້ອງທຸກ ສາມາດຖືກຍື່ນ ຜ່ານທາງ ກົນໄກອື່ນໆ ທີ່ຖືກນໍາສະເໜີ ຢູ່ໃນໝວດຢ່ອຍກ່ອນໜ້ານີ້, ດັ່ງທີ່ໄດ້ລະບຸໄວ້ ຢູ່ພາຍໃນ ແຜນງານ REDD+ ແລະ ແຜນງານ ER-P ແຫ່ງຊາດ. ຂໍ້ມູນລະອຽດເພີ່ມເຕີມ ກ່ຽວກັບກົນໄກການຮ້ອງຮຽນ/ຮ້ອງທຸກຕາມຮີດຄອງປະເພນີ ທີ່ຢູ່ໃນສະພາບເງື່ອນໄຂຂອງ ໂຄງການ ແມ່ນມີຢູ່ໃນ ກອບການວາງແຜນການພັດທະນາກຸ່ມຊົນເຜົ່າ.



ແຫຼ່ງຂໍ້ມູນ: ໂຄງການ ຈັດຕັ້ງປະຕິບັດປ່າໄມ້ ແບບພູມິທັດ ແລະ ການສົ່ງເສີມຊີວິດການເປັນຢູ່ (I-GFLL): ກົນໄກແກ້ໄຂການຮ້ອງທຸກ. ລາຍລະອຽດກ່ຽວກັບລະບົບ. ສະບັບທີ 1, ເດືອນມິຖຸນາ 2021.

ການທົບທວນ ຄໍາຮ້ອງທຸກແບບບໍ່ເປັນທາງການ ແລະ ຕາມປະເພນີ

ການປະຕິບັດ ຕາມຮີດຄອງປະເພນີ ຂອງ ຊຸມຊົນ, ຊົນເຜົ່າ ແລະ ກຸ່ມສາສະໜາ ທີ່ແຕກຕ່າງກັນ ໃນການຄຸ້ມຄອງຄວາມຂັດແຍ່ງ ໄດ້ຖືກລວມເຂົ້າໃສ່ໃນ ກົນໄກແກ້ໄຂຢ່າງເປັນທາງການ. ໃນບາງກໍລະນີ, ກໍລະນີການຮ້ອງທຸກ ໄດ້ຖືກແກ້ໄຂແບບບໍ່ເປັນທາງການ ໂດຍຊຸມຊົນທ້ອງຖິ່ນ ພາຍໃຕ້ການຊີ້ນຳ ຂອງ ຜູ້ນຳຊຸມຊົນ ຫຼື ຜູ້ນຳທີ່ເປັນເຈົ້າກົກເຈົ້າເລົ່າ. ຫົວໜ້າ DPMU, PPMU ຫຼື NPMU (ຊຶ່ງຂຶ້ນກັບວ່າ ໄດ້ຍື່ນຄໍາຮ້ອງທຸກບ່ອນໃດ), ຈະຝາລະນາ ຄວາມຄິດເຫັນ ຫຼື ຄໍາແນະນຳ ຂອງຜູ້ນຳ ທີ່ມາຈາກ ທຸກກົນໄກແກ້ໄຂ ທີ່ບໍ່ເປັນທາງການ ກ່ອນທີ່ຈະຕັດສິນໃຈທຸກຄັ້ງ.

ການແກ້ໄຂ ການຮ້ອງທຸກ

ເມື່ອ ຄຳຮ້ອງທຸກ ໄດ້ຮັບການແກ້ໄຂ ແລະ ຝ່າຍທີ່ຍື່ນຄຳຮ້ອງທຸກ ໄດ້ຍອມຮັບ ການແກ້ໄຂແລ້ວ, ຄວນລົງນາມໃສ່ໃນ ຂໍ້ຕົກລົງ ໂດຍທຸກພາກສ່ວນທີ່ກ່ຽວຂ້ອງ. ບົດບັນທຶກການຮ້ອງທຸກທັງໝົດ ທີ່ສ້າງຂຶ້ນ ແລະ ໄດ້ຮັບການແກ້ໄຂ ຄວນ ຖືກເກັບຮັກສາໄວ້ ເພື່ອຮັບປະກັນ ໃຫ້ກົນໄກທົບທວນການຮ້ອງທຸກ ມີຄວາມຖືກຕ້ອງສອດຄ່ອງ ແລະ ໂປ່ງໃສ.

ການເຜີຍແຜ່ ແລະ ການປຸກຈິດສຳນຶກ ກ່ຽວກັບ ກົນໄກແກ້ໄຂການຮ້ອງທຸກ

ໃນຂະນະທີ່ ກົນໄກການຮ້ອງທຸກ ຖືກວາງໄວ້ ເພື່ອເປັນເວທີ ສຳລັບຍົກທຸກຄວາມກັງວົນ ໂດຍຝ່າຍໃດຝ່າຍໜຶ່ງ, ມັນມີ ຄວາມສຳຄັນ ທີ່ວ່າ ວິທີການແກ້ໄຂ ຄຳຮ້ອງທຸກ ໄດ້ຖືກແຈກຢາຍ ໃຫ້ທຸກພາກສ່ວນກ່ຽວຂ້ອງແລະ ສະມາຊິກຊຸມຊົນ ໝົດທຸກຄົນ ທີ່ຢູ່ພາຍໃນ ຝື່ນທີ່ ຂອງ ແຜນງານ. ຂໍ້ມູນ ກ່ຽວກັບກົນໄກແກ້ໄຂການຮ້ອງທຸກ ຈະຖືກແຈກຢາຍ ໃຫ້ໝົດ ທຸກພາກສ່ວນກ່ຽວຂ້ອງ ແລະ ຊຸມຊົນ ຜ່ານທາງ:

- ກິດຈະກຳ ທີ່ມີສ່ວນຮ່ວມ ຂອງຫຼາຍພາກສ່ວນ ຂອງແຜນງານ (ການປຶກສາຫາລື FPIC, ກອງປະຊຸມ, ແລະ ອື່ນໆ)
- ກອງປະຊຸມເຜີຍແຜ່ຂໍ້ມູນຂ່າວສານ ແລະ ກອງປະຊຸມບ້ານ, ລວມທັງ ການສະໜອງຂໍ້ມູນຂ່າວສານ ທັງດ້ວຍປາກ ເປົ່າ ແລະ ວັດສະດຸທີ່ໃຫ້ຂໍ້ມູນ
- ແຜນພັບ ກ່ຽວກັບກົນໄກການແກ້ໄຂຄຳຮ້ອງ ທຸກ ຂອງ ແຜນງານ (ທີ່ສ້າງເປັນພາສາລາວ ແລະ ພາສາທ້ອງຖິ່ນ), ທີ່ຖືກແຈກຢາຍໃຫ້ບັນດາພາກສ່ວນກ່ຽວຂ້ອງທີ່ຫຼາກຫຼາຍ ລວມທັງ ອົງການຈັດຕັ້ງທາງສັງຄົມ.
- ລວມເປັນສ່ວນໜຶ່ງ ຂອງ ວັດຖຸອຸປະກອນການສື່ສານອື່ນໆ ທີ່ຖືກອອກແບບ ແລະ ແຈກຢາຍ ໃນຊ່ວງໄລຍະ ການຈັດຕັ້ງປະຕິບັດ ແຜນງານ.

ລາຍງານຫາ GCF

ໂຄງການ ແມ່ນມຸ່ງຫມັ້ນ ທີ່ຈະສ້າງຄວາມໂປ່ງໃສ ແລະ ຄວາມຮັບຜິດຊອບ ຕໍ່ກັບ ການຮ້ອງຮຽນ, ໃນຂະນະທີ່ ຍັງປົກ ປ້ອງຄວາມລັບ ຂອງ ຜູ້ທີ່ກ່ຽວຂ້ອງ. ຕໍ່ກັບບັນຫານີ້, ນັບແຕ່ປີ 2021 ເປັນຕົ້ນໄປ, ບົດລາຍງານປະຈຳປີ ຂອງ ໂຄງການ ແມ່ນຈະລວມມີ ໝວດຫຍໍ້ ທີ່ເວົ້າເຖິງ ຂະບວນການນຳສະເໜີ GRM ແລະ ເມື່ອຄຳຮ້ອງທຸກຖືກຍື່ນເຂົ້າມາ , ຈະລາຍງານຈຳນວນ ແລະ ລັກສະນະຂອງຄຳຮ້ອງທຸກ ທີ່ໄດ້ຮັບ ແລະ ວິທີການແກ້ໄຂ. ການລະບຸລາຍລະອຽດ ຂອງ ບຸກຄົນ ຈະບໍ່ລວມໃສ່.

8 ນະໂຍບາຍ ກ່ຽວກັບຄົນພື້ນເມືອງ ແລະ ການລວມເອົາສັງຄົມເຂົ້າຮ່ວມ

8.1.1 ນະໂຍບາຍ ກ່ຽວກັບຄົນພື້ນເມືອງ ຂອງ GCF ແລະ ຄວາມໝາຍ ຂອງມັນ ຕໍ່ ໂຄງການ

ມີຄວາມໝາຍສໍາຄັນ ສໍາລັບ ໂຄງການ ແລະ ການຫ້າງຫາກະກຽມ ຂອງແຜນງານ ຍ້ອນວ່າ ມັນເປັນໂຕຜັກດັນ ນະໂຍບາຍຄົນພື້ນເມືອງ¹⁹⁵ ຂອງ GCF (ຊຶ່ງຕໍ່ຈາກນີ້ ນະໂຍບາຍ ຈະຢູ່ໃນໝວດນີ້). ນະໂຍບາຍ ຂອງ GCF ໄດ້ຖືກ ຮັບຮອງ ໂດຍຄະນະບໍລິຫານ ໃນເດືອນມີນາ ປີ 2018 (ຂໍ້ຕົກລົງເລກທີ B.19/11). ບາງມາດຕາ ແລະ ຄວາມ ຕ້ອງການ ທີ່ສໍາຄັນທີ່ສຸດ ຂອງມັນ ຖືກຍ້າຍຄືນ ຢູ່ໃນນີ້ ເພື່ອເຮັດໃຫ້ມີຄວາມລົ້ງເຄີຍ ກັບ ຜູ້ມີສ່ວນກ່ຽວຂ້ອງຫຼາຍຂຶ້ນ ກັບ ຄວາມຕ້ອງການເຫຼົ່ານີ້.¹⁹⁶

ນະໂຍບາຍ ແມ່ນການຍອມຮັບ ຂອງ GCF ຄື:

“ສະຖານະພາບ ທາງດ້ານເສດຖະກິດ, ສັງຄົມ ແລະ ນິຕິກຳ ຂອງຄົນພື້ນເມືອງ ມັກຈະຈຳກັດ ຄວາມອາດສາມາດ ຂອງເຂົາເຈົ້າເລື້ອຍໆ ເພື່ອປົກປ້ອງສິດ ຂອງເຂົາເຈົ້າ ຕໍ່, ແລະ ຜົນປະໂຫຍດ ຢູ່ໃນ, ທີ່ດິນ, ອະນາເຂດ ແລະ ຊັບພະຍາກອນທຳມະຊາດ ແລະ ຊັບພະຍາກອນທາງດ້ານວັດທະນາທຳ, ແລະ ອາດຈະຈຳກັດ ຄວາມອາດສາມາດ ຂອງເຂົາເຈົ້າ ໃນການເຂົ້າຮ່ວມຢູ່ໃນ ແລະ ໄດ້ຮັບຜົນປະໂຫຍດ ຈາກ ການລິເລີ່ມພັດທະນາ ແລະ ການລົງມື ປະຕິບັດ ແກ້ໄຂ ການປ່ຽນແປງດິນຟ້າອາກາດ. ຢູ່ໃນຫຼາຍກໍລະນີ, ເຂົາເຈົ້າ ບໍ່ໄດ້ຮັບການເຂົ້າເຖິງ ທີ່ເທົ່າທຽມກັນ ຕໍ່ຜົນປະໂຫຍດ ຂອງໂຄງການ, ຫຼື ຜົນປະໂຫຍດ ບໍ່ໄດ້ຖືກວາງແຜນ ຫຼື ນຳສົ່ງ ໃນຮູບແບບທີ່ ເໝາະສົມສອດຄ່ອງ ກັບວັດທະນາທຳ, ແລະ ທຸກຄັ້ງ ເຂົາເຈົ້າ ບໍ່ໄດ້ຮັບການປຶກສາຫາລື ເທົ່າທີ່ຄວນ ກ່ຽວກັບ ການອອກແບບ ຫຼື ຈັດ ຕັ້ງປະຕິບັດ ກິດຈະກຳ ທີ່ອາດຈະສົ່ງຜົນກະທົບ ຢ່າງຫຼວງຫຼາຍ ຕໍ່ຊີວິດ ຫຼື ຊຸມຊົນ ຂອງເຂົາເຈົ້າ.”

ຈຸດປະສົງຕົ້ນຕໍ ຂອງມັນ ແມ່ນມີດັ່ງຕໍ່ໄປນີ້:

“ເພື່ອສະໜອງ ໂຄງສ້າງ ສໍາລັບ ຮັບປະກັນວ່າ ກິດຈະກຳ ຂອງ GCF ຖືກສ້າງຂຶ້ນ ແລະ ຈັດຕັ້ງປະຕິບັດ ໃນລັກສະນະ ທີ່ສົ່ງເສີມ ການເຄົາລົບ, ສົ່ງເສີມ, ແລະ ປົກປ້ອງ ຢ່າງເຕັມທີ່ ຂອງຄົນພື້ນເມືອງ ຈົນກວ່າວ່າ ເຂົາເຈົ້າ (a) ໄດ້ຮັບຜົນ ປະໂຫຍດ ຈາກ ກິດຈະກຳ ແລະ ໂຄງການ ຂອງ GCF ຢູ່ໃນ ລັກສະນະທີ່ສອດຄ່ອງກັບວັດທະນາທຳ; ແລະ (b) ບໍ່ໄດ້

¹⁹⁵ It is worth reiterating here that the GCF uses a broad definition of IP, and is not concerned about local terminologies. Moreover, This Policy applies whenever indigenous peoples are present in, have, or had a collective attachment or right to areas where GCF-financed activities will be implemented. This includes indigenous peoples who, during the lifetime of members of the community or group, have lost collective attachment to distinct habitats or ancestral territories in the programme area because of forced severance, conflict, government resettlement programmes, dispossession of their land, natural disasters, or incorporation of such territories into an urban area.

¹⁹⁶ The Policy in its entirety is available at GCF's website.

ປະສົບ ກັບ ຜົນກະທົບທີ່ອັນຕະລາຍ ຫຼື ຈະເກີດສະທ້ອນກັບ ຈາກ ການອອກແບບ ແລະ ຈັດຕັ້ງປະຕິບັດ ບັນດາກິດຈະກຳ ທີ່ GCF-ສະໜອງທຶນ.”

ຄວາມຮັບຜິດຊອບ ແມ່ນເປັນຂອງ ອົງການທີ່ຖືກຍອມຮັບ ແລະ ອົງການຈັດຕັ້ງປະຕິບັດ ເພື່ອຍັງຍືນ ໃນລັກສະນະ ທີ່ເຮັດເປັນເອກະສານ ແລະ ມີຄວາມໂປ່ງໃສ ທີ່ສອດຄ່ອງກັບຈຸດປະສົງ ຂອງນະໂຍບາຍ. ຍັງຍື່ນອົງການທີ່ຖືກຍອມຮັບວ່າເຂົາເຈົ້າ “ຮັບຜິດຊອບ ຕໍ່ ການປະຕິບັດ ໃຫ້ຖືກຕ້ອງຕາມ ກົດໝາຍທັງໝົດ ທີ່ມີຜົນນຳໃຊ້ ຊຶ່ງລວມມີ ກົດໝາຍ, ລະບຽບການ ແລະ ມາດຕະຖານ ຂອງ ລັດ ຊຶ່ງວ່າໃນນັ້ນ ກົດຈະກຳ ໄດ້ຖືກຈັດວາງ ແລະ ມີຂໍ້ຜູກມັດ ຂອງລັດ ທີ່ມີຜົນນຳໃຊ້ໂດຍກົງ ຕໍ່ກົດຈະກຳ ຢູ່ພາຍໃຕ້ ສົນທິສັນຍາ ແລະ ສັນຍາສາກົນ”. ເພາະສະນັ້ນ, ການປະຕິບັດໃຫ້ຖືກຕ້ອງສອດຄ່ອງ ຈະຕ້ອງສະທ້ອນໃຫ້ເຫັນ ທັງກົດໝາຍທ້ອງຖິ່ນ ແລະ ມາດຕະຖານ ກ່ຽວກັບ ສິດທິມະນຸດ ແລະ ສົນທິສັນຍາອື່ນໆ ທີ່ລັດຍອມຮັບ.

ນະໂຍບາຍ ມີຫຼັກການຊີ້ນຳ ແປດຢ່າງ ທີ່ລວມມີ ຂະບວນການ FPIC, ທີ່ສິ່ງເສີມສົດ ຕໍ່ທີ່ດິນ, ເຄົາລົບ ຫຼັກການ ຂອງ ສົນທິສັນຍາ ວ່າດ້ວຍສິດທິມະນຸດ, ILO 169 ແລະ UNDRIP, ເຄົາລົບ ຄວາມຮູ້ຕາມປະເພນີ ແລະ ລະບົບຊີວິດການເປັນຢູ່ ແລະ ເພື່ອອຳນວຍຄວາມສະດວກ ແກ່ ການເຂົ້າເຖິງ ໂດຍ ຄົນພື້ນເມືອງ ຕໍ່ ກອງທຶນ GCF.

ການຮັບຮູ້ ຂອງ GCF ຕໍ່ ສິດຂອງຄົນພື້ນເມືອງ ໄດ້ສະແດງຜົນອອກມາ ເປັນມາດຕະການຫຼາຍຢ່າງ ທີ່ເຂັ້ມງວດ ທີ່ລວມຢູ່ໃນນະໂຍບາຍ ຊຶ່ງຈະຖືກຈັດຕັ້ງປະຕິບັດ ຢູ່ບ່ອນທີ່ມີຄົນພື້ນເມືອງ (ຢູ່ ສປປລາວ – ກຸ່ມຊົນເຜົ່າທີ່ມີພາສາ ບໍ່ແມ່ນ ລາວ-ໄຕ). ນະໂຍບາຍ ປ່ອຍໃຫ້:

“GCF ຄາດຫວັງ ແລະ ຫຼີກລ້ຽງ ທຸກຜົນກະທົບສະທ້ອນກັບ ທີ່ ກົດຈະກຳຂອງຕົນ ອາດຈະມີຕໍ່ ສິດ, ຜົນປະໂຫຍດ ແລະ ຄວາມເປັນຢູ່ ຂອງ ຄົນພື້ນເມືອງ, ແລະ ເມື່ອການຫຼີກລ້ຽງ ເປັນໄປບໍ່ໄດ້ ທີ່ຈະຫຼຸດ, ຫຼຸດຜ່ອນ ແລະ/ຫຼື ຊົດເຊີຍ ຢ່າງເໝາະສົມ ແລະ ຢ່າງເທົ່າທຽມກັນ ສຳລັບ ຜົນກະທົບດັ່ງກ່າວ, ໃນລັກສະນະທີ່ສອດຄ່ອງ ແລະ ບັບປຸງ ຜົນໄດ້ຮັບ ຕະຫຼອດເວລາ. ມັນຍືນຍັນ (ໜ້າ. 6) ວ່າ ການນຳໃຊ້ ນະໂຍບາຍນີ້ ຈະບໍ່ມີຂໍ້ຈຳກັດ ຍ້ອນຂາດ ການຮັບຮູ້ ນິຕິກຳ ຫຼື ການກຳນົດ ຄົນພື້ນເມືອງ ໂດຍລັດ. ນອກຈາກນັ້ນ, ມັນຍັງຈະບໍ່ມີຂໍ້ຈຳກັດ ຍ້ອນສະຖານະພາບທາງນິຕິກຳ ຂອງ ການອອກໃບຕາດິນຄົນພື້ນເມືອງ, ຊັບພະຍາກອນ ແລະ ອະນາເຂດ.”

ໜຶ່ງໃນຈຳນວນນິຍາມ ທີ່ມີຄວາມສຳຄັນ ຂອງນະໂຍບາຍ ແມ່ນກ່ຽວຂ້ອງກັບ “ການຍ້າຍຖິ່ນຖານໃໝ່ ແບບບໍ່ສະໝັກໃຈ.” ມັນຖືກກຳນົດ ດັ່ງຕໍ່ໄປນີ້:

“ການຮົ່ວໄຫຼທາງກາຍະພາບ (ການຕັ້ງຖິ່ນຖານໃໝ່, ການສູນເສຍ ທີ່ດິນຢູ່ອາໄສ ຫຼື ການສູນເສຍ), ການຮົ່ວໄຫຼທາງເສດຖະກິດ (ການສູນເສຍທີ່ດິນ, ຊັບສິນ ຫຼື ການເຂົ້າເຖິງຊັບສິນ, ທີ່ລວມມີ ອັນທຳນຳໄປສູ່ ການສູນເສຍ

ແຫຼ່ງລາຍຮັບ ຫຼື ວິທີການດຳລົງຊີວິດອື່ນໆ), ຫຼື ທັງສອງຢ່າງ, ທີ່ມີສາເຫດມາຈາກ ການເອົາທີ່ດິນ ທີ່ກ່ຽວຂ້ອງ ກັບໂຄງການ ຫຼື ຂໍ້ຈຳກັດ ຕໍ່ ການນຳໃຊ້ທີ່ດິນ”.

ອັນທີ່ພົວພັນຢ່າງສະນິດແທ້ໆ ສຳລັບ ໂຄງການນີ້ ແມ່ນຄວາມເປັນໄປໄດ້ ຂອງ ການຮົ່ວໄຫຼ ທາງດ້ານເສດຖະກິດ ທີ່ມີ ສາເຫດມາຈາກ ການຈຳກັດ ການນຳໃຊ້ປ່າເລົ່າ ຂອງກຸ່ມຊົນເຜົ່າ ສຳລັບ ການເຮັດໄຮ່ຢູ່ເຂດເນີນສູງ ໃນອະນາຄົດ. ໃນ ເວລາດຽວກັນ, ຖ້າສິ່ງດັ່ງກ່າວນີ້ ເກີດຂຶ້ນ, ປະຊາຊົນ ຈະຕ້ອງໄດ້ຮັບການຊົດເຊີຍ ສຳລັບ ການສູນເສຍ ໃນລັກສະນະ ທີ່ເຂົາເຈົ້າເຫັນດີ.

ອີກອັນໜຶ່ງ ຂອງຈຸດປະສົງ ນະໂຍບາຍ GCF ທີ່ກ່ຽວຂ້ອງກັບ ທີ່ດິນ ກ່າວວ່າ:

“ເພື່ອສົ່ງເສີມ ແລະ ເຄົາລົບ ສິດຂອງຄົນພື້ນເມືອງ ໃນການເປັນເຈົ້າຂອງ, ນຳໃຊ້, ພັດທະນາ ແລະ ຄວບຄຸມ ທີ່ ດິນ, ອະນາເຂດ, ແລະ ຊັບພະຍາກອນ ທີ່ເຂົາເຈົ້າເປັນເຈົ້າຂອງ ດ້ວຍເຫດຜົນ ຄວາມເປັນເຈົ້າຂອງຕາມປະເພນີ ຫຼື ການຄອບຄອງ ຫຼື ນຳໃຊ້ອື່ນໆ ຕາມປະເພນີ, ຫຼື ບໍ່ດັ່ງນັ້ນ ກໍລວມທັງ ໂຕທີ່ໄດ້ສ້າງຂຶ້ນ.”

ແນ່ນອນ, ສິ່ງດັ່ງກ່າວນີ້ ກ່ຽວຂ້ອງກັບ ການເຄົາລົບ ການຄຸ້ມຄອງທີ່ດິນ ແລະ ຊັບພະຍາກອນ ຂອງ ປະຊາຊົນບັນດາເຜົ່າ ທີ່ລວມມີ ຄວາມຮູ້ຕາມປະເພນີ ຂອງເຂົາເຈົ້າ ໃນການຄຸ້ມຄອງຈັດສັນນີ້.

ໃນຄະນະທີ່ມີການສະໜອງ FPIC ທີ່ເລັ່ງໃສ່ ຂະບວນການ, ນະໂຍບາຍ ຍັງຕ້ອງການ ການປຶກສາຫາລື ທີ່ມີຄວາມໝາຍ ທີ່ຖືກກຳນົດ ຄື:

“ຂະບວນການແບບສອງທາງ ຄື: (a) ເລີ່ມຕົ້ນໄວ ຢູ່ໃນ ຂະບວນການວາງແຜນໂຄງການ ເພື່ອລວບລວມມຸມ ມອງ ໃນເບື້ອງຕົ້ນ ກ່ຽວກັບ ບົດສະເໜີໂຄງການ ແລະ ລາຍງານ ການອອກແບບໂຄງການ; (b) ຊຸກຍູ້ ຄຳຄິດ ເຫັນຂອງຜູ້ມີສ່ວນກ່ຽວຂ້ອງ ໂດຍສະເພາະ ໃນນາມເປັນວິທີທາງ ໃນການລາຍງານ ການອອກແບບໂຄງການ ແລະ ການເຂົ້າຮ່ວມ ໂດຍ ຜູ້ມີສ່ວນກ່ຽວຂ້ອງ ຢູ່ໃນ ການກຳນົດ ແລະ ຫຼຸດຜ່ອນ ຄວາມສ່ຽງ ແລະ ຜົນກະທົບ ຕໍ່ ສິ່ງແວດລ້ອມ ແລະ ສັງຄົມ; (c) ສືບຕໍ່ ບົນພື້ນຖານທີ່ຕໍ່ເນື່ອງ ໃນຄະນະທີ່ ມີຄວາມສ່ຽງ ແລະ ຜົນກະທົບທີ່ເພີ່ມ ຂຶ້ນ; (d) ແມ່ນອີງໃສ່ ການເປີດເຜີຍລ່ວງໜ້າ ແລະ ການເຜີຍແຜ່ ຂໍ້ມູນທີ່ກ່ຽວຂ້ອງ, ໂປ່ງໃສ, ມີຈຸດປະສົງ, ມີ ຄວາມໝາຍ ແລະ ເຂົ້າເຖິງງ່າຍ ໃນກອບເວລາ ທີ່ເຮັດໃຫ້ສາມາດ ມີການປຶກສາຫາລື ທີ່ມີຄວາມໝາຍ ກັບ ຜູ້ມີ ສ່ວນກ່ຽວຂ້ອງ ໃນຮູບແບບທີ່ສອດຄ່ອງກັບວັດທະນາທຳ, ເປັນພາສາທ້ອງຖິ່ນ ທີ່ກ່ຽວຂ້ອງ ແລະ ສາມາດເຂົ້າໃຈ ໄດ້ ສຳລັບ ຜູ້ມີສ່ວນກ່ຽວຂ້ອງ; (e) ຝຶກລະນາ ແລະ ຕອບຄຳຄິດເຫັນ; (f) ສະໜັບສະໜູນ ການເຂົ້າຮ່ວມ ຢ່າງ ຕັ້ງໜ້າ ແລະ ແບບກວມລວມ ກັບໂຄງການ ທີ່ສົ່ງຜົນກະທົບ ຕໍ່ຝ່າຍຕ່າງໆ; (g) ປາສະຈາກ ການຈັດການຈາກ

ພາຍນອກ, ການແຊກແຊງ, ການບັງຄັບ, ການຈຳແນກ, ແລະ ການຂົ່ມຂູ່; ແລະ (h) ຖືກສ້າງເປັນເອກະສານ ແລະ ເປີດເຜີຍ.”

ການສືບຕໍ່ຍ້າຄືນ “ການປຶກສາຫາລື ທີ່ມີຄວາມໝາຍ” ແມ່ນຖືກກຳນົດຢູ່ໃນນີ້:

“ອົງການທີ່ຖືກຍອມຮັບ ຈະຮັບຜິດຊອບ ຕໍ່ ການຮັບປະກັນວ່າ ຊຸມຊົນຕ່າງໆ ທີ່ໄດ້ຮັບຜົນກະທົບ ຫຼື ທີ່ບາງທີຈະໄດ້ຮັບຜົນກະທົບ ຈາກ ກົດຈະກຳ ໄດ້ຮັບການປຶກສາຫາລື ຢ່າງຄັກແນ່ ໃນລັກສະນະທີ່ ສະໜອງໂອກາດ ໃຫ້ເຂົາເຈົ້າ ໃນການສະແດງ ມຸມມອງ ຂອງເຂົາເຈົ້າ ໃນທຸກດ້ານ ກ່ຽວກັບກົດຈະກຳ ແລະ ປ່ອຍໃຫ້ ອົງການທີ່ຖືກຍອມຮັບ ບໍ່ຈຳລະນາ ແລະ ຕອບສະໜອງ ຄວາມກັງວົນຂອງເຂົາເຈົ້າ. ໃນການຮັບປະກັນ ໃຫ້ມີການປຶກສາຫາລື ຢ່າງມີຄວາມໝາຍ ແລະ ມີປະສິດທິພາບ ແລະ ມີການເຂົ້າຮ່ວມ ຂອງບັນດາຊຸມຊົນທີ່ໄດ້ຮັບຜົນກະທົບ ແລະ ປະຊາຊົນຜູ້ທີ່ຖືກຢູ່ໃນຄວາມສ່ຽງ, ອົງການທີ່ຖືກຍອມຮັບ ຈະເອົາຂະບວນການຂອງຕົນ ໄປຕາມລວງດຽວກັບ ຫຼັກການປະຕິບັດ ແລະ ມາດຕະຖານ ທີ່ດີທີ່ສຸດ ແລະ ຈະໃຫ້ຂໍ້ມູນທີ່ກ່ຽວຂ້ອງກັບ ກົດຈະກຳຕ່າງໆ ສາມາດເຂົ້າເຖິງໄດ້ ໂດຍສາທາລະນະຊົນ ໂດຍອີງຕາມ ຄວາມຕ້ອງການ ຂອງ ນະໂຍບາຍເປີດເຜີຍຂໍ້ມູນ ຂອງ GCF ແລະ ນະໂຍບາຍສະບັບນີ້.

ເມື່ອມີຄວາມເປັນໄປໄດ້ ທີ່ຈະເກີດຜົນກະທົບ ຕໍ່ ຄົນພື້ນເມືອງ, ອົງການທີ່ຖືກຍອມຮັບ ຮ່ວມກັບ ປະຊາຊົນພື້ນເມືອງ ຈະກະກຽມ IPP ຫຼື, ຖ້າກົດຈະກຳ ຫຼື ທີ່ຕັ້ງສະເພາະ ບໍ່ທັນຖືກກຳນົດເທື່ອ, IPPF. ຂອບເຂດ ແລະ ມາດຕາສ່ວນ ຂອງ IPP ຫຼື IPPF ຈະມີຄວາມເໝາະສົມ ຕໍ່ ຄວາມສ່ຽງ ແລະ ຜົນກະທົບ ທີ່ເປັນໄປໄດ້ ຂອງໂຄງການ. IPPF ຈະລວມມີ ລາຍລະອຽດ ຕໍ່ ຂະບວນການ ແລະ ແຜນການ ຈົນກວ່າວ່າ ກົດຈະກຳອັນສະເພາະໄດ້ຕາມ ຄວາມຕ້ອງການ ຂອງນະໂຍບາຍນີ້ ແລະ ນະໂຍບາຍ ກ່ຽວກັບສິ່ງແວດລ້ອມ ແລະ ສັງຄົມ ຂອງ GCF ແລະ ມາດຕະຖານ ESS, ຊຶ່ງລວມມີ ຂໍ້ກຳນົດ ສຳລັບ ການພັດທະນາ ແລະ ຈັດຕັ້ງປະຕິບັດ IPP ສະເພາະພື້ນທີ່ທີ່ໄດ້ຕາມ ຄວາມຕ້ອງການ ຂອງນະໂຍບາຍນີ້. IPPF ແລະ IPP ຈະຕື່ມເຕັມ ບົດປະເມີນສັງຄົມ ຂອງ ໂຄງການ ແລະ ແຜນງານ ທີ່ສະເໜີໃຫ້ GCF ສະໜອງເງິນ ແລະ ກຳນົດທິດທາງ ໃຫ້ແກ່ ບັນຫາ ແບບສະເພາະເຈາະຈົງ ທີ່ກ່ຽວຂ້ອງກັບ ການແກ້ໄຂ ຄວາມຈຳເປັນ ຂອງຄົນພື້ນເມືອງ ທີ່ໄດ້ຮັບຜົນກະທົບ.”

ນະໂຍບາຍຄົ້ນພື້ນເມືອງ ຂອງ GCF’ ກຳນົດທິດທາງ ດັ່ງຕໍ່ໄປນີ້ ສຳລັບ ແຜນງານ/ ໂຄງການ ເມື່ອຜູ້ໄດ້ຮັບຜົນປະໂຫຍດ ລວມມີ ທັງຄົນພື້ນເມືອງ ແລະ ທີ່ບໍ່ແມ່ນພື້ນເມືອງ:

“ເມື່ອຄົນພື້ນເມືອງ ບໍ່ເປັນພຽງແຕ່ ຜູ້ໄດ້ຮັບຜົນປະໂຫຍດເທົ່ານັ້ນ ສຳລັບ ກົດຈະກຳ ທີ່ຖືກສະເໜີ ໃຫ້ GCF ສະໜອງເງິນ, ເອກະສານແຜນງານ ແລະ ຂັ້ນຕອນຕ່າງໆ ອາດຈະ ແຕກຕ່າງກັນໄປ ໃນດ້ານຮູບແບບ ແລະ ການນຳສະເໜີ ແລະ ຈະໄດ້ຕາມ ຄວາມຕ້ອງການ ຂອງນະໂຍບາຍນີ້ ຍົກເວັ້ນ ຮູບແບບ ແລະ ການນຳສະເໜີ. ອົງການທີ່ຖືກຍອມຮັບ ຈະອອກແບບ ແລະ ຈັດຕັ້ງປະຕິບັດ ກົດຈະກຳ ທີ່ GCF-ສະໜອງເງິນ ໃນລັກສະນະ ທີ່ສະໜອງ

ຄົນພື້ນເມືອງ ດ້ວຍການເຂົ້າເຖິງ ຜົນປະໂຫຍດ ຂອງໂຄງການ ຢ່າງເທົ່າທຽມກັນ. ຄວາມກັງວົນ ຫຼື ຄວາມ ຕ້ອງການ ຂອງຄົນພື້ນເມືອງ ຈະໄດ້ຮັບການແກ້ໄຂ ຜ່ານທາງ ການປຶກສາຫາລື ທີ່ມີຄວາມໝາຍ, ທີ່ລວມມີ ຂະບວນການ ຊອກຫາ ແລະ ຮັບເອົາ ຄວາມເຫັນດີເຫັນພ້ອມ ແບບອິດສະຫຼະ ໂດຍມີການແຈ້ງໃຫ້ຮູ້ລ່ວງໜ້າ ແລະ ການສ້າງເອກະສານ ຈະສັງລວມ ຜົນຂອງການປຶກສາຫາລື ພ້ອມທັງ ອະທິບາຍວ່າ ບັນຫາຂອງຄົນພື້ນເມືອງ ໄດ້ຖືກແກ້ໄຂ ແນວໃດ ໃນການອອກແບບ ກົດຈະກຳ ທີ່ GCF-ສະໜອງເງິນ. ການຫ້າງຫາກະກຽມ ສຳລັບ ການປຶກສາຫາລື ທີ່ສືບຕໍ່ ໃນຊ່ວງໄລຍະການຈັດຕັ້ງປະຕິບັດ ແລະ ຕິດຕາມ ກໍຍັງຈະໄດ້ອະທິບາຍ.

ອົງການທີ່ຖືກຍອມຮັບ ຈະກະກຽມ ແຜນທີ່ກຳນົດກອບເວລາທີ່ຈະບັນລຸຄາດໝາຍ ເຊັ່ນ IPP, ທີ່ກຳນົດ ມາດ ຕະການ ຫຼື ການປະຕິບັດ ທີ່ຖືກສະເໜີ. ຢູ່ໃນບາງເງື່ອນໄຂ, ແຜນພັດທະນາຊຸມຊົນ ທີ່ເຊື່ອມໂຍງກັນ ຢ່າງ ກວ້າງຂວາງ ຈະຖືກສ້າງຂຶ້ນ, ຊຶ່ງຍົກໃຫ້ເຫັນ ຜູ້ໄດ້ຮັບຜົນປະໂຫຍດທັງໝົດ ຂອງ ກົດຈະກຳ ທີ່ GCF-ສະໜອງ ເງິນ ແລະ ລວມເອົາ ຂໍ້ມູນທີ່ຈຳເປັນ ທີ່ພົວພັນກັບ ຄົນພື້ນເມືອງທີ່ໄດ້ຮັບຜົນກະທົບ. ແຜນພັດທະນາຊຸມຊົນ ອາດ ຈະໝາະສົມ ໃນສະພາບເງື່ອນໄຂ ທີ່ກຸ່ມຄົນອື່ນໆ ນອກຈາກ ຄົນພື້ນເມືອງ ຈະໄດ້ຮັບຜົນກະທົບ ຈາກ ຄວາມ ສ່ຽງ ແລະ ຜົນກະທົບ ທີ່ມາຈາກ ກົດຈະກຳ ທີ່ GCF-ສະໜອງເງິນ, ເມື່ອ ຄົນພື້ນເມືອງ ມີຫຼາຍກວ່າ ໜຶ່ງກຸ່ມ ທີ່ ຈະໄດ້ລວມເຂົ້ານຳ ຫຼື ເມື່ອ ຂອບເຂດຂອງໂຄງການແບບແຜນງານ ໃນລະດັບພາກພື້ນ ຫຼື ລະດັບຊາດ ລວມເອົາ ກຸ່ມປະຊາກອນ ອື່ນໆ.”

ເມື່ອຜູ້ໄດ້ຮັບຜົນປະໂຫຍດຈາກແຜນງານ ທີ່ມາຈາກພາກສ່ວນຕ່າງໆ ໄດ້ເຂົ້າຮ່ວມນຳ, ໄດ້ຕົກລົງ ທີ່ຈະພັດທະນາ “ກອບການວາງແຜນ ການພັດທະນາ ກຸ່ມຊົນເຜົ່າ” (ເອກະສານຊ້ອນທ້າຍ 3 ບົດ ESIA) ສຳລັບ ແຜນງານ GCF, ທີ່ ໄດ້ທຳໜ້າທີ່ເປັນພື້ນຖານ ສຳລັບ ແຜນພັດທະນາກຸ່ມຊົນເຜົ່າ ທີ່ຖືກສ້າງຂຶ້ນ ແກ່ ໂຄງການ 2 (ເອກະສານຊ້ອນທ້ອນຍ 6d ກ່ຽວກັບ FP).

8.1.2 ການປຶກສາຫາລື ຂອງກຸ່ມຊົນເຜົ່າ ໃນການສ້າງແຜນ PRAP ແລະ ແຜນງານຫຼຸດຜ່ອນອາຍເຮືອນ ແກ້ວ

ກ່ຽວກັບ ການປຶກສາຫາລື ໃນຂອບເຂດ ຂອງ ການອອກແບບ ແຜນ PRAP ແລະ ແຜນງານຫຼຸດຜ່ອນອາຍເຮືອນ ແກ້ວ, ຂະບວນການປຶກສາຫາລື ທີ່ກວ້າງຂວາງ ໄດ້ເກີດຂຶ້ນ, ຊຶ່ງວ່າ ໃນນັ້ນ ມີ ແມ່ຍິງ ແລະ ຜູ້ຊາຍ ຈາກກຸ່ມຊົນເຜົ່າ ທີ່ ແຕກຕ່າງກັນ ໄດ້ເຂົ້າຮ່ວມ (ໃຫ້ເບິ່ງຕົວເລກ ລຸ່ມນີ້). ການປຶກສາຫາລື ກັບ ກຸ່ມຊົນເຜົ່າ ໄດ້ຖືກດຳເນີນ ຕໍ່ໄປ ເພື່ອສະ ໜັບສະໜູນ ການພັດທະນາ ແຜນງານ GCF, ແລະ ຖືກອະທິບາຍ ເປັນລາຍລະອຽດ ທີ່ຫຼາຍຂຶ້ນ ຢູ່ພາຍໃນ ກອບການ ວາງແຜນ ການພັດທະນາກຸ່ມຊົນເຜົ່າ ທີ່ຖືກສ້າງຂຶ້ນ ສຳລັບ ແຜນງານ. ຢູ່ໃນຂະບວນການພັດທະນາໂຄງການ 2, ໄດ້ດຳ ເນີນ ການປຶກສາຫາລືຕື່ມອີກ ກັບ ບັນດາກຸ່ມຊົນເຜົ່າ, ຊຶ່ງມີການອະທິບາຍລາຍລະອຽດຫຼາຍຂຶ້ນ ຢູ່ໃນ ແຜນພັດທະນາ ກຸ່ມຊົນເຜົ່າທີ່ຖືກສ້າງຂຶ້ນ ສຳລັບໂຄງການ 2 (ໃຫ້ເບິ່ງ ເອກະສານຊ້ອນທ້າຍ 6d ກ່ຽວກັບບົດສະເໜີຂໍການສະໜອງ ທຶນ).

No	Ethnic Groups	Six Northern Provinces (ER Program Area)					
		HP	LPB	XAY	LNT	BK	ODX
Lao-Tai Ethno-Linguistic Family							
1	Lao	✓	✓	✓	✓	✓	✓
2	Tai	✓	✓	✓	✓	✓	✓
3	Lue		✓	✓	X		
4	Nyouan (Luman, Yuan)		✓	✓	✓	✓	
5	Nyang (Ngang)				✓		✓
6	Tai Nue				✓		
Mon-Khmer Ethno-Linguistic Family							
7	Khmu	✓	✓	✓	✓	✓	✓
8	Pong (Phong)	✓					
9	Xing Moon	✓					
10	Moy	✓					
11	Thene		✓				
12	Bidh				✓		
13	Lamet				✓	✓	✓
14	Sam Tao				✓	✓	
15	Akha				✓	✓	✓
16	Prai			X			
Hmong-Mien Ethno-Linguistic Family							
17	Hmong	✓	✓	✓	✓	✓	✓
18	Emien	✓	✓	✓	✓	✓	✓
Sino-Tibetan Ethno-Linguistic Family							
19	Phou Noy		✓		✓	✓	✓
20	Ho		✓		✓	✓	✓
21	Sila				✓		
22	Lahu					✓	
23	Lanten				X		
Total: total in LFNC figures (total with PRAP additions)		8	11	7 (or 8)	16 (or 18)	12	10

X: Additional groups noted in the PRAP work. In Xayaboury were also Luman and Yuan, but they are in the same ethnic groups as Nyouan.

: Ethnic groups being consulted during the PRAP *kumban* consultations.

ຮູບ 15. ອົງປະກອບ ຂອງກຸ່ມຊົນເຜົ່າ ຢູ່ໃນພື້ນທີ່ ຂອງ ແຜນງານຫຼຸດຜ່ອນການປ່ອຍອາຍເຮືອນແກ້ວ

ແຫຼ່ງຂໍ້ມູນ: ເອກະສານແຜນງານ ຫຼຸດຜ່ອນອາຍເຮືອນແກ້ວ, ເອກະສານຊ້ອນທ້າຍ 1

8.1.3 ຂໍ້ກຳນົດຄວາມຕ້ອງການ ສຳລັບ ແຜນພັດທະນາກຸ່ມຊົນເຜົ່າ ສະເພາະພື້ນທີ່

ມີຫຼາຍກຸ່ມຊົນເຜົ່າ ທີ່ມີຢູ່ໃນພື້ນທີ່ໂຄງການ ໄດ້ຕາມ ມາດຖານເງື່ອນໄຂ ກ່ຽວກັບ ຄົນພື້ນເມືອງ ຂອງທະນາຄານໂລກ ແລະ ຂອງ GCF ຊຶ່ງສາມາດ ຖືກກຳນົດ ໂດຍ ລັກສະນະຕໍ່ໄປນີ້:

- ມີເອກະລັກ ສະເພາະຕົນ ໃນນາມເປັນສະມາຊິກ ຂອງ ກຸ່ມວັດທະນາທຳສັງຄົມຂອງຄົນພື້ນເມືອງທີ່ແຕກຕ່າງກັນ ແລະ ມີການຮັບຮູ້ ເອກະລັກນີ້ ໂດຍຝ່າຍອື່ນ;
- ມີການລວມຕົວຢູ່ ແບບລວມໝູ່ ໃນທີ່ຢູ່ອາໄສ ທີ່ມີຄວາມແຕກຕ່າງທາງດ້ານຜູກພັນຖານ, ອະນາເຂດ ຂອງ ບັນພະບຸລຸດ, ຫຼື ພື້ນທີ່ ຂອງ ການນຳໃຊ້ ຫຼື ຄອບຄອງ ຕາມລະດູການ ລວມທັງ ຕໍ່ ຊັບພະຍາກອນທຳມະຊາດ ຢູ່ ໃນ ທີ່ຢູ່ອາໄສ ແລະ ອະນາເຂດ ເຫຼົ່ານີ້;
- ມີລະບົບທາງດ້ານວັດທະນາທຳ, ເສດຖະກິດ, ສັງຄົມ ຫຼື ການເມືອງ ຕາມຮີດຄອງປະເພນີ ທີ່ແຕກຕ່າງ ຫຼື ແຍກ ຈາກ ລະບົບ ຂອງ ສັງຄົມ ຫຼື ວັດທະນາທຳໃຫຍ່; ແລະ
- ມີພາສາ ຫຼື ພາສາທ້ອງຖິ່ນ ທີ່ແຕກຕ່າງ, ຊຶ່ງມັກຈະແຕກຕ່າງ ຈາກ ພາສາທາງການ ຫຼື ພາສາ ຂອງປະເທດ ຫຼື ພາກພື້ນ ທີ່ເຂົາເຈົ້າດຳລົງຊີວິດຢູ່. ສິ່ງດັ່ງກ່າວນີ້ ລວມມີ ພາສາ ຫຼື ພາສາທ້ອງຖິ່ນ ທີ່ໄດ້ເກີດຂຶ້ນ ແຕ່ບໍ່ມີໃນ ປັດຈຸບັນ ຍ້ອນຜົນກະທົບທີ່ເຮັດໃຫ້ມັນ ມີຄວາມຫຍຸ້ງຍາກ ສຳລັບຊຸນຊົນ ຫຼື ກຸ່ມຄົນ ເພື່ອຮັກສາ ພາສາ ຫຼື ພາສາທ້ອງຖິ່ນ ທີ່ແຕກຕ່າງກັນ.

ເພື່ອໃຫ້ສອດຄ່ອງ ຕາມທິດທາງ ຂອງ ນະໂຍບາຍ GCF, ກອບການວາງແຜນ ພັດທະນາ ຂອງກຸ່ມຊົນເຜົ່າ ໄດ້ຖືກສ້າງ ຂຶ້ນ ເພື່ອຮັບປະກັນວ່າ ກຸ່ມຊົນເຜົ່າ ທີ່ຢູ່ໃນພື້ນທີ່ເປົ້າໝາຍ ຂອງໂຄງການ ໄດ້ຮັບການລາຍງານ ແລະ ປຶກສາ ຢ່າງເຕັມທີ່ ພ້ອມທັງ ໄດ້ຮັບການສະໜອງໂອກາດ ຢ່າງຖືກຕ້ອງ ຕາມກົດໝາຍ ແລະ ຢ່າງພຽງພໍ ໃນການເຂົ້າຮ່ວມ ຢ່າງຕັ້ງໜ້າ ໃນ ການອອກແບບໂຄງການ ແລະ ການກຳນົດ ການຫ້າງຫາກະກຽມ ໃນການຈັດຕັ້ງປະຕິບັດໂຄງການ, ການດຳເນີນງານ ລວມທັງ ການປິດໂຄງການ. ມັນສະໜອງ ກອບວຽກ ສຳລັບ ຄຸ້ມຄອງ ຜົນກະທົບ ທາງລົບ ທີ່ອາດເກີດຂຶ້ນໄດ້ ແບບບໍ່ ຕັ້ງໃຈ ຕໍ່ ສິ່ງແວດລ້ອມ ແລະ ສັງຄົມ ທີ່ພົວພັນ ກັບ ບັນດາກິດຈະກຳ ຂອງໂຄງການ. ສິ່ງດັ່ງກ່າວນີ້ ຈະເຮັດໃຫ້ກຸ່ມ ຊົນເຜົ່າຕ່າງໆ ສາມາດ ຮັບເອົາຜົນປະໂຫຍດ ຈາກໂຄງການ ໃນລັກສະນະ ທີ່ເໝາະສົມ ແລະ ສອດຄ່ອງກັບວັດທະນາ ທຳ ແລະ ເພື່ອເຮັດໃຫ້ ເກີດມີການປຶກສາຫາລື ທີ່ມີຄວາມໝາຍ ແລະ ກວມລວມ ຕະຫຼອດ ການຈັດຕັ້ງປະຕິບັດ ແຜນ ງານ.

ອີງຕາມປະສົບການ ຈາກ ໂຄງການ 1, ແຜນພັດທະນາກຸ່ມຊົນເຜົ່າ ໄດ້ຖືກສ້າງລາຍລະອຽດຂຶ້ນ ໃນຊ່ວງໄລຍະ ການ ກະກຽມໂຄງການ 2. ເມື່ອກຸ່ມຊົນເຜົ່າຕ່າງໆ ສະເໜີໜ້າ, ການປະຕິບັດງານພິເສດ ແມ່ນຈະເປັນສິ່ງຈຳເປັນ ເພື່ອທີ່ຈະ

ປົກປ້ອງ ສະຖານະພາບ ທາງດ້ານສັງຄົມ ແລະ ເສດຖະກິດຂອງເຂົາເຈົ້າ, ແລະ ເພື່ອຫຼີກລ້ຽງ ການຈຳກັດ ຄວາມອາດສາມາດ ຂອງເຂົາເຈົ້າ ໃນການຢືນຢັນ ຜົນປະໂຫຍດ ແລະ ສິດ ຂອງເຂົາເຈົ້າ ຢູ່ໃນປ່າໄມ້, ທີ່ດິນ ແລະ ຊັບພະຍາກອນອື່ນໆທີ່ປະສິດທິຜົນ.

8.1.4 ຄຳແນະນຳ ສຳລັບ ດຳເນີນແຜນພັດທະນາ ກຸ່ມຊົນເຜົ່າ

ໃນຄະນະທີ່ ນະໂຍບາຍຄົນພື້ນເມືອງ ຂອງ ກອງທຶນ GCF ມີຄວາມຕ້ອງການ ທີ່ເຂັ້ມງວດ, ມັນຍັງກຳນົດ ບັນດາ ອົງການທີ່ຖືກຍອມຮັບ ທີ່ມີໂອກາດ ໃນການເຂົ້າເຖິງ ກອງທຶນຕ່າງໆ ຂອງ GCF ເພື່ອເພີ່ມການເຂົ້າຮ່ວມ ຂອງ ແມ່ຍິງ ແລະ ຜູ້ຊາຍ ຈາກເຜົ່າຕ່າງໆ ຢ່າງມີຄວາມໝາຍ. ບາງຄຳແນະນຳ ແບບລວມໆສຳລັບ ການອອກແບບແຜນງານ, ທີ່ອີງ ບາງສ່ວນໃສ່ ບັນຊີລາຍການ ຂອງມາດຕະການ GCF ຢູ່ໃນຫຼາຍໆ ນະໂຍບາຍ, ຖືກກຳນົດໃນນີ້.

“ອົງການທີ່ຖືກຍອມຮັບ ອາດຈະລວມມີ ການສະໜັບສະໜູນ ທາງດ້ານວິຊາການ ຫຼື ດ້ານການເງິນ ທີ່ເປັນສ່ວນໜຶ່ງ ຂອງ ກິດຈະກຳ ທີ່ໄດ້ຮັບການສະໜອງເງິນ ຈາກ GCF ສຳລັບ ການກະກຽມແຜນ, ຍຸດທະສາດ ຫຼື ກິດຈະກຳອື່ນໆ ທີ່ ມີເຈດຈຳນົງ ທີ່ຈະສ້າງຄວາມເຂັ້ມແຂງ ແກ່ ການພິຈາລະນາ ແລະ ການເຂົ້າຮ່ວມ ຂອງຄົນພື້ນເມືອງ ຢູ່ໃນການປະຕິບັດ ງານ ກ່ຽວກັບການປ່ຽນແປງດິນຟ້າອາກາດ ທີ່ສອດຄ່ອງກັບ ສິດອຳນາດ ຂອງ GCF. ຍົກຕົວຢ່າງວ່າ ສິ່ງດັ່ງກ່າວນີ້ ອາດຈະລວມມີ ການລິເລີ່ມຫຼາຍຢ່າງ ທີ່ຖືກອອກແບບ, ເພື່ອ

- (a) ສ້າງຄວາມເຂັ້ມແຂງ ແກ່ ນິຕິກຳພາຍໃນທ້ອງຖິ່ນ ເພື່ອເຮັດໃຫ້ມີການຮັບຮູ້ເຖິງ ການຈັດການ ຄອບຄອງທີ່ດິນ ຕາມຮີດຄອງປະເພນີ;*
- (b) ແກ່ໃຂບົດບາດຍິງຊາຍ, ການແບ່ງປັນທາງດ້ານເສດຖະກິດ-ສັງຄົມ ແລະ ບັນຫາທີ່ກ່ຽວຂ້ອງກັບກຸ່ມຄົນຫຼາຍຮຸ້ນ ທີ່ເກີດຂຶ້ນ ກັບ ຄົນພື້ນເມືອງ;*
- (c) ປົກປ້ອງຄວາມຮູ້ທາງປະເພນີ ຜ່ານທາງ ສົດກ່ຽວກັບຊັບສິນທາງບັນຍາ;*
- (d) ສ້າງຄວາມເຂັ້ມແຂງ ແກ່ ຄວາມອາດສາມາດ ຂອງຄົນພື້ນເມືອງ ໃນການເຂົ້າຮ່ວມ ການວາງແຜນພັດທະນາ ຫຼື ໃນແຜນງານຕ່າງໆ;*
- (e) ສ້າງຄວາມເຂັ້ມແຂງ ແກ່ ຄວາມອາດສາມາດ ຂອງ ອົງການຈັດຕັ້ງລັດ ທີ່ສະໜອງ ການບໍລິການ ແກ່ ຄົນພື້ນເມືອງ; ແລະ*
- (f) ສົ່ງເສີມ ການລວມເອົາ ແລະ ການເຂົ້າຮ່ວມ ຢ່າງມີຄວາມໝາຍ ຂອງ ແມ່ຍິງຄົນພື້ນເມືອງ ແລະ ກຸ່ມຄົນອື່ນໆ ທີ່ຖືກມອງຂ້າມ ເຊັ່ນ ຄົນເສຍອົງຄະ.”*

ນະໂຍບາຍຄົນພື້ນເມືອງ ຂອງ GCF ກ່າວວ່າ “ເມື່ອກິດຈະກຳ ທີ່ສະເໜີໃຫ້ໄດ້ຮັບການສະໜອງເງິນ ຈາກ GCF ອາດ ຈະຕ້ອງການ ການສ້າງສິດ ທີ່ຖືກຮັບຮູ້ທາງກົດໝາຍ ຕໍ່ ທີ່ດິນ ແລະ ອະນາເຂດ, ອົງການທີ່ຖືກຍອມຮັບ, ທີ່ເຮັດວຽກ ຮ່ວມກັບລັດ ແລະ ປະຊາຊົນພື້ນເມືອງ ທີ່ໄດ້ຮັບຜົນກະທົບ, ຈະກະກຽມແຜນ ເພື່ອຮັບປະກັນ ການຮັບຮູ້ ທາງດ້ານນິຕິ ກຳ ຕໍ່ກັບ ສິດຕໍ່ຊັບສິນດັ່ງກ່າວ ໂດຍອີງຕາມ ກົດໝາຍ ແລະ ຂໍ້ກຳນົດ ທີ່ມີຜົນນຳໃຊ້ໄດ້ ຂອງລັດ ທີ່ມີຜົນນຳໃຊ້ ໂດຍ ກົງ ຕໍ່ ກິດຈະກຳ ຢູ່ພາຍໃຕ້ ສົນທິສັນຍາ ແລະ ສັນຍາ ສາກົນ ທີ່ກ່ຽວຂ້ອງ, ທຳນົບທຳນຽມ, ປະເພນີ ແລະ ລະບົບການ ຄອບຄອງທີ່ດິນ ຂອງຄົນພື້ນເມືອງ.”

ຄຳແນະນຳ ຕໍ່ໄປນີ້ ຄວນຈະໄດ້ຮັບການພິຈາລະນາ ໃນເວລາສ້າງ ແຜນພັດທະນາ ຂອງກຸ່ມຊົນເຜົ່າ:

ການວາງແຜນ ການພັດທະນາ

- ມີຄວາມພະຍາຍາມ ທີ່ໜັກແໜ້ນ ໃນການຜັກດັນ ໃຫ້ມີໃບຕາດິນຊຸມຊົນ (ຫຼື ຂອງສະໜະກອນ) ໃນອະນາຄົດ ເມື່ອມີຄວາມເໝາະສົມ ສຳລັບ ບັນດາຊຸມຊົນຂອງຊົນເຜົ່າ ໂດຍສະເພາະ ສຳລັບ ປ່າຊົມໃຊ້ ຂອງບ້ານ.
- ສຳລັບການເຮັດວຽກ ໄປຕາມ ທິດທາງ (a) ຢູ່ໃນບັນຊີລາຍຊື່ຂອງ GCF ຂ້າງເທິງ, ການສະໜັບສະໜູນ ບໍ່ພຽງ ແຕ່ ສຳລັບ ການເຊື່ອມໂຍງ REDD+ ເຂົ້າໃນການວາງແຜນພັດທະນາເທົ່ານັ້ນ ແຕ່ກໍຍັງ ສຳລັບ ການຮັບເອົາການ ພັດທະນາ ທີ່ຈະມີມາຈາກ ການສະໜັບສະໜູນ ກຸ່ມຊົນເຜົ່າໃນອະນາຄົດ ດ້ວຍ ການອອກໃບຕາດິນຊຸມຊົນ ແລະ ລະບຽບການທີ່ບໍ່ເຄັ່ງຄັດ ກ່ຽວກັບ ປ່າຊົມໃຊ້ ຂອງບ້ານ.

ມາດຕະການສ້າງຄວາມອາດສາມາດ ທີ່ກ່ຽວຂ້ອງກັບ ກຸ່ມຊົນເຜົ່າ

- ຫຼັງຈາກຂໍ້ (d) ຂ້າງເທິງ, ແຜນງານ ຄວນຈະສ້າງມາດຕະການສ້າງຄວາມອາດສາມາດ ສຳລັບ ແມ່ຍິງ ແລະ ຜູ້ຊາຍ ທີ່ມາຈາກບັນດາກຸ່ມຊົນເຜົ່າທີ່ແຕກຕ່າງກັນ ຈົນກວ່າ ເຂົາເຈົ້າ ຈະສາມາດ ເຂົ້າຮ່ວມໄດ້ດີ ກັບແຜນງານ ແລະ ບາງທີ ອຳນວຍຄວາມສະດວກ ຂະບວນ FPIC ຂອງເຂົາເຈົ້າເອງ ໂດຍອີງໃສ່ ຄວາມຮູ້ ກ່ຽວກັບສິດ ຂອງເຂົາເຈົ້າ ທີ່ໄດ້ຮັບການປັບປຸງ.
- ຫຼັງຈາກ ຂໍ້ (e) ຂ້າງເທິງ, ໃຫ້ສ້າງ ມາດຕະການສ້າງຄວາມອາດສາມາດ ແກ່ ພະນັກງານລັດ (ແລະ ອາສາສະໝັກ) ເພື່ອປັບປຸງ ຄວາມຮູ້, ອະຄະຕິ ແລະ ຫຼັກການປະຕິບັດ ທີ່ເລັ່ງໃສ ກຸ່ມຊົນເຜົ່າ (ນອກຈາກນັ້ນ ຍັງກ່ຽວພັນກັບ ຄວາມອ່ອນໄຫວທາງເພດ).

ການມີສ່ວນຮ່ວມ ຂອງອົງການຈັດຕັ້ງສັງຄົມ

- ເຖິງແມ່ນວ່າ ມີຄວາມອາດສາມາດ ທີ່ຈຳກັດກໍຕາມ, ອົງການຈັດຕັ້ງສັງຄົມ ຄວນຈະໄດ້ຮັບ ການສະໜັບສະໜູນ ສຳ ລັບ ການເຂົ້າຮ່ວມ ຂອງເຂົາເຈົ້າ ໃນການຊ່ວຍ ຂະບວນການອຳນວຍຄວາມສະດວກ ແລະ ຂະບວນການ FPIC ຢູ່ ໃນບ້ານທີ່ຖືກເລືອກ. ການສະໜັບສະໜູນ ໄວໜຸ່ມທີ່ມາຈາກ ກຸ່ມຊົນເຜົ່າ (ໂດຍສະເພາະ ແມ່ຍິງໄວໜຸ່ມ) ໃຫ້

ມີຄວາມເປັນໄປໄດ້ ໃນການເປັນຜູ້ຝຶກງານ ກັບ ອົງການຈັດຕັ້ງທາງສັງຄົມ ອາດຈະເປັນຫົນທາງ ທີ່ຈະຊ່ວຍໃຫ້ ປະຊາຊົນ ເຮັດວຽກນຳກັນ ເພື່ອປັບປຸງການສື່ສານ. ຄົນໄວໜຸ່ມ ທີ່ມາຈາກກຸ່ມຊົນເຜົ່າ ຄວນຈະໄດ້ຮັບການສະເໜີ ໃຫ້ເຂົ້າເປັນຜູ້ຝຶກງານ ທີ່ໄດ້ຮັບເງິນຄ່າຈ້າງ ກັບ ໜ່ວຍງານຄຸ້ມຄອງແຜນງານ.

ການຄົ້ນຄ້ວາການປະຕິບັດງານ (ທີ່ນຳໄປສູ່ ການປ່ຽນແປງ ແນວທາງປະຕິບັດ ໃນບາງກິດຈະກຳ)

- ການຄົ້ນຄ້ວາ ການປະຕິບັດງານ ໂດຍມີການຄັດເລືອກ ປະຊາຊົນທ້ອງຖິ່ນ ຢູ່ໃນພື້ນທີ່ ທີ່ແຕກຕ່າງກັນ ເພື່ອໃຫ້ ເຂົ້າໃຈ ລະບົບການຄຸ້ມຄອງພູມສຳຖານ ຕາມຮີດຄອງປະເພນີ ແມ່ນຈະດີກວ່າ ແລະ ລວມມີ ອົງປະກອບເຫຼົ່ານີ້ ຈຳນວນໜຶ່ງ ເມື່ອມີຄວາມເປັນໄປໄດ້ ເຂົ້າໃນ ແນວຄວາມຄິດ ກ່ຽວກັບການຝຶນຝູ້ພູມສັນຖານປ່າໄມ້.
- ການຄົ້ນຄ້ວາ ການປະຕິບັດງານ ກ່ຽວກັບ ຊີວະນາໆພັນ-ກະສິກຳ ຢູ່ໃນ ລະບົບເຂດເນີນສູງ ຕາມຮີດຄອງປະເພນີ ຄວນຈະຖືກດຳເນີນ ເພື່ອທີ່ຈະນຳໃຊ້ ຄວາມຮູ້ ທີ່ໄດ້ຮັບ ສຳລັບ ການສະໜັບສະໜູນ ວຽກງານສົ່ງເສີມ (ການສ້າງ ທະນາຄານແກ່ນພັນຂະໜາດນ້ອຍ, ເຊັ່ນ, ການແລກປ່ຽນແກ່ນພັນ ມີຄວາມເປັນທຳ ແລະ ອື່ນໆທີ່ຄ້າຍກັນ ໂດຍບອກວ່າ ແມ່ຍິງ ມີບົດບາດຫຼາຍທີ່ສຸດ ຢູ່ໃນການຄຸ້ມຄອງແກ່ນພັນ).
- ການຄົ້ນຄ້ວາ ການປະຕິບັດງານ ທີ່ນຳໄປສູ່ ການປັບປຸງ ການຄຸ້ມຄອງ ເຄື່ອງປ່າຂອງດົງ (ທີ່ລວມມີ ການຮຽນຮູ້ ຈາກ ບັນດາຊຸມຊົນທ້ອງຖິ່ນ ກ່ຽວກັບວ່າ ເຂົາເຈົ້າຄຸ້ມຄອງແນວໃດ).

ເອກະສານຊ້ອນທ້າຍ 1: ແຫຼ່ງຂໍ້ມູນອ້າງອີງ ທີ່ຖືກເລືອກ

1. ສິ່ງຕີພິມ ຂອງລັດຖະບານລາວ ເປັນແຕ່ລະອົງການຈັດຕັ້ງ

ສູນສະຖິຕິແຫ່ງຊາດ

ການສຳຫຼວດແຮງງານ, ປີ 2017

ການສຳຫຼວດ ຕົວຊີ້ວັດສັງຄົມລາວ, ປີ 2017

ບົດລາຍງານການສຳຫຼວດພົນລະເມືອງ ແລະ ທີ່ຢູ່ອາໄສ ປີ 2005 ແລະ ປີ 2015

ປຶ້ມສະຖິຕິປະຈຳປີ, ປີ 2016 ແລະ ປີ 2017

ກະຊວງກະສິກຳ ແລະ ປ່າໄມ້

ຍຸດທະສາດປ່າໄມ້ຮອດປີ 2020

ຍຸດທະສາດ ກະສິກຳຮອດປີ 2025

ຄູ່ມືການດຶງເອົາຊຸມຊົນເຂົ້າຮ່ວມ (SUFORD-SU)

ຄູ່ມືການວາງແຜນນຳໃຊ້ທີ່ດິນ ແບບມີສ່ວນຮ່ວມ, ປີ 2010

ເອກະສານກຽມພ້ອມ REDD+: ເອກະສານ ERPD, ຮ່າງ SESA, ຮ່າງ ESMF, ແຜນ PRAP

ຄູ່ມືການດຶງເອົາຊຸມຊົນເຂົ້າຮ່ວມ ຂອງ SUFORD-SU

ກະຊວງ ແຜນການ ແລະ ການລົງທຶນ

ແຜນພັດທະນາ ເສດຖະກິດສັງຄົມ ຄັ້ງທີ 8

ຈົດໝາຍເຫດທາງລັດຖະການ ຂອງລາວ

ກົດໝາຍ, ດຳລັດ, ຄຳສັ່ງ ຫຼາຍສະບັບ

ຈົດໝາຍເຫດທາງລັດຖະການ ສາມາດເຂົ້າເບິ່ງທາງອອນລາຍທີ່:

<https://www.laoofficialgazette.gov.la/>

2. ໂຄງການຈ່າຍເງິນ ຄ່າຫຼຸດຜ່ອນການປ່ອຍອາຍເຮືອນແກ້ວ ຢູ່ທາງພາກເໜືອ ຂອງລາວ

ກອບຄຸ້ມຄອງສິ່ງແວດລ້ອມ ແລະ ສັງຄົມ (ESMF), ສາມາດເຂົ້າຫາໄດ້ ຢູ່ຕາມລິ້ງນີ້: <http://documents.worldbank.org/curated/en/361551588068269303/Environmental-and-Social-Management-Framework>

ກອບນະໂຍບາຍການຍົກຍ້າຍຈັດສັນຕັ້ງຖິ່ນຖານໃໝ່ (RPF) ສາມາດເຂົ້າຫາໄດ້ ຢູ່ຕາມລິ້ງນີ້: <http://documents1.worldbank.org/curated/en/377481588071123406/pdf/Resettlement-Policy-Framework.pdf>

ບົດປະເມີນສິ່ງແວດລ້ອມ ແລະ ສັງຄົມ ໃນແງ່ຍຸດທະສາດ (SESA) ສາມາດເຂົ້າຫາໄດ້ ຢູ່ຕາມລິ້ງນີ້: <http://documents1.worldbank.org/curated/en/244611588069185418/pdf/Strategic-Environmental-and-Social-Assessment.pdf>] ເອກະສານຊ້ອນທ້າຍ 11 - ບົດປະເມີນສິ່ງແວດລ້ອມ ແລະ ສັງຄົມ ໃນແງ່ຍຸດທະສາດ (SESA) ສາມາດເຂົ້າຫາໄດ້ ຢູ່ຕາມລິ້ງນີ້: <http://documents1.worldbank.org/curated/en/244611588069185418/pdf/Strategic-Environmental-and-Social-Assessment.pdf>]

3. ກອງທຶນດິນຟ້າອາກາດສີຂຽວ

ນະໂຍບາຍດ້ານສິ່ງແວດລ້ອມ ແລະ ສັງຄົມ

ນະໂຍບາຍດ້ານບົດບາດຍິງ - ຊາຍ

ນະໂຍບາຍກ່ຽວກັບ ຄົນພື້ນເມືອງ

ການຕັດສິນໃຈຂອງຄະນະບໍລິຫານ

4. ເອກະສານທາງວິຊາການ ແລະ/ຫຼື ສື່ເທົາ

AIPP (2014): Shifting Cultivation, Livelihood and Food Security New and Old Challenges for Indigenous Peoples in Asia. Asia Indigenous Peoples' Pact

- Broegaard, R. B., Vongvisouk, T., & Mertz, O. (2017): Contradictory Land Use Plans and Policies in Laos: Tenure Security and the Threat of Exclusion. *World Development*, 89, 170–183.
- Centre for Development and Environment (CDE) Bern (2018): Socio-Economic Atlas of the Lao PDR.
- CDE, Bern (2014): Province Fact Sheet: Land Leases and Concessions, Luang Prabang.
- Chan, N. ,Takeda, S., and Xayvongsa, L. (2018): Livelihood Activities of Swiddeners Under the Transition of Swidden Agriculture: A Case Study in a Khmu Village, Northern Lao PDR, In Mario Ivan Lopez, m. I., and Suryomenggolo, J. (Editors), *Environmental Resources Use and Challenges in Contemporary Southeast Asia Tropical Ecosystems in Transition*
- Dwyer, M. (2017): Land and Forest Tenure in Laos: Baseline Overview 2016 with Options for Community Participation in Forest Management. UN-REDD Programme.
- FAO (2019). Occupational Health and Safety in Forestry. Available online: <http://www.fao.org/sustainable-forest-management/toolbox/modules/occupational-health-and-safety-in-forestry/basic-knowledge/en/>
- FCPF (2014): Forest Governance Assessment for REDD+ implementation in Lao PDR through application of the PROFOR forest governance tool. Forest Carbon Partnership Facility.
- Fujita, Y. & K. Phanvilay (2008): Land and Forest Allocation in Lao People's Democratic Republic: Comparison of Case Studies from Community-Based Natural Resource Management Research, *Society & Natural Resources: An International Journal*, 21:2, 120-133
- Gebert, R. and Luangxhot, N. (2009): *At the Crossroads: Poverty, Gender and Ethnicity Issues in the Northern Uplands of Lao PDR*. SDC.
- Gebert, R. (2015): Policy, Laws and Regulations and the UNFCCC Cancun Safeguards: Frameworks and Gaps in the Lao PDR.
- GIZ, WRI. (2015). Environmental and Social Safeguards at the Green Climate Fund. Available online: <http://www.gcfreadinessprogrammeme.org/sites/default/files/Environmental%20and%20Social%20Safeguards%20at%20the%20Green%20Climate%20Fund.pdf>

- Government of Lao PDR (2013): Prime Minister's Order No. 31/PM, dated 5 November 2013 on the Temporary Suspension of Logging in Production Forest.
- Government of Lao PDR (2016): Prime Minister's Order No. 15, May 2016, on Strengthening Strictness of Timber Harvest Management and Inspection, Timber Transport and Business.
- Government of Lao PDR (2017): Party Resolution on Land. The Central Committee of the Lao People's Revolutionary Party's Resolution on Enhancement of Land Management and Development in New Period (3 August 2017).
- Higashi, S. (2015): An alternative approach to land and forest management in northern Lao PDR. In: Erni, C. (Ed.), *Shifting Cultivation, Livelihood and Food Security – New and Old Challenges for Indigenous Peoples in Asia*. FAO, IWGIA & AIPP. pp 255-290.
- Holdaway, E. and Phakdisoth, L. (2018): Presentation entitled *Organisational Assessment of the Lao Environmental Protection Fund: Summary of gap analysis*.
- Ironside, J. (2017): The Recognition of Customary Tenure in Lao PDR. MRLG Thematic Study Series #8. Vientiane. MRLG.
- Kenney-Lazar, M. (2016): Linking Food and Land Tenure Security in the Lao PDR. Vientiane: Land Issues Working Group (LIWG), Global Association for People and the Environment (GAPE), and Village Focus International (VFI)
- Ministry of Agriculture and Forestry (MAF) (2015): Forest Cover Assessment 2015, Department of Forestry.
- Rock, F., Sisoulath, V., Metzger, C., Chanhthaneun, S., Phayalath, X., and Derbidge, J. (2015): Systematic Land Registration in Rural Areas of Lao PDR Concept Document for countrywide application. GIZ.
- Rock, F. (2018): Presentation entitled Land Policy Briefs in Cambodia, Lao PDR and Myanmar. MLRG.
- Roder, W., Phengchanh, S. and Maniphone, S. (1997): Dynamics of soil and vegetation during crop and fallow period in slash-and-burn fields of northern Laos. *Geoderma* 76 (1-2): 131–144.
- Smith, H. and Alounsavath, O. (2015): Forestry Legality Compendium.

- Soulivanh, B., A. Chantalasy, P. Suuphida, and Lintzmeyer, F. (2004): Study on land allocation to individual households in rural areas of Lao PDR. Vientiane, Lao PDR: German Technical Cooperation Sector Project Land Management.
- To, P. X., Treanor, N.B., Canby, K., (2017): Impacts of the Laos logs and sawnwood export bans: significant reductions in exports to major markets of Vietnam and China in 2016. Forest Trends Report Series: Forest Policy, Trade and Finance. Forest Trends, April 2017.
- Vongvisouk, T., Brandt Broegaard, R., Mertz, O., and Thongmanivong, S. (2016): Rush for cash crops and forest protection: Neither land sparing nor land sharing. Land Use Policy 55, 182–192.
- Vongvisouk, T., Mertz, O., Thongmanivong, S. Heinemann, A. & Phanvilay, K. (2014): Shifting cultivation stability and change: Contrasting pathways of land use and livelihood change in Laos. Applied Geography 46: 1-10.
- World Bank. 2017. Lao PDR Agriculture Commercialization Project Environmental and Social Management Framework. Available online: <http://www.maf.gov.la/wp-content/uploads/2018/01/ENVIRONMENTAL-AND-SOCIAL-MANAGEMENT-FRAMEWORK-draft.pdf>

ເອກະສານຊ້ອນທ້າຍ 2: ກຸ່ມຊົນເຜົ່າ ໃນເມືອງທີ່ຖືກເລືອກລ່ວງໜ້າ

ແຂວງ	ID ຂອງ ເມືອງ	ຊື່ເມືອງ	ລາວ-ໄຕ	ມອນ-ຂະ ແມ	ຕິເບດ- ພະມ້າ	ມົ້ງ-ອົ້ວ ມ້ຽນ	ບໍ່ໄດ້ລະບຸ
ຫຼວງນ້ຳທາ	301	ນ້ຳທາ	40.7	24.1	15.1	18.6	1.4
ຫຼວງນ້ຳທາ	303	ລອງ	18.2	4.1	69.0	7.5	1.1
ຫຼວງນ້ຳທາ	304	ວຽງຜູຄາ	14.1	62.9	18.2	3.4	1.5
ຫຼວງນ້ຳທາ	305	ນາແລ	17.3	81.6	0.2	0.0	0.9
ອຸດົມໄຊ	401	ໄຊ	25.0	49.7	6.3	17.9	1.0
ອຸດົມໄຊ	403	ນາໝ້	15.7	53.5	10.7	19.1	1.0
ອຸດົມໄຊ	404	ງາ	21.4	57.9	0.1	19.6	1.0
ອຸດົມໄຊ	405	ແປງ	29.4	55.6	0.3	13.4	1.2
ບໍ່ແກ້ວ	501	ຫ້ວຍຊາຍ	37.7	35.5	2.9	22.1	1.7
ບໍ່ແກ້ວ	503	ເມີງ	19.7	9.5	63.1	6.8	0.9
ບໍ່ແກ້ວ	504	ຜາອຸດົມ	18.9	71.0	0.0	8.8	1.2
ບໍ່ແກ້ວ	505	ປາກທ່າ	32.8	36.3	0.2	29.9	0.8
ຫຼວງພະບາງ	602	ຊຽງເງິນ	20.8	60.4	0.1	16.3	2.4
ຫຼວງພະບາງ	603	ນານ	53.4	36.4	0.3	8.8	1.0
ຫຼວງພະບາງ	608	ໂພນໄຊ	10.5	63.7	0.0	25.1	0.7
ຫຼວງພະບາງ	610	ວຽງຄຳ	10.9	77.7	0.0	10.8	0.6
ຫົວພັນ	701	ຊຳເໜືອ	47.8	16.9	0.1	33.8	1.4
ຫົວພັນ	703	ຮຽມ	49.9	45.4	0.0	3.8	0.7
ຫົວພັນ	704	ວຽງໄຊ	70.1	10.5	0.1	18.0	1.2
ຫົວພັນ	705	ຫົວເມືອງ	16.5	61.0	0.0	21.5	0.9
ຫົວພັນ	706	ຊຳໃຕ້	47.8	1.7	0.0	49.6	0.9
ຫົວພັນ	707	ສີບເບົາ	59.3	5.0	0.0	34.7	0.8
ຫົວພັນ	710	ຊອນ	37.2	18.6	0.0	43.5	0.7

ໄຊຍະບູລີ	801	ໄຊຍະບູລີ	62.7	20.9	0.5	14.1	1.8
ໄຊຍະບູລີ	803	ຫົງສາ	50.2	35.0	0.0	9.2	5.5
ໄຊຍະບູລີ	806	ພຽງ	69.9	11.9	0.3	16.8	1.2
ໄຊຍະບູລີ	807	ປາກລາຍ	94.6	1.4	0.1	2.5	1.5
ໄຊຍະບູລີ	810	ຫົງມີໄຊ	97.8	1.2	0.0	0.0	0.9

ໝາຍເຫດຕາຕະລາງ: ເນັ້ນໃຫ້ເຫັນ ປ່ອນທີ່ມີກຸ່ມຊົນເຜົ່າທີ່ແຕກຕ່າງກັນ ກວມເປັນສ່ວນໃຫຍ່ ຢ່າງຈະແຈ້ງ. ກຸ່ມພາສາ Palaungic ແມ່ນ

ນອນຢູ່ພາຍໃຕ້ ກຸ່ມພາສາມອນຂະແມ່.

ແຫຼ່ງຂໍ້ມູນ: ຊຸດຂໍ້ມູນ ຈາກ ການສຳຫຼວດປະຊາກອນ ແລະ ທີ່ຢູ່ອາໄສ, ປີ 2015.

ເອກະສານຊ້ອນທ້າຍ 3: ການປຶກາປ້ອງ ຈາກການປ່ຽນແປງດິນຟ້າ

ອາກາດ ຂອງ GIZ

ຄວາມສ່ຽງ ທີ່ກ່ຽວຂ້ອງກັບ ການປ່ຽນແປງ ຂອງ ດິນຟ້າອາກາດ

ພາກນີ້ ຈະສຶກສາ:

- ຄວາມສ່ຽງ ທີ່ກ່ຽວຂ້ອງກັບ ການປ່ຽນແປງ ຂອງ ດິນຟ້າອາກາດ ທີ່ມີຕໍ່ ແຜນງານ, ຜົນທີ່ຕ້ອງການ ແລະ ຜົນປະໂຫຍດ ຂອງ ແຜນງານ
- ຜົນກະທົບທາງລົບ ທີ່ບໍ່ໄດ້ຕັ້ງໃຈ ທີ່ມີຕໍ່ ຄວາມອາດສາມາດ ໃນການຜັນຕົວ ຫຼື ປັບຕົວ ຂອງ ປະຊາຊົນ, ລະບົບ ນິເວດ, ຫຼື ຊັບສິນທີ່ເປັນຮູບເປັນຮ່າງ
- ທ່າແຮງ ສໍາລັບ ປັບປຸງ ຄວາມອາດສາມາດ ໃນການປັບຕົວ ຫລື ຜັນຕົວ

ແຜນງານ ແນ່ໃສ່ ເພື່ອຫຼຸດຜ່ອນ ການປ່ອຍອາຍເຮືອນແກ້ວ ຊຶ່ງສາເຫດຕົ້ນຕໍ ແມ່ນມາຈາກ ການທຳລາຍປ່າໄມ້ ແລະ ການເຮັດໃຫ້ປ່າໄມ້ເສື່ອມໂຊມ. ເພື່ອບັນລຸເປົ້າໝາຍດັ່ງກ່າວ, ແຜນງານ ພະຍາຍາມແນະນຳ ການປ່ຽນແປງຫຼາຍຢ່າງ ທີ່ ຈະຫັນໄປສູ່ ການປະຕິບັດ ການຄຸ້ມຄອງການນຳໃຊ້ທີ່ດິນ ແບບຍືນຍົງ ຢູ່ໃນ 6 ແຂວງພາກເໜືອ ຂອງ ສປປ ລາວ (ຊຶ່ງ ທີ່ຮຽກເປັນທາງການ ແມ່ນ ສປປ ລາວ), ຊຶ່ງລວມມີ ການຄຸ້ມຄອງຈັດສັນປ່າໄມ້ ແບບຍືນຍົງ, ປ່າໄມ້ທີ່ອາໄສຊຸມຊົນ, ການຝຶນຝຸ ພູມີທັດປ່າໄມ້, ການປະຕິບັດກະສິກຳທີ່ດີ ແລະ ການເຮັດກະສິກຳ ທີ່ບໍ່ມີການຕັດໄມ້ທຳລາຍປ່າ. ສະນັ້ນ, ສອງລະບົບທີ່ກ່ຽວຂ້ອງ ສໍາລັບ ປະເມີນ ຄວາມສ່ຽງ ທີ່ພົວພັນກັບ ການປ່ຽນແປງ ຂອງ ດິນຟ້າອາກາດ ແມ່ນ ລະບົບນິເວດປ່າໄມ້ ແລະ ລະບົບກະສິກຳ, ແລະ ໃນທາງອ້ອມ ແມ່ນ ປະຊາກອນ ທີ່ອາໄສຢູ່ໃນ ແລະ ນອກ ລະບົບເຫລົ່ານີ້. ແຜນງານ ບໍ່ສະໜັບສະໜູນ ກິດຈະກຳຕ່າງໆ ທີ່ກ່ຽວຂ້ອງກັບ ຜົນຖານໂຄງລ່າງ ທາງກາຍະພາບ.

ແຫຼ່ງເອກະສານ ທີ່ສໍາຄັນ ສໍາລັບ ຄວາມສ່ຽງ ແລະ ໂອກາດທີ່ຈະໄດ້ຮັບຜົນກະທົບ ຈາກການປ່ຽນແປງ ຂອງ ດິນຟ້າ ອາກາດ ຢູ່ໃນ ສປປ ລາວ ປະກອບມີ ຄື:

- ບົດສື່ສານແຫ່ງຊາດ ສະບັບທີ 2 ຂອງ ສປປ ລາວ ໄປຫາ UNFCCC
- ບົດປະເມີນຄວາມສ່ຽງ ແລະ ຄວາມເປັນໄປໄດ້ທີ່ຈະໄດ້ຮັບຜົນກະທົບ ຈາກສະພາບດິນຟ້າອາກາດ ຂອງ ADB (ປີ 2016) “ໂຄງການ ຂະແໜງການພັດທະນາ ຜົນຖານໂຄງລ່າງ ຊົນນະບົດ ຢູ່ທາງພາກເໜືອ ຂອງ ລາວ – ການກວດສອບສະຖານະພາບ (Due Diligence) ສໍາລັບ ການສະໜອງເງິນເຝີມຕື້ມ”

- ເອກະສານສະແດງຂໍ້ມູນຕົວຈິງ ກ່ຽວກັບສະພາບດິນຟ້າອາກາດ (2015): ກຳປູເຈຍ - ລາວ
- ອົງການແມ່ນ້ຳຂອງ (MRC) (ປີ 2010). ຜົນກະທົບ ຈາກ ການປ່ຽນແປງດິນຟ້າອາກາດ ແລະ ການພັດທະນາ ກ່ຽວກັບ ລະບອບການໄຫຼຂອງແມ່ນ້ຳຂອງ, ບົດປະເມີນສະບັບທຳອິດ - ປີ 2009. ເອກະສານວິຊາການ ຂອງ MRC. MRC ນະຄອນຫຼວງວຽງຈັນ.
- ທ່ານ Eastham, J., ແລະ ຄະນະ (ປີ 2008). ບົດປະເມີນແຫຼ່ງນ້ຳ ຂອງອ່າງແມ່ນ້ຳຂອງ: ຜົນກະທົບ ຈາກ ການ ປ່ຽນແປງດິນຟ້າອາກາດ. CSIRO: ສູນລວບລວມຂໍ້ມູນ ແລະ ຄົ້ນຄ້ວ ກ່ຽວກັບນ້ຳ ສຳລັບ ປະເທດ ທີ່ມີສຸຂະພາບ ດີ.
- IPCC (2014). ການປ່ຽນແປງດິນຟ້າອາກາດ, ປີ 2014, ຜົນກະທົບຕໍ່ການປັບຕົວ ແລະ ຄວາມເປັນໄປໄດ້ ທີ່ ຈະໄດ້ຮັບຜົນກະທົບ, ພາກ B: ດ້ານພາກພື້ນ, p1335. ເຈມີວາ www.ipcc.ch

ແຜນປັບຕົວແຫ່ງຊາດ (NAP) ແລະ ບົດສື່ສານແຫ່ງຊາດ ສະບັບທີສາມ (NC3) ຍັງຢູ່ໃນໄລຍະເລີ່ມຕົ້ນ ການກະກຽມ ໃນຊ່ວງໄລຍະເວລາ ທີ່ຂຽນບົດປະເມີນນີ້, ແລະ ບໍ່ສາມາດຄຳນຶງເຖິງ ເອກະສານດັ່ງກ່າວນີ້ໄດ້.

ຢູ່ໃນ ບົດສື່ສານແຫ່ງຊາດ ສະບັບທີ 2 ໄປຫາ UNFCCC, ສປປ ລາວ ໄດ້ລະບຸຕົນເອງວ່າ ເປັນປະເທດດ້ອຍພັດທະນາ ທີ່ມີຄວາມສາມາດ ໃນການປັບຕົວ ທີ່ຈຳກັດ ທີ່ມີຄວາມເປັນໄປໄດ້ສູງ ທີ່ຈະໄດ້ຮັບຜົນກະທົບ ຈາກ ການປ່ຽນແປງດິນຟ້າ ອາກາດ. ຢູ່ໃນ ສປປ ລາວ, ກຸ່ມຄົນທີ່ທຸກຍາກ ແລະ ທີ່ຖືກມອງຂ້າມ ປະເຊີນກັບຄວາມສ່ຽງ ຈາກສະພາບດິນຟ້າ ອາກາດ ຢ່າງບໍ່ເທົ່າກັນ, ໃນນັ້ນ ມີອຸນຫະພູມເພີ່ມຂຶ້ນ ແລະ ຝົນຕົກແບບບໍ່ປົກກະຕິ, ຊຶ່ງເຊົ້າ ໄດ້ຮັບຜົນກະທົບ ຫຼາຍຂຶ້ນ ຈາກ ການປ່ຽນແປງດັ່ງກ່າວ ແລະ ໂດຍທົ່ວໄປແລ້ວ ເຂົາເຈົ້າມີຄວາມອາດສາມາດ ໃນການປັບຕົວຕໍ່ ຍ້ອນ ການເອື້ອອຸຮັດ ຕໍ່ ສະພາບແວດລ້ອມ ທີ່ມີການປ່ຽນແປງຢ່າງວ່ອງໄວ.

ການປ່ຽນແປງ ຂອງ ສະພາບດິນຟ້າອາກາດ ວ່າງບໍ່ດົນມານີ້:

ອຸນນະພູມສະເລ່ຍປະຈຳປີ ໃນຂົງເຂດອາຊີຕາເວັນອອກສຽງໃຕ້ ໄດ້ເພີ່ມຂຶ້ນ ຢ່າງສະຫມ່ຳສະເຫມີ ແຕ່ ປີ 1970 ຫາ ປີ 2010. ແຕ່ປີ 1951 ຫາ 2000, ອຸນນະພູມສະເລ່ຍປະຈຳປີ ຢູ່ໃນ ສປປ ລາວ ໄດ້ເພີ່ມຂຶ້ນ 0.1 ຫາ 0.3 °C ຕໍ່ ທົດ ສະວັດ. ການວິເຄາະປະຫວັດຜ່ານມາ ຍັງໄດ້ເປີດເຜີຍໃຫ້ເຫັນ ອັດຕາປະລິມານນ້ຳຝົນ ປະຈຳລະດູ (2,046 ມມ ຕໍ່ປີ) ແລະ ປະຈຳປີ (2,741 ມມ ຕໍ່ປີ) ເພີ່ມຂຶ້ນ. ທ່າອ່ຽງເຫຼົ່ານີ້ແມ່ນເປັນຍ້ອນ ຄວາມຖີ່ຂອງເຫດການຝົນຕົກໜັກ ທີ່ໄດ້ ເພີ່ມຂຶ້ນ. ການວິເຄາະຄວາມເປັນໄປໄດ້ ສະແດງໃຫ້ເຫັນວ່າ ເຫດການຝົນຕົກປະຈຳເດືອນ ທີ່ມີປະລິມານນ້ຳຝົນ ຫຼາຍ ກ່ວາ 600 ມມ ໄດ້ເພີ່ມຂຶ້ນ ໃນຂະນະທີ່ ເຫດການຝົນຕົກ ທີ່ມີປະລິມານນ້ຳຝົນ 300-500 ມມ ໄດ້ຫຼຸດລົງ ໃນຊ່ວງ ໄລຍະດຽວກັນ. ໃນຊ່ວງໄລຍະ ສະຕະວັດທີ່ຜ່ານມາ, ຄວາມຊັກຊ້າເລັກນ້ອຍ ໄດ້ຖືກສັງເກດເຫັນ ຢູ່ໃນລະດູຝົນ, ຊຶ່ງຊຶ້

ໃຫ້ເຫັນວ່າ ຄວາມແປຜັນ ແລະ ຄວາມບໍ່ແນ່ນອນ ຂອງ ຝົນຕົກ ຍັງຄົງເປັນ "ບັນຫາທີ່ສໍາຄັນ". ການສຶກສາອື່ນໆ ຊຶ່ງໃຫ້ເຫັນວ່າ ລະດູແລ້ງນັບມື້ນັບຍາວນານ, ແລະ ການປ່ຽນແປງຂອງດິນຝ້າອາກາດ ຈະເຮັດໃຫ້ໄພແຫ້ງແລ້ງເພີ່ມຂຶ້ນ, ໂດຍສະເພາະແມ່ນຢູ່ໃນລະດູແລ້ງ.

ແຕ່ປີ 1966 ຫາ ປີ 2009, ປະມານສາມສ່ວນສີ່ ຂອງໄພພິບັດທົ່ວປະເທດ ແມ່ນກ່ຽວຂ້ອງກັບສະພາບດິນຝ້າອາກາດ (ນໍ້າຖ້ວມ 50%, ພາຍຸ 14%, ໄພແຫ້ງແລ້ງ 14%). ຄວາມຖີ່ ຂອງໄພພິບັດທໍາມະຊາດ ໄດ້ເພີ່ມຂຶ້ນ ຈາກເກີດຂຶ້ນຄັ້ງໜຶ່ງ ໃນທຸກໆສອງປີ ກ່ອນປີ 1992 ເພີ່ມໄປເປັນ ເກີດຂຶ້ນຄັ້ງໜຶ່ງ ຕໍ່ ປີ ຫຼື ແມ້ກະທັ້ງສອງຄັ້ງຕໍ່ປີ ຫຼັງຈາກປີ 1992. ປະເທດ ຖືກຝຶຈາລະນາວ່າ ມີຄວາມສ່ຽງສູງ ທີ່ຈະເກີດໄພນໍ້າຖ້ວມ, ດິນເຊາະເຈື່ອນ, ພາຍຸໄຊໂຄລນ ແລະ ໄພປ່າ, ມີຄວາມສ່ຽງປານກາງ ທີ່ຈະເກີດສະພາບຄວາມຮ້ອນທີ່ຮຸນແຮງ, ແລະ ມີຄວາມສ່ຽງຕໍ່າ ທີ່ຈະເກີດການຂາດແຄນນໍ້າ.

ການປ່ຽນແປງ ຂອງສະພາບດິນຝ້າອາກາດ ທີ່ໄດ້ຖືກຄາດຄະເນໄວ້:

ການຄາດຄະເນ ການປ່ຽນແປງ ຂອງດິນຝ້າອາກາດ ສໍາລັບ ພາກພື້ນແມ່ນໍ້າຂອງ ລວມທັງ ພື້ນທີ່ຂອງແຜນງານ, ໂດຍອີງຕາມ ສະຖານະການ, ຕົວແບບ ແລະ ມາດຕາສ່ວນພູມສັນຖານ ທີ່ແຕກຕ່າງກັນ, ເຫັນດີວ່າ ອີງຕາມການຄາດຄະເນ, ພາກພື້ນຍ່ອຍແມ່ນໍ້າຂອງ ຈະມີອຸນຫະພູມເພີ່ມຂຶ້ນ ລະຫວ່າງ 0.01 °C ຫາ 0.036 °C ຕໍ່ປີ. ຮູບແບບປະລິມານນໍ້າຝົນຕາມລະດູການ ຈະເບິ່ງເໝືອນກັບວ່າ ຈະມີການປ່ຽນແປງ, ທີ່ຊຶ່ງໃຫ້ເຫັນເຖິງ ປະລິມານນໍ້າຝົນ ທີ່ເພີ່ມຂຶ້ນ ເຖິງແມ່ນວ່າ ຄວາມສ່ຽງທີ່ສໍາຄັນ ທີ່ຈະເກີດສະພາບທີ່ແຫ້ງແລ້ງລົງ ແລະ ລະດູແລ້ງທີ່ຍາວຂຶ້ນ ກໍຍັງຈະເກີດຂຶ້ນກໍຕາມ ລວມທັງການເພີ່ມຂຶ້ນ ຂອງ ການສະພາບອາກາດທີ່ຮ້າຍແຮງ ເຊັ່ນ: ພະຍາດໄຕ້ຝຸ່ນ.

Ad a): ຄວາມສ່ຽງ ທີ່ເກີດຈາກ ສະພາບດິນຝ້າອາກາດ ທີ່ມີຕໍ່ແຜນງານ:

ADB CRVA ໄດ້ກວດສອບ ຄວາມສ່ຽງ ທັງຈາກ ການປ່ຽນແປງ ຂອງ ດິນຝ້າອາກາດ ແລະ ຄວາມແປຜັນ ຂອງດິນຝ້າອາກາດ ໃນປັດຈຸບັນ. ຜົນການສຶກສາ ແນະນຳຜົນກະທົບ ຈາກ ການປ່ຽນແປງຂອງດິນຝ້າອາກາດ ທີ່ອາດຈະເກີດຂຶ້ນກັບ ພື້ນທີ່ ຂອງແຜນງານ ດັ່ງຕໍ່ໄປນີ້:

- ອຸນຫະພູມ ໄດ້ເພີ່ມຂຶ້ນ
- ສັນຍານ ປະລິມານນໍ້າຝົນປະຈຳປີ ທັງສໍາລັບ ການເພີ່ມຂຶ້ນ ແລະ ຫຼຸດລົງ ໃນລະດູການ ທີ່ແຕກຕ່າງກັນ (ສັນຍານ ສໍາລັບການເພີ່ມຂຶ້ນ ຢູ່ໃນການສຶກສາເພີ່ມຕື່ມ)
- ຍັງມີການປ່ຽນແປງລະດູການ, ດັ່ງນັ້ນ;
- ຜະລິດຕະຜົນກະສິກໍາ ໄດ້ຫຼຸດລົງ, ຊຶ່ງພາໃຫ້ເກີດ ການຂາດແຄນສະບຽງອາຫານ
- ນໍ້າໄຫຼໃນແຕ່ລະປີ ໄດ້ເພີ່ມຂຶ້ນ, ນໍ້າໄຫຼໃນລະດູແລ້ງ ໄດ້ເພີ່ມຂຶ້ນ ແລະ ສະນັ້ນ;
- ຄວາມເປັນໄປໄດ້ ສໍາລັບ ການເພີ່ມຂຶ້ນຂອງນໍ້າຖ້ວມ (ບໍ່ໄດ້ວັດແທກ)

ການສຶກສາ ທີ່ໄດ້ປຶກສາ ບໍ່ໄດ້ເຕືອນເຖິງ ຄວາມສ່ຽງທີ່ເກີດຈາກສະພາບດິນຝ້າອາກາດ ສໍາລັບ ລະບົບນິເວດປ່າໄມ້. ການຄົ້ນຄວ້າ ແນະນຳວ່າ ໂດຍທົ່ວໄປແລ້ວ ປ່າໄມ້ (ໃນເຂດຮ້ອນ) ມີຄວາມສາມາດໃນການຟື້ນຕົວ ຈາກ ການ

ປ່ຽນແປງ ຂອງດິນຟ້າອາກາດ.¹⁹⁷ ແຕ່ວ່າ ຫົວຂໍ້ນີ້ ອາດຈະຢູ່ພາຍໃຕ້ ການຄົ້ນຄວ້າ – ລວມທັງ ຢູ່ໃນ ສປປ ລາວ. ການຄາດຄະເນ ສໍາລັບ ສປປ ລາວ ຊີ້ບອກເຖິງ ຄວາມເຄັ່ງຕຶງທີ່ອາດຈະເກີດຂຶ້ນໃນອະນາຄົດ ຕໍ່ ລະບົບນິເວດປ່າໄມ້ ເຊັ່ນ: ປະລິມານນໍ້າຝົນ ທີ່ຫຼຸດລົງຕາມລະດູການ ຫຼື ໄພແຫ້ງແລ້ງທີ່ໄດ້ເພີ່ມຂຶ້ນ, ຊຶ່ງອາດສາມາດ ຊີ້ໃຫ້ເຫັນເຖິງ ຄວາມ ສ່ຽງທີ່ຈະເກີດໄພໄຫວປ່າຫຼາຍຂຶ້ນ, ການປ່ຽນແປງອົງປະກອບຂອງຊະນິດພັນ ຫຼື ການສູນເສຍຊີວະນາໆພັນ. ເຖິງ ຢ່າງໃດກໍຕາມ, ໂດຍທົ່ວໄປແລ້ວ ມັນຍັງບໍ່ແນ່ນອນເທື່ອວ່າ ລະບົບນິເວດປ່າໄມ້ ໂດຍສະເພາະ ຢູ່ທາງພາກເໜືອ ຂອງ ສປປ ລາວ ຈະໄດ້ຮັບຜົນກະທົບແນວໃດ.

Ad b): ຜົນກະທົບທາງລົບທີ່ບໍ່ໄດ້ຕັ້ງໃຈ

ບໍ່ມີຫຍັງ ທີ່ໄດ້ຄາດຫວັງໄວ້. ແຜນງານ ສະໜັບສະໜູນ ການເຮັດກະສິກໍາ ທີ່ໂດຍທົ່ວໄປແລ້ວ ບໍ່ປະກອບສ່ວນເຂົ້າໃນ ການຂະຫຍາຍກະສິກໍາ, ແຕ່ປັບປຸງ ທັດສະ, ຄວາມຫຼາກຫຼາຍ ແລະ ປະສິດທິຜົນ ສໍາລັບ ນໍ້າໃຊ້ທີ່ດິນກະສິກໍາທີ່ມີຢູ່ ແລ້ວ. ການຄຸ້ມຄອງຈັດສັນປ່າໄມ້ ແບບຍືນຍົງ (SFM) ແລະການຟື້ນຟູພູມິທັດປ່າໄມ້ (FLR) ຈະບໍ່ປະກອບສ່ວນ ເຂົ້າ ໃນການຫຼຸດຜ່ອນ ຄວາມສາມາດໃນການຟື້ນຕົວ ຫຼື ຄວາມອາດສາມາດໃນການປັບຕົວ.

ການປະເມີນຄວາມສ່ຽງ:

ຜົນກະທົບໂດຍລວມ ສໍາລັບ ກະສິກໍາ ແລະ ປ່າໄມ້ ເບິ່ງເໝືອນກັບວ່າຈະຕໍ່າ, ເພາະວ່າ ວັນນະຄະດີພົບວ່າ ເອກະສານ ໄດ້ ສະແດງໃຫ້ເຫັນ ຜົນກະທົບ ຂອງ ດິນຟ້າອາກາດ ທີ່ກ່ຽວຂ້ອງກັບ ຝົນ ແລະ ນໍ້າ ຈົນຮອດກາງສະຕະວັດ ແລະ ທ້າຍ ສັດຕະວັດ ທີ່ຖືວ່າອ່ອນແອ (ໃຫ້ເບິ່ງ ເອກະສານຄວາມເປັນຈິງ ກ່ຽວກັບ ສະພາບດິນຟ້າອາກາດ).

Ad c): ໂອກາດທີ່ເປັນໄປໄດ້ ສໍາລັບແກ້ໄຂ ການປ່ຽນແປງດິນຟ້າອາກາດ

ແຜນງານ ມີທ່າແຮງ ທີ່ຈະສົ່ງເສີມ:

- ການເຊື່ອມໂຍງ ແລະ ການພິຈາລະນາ ຄວາມສ່ຽງດ້ານດິນຟ້າອາກາດ ໃນການວາງແຜນການນໍາໃຊ້ທີ່ດິນ ເພື່ອ ຫຼຸດຜ່ອນ ຜົນກະທົບ ຕໍ່ ຊຸມຊົນ ແລະ ກິດຈະກຳທາງເສດຖະກິດ
- ພຶດ ແລະ ແນວພັນ ທີ່ທຶນທານ ຕໍ່ ໄພນໍ້າຖ້ວມ ແລະ ໄພແຫ້ງແລ້ງ ຜ່ານທາງ ການຝຶກອົບຮົມ/ການສ້າງຄວາມ ອາດສາມາດ ທາງດ້ານກະສິກໍາ ເພື່ອເພີ່ມ ຄວາມອາດສາມາດໃນການປັບຕົວຂອງ ຊາວກະສິກອນ.
- ການເຊື່ອມໂຍງກັນ ລະຫວ່າງທີ່ຢູ່ອາໄສ ເພື່ອເພີ່ມທະວີ ຄວາມສາມາດໃນການຟື້ນຕົວ ຂອງຊະນິດພັນທີ່ຍ້າຍຖິ່ນ ຖານ ແລະ ລະບົບນິເວດ ທີ່ເປັນສ່ວນໜຶ່ງ ຂອງ ການຟື້ນຟູພູມິທັດປ່າໄມ້

ຕົວເລືອກໃນການປັບຕົວ

ທາງເລືອກ ໃນການລົງມືປະຕິບັດ ການປັບຕົວຕໍ່ໄປນີ້ ໄດ້ຖືກກໍານົດຂຶ້ນ ເພື່ອປັບປຸງ ຄວາມສາມາດໃນການຟື້ນຕົວ ຂອງ ບັນດາກິດຈະກຳ ຂອງແຜນງານ ຕໍ່ ກັບການປ່ຽນແປງດິນຟ້າອາກາດ, ແລະ ຫຼີກລ້ຽງ ຄວາມສ່ຽງ ທາງດ້ານ

¹⁹⁷ <https://www.nature.com/news/tropical-forests-unexpectedly-resilient-to-climate-change-1.12570>

ສິ່ງແວດລ້ອມ ແລະ ສັງຄົມ ທີ່ສາມາດ ເພີ່ມຄວາມເປັນໄປໄດ້ ທີ່ຈະໄດ້ຮັບຜົນກະທົບ ຂອງ ລະບົບນິເວດ ແລະ ປະຊາຊົນ ທ້ອງຖິ່ນ ຕໍ່ກັບ ການປ່ຽນແປງ ຂອງ ດິນຟ້າອາກາດ:

ສໍາລັບ ລະບົບນິເວດປ່າໄມ້:

- ການພິຈາລະນາ ຂໍ້ມູນສະພາບດິນຟ້າອາກາດ ແລະ ຄວາມສ່ຽງ ແລະ ຄວາມເປັນໄປໄດ້ທີ່ຈະໄດ້ຮັບຜົນກະທົບ ຈາກ ສະພາບດິນຟ້າອາກາດ ຢູ່ໃນ PLUP, ແລະ ການວາງແຜນ VFM
- ປະກອບມີ ຄວາມກົດດັນ-ທີ່ເກີດມາຈາກສະພາບດິນຟ້າອາກາດ ຢູ່ໃນການຕິດຕາມປ່າໄມ້ ລວມທັງ ການສໍາຫຼວດ ປ່າໄມ້ທົ່ວປະເທດ.
- ໃນນາມເປັນສ່ວນໜຶ່ງຂອງແຜນຄຸ້ມຄອງ, ກິດຈະກຳພື້ນຖານພູມິທັດປ່າໄມ້, ແລະ ການປັບປຸງການຄຸ້ມຄອງປ່າ ສະຫງວນ ທີ່ໄດ້ຮັບການສົ່ງເສີມໂດຍ ແຜນງານ ພາຍໃຕ້ໝາກຜົນ 3, ປະກອບມີ ມາດຕະການຄຸ້ມຄອງໄຟປ່າ.
- ສົ່ງເສີມ ການສ້າງແລວເຊື້ອມຕໍ່ ລະຫວ່າງ ລະບົບນິເວດ ເພື່ອຊ່ວຍ ໃຫ້ເກີດມີການເຊື້ອມຕໍ່ ແລະ ຄວາມສາມາດ ໃນການຝຶ້ນຕົວ ຂອງ ທຳມະຊາດ (ສ່ວນໜຶ່ງ ຂອງ ການຝຶ້ນພູມິທັດປ່າໄມ້).
- ສະໜັບສະໜູນ ການປົກປັກຮັກສາ ແລະ ການຄຸ້ມຄອງອ່າງໂຕງ ທີ່ມີປ່າໄມ້ ແບບຍືນຍົງ.

ສໍາລັບການກະສິກໍາ:

- ການພິຈາລະນາ ຂໍ້ມູນຂ່າວສານ ກ່ຽວກັບ ສະພາບດິນຟ້າອາກາດ ແລະ ຄວາມສ່ຽງ ແລະ ຄວາມເປັນໄປໄດ້ທີ່ຈະ ໄດ້ຮັບຜົນກະທົບ ຈາກສະພາບດິນຟ້າອາກາດ ຢູ່ໃນ PLUP, ແລະ ແຜນການລົງທຶນ PSAP
- ສະໜັບສະໜູນໂຄງການຊົນລະປະທານລະດູແລ້ງ, ຢູ່ໃນໝາກຜົນ 2 ຮ່ວມມືກັບ ADB
- ການສ້າງຄວາມອາດສາມາດ ແລະ ການຝຶກອົບຮົມ ກ່ຽວກັບ ເຕັກນິກການເອົານໍ້າແບບຍືນຍົງ ແລະ ການຫຼຸດຜ່ອນ ຄວາມຕ້ອງການນໍ້າ ຜ່ານທາງ ການປະສົມປະສານຜິດ ໂດຍການຮ່ວມມືກັບ ADB, FAO, ແລະ IFAD.
- ການສົ່ງເສີມຄວາມຫຼາກຫຼາຍທາງດ້ານກະສິກໍາ (ຊຶ່ງກົງກັນຂ້າມກັບ ການນໍາໃຊ້ທີ່ດິນປູກພືດຊະນິດດ່ຽວ ຢ່າງແຜ່ ຫຼາຍ ຢູ່ໃນບັນດາແຂວງພາກເໜືອ) ຢູ່ພາຍໃນ PSAP.
- ການລວມເອົາ ຜືດ ແລະ ແນວຜັນ ທີ່ທົນທານຕໍ່ໄພນໍ້າຖ້ວມ ແລະ ໄພແຫ້ງແລ້ງ. ສິ່ງດັ່ງກ່າວນີ້ ສ່ວນໃຫຍ່ແມ່ນ ສາມາດຖືກນໍາໃຊ້
- ແຜນງານ ສາມາດສົ່ງເສີມ ຂະບວນການຫຼຸດຜ່ອນຄວາມສ່ຽງ ຜ່ານທາງ PLUP ແບບເຊື້ອມສານ ແລະ ການວາງ ແຜນແບບມີສ່ວນຮ່ວມ ສໍາລັບ ການຄຸ້ມຄອງກະສິກໍາ ແລະ ປ່າໄມ້ ແບບຍືນຍົງ, ລວມທັງ ຍົກຕົວຢ່າງ, ຫຼຸດຜ່ອນ ການເຮັດໄຮ່ເລື່ອນລອຍ ແລະ ເພີ່ມຄວາມປົກຫຸ້ມ ຂອງ ຜືດ ຢູ່ຕາມເປົ້ນພູ ແລະ ໃນເຂດເນີນສູງ ເພື່ອຊ່ວຍ ຫຼຸດຜ່ອນ ການເຊາະເຈື້ອນ ແລະ ການຕົກຕະກອນ ທີ່ພາໃຫ້ ເກີດມີການຕັດຝັ່ງແມ່ນໍ້າຂອງ ແລະ ຝົນຂອງແມ່ນໍ້າ ຕອນລຸ່ມສູງຂຶ້ນ ແລະ ເກີດມີດິນຖະລົ່ມ ຢູ່ຕາມພື້ນທີ່ຄ່ອຍຊັນ.
- ການສ້າງຄວາມອາດສາມາດໃຫ້ແກ່ຊາວກະສິກອນ ກ່ຽວກັບ ການຄຸ້ມຄອງສັດຕູພືດ ແລະ ພະຍາດ ແບບຍືນຍົງ
- ການວາງແຜນນໍາໃຊ້ທີ່ດິນ ສາມາດຊ່ວຍປັບປຸງ ການປະຕິບັດການນໍາໃຊ້ທີ່ດິນ, ລວມທັງ ການຫຼຸດຜ່ອນ ຄວາມ ສ່ຽງ (ເຊັ່ນ: ການກໍານົດພື້ນທີ່ ທີ່ມີຄວາມສ່ຽງສູງ ທີ່ຈະເກີດດິນເຊາະເຈື້ອນ, ນໍ້າຖ້ວມ, ແລະ ອື່ນໆ), ແລະສາມາດ

ສະໜັບສະໜູນ ການວາງແຜນ, ການຍອມຮັບ ແລະ ການຕິດຕາມ ຂະບວນການນຳໃຊ້ທີ່ດິນ ແບບຍືນຍົງ ທີ່ສາມາດຊ່ວຍຫຼຸດຜ່ອນຄວາມສ່ຽງ (ຍົກຕົວຢ່າງ, ຄວາມບົກຫຼັ່ມຂອງປ່າໄມ້ທີ່ເພີ່ມຂຶ້ນ ສາມາດຫຼຸດຜ່ອນ ຄວາມສ່ຽງ ທີ່ຈະເກີດມີໄພນ້ຳຖ້ວມ, ດິນເຊາະເຈື່ອນ ຫຼື ໄຟໄຫມ້ປ່າ ຢູ່ໃນສະພາບເງື່ອນໄຂໃດໜຶ່ງ). ສິ່ງດັ່ງກ່າວນີ້ ຈະໄດ້ຮັບການເສີມສ້າງ ໂດຍມາດຕະການ ທີ່ແນໃສ່ ສ້າງຄວາມເຂັ້ມແຂງ ແກ່ ການປັບຕົວເຂົ້າກັບ ການປ່ຽນແປງຂອງດິນຟ້າອາກາດ ພາຍໃຕ້ ໂຄງການ 2.

- ການຕິດຕາມກວດກາ ຢ່າງເປັນປົກກະຕິ ແລະ ຮອບດ້ານ ທີ່ຖືກດຳເນີນຢູ່ພາຍໃນ ກອບຂອງແຜນງານ ຢູ່ໃນລະດັບທ້ອງຖິ່ນ, ລວມທັງບັນດາກຸ່ມຊົນເຜົ່າຕ່າງໆ ເພື່ອຮັບຜົນປະໂຫຍດ ຈາກ ຄວາມຮູ້ຂອງເຂົາເຈົ້າ, ສາມາດນຳໄປສູ່ ການຊອກຄື້ນຫາໃນເບື້ອງຕົ້ນ, ການຕິດຕາມ ແລະ ການກຳນົດ ການປະຕິບັດ/ການປັບປຸງ ການຄຸ້ມຄອງທີ່ເໝາະສົມ ຕາມຄວາມຈຳເປັນ.

ທີມງານ ຂອງແຜນງານ ຄວນປະກອບມີ ພະນັກງານ ຜູ້ທີ່ມີຄຸນວຸດທິ ທີ່ຮັບຜິດຊອບ ຕໍ່ ການຕິດຕາມ ຜົນຂອງແຜນງານ ແລະ ການຈັດຕັ້ງປະຕິບັດ ແຜນຄຸ້ມຄອງສິ່ງແວດລ້ອມ ແລະ ສັງຄົມ (ESMP), ລວມທັງ ຄວາມສ່ຽງ ທີ່ກ່ຽວຂ້ອງກັບ ການປ່ຽນແປງ ຂອງ ດິນຟ້າອາກາດ.

ເອກະສານຊ້ອທ້າຍ 5: ສັງລວມ E&S PS ແລະ ການປົກປ້ອງ ຂອງ GIZ ທີ່ໄດ້ຮັບການຜັກດັນ

ຕາຕະລາງຕໍ່ໄປນີ້ສະຫນອງ ການສະຫຼຸບສັງລວມ ມາດຕະຖານ ແລະ ການປົກປ້ອງ ທີ່ຜັກດັນ ໂດຍແຜນງານ, ຊຶ່ງຖືກ
ອະທິບາຍຢ່າງລະອຽດ ໃນ ພາກທີ 5.

ພາບລວມ ຂອງ ການປົກປ້ອງ ແລະ ມາດຕະຖານການເຄື່ອນໄຫວ ທີ່ຜັກດັນ ໂດຍ ແຜນງານ

ນະໂຍບາຍ/ ມາດຕະຖານ ສິ່ງແວດລ້ອມ ແລະ ສັງຄົມ ¹⁹⁸ :	ໄດ້ຜັກດັນ:	ການປະເມີນ ຄວາມສ່ຽງ:	ລາຍລະອຽດ ກ່ຽວກັບ ຄວາມສ່ຽງ ຕໍ່ສິ່ງແວດລ້ອມ ແລະ ສັງຄົມ:
PS1: ການປະເມີນຜົນ ແລະ ການຄຸ້ມຄອງຄວາມ ສ່ຽງ ແລະ ຜົນກະທົບ ຕໍ່ສິ່ງແວດລ້ອມ ແລະ ສັງຄົມ	ແມ່ນ	ປານກາງ	<u>ຄວາມສ່ຽງ ຕໍ່ ສິ່ງແວດລ້ອມ ແລະ ສັງຄົມ:</u> ໂຄງການປະເພດ B ແມ່ນຕ້ອງມີ ESMP ລະດັບໂຄງການ ສຳລັບ ໄລຍະເວລາທັງໝົດ ຂອງ ມັນ. ໂຄງການ ຈະຕ້ອງ ຄື: - ແຜນ ແລະ ງົບປະມານ ສຳລັບຊັບພະຍາກອນມະນຸດ ທີ່ມີຄຸນນະພາບພຽບພ້ອມ ເພື່ອສະໜັບສະໜູນ ການຈັດຕັ້ງປະຕິບັດ ແຜນ ESMP ພ້ອມທັງ ສືບຕໍ່ ດັດປັບ ການຈັດຕັ້ງປະຕິບັດ ແຜນ ESMP ຢ່າງຕໍ່ເນື່ອງ ໂດຍມີການຮ່ວມມື ຢ່າງໃກ້ຊິດ ກັບ ຄູ່ຮ່ວມງານ ແລະ ຜູ້ມີສ່ວນກ່ຽວຂ້ອງ ໃນ ສປປ ລາວ - ສ້າງຕັ້ງ ຊັ້ນລະດັບການຫຼຸດຜ່ອນ (ຄາດການລ່ວງໜ້າ, ຫລີກລ້ຽງ; ຫຼຸດຜ່ອນ; ທົດແທນ ຫຼື ຊິດເຊີຍ) - ຮັບປະກັນວ່າ ມີການຈັດການສິນທະນາ ແລະ ປົກສາຫາລິກັນ ຢ່າງເປັນປົກກະຕິ ທີ່ລວມທັງ ຢູ່ໃນລະດັບທ້ອງຖິ່ນ - ສ້າງຕັ້ງ ກົນໄກການສື່ສານ ແລະ ແກ້ໄຂ ຢ່າງເໝາະສົມ <u>ການປະເມີນຄວາມສ່ຽງ:</u> ຄວາມສ່ຽງຕໍ່ສິ່ງແວດລ້ອມ ແລະ ສັງຄົມ ທີ່ກ່ຽວຂ້ອງກັບ ການຈັດຕັ້ງປະຕິບັດແຜນ ESMP ແມ່ນຖືກປະເມີນ ເປັນກາງ. ໂດຍທົ່ວໄປ, ແຜນງານ ສ່ວນໃຫຍ່ ຈະມີຜົນບວກ ຕໍ່ສິ່ງແວດລ້ອມ ແລະ ສັງຄົມ, ແຕ່ຖ້າບໍ່ໄດ້ຮັບການຄຸ້ມຄອງ ເທົ່າທີ່ຄວນ, ມັນສາມາດ ມີຜົນກະທົບທາງລົບ ແບບບໍ່ໄດ້ຕັ້ງໃຈ (ຄວາມສ່ຽງ UNI ຫຼື ຄວາມສ່ຽງຕໍ່ສິ່ງແວດລ້ອມ ແລະ ສັງຄົມ) ໃນແງ່ຂອງການເຮັດ ວຽກ ກັບກຸ່ມຊົນເຜົ່າ, ການວາງແຜນນຳໃຊ້ທີ່ດິນ, ການມີຜົນຕໍ່ການນຳໃຊ້ທີ່ດິນ ທີ່ໄດ້ຮັບການຄຸ້ມຄອງ ແລະ ທີ່ປະຕິບັດຕາມປະເພນີ, ແລະ ຢູ່ໃນຂະແໜງກະສິກຳ ຕົວຢ່າງເຊັ່ນ ຢາຂ້າຫຍ້າ ແລະ ຢາຂ້າແມງໄມ້. ຄວາມສ່ຽງໃນການຈັດຕັ້ງປະຕິບັດແຜນ ESMP ສາມາດໄດ້ ຮັບການແກ້ໄຂໄດ້ຢ່າງພຽບພ້ອມ ແລະ ໃຫ້ມີ ຫຼັກການປະຕິບັດ ທີ່ດີທີ່ສຸດ. ໄລຍະເວລາ ອັນຍາວນານຂອງແຜນງານ 7 ປີ ແລະ ແນວ

¹⁹⁸ Applicable are GCF/B.07/11 dated 2014 and including the ESS at Annex III and GIZ Sustainability Policy with associated Safeguards.

ນະໂຍບາຍ/ ມາດຕະຖານ ສິ່ງແວດລ້ອມ ແລະ ສັງຄົມ ¹⁹⁸ :	ໄດ້ຜັກດ້ນ:	ການປະເມີນ ຄວາມສ່ຽງ:	ລາຍລະອຽດ ກ່ຽວກັບ ຄວາມສ່ຽງ ຕໍ່ສິ່ງແວດລ້ອມ ແລະ ສັງຄົມ:
			ຄວາມຄິດຂອງມັນ ຊ່ວຍໃຫ້ເກີດມີແນວທາງປະຕິບັດ ແບບມີສ່ວນຮ່ວມ, ທີ່ອີງໃສ່ຄວາມເຫັນດີເຫັນພ້ອມ ແລະ ສາມາດປັບຕົວໄດ້ ທີ່ແຜນງານ ສາມາດທົດສອບ ຢູ່ໃນສະຖານທີ່ທີ່ເລືອກ ກ່ອນທີ່ຈະຜັນຂະຫຍາຍ ກິດຈະ ກຳ ໄປສູ່ ພື້ນທີ່ເປົ້າໝາຍອື່ນໆ. ແຜນງານ ຈະປະຕິບັດຕາມ ແຜນຄຸ້ມຄອງຢາປາບສັດຕູພືດ ທີ່ຖືກພັດທະນາ ສຳລັບ ER-PD (ໃຫ້ເບິ່ງເອກະສານທ້າຍ 10 ສຳລັບ ຂໍ້ມູນລາຍລະອຽດເພີ່ມຕື່ມ). <u>ມາດຕະການທີ່ມີທ່າແຮງ:</u> - ງົບປະມານ ສຳລັບ ແລະ ເພື່ອຈ້າງທີມງານສິ່ງແວດລ້ອມ ແລະ ສັງຄົມ ທີ່ປະກອບດ້ວຍ ຈຳນວນຜູ້ຊ່ຽວຊານ ສິ່ງແວດລ້ອມ ແລະ ສັງຄົມທີ່ພຽງພໍ ຊຶ່ງລວມມີຄຸນນະວຸດທິທີ່ພຽບພ້ອມ ໃນການຄຸ້ມຄອງຄວາມສ່ຽງ ຕໍ່ສິ່ງແວດລ້ອມ ແລະ ສັງຄົມ ທີ່ແຕກຕ່າງກັນ ດັ່ງທີ່ໄດ້ລະບຸໄວ້ ສຳລັບ ແຜນງານ (ໂດຍສະເພາະ ແມ່ນການດຶງເອົາຜູ້ມີສ່ວນກ່ຽວຂ້ອງ ເຂົ້າມາຮ່ວມ, ຄົ້ນພົ້ນເມືອງ, ດ້ານສິ່ງແວດລ້ອມ - ດ້ານຄວາມປອດໄພ ແລະ ສຸຂະພາບ, ການຈັດຕັ້ງປະຕິບັດແຜນ ESMP, ການຕິດຕາມ ແລະ ການຮຽນຮູ້) - ປະຕິບັດຕາມແຜນຄຸ້ມຄອງຢາປາບສັດຕູພືດ ທີ່ຖືກສ້າງຂຶ້ນ ສຳລັບ ER-PD. ສິ່ງດັ່ງກ່າວນີ້ ປະກອບມີ ມາດຕະການ ຕໍ່ໄປນີ້ (ໃຫ້ເບິ່ງເອກະສານທ້າຍ 10 ສຳລັບ ຂໍ້ມູນລາຍລະອຽດເພີ່ມຕື່ມ): - o ການຫ້າມໃຊ້ຢາຂ້າແມງໄມ້ທີ່ເປັນອັນຕະລາຍ (ບັນຊີລາຍຊື່ ທີ່ບໍ່ມີເງື່ອນໄຂ) - o ເນັ້ນໜັກໃສ່ ການຝຶກອົບຮົມ ແກ່ພະນັກງານ ແລະ ການເຜີຍແຜ່ ຂໍ້ມູນກ່ຽວກັບ ການນຳໃຊ້ເຄມີກະເສດ ທີ່ລວມມີ ໝາຍຢ່າງ: • ຄວາມສ່ຽງ ແລະ ຄວາມອັນຕະລາຍ ຂອງການໃຊ້ເຄມີກະເສດ; • ການກຳນົດສານທີ່ຖືກຫ້າມ/ຫ້າມໃຊ້, ກົດລະບຽບທີ່ສຳຄັນ ຂອງລັດຖະບານ ແລະ ຊັບພະຍາກອນທີ່ມີ; • ມາດຕະການຄວາມປອດໄພ;

ນະໂຍບາຍ/ ມາດຕະຖານ ສິ່ງແວດລ້ອມ ແລະ ສັງຄົມ ¹⁹⁸ :	ໄດ້ຜັກດັນ:	ການປະເມີນ ຄວາມສ່ຽງ:	ລາຍລະອຽດ ກ່ຽວກັບ ຄວາມສ່ຽງ ຕໍ່ສິ່ງແວດລ້ອມ ແລະ ສັງຄົມ:
			- ທາງເລືອກ ທີ່ບໍ່ມີສານເຄມີ ແລະ ມີຄວາມສ່ຽງຕໍ່າ ເພື່ອແກ້ໄຂ ບັນຫາທົ່ວໄປ (ຕົວຢ່າງ ຫຼັກການປະຕິບັດກະສິກໍາທີ່ດີ ເພື່ອຫຼຸດຜ່ອນການສູນເສຍທາດອາຫານໃນດິນ ແລະ/ຫຼັກການເຊາະເຈື່ອນ, ຫຼັກການປະຕິບັດ ໃນການຄຸ້ມຄອງສັດຕູພືດ ແບບເຊື່ອມສານ ແລະ ອື່ນໆ); - ການຕິດຕາມ ການນໍາໃຊ້ ເຄມີກະເສດ. (ນະໂຍບາຍ/ການປົກປ້ອງ GIZ ທີ່ກ່ຽວຂ້ອງ: ນະໂຍບາຍ ດ້ານຄວາມຍືນຍົງຂອງ GIZ)
PS2: ເງື່ອນໄຂແຮງງານແລະ ການເຮັດວຽກ	ແມ່ນ	ຕໍ່າ	<u>ຄວາມສ່ຽງຕໍ່ສິ່ງແວດລ້ອມ ແລະ ສັງຄົມ 1:</u> ສະພາບແຮງງານ ແລະ ການເຮັດວຽກ ສໍາລັບ ພະນັກງານ ທີ່ຖືກຈ້າງ ໂດຍກົງ ພາຍໃຕ້ແຜນງານ ແມ່ນບໍ່ໄດ້ຕາມມາດຕະຖານ. <u>ການປະເມີນຄວາມສ່ຽງ:</u> ຄວາມສ່ຽງຕໍ່ສິ່ງແວດລ້ອມ ແລະ ສັງຄົມ ຖືກປະເມີນຕໍ່າ. ພະນັກງານຂອງແຜນງານ ຈະຢູ່ໃນຕໍາແໜ່ງ ການສ້າງຄວາມອາດສາມາດ, ທີ່ປຶກສາ ແລະ ຕໍາແໜ່ງບໍລິຫານ. ເຊັ່ນດຽວກັບແຜນງານ GIZ ອື່ນໆ ຢູ່ ສປປ ລາວ, ນະໂຍບາຍດ້ານຊັບພະຍາກອນມະນຸດ ທີ່ຖືກຕ້ອງ ເໝາະສົມ ແມ່ນມີມາຕັ້ງແຕ່ ປີ 1993, ຊຶ່ງເປັນເວລາ ທີ່ປະເທດເຢຍລະມັນ ໄດ້ເລີ່ມຕົ້ນ ການຮ່ວມມື ກັບ ສປປ ລາວ. ບັນດານະໂຍບາຍຕ່າງໆ ແມ່ນສອດຄ່ອງກັບ ມາດຕະຖານ ຂອງ GIZ ທີ່ດໍາເນີນຂັ້ນຕອນຕ່າງໆ ແລະ ມີຜົນນໍາໃຊ້ ກັບພະນັກງານໝົດທຸກຄົນ ທີ່ພົວພັນໂດຍກົງ ກັບແຜນງານ ໂດຍ GIZ <u>ມາດຕະການ ທີ່ມີທໍາແຮງ:</u> ສະໜອງການເຂົ້າເຖິງ ຂໍ້ມູນທີ່ຈະແຈ້ງ ແລະ ເຂົ້າໃຈໄດ້ງ່າຍ ກ່ຽວກັບສິດ ພາຍໃຕ້ ກົດໝາຍແຮງງານ ແລະ ການຈ້າງງານແຫ່ງຊາດ ແລະ ທຸກສັນຍາລວມໝູ່ ທີ່ມີຜົນນໍາໃຊ້ ທີ່ລວມມີ ສິດທີ່ກ່ຽວຂ້ອງກັບ ຊົ່ວໂມງການເຮັດວຽກ, ຄ່າແຮງງານ, ເວລາເກີນກໍານົດ, ຄ່າຊົດເຊີຍ ແລະ ຜົນປະໂຫຍດຕ່າງໆ ເມື່ອເລີ່ມຕົ້ນ ສາຍພົວພັນໃນການເຮັດວຽກ ແລະ ເມື່ອມີການປ່ຽນແປງໃດໜຶ່ງ ເກີດຂຶ້ນ

ນະໂຍບາຍ/ ມາດຕະຖານ ສິ່ງແວດລ້ອມ ແລະ ສັງຄົມ ¹⁹⁸ :	ໄດ້ຜັກດັນ:	ການປະເມີນ ຄວາມສ່ຽງ:	ລາຍລະອຽດ ກ່ຽວກັບ ຄວາມສ່ຽງ ຕໍ່ສິ່ງແວດລ້ອມ ແລະ ສັງຄົມ:
			- ຈ້າງ, ຝຶກອົບຮົມ ແລະ ສົ່ງເສີມແມ່ຍິງ ແລະ ສະມາຊິກ ຂອງກຸ່ມຊົນເຜົ່າ ແມ່ນເປັນໄປໄດ້ - ພັດທະນາ ຂັ້ນຕອນການດຳເນີນງານ ດ້ານຄວາມປອດໄພ ໃຫ້ແກ່ ໝົດທຸກກິດຈະກຳ ຂອງແຜນງານ ທີ່ອາດຈະສ້າງ ຄວາມສ່ຽງ ຕໍ່ ຄົນ ຫລື ອຸປະກອນຕ່າງໆ (ໃຫ້ເບິ່ງ PS4 ສຳລັບ ລາຍລະອຽດເພີ່ມເຕີມ) ທີ່ລວມມີ ຄູ່ຮ່ວມງານຂອງລັດຖະບານ ແລະ ຜູ້ມີສ່ວນ ກ່ຽວຂ້ອງອື່ນໆ ທີ່ເຂົ້າຮ່ວມ ໃນການຈັດຕັ້ງປະຕິບັດແຜນງານ - ຈັດຕັ້ງການຝຶກອົບຮົມ ກ່ຽວກັບ ຂັ້ນຕອນດ້ານຄວາມປອດໄພ - ຕ້ອງມີໃບຢັ້ງຢືນການແພດ ເພື່ອຮັບປະກັນວ່າ ພະນັກງານໝາະສົມ ກັບສະພາບການເຮັດວຽກຕ່າງໆຂອງແຜນງານ - ຈະບໍ່ອະນຸຍາດ ໃຫ້ມີການໃຊ້ແຮງງານເດັກ ບໍ່ວ່າຈະຢູ່ໃນສະພາບເງື່ອນໄຂໃດກໍຕາມ - ອຸປະກອນປະຖົມພະຍາບານ ຈະມີໄວ້ ຕະຫຼອດເວລາ - ນຳໃຊ້ອຸປະກອນ ການປົກປ້ອງສ່ວນຕົວ ຈະເປັນສິ່ງຈຳເປັນ ແລະ ການຝຶກອົບຮົມທີ່ພຽງພໍ ຈະໄດ້ຮັບການສະໜອງ - ນ້ຳດື່ມແລະ ສິ່ງອຳນວຍຄວາມສະດວກ ດ້ານສຸຂະອະນາໄມ ຈະມີໄວ້ໃຫ້ແກ່ ກຳມະກອນ ເມື່ອໃດກໍຕາມທີ່ເປັນໄປໄດ້ <u>ຄວາມສ່ຽງຕໍ່ສິ່ງແວດລ້ອມ ແລະ ສັງຄົມ 2: ພະນັກງານປ່າໄມ້ ຕ້ານການບາດເຈັບ ໃນຊ່ວງດຳເນີນການຕັດ</u> <u>ການປະເມີນຄວາມສ່ຽງ:</u> ຄວາມສ່ຽງ ຖືກປະເມີນຕໍ່າ. ພະນັກງານທີ່ຖືກຈ້າງໂດຍກົງ ຈາກແຜນງານ ຈະບໍ່ມີສ່ວນຮ່ວມ ຢູ່ໃນການດຳເນີນ ການຕັດ. ພະນັກງານປ່າໄມ້ ອາດຈະເຮັດວຽກ ໃຫ້ລັດຖະບານ ຫລື ໃຫ້ແກ່ການຫ້າງຫາກະກຽມຕາມສັນຍາອື່ນໆ ທີ່ໄດ້ຮັບທຶນ ທາງອ້ອມ ຜ່ານທາງການສະໜອງເງິນຊ່ວຍເຫຼືອ ຈາກແຜນງານ ທີ່ຢູ່ໃນຂອບເຂດ ຂອງກິດຈະກຳ ການຄຸ້ມຄອງປ່າໄມ້ ແບບຍືນຍົງ ທີ່ໄດ້ຮັບການ ສົ່ງເສີມ (ໝາກຜົນ 3). ປະເພດຂອງວຽກງານ ອາດຈະປະກອບມີ ການຕັດຊໍ້າ ແລະ ການຂຸດຄົ້ນໄມ້ ຄັ້ງສຸດທ້າຍ. ການບັນທຶກ ອຸບັດຕິ ເຫດ ທີ່ເປັນທາງການ ຂອງພະນັກງານປ່າໄມ້ ແມ່ນບໍ່ມີ ຫຼື ໄດ້ຮັບ. ຄູ່ຮ່ວມງານທີ່ໄດ້ຮັບການປົກສາຫາລື ໄດ້ຊີ້ບອກ ຈຳນວນເຫດການທີ່ ເກີດຂຶ້ນ ໃນຊຸມປີຫວ່າງບໍ່ດົນມານີ້ ແມ່ນຕໍ່າ. ມີຫຼັກການປະຕິບັດທີ່ດີທີ່ສຸດ ແລະ ບົດແນະນຳ ກ່ຽວກັບສຸຂະພາບ ແລະ ຄວາມປອດໄພ ໃນອາຊີບການງານ (OHS) ສຳລັບ ພະນັກງານປ່າໄມ້ ແລະ ສາມາດ ຖືກນຳໃຊ້ໄດ້ ໂດຍແຜນງານ

ນະໂຍບາຍ/ ມາດຕະຖານ ສິ່ງແວດລ້ອມ ແລະ ສັງຄົມ ¹⁹⁸ :	ໄດ້ຜັກດ້ນ:	ການປະເມີນ ຄວາມສ່ຽງ:	ລາຍລະອຽດ ກ່ຽວກັບ ຄວາມສ່ຽງ ຕໍ່ສິ່ງແວດລ້ອມ ແລະ ສັງຄົມ:
			<u>ມາດຕະການ ທີ່ມີທ່າແຮງ:</u> - ຜະນັກງານທີ່ສະໜັບສະໜູນ ການຈັດຕັ້ງປະຕິບັດ ກິດຈະກຳຕ່າງໆ ທີ່ກ່ຽວຂ້ອງກັບ ການຄຸ້ມຄອງຈັດສັນປ່າໄມ້ ຈະໄດ້ຮັບການຝຶກອົບຮົມ ກ່ຽວກັບ ຫຼັກການຈັດຕັ້ງປະຕິບັດ OHS ທີ່ດີ, ພິທີການຕ່າງໆ ແລະ ອຸປະກອນ (ທີ່ລວມມີ ອຸປະກອນການປ້ອງກັນ) - ຝຶກອົບຮົມ ຜູ້ທີ່ໄດ້ຮັບຜົນປະໂຫຍດຈາກແຜນງານ ກ່ຽວກັບ ຫຼັກການປະຕິບັດ OHS ທີ່ກ່ຽວຂ້ອງ ທີ່ພົວພັນກັບ ການສ້າງສວນປູກໄມ້, ແລະ ການຄຸ້ມຄອງຈັດສັນປ່າໄມ້ ແບບຍືນຍົງ. - ສະໜັບສະໜູນ ການຈັດຊື້ອຸປະກອນຄວາມປອດໄພ ລວມທັງສິ່ງທີ່ທຶນທານຕໍ່ການຈິກຂາດ ແລະ ແວ່ນຕາປ້ອງກັນ ທີ່ຄວນຖືກນຳໃຊ້ ໂດຍຜູ້ໄດ້ຮັບຜົນປະໂຫຍດ ເພື່ອຫຼຸດຜ່ອນ ຄວາມສ່ຽງ. (ໝາຍເຫດ: ການປ່ຽນແປງ ແລະ ຄວາມບໍ່ເທົ່າທຽມກັນທາງເພດ ທີ່ມີຢູ່ໃນປັດຈຸບັນ ຖືກອະທິບາຍ ຢູ່ໃນ ແຜນປະເມີນບົດບາດຍິງຊາຍ ແລະ ການລົງມືປະຕິບັດ) (ນະໂຍບາຍ / ການປ້ອງກັນ ຂອງ GIZ ທີ່ກ່ຽວຂ້ອງ: ສິດມິມະນຸດ ໃນການປ້ອງກັນ)
PS 3: ຊັບພະຍາກອນ ປະສິດທິຜົນຂອງ ຊັບພະຍາກອນ ແລະ ການປ້ອງກັນມົນລະພິດ	ແມ່ນ	ຕໍ່າ	ການປະເມີນຄວາມສ່ຽງ: ຄວາມສ່ຽງຖືກປະເມີນວ່າຕໍ່າ. ໃນຂະນະທີ່ ໂຄງການບໍ່ສົ່ງເສີມ ການນຳໃຊ້ປຸຍເຄມີ ແລະ ຢາປາບສັດຕູພືດ, ການນຳໃຊ້ກໍຍັງບໍ່ສາມາດຫຼີກລ້ຽງໄດ້ ຢ່າງເຕັມທີ່ ເນື່ອງຈາກວ່າ ພວກມັນຖືກນຳໃຊ້ທົ່ວໄປ ສຳລັບຊຸກຍູ້ການຜະລິດ. ສິ່ງອຳນວຍຄວາມສະດວກ ໃນການປຸງແຕ່ງພືດ ສາມາດສ້າງສິ່ງເສດເຫຼືອ ທີ່ເປັນຂອງແຂງ ແລະ ຂອງແຫຼວໃນຈຳນວນໜ້ອຍ ເນື່ອງຈາກ ມີການດຳເນີນງານຂະໜາດນ້ອຍ. ມາດຕະການ ທີ່ເປັນໄປໄດ້:

ນະໂຍບາຍ/ ມາດຕະຖານ ສິ່ງແວດລ້ອມ ແລະ ສັງຄົມ ¹⁹⁸ :	ໄດ້ຜັກດ້ານ:	ການປະເມີນ ຄວາມສ່ຽງ:	ລາຍລະອຽດ ກ່ຽວກັບ ຄວາມສ່ຽງ ຕໍ່ສິ່ງແວດລ້ອມ ແລະ ສັງຄົມ:
			- ປະຕິບັດຕາມ ກົດໝາຍວ່າດ້ວຍຢາປາບສັດຕູພືດ ຂອງ ລາວ, ແລະ ແຜນຄຸ້ມຄອງຢາປາບສັດຕູພືດ (PMP) ທີ່ຖືກສ້າງຂຶ້ນ ສໍາລັບ ກອບ ESMF ຂອງ ເອກະສານ ER-PD (ໂດຍສອດຄ່ອງກັບ ການປົກປ້ອງ ຂອງ ທະນາຄານໂລກ ກ່ຽວກັບ ການຄຸ້ມຄອງສັດຕູພືດ, ທີ່ມີຂໍ້ຫ້າມ ກ່ຽວກັບ ສານເຄມີກະສິກໍາ), ແລະ ສິ່ງເສີມ ການປຸກຈິດສໍານຶກ ກ່ຽວກັບຂັ້ນຕອນຄວາມປອດໄພ ຂອງ ຢາປາບສັດຕູພືດ (PMP ໄດ້ຖືກຮັບຮອງເອົາ ໂດຍ ESIA ແລະ ຄັດຕິດຢູ່ໃນ ເອກະສານຊ້ອນທ້າຍ 10). - ສິ່ງເສີມກະສິກໍາ ທີ່ປອດສານເຄມີ ດ້ວຍການນໍາໃຊ້ ຫຼັກການປະຕິບັດ ກະສິກໍາທີ່ດີ, ເມື່ອເປັນໄປໄດ້. ການຄວບຄຸມຊີວະພາບ ຈະໄດ້ຮັບການສົ່ງເສີມ. - ການລວມເອົາ ການຄຸ້ມຄອງສິ່ງເສດເຫຼືອ ແລະ ມົນລະພິດ ໃນຊ່ວງໄລຍະ ການຜະລິດ ຄວນຖືກລວມເຂົ້າໃນ ແຜນທຸລະກິດ ແລະ ການລົງທຶນ ທີ່ພັດທະນາໂດຍ Agri-MSME ທີ່ໄດ້ຮັບການສະໜັບສະໜູນໂດຍໂຄງການ. ສືບຕໍ່ປຶກສາຫາລື ແລະ ຕິດຕາມເສດຖະກິດ-ສັງຄົມ ຢູ່ລະດັບບ້ານ ແລະ ລະດັບ Agri-MSME ຕະຫຼອດ ການຈັດຕັ້ງປະຕິບັດໂຄງການ. (ນະໂຍບາຍ / ການປົກປ້ອງຂອງ GIZ ທີ່ກ່ຽວຂ້ອງ: ການປົກປ້ອງສິ່ງແວດລ້ອມ ແລະ ການຫຼຸດຜ່ອນ ການປ່ຽນແປງດິນຜ້າອາກາດ, (ໃຫ້ເບິ່ງລາຍລະອຽດ ຂ້າງລຸ່ມ))
PS4: ສຸຂະພາບ, ຄວາມປອດໄພ, ແລະຄວາມໝັ້ນຄົງ ຂອງຊຸມຊົນ	ແມ່ນ	ປານກາງ	<u>ຄວາມສ່ຽງຕໍ່ສິ່ງແວດລ້ອມ ແລະ ສັງຄົມ 1:</u> ການນໍາໃຊ້ຢາປາບສັດຕູພືດ/ຢາຂ້າຫຍ້າ ຕາມທໍາແຮງ ຢູ່ໃນການປູກພືດ ແລະ ການປູກຝັງ ທີ່ໄດ້ຮັບການສົ່ງເສີມຈາກແຜນງານໃນແຕ່ລະປີ ສາມາດສົ່ງຜົນກະທົບທາງລົບ ຕໍ່ສຸຂະພາບ ຂອງຄົນທີ່ສໍາພັດຫຼືສຸດດິມເອົາ <u>ການຄຸ້ມຄອງຄວາມສ່ຽງ:</u> ຄວາມສ່ຽງຕໍ່ສິ່ງແວດລ້ອມ ແລະ ສັງຄົມ ຖືກປະເມີນຢູ່ລະດັບກາງ. ແຜນງານ ສົ່ງເສີມ ກິດຈະກຳກະສິກໍາ ທີ່ອາດຈະຕ້ອງການ ການນໍາໃຊ້ ຢາຂ້າຫຍ້າ ຫຼື ຢາຂ້າສັດຕູພືດ ເຊັ່ນ: ສາລີ ແລະ ມັນຕີ້ນ, ແຕ່ຕົ້ນຕໍ ແມ່ນສຸມໃສ່ ການສະໜັບສະໜູນ ການເຮັດກະສິກໍາ ທີ່ເປັນມິດໃນແງ່ຂອງການທຳລາຍປ່າໄມ້ ແລະ ມີຄວາມຫຼາກຫຼາຍເປັນສ່ວນໃຫຍ່ ແລະ ການເຮັດກະສິກໍາ ແລະ ປ່າໄມ້ແບບປະສົມປະສານ ແລະ ຫຼັກການປະຕິບັດໃນການເຮັດກະສິກໍາທີ່ດີ. ມີ ຫຼັກການປະຕິບັດທີ່ດີທີ່ສຸດ ສໍາລັບ ການຄຸ້ມຄອງ ຢາປາບສັດຕູພືດ

ນະໂຍບາຍ/ ມາດຕະຖານ ສິ່ງແວດລ້ອມ ແລະ ສັງຄົມ ¹⁹⁸ :	ໄດ້ຜັກດ້ນ:	ການປະເມີນ ຄວາມສ່ຽງ:	ລາຍລະອຽດ ກ່ຽວກັບ ຄວາມສ່ຽງ ຕໍ່ສິ່ງແວດລ້ອມ ແລະ ສັງຄົມ:
			ແລະ ຈະຖືກລວມເຂົ້າໃນ ແຜນ ESMP (ຊຶ່ງລວມມີ ບົດແນະນຳ ຈາກ FAO ແລະ ແຜນຄຸ້ມຄອງຢາປາບສັດຕູພືດ ທີ່ໄດ້ກຽມໄວ້ ສຳລັບ ERPD ESMF). ແຜນງານ ບໍ່ລວມການສະໜັບສະໜູນພືດ ທີ່ຕ້ອງການນຳໃຊ້ ສານເຄມີທີ່ເປັນອັນຕະລາຍ ຢ່າງຫຼວງຫຼາຍ ແລະ ທີ່ໃນປະຈຸບັນ ຖືກຫ້າມໃຊ້ ໃນ ສປປ ລາວ ຜ່ານທາງ ການຫ້າມທົ່ວປະເທດ ເຊັ່ນ: ໝາກກ້ວຍ, ເນື່ອງຈາກວ່າໃນອະດີດ ມີການນຳ ໃຊ້ທີ່ຜິດຊຶ້ງສິ່ງຜົນ ໃຫ້ເກີດອັນຕະລາຍ ແລະ ມີການນຳໃຊ້ສານທີ່ຫວງຫ້າມ. <u>ມາດຕະການ ທີ່ມີທ່າແຮງ:</u> - ສືບຕໍ່ ການປຶກສາຫາລື ແລະ ຕິດຕາມສະພາບເສດຖະກິດ - ສັງຄົມ ຢູ່ຂັ້ນບ້ານ ຕະຫລອດໄລຍະຂອງແຜນງານ - ສະໜັບສະໜູນ ການຂຶ້ນບັນຊີດຳ ຕໍ່ ພືດທີ່ຖືກເລືອກ ຊຶ່ງວ່າ ຜົນກະທົບດ້ານລົບ ຂະໜາດໃຫຍ່ ຈາກເຄມີກະສິກຳ ແມ່ນຖືກບັນທຶກ ໄວ້ ຢ່າງກວ້າງຂວາງ (ເຊັ່ນ: ສວນກ້ວຍ) - ການສ້າງ ຄວາມອາດສາມາດ ແລະ ການປຸກຈິດສຳນຶກ ໃຫ້ແກ່ ຊາວບ້ານ, ຊາວກະສິກອນ, ຄູ່ຮ່ວມງານ ແລະ ຄູ່ຝຶກ / ພະນັກງານ ສິ່ງເສີມ ກ່ຽວກັບ ໄພອັນຕະລາຍ ແລະ ການນຳໃຊ້ຢາປາບສັດຕູພືດ ທີ່ມີຄວາມຮັບຜິດຊອບ - ແຜນງານ ຈະບໍ່ສະໜັບສະໜູນ ການຈັດຊື້ເຄມີກະເສດ ໂດຍກົງ - ເຄມີກະເສດ ທີ່ໄດ້ຮັບການສະໜັບສະໜູນ ຈະຖືກດຳເນີນ ໂດຍການປະເມີນຄວາມສ່ຽງຢ່າງລະອຽດ ແລະ ການກຳນົດ ມາດຕະການ ທີ່ເໝາະສົມ ເພື່ອຫຼຸດຜ່ອນ ຄວາມສ່ຽງຕໍ່ສຸຂະພາບ ແລະ ສິ່ງແວດລ້ອມ ໃຫ້ຢູ່ໃນລະດັບທີ່ສາມາດຍອມຮັບໄດ້ ການນຳໃຊ້ຫຼາຍເກີນ ໄປ ຫຼື ການເພີ່ມຂຶ້ນ ຂອງເຄື່ອງໃນສາງ. - ອຸປະກອນ ທີ່ສາມາດນຳໃຊ້ ຢ່າງເໝາະສົມ ແລະ ເຄື່ອງມືປ້ອງກັນ ຈະຖືກສະໜອງໃຫ້ ໃນປະລິມານທີ່ພຽງພໍ ເມື່ອການນຳໃຊ້ເຄມີ ກະເສດ ໄດ້ຮັບການສິ່ງເສີມ ໂດຍຕົວແທນສິ່ງເສີມ, ເວັ້ນເສຍແຕ່ວ່າ ມັນໄດ້ຮັບການຢັ້ງຢືນ ຢ່າງຈະແຈ້ງວ່າ ອຸປະກອນ ແລະ ຊຸດ ປ້ອງກັນຄວາມປອດໄພ ທີ່ເໝາະສົມ ແມ່ນມີພຽງພໍ - ຜູ້ຊົມໃຊ້ ໝົດທຸກຄົນ ຈະໄດ້ຮັບການຝຶກອົບຮົມ ເພື່ອຮັບປະກັນ ການນຳໃຊ້ເຄມີກະສິກຳ ທີ່ມີຄວາມຮັບຜິດຊອບ, ແລະ ມີຄວາມ ຮັບຮູ້ ກ່ຽວກັບ ຜົນກະທົບ ຕໍ່ສັງຄົມ ແລະ ສິ່ງແວດລ້ອມ ທີ່ອາດເປັນອັນຕະລາຍໄດ້

ນະໂຍບາຍ/ ມາດຕະຖານ ສິ່ງແວດລ້ອມ ແລະ ສັງຄົມ ¹⁹⁸ :	ໄດ້ຜັກດັນ:	ການປະເມີນ ຄວາມສ່ຽງ:	ລາຍລະອຽດ ກ່ຽວກັບ ຄວາມສ່ຽງ ຕໍ່ສິ່ງແວດລ້ອມ ແລະ ສັງຄົມ:
			- ການເກັບມ້ຽນ ທີ່ຖືກຕ້ອງ ຈະຖືກຮັບປະກັນ ຕາມ ບົດແນະນຳຂອງສາກົນ (ເຊັ່ນ: ເອກະສານແນະນຳ ຂອງອົງການ FAO ສຳລັບ ການຄຸ້ມຄອງ ສັດຕູຜິດ ແລະ ຢາປາບສັດຕູຜິດ ຢູ່ໃນໂຄງການພາກສະໜາມ) ຄວາມສ່ຽງຕໍ່ສິ່ງແວດລ້ອມ ແລະ ສັງຄົມ 2: ລູກລະເບີດບໍ່ທັນແຕກ (UXO) ຈາກສົງຄາມອິນດູຈີນຄັ້ງທີສອງ ຍັງມີຢູ່ໃນບາງເຂດ ໃນພື້ນທີ່ ຂອງແຜນງານ ແລະ ສາມາດສົ່ງຜົນກະທົບ ຕໍ່ສຸຂະພາບ ແລະ ຄວາມປອດໄພ ຂອງຄົນທີ່ມີສ່ວນຮ່ວມ ໃນກິດຈະກຳຂອງ ແຜນງານ. <u>ມາດຕະການ ທີ່ມີທຳແຮງ:</u> - ດຳເນີນ “ການກວດສອບເບິ່ງລູກລະເບີດບໍ່ທັນແຕກ” ຕາມຂໍ້ບັງຄັບ ກ່ອນນຳໃຊ້ ມາດຕະການ ທີ່ກ່ຽວຂ້ອງ ກັບກະສິກຳ ແລະ ປ່າໄມ້ ລວມທັງ ຫຼັງຈາກເກີດສະພາບອາກາດ ທີ່ຮ້າຍແຮງ (ເຊັ່ນ: ນ້ຳຖ້ວມ, ດິນເຈື່ອນ): ການກວດສອບ ລູກລະເບີດບໍ່ທັນແຕກ ຄວນປະກອບມີ ເຊັ່ນວ່າ (ກ) ການສ້າງຄວາມກະຈ່າງແຈ້ງ ກັບອຳນາດການປົກຄອງບ້ານ, ເມືອງ/ແຂວງ ເພື່ອຍືນຍັນ ສະຖານະພາບ/ການເກັບກູ້ລະເບີດບໍ່ທັນແຕກ ໃນປະຈຸບັນ., ການປະເມີນຜົນກະທົບ ໂດຍອີງໃສ່ ຂໍ້ມູນໂຕເລກການຖິ້ມລະເບີດ ຜ່ານມາ ຫລື ແຜນທີ່ລູກລະເບີດບໍ່ທັນແຕກ ອັນລ້າສຸດ ຂອງເມືອງ ຜ່ານທາງ ຫ້ອງການ NRA/UXO ແຂວງ ແລະ ອີງໃສ່ ລະບົບຄຸ້ມຄອງຂໍ້ມູນ ສຳລັບການເຄື່ອນໄຫວເກັບກູ້ລະເບີດ (IMSMA); ໃຫ້ເຂົ້າເບິ່ງ http://www.nra.gov.la/imsmadatabase.html, ແລະ (c) ການປຶກສາຫາລື ກັບ ປະຊາຊົນທ້ອງຖິ່ນ - ມອບ ຄວາມຮັບຜິດຊອບ ທີ່ຈະແຈ້ງ ກ່ຽວກັບການກວດສອບລະເບີດບໍ່ທັນແຕກ, ຍົກຕົວຢ່າງ: ການກວດສອບລະເບີດບໍ່ທັນແຕກ ຕາມຂໍ້ບັງຄັບ ສຳລັບ ແຕ່ລະບ້ານເປົ້າໝາຍ ຈະແມ່ນວຽກ ຂອງ ຄະນະຊີ້ນຳ REDD+ ຂັ້ນແຂວງ (ຄະນະຊີ້ນຳ), ຊຶ່ງເປັນຄະນະ ທີ່ຈະມອບວຽກ ໃຫ້ຫ່ວຍງານຄຸ້ມຄອງແຜນງານຂັ້ນເມືອງ (DPMU) ແລະ ຫ່ວຍງານຄຸ້ມຄອງແຜນງານ ຂັ້ນແຂວງ ສຳລັບການຕິດຕາມ. ສະເພາະແຕ່ຫລັງຈາກ ສຳເລັດການກວດກາ ທີ່ມີການຍືນຍັນເທົ່ານັ້ນ ທີ່ເປັນເງື່ອນໄຂເບື້ອງຕົ້ນ ສຳລັບການຈັດຕັ້ງປະຕິບັດ

ນະໂຍບາຍ/ ມາດຕະຖານ ສິ່ງແວດລ້ອມ ແລະ ສັງຄົມ ¹⁹⁸ :	ໄດ້ຜັກດັນ:	ການປະເມີນ ຄວາມສ່ຽງ:	ລາຍລະອຽດ ກ່ຽວກັບ ຄວາມສ່ຽງ ຕໍ່ສິ່ງແວດລ້ອມ ແລະ ສັງຄົມ:
			ກິດຈະກຳຕ່າງໆ ຂອງແຜນງານ ແລະ ບໍ່ສາມາດຄາດຫວັງອັນຕະລາຍໄດ້, ກອງທຶນປົກປັກຮັກສາສິ່ງແວດລ້ອມ (EPF) ສາມາດ ປ່ອຍເງິນ ທີ່ກ່ຽວຂ້ອງ ແລະ ທີ່ໄດ້ວາງແຜນໄວ້ ອອກໄດ້. - ຕ້ອງການ ການຍືນຍັນ ເປັນລາຍລັກອັດສອນ ກ່ຽວກັບ ການເກັບກູ້ລະເບີດບໍ່ທັນແຕກ ຈາກ ອຳນາດການປົກຄອງບ້ານ, ເມືອງ / ແຂວງ ກ່ອນຈະອະນຸມັດການສະໜອງເງິນ ໃຫ້ແກ່ ຄູ່ຮ່ວມຈັດຕັ້ງປະຕິບັດ ຜ່ານທາງ ກອງທຶນ EPF. - ນຳໃຊ້ ບົດແນະນຳ NRA UXO ແລະ ຊັບພະຍາກອນອື່ນໆ ທີ່ເປັນມາດຕະຖານ ທີ່ມີຢູ່ອອນລາຍ http://www.nra.gov.la/resources.html - ເຮັດວຽກ ກັບປະຊາກອນທ້ອງຖິ່ນແລະ ຜູ້ນຳທ່ຽວ, ຜູ້ທີ່ຮູ້ຈັກພື້ນທີ່ - ເຊື່ອມໂຍງເອົາ ບັນຫາ ກ່ຽວກັບລູກລະເບີດບໍ່ທັນແຕກ ເປັນຫົວຂໍ້ທົ່ວໄປ ເຂົ້າໃນ ຫລັກສູດ ຂອງໂຮງຮຽນຊາວກະສິກອນພາກສະໜາມ (ຂະແໜງກະສິກຳ) ແລະ ຂະບວນການວາງແຜນ ຄຸ້ມຄອງຈັດສັນປ່າໄມ້ບ້ານ (ຂະແໜງປ່າໄມ້) - ຖ້າມີຄວາມຈຳເປັນ, ການເກັບກູ້ລະເບີດບໍ່ທັນແຕກ ສາມາດລິເລີ່ມໄດ້ ຜ່ານທາງ ແຜນງານເກັບກູ້ລູກລະເບີດບໍ່ທັນແຕກ ແຫ່ງຊາດ ຂອງລັດຖະບານ (UXO Lao ຫຼື ອົງການ NGO ສາກົນ) ໂດຍນຳໃຊ້ ວິທີການທີ່ໄດ້ຮັບການຢັ້ງຢືນ ແລະ ຜ່ານການຝຶກອົບຮົມ (ການສຳຫຼວດ ຢ່າງເປັນລະບົບ ແລະ ຕາມຫຼັກວິຊາການ, ການກວດຫາ ລູກລະເບີດທີ່ບໍ່ທັນແຕກ ດ້ວຍເຄື່ອງກວດຈັບໂລຫະ, ການເຄື່ອນຍ້າຍອອກ ແລະ ການທຳລາຍ) ຫຼື ຈະຕ້ອງກຳນົດ ຕອນທີ່ດິນ ທີ່ເປັນທາງເລືອກ ຫຼື ການປຸກຝັງ ຮູບແບບອື່ນໆ. - ກິດຈະກຳ ໃຫ້ການສຶກສາ ກ່ຽວກັບຄວາມສ່ຽງ ຈາກລູກລະເບີດ ທີ່ອາໄສຊຸມຊົນ ເພື່ອສະໜອງ ຄວາມຮູ້ ແລະ ທາງເລືອກ ສຳ ລັບ ການດຳລົງຊີວິດ ແລະ ການເຮັດວຽກ ຢ່າງປອດໄພ ໃນພື້ນທີ່ທີ່ມີລະເບີດຝັງດິນ/ລະເບີດບໍ່ທັນແຕກ (ມີຢູ່ອອນລາຍ ທາງເວັບໄຊ http://www.nra.gov.la/resources.html) (ນະໂຍບາຍ / ການປົກປ້ອງ ທີ່ກ່ຽວຂ້ອງ ຂອງ GIZ: ການປ້ອງກັນ ຂີ້ຂັດແຍ້ງ ແລະ ຄວາມອ່ອນໄຫວ ທາງດ້ານສະພາບການ, ການປົກປ້ອງສິດທິມະນຸດ, ການປົກປ້ອງສິ່ງແວດລ້ອມ, ການປົກປ້ອງ ການປັບໂຕເຂົ້າກັບການປ່ຽນແປງ ຂອງດິນຟ້າອາກາດ, ໃຫ້ເບິ່ງລາຍລະອຽດຂ້າງລຸ່ມນີ້)

ນະໂຍບາຍ/ ມາດຕະຖານ ສິ່ງແວດລ້ອມ ແລະ ສັງຄົມ ¹⁹⁸ :	ໄດ້ຜັກດັນ:	ການປະເມີນ ຄວາມສ່ຽງ:	ລາຍລະອຽດ ກ່ຽວກັບ ຄວາມສ່ຽງ ຕໍ່ສິ່ງແວດລ້ອມ ແລະ ສັງຄົມ:
PS 5: ການເວນຄືນທີ່ດິນ ແລະ ການຕັ້ງຖິ່ນ ຖານໃໝ່ ແບບບໍ່ສະໝັກໃຈ	ແມ່ນ	ປານກາງ	<u>ຄວາມສ່ຽງ ຕໍ່ສິ່ງແວດລ້ອມ ແລະ ສັງຄົມ:</u> ແຜນງານ ອາດຈະປະກອບສ່ວນ ເຂົ້າໃນການເຂົ້າເຖິງທີ່ດິນ ທີ່ມີການປ່ຽນແປງ ຫລື ຫຼຸດຜ່ອນ ຫຼື ຖືກປະຕິເສດ ຜ່ານທາງ ບາງກິດຈະກຳ (ຕົວຢ່າງ: ການວາງແຜນ ນຳ ໃຊ້ທີ່ດິນແບບມີສ່ວນຮ່ວມ ແລະ ແຜນຄຸ້ມຄອງ ສຳລັບ ປະເພດ ປ່າໄມ້ ທີ່ແຕກຕ່າງກັນ) ທີ່ກໍ່ໃຫ້ເກີດຜົນກະທົບທາງລົບ ຕໍ່ຊີວິດການເປັນຢູ່ ໂດຍບໍ່ຕັ້ງໃຈ. <u>ມາດຕະການ ທີ່ມີທ່າແຮງ:</u> - ຂະບວນການ FPIC ທີ່ຈະຖືກລິເລີ່ມ ແລະ ຮັກສາໄວ້ ຕະຫຼອດອາຍຸ ຂອງແຜນງານ ກັບ ໝົດທຸກບ້ານທີ່ເຂົ້າຮ່ວມ, ກຸ່ມຊົນເຜົ່າທີ່ ໄດ້ຮັບຜົນກະທົບ ແລະ ຜູ້ມີສ່ວນກ່ຽວຂ້ອງອື່ນໆ ກ່ອນການຈັດຕັ້ງປະຕິບັດ ທຸກໆກິດຈະກຳ - ການວາງແຜນນຳໃຊ້ທີ່ດິນ ລວມທັງ ການພັດທະນາ ຫລື ການປ່ຽນແຜນຄຸ້ມຄອງ ທີ່ຈະຖືກດຳເນີນໄປ ໃນລັກສະນະແບບມີສ່ວນ ຮ່ວມ ກັບບັນດາຜູ້ມີສ່ວນກ່ຽວຂ້ອງ ພາຍໃນທ້ອງຖິ່ນ ທຸກຄັ້ງ ໂດຍຄຳນຶງເຖິງ ການລວມເອົາກຸ່ມຊົນເຜົ່າ ແລະ ຄວາມສົມດຸນ ລະຫວ່າງຍິງ - ຊາຍ. - ການສື່ສານ ເປັນປົກກະຕິ ແລະ ການປຶກສາຫາລື ທີ່ມີຄວາມໝາຍ ໃນລະດັບທ້ອງຖິ່ນ ເພື່ອກຳນົດ ບັນຫາທີ່ເກີດຂຶ້ນ - ກົນໄກການຮ້ອງທຸກ ຂອງແຜນງານ ເພື່ອແກ້ໄຂ ທຸກຄຳຮ້ອງທຸກ ແລະ ບັນຫາຕ່າງໆ ທີ່ອາດຈະເກີດຂຶ້ນ ຈາກຜົນຂອງແຜນງານ; ລວມເອົາ ກົນໄກການຮ້ອງທຸກຂອງຊາດ (ຕົວຢ່າງ ສາຍດ່ວນ ສຳລັບຜົນລະເມືອງ ຕໍ່ສະມາຊິກສະພາແຫ່ງຊາດ) ເຂົ້າໃນ ການສື່ສານ ຂອງແຜນງານ; ຮັບປະກັນໃຫ້ສອດຄ່ອງກັບ ແນວທາງ, ນະໂຍບາຍ ຫຼື ກົດໝາຍ ຂອງ ສປປ ລາວ ເພື່ອຈະໄດ້ເຫັນຜ່ອມກັນ ກັບນະໂຍບາຍຄືນຜືນເມືອງ ຂອງ GCF ຢູ່ໃນຄຳນິຍາມ ຂອງ ຄຳວ່າ "ການຕັ້ງຖິ່ນຖານໃໝ່ ແບບບໍ່ສະໝັກໃຈ" ຍັງລວມມີ ການປະຕິເສດການເຂົ້າເຖິງທີ່ດິນ. ESMP ຈະຕ້ອງໄດ້ອີກໃຫ້ເຫັນສິ່ງດັ່ງກ່າວນີ້ ເປັນລາຍລະອຽດ ພາຍໃຕ້ການປະຕິບັດ ESMP (ໃຫ້ເບິ່ງ PS7 ແລະ PS8).

ນະໂຍບາຍ/ ມາດຕະຖານ ສິ່ງແວດລ້ອມ ແລະ ສັງຄົມ ¹⁹⁸ :	ໄດ້ຜັກດ້ນ:	ການປະເມີນ ຄວາມສ່ຽງ:	ລາຍລະອຽດ ກ່ຽວກັບ ຄວາມສ່ຽງ ຕໍ່ສິ່ງແວດລ້ອມ ແລະ ສັງຄົມ:
			(ນະໂຍບາຍ / ການປົກປ້ອງ ທີ່ກ່ຽວຂ້ອງ ຂອງ GIZ: ການປ້ອງກັນ ຂໍ້ຂັດແຍ້ງ ແລະ ຄວາມອ່ອນໄຫວ ທາງດ້ານສະພາບການ, ການປົກປ້ອງສິດທິມະນຸດ, ໃຫ້ເບິ່ງລາຍລະອຽດຂ້າງລຸ່ມນີ້)
PS6: ການອະນຸລັກ ຊີວະ ນາໆພັນ ແລະ ການ ຄຸ້ມຄອງຈັດສັນ ຊັບພະຍາກອນທຳມະ ຊາດ ທີ່ມີຊີວິດ ແບບ ຍືນຍານ	ແມ່ນ	ຕໍ່າ	ຄວາມສ່ຽງ ຕໍ່ສິ່ງແວດລ້ອມ ແລະ ສັງຄົມ 1: ການສົ່ງເສີມ ການປູກໄມ້ ແລະ ການຜະລິດກະສິກຳ ແບບຖາວອນ ອາດຈະປະກອບສ່ວນ ເຂົ້າໃນການຫຼຸດຜ່ອນ ຊີວະນາໆພັນ. <u>ການປະເມີນຄວາມສ່ຽງ:</u> ຜົນກະທົບດ້ານລົບ ຂອງໂຄງການ ກ່ຽວກັບຊີວະນາໆພັນ ຖືກປະເມີນວ່າມີຕໍ່າ. ແຜນງານ ຈະບໍ່ສົ່ງເສີມ ການຂະຫຍາຍກະສິກຳ ຫລື ການປູກໄມ້. ເຖິງຢ່າງໃດກໍຕາມ, ການສູນເສຍຊີວະນາໆພັນທີ່ຍັງເຫຼືອ ຂະໜາດນ້ອຍ ແມ່ນບໍ່ສາມາດປະຕິເສດໄດ້ ຖ້າປ່ຽນການເຮັດກະສິກຳ ແບບໝູນວຽນ ໄປເປັນ ການເຮັດກະສິກຳ ແບບຖາວອນ. <u>ມາດຕະການ ທີ່ມີທຳແຮງ:</u> - ໃນນາມເປັນສ່ວນໜຶ່ງ ຂອງການວາງແຜນນຳໃຊ້ທີ່ດິນ ແບບມີສ່ວນຮ່ວມ, ໃຫ້ຮັບປະກັນວ່າ ຊີວະນາໆພັນທີ່ມີຢູ່, ລະບົບນິເວດ ແລະ ການບໍລິຫານດ້ານລະບົບນິເວດ ແມ່ນໄດ້ຮັບການປົກປ້ອງ ແລະ ມີໂອກາດພຽງພໍ ສຳລັບການສືບພັນຄືນໃໝ່ - ຮ່ວມມືກັບນັກ MSME ທີ່ມີທຳແຮງ ໃນຂະແໜງກະສິກຳ ໃນການປະເມີນຜົນກະທົບ ແບບສະເພາະເຈາະຈົງສະຖານທີ່ - ສ້າງໃຫ້ມີ ຫຼັກການປະຕິບັດ ທີ່ດີທີ່ສຸດໃນລະດັບຊາດ ແລະ ລະດັບສາກົນ ເພື່ອລາຍງານ ກິດຈະກຳຕ່າງໆ - ຕິດຕາມ ການປ່ຽນແປງ ການນຳໃຊ້ທີ່ດິນ ແລະ ເມື່ອມີຄວາມຈຳເປັນ ໃນກໍລະນີທີ່ມີຄວາມກັງວົນ, ຈະມີການປະເມີນຜົນກະທົບ ແບບສະເພາະເຈາະຈົງສະຖານທີ່ ຕໍ່ຊີວະນາໆພັນ ຫລື ລະບົບນິເວດວິທະຍາ - ຝຶກອົບຮົມ ແກ່ຜູ້ມີສ່ວນກ່ຽວຂ້ອງ ກ່ຽວກັບ ການບໍລິຫານດ້ານລະບົບນິເວດ, ເພື່ອໃຫ້ຮັບຮູ້ ຂໍ້ມູນທີ່ສຳຄັນ ກ່ຽວກັບ ຜິດ ແລະ ສັດ ແລະ ເພື່ອນຳໃຊ້ ຫຼັກການປະຕິບັດ ທີ່ດີທີ່ສຸດ ໃນການປົກປ້ອງ ຂອງພວກມັນ

ນະໂຍບາຍ/ ມາດຕະຖານ ສິ່ງແວດລ້ອມ ແລະ ສັງຄົມ ¹⁹⁸ :	ໄດ້ຜັກດ້ນ:	ການປະເມີນ ຄວາມສ່ຽງ:	ລາຍລະອຽດ ກ່ຽວກັບ ຄວາມສ່ຽງ ຕໍ່ສິ່ງແວດລ້ອມ ແລະ ສັງຄົມ:
			<u>ຄວາມສ່ຽງ ຕໍ່ສິ່ງແວດລ້ອມ ແລະ ສັງຄົມ 2:</u> ກິດຈະກຳ ຂອງແຜນງານ ສາມາດນຳໄປສູ່ ການນຳໃຊ້ຢາປາບສັດຕູພືດ, ຢາຂ້າຫຍ້າ ແລະ ສານເຄມີອື່ນໆ (ທີ່ເພີ່ມຂຶ້ນ) ຊຶ່ງອາດຈະສາມາດ ສົ່ງຜົນກະທົບທາງລົບ ຕໍ່ຊີວະນາໆພັນ ແລະ ຊັບພະຍາກອນທຳມະຊາດ <u>ການປະເມີນຄວາມສ່ຽງ:</u> ຄວາມສ່ຽງ ຕໍ່ສິ່ງແວດລ້ອມ ແລະ ສັງຄົມ ຖືກປະເມີນວ່າຍັງຕ່ຳ. ແຜນງານ ສົ່ງເສີມ ວຽກງານກະສິກຳ ທີ່ອາດຈະ ຕ້ອງການ ການນຳໃຊ້ຢາຂ້າຫຍ້າ ຫຼື ຢາຂ້າແມງໄມ້ ແບບຈຳກັດ ເຊັ່ນສຳລັບ ສາລີ ແລະ ມັນຕົ້ນ, ແຕ່ຕົ້ນຕໍ ແມ່ນສຸມໃສ່ ການສະໜັບສະໜູນ ການຜະລິດກະສິກຳ ທີ່ບໍ່ທຳລາຍປ່າໄມ້, ມີຄວາມຫຼາກຫຼາຍ ແລະ ເປັນຫຼັກການປະຕິບັດທີ່ດີ. ຫຼັກການປະຕິບັດ ທີ່ດີທີ່ສຸດ ສຳລັບ ການຄຸ້ມຄອງຢາປາບສັດຕູພືດ ແມ່ນມີຢູ່ແລ້ວ ແລະ ຈະຖືກລວມເຂົ້າໃນ ແຜນ ESMP (ທີ່ລວມມີ ບົດແນະນຳ ຈາກ FAO ແລະ ແຜນ ຄຸ້ມຄອງຢາປາບສັດຕູພືດ ທີ່ກຽມໄວ້ ສຳລັບ ERPD ESMF). ແຜນງານ ບໍ່ລວມເອົາການສະໜັບສະໜູນ ການປູກພືດ ທີ່ຕ້ອງການໃຫ້ ມີ ການນຳໃຊ້ ສານທີ່ອາດຈະເປັນອັນຕະລາຍ ໃນປະລິມານທີ່ຫຼາຍ ແລະ ທີ່ໃນປັດຈຸບັນ ຖືກຫ້າມໃຊ້ ຢູ່ ສປປ ລາວ ດ້ວຍຂໍ້ຫ້າມລະດັບ ຊາດ ເຊັ່ນສຳລັບ ໝາກກ້ວຍ, ເນື່ອງຈາກວ່າ ການນຳໃຊ້ສານອັນຕະລາຍທີ່ຜິດ ແລະ ການນຳໃຊ້ສານທີ່ຫ້າມ ໄດ້ເກີດຂຶ້ນແລ້ວ ໃນອະດີດ. ໂດຍລວມ, ຜົນກະທົບຕໍ່ຊີວະນາໆພັນ ຈະມີຂໍ້ຈຳກັດຫຼາຍ, ຈະເກີດສະເພາະກັບສະຖານທີ່ໃດໜຶ່ງເທົ່ານັ້ນ, ສາມາດ ຄາດເດົາໄດ້ ແລະ ສາມາດຄວບຄຸມໄດ້ງ່າຍ ຜ່ານທາງ ຫຼັກການປະຕິບັດທີ່ດີທີ່ສຸດ ທີ່ມີຢູ່. <u>ມາດຕະການ ທີ່ມີທຳແຮງ:</u> - ສືບຕໍ່ ການປຶກສາຫາລື ແລະ ການຕິດຕາມກວດກາ ຢູ່ໃນລະດັບບ້ານ ແລະ ລະດັບພູມສັນຖານ ຕະຫຼອດໄລຍະຂອງແຜນງານ - ສະໜັບສະໜູນ ການຂຶ້ນບັນຊີດຳ ສຳລັບພືດທີ່ຖືກເລືອກ / ຫ້າມ ເມື່ອມີການສ້າງເອກະສານ ຢ່າງແຜ່ຫຼາຍ ກ່ຽວກັບ ຜົນກະທົບທາງ ລົບ ອັນໃຫຍ່ຫຼວງ ຈາກເຄມີກະສິກຳ (ເຊັ່ນ: ສວນກ້ວຍ) - ການສ້າງຄວາມອາດສາມາດ ແລະ ການປູກຈິດສຳນຶກ ແກ່ຊາວບ້ານ, ຊາວກະສິກອນ, ຄູ່ຮ່ວມງານ ແລະ ຄູ່ຝຶກ / ພະນັກງານສົ່ງເສີມ ກ່ຽວກັບຜົນກະທົບຂອງສານເຄມີ ຕໍ່ຊີວະນາໆພັນ ແລະ ການນຳໃຊ້ຢາປາບສັດຕູພືດ ທີ່ມີຄວາມຮັບຜິດຊອບ - ແຜນງານ ຈະບໍ່ສະໜັບສະໜູນ ການຈັດຊື້ ເຄມີກະເສດ ໂດຍກົງ

ນະໂຍບາຍ/ ມາດຕະຖານ ສິ່ງແວດລ້ອມ ແລະ ສັງຄົມ ¹⁹⁸ :	ໄດ້ຜັກດັນ:	ການປະເມີນ ຄວາມສ່ຽງ:	ລາຍລະອຽດ ກ່ຽວກັບ ຄວາມສ່ຽງ ຕໍ່ສິ່ງແວດລ້ອມ ແລະ ສັງຄົມ:
			- ເຄມີກະສິກໍາ ທີ່ຖືກສົ່ງເສີມ ຈະຖືກດໍາເນີນການລ່ວງໜ້າ ດ້ວຍການປະເມີນຄວາມສ່ຽງ ຢ່າງລະອຽດຖີ່ຖ້ວນ, ແລະ ມີການກຳນົດມາດຕະການທີ່ເໝາະສົມ ເພື່ອຫຼຸດຜ່ອນ ຄວາມສ່ຽງຕໍ່ສິ່ງແວດລ້ອມ ລົງສູ່ ລະດັບທີ່ຍອມຮັບໄດ້ - ປະລິມານທີ່ຖືກສົ່ງເສີມ ໂດຍອີງຕາມ ການປະເມີນສິ່ງທີ່ຕ້ອງການມີໃນຕົວຈິງ ຢ່າງຖືກຕ້ອງ ເພື່ອປົກປ້ອງ ການນໍາໃຊ້ຫຼາຍເກີນໄປ ຫຼື ການສະສົມເຄື່ອງໃນສາງ. - ອຸປະກອນນໍາໃຊ້ ທີ່ເໝາະສົມ ແລະ ເຄື່ອງມືປ້ອງກັນ ຈະຖືກສະໜອງ ໃນປະລິມານທີ່ພຽງພໍ ເມື່ອການ ນໍາໃຊ້ສານເຄມີກະສິກໍາ ໄດ້ຮັບການສົ່ງເສີມ ໂດຍຕົວແທນສົ່ງເສີມ, ເວັ້ນເສຍແຕ່ວ່າ ມັນໄດ້ຮັບການຍັ້ງຢືນ ຢ່າງເປີດເຜີຍ ຈາກໜ່ວຍງານກະສິກໍາ ຂອງ ຫ້ອງການກະສິກໍາ ແລະ ປ່າໄມ້ເມືອງ ວ່າ ມີ ອຸປະກອນ ແລະ ເຄື່ອງມືປ້ອງກັນຄວາມປອດໄພ ທີ່ເໝາະສົມ ຢ່າງພຽງພໍ - ຜູ້ຊົມໃຊ້ ໝົດທຸກຄົນ ຈະໄດ້ຮັບການຝຶກອົບຮົມ ເພື່ອຮັບປະກັນ ໃຫ້ມີການນໍາໃຊ້ເຄມີກະສິກໍາ ດ້ວຍຄວາມຮັບຜິດຊອບ, ແລະ ມີຄວາມຮັບຮູ້ ກ່ຽວກັບຜົນກະທົບ ຕໍ່ສັງຄົມ ແລະ ສິ່ງແວດລ້ອມ ທີ່ເປັນອັນຕະລາຍ - ການເກັບມ້ຽນທີ່ຖືກຕ້ອງ ຈະຮັບປະກັນ ຕາມບົດແນະນຳຂອງສາກົນ (ເຊັ່ນ: ເອກະສານແນະນຳ ຂອງ FAO ສໍາລັບ ການຄຸ້ມຄອງ ສັດຕູພືດ ແລະ ຢາຂ້າແມງໄມ້ ຢູ່ໃນໂຄງການ ພາກສະໜາມ) - ຄວາມຮູ້ ກ່ຽວກັບການອະນຸລັກຊີວະນາໆພັນ ແລະ ການບໍລິການດ້ານລະບົບນິເວດ ເຂົ້າໃສ່ໃນການສ້າງຄວາມອາດສາມາດ ແກ່ ຜູ້ມີສ່ວນກ່ຽວຂ້ອງ ທີ່ໄດ້ເຂົ້າຮ່ວມ ການຝຶກອົບຮົມ / ການພັດທະນາຄວາມສາມາດ, ການວາງແຜນນໍາໃຊ້ທີ່ດິນ ແລະ ແຜນການຄຸ້ມຄອງ ສໍາລັບ ປະເພດປ່າໄມ້ຕ່າງໆ - ການປຸກຈິດສໍານຶກ ແລະ ການຝຶກອົບຮົມ ກ່ຽວກັບ ການນໍາໃຊ້ຢາປາບສັດຕູພືດ / ຢາຂ້າຫຍ້າ ຢ່າງປອດໄພ ຜ່ານທາງ ການສ້າງຄວາມອາດສາມາດໃນການເຮັດກະສິກໍາ, ການສົ່ງເສີມ ແລະ ການຝຶກອົບຮົມ - ຝຶກອົບຮົມ ໃຫ້ແກ່ ອົງການປົກຄອງທ້ອງຖິ່ນ ທີ່ມີສ່ວນຮ່ວມ ຢູ່ໃນແຜນງານ ກ່ຽວກັບລະບຽບການ ແລະ ຫຼັກການປະຕິບັດທີ່ດີທີ່ສຸດ ເພື່ອຕິດຕາມກວດກາ ແລະ ຄວບຄຸມ ການນໍາໃຊ້ຢາປາບສັດຕູພືດ / ຢາຂ້າຫຍ້າ ໃຫ້ຖືກຕ້ອງຕາມກົດໝາຍ ໃນກໍລະນີ ທີ່ການນໍາໃຊ້ດັ່ງກ່າວ ຫາກບໍ່ສາມາດຫຼີກລ້ຽງໄດ້ ພ້ອມກັນນັ້ນ ກໍແນະນຳ ທາງເລືອກ ແທນຢາປາບສັດຕູພືດ / ຢາຂ້າຫຍ້າ - ການສົ່ງເສີມ ຫຼັກການປະຕິບັດ ການຜະລິດກະສິກໍາທີ່ດີ ຊຶ່ງໃນທາງກັບກັນ ສາມາດຫຼຸດຜ່ອນ ການນໍາໃຊ້ຢາປາບສັດຕູພືດ ຫລື ຢ່າງໜ້ອຍ ກໍເປັນການຊຸກຍູ້ ໃຫ້ມີການນໍາໃຊ້ ຢາປາບສັດຕູພືດ ດ້ວຍຄວາມຮັບຜິດຊອບ

ນະໂຍບາຍ/ ມາດຕະຖານ ສິ່ງແວດລ້ອມ ແລະ ສັງຄົມ ¹⁹⁸ :	ໄດ້ຜັກດ້ນ:	ການປະເມີນ ຄວາມສ່ຽງ:	ລາຍລະອຽດ ກ່ຽວກັບ ຄວາມສ່ຽງ ຕໍ່ສິ່ງແວດລ້ອມ ແລະ ສັງຄົມ:
			- ການປຸກຈິດສຳນຶກ ແກ່ຊາວກະສິກອນ, ພໍ່ຄ້າຊາວຂາຍ ແລະ ນັກລົງທຶນ ກ່ຽວກັບ ຂໍ້ໄດ້ປຽບ ທາງການເງິນ ແລະ ການຕະຫຼາດ ທີ່ມີທ່າແຮງ ໃນການຫຼຸດຜ່ອນ ຫຼື ຢຸດການນຳໃຊ້ຢາປາບສັດຕູພືດ / ຢາຂ້າຫຍ້າ (ເຊັ່ນ: ຜ່ານທາງ ການນຳໃຊ້ ຫຼັກການປະຕິບັດ ການຜະລິດກະສິກຳ ທີ່ເປັນທາງເລືອກ, ການເຮັດການຕະຫຼາດ ແກ່ຜະລິດຕະພັນປອດສານພິດ ແລະ ອື່ນໆ) (ນະໂຍບາຍ / ການປົກປ້ອງ ທີ່ກ່ຽວຂ້ອງ ຂອງ GIZ: ການປົກປ້ອງສິ່ງແວດລ້ອມ, ການປ້ອງກັນ ຂີ້ຂັດແຍ້ງ ແລະ ຄວາມອ່ອນໄຫວ ທາງດ້ານສະພາບການ, ການປົກປ້ອງສິດທິມະນຸດ, ໃຫ້ເບິ່ງລາຍລະອຽດຂ້າງລຸ່ມນີ້)
PS7: ຄົນພື້ນເມືອງ ນະໂຍບາຍ ກ່ຽວກັບ ຄົນພື້ນເມືອງ ຂອງ GCF	ແມ່ນ	ປານກາງ	<u>ຄວາມສ່ຽງ ຕໍ່ສິ່ງແວດລ້ອມ ແລະ ສັງຄົມ:</u> ພື້ນທີ່ແຜນງານ ມີປະຊາຊົນກຸ່ມຊົນເຜົ່າທີ່ບໍ່ແມ່ນກຸ່ມລາວ - ໄຕ ຫຼາຍກວ່າ ປະຊາຊົນກຸ່ມລາວ - ໄຕ ຢູ່ໃນບັນດາເມືອງ ທີ່ຖືກຄັດເລືອກ ເປັນສ່ວນໃຫຍ່ (ສັງເກດເຫັນວ່າ ນະໂຍບາຍ ກ່ຽວກັບປະຊາຊົນພື້ນເມືອງ ຂອງ GCF ໃນບາງຈຸດ ສາມາດທົດແທນ PS7 ຍ້ອນວ່າມັນມີຂອບເຂດທີ່ກວ້າງກວ່າ ແລະ ຂໍ້ກຳນົດທີ່ເຂັ້ມງວດ) <u>ມາດຕະການ ທີ່ມີທ່າແຮງ:</u> - ສ້າງ ແຜນກ່ຽວກັບຄົນພື້ນເມືອງ (IPP) ຫລື ແຜນການດຶງເອົາຊຸມຊົນເຂົ້າຮ່ວມ ແລະ / ຫຼື ການປະຕິບັດ ແຜນ ESMP ທີ່ໄດ້ອຸທິດ ສຳລັບຄົນພື້ນເມືອງ ໂດຍສອດຄ່ອງ ກັບນະໂຍບາຍ ທີ່ກ່ຽວຂ້ອງ ຂອງ GIZ ທີ່ໄດ້ລະບຸໄວ້ຂ້າງລຸ່ມ, ທີ່ສະໜອງຂໍ້ມູນ ດັ່ງຕໍ່ໄປນີ້: (i) ພື້ນທີ່, ອົງປະກອບ ແລະ ກິດຈະກຳ ຂອງແຜນງານ ແລະ ຜົນກະທົບທີ່ອາດຈະເກີດຂຶ້ນໄດ້ ຂອງຈາກແຜນງານ ຕໍ່ ຄົນພື້ນເມືອງ (ii) ຄົນພື້ນເມືອງ ທີ່ໄດ້ຮັບຜົນກະທົບ ແລະ ທີ່ຢູ່ ຂອງເຂົາເຈົ້າ (ທີ່ດິນ, ອານາເຂດ, ຊັບພະຍາກອນ, ແລະອື່ນໆ)

ນະໂຍບາຍ/ ມາດຕະຖານ ສິ່ງແວດລ້ອມ ແລະ ສັງຄົມ ¹⁹⁸ :	ໄດ້ຜັກດັນ:	ການປະເມີນ ຄວາມສ່ຽງ:	ລາຍລະອຽດ ກ່ຽວກັບ ຄວາມສ່ຽງ ຕໍ່ສິ່ງແວດລ້ອມ ແລະ ສັງຄົມ:
			(iii) ບັນດາກຸ່ມຄົນ ທີ່ມີຄວາມສ່ຽງ ທີ່ຢູ່ໃນຈຳນວນປະຊາຊົນ ທີ່ໄດ້ຮັບຜົນກະທົບ (ເຊັ່ນ: ແມ່ຍິງ ແລະ ເດັກຍິງ, ຄົນພິການ ແລະ ຜູ້ສູງອາຍຸ ແລະ ອື່ນໆ) (iv) ບົດສັງລວມ ກອບນິຕິກຳ ທີ່ກ່ຽວຂ້ອງ - ທັງ ໃນລະດັບຊາດ ແລະ ລະດັບສາກົນ ທີ່ມີຜົນນຳໃຊ້ ກັບສະພາບການ ຂອງ ແຜນງານ (v) ຈາກສິ່ງດັ່ງກ່າວນີ້ ແລະ ຈາກການປະເມີນສັງຄົມ ແລະ ສິ່ງແວດລ້ອມອື່ນໆ ທີ່ກ່ຽວຂ້ອງ ລວມທັງ ມາດຕະການການ ຫຼຸດຜ່ອນ, ຜົນການສຶກສາ ແລະ ຄຳແນະນຳ ທີ່ເລືອກມາ ທີ່ກ່ຽວຂ້ອງ ກັບຜົນກະທົບທີ່ອາດຈະເກີດຂຶ້ນໄດ້ ກັບຄົນພື້ນເມືອງ, ທີ່ດິນ, ຊັບພະຍາກອນ ແລະ ອະນາເຂດ ຂອງເຂົາເຈົ້າ, ລາຍລະອຽດ ແລະ ກອບເວລາ ທີ່ກ່ຽວຂ້ອງ ສຳລັບ ມາດຕະການທີ່ວາງ ແຜນໄວ້ ເພື່ອຫຼີກລ້ຽງ, ຫຼຸດ, ຫຼຸດຜ່ອນ ຫຼື ຊີດເຊີຍ ຜົນກະທົບເຫຼົ່ານີ້; ລາຍລະອຽດ ຂອງມາດຕະການ ເພື່ອປົກປ້ອງຄວາມຮູ້ ພື້ນເມືອງ ແລະ ມໍລະດົກ ທາງດ້ານວັດທະນາທຳ (vi) ລາຍລະອຽດ ກ່ຽວກັບການມີສ່ວນຮ່ວມ, ການປຶກສາຫາລື ແລະ ຂະບວນການ FPIC ໂດຍຄຳນຶງ ເຖິງຄວາມຕ້ອງການ ຂອງຄົນພື້ນເມືອງ (vii) ການສ້າງຄວາມອາດສາມາດ - ມາດຕະການ ເພື່ອສ້າງຄວາມເຂັ້ມແຂງ ທາງດ້ານສັງຄົມ, ນິຕິກຳ, ແລະ ຄວາມອາດ ສາມາດ ທາງດ້ານວິຊາການ ຂອງລັດຖະບານ (ໃນລະດັບຊາດ, ແຂວງ, ທ້ອງຖິ່ນ) ແລະ ຄົນພື້ນເມືອງ ທີ່ໄດ້ຮັບຜົນກະທົບ (viii) ກົນໄກ ແລະ ຂັ້ນຕອນ ການແກ້ໄຂ ການຮ້ອງທຸກ ທີ່ພິຈາລະນາ ຄວາມຕ້ອງການ ຂອງຄົນພື້ນເມືອງ (ix) ການຫ້າງຫາກະກຽມ ແລະ ພາລະບົດບາດ ແລະ ຄວາມຮັບຜິດຊອບ ຂອງການຈັດຕັ້ງ ສຳລັບ ການລົງມືຈັດຕັ້ງປະຕິບັດ ຂອງ IPP ຫຼື IP (x) ງົບປະມານ ແລະ ກຳນົດເວລາ - ຮັບປະກັນ ການລົງມືປະຕິບັດ ຂອງ IP ພ້ອມທັງ ວາງແຜນ ຫຼຸດ, ຫຼຸດຜ່ອນ ແລະ ຊ່ວຍໃຫ້ແຜນງານ ສາມາດ ຊຶດເຊີຍ ຢ່າງເໝາະ ສົມ ເມື່ອກິດຈະກຳ ຂອງແຜນງານ ມີຜົນກະທົບ ຕໍ່ສິດທິຂອງຄົນພື້ນເມືອງ, ໂດຍບໍ່ສິນວ່າ ຈະມີການຮັບຮູ້ທາງກົດໝາຍ ຕໍ່ໃບ ຕາດິນ, ຊັບພະຍາກອນ ແລະ ເຂດແດນ ຫຼື ບໍ່

ນະໂຍບາຍ/ ມາດຕະຖານ ສິ່ງແວດລ້ອມ ແລະ ສັງຄົມ ¹⁹⁸ :	ໄດ້ຜັກດັນ:	ການປະເມີນ ຄວາມສ່ຽງ:	ລາຍລະອຽດ ກ່ຽວກັບ ຄວາມສ່ຽງ ຕໍ່ສິ່ງແວດລ້ອມ ແລະ ສັງຄົມ:
			- ຂະບວນການ FPIC ທີ່ຈະລິເລີ່ມ ແລະ ຄົງຕົວ ຕະຫຼອດອາຍຸການ ຂອງແຜນງານ - ຮັບປະກັນໃຫ້ມີການເຄົາລົບ ກົດໝາຍ ຂອງຊາດ ທີ່ມີຢູ່ໃນປະຈຸບັນ ທີ່ກ່ຽວຂ້ອງກັບກຸ່ມຊົນເຜົ່າ - ແຜນງານ ຄວນຈະກຳນົດ ແລະ ຊອກຫາ ມາດຕະການການເງິນ ທີ່ຊ່ວຍໃຫ້ຊົນເຜົ່າ ທີ່ມີຄວາມສ່ຽງຫລາຍທີ່ສຸດ ສາມາດເຂົ້າເຖິງທີ່ດິນ, ການສະໜັບສະໜູນ ທາງດ້ານວິຊາການ ສຳລັບການຈັດຕັ້ງປະຕິບັດ ຫຼັກການປະຕິບັດ ການຜະລິດກະສິກຳທີ່ດີ, ການຄຸ້ມຄອງທີ່ດິນ ແບບຍືນຍົງ (ການຄຸ້ມຄອງປ່າໄມ້ແບບຍືນຍານ, ການຝັນຜູ້ມູນສັນຖານປ່າໄມ້ ແລະ ອື່ນໆ), ແລະ ມາດຕະການການເງິນສີຂຽວ - ພະນັກງານ ແລະ ຄູ່ຝຶກ ຂອງ ແຜນງານ ທີ່ຈະລວມເອົາ ຕົວແທນ ເພດຍິງ ແລະ ເພດຊາຍ ຈາກບັນດາກຸ່ມຊົນເຜົ່າ ທີ່ຫຼາກຫຼາຍ; ເລັ່ງເປົ້າໝາຍ ໃສ່ສະເພາະ ບັນດາກຸ່ມ ທີ່ມີຄວາມສ່ຽງ; ໝົດທຸກຄົນ ທີ່ຈະໄດ້ຮັບການຝຶກອົບຮົມ ກ່ຽວກັບ ຄວາມເທົ່າທຽມກັນທາງເພດ ແລະ ການລວມເອົາສັງຄົມເຂົ້າຮ່ວມ ຢູ່ພາຍໃນ ຂອບເຂດ ຂອງແຜນງານ. - ກິດຈະກຳເຄື່ອນທີ່, ການສົ່ງເສີມ ແລະ ການຊ່ວຍເຫຼືອດ້ານວິຊາການ ໃນລະດັບຊຸມຊົນ, ກອງປະຊຸມ ແລະ ກິດຈະກຳສ້າງຄວາມອາດສາມາດ ທີ່ຈະມີການລວມເອົາສັງຄົມເຂົ້າຮ່ວມ, ຮູ້ສະພາບ ແລະ ທຳນົບທຳນຽມ ທີ່ຫຼາກຫຼາຍ ທາງດ້ານວັດທະນາທຳ ແລະ ມີການພິຈາລະນາ ຄວາມຮູ້ພາຍໃນທ້ອງຖິ່ນ. - ຄຳນຶງເຖິງ ພາສາທ້ອງຖິ່ນ ແລະ ຮີດຄອງປະເພນີພື້ນເມືອງ ສຳລັບ ການປຶກສາຫາລື ແລະ ໝົດທຸກການສື່ສານ ແລະ ກິດຈະກຳເຄື່ອນທີ່ - ໃນກໍລະນີທີ່ມີຄວາມຈຳເປັນ, ແຜນງານ ຄວນຈະຮັບປະກັນ ໃຫ້ມີຜູ້ແປພາສາ (ຈາກ ພາຍໃນຊຸມຊົນ ຫລື ພາຍນອກ ຕາມຄວາມເໝາະສົມ) ເພື່ອອຳນວຍຄວາມສະດວກ ໃຫ້ແກ່ການເຜີຍແຜ່ ຄວາມຮູ້ ແລະ ຂໍ້ມູນຂ່າວສານ; ຊຶ່ງມີການແປລັບກອງປະຊຸມ, ເອກະສານກ່ຽວກັບວຽກງານສົ່ງເສີມ ແລະ ເອກະສານທີ່ກ່ຽວຂ້ອງກັບແຜນງານອື່ນໆ (ເຊັ່ນ: ວິດີໂອ, ສົ່ງຟິມ, ແລະ ອື່ນໆ) - ເອົາໃຈໃສ່ເປັນພິເສດ ຕໍ່ ແມ່ຍິງ, ກຸ່ມຊົນເຜົ່າ, ຄົນທີ່ບໍ່ຮູ້ໜັງສື, ແລະ ຄົນພິການທາງໝາຍ ແລະ ຕາ, ຜູ້ທີ່ມີການເຂົ້າເຖິງອິນເຕີເນັດ ແບບຈຳກັດ ຫຼື ບໍ່ມີການເຂົ້າເຖິງອິນເຕີເນັດເລີຍ ແລະ ກຸ່ມອື່ນໆ ທີ່ມີຄວາມຕ້ອງການພິເສດ; ດຳເນີນ ການເຜີຍແຜ່ຂໍ້ມູນຂ່າວສານ ພາຍໃນ ບັນດາກຸ່ມເຫຼົ່ານີ້ກັບ ຄູ່ຮ່ວມງານຂອງແຜນງານ ແລະ ຜູ້ມີບົດບາດ ພາຍໃນທ້ອງຖິ່ນ ເຊັ່ນ: ຜູ້ນຳບ້ານ ແລະ ກຸ່ມບ້ານ, ສະມາຄົມຜູ້ຜະລິດ, ອົງການຈັດຕັ້ງສັງຄົມ, ສະຫະພັນແມ່ຍິງລາວ ແລະ ອື່ນໆ

ນະໂຍບາຍ/ ມາດຕະຖານ ສິ່ງແວດລ້ອມ ແລະ ສັງຄົມ ¹⁹⁸ :	ໄດ້ຜັກດັນ:	ການປະເມີນ ຄວາມສ່ຽງ:	ລາຍລະອຽດ ກ່ຽວກັບ ຄວາມສ່ຽງ ຕໍ່ສິ່ງແວດລ້ອມ ແລະ ສັງຄົມ:
			- ໂອກາດ ສຳລັບ ການປະສານສົມທົບ ກັບຜູ້ມີສ່ວນກ່ຽວຂ້ອງອື່ນໆ (ເຊັ່ນ: ອົງການຈັດຕັ້ງສັງຄົມ) ເພື່ອພະຍາຍາມສ້າງຄວາມເຂັ້ມແຂງ ແກ່ ຜູ້ມີສ່ວນກ່ຽວຂ້ອງ ໃນການເຮັດກິດຈະກຳເຄື່ອນທີ່ ແລະ ໃຫ້ມີການດຶງເອົາ ກຸ່ມຊົນເຜົ່າຕ່າງໆ ແລະ ຄອບຄົວທີ່ມີຄວາມສ່ຽງ ເຂົ້າຮ່ວມ <u>ການຕີຄວາມໝາຍ ນະໂຍບາຍກ່ຽວກັບຄົນພື້ນເມືອງຂອງ GCFS:</u> ນະໂຍບາຍ ກ່ຽວກັບຄົນພື້ນເມືອງ ຂອງ GCF ໃຫ້ຄຳແນະນຳ ຕໍ່ໄປນີ້ ແກ່ແຜນງານຕ່າງໆ ທີ່ຜູ້ທີ່ໄດ້ຮັບຜົນປະໂຫຍດປະກອບມີທັງຄົນພື້ນເມືອງ ແລະ ຄົນທີ່ບໍ່ແມ່ນພື້ນເມືອງ: “ເນື້ອຄົນພື້ນເມືອງ ບໍ່ເປັນຜູ້ທີ່ໄດ້ຮັບຜົນປະໂຫຍດພຽງພໍຈາກ ຈາກກິດຈະກຳ ທີ່ສະເໜີ ຂໍການສະໜອງເງິນ ຈາກ GCF, ເອກະສານແລະ ຂັ້ນຕອນ ການວາງແຜນ ອາດຈະແຕກຕ່າງກັນໄປ ໃນດ້ານຮູບແບບ ແລະ ການນຳສະເໜີ ແລະ ຈະໄດ້ຕາມ ຄວາມຕ້ອງການ ຂອງນະໂຍບາຍນີ້ ຍົກເວັ້ນ ໃນດ້ານຮູບແບບ ແລະ ການນຳສະເໜີ. ອົງການທີ່ຖືກຍອມຮັບ ຈະອອກແບບ ແລະ ຈັດຕັ້ງປະຕິບັດ ກິດຈະກຳ ທີ່ໄດ້ຮັບທຶນຈາກ GCF ໃນລັກສະນະ ທີ່ໃຫ້ຄົນພື້ນເມືອງ ສາມາດເຂົ້າເຖິງຜົນປະໂຫຍດຂອງໂຄງການ ຢ່າງເທົ່າທຽມກັນ. ຄວາມກັງວົນ ຫຼື ຄວາມມັກ ຂອງຄົນພື້ນເມືອງ ຈະໄດ້ຮັບການແກ້ໄຂ ຜ່ານທາງ ການປຶກສາຫາລື ທີ່ມີຄວາມໝາຍ, ຊຶ່ງລວມມີ ຂະບວນການ ໃນການຊອກຫາ ແລະ ໄດ້ຮັບຄວາມເຫັນດີເຫັນພ້ອມ ແບບອິດສະຫຼະ ໂດຍໄດ້ຮັບການລາຍງານໃຫ້ຮູ້ຂໍ້ມູນລ່ວງໜ້າ ແລະ ການຈັດເອກະສານ ຈະສັງລວມ ຜົນຂອງການປຶກສາຫາລື ແລະ ອະທິບາຍ ວິທີການແກ້ໄຂບັນຫາ ຂອງຄົນພື້ນເມືອງ ຢູ່ໃນການອອກແບບ ບັນດາກິດຈະກຳ ທີ່ໄດ້ຮັບທຶນ ຈາກ GCF. ການຈັດແຈງ ສຳລັບ ການສືບຕໍ່ໃຫ້ ຄຳປຶກສາ ຢ່າງຕໍ່ເນື່ອງ ໃນຊ່ວງ ການຈັດຕັ້ງປະຕິບັດ ແລະ ການຕິດຕາມ ກໍຍັງຈະຖືກອະທິບາຍ. ອົງການທີ່ຖືກຍອມຮັບ ຈະກະກຽມ ແຜນກຳນົດເວລາ, ເຊັ່ນວ່າ IPP, ທີ່ກຳນົດ ມາດຕະການ ຫຼື ການລົງມືປະຕິບັດ ທີ່ໄດ້ສະເໜີໄປ. ໃນບາງກໍລະນີ, ແຜນພັດທະນາຊຸມຊົນ ແບບເຊື່ອມສານ ທີ່ກວ້າງຂວາງ ຈະຖືກກະກຽມ, ທີ່ແກ້ໄຂ ຜູ້ທີ່ໄດ້ຮັບຜົນປະໂຫຍດຈາກກິດຈະກຳ ທີ່ໄດ້ຮັບເງິນຈາກ GCF ແລະ ລວມເອົາ ຂໍ້ມູນທີ່ຈຳເປັນ ທີ່ກ່ຽວຂ້ອງ ກັບຄົນພື້ນເມືອງທີ່ໄດ້ຮັບຜົນກະທົບ. ແຜນ

ນະໂຍບາຍ/ ມາດຕະຖານ ສິ່ງແວດລ້ອມ ແລະ ສັງຄົມ ¹⁹⁸ :	ໄດ້ຜັກດັນ:	ການປະເມີນ ຄວາມສ່ຽງ:	ລາຍລະອຽດ ກ່ຽວກັບ ຄວາມສ່ຽງ ຕໍ່ສິ່ງແວດລ້ອມ ແລະ ສັງຄົມ:
			ພັດທະນາຊຸມຊົນ ອາດຈະເໝາະສົມ ໃນສະພາບການທີ່ປະຊາຊົນຄົນອື່ນໆ, ນອກເໜືອຈາກຄົນພື້ນເມືອງ, ຈະໄດ້ຮັບຜົນກະທົບ ຈາກ ຄວາມສ່ຽງ ແລະ ຜົນກະທົບ ຈາກບັນດາກິດຈະກຳ ທີ່ໄດ້ຮັບທຶນຈາກ GCF, ປ່ອນທີ່ມີກຸ່ມຄົນພື້ນເມືອງ ຫຼາຍກວ່າກຸ່ມໜຶ່ງ ທີ່ຈະ ຖືກລວມເຂົ້າ ຫຼື ປ່ອນທີ່ ຂອບເຂດ ຂອງໂຄງການຕາມແຜນງານ ພາຍໃນພາກພື້ນ ຫລື ໃນລະດັບປະເທດ ລວມເອົາ ກຸ່ມ ປະຊາກອນອື່ນໆ. ເມື່ອຜູ້ໄດ້ຮັບຜົນປະໂຫຍດຈາກແຜນງານ ທີ່ມາຈາກຫຼາຍພາກສ່ວນ ໄດ້ມີສ່ວນຮ່ວມຢູ່ໃນແຜນງານ ທີ່ໄດ້ສະເໜີ, ໄດ້ຕັດສິນໃຈສ້າງ ແຜນການມີສ່ວນຮ່ວມ (ໃຫ້ເບິ່ງເອກະສານຊ້ອນທ້າຍ 7 ກ່ຽວກັບ FP) ແລະ ແຜນພັດທະນາກຸ່ມຊົນເຜົ່າ (ເອກະສານຊ້ອນທ້າຍ 6d ກ່ຽວ ກັບ FP). (ນະໂຍບາຍ / ການປົກປ້ອງ ທີ່ກ່ຽວຂ້ອງ ຂອງ GIZ: ການປ້ອງກັນ ຂໍ້ຂັດແຍ້ງ ແລະ ຄວາມອ່ອນໄຫວ ທາງດ້ານສະພາບການ, ການປົກ ປ້ອງສິດທິມະນຸດ, ໃຫ້ເບິ່ງລາຍລະອຽດຂ້າງລຸ່ມນີ້)
PS8: ມໍລະດົກທາງດ້ານ ວັດທະນະທຳ	ແມ່ນ	ປານກາງ	<u>ຄວາມສ່ຽງ ຕໍ່ສິ່ງແວດລ້ອມ ແລະ ສັງຄົມ:</u> ອາດຈະມີພື້ນທີ່ ທີ່ການເຂົ້າເຖິງ ຂອງ ປະຊາຊົນ ໃນການປະຕິບັດມໍລະດົກທາງວັດທະນະທຳ ຂອງເຂົາເຈົ້າ ໂດຍສະເພາະແມ່ນທຳມະຊາດ ທີ່ບໍ່ມີຕົວຕົນ ອາດຈະໄດ້ຮັບຜົນກະທົບ, ຖ້າມີການປ່ຽນແປງ ການນຳໃຊ້ທີ່ດິນ ຫຼື ຖ້າເຂົາເຈົ້າ ຖືກປະຕິເສດສິດໃນການເຂົ້າເຖິງໃດໜຶ່ງ. <u>ການປະເມີນຄວາມສ່ຽງ:</u> ຄວາມສ່ຽງໄດ້ຖືກປະເມີນ ຢູ່ໃນລະດັບກາງ. ໃນຊ່ວງໄລຍະ ການກະກຽມ ແລະ ປົກສາຫາລື ກ່ຽວກັບ ແຜນງານ , ບໍ່ມີສະຖານທີ່, ອາຄານ ຫຼື ອະນຸສອນສະຖານ ທີ່ເປັນມໍລະດົກທາງດ້ານວັດທະນະທຳ ຖືກກຳນົດ ຢູ່ໃນພື້ນທີ່ ປ່ອນທີ່ຈະຈັດຕັ້ງປະຕິບັດ ແຜນງານ ແລະ ປ່ອນທີ່ການເຂົ້າເຖິງ ອາດສາມາດ ກາຍເປັນບັນຫາໄດ້. ເຖິງຢ່າງໃດກໍຕາມ, ກໍຍັງມີຄວາມບໍ່ແນ່ນອນຢູ່, ດັ່ງນັ້ນ, ການສືບຕໍ່ ສຶກສາຄົ້ນຄ້ວ ເພີ່ມເຕີມ ກ່ຽວກັບສະຖານທີ່ ແລະ ການປະຕິບັດ ຄວາມສຳຄັນທາງດ້ານວັດທະນະທຳ ແລະ ມໍລະດົກ ຈະຕ້ອງໄດ້ເຮັດກ່ອນ

ນະໂຍບາຍ/ ມາດຕະຖານ ສິ່ງແວດລ້ອມ ແລະ ສັງຄົມ ¹⁹⁸ :	ໄດ້ຜັກດັນ:	ການປະເມີນ ຄວາມສ່ຽງ:	ລາຍລະອຽດ ກ່ຽວກັບ ຄວາມສ່ຽງ ຕໍ່ສິ່ງແວດລ້ອມ ແລະ ສັງຄົມ:
			ທີ່ຈະມີກິດຈະກຳ. ແຜນງານ ຕ້ອງເຮັດວຽກ ກັບຊຸມຊົນ ເພື່ອກຳນົດຂອບເຂດ ຂອງບ້ານ ທີ່ມີຄວາມສຳຄັນ ທາງປະເພນີ ຫລື ວັດທະນາທຳ. ແຜນງານ ຕ້ອງເຄົາລົບ ການນຳໃຊ້ທີ່ດິນ ແລະ ປ່າໄມ້ ຂອງບັນພະບຸລຸດ ແລະ ຕາມຄວາມເຊື່ອຖືຈິດວິນຍານ ແລະ ມີຄວາມອ່ອນໄຫວ ໃນການນຳໃຊ້ທີ່ດິນຕາມປະເພນີ ຂອງຊຸມຊົນ, ໂດຍສະເພາະແມ່ນກຸ່ມຊົນເຜົ່າ, ພ້ອມທັງ ຮັບປະກັນສິດ ໃນການດຳເນີນພິທີກຳຕ່າງໆ ຢ່າງເປັນທາງການ (ມັກຈະຈັດຂຶ້ນ ຢູ່ໃນປ່າ). ນອກເໜືອຈາກນີ້, ແຜນງານຈະຕ້ອງ ປົກປັກຮັກສາ ແລະ ເຄົາລົບ ຄວາມຮູ້ພື້ນເມືອງ, ທີ່ລວມມີ ຄວາມຮູ້ພື້ນເມືອງ ແລະ ການນຳໃຊ້ ຕົ້ນໄມ້ທີ່ເປັນຢາ ໃນເວລາທີ່ຕ້ອງການ. <u>ມາດຕະການ ທີ່ມີທຳແຮງ:</u> - ຫໍ່ພິພິທະພັນ ລະດັບຊາດ, ລະດັບພາກພື້ນ ແລະ/ຫຼື ລະດັບທ້ອງຖິ່ນ ຈະໄດ້ຮັບການປຶກສາຫາລື ກ່ຽວກັບ ທຸກພື້ນທີ່ມໍລະດົກ ທາງດ້ານປະຫວັດສາດ, ພື້ນເມືອງ ຫຼື ວັດທະນາທຳ. - ຂໍ້ມູນທັງໝົດ ກ່ຽວກັບ ກິດຈະກຳ ຂອງແຜນງານ ຈະເຮັດໃຫ້ເຂົ້າເຖິງໄດ້ງ່າຍ ແລະ ເປັນພາສາຊົນເຜົ່າ ທີ່ເໝາະສົມ - ຮັບປະກັນວ່າ ການໂຄສະນາເຜີຍແຜ່ຂໍ້ມູນຂ່າວສານ ມີການນຳໃຊ້ຮູບພາບ, ກາຕູນ ແລະ ຮູບແຕ້ມ, ພ້ອມທັງ ມີການນຳໃຊ້ ພາສາທີ່ຈະແຈ້ງ ແລະ ງ່າຍດາຍ, ເພື່ອຊ່ວຍສ້າງຄວາມເຂົ້າໃຈ ແກ່ຜູ້ທີ່ຮູ້ໜັງສື ໜ້ອຍ - ການປຶກສາຫາລື ກັບ ຜູ້ມີສ່ວນກ່ຽວຂ້ອງ ຈະສືບຕໍ່ ຜ່ານທາງ ການຈັດຕັ້ງປະຕິບັດແຜນງານ ເນື່ອງຈາກວ່າ ຜູ້ມີສ່ວນກ່ຽວຂ້ອງພາຍໃນທ້ອງຖິ່ນ ແລະ ສະມາຊິກຊຸມຊົນ ມີບົດບາດ ສຳຄັນ ໃນການຈັດຕັ້ງປະຕິບັດ ແລະ ການຕິດຕາມກວດກາ ແຜນງານ. ສິ່ງດັ່ງກ່າວນີ້ ຈະຮັບປະກັນວ່າ ຜູ້ມີສ່ວນກ່ຽວຂ້ອງ ມີຄວາມຮັບຮູ້ ກ່ຽວກັບແຜນງານ, ຄວາມຄືບໜ້າ ຂອງແຜນງານ ແລະ ທຸກການປ່ຽນແປງຢູ່ຕະຫຼອດເວລາ. ສິ່ງດັ່ງກ່າວນີ້ ຍັງຈະຖືກໃຊ້ ເປັນກົນໄກ ເພື່ອກຳນົດ ທຸກບັນຫາທີ່ເກີດຂຶ້ນ, ລວມທັງພື້ນທີ່ ທີ່ມີຄວາມສຳຄັນ ທາງດ້ານປະເພນີ ຫຼື ວັດທະນາທຳ - ສຳລັບກິດຈະກຳ ທີ່ຈະດຳເນີນ ຢູ່ໃນ ຫລື ຢູ່ໃກ້ ພື້ນທີ່ ທີ່ຖືກຮັບຮູ້ວ່າ ມີຄຸນຄ່າທາງປະຫວັດສາດ, ຈະມີການສະໜອງ ການຝຶກອົບຮົມ ກ່ຽວກັບ ການປຸກຈິດສຳນຶກ ກ່ຽວກັບມໍລະດົກວັດທະນາທຳ ໃຫ້ແກ່ທຸກຄົນ ທີ່ມີສ່ວນກ່ຽວຂ້ອງ

ນະໂຍບາຍ/ ມາດຕະຖານ ສິ່ງແວດລ້ອມ ແລະ ສັງຄົມ ¹⁹⁸ :	ໄດ້ຜັກດັນ:	ການປະເມີນ ຄວາມສ່ຽງ:	ລາຍລະອຽດ ກ່ຽວກັບ ຄວາມສ່ຽງ ຕໍ່ສິ່ງແວດລ້ອມ ແລະ ສັງຄົມ:
			- ການນໍາໃຊ້ໂອກາດ ພົບຂັ້ນຕອນ ທີ່ຖືກພັດທະນາ ສໍາລັບແຜນງານ ຫຼຸດຜ່ອນການປ່ອຍອາຍພິດ (ໃຫ້ເບິ່ງເອກະສານຊ້ອນທ້າຍ 3 ຢູ່ໃນ ESMF, ທີ່ລວມມີ ຢູ່ໃນ ເອກະສານຊ້ອນທ້າຍ 12 ຂອງ ເອກະສານນີ້) (ນະໂຍບາຍ / ການປົກປ້ອງ ທີ່ກ່ຽວຂ້ອງ ຂອງ GIZ: ການປົກປ້ອງສິ່ງແວດລ້ອມ, ການປ້ອງກັນ ຂີ້ຂັດແຍ້ງ ແລະ ຄວາມອ່ອນໄຫວ ທາງດ້ານສະພາບການ, ການປົກປ້ອງສິດທິມະນຸດ, ໃຫ້ເບິ່ງລາຍລະອຽດຂ້າງລຸ່ມນີ້)
ນະໂຍບາຍ ຄວາມຍືນ ຍານ ຂອງ GIZ	ແມ່ນ	ບໍ່ກ່ຽວກັນ	ຄ້າຍຄືກັບ PS1. ໃຫ້ເບິ່ງລາຍລະອຽດ ຂ້າງເທິງ.
ການປົກປ້ອງ ສິ່ງແວດລ້ອມ ຂອງ GIZ	ແມ່ນ	ປານກາງ	ຄ້າຍຄືກັບ PS6 (ຄວາມສ່ຽງຕໍ່າ), PS4 (ຄວາມສ່ຽງປານກາງ) ແລະ PS8 (ຄວາມສ່ຽງປານກາງ). ໃຫ້ເບິ່ງລາຍລະອຽດ ຂ້າງເທິງ.
ການປົກປ້ອງ ການ ປ່ຽນແປງດິນຟ້າ ອາກາດ ຂອງ GIZ	CCM ¹⁹⁹ : No CCA ²⁰⁰ : ແມ່ນ	ຕໍ່າ	<u>ຄວາມສ່ຽງ ຕໍ່ສິ່ງແວດລ້ອມ ແລະ ສັງຄົມ:</u> ການປ່ຽນແປງດິນຟ້າອາກາດ ອາດຈະສາມາດນໍາໄປສູ່: - ອຸນຫະພູມ ແລະ ປະລິມານນໍ້າຜົນປະຈຳປີ ເພີ່ມຂຶ້ນ - ປະລິມານນໍ້າຝົນ ໃນລະດູແລ້ງ ເພີ່ມຂຶ້ນ - ການເພີ່ມຂຶ້ນ ຂອງນໍ້າລ້ຽນ ໃນແຕ່ລະປີ - ການເພີ່ມຂຶ້ນ ຂອງນໍ້າລ້ຽນ ໃນລະດູແລ້ງ - ທ່າແຮງ ໃນການເພີ່ມຂຶ້ນ ຂອງນໍ້າຖ້ວມ (ທີ່ບໍ່ໄດ້ຄິດໄລ່ປະລິມານ) ແລະ ດັ່ງນັ້ນ: - ຜົນຜະລິດດ້ານກະສິກໍາ ຫຼຸດລົງ ແລະ;

¹⁹⁹ CCM stands for “Climate Change Safeguard: Mitigation of Greenhouse Gas emissions”.

²⁰⁰ CCA stands for “Climate Change Safeguard: Adaptation to the Impacts of Climate Change”

ນະໂຍບາຍ/ ມາດຕະຖານ ສິ່ງແວດລ້ອມ ແລະ ສັງຄົມ ¹⁹⁸ :	ໄດ້ຜັກດັນ:	ການປະເມີນ ຄວາມສ່ຽງ:	ລາຍລະອຽດ ກ່ຽວກັບ ຄວາມສ່ຽງ ຕໍ່ສິ່ງແວດລ້ອມ ແລະ ສັງຄົມ:
			- ການຂາດແຄນອາຫານ ທີ່ເກີດຂຶ້ນໃນປັດຈຸບັນ ມີຄວາມຮຸນແຮງຂຶ້ນ <u>ການປະເມີນຄວາມສ່ຽງ:</u> ຄວາມສ່ຽງ ທີ່ກ່ຽວຂ້ອງກັບການປ່ຽນແປງດິນຟ້າອາກາດ ຂອງແຜນງານ ແມ່ນຖືກປະເມີນວ່າມີຕໍ່າ, ເພາະວ່າ: - ຜົນກະທົບ ຕໍ່ປ່າໄມ້ ຂອນຂ້າງມີຕໍ່າ - ຜົນກະທົບ ທີ່ກ່ຽວຂ້ອງກັບ ພາວະຜົນຕົກ ແລະ ການມີນ້ຳ ຢູ່ໃນ ການຜະລິດກະສິກໍາ ແລະ ຄວາມໝັ້ນຄົງ ທາງດ້ານສະບຽງອາຫານ ແມ່ນຂ້ອນຂ້າງຕໍ່າ (CFS: “ ສັນຍານທີ່ອ່ອນແອ”) <u>ມາດຕະການ ທີ່ມີທ່າແຮງ:</u> ສໍາລັບ ລະບົບນິເວດປ່າໄມ້: - ລວມມີ ແຮງກົດດັນຈາກສະພາບດິນຟ້າອາກາດ ໃນການຕິດຕາມກວດກາປ່າໄມ້ ທີ່ລວມມີການສໍາຫຼວດປ່າໄມ້ແຫ່ງຊາດ. - ໃນນາມເປັນສ່ວນໜຶ່ງ ຂອງແຜນການຄຸ້ມຄອງຈັດສັນ, ກິດຈະກຳ ການຝຶນຝູ້ມູມສັນຖານປ່າໄມ້ ແລະ ການປັບປຸງການຄຸ້ມຄອງປ່າສະຫງວນ ທີ່ໄດ້ຮັບການສົ່ງເສີມ ຈາກແຜນງານ ພາຍໃຕ້ ໝາກຜົນ 3 ແມ່ນລວມມີ ມາດຕະການຄຸ້ມຄອງໄຟປ່າ. - ສົ່ງເສີມ ການສ້າງແລວເຊື້ອມຕໍ່ ລະຫວ່າງ ລະບົບນິເວດຕ່າງໆ ເພື່ອຊ່ວຍໃຫ້ມີການເຊື້ອມຕໍ່ ແລະ ການປັບໂຕເຂົ້າກັບທຳມະຊາດ (ສ່ວນໜຶ່ງ ຂອງການຝຶນຝູ້ ມູມສັນຖານປ່າໄມ້). - ສະໜັບສະໜູນ ການປົກປັກຮັກສາ ແລະ ການຄຸ້ມຄອງອ່າງໂຕ່ງ ປ່ອນທີ່ມີປ່າໄມ້ ແບບຍືນຍົງ. ສໍາລັບ ການກະສິກໍາ: - ສະໜັບສະໜູນ ໂຄງການຊົນລະປະທານລະດູແລ້ງ, ຢູ່ໃນໝາກຜົນ 2 ໂດຍຮ່ວມມືກັບ ADB - ການສ້າງຂີດຄວາມອາດສາມາດ ແລະ ການຝຶກອົບຮົມ ກ່ຽວກັບ ເຕັກນິກການຂຸດຄົ້ນນ້ຳ ແບບຍືນຍານ ແລະ ການຫຼຸດຜ່ອນ ຄວາມຕ້ອງການນ້ຳ ຜ່ານທາງ ການປະສົມປະສານຜິດ ໂດຍຮ່ວມມືກັບ ADB, FAO, ແລະ IFAD.

ນະໂຍບາຍ/ ມາດຕະຖານ ສິ່ງແວດລ້ອມ ແລະ ສັງຄົມ ¹⁹⁸ :	ໄດ້ຜັກດັນ:	ການປະເມີນ ຄວາມສ່ຽງ:	ລາຍລະອຽດ ກ່ຽວກັບ ຄວາມສ່ຽງ ຕໍ່ສິ່ງແວດລ້ອມ ແລະ ສັງຄົມ:
			- ການສົ່ງເສີມ ຄວາມຫຼາກຫຼາຍທາງດ້ານກະສິກໍາ (ຊຶ່ງກົງກັນຂ້າມ ກັບການ ນໍາໃຊ້ທີ່ດິນປູກພືດຊະນິດດຽວ ທີ່ມີການເພີ່ມຂຶ້ນ ຢ່າງແຜ່ຫຼາຍ ຢູ່ໃນບັນດາແຂວງພາກເໜືອ). - ການລວມເອົາພືດ ແລະ ຄວາມຫຼາກຫຼາຍຂອງພືດ ທີ່ສາມາດທົນທານຕໍ່ໄພນໍ້າຖ້ວມ ແລະ ແຫ້ງແລ້ງໄດ້. ສິ່ງດັ່ງກ່າວນີ້ ສ່ວນໃຫຍ່ສາມາດ ຖືກນໍາໃຊ້ ເຂົ້າໃນການປູກເຂົ້າ ຊຶ່ງວ່າ ມີປະສິບການຫຼາຍຢ່າງ ຢູ່ພາຍໃນພາກພື້ນ (ໂດຍສະເພາະ ແມ່ນໄທ ແລະ ຫວຽດນາມ). ສໍາລັບການປູກພືດອື່ນໆ ທີ່ໄດ້ຮັບການສະໜັບສະໜູນ ທີ່ລວມມີໝາກແໜ່ງ ແລະ ຜະລິດຕະພັນເຄື່ອງປ່າຂອງດົງ, ແມ່ນມີການຄົ້ນຄວ້າເລັກນ້ອຍ ກ່ຽວກັບຄວາມສ່ຽງ ທາງດ້ານສະພາບດິນຟ້າອາກາດ. ແຜນງານ ຄວນດໍາເນີນການປະເມີນ ບົດຄົ້ນຄົ້ວ ທີ່ມີຄືນໃໝ່ ເມື່ອເລີ່ມກິດຈະກຳຕ່າງໆ. - ແຜນງານ ສາມາດສົ່ງເສີມ ຂະບວນການຫຼຸດຜ່ອນຄວາມສ່ຽງ, ທີ່ລວມມີ ເຊັ່ນວ່າ ການຫຼຸດຜ່ອນ ການເຮັດໄຮເລື່ອນລອຍ ແລະ ເພີ່ມຄວາມປົກຫຸ້ມຂອງພືດພັນ ຕາມເປັນພູ ແລະ ໃນເຂດເນີນສູງ ເພື່ອຊ່ວຍຫຼຸດຜ່ອນ ການເຊາະເຈື່ອນ ແລະ ການຕົກຕະກອນ ທີ່ປະກອບສ່ວນ ເຮັດໃຫ້ເກີດມີຕາຝັ່ງເຈື່ອນ ແລະ ການຟຸ້ນຂຶ້ນຂອງພື້ນນໍ້າ ຢູ່ເຂດລຸ່ມນໍ້າ ລວມທັງ ດິນເຈື່ອນ ໃນພື້ນທີ່ຄ່ອຍຊັນ - ການສ້າງຄວາມອາດສາມາດ ໃຫ້ແກ່ຊາວກະສິກອນ ກ່ຽວກັບການຄວບຄຸມສັດຕູພືດ ແລະ ພະຍາດ ແບບຍືນຍານ - ການວາງແຜນນໍາໃຊ້ທີ່ດິນ ສາມາດຊ່ວຍປັບປຸງ ຫຼັກການປະຕິບັດການນໍາໃຊ້ທີ່ດິນ, ທີ່ລວມມີ ການຫຼຸດຜ່ອນການປະເຊີນກັບຄວາມສ່ຽງ (ເຊັ່ນ: ການ ກໍານົດ ເຂດທີ່ມີຄວາມສ່ຽງສູງ ຕໍ່ການເກີດດິນເຈື່ອນ, ນໍ້າຖ້ວມ ແລະ ອື່ນໆ) ແລະ ສາມາດ ສະໜັບສະໜູນ ການວາງແຜນ, ການຍອມຮັບ ແລະ ການຕິດຕາມກວດກາ ຂະບວນການນໍາໃຊ້ທີ່ດິນ ແບບຍືນຍານ ທີ່ສາມາດຊ່ວຍ ຫຼຸດຜ່ອນ ຄວາມສ່ຽງ (ຕົວຢ່າງ, ຄວາມປົກຫຸ້ມ ຂອງປ່າໄມ້ ທີ່ເພີ່ມຂຶ້ນ ສາມາດ ຫຼຸດຜ່ອນ ຄວາມສ່ຽງ ທີ່ຈະເກີດໄພນໍ້າຖ້ວມ, ດິນເຈື່ອນ ຫລື ໄຟປ່າ ຢູ່ໃນສະພາບໃດໜຶ່ງ). - ການຕິດຕາມກວດກາ ຢ່າງເປັນປົກກະຕິ ແລະ ຮອບດ້ານ ທີ່ຖືກດໍາເນີນຢູ່ພາຍໃນ ກອບຂອງແຜນງານ ໃນລະດັບທ້ອງຖິ່ນ, ທີ່ລວມມີກັບຊົນເຜົ່າຕ່າງໆ ເພື່ອໃຫ້ໄດ້ຮັບຜົນປະໂຫຍດ ຈາກຄວາມຮູ້ຂອງພວກເຂົາ, ສາມາດນໍາໄປສູ່ ການກວດພົບ, ການຕິດຕາມ ແລະ ການກໍານົດ ຫຼັກການປະຕິບັດ/ການປັບປຸງ ເບື້ອງຕົ້ນ ຕາມຄວາມຈໍາເປັນ

ນະໂຍບາຍ/ ມາດຕະຖານ ສິ່ງແວດລ້ອມ ແລະ ສັງຄົມ ¹⁹⁸ :	ໄດ້ຜັກດ້ານ:	ການປະເມີນ ຄວາມສ່ຽງ:	ລາຍລະອຽດ ກ່ຽວກັບ ຄວາມສ່ຽງ ຕໍ່ສິ່ງແວດລ້ອມ ແລະ ສັງຄົມ:
			- ທີ່ມີງານຂອງແຜນງານ ຄວນຈະລວມມີ ສະມາຊິກພະນັກງານ ທີ່ມີຄຸນວຸດທິ ທີ່ຮັບຜິດຊອບ ຕໍ່ ການຕິດຕາມ ຜົນກະທົບ ຂອງແຜນງານ ແລະ ການຈັດຕັ້ງປະຕິບັດ ແຜນການຄຸ້ມຄອງສິ່ງແວດລ້ອມ ແລະ ສັງຄົມ (ESMP), ຊຶ່ງລວມມີ ຄວາມສ່ຽງ ທີ່ກ່ຽວຂ້ອງກັບ ການປ່ຽນແປງດິນຟ້າອາກາດ
ການປ້ອງກັນ ຂໍ້ຂັດ ແຍ່ງ ແລະ ຄວາມອ່ອນ ໄຫວທາງດ້ານສະພາບ ການ ຂອງ GIZ	ບໍ່ແມ່ນ	ບໍ່ກ່ຽວກັນ	ສ.ປ.ປ.ລາວ ຖືກຈັດປະເພດ ເປັນປະເທດສີຂຽວ (= ປອດໄພ) ຢູ່ໃນທັງສອງບັນຊີອ້າງອີງ ທີ່ກ່ຽວຂ້ອງ ກັບ ການປ້ອງກັນ ຂໍ້ຂັດແຍ່ງ ແລະ ຄວາມອ່ອນໄຫວທາງດ້ານສະພາບການ ຂອງ GIZ, ຊຶ່ງແມ່ນການແຈ້ງເຕືອນວິກິດການເບື້ອງຕົ້ນ ຂອງ BMZ ແລະ ການເບິ່ງສະພາບລວມ ທົ່ວໄປ ຂອງບັນດາປະເທດທີ່ມີຄວາມສ່ຽງ ສຳລັບ GIZ. ອີງຕາມລະບົບການຄຸ້ມຄອງ S + G ຂອງ GIZ, ການປະເມີນແບບເລິກເຊິ່ງ ແມ່ນບໍ່ມີຄວາມຈຳເປັນ.
ການປົກປ້ອງສິດທິ ມະນຸດ ຂອງ GIZ	ແມ່ນ	ປານກາງ	ສປປລາວເປັນພາຄີຂອງເຄື່ອງມືດ້ານສິດທິມະນຸດທີ່ ສຳ ຄັນລວມທັງ: - ສິນທິສັນຍາສາກົນກ່ຽວກັບການລົບລ້າງການ ຈຳ ແນກເຊື້ອຊາດ (ICERD) - ສິນທິສັນຍາວ່າດ້ວຍການລົບລ້າງການ ຈຳ ແນກຕໍ່ແມ່ຍິງ (CEDAW) - ສິນທິສັນຍາວ່າດ້ວຍສິດທິເດັກ (CRC) - ສິນທິສັນຍາສາກົນວ່າດ້ວຍສິດທິທາງດ້ານເສດຖະກິດ, ສັງຄົມແລະວັດທະນະ ທຳ (ICESCR) - ສິນທິສັນຍາສາກົນກ່ຽວກັບສິດພົນລະເມືອງແລະການເມືອງ (ICCPR) - ສິນທິສັນຍາວ່າດ້ວຍສິດຂອງຄົນພິການ (CRPD) ແລະ - ສິນທິສັນຍາຕ່າງການທໍລະມານແລະການດູ ໝິ່ນ ການໂຫດຮ້າຍອື່ນໆທີ່ໂຫດຮ້າຍປ່າເຖື່ອນຫລືການເຮັດໃຫ້ເສື່ອມເສີຍ (CAT). ສະພາບການສິດທິມະນຸດ: ສປປລາວໄດ້ໃຫ້ສັດຕະຍາບັນແກ່ສິນທິສັນຍາ ILO ທັງ ໝົດ 8 ສະບັບ, ໃນນັ້ນມີສິນທິສັນຍາ 5 ໃນ 8 ຂອງສິນທິສັນຍາຫຼັກຂອງ ILO.

ນະໂຍບາຍ/ ມາດຕະຖານ ສິ່ງແວດລ້ອມ ແລະ ສັງຄົມ ¹⁹⁸ :	ໄດ້ຜັກດັນ:	ການປະເມີນ ຄວາມສ່ຽງ:	ລາຍລະອຽດ ກ່ຽວກັບ ຄວາມສ່ຽງ ຕໍ່ສິ່ງແວດລ້ອມ ແລະ ສັງຄົມ:
			ໃນລະຫວ່າງການທົບທວນຄືນເປັນແຕ່ລະໄລຍະ (Universal Periodic Review (UPR)), ເຊິ່ງເປັນຂະບວນການໜຶ່ງ ທີ່ກ່ຽວຂ້ອງກັບການກວດກາບັນທຶກສິດທິມະນຸດຂອງທຸກໆປະເທດສະມາຊິກສະຫະປະຊາຊາດ, ບົດລາຍງານແຫ່ງຊາດ ສໍາ ລັບສປປລາວສະ ເໜີ ຫຼາຍບັນຫາດ້ານສິດທິທີ່ປະຊາຊົນຢູ່ໃນລະດັບຊາດ, ເຊິ່ງກ່ຽວຂ້ອງກັບ GIZ ຂອງ ໂຄງການ GCF. ບັນຫາຕ່າງໆປະກອບມີສິ່ງທ້າທາຍທີ່ຍັງຄ້າງຄາເຊັ່ນ: ລະເບີດບໍ່ທັນແຕກ (ລະເບີດບໍ່ທັນແຕກ), ລະດັບຄວາມທຸກຍາກ, ການຂາດຄວາມອັບຮູ້ກ່ຽວກັບຜົນທະສິດທິມະນຸດ, ຄວາມສາມາດຂັ້ນພື້ນຖານທີ່ ຈໍາ ກັດແລະການຈັດຕັ້ງປະຕິບັດນະໂຍບາຍຄວາມບໍ່ສະ ເໝີ ພາບລະຫວ່າງຍິງ - ຊາຍຍັງບໍ່ພຽງພໍພ້ອມທັງຄວາມຕ້ອງການການປະສານງານລະຫວ່າງກະຊວງ. ສິ່ງທີ່ກ່ຽວຂ້ອງແມ່ນ ຄໍາ ໝັ້ນ ສັນຍາຂອງຊາດໃນດ້ານສິດທິວັດທະນະ ທຳ ເຊິ່ງລວມທັງການເນັ້ນ ໜັກ ໃສ່ການອະນຸລັກມໍລະດົກ. ການສົນທະນາທີ່ຍົກຂຶ້ນມາໃນຂະບວນການຂອງອົງການສະຫະປະຊາຊາດແລະການແກ້ໄຂຄືນໃນລະຫວ່າງ UPR 2015, ໃນບັນດາສິ່ງອື່ນໆ, ທີ່ກ່ຽວຂ້ອງກັບບັນຫາທີ່ດິນແລະແຫຼ່ງຂໍ້ມູນ, ການຫາຍຕົວໄປແບບບັງຄັບ, ການຄ້າມະນຸດ, ຊົນເຜົ່າແລະສິດທິຂອງຊົນເຜົ່າພື້ນເມືອງແລະພື້ນທີ່ຂອງສັງຄົມພົນລະເຮືອນ. ການລະເມີດທົ່ວໄປໃນຂະ ແໜງ ຄຸ້ມຄອງຊັບພະຍາກອນ ທໍາ ມະຊາດແມ່ນໄດ້ຮັບຜົນກະທົບຈາກຂະບວນການທີ່ກວ້າງຂວາງຂອງການມີສ່ວນຮ່ວມທາງການເມືອງແລະການຕັດສິນໃຈ, ແລະສະພາບແວດລ້ອມທີ່ຂ້ອນຂ້າງ ຈໍາ ກັດ ສໍາ ລັບອົງການຈັດຕັ້ງທາງສັງຄົມ (CSOs). ສິ່ງ ສໍາ ຄັນຍັງແມ່ນຄວາມສາມາດໂດຍລວມຂ້ອນຂ້າງຕໍ່ າ ກ່ຽວກັບມາດຕະຖານດ້ານສິດທິມະນຸດແລະຮູບແບບການຈັດຕັ້ງປະຕິບັດ. ສິ່ງເຫຼົ່ານີ້ແມ່ນມີຄວາມບົກຜ່ອງຕື່ມອີກໂດຍສະພາບແວດລ້ອມຂອງ CSO ທີ່ ຈໍາ ກັດ. ມັນເປັນທີ່ຈະແຈ້ງແລ້ວວ່າການເອົາໃຈໃສ່ຢ່າງຫຼວງຫຼາຍໃນຂະບວນການສິດທິມະນຸດສາກົນມີ ຄໍາ ຖາມທີ່ກ່ຽວຂ້ອງກ່ຽວກັບທີ່ດິນແລະຊັບພະຍາກອນ ທໍາ ມະຊາດ, ຊຸມຊົນຊົນເຜົ່າແລະຊົນເຜົ່າ, ສິດທິດ້ານວັດທະນະ ທຳ ແລະມາດຕະການປົກສາຫາລື. UPR ໃໝ່ ແມ່ນ ກໍາ ນົດ ສໍາ ລັບປີ 2020, ແລະ GIZ ຜ່ານໂຄງການ GCF ຂອງມັນສາມາດຕອບສະ ໜອງ ກັບການຈັດຕັ້ງປະຕິບັດບາງ ຄໍາ ໝັ້ນ ສັນຍາລະດັບຊາດນີ້ໂດຍຜ່ານກິດຈະ ກໍາ ທີ່ໄດ້ ກໍາ ນົດຢ່າງຈະແຈ້ງ. ທີມງານການກະກຽມໂຄງການໃນການກວດກາຄວາມສ່ຽງດ້ານ GIZ-ESS ຂອງຕົນໄດ້ຊື້ໃຫ້ເຫັນຄວາມສ່ຽງທີ່ອາດຈະເກີດຂຶ້ນຈາກຜົນກະທົບທີ່ບໍ່ໄດ້ຕັ້ງໃຈເນື່ອງຈາກວ່າແຜນການປະຕິບັດງານໃນພາກ ເໜືອ ຂອງສປປລາວແມ່ນປະຊາກອນແມ່ນປະຊາຊົນກັບຜົນກະທົບດ້ານສິດທິມະນຸດຕໍ່ໄປນີ້. - ຂໍ້ເສຍປຽບກ່ຽວກັບການເຂົ້າເຖິງການບໍລິການ (ລັດ), ຊັບພະຍາກອນການຜະລິດຫລືແຫຼ່ງລາຍຮັບ

ນະໂຍບາຍ/ ມາດຕະຖານ ສິ່ງແວດລ້ອມ ແລະ ສັງຄົມ ¹⁹⁸ :	ໄດ້ຜັກດ້ນ:	ການປະເມີນ ຄວາມສ່ຽງ:	ລາຍລະອຽດ ກ່ຽວກັບ ຄວາມສ່ຽງ ຕໍ່ສິ່ງແວດລ້ອມ ແລະ ສັງຄົມ:
			- ຈຳ ກັດຜືນທີ່ພົນລະເມືອງແລະການລະເມີດສິດທິຂອງຜູ້ເຂົ້າຮ່ວມ - ການລະເມີດສິດທິຂອງຄົນພື້ນເມືອງໃນການປຶກສາຫາລືແລະຄວາມເຫັນດີເຫັນພ້ອມ - ການອົບພະຍົບໂດຍບັງຄັບຫລືການຍ້າຍຖິ່ນຖານໂດຍບັງຄັບ - ການລະເມີດສິດທິແຮງງານຂັ້ນພື້ນຖານ - ປ່າໄມ້ແລະກະສິ ກຳ ແມ່ນຂະ ແໜງ ການທີ່ມີສິດທິມະນຸດໃນສປປລາວ ຜົນກະທົບດ້ານສິດທິມະນຸດໂດຍບໍ່ຕັ້ງໃຈອາດຈະເກີດຂຶ້ນໂດຍສະເພາະໃນສະພາບການຂອງ ກົດຈະກຳ 1.3“ ການປັບປຸງການບັງຄັບໃຊ້ ແລະການຕິດຕາມກວດກາກົດ ໝາຍ” ແລະກົດຈະ ກຳ ທັງ ໝົດ ພາຍໃຕ້ຜົນຜະລິດ 3“ ການຈັດຕັ້ງປະຕິບັດການຄຸ້ມຄອງພູມສັນຖານ ປ່າໄມ້ແບບຍືນຍົງແລະການຝຶນຝຸປ່າໄມ້ແລະການ ໝູນ ໃຊ້ດິນ (FLR)” ການປະສານສົມທົບຂອງປັດໃຈຕ່າງໆ: ແຜນງານນີ້ເຮັດວຽກຮ່ວມ ກັບກຸ່ມປະຊາກອນແລະກຸ່ມຊົນເຜົ່າ. ແຜນງານດັ່ງກ່າວຍັງຊີ້ ນຳ ລັດຖະບານແຫ່ງສປປລາວໃນການວາງແຜນ ນຳ ໃຊ້ທີ່ດິນແບບມີສ່ວນ ຮ່ວມພ້ອມທັງການຄຸ້ມຄອງປ່າໄມ້ແລະການບັງຄັບໃຊ້ກົດ ໝາຍ. PLUP ແລະການບັງຄັບໃຊ້ກົດ ໝາຍ ອາດຈະສົ່ງຜົນກະທົບຕໍ່ບຸກຄົນຫຼື ກຸ່ມໃນວິທີທີ່ພວກເຂົາຖືກ ນຳ ໃຊ້ໃນການເຂົ້າເຖິງແລະ ນຳ ໃຊ້ທີ່ດິນແລະ / ຫຼືຊັບພະຍາກອນ ທຳ ມະຊາດ. ຍິ່ງໄປກວ່ານັ້ນ, ແຜນງານ ດັ່ງກ່າວສົ່ງເສີມການມີສ່ວນຮ່ວມຂອງພາກສ່ວນທີ່ບໍ່ແມ່ນລັດຖະບານໃນການຕັດສິນໃຈກ່ຽວກັບການ ນຳ ໃຊ້ທີ່ດິນ. ຜູ້ມີສ່ວນຮ່ວມ ປະກອບມີສະຫະກອນແລະສະມາຄົມປ່າໄມ້ບ້ານ, ເຊິ່ງເປັນລະດັບ ໃໝ່ ແລະມີນະວັດຕະ ກຳ ໃໝ່ ໃນສະພາບການຂອງສປປລາວແລະ ສາມາດປະກອບສ່ວນໃນການຂັດແຍ້ງຫຼືຄວາມຂັດແຍ້ງ (ຄວາມກ່ຽວຂ້ອງແລະຄວາມສ່ຽງອາດຈະຕໍ່າ) ເຊັ່ນຕົວຢ່າງລະຫວ່າງພົນລະເມືອງ ແລະລັດຖະບານ. CSOs, ເຖິງແມ່ນວ່າມີ ຈຳ ນວນ ໜ້ອຍ ໃນສປປລາວ, ຈະເຂົ້າຮ່ວມໃນກົດຈະ ກຳ ຕິດຕາມແລະປະເມີນຜົນໂຄງການ ແລະມີທ່າແຮງກ່ຽວກັບໂຄງສ້າງຂອງໂຄງການ. ດ້ານທີ່ກ່ຽວຂ້ອງ ກັບສິດທິມະນຸດ ໄດ້ຖືກພິຈາລະນາ ພາຍໃຕ້: PS2: ເງື່ອນໄຂແຮງງານ ແລະ ສະພາບການເຮັດວຽກ (ຄວາມສ່ຽງ ES: ຕ່ຳ)

ນະໂຍບາຍ/ ມາດຕະຖານ ສິ່ງແວດລ້ອມ ແລະ ສັງຄົມ ¹⁹⁸ :	ໄດ້ຜັກດ້ານ:	ການປະເມີນ ຄວາມສ່ຽງ:	ລາຍລະອຽດ ກ່ຽວກັບ ຄວາມສ່ຽງ ຕໍ່ສິ່ງແວດລ້ອມ ແລະ ສັງຄົມ:
			PS4: ສຸຂະພາບຊຸມຊົນ, ຄວາມປອດໄພ ແລະ ຄວາມປອດໄພ (ຄວາມສ່ຽງ ES: ກາງ) PS5: ການເວນຄືນທີ່ດິນ ແລະ ການຍົກຍ້າຍຈັດສັນແບບມີສ່ວນຮ່ວມ (ຄວາມສ່ຽງ ES: ກາງ) PS6: ການອະນຸລັກຊີວະນາໆພັນ ແລະ ການຄຸ້ມຄອງສິ່ງແວດລ້ອມແບບຍືນຍົງຕໍ່ຊີວິດ (ຄວາມສ່ຽງ ES: ຕ່ຳ) PS7: ຄົນພື້ນເມືອງ (ຄວາມສ່ຽງ ES: ປານກາງ) PS8: ມໍລະດົກວັດທະນະທຳ (ຄວາມສ່ຽງ ES: ກາງ) ສະຫຼຸບລວມແລ້ວ, ການຈັດປະເພດຄວາມສ່ຽງຂອງການປົກປ້ອງຄຸ້ມຄອງສິດທິມະນຸດຂອງ GIZ ແມ່ນຂະ ໜາດ ກາງ (ຕາມແຈ້ງການຂອງມາດຕະຖານການປະຕິບັດງານຂອງ IFC ທີ່ກ່ຽວຂ້ອງ).
ນະໂຍບາຍກ່ຽວກັບ ບົດບາດຍິງ - ຊາຍ ຂອງ GCF ແລະ GIZ	ແມ່ນ	ບໍ່ກ່ຽວກັນ	ການສົ່ງເສີມຄວາມສະເໝີພາບ ລະຫວ່າງຍິງ - ຊາຍ ແລະ ຄວາມສະເໝີພາບ ລະຫວ່າງ ຍິງ - ຊາຍ ຕ້ອງຖືກນຳໃຊ້ ຕາມທີ່ໄດ້ກຳນົດໄວ້ໃນນະໂຍບາຍ. ບົດປະເມີນຄວາມແຕກຕ່າງລະຫວ່າງຍິງ - ຊາຍ ແລະ ແຜນປະຕິບັດງານບົດບາດຍິງ - ຊາຍໄດ້ກ່າວເຖິງລາຍລະອຽດນີ້.
ການໄກ ການແກ້ໄຂ ແບບອິດສະຫຼະ ຂອງ GCF/GRM	ແມ່ນ	ບໍ່ກ່ຽວກັນ	ໃນຈຳນວນຊົນເຜົ່າທີ່ແຕກຕ່າງກັນ, ຕ້ອງຖືກນຳໃຊ້ໃນແບບ ທີ່ເໝາະສົມກັບວັດທະນະທຳ ຂອງພວກເຂົາ ແລະ ຮັບປະກັນການເຂົ້າເຖິງທຸກຄົນ. ຕ້ອງຮັບປະກັນການປິດລັບ.

ເອກະສານຊ້ອນທ້າຍ 6: ແບບຟອມການເຂົ້າຮ່ວມ ການປຶກສາຫາລື FPIC

ແຫຼ່ງຂໍ້ມູນ: “ບົດແນະນຳກ່ຽວກັບ ຂະບວນການ FPIC ພາຍໃຕ້ ໂຄງການປ້ອງກັນດິນຟ້າອາກາດ ໂດຍຫຼີກລ້ຽງການ
ທຳລາຍປ່າໄມ້ ຢູ່ແຂວງຫົວພັນ”

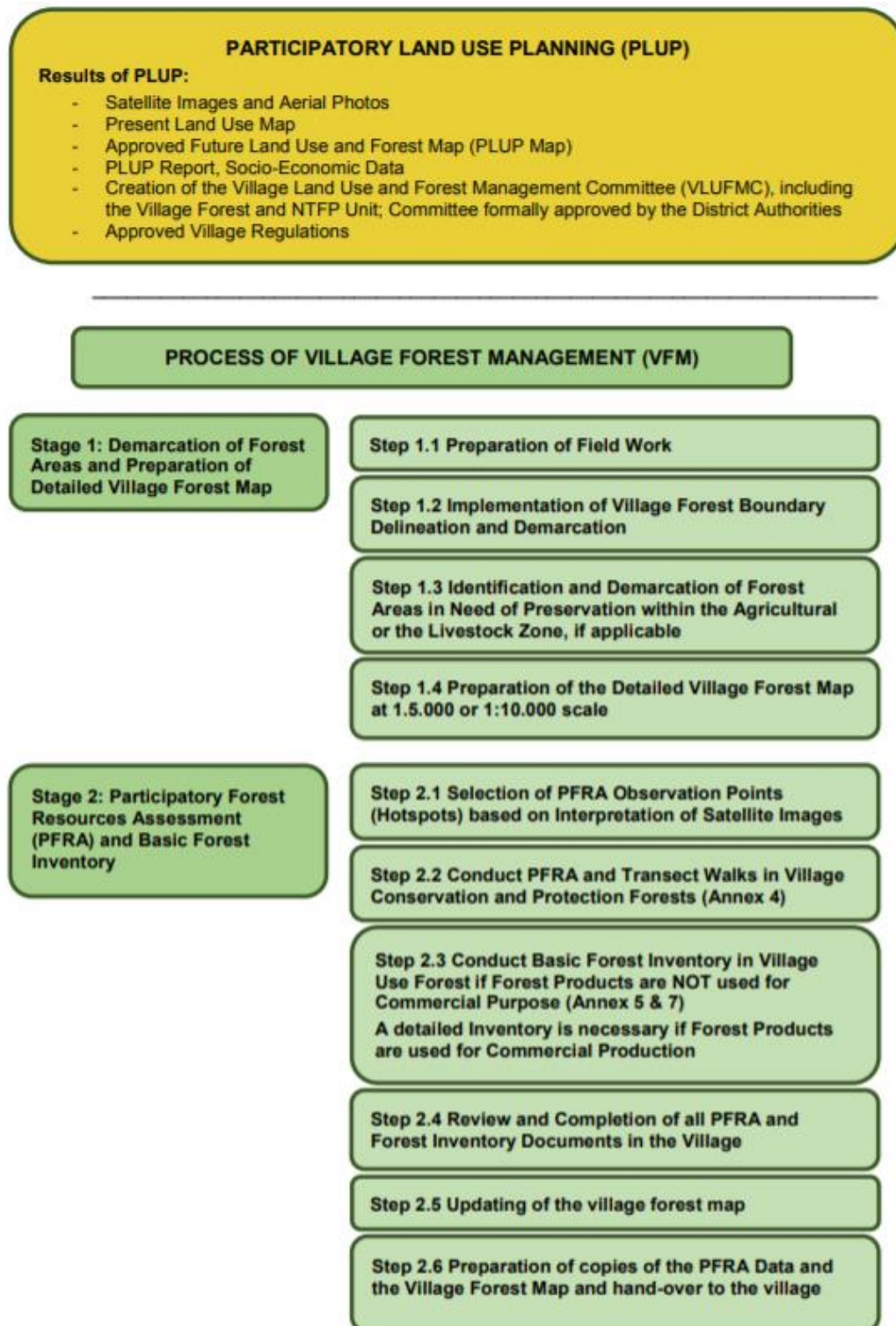
Registration form for people who attend the FPIC consultation in the village level

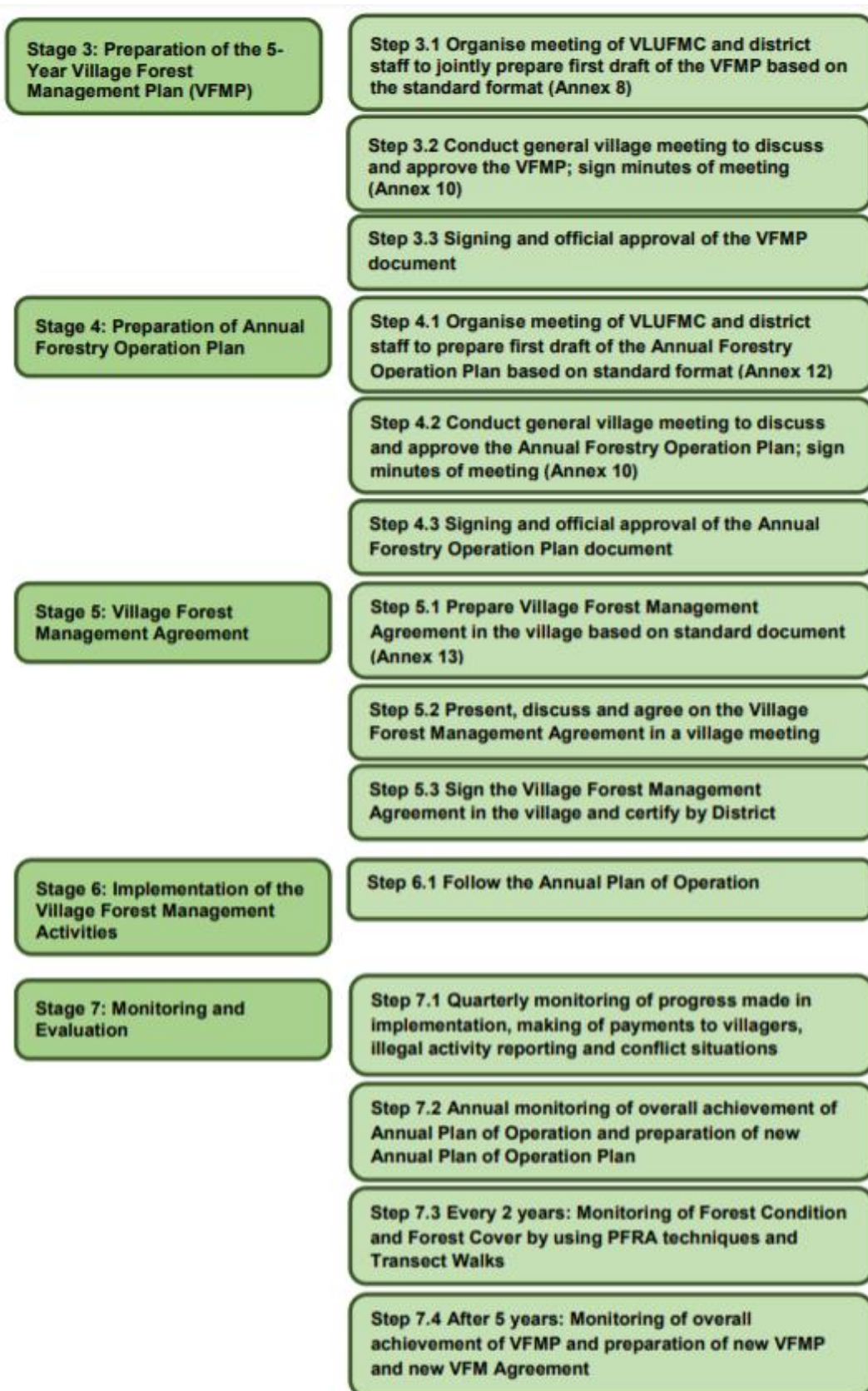
On date...../...../....., in Village....., District....., Province.....

No.	Names and surnames	Age	Sex	Ethnic group	Occupation	Phone number	Signature/finger print
1.							
2.							
3.							
4.							
5.							
6.							
7.							
8.							
9.							
10.							
11.							
12.							
13.							
14.							
15.							
16.							
17.							
18.							
19.							
20.							
21.							
22.							
23.							
24.							

ເອກະສານຊ້ອນທ້າຍ 7: ຂໍ້ມູນເພີ່ມເຕີມ, ບົດແນະນຳ ແລະ ແຜນວາດ

ແຜນວາດສັງລວມ ໝົດທຸກຂັ້ນຕອນ ແລະ ບາດກ້າວການເຮັດວຽກ ຂອງ ແນວທາງປະຕິບັດ VFM





ແຫຼ່ງຂໍ້ມູນ: GIZ. 2016. ບົດແນະນຳ ການວາງແຜນ VFM. ມີຢູ່ທີ່: <https://www.giz.de/de/downloads/Village-Forest-Management-Planning-Guideline.pdf>

ເອກະສານຊ້ອນທ້າຍ 8: ບັນຊີລາຍຊື່ກິດຈະກຳ ທີ່ຫ້າມຈັດຕັ້ງປະຕິບັດ ຂອງ IFC ແລະ ຂອງ ແຜນງານ

ບັນຊີລາຍຊື່ສິ່ງທີ່ຫ້າມ ຂອງ IFC (2007)

ບັນຊີລາຍຊື່ສິ່ງທີ່ຫ້າມ ຂອງ IFC ກຳນົດປະເພດ ຂອງ ໂຄງການທີ່ IFC ບໍ່ສະໜອງທຶນໃຫ້.

IFC ຈະບໍ່ ສະໜອງທຶນໃຫ້ແກ່ ໂຄງການຕໍ່ໄປນີ້:

- ການຜະລິດ ຫຼື ການຄ້າ ຜະລິດຕະພັນ ຫຼື ກິດຈະກຳ ທີ່ຖືວ່າຜິດກົດໝາຍ ຫຼື ລະບຽບການ ຂອງປະເທດເຈົ້າບ້ານ ຫຼື ສິນທິສັນຍາ ແລະ ສັນຍາສາກົນ, ຫຼື ນອນຢູ່ໃນ ສິ່ງທີ່ຫ້າມ ຂອງ ສາກົນ, ເຊັ່ນ: ຢາ, ຢາປາບສັດຕູພືດ/ຢາຂ້າ ຫຍ້າ, ສານທຳລາຍໂອໂຊນ, PCB, ສັດປ່າ ຫຼື ຜະລິດຕະພັນທີ່ຖືກຄວບຄຸມ ພາຍໃຕ້ CITES.
- ການຜະລິດ ຫຼື ການຄ້າ ອາວຸດ ແລະ ລະເບີດ.¹
- ການຜະລິດ ຫຼື ການຄ້າເຄື່ອງຕື່ມທີ່ມີທາດເຫຼົ້າ (ບໍ່ລວມເບຍ ແລະ ເຫຼົ້າແວງ).¹
- ການຜະລິດ ຫຼື ການຄ້າຢາສຸບ.¹
- ການຜະລິດ, ຄາສິໂນ ແລະ ວິສາຫະກິດ ທີ່ຄ້າຍກັນ.¹
- ການຜະລິດ ຫຼື ການຄ້າ ວັດສະດຸກຳມັນຕະພາບລັງສີ. ສິ່ງດັ່ງກ່າວນີ້ ບໍ່ນຳໃຊ້ກັບ ການຊື້ອຸປະກອນການແຜນ, ອຸປະກອນ ການຄວບຄຸມ (ການວັດແທກ) ຄຸນນະພາບ ແລະ ທຸກອຸປະກອນ ທີ່ IFC ຝຶກລະບົບວ່າ ເປັນແຫຼ່ງກຳມັນຕະພາບລັງສີ ທີ່ຈະຕ້ອງໃຫ້ມີໜ້ອຍ ແລະ/ຫຼື ມີການປົກປ້ອງ ຢ່າງພຽງພໍ.
- ການຜະລິດ ຫຼື ການຄ້າ ເສັ້ນໄຍກັນຄວາມຮ້ອນ ທີ່ບໍ່ຜູກມັດ. ສິ່ງດັ່ງກ່າວນີ້ ບໍ່ມີຜົນນຳໃຊ້ກັບ ການຊື້ ແລະ ການນຳໃຊ້ ແຜ່ນຊີມັງທີ່ມີສານກັນຄວາມຮ້ອນ ທີ່ບໍ່ຜູກມັດ ເມື່ອອົງປະກອບຂອງສານກັນຄວາມຮ້ອນ ມີໜ້ອຍກວ່າ 20%.
- ການໃສ່ມອງ ຢູ່ໃນສະພາບແວດລ້ອມທະເລ ໂດຍນຳໃຊ້ມອງທີ່ມີຄວາມຍາວເກີນ 2.5 ກິໂລແມັດ.

ການທົດສອບ ທີ່ສົມເຫດສົມຜົນ ຈະຖືກນຳໃຊ້ ໃນເວລາທີ່ ກິດຈະກຳຂອງ ບໍລິສັດໂຄງການ ອາດຈະມີຜົນກະທົບ ຕໍ່ ພືດທະນາ ທີ່ສຳຄັນ ແຕ່ ສະຖານະການຂອງປະເທດ ຮຽກຮ້ອງໃຫ້ມີການປັບຕົວ ເຂົ້າກັບ ບັນຊີລາຍການທີ່ຫ້າມ.

ໝົດຕົວກາງທາງດ້ານເງິນທັງໝົດ (FI), ຍົກເວັ້ນ ບັນດາສະຖາບັນການເງິນ ທີ່ເຂົ້າຮ່ວມໃນກິດຈະກຳ ທີ່ລະບຸໄວ້ຂ້າງລຸ່ມນີ້* ຕ້ອງນຳໃຊ້ການຍົກເວັ້ນຕໍ່ໄປນີ້, ນອກຈາກ ບັນຊີລາຍຊື່ສິ່ງທີ່ຫ້າມ ຂອງ IFC:

- ການຜະລິດ ຫຼື ກິດຈະກຳ ທີ່ລວມມີ ຮູບແບບການບັງຄັບໃຊ້ແຮງງານ²/ແຮງງານເດັກ ທີ່ເປັນອັນຕະລາຍ.³
- ການດຳເນີນການ ຊຸດຄົ້ນໄມ້ສຳລັບນຳໃຊ້ ໃນທາງການຄ້າ ຢູ່ໃນປ່າຂັ້ນຕົ້ນເຂດຮ້ອນຊຸມ.
- ການຜະລິດ ຫຼື ການຄ້າໄມ້ ຫຼື ຜະລິດຕະພັນປ່າໄມ້ອື່ນໆ ນອກເໜືອຈາກ ປ່າໄມ້ ທີ່ໄດ້ຮັບການຄຸ້ມຄອງ ຢ່າງຍືນຍົງ.

* ເມື່ອລົງທຶນໃສ່ໃນ ກິດຈະກຳການເງິນຈຸລະພາກ, ສະຖາບັນການເງິນ ຈະນຳໃຊ້ ບັນດາລາຍການຕໍ່ໄປນີ້ ນອກຈາກ ບັນຊີລາຍການທີ່ຫ້າມ ຂອງ IFC:

- ການຜະລິດ ຫຼື ກິດຈະກຳ ທີ່ຜິວພັນ ຮູບແບບການບັງຄັບໃຊ້ແຮງງານ²/ແຮງງານເດັກ ທີ່ມີຄວາມອັນຕະລາຍ ຫຼື ເປັນການຊຸດຮີດ.³
- ການຜະລິດ, ການຄ້າ, ການເກັບຮັກສາ, ຫຼື ການຂົນສົ່ງສານເຄມີ ທີ່ອັນຕະລາຍ ໃນບໍລິມາດທີ່ຫຼາຍ ຫຼື ການນຳໃຊ້ ສານເຄມີທີ່ອັນຕະລາຍ ໃນປະລິມານທີ່ເປັນທຸລະກິດ. ສານເຄມີ ທີ່ອັນຕະລາຍ ປະກອບມີ ນ້ຳມັນແອັດຊັງ, ນ້ຳມັນກາຊວນ, ແລະ ຜະລິດຕະພັນນ້ຳມັນອື່ນໆ.
- ການຜະລິດ ຫຼື ກິດຈະກຳ ທີ່ລວງເກີນ ທີ່ດິນທີ່ມີເຈົ້າຂອງ, ຫຼື ອ້າງສິດ ພາຍໃຕ້ ການພິຈາລະນາຄະດີ ໂດຍ ຄົນຜູ້ເມືອງ, ໂດຍບໍ່ມີການຍິນຍອມເຫັນດີ ເປັນລາຍລັກອັກສອນ ຈາກ ປະຊາຊົນດັ່ງກ່າວ.

ໂຄງການ ການເງິນທີ່ອຳນວຍຄວາມສະດວກແກ່ການຄ້າ, ອີງຕາມລັກສະນະ ຂອງ ການເຮັດທຸລະກຳ, ສະຖາບັນການເງິນ ຈະນຳໃຊ້ ລາຍການຕໍ່ໄປນີ້ ນອກຈາກ ບັນຊີລາຍທີ່ຫ້າມ ຂອງ IFC:

- ການຜະລິດ ຫຼື ກິດຈະກຳ ທີ່ຜິວພັນ ຮູບແບບການບັງຄັບໃຊ້ແຮງງານ²/ແຮງງານເດັກ ທີ່ມີຄວາມອັນຕະລາຍ ຫຼື ເປັນການຊຸດຮີດ.³

ຂໍ້ມູນອ້າງອີງລຸ່ມເອກະສານ

¹ ນີ້ ບໍ່ນຳໃຊ້ກັບ ຜູ້ສະໜັບສະໜູນໂຄງການ ທີ່ບໍ່ມີສ່ວນຮ່ວມເລີຍ ໃນກິດຈະກຳເຫຼົ່ານີ້. "ບໍ່ມີສ່ວນກ່ຽວຂ້ອງເລີຍ" ຫມາຍຄວາມວ່າ ກິດຈະກຳທີ່ກ່ຽວຂ້ອງ ແມ່ນເປັນໂຕເພີ່ມໃສ່ ການດຳເນີນງານຕົ້ນຕໍ ຂອງ ຜູ້ສະໜັບສະໜູນໂຄງການ.

² ແຮງງານທີ່ຖືກບັງຄັບ ໝາຍເຖິງ ໝົດທຸກວຽກ ຫຼື ການບໍລິການ, ບໍ່ໄດ້ປະຕິບັດ ດ້ວຍຄວາມສະໝັກໃຈ, ທີ່ຖືກເລືອ ຈາກບຸກຄົນ ພາຍໃຕ້ ການຂົ່ມຂູ່ບັງຄັບ ຫຼື ການລົງໂທດ.

³ ແຮງງານເດັກ ທີ່ມີຄວາມອັນຕະລາຍ ໝາຍເຖິງ ການຈ້າງງານເດັກນ້ອຍ ທີ່ເປັນການຊຸດຮີດ ທາງດ້ານເສດຖະກິດ, ຫຼື ອາດຈະເປັນອັນຕະລາຍ, ຫຼື ລົບກວນ ການສຶກສາຂອງເດັກ, ຫຼື ເປັນອັນຕະລາຍ ຕໍ່ ສຸຂະພາບຂອງເດັກ, ຫຼື ທາງກາຍ, ຈິດໃຈ, ທາງວິນຍານ, ສິນທຳ, ຫຼື ການພັດທະນາສັງຄົມ.

ລາຍຊື່ບັນດາກິດຈະກຳທີ່ບໍ່ລວມຢູ່ໃນແຜນງານ

ຕໍ່ໄປນີ້ ແມ່ນລາຍຊື່ບັນດາກິດຈະກຳ ທີ່ບໍ່ລວມຢູ່ໃນແຜນງານ, ຊຶ່ງເປັນລາຍຊື່ກິດຈະກຳ ທີ່ແຜນງານ

ຈະບໍ່ສະໜັບສະໜູນ:²⁰¹

- ກິດຈະກຳ ທີ່ສິ່ງຜົນເຮັດໃຫ້ເກີດມີການປ່ຽນແປງທາງລົບ ຕໍ່ ສິດໃນການຄອບຄອງ ຢ່າງຖືກຕ້ອງຕາມກົດໝາຍ ທີ່ມີຢູ່ໃນປັດຈຸບັນ.
- ບັນດາກິດຈະກຳ ທີ່ສິ່ງຜົນເຮັດໃຫ້ເກີດມີການຍົກຍ້າຍຄົວເຮືອນ ແບບບໍ່ສະໝັກໃຈ
- ບັນດາກິດຈະກຳ ທີ່ອາດຈະເຮັດໃຫ້ອາຍເຮືອນແກ້ວເພີ່ມຂຶ້ນ ຢ່າງຫຼວງຫຼາຍ
- ບັນດາກິດຈະກຳ ທີ່ສະໜັບສະໜູນການຕັດປ່າໄມ້ທີ່ມີມາແຕ່ດັ້ງເດີມ/ປ່າຂັ້ນຕົ້ນ.
- ມີການນຳສະເໜີ ຊະນິດພັນ ທີ່ບໍ່ແມ່ນຊະນິດພັນດັ້ງເດີມ, ເວັ້ນເສຍແຕ່ວ່າມັນມີຢູ່ແລ້ວ ຢູ່ໃນບໍລິເວນໃກ້ຄຽງ ຫຼື ມີການຮັບຮູ້ ຈາກຄວາມຄ້າຍຄືກັນ ທີ່ວ່າມັນບໍ່ແມ່ນຊະນິດພັນບຸກລຸກ, ແລະ ມີການນຳເອົາແນວພັນພືດຊະນິດທີ່ຖືກດັດແປງພັນທຸກຳ ເຂົ້າມາໃນພື້ນທີ່ ຂອງໂຄງການ ທີ່ໄດ້ກຳນົດໄວ້.
- ມີການຕັ້ງຖິ່ນຖານໃໝ່ ຫຼື ມີການຂະຫຍາຍການຕັ້ງຖິ່ນຖານທີ່ມີຢູ່ແລ້ວ ອອກນອກເຂດ ທີ່ຖືກກຳນົດ ໂດຍ PLUP ຫຼື ຢູ່ໃນທຸກເຂດ ທີ່ບໍ່ທັນໄດ້ປະກາດເປັນບ່ອນຜະລິດກະສິກຳ ຫຼື ເປັນທີ່ຢູ່ອາໄສ ຢູ່ໃນການກຳນົດເຂດມະຫາພາກ ຂອງປ່າສະຫງວນແຫ່ງຊາດ
- ກິດຈະກຳ ທີ່ສ້າງຜົນກະທົບທາງລົບ ຕໍ່ ປະຊາຊົນທ້ອງຖິ່ນ, ລວມທັງ ຊົນເຜົ່າ, ທີ່ເປັນສິ່ງຍອມຮັບບໍ່ໄດ້ ສຳລັບ ເຂົາເຈົ້າ, ແມ່ນກະທັ້ງຈະມີມາດຕະການຫຼຸດຜ່ອນ ທີ່ຖືກພັດທະນາຂຶ້ນ ຢູ່ໃນການມີສ່ວນຮ່ວມຂອງເຂົາເຈົ້າ
- ມີການຍົກຍ້າຍຖິ່ນຖານແທ້ ແລະ/ຫຼື ມີການຮີ້ຖອນ ໂຄງສ້າງທີ່ຢູ່ອາໄສ ທີ່ນຳໃຊ້ໂດຍຄົວເຮືອນ.
- ກິດຈະກຳ ທີ່ສິ່ງຜົນໃຫ້ເກີດຄວາມເສຍຫາຍ ຫລື ສູນເສຍຊັບສິນທາງວັດທະນະທຳ ຢ່າງຫຼວງຫຼາຍ, ລວມທັງສະຖານທີ່ບູຮານຄະດີ (ສະໄໝກອນ), ຊາກເກົ່າແກ່, ຄຸນຄ່າທາງປະຫວັດສາດ, ສາດສະໜາ, ວັດທະນາ ທຳ ແລະ ທາງທຳມະຊາດ ທີ່ເປັນເອກະລັກສະເພາະ.
- ມີການກໍ່ສ້າງເສັ້ນທາງໃໝ່, ພື້ນຜູ້ຖະໜົນໃໝ່, ປູທາງ ຫຼື ປັບປຸງທາງທຸກປະເພດ ທີ່ຢູ່ໃນພື້ນທີ່ ທີ່ ເປັນທີ່ຢູ່ອາໄສທາງທຳມະຊາດ ແລະ ທີ່ມີຢູ່ແລ້ວ ຫຼື ທີ່ຖືກສະເໜີໃຫ້ເປັນປ່າສະຫງວນ ແລະ ໂດຍທົ່ວໄປ ແມ່ນ ເປັນທຸກການກໍ່ສ້າງ ທີ່ຄາດວ່າຈະນຳໄປສູ່ ການເກີດມີຜົນກະທົບທາງລົບ ຕໍ່ ສິ່ງແວດລ້ອມ.
- ມີການປະຕິບັດງານກ່ຽວກັບປ່າໄມ້ ຢູ່ໃນທີ່ດິນ ຫຼື ອ່າງໂຕ່ງ ໃນລັກສະນະທີ່ອາດຈະປະກອບສ່ວນ ເຮັດໃຫ້ບ້ານມີ ຄວາມສ່ຽງຫຼາຍຂຶ້ນ ທີ່ຈະໄດ້ຮັບຜົນກະທົບຈາກໄພພິບັດທາງທຳມະຊາດ.
- ມີການຫັນປ່ຽນ ຫຼື ມີຄວາມເຊື່ອມໂຊມ ຂອງທີ່ຢູ່ອາໄສທາງທຳມະຊາດ ແລະ ມີການຂຸດຄົ້ນຊັບພະຍາກອນທຳມະຊາດ ແບບບໍ່ຍືນຍົງ, ລວມທັງ ເຄື່ອງປ່າຂອງດົງ.

²⁰¹ Has been cross-checked with the exclusion criteria of the ESMF of the ER-PD (page 150, Checklist 1)

- ການຜະລິດ ຫລື ການຄ້າຂາຍ ຜະລິດຕະພັນສັດປ່າ ຫລື ທຸກຜະລິດຕະພັນ/ກິດຈະກຳອື່ນໆ ທີ່ຖືວ່າຜິດກົດໝາຍ ພາຍໃຕ້ກົດໝາຍ, ກົດລະບຽບການ ຂອງ ສປປ ລາວ, ຫຼື ສັນທິສັນຍາ ແລະ ສັນຍາສາກົນ, ຫລື ທີ່ເປັນຂໍ້ຫ້າມ ຂອງສາກົນ.
- ການຜະລິດ, ການປຸງແຕ່ງ, ການຈັດການ, ການເກັບຮັກສາ ຫຼື ການຂາຍຢາສູບ ຫຼື ຜະລິດຕະພັນ ທີ່ປະກອບ ດ້ວຍຢາສູບ
- ການຄ້າຂາຍ ທຸກຜະລິດຕະພັນ ທີ່ມີທຸລະກິດ ເຂົ້າໄປມີສ່ວນຮ່ວມ ຢູ່ໃນພຶດຕິກຳ ທີ່ສວຍໃຊ້ສິ່ງແວດລ້ອມ ແລະ ສັງຄົມ ຫຼື ເຂົ້າຮ່ວມ ຢູ່ໃນທຸກກິດຈະກຳ ທີ່ບໍ່ໄດ້ຮັບອະນຸຍາດ, ໂດຍສະເພາະ ທີ່ກ່ຽວຂ້ອງກັບ ຊັບພະຍາກອນທຳມະຊາດ.
- ຜິດທີ່ຕ້ອງການ ການນຳໃຊ້ສານ ທີ່ເປັນອັນຕະລາຍ ຢ່າງຫຼວງຫຼາຍ (ໃຫ້ເບິ່ງຕາຕະລາງຂ້າງລຸ່ມນີ້) ແລະ ທີ່ໃນ ປັດຈຸບັນຖືກຫ້າມ ບໍ່ໃຫ້ນຳໃຊ້ ໃນ ສປປ ລາວ ຜ່ານທາງ ການຫ້າມນຳໃຊ້ຊິວຄາວ ໃນທົ່ວປະເທດ (ເຊັ່ນ: ການປຸກກ້ວຍ)

ບັນຊີລາຍຊື່ ສານເຄມີກະສິກຳ ທີ່ຖືກຫ້າມນຳໃຊ້ ຢູ່ ສປປ ລາວ, ເດືອນມິຖຸນາ 2010

ຢາຂ້າແມງໄມ້ ແລະ ຢາຂ້າໄຮຫຼືເຫັບ	ຢາຂ້າເຊື້ອລາ
1. Aldrin	30. Binapacryl
2. BHC	31. Captafol
3. Chlordane	32. Cycloheximide
4. Chlordimeform	33. Mercury and mercury compounds
5. Chlorfenvinphos	34. MEMC
6. Chlorthiophos	35. PMA
7. Cyhexatine	36. Selenium compound
8. DDT	ຢາຂ້າໜູ
9. Dieldrin	37. Chlorobenzilate
10. Dimefox	38. Sodium fluoroacetate
11. Dinitroresol	ຢາຂ້າຫຍ້າ
12. Demeton	39. 2, 4, 5 –T
13. Endrin	40. Dinoseb
14. Endosulfan	41. Dinoterb acetate
15. Ethyl Parathion	42. Paraquat
16. EPN	43. Sodium chlorate
17. Heptachlor	ຢາຂ້າເຊື້ອດ້ວຍຄວັນ
18. Hexachloro cyclohex- ane	44. EDB
19. Leptophos	45. Ethylene oxide
20. Lindane	46. Methyl bromide

21. Methamidophos	ອື່ນໆ
22. Methomyl	47. Arsenic compound
23. Methyl parathion	48. Calcium arsenate – herbicide, rodenticide, molluscicide, insecticide
24. Monocrotophos	49. DBCP – Nematocide
25. Polychlorocamphene	50. Daminozide – Plant growth regulators
26. Phorate	51. Fluoroacetamide – Insecticide, rodenticide
27. Schradan	52. Oxamyl – Insecticide, acaricide, termiticide
28. TEPP	53. Phosphamidon – Insecticide, nematocide
29. Toxaphene	54. Sodium Arsenite – Insecticide, fungicide, herbicide, rodenticide
	55. Thallium (i) sulfate – Rodenticide, insecticide.

ແຫຼ່ງຂໍ້ມູນ: ເອກະສານຊ້ອນທ້າຍ 2 ຂອງ ESMF ສໍາລັບ ເອກະສານ ER-P (ເອກະສານຊ້ອນທ້າຍ 6c ກ່ຽວກັບ FP)

ນອກຈາກນັ້ນ, ແຜນງານ ຍັງຈະບໍ່ມີສ່ວນພົວພັນກັບ ການຈັດຊື້ ສານເຄມີສໍາລັບການກະສິກໍາ. ເນື່ອງຈາກວ່າ ບາງ ຄອບຄົວ ອາດຈະນໍາໃຊ້ ສານເຄມີກະສິກໍາ ເປັນທີ່ຮຽບຮ້ອຍແລ້ວ, ການຝຶກອົບຮົມ ຍັງຈະປະກອບມີ ອົງປະກອບ ວ່າ ດ້ວຍການປຸກຈິດສໍານຶກ ກ່ຽວກັບຄວາມສ່ຽງ ຕໍ່ ສິ່ງແວດລ້ອມ ແລະ ສັງຄົມ, ທາງເລືອກຕ່າງໆ (ຕົວຢ່າງ: ການຄຸ້ມ ຄອງຢາປາບສັດຕູພືດ ແບບເຊື່ອມສານ ທີ່ພົວພັນກັບ ຫຼັກການປະຕິບັດເຮັດກະສິກໍາທີ່ດີ), ແລະ ຂໍ້ມູນ ກ່ຽວກັບຄວາມ ປອດໄພ ສໍາລັບ ການນໍາໃຊ້ສານເຄມີກະສິກໍາ. ລັບຂໍ້ມູນເພີ່ມເຕີມ, ໃຫ້ອີງໃສ່ ເອກະສານຊ້ອນທ້າຍ 10 - ແຜນຄຸ້ມ ຄອງຢາປາບສັດຕູພືດ ສໍາລັບ ER-PD, ທີ່ ແຜນງານນີ້ ກໍຍັງຈະຕ້ອງໄດ້ປະຕິບັດຕາມ.

ເອກະສານຊ້ອນທ້າຍ 10: ແຜນຄຸ້ມຄອງຢາປາບສັດຕູພືດ

ໝາຍເຫດ: ແຜນງານ ຈະຕິດຕາມ ແຜນຄຸ້ມຄອງຢາປາບສັດຕູພືດ ທີ່ຖືກສ້າງຂຶ້ນ ສໍາລັບ ER-PD ເອກະສານຊ້ອນທ້າຍ 2, ຊຶ່ງຖືກອະທິບາຍຢູ່ໃນບົດຄວາມ ຂ້າງລຸ່ມນີ້.

ແຜນຄຸ້ມຄອງຢາປາບສັດຕູພືດ ຂອງ ເອກະສານ ER-PD²⁰²

ແຜນຄຸ້ມຄອງຢາຂ້າແມງໄມ້ (PMP) ເລັ່ງໃສ ເພື່ອໃຫ້ຄວາມຮູ້ພື້ນຖານ ແກ່ ອຳນາດການປົກຄອງ ໃນຂັ້ນສູນກາງ, ແຂວງ ແລະ ເມືອງ, ທີມງານ REDD+, ທີ່ປຶກສາ, ຜະນັກງານຂອງກຸ່ມບ້ານ, ຜະນັກງານບ້ານ, ບັນດາອົງການຈັດຕັ້ງຂອງພາກລັດ ແລະ ເອກະຊົນ ໂດຍມີການຊີ້ນຳ ຢ່າງພຽງພໍ ສໍາລັບແກ້ໄຂ ບັນຫາທີ່ກ່ຽວຂ້ອງກັບການປົກປ້ອງ ຢ່າງມີປະສິດທິພາບ ໂດຍສອດຄ່ອງກັບ OP 4.09 ຂອງ ທະນາຄານໂລກ. ຂະບວນການ ຈະຖືກຈັດຕັ້ງປະຕິບັດ ເປັນສ່ວນໜຶ່ງ ຂອງແຜນງານ REDD+ ແລະ ຖືກເຊື່ອມໂຍງຢ່າງຄົບຖ້ວນ ເຂົ້າໃສ່ໃນ ຂະບວນການຄັດເລືອກ, ຮັບຮອງ, ຈັດຕັ້ງປະຕິບັດ, ຕິດຕາມ ແລະ ປະເມີນຜົນ ຂອງໂຄງການຍ່ອຍ. ແຜນງານ REDD+ ບໍ່ລວມເອົາ ການຈັດຊື້ຢາປາບສັດຕູພືດ, ແຕ່ ESMF ກໍານົດ ບັນຫາທີ່ສໍາຄັນ ທີ່ກ່ຽວຂ້ອງກັບ ການນໍາໃຊ້ຢາປາບສັດຕູພືດ ແລະ ປຸຍເຄມີ ໃນປັດຈຸບັນ ແລະ ໄດ້ກໍານົດມາດຕະການຫຼຸດຜ່ອນ ທີ່ຕ້ອງການ ທີ່ກ່ຽວຂ້ອງກັບ ລາຍການທີ່ຖືກຫ້າມ, ການຝຶກອົບຮົມ ແລະ ບົດແນະນຳ ກ່ຽວກັບ ການນໍາໃຊ້ ແລະ ການກຳຈັດຢາປາບສັດຕູພືດ ຢ່າງປອດໄພ. PMP ຈະເໝາະສົມກັບ ໝົດທຸກກິດຈະກຳ REDD+ ທີ່ສ່ວນໃຫຍ່ກ່ຽວຂ້ອງກັບ **ອົງປະກອບ 2 ວ່າດ້ວຍ ການພັດທະນາ ກະສິກຳ ແລະ ຊີວິດການເປັນຢູ່ ແບບຍືນຍົງ**. ກະສິກຳ ແມ່ນເປັນວິທີຊີວິດພື້ນຖານ ຂອງປະຊາກອນໃນເຂດຊົນນະບົດ ແລະ ເປັນສິ່ງກົດດັນ ທາງກົງທີ່ສຸດ ຕໍ່ ປ່າໄມ້. ດັ່ງນັ້ນ, ແຜນງານ ER ຈະສະເໜີມາດຕະການທາງກົງ ສໍາລັບການເຊື່ອມໂຍງລະບົບຕ່ອງໂສ້ມູນຄ່າ, ແລະ ວິທີແກ້ໄຂທາງດ້ານເຕັກໂນໂລຢີກະສິກຳ ເພື່ອໃຫ້ໄດ້ຜົນຜະລິດທີ່ດີຂຶ້ນ. ການດຶງເອົາພາກເອກະຊົນເຂົ້າຮ່ວມສໍາລັບການລົງທຶນ ທີ່ສາມາດເຂົ້າກັນໄດ້ກັບ ສະພາບດິນຟ້າອາກາດ ແລະ ທີ່ມີຄວາມຮັບຜິດຊອບ ແມ່ນເປັນສິ່ງທີ່ສໍາຄັນ ແລະ ຈຳເປັນ ເພື່ອຮັບປະກັນ ໃຫ້ມີການຕັດສິນໃຈ ຢ່າງຍືນຍົງ ກ່ຽວກັບ ການນໍາໃຊ້ທີ່ດິນ. ບັນດາກິດຈະກຳ ທີ່ຢູ່ພາຍໃຕ້ ອົງປະກອບນີ້ ເລັ່ງໃສ ເພື່ອສະໜັບສະໜູນ ການສື່ນທະນາລະຫວ່າງພາກລັດ ແລະ ພາກເອກະຊົນ ກ່ຽວກັບ REDD+ ແລະ ການກະສິກຳ ທີ່ສາມາດເຂົ້າກັນໄດ້ກັບ ສະພາບດິນຟ້າອາກາດ ແລະ ລົງທຶນໂດຍກົງ ໃສ່ຕົວແບບ ທີ່ສາມາດຜັນຂະຫຍາຍໄດ້ ທີ່ມີສ່ວນຮ່ວມ ຢ່າງຍືນຍົງ ກັບ ຊຸມຊົນທ້ອງຖິ່ນ ລວມທັງກຸ່ມຊົນເຜົ່າ, ແລະ ສະໜັບສະໜູນທາງເລືອກໃນການດຳລົງຊີວິດ. ປຸຍເຄມີ ແລະ ຢາປາບສັດຕູພືດ ໃນປະຈຸບັນ ແມ່ນກຳລັງຖືກນໍາໃຊ້ ຢູ່ໃນພື້ນທີ່ ຂອງໂຄງການ, ໂດຍສະເພາະ ຢູ່ບ່ອນທີ່ມີການປູກຝັດຊະນິດດຽວ.

ໝົດທຸກອົງການຈັດຕັ້ງ ທີ່ມີຄວາມຮັບຜິດຊອບ ຢູ່ຂັ້ນສູນກາງ, ແຂວງ, ແລະ ທ້ອງຖິ່ນ ຈະເປັນຜູ້ຮັບຜິດຊອບ ຕໍ່ການຈັດຕັ້ງປະຕິບັດ ແຜນ PMP ແລະ ຮັບປະກັນ ໃຫ້ເກີດມີຄວາມຖືກຕ້ອງສອດຄ່ອງ ຢ່າງຄົບຖ້ວນ, ລວມທັງ ການຮັກສາເອກະສານ ທີ່ຖືກຕ້ອງ ຢູ່ໃນຝາຍເອກະສານ ຂອງໂຄງການ ສໍາລັບການທົບທວນຄືນ ທີ່ອາດເປັນໄປໄດ້ ຈາກທະນາຄານໂລກ.

ເອກະສານແຜນ PMP ນີ້ ໄດ້ຖືກພິຈາລະນາ ຢູ່ໃນເອກະສານທີ່ບໍ່ທັນສົມບູນ ແລະ ອາດສາມາດຖືກດັດແປງ ແລະ ປ່ຽນໃໝ່ ຕາມຄວາມເໝາະສົມ. ການປຶກສາຫາລື ຢ່າງໃກ້ຊິດ ກັບ ທະນາຄານໂລກ ແລະ ສະສາງ ແຜນ PMP ທີ່ຖືກປັບປຸງໃໝ່ ແມ່ນມີຄວາມຈຳເປັນ.

²⁰² Text copied from Annex 2 of the ESMF

ໝວດ I. ນະໂຍບາຍ ແລະ ລະບຽບການ

ນະໂຍບາຍການປົກປ້ອງ ຂອງທະນາຄານໂລກ ວ່າດ້ວຍ ການຄຸ້ມຄອງສັດຕູພືດ (OP 4.09)

ນະໂຍບາຍ ຮຽກຮ້ອງໃຫ້ໂຄງການຕ່າງໆ ມີສ່ວນຮ່ວມ ຢູ່ໃນການຈັດຊື້ຢາປາບສັດຕູພືດ ເພື່ອກະກຽມ ແລະ ຈັດຕັ້ງ ປະຕິບັດ ແຜນຄຸ້ມຄອງສັດຕູພືດ ເພື່ອຮັບປະກັນວ່າ ການຈັດການ, ການຂົນສົ່ງ, ການນຳໃຊ້, ການທຳລາຍຢາປາບສັດຕູພືດ ໃຫ້ປອດໄພ ທັງຕໍ່ມະນຸດ ແລະ ຕໍ່ ສິ່ງແວດລ້ອມ. REDD+ ຈະບໍ່ສົ່ງເສີມ ທຸກການຈັດຊື້ ຢາປາບສັດຕູພືດ ຫຼື ສານ ກຳຈັດວັດສະດຸ ທີ່ເປັນທາດເຄມີ. ເຖິງຢ່າງໃດກໍຕາມ, ຖ້າເກີດມີການບຸກລຸກ ຂອງສັດຕູພືດ, ແມ່ນອະນຸຍາດ ໃຫ້ນຳ ໃຊ້ ຢາປາບສັດຕູພືດ ທີ່ມີເງື່ອນໄຂ ແລະ ທີ່ໄດ້ຂຶ້ນທະບຽນແລ້ວ ໃນຈຳນວນເລັກນ້ອຍ ຢູ່ໃນແຂວງທີ່ມີໂຄງການ ຖ້າມີ ການການຝຶກອົບຮົມເພີ່ມເຕີມ ແກ່ຊາວກະສິກອນ ເພື່ອຮັບປະກັນ ໃຫ້ມີການນຳໃຊ້ຢາປາບສັດຕູພືດ ຢ່າງປອດໄພ ຕາມ ນະໂຍບາຍ ຂອງທະນາຄານໂລກ (OP 4.09) ແລະ ຍ້ອນວ່າ ໂຄງການ ຖືກອອກແບບມາ ເພື່ອສົ່ງເສີມ ການຫຼຸດຜ່ອນ ການນຳໃຊ້ ຢາປາບສັດຕູພືດ ແລະ ບຸຍເຄມີ ຢູ່ໃນທີ່ດິນກະສິກຳ ໂດຍການເພີ່ມ ການປະຕິບັດເຮັດກະສິກຳ ແບບຍືນຍົງ , ແຜນຄຸ້ມຄອງສັດຕູພືດ ແບບງ່າຍດາຍນີ້ ໄດ້ຖືກສ້າງຂຶ້ນ ພ້ອມກັບ ບັນຊີລາຍອັນທີ່ບໍ່ດີ. ໃນຂະນະທີ່ ໂຄງການ ຈະບໍ່ ຈັດຊື້ ແລະ ສົ່ງເສີມ ການນຳໃຊ້ຢາປາບສັດຕູພືດ ແລະ ບຸຍ ທີ່ເປັນເຄມີ ຊຶ່ງຖືກບັນຈຸເຂົ້າໃນ ບັນຊີລາຍຊື່ ທີ່ບໍ່ມີເງື່ອນໄຂ , ມັນອາດຈະບໍ່ມີເຫດຜົນ ທີ່ຈະປ້ອງກັນຊາວກະສິກອນໝົດທຸກຄົນ ຈາກ ປັດໃຈນຳເຂົ້າ ທີ່ເປັນສານເຄມີ. ຖ້າເວົ້າ ສະເພາະ, ການຝຶນຝຸດຊົນລະປະທານ, ການກໍ່ສ້າງລະບົບຊົນລະປະທານ/ການຜະລິດກະສິກຳ ຂະໜາດນ້ອຍ ແລະ/ຫຼື ການ ຄວບຄຸມ ການລະບາດ ຂອງພະຍາດ ອາດຈະມີສ່ວນກ່ຽວຂ້ອງກັບ ການນຳໃຊ້ ຢາປາບສັດຕູພືດ, ສານກຳຈັດວັດສະດຸ ແລະ ຢາຂ້າແມງໄມ້. ເພື່ອຫຼຸດຜ່ອນ ຜົນກະທົບທີ່ອາດເກີດຂຶ້ນໄດ້ນີ້, ແຜນຄຸ້ມຄອງສັດຕູພືດແບບງ່າຍດາຍ ນີ້ ໄດ້ຖືກ ກະກຽມ ຊຶ່ງກຳນົດລະບຽບການ ແລະ ຂັ້ນຕອນ ຢ່າງຈະແຈ້ງ ສຳລັບການຄຸ້ມຄອງ ຢາປາບສັດຕູພືດ ແລະ/ຫຼື ສານເຄມີ ທີ່ເປັນພິດ ແລະ ໃຫ້ຄວາມຮູ້ ແລະ ການຝຶກອົບຮົມ ກ່ຽວກັບຜົນກະທົບດ້ານສຸຂະພາບ ແລະ ການນຳໃຊ້ຢາປາບສັດຕູພືດ ຢ່າງປອດໄພ ແລະ/ຫຼື ເມື່ອມີຄວາມເປັນໄປໄດ້, ການສົ່ງເສີມທາງເລືອກ ໃນການນຳໃຊ້ ແບບບໍ່ມີສານເຄມີ ເຊັ່ນ: ການເຮັດກະສິກຳ ປອດສານພິດ.

ແຜນ PMP ແບບງ່າຍດາຍ ໄດ້ຮັບຂໍ້ມູນ ຈາກ ດຳລັດ ວ່າດ້ວຍການຄຸ້ມຄອງສັດຕູພືດ, ສະບັບເລກທີ 258 /ລຖບ., ລົງວັນທີ 24 ສິງຫາ 2017, ລະບຽບການ ກ່ຽວກັບ ການຄວບຄຸມຢາປາບສັດຕູພືດ ຢູ່ໃນ ສປປ ລາວ (2014), ແລະ ບົດແນະນຳ ກ່ຽວກັບການຄຸ້ມຄອງສັດຕູພືດ ເຊື່ອມສານ (IPM) ທີ່ສະໜອງໂດຍ ອົງການອາຫານ ແລະ ກະສິກຳ ແຫ່ງ ສະຫະປະຊາຊາດ (FAO)

ລະບຽບການຂອງລັດຖະບານ ທີ່ກ່ຽວຂ້ອງກັບ ການຄຸ້ມຄອງສັດຕູພືດ

ໃນເດືອນມີນາ ປີ 2000, ໂດຍມີການສະໜັບສະໜູນ ຈາກ ອົງການຮ່ວມມືສາກົນແຫ່ງປະເທດຍີ່ປຸ່ນ (JICA) ແລະ ອົງການອາຫານ ແລະ ກະສິກຳ (FAO), ກະຊວງກະສິກຳ ແລະ ປ່າໄມ້ ໄດ້ສ້າງລະບຽບການ ເລກທີ 0886 /ກປ. ແລະ ປັບປຸງ ລະບຽບການດັ່ງກ່າວ ໃນວັນທີ 11 ເດືອນມິຖຸນາ 2010 ເຂົ້າໃນລະບຽບການ ເລກທີ 2860/ກປ.(ເອກະສານ ຊ້ອນທ້າຍ 3) ກ່ຽວກັບການຄຸ້ມຄອງຢາປາບສັດຕູພືດ ຢູ່ໃນ ສປປ ລາວ. ລະບຽບການດັ່ງກ່າວ ໄດ້ຖືກພັດທະນາຂຶ້ນ ໂດຍອີງຕາມ ການຈັດປະເພດຢາປາບສັດຕູພືດຕາມຄວາມອັນຕະລາຍ ທີ່ອົງການ WHO ເປັນຜູ້ແນະນຳ ແລະ ບົດແນະ ນຳກ່ຽວກັບ ການຈັດປະເພດ ປີ 1994-1995. ລັດຖະບານລາວ ໄດ້ຂຶ້ນທະບຽນ ບັນດາບໍລິສັດ ທີ່ນຳເຂົ້າ ຢາປາບສັດ

ຕູຟິດ, ປຸ່ຍ ແລະ ແກ່ນ ເຂົ້າມາ ສປປ ລາວ ໃນເດືອນມັງກອນ ປີ 2010. ບັນຊີລາຍການຢາປາບສັດຕູຟິດ ທີ່ຖືກຂຶ້ນທະບຽນ ໄດ້ຖືກດັດແກ້ ໃນເດືອນພຶດສະພາ, ປີ 2010 ໂດຍອີງໃສ່ ລະບຽບການ ທີ່ໄດ້ຜ່ານການປັບປຸງ. ລະບຽບການ ໄດ້ຖືກອັບໂລດ ໃສ່ໃນ Lao e-Gazette ໃນວັນທີ 11 ກໍລະກົດ 2014.²⁰³ ບັນຊີລາຍການຢາປາບສັດຕູຟິດ ຊະນິດທີ່ຫວງຫ້າມ ຫຼື ເກືອດຫ້າມ ແມ່ນສາມາດເບິ່ງໄດ້ ຢູ່ໃນຕອນທ້າຍ ຂອງເອກະສານຊ້ອນທ້າຍສະບັບນີ້. ກົມປູກຝັງ (DoA) ທີ່ຢູ່ພາຍໃຕ້ ກະຊວງກະສິກໍາ ແລະ ປ່າໄມ້ ມີສິດຄວບຄຸມ ໝົດທຸກການນໍາໃຊ້ຢາປາບສັດຕູຟິດ.

ໝວດ II. ບັນຫາຕົ້ນຕໍ ແລະ ມາດຕະການຫຼຸດຜ່ອນ

ບັນຫາຕົ້ນຕໍ ທີ່ກ່ຽວຂ້ອງກັບການນໍາໃຊ້ ຢາປາບສັດຕູຟິດ ແລະ ປຸ່ຍເຄມີ

PMP ຖືກພັດທະນາຂຶ້ນ ເພື່ອສະໜັບສະໜູນ ຊຸມຊົນຂອງໂຄງການ ແລະ ຄວາມຮັບຜິດຊອບ ຂອງໝົດທຸກຝ່າຍ ໃນ ການສະໜັບສະໜູນ ການຈັດຕັ້ງປະຕິບັດ ແລະ ການນໍາໃຊ້ WB OP 4.09 ຢ່າງຖືກຕ້ອງ. ຜົນກະທົບທາງລົບ ຈາກການນໍາໃຊ້ຢາປາບສັດຕູຟິດ ແລະ ປຸ່ຍເຄມີ ຄາດວ່າຈະມີໜ້ອຍ ແລະ ເກີດຂຶ້ນສະເພາະພາຍໃນທ້ອງຖິ່ນ ແລະ ອາດສາມາດຫຼຸດຜ່ອນໄດ້ ໃນຊ່ວງໄລຍະ ການວາງແຜນ ແລະ ຈັດຕັ້ງປະຕິບັດໂຄງການ. ຍ້ອນວ່າ ການນໍາໃຊ້ຢາປາບສັດຕູຟິດ ແລະ ປຸ່ຍທີ່ບໍ່ປອດສານພິດ ແມ່ນເປັນເລື່ອງປົກກະຕິ ຂອງຊາວກະສິກອນຈຳນວນໜຶ່ງ, REDD + ຈະສົ່ງເສີມ IPM ເພື່ອຫລີກລ້ຽງ ການນໍາໃຊ້ພວກມັນ ແບບບໍ່ເໝາະສົມ. ເຖິງຢ່າງໃດກໍຕາມ, ມັນມີ ຄວາມສໍາຄັນ ສໍາລັບ ພະນັກງານ ຂອງກະຊວງກະສິກໍາ ແລະ ປ່າໄມ້ ແລະ ຊຸມຊົນທ້ອງຖິ່ນ ທີ່ຈະເຂົ້າໃຈເຖິງ ລັກສະນະຂອງກິດຈະກຳດັ່ງກ່າວ ເພື່ອຊຸກຍູ້ໃຫ້ຊາວກະສິກອນ ຫຼຸດຜ່ອນ ການນໍາໃຊ້ຢາປາບສັດຕູຟິດ ແລະ ປຸ່ຍທີ່ບໍ່ ປອດສານພິດ. ການຈັດຕັ້ງປະຕິບັດໂຄງການຍ່ອຍ ທີ່ກ່ຽວຂ້ອງກັບ ການເພີ່ມຜະລິດຕະຜົນທາງກະສິກໍາ (ການຜະລິດເຂົ້າ, ສາລີ ແລະ ຜັກ) ເພື່ອຫັນເປັນສິນຄ້າ ແລະ ປັບປຸງລະບົບຊົນລະປະທານ ອາດຈະນໍາໄປສູ່ ການ ເພີ່ມການນໍາໃຊ້ຢາປາບສັດຕູຟິດ, ເຄມີ ແລະ ປຸ່ຍ.

ການລົງມືປະຕິບັດ ສໍາລັບການຫຼຸດຜ່ອນ

ຜົນກະທົບທາງລົບ ຂອງການນໍາໃຊ້ ຢາປາບສັດຕູຟິດ ແລະ ປຸ່ຍເຄມີ ທີ່ມາຈາກກິດຈະກຳ REDD+ ອາດຈະມີໜ້ອຍ ແລະ ເກີດຂຶ້ນສະເພາະໃນທ້ອງຖິ່ນ ແລະ ອາດຈະສາມາດຫຼຸດຜ່ອນລົງໄດ້ ໃນຊ່ວງໄລຍະການວາງແຜນ ແລະ ຈັດຕັ້ງປະຕິບັດ ໂຄງການຍ່ອຍ. ໃນຊ່ວງໄລຍະ ຂັ້ນການປຶກສາຫາລືກັບບ້ານ, ມີໂອກາດທີ່ຈະເສີມຂະຫຍາຍ ຜົນກະທົບທາງບວກ ໃນຊ່ວງໄລຍະ ການວາງແຜນ ແລະ ການຄັດເລືອກ ໂຄງການຍ່ອຍ. ຂ້າງລຸ່ມນີ້ ແມ່ນບົດສະຫຼຸບກິດຈະກຳ ທີ່ຈະຖືກປະຕິບັດ ໃນຊ່ວງໄລຍະການວາງແຜນ ແລະ ຈັດຕັ້ງປະຕິບັດ ໂຄງການຍ່ອຍ REDD+ ກ່ຽວກັບ ການຄຸ້ມຄອງສັດຕູຟິດ.

a) ຂໍ້ຫ້າມ

²⁰³ http://laoofficialgazette.gov.la/index.php?r=site/listlegislationcp&agencies_id=3&old=0

ເພື່ອຫລີກລ້ຽງ ຜົນກະທົບທີ່ບໍ່ດີ ຍ້ອນຢາປາບສັດຕູພືດ, ການຈັດຊື້ຢາປາບສັດຕູພືດ ຈະບໍ່ໄດ້ຮັບການສົ່ງເສີມ ແລະ ສິ່ງດັ່ງກ່າວນີ້ ໄດ້ຖືກລວມເຂົ້າໃສ່ໃນ "ບັນຊີລາຍຊື່ ທີ່ບໍ່ມີເງື່ອນໄຂ"

b) ການຝຶກອົບຮົມ ພະນັກງານ ຂອງກະຊວງກະສິກຳ ແລະ ປ່າໄມ້

ທີມງານ REDD+ ຈະສືບຕໍ່ໃຫ້ຄວາມຮູ້ພື້ນຖານ ກ່ຽວກັບທາງເລືອກ ສໍາລັບການພັດທະນາກະສິກຳ ແລະ/ຫຼື ກິດຈະກຳສົ່ງເສີມການດຳລົງຊີວິດ, ລວມທັງ ການນໍາໃຊ້ຢາປາບສັດຕູພືດ ແລະ ສານເຄມີອື່ນໆທີ່ເປັນພິດ. ອາດຈະຈັດສັນ ງົບປະມານ ໃຫ້ແກ່ການຝຶກອົບຮົມພະນັກງານໂຄງການ ເພື່ອເຂົ້າໃຈ 1) ນະໂຍບາຍລວມ ກ່ຽວກັບການຄຸ້ມຄອງສັດຕູພືດ (ນະໂຍບາຍຂອງລັດຖະບານ ແລະ ທະນາຄານ); 2) ຄວາມຮູ້ພື້ນຖານ ກ່ຽວກັບຜົນກະທົບທາງລົບທີ່ເປັນໄປໄດ້ ຕໍ່ ສິ່ງແວດລ້ອມ ແລະ ສຸຂະພາບ ຈາກການນໍາໃຊ້ຢາປາບສັດຕູພືດ ແລະ ປຸຍເຄມີ; ແລະ 3) ຄວາມຮູ້ພື້ນຖານ ກ່ຽວກັບວິທີການປ້ອງກັນ ຜົນກະທົບທີ່ບໍ່ດີເຫຼົ່ານີ້ ລວມທັງ ສິ່ງທີ່ເປັນລາຍການທີ່ຖືກຫ້າມ ຢູ່ໃນປະເທດ ສໍາລັບ ຢາປາບສັດຕູພືດ ແລະ ປຸຍເຄມີ, ວິທີປ້ອງກັນ ຫຼື ຫຼຸດຜ່ອນ ຜົນກະທົບທາງລົບ ຈາກການນໍາໃຊ້ ແລະ ອື່ນໆ. (ການຝຶກອົບຮົມພະນັກງານ ອາດຈະສາມາດເຮັດໄດ້ ຮ່ວມກັນກັບ ຫົວຂໍ້ອື່ນໆ). ການຝຶກອົບຮົມນີ້ ອາດຈະສະໜອງ ໃຫ້ແກ່ໂຄງການຍ່ອຍ ທີ່ມີສ່ວນກ່ຽວຂ້ອງກັບ ການນໍາໃຊ້ປຸຍ, ຢາປາບສັດຕູພືດ, ແລະ/ຫຼື ສານເຄມີທີ່ເປັນພິດ.

c) ສະໜອງຄວາມຮູ້ ແກ່ຊາວກະສິກອນ

ການປຶກສາຫາລືລ່ວງໜ້າ ອາດຈະຖືກສະໜອງໃຫ້ແກ່ ໂຄງການ KB. ການຄຸ້ມຄອງສັດຕູພືດ ຈະຖືກລວມເຂົ້າເປັນຫົວຂໍ້ໜຶ່ງ ສໍາລັບກອງປະຊຸມປຶກສາຫາລືຂັ້ນບ້ານ ຢູ່ທີ່ KB. ການຝຶກອົບຮົມ ກ່ຽວກັບການຄຸ້ມຄອງສັດຕູພືດ, ທັງສໍາລັບພື້ນຖານໂຄງລ່າງ ດ້ານກະສິກຳ ແລະ ການສະໜັບສະໜູນ ຊີວິດການເປັນຢູ່, ຄວນຈະສະໜອງໃຫ້ຂົງເຂດຕໍ່ໄປນີ້:

- ການຝຶກອົບຮົມ ດ້ານການຄຸ້ມຄອງສັດຕູພືດ: ຈຸດປະສົງ ແມ່ນເພື່ອໃຫ້ຄວາມຮູ້ພື້ນຖານ ແກ່ຊາວກະສິກອນ ກຸ່ມເບົາໝາຍ ກ່ຽວກັບຢາປາບສັດຕູພືດ ທີ່ຖືກຫ້າມ, ຜົນກະທົບທາງລົບ ຈາກການນໍາ ໃຊ້ຢາປາບສັດຕູພືດ ແລະ ປຸຍເຄມີ ທັງຕໍ່ສິ່ງແວດລ້ອມ ແລະ ຕໍ່ສຸຂະພາບຂອງມະນຸດ ແລະ ວິທີການຫຼຸດຜ່ອນ ຜົນກະທົບທາງລົບ ຂອງພວກມັນ ຖ້າມີຄວາມຈຳເປັນທີ່ຈະຕ້ອງໄດ້ນໍາໃຊ້ພວກມັນ. ມັນຍັງເປັນການແຈ້ງໃຫ້ຊາວກະສິກອນຮູ້ວ່າ, ລັດຖະບານລາວ ບໍ່ມີຈຸດປະສົງ ສະໜັບສະໜູນ ການນໍາໃຊ້ຢາຂ້າສັດຕູພືດ ແລະ ປຸຍເຄມີ ທຸກປະເພດ ໃນການ ເພີ່ມປະສິດທິຜົນ ທາງກະສິກຳ ແຕ່ສົ່ງເສີມ ການເຮັດກະສິກຳແບບອະນຸລັກ ແທນ.

ເຖິງຢ່າງໃດກໍຕາມ, ປະເທດ ໄດ້ປະສົບກັບ ການບຸກລຸກ ຂອງສັດຕູພືດ ທີ່ຮ້າຍແຮງ, ແລະ ອາດສາມາດນໍາໄປສູ່ ການນໍາໃຊ້ ຢາປາບສັດຕູພືດ ແລະ ປຸຍເຄມີ ໃນບາງກໍລະນີ ເພື່ອຈຳກັດການສູນເສຍ ແລະ ຄວາມເສຍຫາຍ ຕໍ່ ຜະລິດຕະພັນກະສິກຳ. ການຈັດຊື້ຢາປາບສັດຕູພືດ ແລະ ປຸຍເຄມີ ຈະບໍ່ໄດ້ຮັບທຶນ ພາຍໃຕ້ງົບປະມານ REDD+

ຍົກເວັ້ນສໍາລັບ ສະພາບການພິເສດ ທີ່ເກີດມີການບຸກລຸກຂອງສັດຕູພືດ ແລະ ມີການສະໜອງ ການຝຶກອົບຮົມ ຢ່າງຖືກຕ້ອງ ໃຫ້ແກ່ຊາວກະສິກອນ.

- ການຝຶກອົບຮົມ ກ່ຽວກັບລະບຽບການ ຂອງລັດຖະບານລາວ: ປະເທດ ມີປະສິບການ ໃນການນໍາໃຊ້ ຢາຂ້າແມງໄມ້ ແລະ ປຸຍເຄມີ ແລະ ໄດ້ຮຽນຮູ້ ຈາກປະເທດເພື່ອນບ້ານ. REDD+ ຈະຝຶກອົບຮົມຊາວກະສິກອນ ທີ່ເປັນເປົ້າໝາຍ ກ່ຽວກັບລະບຽບການເລກທີ 2860/ກປ ວ່າດ້ວຍ ການຄຸ້ມຄອງຢາປາບສັດຕູພືດ ກ່ອນໂຄງການຍ່ອຍໃດໜຶ່ງ ຖືກຈັດຕັ້ງປະຕິບັດ, ຊຶ່ງຂຶ້ນກັບ ການປະຕິບັດຕາມ ນະໂຍບາຍດ້ານການປົກປ້ອງ ຂອງທະນາຄານ OP 4.09 ວ່າດ້ວຍການຄຸ້ມຄອງສັດຕູພືດ.
- ການຝຶກອົບຮົມດ້ານວິຊາການ: ການຝຶກອົບຮົມດັ່ງກ່າວນີ້ ອາດຈະເລັ່ງໃສ່ ເຮັດໃຫ້ຊາວກະສິກອນກຸ່ມເປົ້າໝາຍ ເຂົ້າໃຈ ຢ່າງຈະແຈ້ງ ກ່ຽວກັບດ້ານເຕັກນິກ ຂອງຢາປາບສັດຕູພືດ ແລະ ຄວາມຮູ້ທັກສະ ໃນການນໍາໃຊ້ຢາດັ່ງກ່າວ ເຊັ່ນວ່າ: ລາຍການ ທີ່ມີເງື່ອນໄຂ ແລະ ຖືກຫ້າມ ສໍາລັບຢາປາບສັດຕູພືດ ເປັນພາສາລາວ, ລະດັບຜົນກະທົບທາງລົບ ຂອງແຕ່ລະລາຍການ ທີ່ມີເງື່ອນໄຂ, ວິທີການນໍາໃຊ້ຜວກມັນ, ວິທີການປົກປ້ອງ ແລະ ຫຼຸດຜ່ອນຜົນກະທົບທາງລົບ ໃນຂະນະທີ່ນໍາໃຊ້ຜວກມັນ, ວິທີການເກັບຮັກສາມັນ ກ່ອນ ແລະ ຫຼັງຈາກໄດ້ມີການນໍາໃຊ້ ແລະ ອື່ນໆ. ສະນັ້ນ, ຄູ່ຝຶກອາດຈະແມ່ນ ຜູ້ທີ່ມາຈາກ PAFO ຫຼື DAFO ທີ່ມີຄວາມຮູ້ ກ່ຽວກັບເລື່ອງນີ້. REDD+ ຈະສະໜອງເງິນ ແກ່ຄ່າໃຊ້ຈ່າຍໃນການຝຶກອົບຮົມ ແລະ ອັດຕາກິນຕໍ່ວັນ ແລະ ຄ່າເດີນທາງ ສໍາລັບຄູ່ຝຶກ.
- ການຈັດຊື້, ການເກັບຮັກສາ ແລະ ການນໍາໃຊ້ຢາປາບສັດຕູພືດ: REDD+ ຈະບໍ່ກ່ຽວຂ້ອງ ກັບ ການຈັດຊື້ຢາຂ້າແມງໄມ້. ທີ່ເວົ້າວ່າ, ທຸກຢາປາບສັດຕູພືດ ທີ່ຖືກນໍາໃຊ້ ໃນປັດຈຸບັນ ໃນພື້ນທີ່ຂອງໂຄງການ ອາດຈະຕ້ອງການ ໃຫ້ມີການຕິດຕາມກວດກາ ການເກັບຮັກສາ ແລະ ນໍາໃຊ້ ຕະຫຼອດໄລຍະຂອງ REDD+, ແລະ ຄວາມຮັບຜິດຊອບນີ້ ຈະນອນຢູ່ກັບ DOA ຢ່າງເຕັມທີ່. DOA ຄວນຈະປະຕິບັດຕາມ ມາດຕາ 18 ແລະ 19 ຂອງ ລະບຽບການ ເລກທີ 2860/ກປ ຂອງ ກະຊວງກະສິກໍາ ແລະ ປ່າໄມ້ ຢ່າງເຂັ້ມງວດ ສໍາລັບ ການຈັດຊື້ຢາປາບສັດຕູພືດ; ມາດຕາ 20, 21 ແລະ 22 ສໍາລັບ ການຂົນສົ່ງ, ການເກັບຮັກສາ ແລະ ການຂົນສົ່ງຢາຂ້າສັດຕູພືດ ຂ້າມແດນ; ແລະ ມາດຕາ 23 ແລະ 24 ສໍາລັບ ການນໍາໃຊ້ ຢາປາບສັດຕູພືດ ຢ່າງປອດໄພ. DOA ຫຼື ຜູ້ໃຊ້ ອາດຈະອີງໃສ່ເພີ່ມຕື່ມ ນອກຈາກມາດຕາ 25 ແລະ 26 ສໍາລັບການເກັບຮັກສາ ແລະ ນໍາໃຊ້ ຢາຂ້າສັດຕູພືດ.
- ສືບຕໍ່ຕິດຕາມ ການນໍາໃຊ້ ຢາປາບສັດຕູພືດ: ໃນນາມເປັນສ່ວນໜຶ່ງ ຂອງການຕິດຕາມກິດຈະກຳໂຄງການ ຢ່າງເປັນປົກກະຕິ, ທະນາຄານໂລກ ແລະ ທີມງານ REDD+ ຈະສືບຕໍ່ ຕິດຕາມ ການປ່ຽນແປງ ໃນການນໍາໃຊ້ ຢາປາບສັດຕູພືດ, ຢາຂ້າແມງໄມ້ ແລະ ປຸຍເຄມີ ໃນໝົດທຸກກິດຈະ ກຳ ທີ່ກ່ຽວຂ້ອງກັບໂຄງການ. ບັນດາແຜນງານ ແລະ ການຝຶກອົບຮົມຕ່າງໆ ຈະໄດ້ຮັບການດັດແກ້ ໂດຍສະເພາະເພື່ອແກ້ໄຂ ທຸກການປ່ຽນແປງດັ່ງກ່າວ.

ການສົ່ງເສີມການເຮັດກະສິກໍາ ທີ່ບໍ່ໃຊ້ເຄມີ

REDD + ໄດ້ຖືກອອກແບບມາ ເພື່ອສົ່ງເສີມ ຫຼັກການປະຕິບັດການເຮັດກະສິກໍາທີ່ດີ ແລະ ການອະນຸລັກ ຊັບພະຍາກອນ ທໍາມະຊາດ ເມື່ອມີຄວາມເປັນໄປໄດ້. ຄາດວ່າ ການເຊື່ອມໂຍງກິດຈະກຳການຜະລິດກະສິກໍາ ທີ່ພົວພັນ ກັບ REDD+ ກັບ ເຕັກນິກກະສິກໍາ ແບບອະນຸລັກ ຈະມີຄວາມສໍາຄັນ ຕໍ່ ການປັບປຸງຄຸນນະພາບຊີວິດ ຂອງບັນດາ ຊາວກະສິກອນ. ໂຄງການຍ່ອຍ ສໍາລັບ REDD+ ແມ່ນຍັງຢູ່ໃນການກຳນົດ, ແຕ່ ສໍາລັບບາງກໍລະນີ ເມື່ອໂຄງການ ຍ່ອຍ ຕັ້ງຢູ່ໃນເຂດຫ່າງໄກສອກຫຼີກ, ການນໍາໃຊ້ ຊັບພະຍາກອນທໍາມະຊາດ ແບບຍືນຍານ ຈະເປັນສິ່ງທີ່ສໍາຄັນ ສໍາລັບ ການພັດທະນາ ຊີວິດການເປັນຢູ່ ຂອງຊາວກະສິກອນ ແລະ ການຫຼຸດຜ່ອນຄວາມທຸກຍາກ. ຖ້າວ່າເຂດປ່າສະຫງວນ ຫລື ທີ່ຢູ່ອາໄສ ທາງທໍາມະຊາດທີ່ສໍາຄັນ ຫາກຕັ້ງຢູ່ໃກ້ຄຽງ, ມັນມີຄວາມຈໍາເປັນ ທີ່ຈະຕ້ອງ ນໍາໃຊ້ມາດຕະການ ຫຼຸດຜ່ອນ ຜົນກະທົບທາງລົບທີ່ອາດຈະເກີດຂຶ້ນໄດ້ ແລະ/ຫຼື ເສີມຂະຫຍາຍ ຜົນກະທົບທາງບວກ ຜ່ານທາງ ຂະບວນການທີ່ຜັກ ດັນໂດຍຊຸມຊົນ. ຢູ່ໃນສະພາບແບບນີ້, ຄວນແນະນໍາ “ເຕັກນິກການກະສິກໍາ ແບບອະນຸລັກ” ໃຫ້ແກ່ ບັນດາຊຸມຊົນເປົ້າ ໝາຍ, ຖ້າວ່າ ແລະ ເມື່ອມີຄວາມເໝາະສົມ. ໃນຊ່ວງໄລຍະ ຂະບວນການວາງແຜນ, ການລົງມືປະຕິບັດຕ່າງໆ ຈະໄດ້ ຖືກດໍາເນີນການຮ່ວມກັນ ລະຫວ່າງ REDD + ແລະ ຫ້ອງການກະສິກໍາ ແລະ ປ່າໄມ້ເມືອງ ເພື່ອວາງແຜນ ແລະ ຝຶກ ອົບຮົມ ແກ່ຊາວກະສິກອນ.

ການຫ້າງຫາກະກຽມ ການຈັດຕັ້ງປະຕິບັດ ແລະ ງົບປະມານ

(a) ການວາງແຜນ ແລະ ການຈັດຕັ້ງປະຕິບັດ

ໂດຍມີການຮ່ວມມືກັນ ຢ່າງໃກ້ຊິດກັບ ພະແນກກະສິກໍາ ແລະ ປ່າໄມ້ແຂວງ, ພະນັກງານເຮດ + ຂັ້ນສູນກາງ ຈະເປັນຜູ້ ຮັບຜິດຊອບ ຕໍ່ ການສະໜອງ ການຝຶກອົບຮົມ ໃຫ້ພະນັກງານເຮດ + ຂັ້ນແຂວງ ແລະ ຂັ້ນທ້ອງຖິ່ນ ໃນຊ່ວງໄລຍະການ ປຶກສາຫາລື ແລະ ວາງແຜນ. ງົບປະມານ ສໍາລັບ ການຝຶກອົບຮົມ ຈະຖືກລວມເຂົ້າໃນ ຄ່າໃຊ້ຈ່າຍສໍາລັບໂຄງການຍ່ອຍ ຫລື ການສ້າງຄວາມສາມາດ ຕາມຄວາມເໝາະສົມ.

(b) ການຕິດຕາມ

ພະນັກງານເຮດ + ຂັ້ນທ້ອງຖິ່ນ ຈະເຮັດວຽກ ຮ່ວມກັບ ພະນັກງານ DAFO ເພື່ອຕິດຕາມ ການນໍາໃຊ້ ຢາປາບສັດຕູ ພືດ ໃນຊຸມຊົນເປົ້າໝາຍ ທີ່ລວມມີ: a) ຮັບປະກັນວ່າ ຢາປາບສັດຕູພືດທີ່ໄດ້ຈັດຊື້ ບໍ່ໄດ້ຢູ່ໃນບັນຊີລາຍຊື່ ທີ່ບໍ່ມີ ເງື່ອນໄຂ ຂ້າງລຸ່ມນີ້; b) ຮັບປະກັນວ່າ ຢາປາບສັດຕູພືດ ທີ່ໄດ້ຈັດຊື້ ຖືກເກັບຮັກສາ ຢ່າງຄັກແນ່ ແລະ ຖືກຈັດສົ່ງໄປຫາ ຜືນທີ່ເປົ້າໝາຍ; ແລະ d) ຕິດຕາມກວດກາ ຄວາມຖືກຕ້ອງສອດຄ່ອງ ໃນການນໍາໃຊ້ຢາປາບສັດຕູພືດ ໂດຍອີງຕາມ ລະບຽບການເລກທີ 2860/ກປ. ທີມງານທະນາຄານໂລກ ແລະ REDD + ຢູ່ສູນກາງ ຈະດໍາເນີນ ການສະໜັບສະໜູນ ການຈັດຕັ້ງປະຕິບັດຮ່ວມກັນ ໃນໄລຍະເວລາທຸກໆຫົກເດືອນ ເພື່ອທົບທວນຄືນ ຄວາມຖືກຕ້ອງສອດຄ່ອງ. ທະນາຄານໂລກ ຈະນໍາໃຊ້ປຶ້ມຄູ່ມືການຄຸ້ມຄອງສັດຕູພືດ ເປັນມາດຕະຖານ ສໍາລັບຕິດຕາມ ຄວາມຖືກຕ້ອງ ໃນການນໍາ ໃຊ້ຢາປາບສັດຕູພືດ ທີ່ໄດ້ຈັດຊື້ ພາຍໃຕ້ໂຄງການ.

ບັນຊີລາຍຊື່ ຂອງສານເຄມີ ທີ່ຖືກຫ້າມໃຊ້ ໃນ ສປປ ລາວ, ເດືອນມິຖຸນາ 2010

ຢາຂ້າແມງໄມ້ ແລະ ຢາຂ້າເຫັບ	ຢາຂ້າເຊື້ອລາ
1. Aldrin	30. Binapacryl
2. BHC	31. Captafol
3. Chlordane	32. Cycloheximide
4. Chlordimeform	33. Mercury and mercury compounds
5. Chlorfenvinphos	34. MEMC
6. Chlorthiophos	35. PMA
7. Cyhexatine	36. Selenium compound
8. DDT	ຢາຂ້າໝູ
9. Dieldrin	37. Chlorobenzilate
10. Dimefox	38. Sodium fluoroacetate
11. Dinitrocresol	ຢາກໍາຈັດວັດສະດຸ
12. Demeton	39. 2, 4, 5 –T
13. Endrin	40. Dinoseb
14. Endosulfan	41. Dinoterb acetate
15. Ethyl Parathion	42. Paraquat
16. EPN	43. Sodium chlorate
17. Heptachlor	ຢາຂ້າເຊື້ອລາ
18. Hexachloro cyclohex- ane	44. EDB
19. Leptophos	45. Ethylene oxide
20. Lindane	46. Methyl bromide
21. Methamidophos	ອື່ນໆ
22. Methomyl	47. Arsenic compound
23. Methyl parathion	48. Calcium arsenate – herbicide, rodenticide, molluscicide, insecticide
24. Monocrotophos	49. DBCP – Nematocidide
25. Polychlorocamphene	50. Daminozide – Plant growth regulators
26. Phorate	51. Fluoroacetamide – Insecticide, rodenticide
27. Schradan	52. Oxamyl – Insecticide, acaricide, termiticide
28. TEPP	53. Phosphamidon – Insecticide, nematocidide

29. Toxaphene	54. Sodium Arsenite – Insecticide, fungicide, herbicide, rodenticide
	55. Thallium (i) sulfate – Rodenticide, insecticide.